B352
10120
301
1985
2012

FSZEK Központi Könyvtá
0 010007 628633

B 352/4
1946/120

BUDAPESTI HIVATALI ÚTMUTATÓ

15

KŐVÁGÓ JÓZSEF
POLGÁRMESTER ELŐSZAVÁVAL

SZERKESZTI:
GÁRDONYI JENŐ

BUDAPEST, 1946

LELTÁROZVA 1963

BUDAPESTI HIVATALI ÚTMUTATÓ

KÉZIKÖNYV A SZÉKESFŐVÁROSI KÖZHIVATALOKKAL KAPCSOLATOS KÖZIGAZGATÁSI TUDNIVALÓKRÓL

KŐVÁGÓ JÓZSEF
polgármester előszavával

Szerkeszti
GÁRDONYI JENŐ

ÖTÖDIK BŐVÍTETT ÉS JAVÍTOTT KIADÁS

A könyv a 844/1946.—I. sz. polgármesteri rendelet alapján készült

KIADJA
A BUDAPESTI NAPILAPOK FŐVÁROSI ROVATVEZETŐINEK
SZERVEZETE

1976

B 352/10120/301

Ex Bibl. Civ. Budapestinensis

Felelős kiadó: Nádor Jenő

Budapest székesfőváros házinyomdája — 77401 — Felelős vezető: dr. Mihalik Gusztáv igazgató

A felszabadulás után, 1945. január végén a Központi Városházán nem akadt egyetlen ép szoba, ahol a Nemzeti Bizottság által akkor kinevezett új polgármester: CSORBA JÁNOS hozzáfoghatott a felépítés nagy munkájához.

Romokban hevert az új városháza, használhatatlanná váltak az elöljárósági épületek. Tisztviselő is alig akadt. Csak néhányan maradtak meg az egykori Károly-kaszárnya erős, boltíves pincéiben és várták a felszabadulást. Mások, az ellenállási mozgalom vezetői, irányítói és résztvevői Sopron-Kőhidáról szivárogtak vissza, két frontot áttörve kockáztatták életüket, újra mások, akik katonaszökevényekként bújdostak a nyilas rémuralom idején, búvóhelyükről bukkantak elő.

Másfél esztendeje sincs és most már a főváros épületeinek jórésze újjáépítve, helyreállítva és kitatarozva szolgálatára áll a közönségnek, a hivatalos szobákban igyekvő, szorgos és lelkes tisztviselők dolgoznak. Itt vannak a régiek, megtisztultan azoktól, akik szolgálatába szegődtek a nemzetvesztő rendszernek és bűnös eltévelyedésükben vállalták, hogy a nép érdekeivel szemben igazgassák a közt. S itt vannak régi kollégáikkal vetélkedve ügybuzgalomban és lelkesedésükkel irányt szabóan az újak, akik műhelyekből, gyárakból, a termőföldről és magánhivatalok íróasztalai mellől érkeztek, hogy szolgálják Budapest közönségét.

A Budapesti Hivatali Útmutató, — ez a vaskos könyv — magában foglalja Budapest hivatalainak, üzemeinek, intézményeinek és közigazgatási szerveinek felsorolását. Maga ez a felsorolás is mutatja, hogy az újra millióssá vált főváros igazgatása mennyire szerteágazó. Az élet fejlődése, az autonómia kiteljesedése, a lakosság ellátásának hatósági feladatai kibővítették és továbbfejlesztették a feladatokat. Új hivatalok születtek és új intézmények létesítése vált szükségessé. A háború éppen úgy megkívánta meghatározott ügykörök ellátását, ahogy az ostrom után bekövetkezett nincstelenség hatósági jogkörbe utalt feladatokat, amelyeket eddig nem a hatóság intézett. Budapest, a modern és demokratikusan fejlődött nagyvárosok sorában, a községesítés gondolatát szolgálva, nem áll az utolsók között. Hivatalait és intézményeit nem a bürokrácia öncélúsága hívta életre, hanem a mindennapi élet kívánságainak kielégítése. A főváros adminisztrációja a bölcsőtől a sírig kíséri a polgárokat; nemcsak rovatokba sorolja őket, hanem valóban gondoskodva gondjukat viseli. Szülőotthonok berendezésével, csecsemőgondozással, óvodák, iskolák fenntartásával, lakások építése útján, élelmiszerek beszerzésével és kiosztásával, üzemeinek szolgáltatásaival igyekszik életét a hasonlíthatatlanul nehéz viszonyok között is elviselhetővé és könnyebbé tenni és élete végén temetkezési intézete révén adja meg a végső tisztességet.

A hivatalok, üzemek és intézmények felsorolása, működésük ismertetése e könyvben hasznos, tanulságos és szükséges. De fontos és éppen most különleges jelentőségű az egyes ügyosztályok tisztviselői névsorának közzététele. Ebből a felsorolásból megállapítható: Budapest hivatalos íróasztalai, mérnöki rajztáblái, műhelypadjai mellett nem a »történelmi osztály« fiai ülnek. Ezekbe a komoly és elmélyült, felelősségteljes és lelkiismeretes munkát megkövetelő hivatalokba nem az arisztokrata családok és dzsentrifamiliák munkától irtózó csemetéi menekültek, itt dolgozó polgárok és verejtékes munkájukkal fillért fillérre rakó dolgos kisemberek gyermekei helyezkedtek el. Nemzedékek váltják egymást a város hivatalaiban: az altiszt apa doktorált fia, az üzemi munkás mérnöki oklevelet szerzett gyermeke, a kispolgárnak magát csak munkával eltartani tudó leánya.

Budapest életében most már teljesen érvényesül a demokrácia; új hivatalnokai pedig a friss erőt adó, feltörekvő osztályokból kerülnek ki.

Ezeket a szempontokat, igazságokat és megnyugtató bizonyságokat tárja fel és dokumentálja a Budapesti Hivatali Útmutató. Ezért örömmel bocsátom útjára, hogy tájékoztasson, irányítson és utat mutasson közönségnek, hivatalnoknak és tisztviselőknek egyaránt.

Budapest, 1946. június hó.

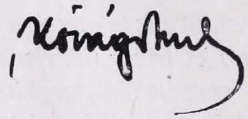

a székesfőváros polgármestere.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁG ELNÖKSÉGE

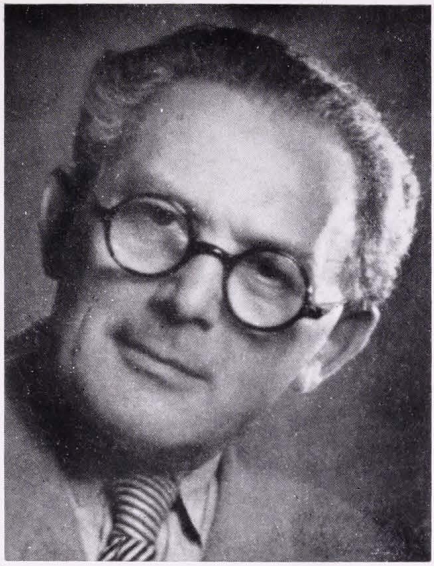

Szakasits Árpád
elnök

Dr. Kerék Mihály
alelnök

Olt Károly
alelnök

Dr. Királdi Lajosné
jegyző

Haypál Béla
jegyző

Gáspár Árpád
jegyző

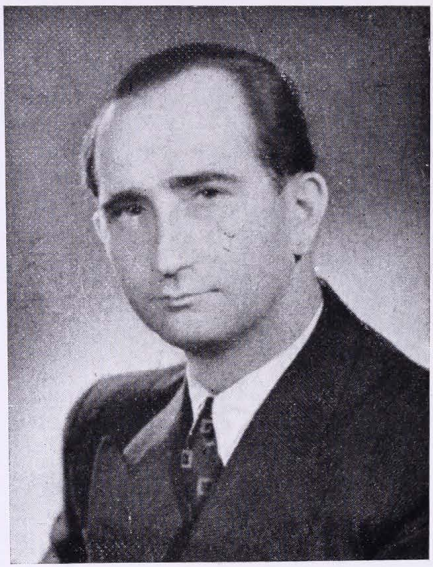

Kővágó József
polgármester

Bechtler Péter
alpolgármester

Dr. Morvay Endre
alpolgármester

Katona János
alpolgármester

A POLGÁRMESTERI ÜGYOSZTÁLYOKAT VEZETŐ TANÁCSNOKOK

Dr. Ambrózy Kálmán

Borsos József

Dr. Viola Rezső

Széchy András

Dr. Gallner Ferenc

Dr. Beliczay Imre

Dr. Szoboszlay Ferenc

Dr. Gámenczy Béla

Fazekas István

A POLGÁRMESTERI ÜGYOSZTÁLYOKAT VEZETŐ TANÁCSNOKOK

Pollák Ferencné Stern Szerén

Dr. Hahn Sándor

Dr. Némethy Károly

Dr. Bodnár László

Dr. Szerényi Ödön

Philip Rudolf

Dr. Kállay Albert

Kalmár István

Rosta László
(Törv.-hat. elnöki hiv.)

A KÖZPONTI SZAKHIVATALOK VEZETŐI

Dr. Szokolay Leó
árvaszéki elnök

Dr. Csordás Elemér
tiszti főorvos

Dr. Bakács Tibor
tiszti főorvos-h.

Dr. Beér Sándor
tiszti főügyész

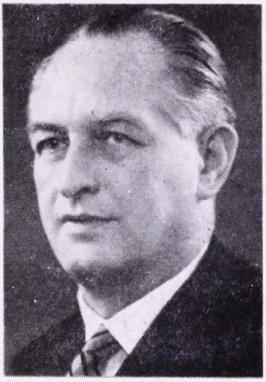

Dr. Farkass-Jablánczy Ferenc
számszéki igazgató

Gátonyi Béla
főszámvevő

Dr. Domán György
I. ü.-o. vezető-h.

Dr. Szászy Lajos
törv elnöki h. vezető-h.

Dr. Huszár László
polgárm. hiv. vezetője

A SZÉKESFŐVÁROSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOK ÉS NAGYÜZEMEK VEZETŐI

Millok Sándor
BSzKRt elnök

Dr. Szemere János
BSzKRt vezérigazg.

Szécsényi Ferenc
BSzKRt h. vezérigazg.

Fellner Jenő
BSzKRt h. vezérigazg.

Bárány Károly
Kö ségi Takp. vezérigazg.

Abasári Rudolf
Községi Takp. h. vezérigazg.

Dr. Wallner István
Kisipari Hitelint. vezérigazg.

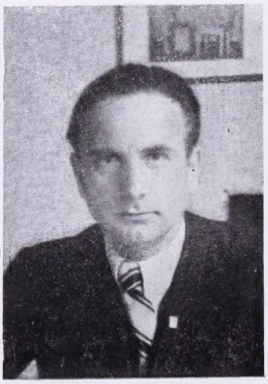

Sóskuti Endre
Gázművek vezérigazg.

Dr. Vályi Ferenc
Gázművek h. vezérigazg.

A SZÉKESFŐVÁROS NAGYÜZEMEINEK VEZETŐI

Ratkovszky Ferenc
Elektromosművek vezérigazgatója

Pintér Béla
Elektromosművek h. vezérigazg.

Steinherz Simon
Elektromosművek h. vezérigazg.

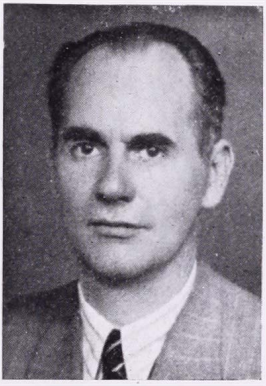

Jámbor Alajos
Vízművek vezérigazgatója

Baitz József
Községi Élelmiszerárusító Üzem
vezérigazgatója

Szabó János
Csatornázási Művek vezérigazg.

Dr. Markos Béla
Gyógyfürdők és Idegenforgalmi
Hivatal vezérigazgatója

Dr. Szüts Tivadar
Gyógyfürdők
h. vezérigazgatója

Dr. Ivánkay József
Községi Lóhúsüzem
igazgatója

A SZÉKESFŐVÁROSI ÜZEMEK, INTÉZMÉNYEK ÉS SZAKHIVATALOK VEZETŐI

Erdélyi Jenő
Anyaggazdasági Intézet igazg.

Dr. Mihalik Gusztáv
Házinyomda igazgatója

Zala György
Hirdetővállalat igazgatója

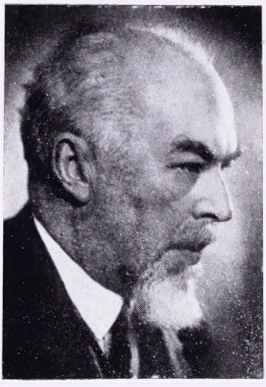

Nádler Herbert
Állatkert igazgatója

Dr. Hunkár Béla
Vegyészeti Intézet igazgatója

Dr. Felkay Ferenc
Segítőalap vezérigazgatója

Litvay Nándor
Közs. Temetk. Intézet igazg.

Farkas Kálmán
Központi Adóhivatali igazgató

Ditrói József
Központi Segédhivatal főigazgatója

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

TÁVBESZÉLŐ

ÁLLOMÁSAINAK NÉVSORA

1946. JÚNIUS 1-I ÁLLAPOT

A VÁROSHÁZI AUTOMATA ALKÖZPONT HÍVÓSZÁMA

187-820, 189-350

ÁLLANDÓ SZOLGÁLAT

Hibabejelentő	91	I. sz. kapus	511
Tudakozó, Átkapcsolások	93	II. sz. kapus	512
		Éjjeli ügyelet	321

A Törvényhatósági Bizottság Elnöke :

576 / 181-686 **SZAKASITS ÁRPÁD**

Törvényhatósági Elnöki Hivatal :
(IV. ker., Váci-utca 62—64.)

576 / 181-686 Hivatalvezető : **Rosta László** h. tanácsnok

575 / 186-425 Helyettese : Szászy Lajos dr. főjegyző

574 / 184-744 Stokovszky József segédhivatali főigazgató

578 Kovács József irodafőtiszt

578 Kraffszky Endréné kezelőfőtiszt

575 Janicsek Ilona kezelőtiszt

184-753 Barcsay Józsefné dr. kezelőtiszt

184-753 Padányi-Gulyás Gyuláné könyvtártiszt

574 / 184-744 Közigazgatási Bizottság segédhivatala

Polgármester:

300 / 186-037 — **KŐVÁGÓ JÓZSEF**

Polgármesteri Hivatal.
(IV., Központi városháza I. em. 94—103.)

393 / 185-099 — Hivatalvezető: **Huszár László dr.** tanácsjegyző

400 / 186-037 — Balás Kornél dr. tanácsjegyző
503 / 189-556 — Fazekas Béla dr. árvaszéki ülnök
400 / 186-037 — Szenttamássy Ágoston dr. fogalm.
288 / 185-099 — Rónay Tihamér dr. fogalmazó
600 / 186-525 — Dános György td. műszaki főtan.
400 / 186-037 — Parassin Nadine idegenforg. titkár
699 / 186-525 — Réthelyi Tiborné kezelőfőtiszt
288 / 185-099 — Bakos Erzsébet kezelőtiszt
699 / 186-525 — Molnár Ida üzemi tisztviselő

400 / 186-037 — Radófi Albertné kezelőnő
177 / 181-256 — Jacoby Arisztid dr.-né havidijas hivatalnok
400 / 186-037 — Bányai Margit napidijas hivatalnok
503 / 189-566 — Tolmácsok — Fordító Iroda
197 / 386-116 — Városháza gépkocsiszínje
308 / 187-926 — Tűzoltóság gépkocsiszínje
497 — Nagy tanácsterem
148 — Kis tanácsterem
177 — Lakásügyek
699 — Kezelő Iroda
297 — Altisztek

666 — **BECHTLER PÉTER**
alpolgármester

I. Alpolgármesteri hivatal:
(Központi városháza, I. em. 89—90.)

341 / 371 — Hivatalvezető: **Hajnos László dr.** főjegyző

341 / 371 — Berentés Antal s.-hiv. igazgató

341 / 371 — Koleszár Györgyné dr. kezelőfőtiszt
Nádor István népj. gyakornok
666 — Knurr Ilona kezelőfőtiszt

444 — **KATONA JÁNOS**
alpolgármester

II. Alpolgármesteri hivatal:
(Központi városháza II. em. 234.)

489 — Hivatalvezető: **Hegedüs István dr.** tanácsjegyző

454 Hüvös Sándor fogalmazó
444 György Istvánné irodafőtiszt
343 Kiss Magda irodatiszt
489 Drahovszky Viktorné kezelőfőtiszt

222 — **MORVAY ENDRE DR.**
alpolgármester

III. Alpolgármesteri hivatal:
(Központi városháza, II. em. 260.)

430 — Hivatalvezető: **Korenchy László dr.** főjegyző

221 Telegdy György dr. s.-fogalmazó
430 Pál Béláné dr. irodavezető
222 Romzay Magda kezelőtiszt

Polgármesteri I. (Elnöki) ügyosztály.

(Központi városháza, I. em. 104—118.)

101 Ügyosztályvezető: **Ambrózy Kálmán dr.** tanácsnok

601 Ügyosztályvezetőhelyettes: Domán György dr. főjegyző

121 Szily László dr. főjegyző
395 Almásy Endre üzemi aligazgató
127 Farkas János dr. tanácsjegyző
135 Bukovszky Péter dr. tanácsjegyző
129 Kölber János dr. tanácsjegyző
127 Martonyi István dr. tanácsjegyző
519 Laczfy János dr. fogalmazó
136 Szentiványi László dr. fogalmazó
131 Zaitz László dr. fogalmazó
140 Repa Imre dr. fogalmazó
Bozsó Ernő dr. fogalmazó
Kornitzer Károly fogalmazó
101 Németh Sándor dr. segédfogalmazó
141 Hutter Tibor dr. segédfogalmazó
142 Fekete Gyula dr. segédfogalmazó
132 Koppány János dr. segédfogalmazó
138 Károly István dr. segédfogalmazó
125 Gärtner Zoltán td. lakáshivatali előadó
126 Kőhalmi Pál kezelő
Totth Gedeon kezelő
513 Tölgyes Vilmos segédhivatali főigazgató
595 Széll Rózsa segédhivatali igazgató
137 Tatár István segédhivatali igazgató
Tallum László segédhivatali igazgató
201 Gengely Géza irodafőtiszt
130 Cséfalvay Géza irodafőtiszt
201 Sztankó István irodafőtiszt
135 Bártfai Jenő irodafőtiszt
519 Móra Tibor irodatiszt
201 Czódor Károly irodatiszt
130 Babarczy József irodatiszt
Dongó Kálmán irodatiszt
Baksa Árpád irodatiszt
Iró Antal irodatiszt
Sziklai János kezelő
201 Zoltán Géza kezelő
özv. Ladányi Mátyásné dr. kezelőfőtiszt
Logodi Margit kezelőfőtiszt
Szőreghy Kornélia kezelőfőtiszt
127 Vörös Róza kezelőfőtiszt
131 Somogyvári Gizella kezelőfőtiszt
456 Csármann Edit kezelőfőtiszt
140 Varga Erzsébet kezelőfőtiszt
135 Földényi Margit népjóléti főtiszt
140 Kenessey Margit kezelőtiszt
132 Gsell Jánosné dr. kezelőtiszt
127 Stand Klára kezelőtiszt
136 Szakál Vilma kezelőtiszt
141 Till Anna kezelőtiszt
240 Morzsányi Károlyné kezelőtiszt
101 Horner Adrienne kezelőtiszt
395 Vály Vera üzemi kezelőtiszt
141 Földesi Magdolna népjóléti tiszt
601 Malontai Aladárné dr. kezelőnő
126 Oláh Ibolya kezelőnő
121 Irányos Mária kezelőnő
135 Lakatos Hedvig kezelőnő
201 Borsovai Istvánné kezelőnő
101 Garancsy Lenke kezelőnő
136 Kiss Katalin kezelőnő
519 Szekeres Ilona td. kezelőnő
130 Horváth László hav. hiv.
201 Petrik Kálmán hav. hiv.
130 Lajos György hav. hiv.
201 Burger Amália hav. hiv.
142 Hámori Lajosné hav. hiv.
132 Fazekas Józsefné dr. hav. hiv.
125 Aranyos Erzsébet td. hav. hiv.
126 Király Ilona td. hav. hiv.
138 Fekete Éva id. hav. hiv.
130 Dombi Zoltán napidíjas hiv.
201 Lévay József napidíjas hiv.
130 Ősapay Pál napidíjas hiv.
138 Czumbel Róza napidíjas hiv.
141 Huszty Ilona napidíjas hiv.
129 Szabó Ilona napidíjas hiv.

Polgármesteri II. (Út- és mélyépítési) ügyosztály:

(Központi városháza, II. em. 264— 281.)

102 / 181-619 Vezető: **Borsos József** műszaki főtanácsos

Vezetőhelyettesek:

218 Műszaki ügykörben: Tas Gusztáv műszaki főtanácsos
253 Licskó Pál műszaki főtanácsos
286 Jogi ügykörben: Garancsy László dr. főjegyző

Belső igazgatási csoport:

244 Bertóty István dr. főmérnök
102 Kucsma Károly irodafőtiszt
Pirovich Józsefné kez. főtiszt
Huszár Erzsébet kez. főtiszt
602 özv. Kiss Gyuláné kezelőnő
102 Kucsovszky Zoltán hav. hiv.

A) Jogi alosztály:

286 Alosztályvezető: Garancsy László dr. főjegyző
Uray Gusztáv dr. fogalmazó
Ledényi Zuárd dr. s.-fogalmazó
Schmidt Gyula dr. fog.-gyak.
Ujvári Bertalanné kezelőtiszt

B) **Útügyi alosztály :**

218 Alosztályvezető : Tas Gusztáv műszaki főtanácsos
602 Lávay Béla műszaki főtanácsos
223 Trinkl Imre műszaki főtanácsos
218 Wagner Levente műszaki tanácsos
224 Szendefy József főmérnök
602 Szentiványi Imre főmérnök
223 Cservenka Andor dr. td. főmérnök
224 Juhász Elemér mérnök
Szakács László mérnök
602 Cserhalmi Sándor mérnök
Bánóczy Béla műszaki főfelügyelő
224 Török Ágoston irodatiszt
602 özv. Csető Józsefné kezelőtiszt
224 Paksi Elemér kezelő
Koserák Kornélia kezelőnő
Holly Lajos hav. hivatalnok

C) **Víz- és mélyépítési alosztály :**

253 Alosztályvezető : Licskó Pál műszaki főtanácsos
Barla Vilmos műszaki tanácsos
244 Földeák Zoltán főmérnök
243 Praxa László főmérnök
Gyürey Ferenc főmérnök
Buzay József főmérnök
Eller Károlyné kezelőnő

Polgármesteri III. (Városrendezési és magánépítési) ügyosztály :

(Központi városháza, III. em. 405—426.)

103 / 181-618 — Vezető : **Viola Rezső dr.** tanácsnok

Vezetőhelyettesek :

468 / 187-060 — Műszaki ügykörben : Szimély Károly műsz. főtan.
603 / 187-393 — « » Lantos Zoltán műsz. főtan.
391 — Jogi ügykörben : Rózsavölgyi István dr. főjegyző

Általános városfejlesztés és belső igazgatás :

434 / 187-393 Danczkay Béla dr. főmérnök: csoportvezető.
432 Mágori Béla dr. fogalmazó
434 / 187-393 Molnár János műszaki tiszt
103 Osváth Ida kezelőnő
603 Gózon Lajosné kezelőnő
468 Hőgelmann Margit kezelőtiszt

A) **Jogi csoport :**

391 Rózsavölgyi István dr. főjegyző, csop.-vez.
396 Ternyei Árpád dr. tan.-jegyző, csop.-vez.-h.
396 Fodor Kálmán tanácsjegyző
394 Kántor Pál dr. tanácsjegyző
396 Kölgyessy László dr. tanácsjegyző
394 Klim István dr. segédfogalmazó
396 Holló László dr. segédfogalmazó
394 Szentiványi Gyula fog. gyak.
396 Csákvári Ilona kezelőtiszt
394 Kardos Imréné kezelőtiszt
394 Radnóthy Arturné kezelőtiszt

B) **Építésengedélyezési csoport :**

693 Mikolay József műsz. főtan. csoportvez.
533 Palásthy Jenő műsz. tan., csoportvezető
533 Sárkány László főmérnök, csoportvez.-h.
384 Rados Kornél t. d. műsz. főtan.
533 Herczegh János műsz. tan.
383 Sándor Ernő főmérnök
533 Szitha István főmérnök
633 Kelényi Ödön főmérnök
533 Krempe Ödön főmérnök
533 Hedry Árpád mérnök
533 Horváth Gyula műsz. főtiszt
383 Bánás István műsz. tiszt
533 Fekete Sándorné kezelőtiszt
533 Gimesi Ilona kezelőnő

C) **Városrendezési csoport :**

533 Heim Ernő főmérnök, csoportvezető
Morbitzer Andor főmérnök, csoportvez.-h.
Baross Miklós főmérnök
Schőmer Ervin mérnök
Szöllősi Ferenc mérnök
Vákár Tibor segédmérnök
Gebhardt Béla műsz. főtiszt
Micsey János műsz. tiszt
Horváth Mária kezelőtiszt

D) **Teleknyilvántartás újjászervezési csoport :**

384 Ujhelyi Ferenc műsz. tan. csoportvezető
Koós Jenő műsz. tan., csoportvezetőh.
Irás Béla főmérnök
Deák Endre műsz. felügy.

E) **Telekrendezési csoport :**

384 Rakovszky György főmérnök, csoportvez.
433 Török Gellért József főmérnök, csop.-vez.-h.
Kiss László dr. főmérnök, csoportvez.-h.
Vancsó Gyula főmérnök
Turczer László főmérnök
Király György műsz. főtiszt
Jankovits János t. d. műsz. tiszt

F) **Telekpolitikai és telekbérleti csoport :**

462 Bertalan Albert főmérnök, csoportvezető
Móricz István főmérnök, csoportvez.-h.
Tóth László főmérnök
Kisváradi Ferenc mérnök
Czika Béla mérnök
Váradi László műsz. főtiszt
Volovcsák Erzsébet kezelőtiszt
Kovács Jánosné kezelőtiszt

G) **Nyilvántartási csoport:**

384 Csizmazia Béla műsz. főtan. csoportvez.

433 Sartoris Lajos főmérnök, csoportvezetőh.
Riedel Miklós br. mérnök
Récsey László főmérnök
Kőrösfői Aladár mérnök
Pap Károly műsz. gyak.
Sáfrán Gyula műsz. gyak.
Buday József irodatiszt
Lakatos Sándor irodatiszt
Macsády Margit kezelőnő

Városmérési kirendeltség:

458–509 Tarics Sándor dr. főmérnök, csoportvezető
Udvarhelyi Hermann főmérnök, csoportvezetőhelyettes
Nagy Imre főmérnök
Hőnyi Ede főmérnök
Gáldi Béla mérnök
Lippich László mérnök
Vincze Vilmos mérnök

458–509 Hansági Tivadar mérnök
Szedlák Mihály segédmérnök
László Endre segédmérnök
Kiss György segédmérnök
László Sándor vm. ellenőr
Antók János irodafőtiszt
Varga Imre kezelő
Monostori Dezsőné kezelőnő

Segédhivatal:

203 Koltai János irodafőtiszt, irodavezető
Nagy József irodatiszt, irodavezetőh.
Urbán László irodatiszt
Dósa László irodatiszt
Elek László irodatiszt
Komorovszky Amália kezelőfőtiszt

Fővárosi Földhivatal, Fővárosi Földbirtokrendező Tanács:

628 Sándor Dénes tanácsjegyző dr. hivatalvez.
Soponyai János irodatiszt
Juhász Ilona kezelőnő

Polgármesteri IV. (Közjogi és illetőségi) ügyosztály.

(Központi városháza, I. pavillon, II. em. 46. és földszint 7—8.)

104 Vezető: **Széchy András** tanácsnok
478 Vezetőhelyettes: Timár Sándor dr. főjegyző

464 Sándor Imre főjegyző
479 Molnár Oszkár dr. tanácsjegyző
Csizéri Ferenc dr. tanácsjegyző
204 Csapláros Emil dr. fogalmazó

204 Bednarik Imre dr. fogalmazó
254 Stomfai Róbert dr. tanácsjegyző
104 Neugebauer Imréné tanítónő

Polgármesteri V. (Közlekedési) ügyosztály.

(Központi városháza, II. pavillon, I. em.)

105 Vezető: **Gallner Ferenc dr.** tanácsnok
605 Vezetőhelyettes: Várday György dr. műsz. főtanácsos

166 Vajna Ede dr. tanácsjegyző
Hollay József dr. tanácsjegyző
326 Meszter László dr. fogalmazó
Miklós László dr. segédfogalmazó
329 Bölöni András dr. segédfogalmazó
327 Kalabay László műsz. főtanácsos
329 Orczy Gyula műsz. tanácsos

327 Gáll Imre dr. főmérnök
325 Székelyi Árpád gazdasági főtiszt, a Dunaparti Felügyelőség vezetője
364 Nosztrai Konrád üzemi titkár
Fekete Zoltán számv. főtiszt
329 Matyó Ferenc közt. műsz. főtiszt
105 Kernács Ilona kezelőfőtiszt

Segédhivatal:

325 **Hillenbrand Ferenc** s.-hiv. ig.
Döme Jenő irodatiszt

Polgármesteri VI. (Pénzügyi) ügyosztály.

(Központi városháza, II. em. 257.)

106 Vezető: **Beliczay Imre** dr. tanácsnok
606 Vezetőhelyettes: Kintzig János dr. főjegyző

319 Marót Gyula dr. főjegyző
206 Vászolyi Gyula dr. főjegyző
606 Pintér Gyula dr. fogalmazó
106 Lay Jenő dr. adóhiv. főtiszt
318 Nagymihály Lajos dr. adóhiv. tiszt

319 Sztojka Szilárdné kezelőtiszt
206 Csák Károlyné kezelőtiszt
106 Székely Jenny kezelőfőtiszt
606 Baulovics Ludmilla kezelőnő

Polgármesteri VII. (Közoktatási) ügyosztály.

(Központi városháza, II. em. 220—230.)

107, 185-666 — Vezető: **Szoboszlay Ferenc dr.** tanácsnok

330, 323 — Vezetőhelyettesek: Hegedüs Sándor dr. főjegyző, Fekete Géza dr. főjegyző

A) **Közigazgatási személyzet**:

195 — Füle Ernő dr. főjegyző; Dr. Supka Ervinné kk. tanár; Surányi Margit népisk. tanító

334 — Korondi Albert dr. tanácsjegyző; Brettschneider Matild felügyelő-óvónő; Vörös Sarolta isk. kezelő; Mladoniczky Mária isk. kezelő

331 — Kemenes Frigyes számvevőségi tanácsos; Déry Pálné népisk. tanító

107 — Péchy-Szilágyi Miklós dr. fogalmazó; Debreczeny Margit polg. isk. tanár

449 — Bakács Tiborné dr. fogalmazó; Babér Margit népisk. tanító; Déry János dr. fogalmazó; Lengyel Gyuláné ip. isk. tanító; Szőnyi Ilona polg. isk. tanár; Major-Maróthy Gyuláné népisk. tanító; Tittel Ilona óvónő; Riszner Edit isk. kezelő

B) **Közoktatási személyzet**:

332 — Karvaly Viktor felsőbb zeneisk. tanár; Fleischacker Margit polg. isk. tanár

332 — Rubinyi Mózes dr. ny. kk. c. igazgató; Szücs Lajosné isk. kezelő

607 — Váczy József dr. kk. c. igazgató; Barcza Gedeon polg. isk. igazgató; Pataki Etel kezelőfőtiszt; ifj. Gulner Elemérné isk. kezelő

330 — Horváth Nándor polg. isk. igazgató; Cseresnyés Teodora kk. írástanító; Euler Rezsőné kk. írástanító; Trajkovits Irén isk. kezelő

607 — Albrecht István felügyelő-igazgató; Noszkay Aurélné dr. népisk. tanítónő; Helvig Károlyné népisk. tanító

320 — Lenkei István körzeti felügyelő; Riegler Irén isk. kezelő; Fodor Viktória polg. isk. tanár

449 — Gárdos Dezső népisk. igazgató; Szobonya Klára népisk. tanító

324 — Kiss Imre középiskolai tanár

C) **Segédhivatal**:

340 — Ponty Vilmos irodatiszt; Ferenczy Ilona kezelőtiszt; Holly Ilona kezelőtiszt, Nicsovics Jenőné népisk. tanító; Babér Jolán népisk. tanító; Nagybaczoni Nagy Vilma isk. kezelő; Lantos Ilona óvónő

D) **Közoktatási alkalmazottak nyilvántartási hivatala**:

340 — Perényi Margit népisk. tanító; Möldner Bernadette isk. kezelő

Polgármesteri VIII/a (Közélelmezési) ügyosztály

(Központi városháza II. em. 212.)

108, 608 — Vezető: **Gámenczy Béla dr.** tanácsnok; Vezetőhelyettes: Kosztolányi Lajos dr. főjegyző

255 Császár Elemér dr. főjegyző
429 Bekő Zoltán dr. tanácsjegyző
350 Purébl Győző dr. tanácsjegyző
342 Gálffy Pál dr. tanácsjegyző
349 Zsombor Jenő dr. fogalmazó
608 Duday Kálmán dr. fogalmazó
255 Gullner László dr. fogalmazó

348 — Kazár Gyula dr. állatorvos-főtanácsos; Zilahy András dr. állatorvos-tanácsos

208 — Géber Gyula irodafőtiszt; Bajisz József irodafőtiszt; Magyar László gazdasági főtiszt

349 Berczeli János irodatiszt
108 Eördögh Árpád igazgató

108 — Szabó Jolán Zita kezelőtiszt; Drozgyik Erzsébet kezelőtiszt

Kiutalási osztály:

355 Rádai László k. é. főfelügyelő
336 Szirmay Károly k. é. felügyelő

419 Győrfi Erzsébet fogalmazó

Számlázási ügyek:

349 — Vizkert Andor irodatiszt; Rényi Istvánné kezelőtiszt

Termény- és malomügyek:

620, 186-436 — Szántó Ernő főosztályvezető
620 Makki György dr. tanácsjegyző
620 Szirmai Katalin hav. hiv.

Növényolajipari ügyek:

360 — Kreutzer Ágoston osztályvezető; Ross Jenőné

Polgármesteri VIII/b (Ipari közellátási) ügyosztály

(Központi városháza, II. em. 234.)

346 Vezető: **Fazekas István** tanácsnok
347 Vezetőhelyettes: Nagy Gyula tanácsjegyző

428 Drégely László dr. tanácsjegyző
337 Borvendég Ferenc dr. tanácsjegyző
347 Barkóczy Olivér dr. fogalmazó
Fodor Emil ny. adóhiv. főtiszt
Kertész Sándor üzemi főtisztviselő
428 Falus Gábor td. lakáshiv. osztályvezető
Tariczky Ida td. hav. hiv.
347 Hódy László lakáshiv. td. előadó
346 Szollár Éva td. számv. főtiszt

346 Kesztyűs Katalin td. kezelőfőtiszt
347 özv. Szőllősi Elemérné td. kezelőtiszt
özv. Péntek Gáborné td. hav. hiv.
337 Varjas Judit td. hav. hiv.
Szilasi Ferenc td. hav. hiv.
208 Magyar Magda td. hav. hiv.
Kele Jánosné td. hav. hiv.
Balogh Irén td. hav. hiv.

Polgármesteri IX. (Társadalompolitikai) ügyosztály.

(Központi városháza, I. pavillon I., em. 25.

109
186-671 Vezető: **Pollák Ferencné** tanácsnok

609 Vezetőhelyettesek: Révész András dr. főjegyző
378 Gáspár Béla főjegyző

399 Potoczky Jenő dr. tanácsjegyző
372 Polgár Gyula dr. tanácsjegyző
373 Ferencz Miklós dr. fogalmazó
375 Árkay Tibor dr. fogalmazó
Fáy Ferenc dr. s.-fogalmazó
373 Szemerszky János népj. tanácsos
399 Elbert Endre dr. népj. főtiszt
Papp Ilona népj. főtiszt
Horváth Lajos dr. népj. főtiszt

109 Metszőssy Kálmán népj. főtiszt
209 Sirhuber József népj. főtiszt
379 Ormos Ilona népj. főtiszt
609 Kazár Andrea népj. főtiszt
109 Császár Anna kezelőtiszt
209 Botos Ferencné kezelőtiszt
378 Molnár Tivadarné kezelőtiszt

Polgármesteri IX. (Társadalompolitikai) ügyosztály gazdasági és étkeztetési osztálya.

290 Petrényi József üzemi igazgató
374 Uzdi Béla dr. fogalamzó
292 Zeke Aurél számvevőségi tanácsos
Kétszery Kálmán közélelmezési felügyelő
380 Náday Jenő gazdasági főtiszt

292 özv. Méhely Nándorné népj. főtiszt
Préger Ilona népj. főtiszt
Lukách Lajos irodatiszt
374 Széll Elemér dr. irodafőtiszt

Polgármesteri X. (Közegészségügyi és köztisztasági) ügyosztály.

(Központi városháza, I. em. 72—86 és 173—176.

110 Vezető: **Hahn Sándor dr.** tanácsnok
610 Vezetőhelyettesek: Tőkés Gyula dr. főjegyző
296 Rodé Béla dr. főjegyző
232 Halmay Zoltán dr. főjegyző

418 Pusztaszeri Károly dr. tanácsjegyző
552 Fazakas József dr. tanácsjegyző
238 Marton László dr. fogalmazó
418 Vadkerty Lajos dr. fogalmazó
517 Simsa Emil dr. fogalmazó
369 Cseffalvay László s.-fogalmazó
369 Kapocsányi Alajos dr. s.-fogalmazó
517 Berkes M. Illés dr. s.-fogalmazó
160 Vértes Jenő gazd. felügyelő
418 Tóth Endre dr. gazd. főtiszt
160 Kovács Emil gazd. tiszt
517 Gálvölgyi Ferenc népj. tiszt
553 Gárdonyi Rudolf számv. gyak.
418 Rétháti Márton kezelő
418 Bilik József napidíjas
110 Péczely Béláné dr. kezelőfőtiszt
610 Cselényi Elemérné kezelőtiszt
232 özv. Horváth Józsefné kezelőtiszt

232 Koós Ilona kezelőtiszt
418 özv. Ferenc Emilné dr. kezelőtiszt
296 Palánszky Margit hav. hib.
369 Király Éva napidíjas hiv.
553 Klement Ibolya napidíjas hiv.
238 Kapocsányi Alajosné dr. napidíjas hiv.

Segédhivatal:

210 Mandik Béla irodafőtiszt
Arczfalvy Anna kezelőfőtiszt
Turi Anna kezelőtiszt
Károlyi Lászlóné kezelőtiszt

Kórházi személyzeti nyilvántartó:

554 özv. Kakucsy Lászlóné dr. kezelőtiszt
Rugonfalvy Józsefné dr. havidíjas hiv.

Polgármesteri XI. (Városgazdasági, idegenforgalmi és közművelődési) ügyosztály.

(Központi városháza, II. em. 244.)

111, 181-733 } Vezető: **Némethy Károly dr.** tanácsnok

322 Vezetőhelyettes: Goda Gábor főjegyző

611 Péczely Béla dr. főjegyző
388 Lehoczky Iván dr. főjegyző
398 Zakariás G. Sándor dr. főjegyző
381 Sztankay István dr. főjegyző
367 Schindler Pál dr. tanácsjegyző
388 Irányossy Géza dr. tanácsjegyző
367 Vargha Zsigmond dr. tanácsjegyző
397 Keönch István dr. tanácsjegyző
388 Ravasz Árpád dr. tanácsjegyző
693 Katona Lajos dr. tanácsjegyző
397 Halmos Béla dr. tanácsjegyző
322 Gelléri Ferenc tanácsjegyző
437 Szomolányi József dr. fogalmazó
262 Vesenyi Pál dr. fogalmazó
111 Bagothay Sándor dr. fogalmazó
693 Mattioni József dr. fogalmazó
262 Szelnár Aladár dr. idegenforg. hiv. titkár
211 Szabó Béla s.-hiv. főigazgató
388 Garamvölgyi Ernőné s.-hiv. igazgató
211 Beniczky Sándor irodafőtiszt
211 Lendvai József irodatiszt
388 Schindler Nándorné kezelőfőtiszt
367 Brxa Margit kezelőfőtiszt
388 Vidor Teréz kezelőfőtiszt
398 Kada Anna kezelőtiszt
111 Jakobey Jolán kezelőtiszt
381 Bán Teréz kezelőtiszt
397 Tölgyes Vilmosné kezelőtiszt
262 Lehoczky Jolán kezelőtiszt
211 Pesenyánszky Mária könyvtári tiszt
111 Kemenes Béláné dr. kezelőnő
322 Kereszturi Frigyesné dr. kezelőnő
111 Szilágyi Magda napidíjas hiv.
693 Fehér Ibolya napidíjas
693 Tabajdi Kun Ida napidíjas
611 Farkas Andorné dr. napidíjas

Polgármesteri XII. (Üzemgazdasági) ügyosztály

(Központi városháza, II. em. 301. és IV., Petőfi Sándor-u. 11.)

112 Vezető: **Bodnár László dr.** tanácsnok

612 Vezetőhelyettesek: Oszoly Kálmán dr. főjegyző
421 Lukács Ferenc főjegyző

423 Lukács Ödön dr. tanácsjegyző
694 Kriston Géza fogalmazó
695 Della Donna Mihály dr. fogalmazó
426 Pallos Imre dr. fogalmazó
692 Tokody Dániel műszaki főtanácsos
424 Berényi Viktor dr. adóhiv. tanácsos
279 Reminiczky Lajos üzemi igazgató
695 Morvay Jenő dr. üzemi igazgató
695 Neszmélyi Jenő dr. üzemi tanácsos
695 Viasz Gyula üzemi főtitkár
212 Fáy Ferenc s.-hiv. igazgató
212 Ábrahám Károlyné kezelőfőtiszt
279 Winkler Gyuláné kezelőfőtiszt
694 Burg Judit kezelőtiszt

Polgármesteri XIII. (Középítési) ügyosztály.

(Központi városháza, Gerlóczy-utcai oldal, III. em. 308—356.)

113, 181-622 } Vezető: **Szerényi Ödön dr.** tanácsnok

613, 180-773 } Vezetőhelyettesek: Balogh György műszaki főtanácsos
226 Palásthy Béla műszaki főtanácsos
425 Tomcsányi Géza dr. főjegyző

Titkárság és műszaki szervezés.

113, 181-622 } Szántó Imre mérnök, Czika Ilona kezelőnő

Tervezői csoport, Vigadó-épületek, ügyosztályi tervtár és könyvtár.

251 } Vidos Zoltán főmérnök, Payr Egon főmérnök, Vaits Sándor mérnök, Tárnok Vilmos mérnök, Halász Árpád dr. főjegyző

A) Főcsoport.

613, 180-773 } Vezető: Balogh György műszaki főtanácsos

I. Szövetséges Ellenőrző Bizottság és Orosz Katonai Parancsnoksági épületek helyreállítása és karbantartása. Köztársasági Elnöki Palota.

436 Flatt Ágoston műszaki tanácsos
613 Vécsei György mérnök

II. Kegyúri épületek.

246 { Gerő László dr. főmérnök
Deák Ernő főmérnök

III. Közélelmezési és üzemi épületek.

438 { Horváth Tibor dr. műszaki tanácsos
Kiss Ferenc mérnök
Dezsényi Károly műszaki főtiszt
435 Bajtay Lajos műszaki felügyelő

IV. Népjóléti épületek: árvaházak, szeretetotthonok, menhelyek, üdülők és vidéki épületek.

299 { Stoll Jenő főmérnök
Paulheim Lénárd mérnök

V. Műemlékek, múzeumok, kiállítási épületek.

247 { Borsos László főmérnök
Borsos Béla mérnök

VI. Közművelődési épületek: könyvtárak, színházak, fürdők, laktanyák.

425 Katona Dezső főmérnök

VII. Az A) főcsoport kisebbmérvű gépészeti helyreállítási ügyei:

436 Battlay Ákos főmérnök

VIII. Tűzkárbiztosítás és vagyonleltár.

229 Anton Ágoston műszaki felügyelő

IX. Személyzeti nyilvántartás, beszerzések.

385 Boross Miklós irodafőtiszt

A) **Főcsoportba beosztva.**

613 Lehner Erzsébet tanítónő
438 özv. Magyar Lászlóné dr. kezelőtiszt
436 Biró Lászlóné kezelőnő

B) **Főcsoport.**

226 Vezető: Palásthy Béla műszaki főtan.

I. Kislakásos bérházak, lakótelepek.

228 { Péchy László műszaki tanácsos
Hock István főmérnök
Szurmay Ferenc főmérnök
Süveges István mérnök
Liedl Alajos mérnök
Bodó József műszaki főtiszt
258 Bolváry Béla mérnök

II. Magdolnavárosi kislakásépítkezés.

440 { Sághy Gábor műszaki tanácsos
Plette Ferenc mérnök
226 Zilahy Zsombor műszaki gyakornok

III. Közoktatási épületek: iskolák, óvodák, sporttelepek.

245 { Scultéty János műszaki tanácsos
Nyiredy András főmérnök
Kovács Ferenc főmérnök
Bieber Károly főmérnök
Kovács Gyula főmérnök
Jókuthy Miklós mérnök
Neumayer József műszaki felügyelő

IV. Kórházak, közegészségügyi intézmények.

225 { Horváth Béla műszaki tanácsos
Hisz Attila mérnök
Csóti László mérnök
Suchy Lajos mérnök

V. Központi városháza és Újvárosháza épületeinek helyreállítása. Romházak építőanyagai. Fűrésztelep.

227 { Beke Ferenc műszaki tanácsos
Karatnay István mérnök

VI. Hivatali épületek, tűzőrségek, állatkert, temetők, vámépületek.

439 Feszely Sándor műszaki felügyelő

VII. B) főcsoport kisebbméretű gépészeti helyreállítási ügyei.

228 Kőhegyi Lajos mérnök

VIII. Jogi csoport.

425 { Tomcsányi Géza dr. főjegyző
Szőts Farkas dr. tanácsjegyző
Jeszenszky István dr. fogalmazó

IX. Hiteljedezeti ügyek, vállalkozók nyilvántartása.

619 Németh Kálmán mérnök

X. Segédhivatal.

619 Schallinger Oszkár segédhivatali igazgató

C) **Főcsoportba beosztva:**

227 Musztács Ferencné tanárnő
226 Borovics Ilona kezelőtiszt
619 özv. Bayer Károlyné kezelőtiszt
225 Heltai Lászlóné kezelőtiszt
619 Varga Ilona kezelőtiszt
619 özv. Zubriczky Zoltánné kezelőtiszt
425 Dobrovits Ferencné kezelőnő
439 özv. Knortzer Sándorné kezelőnő
245 Szabó Győzőné kezelőnő

Polgármesteri XIV. (Közmunka és katonai) ügyosztály.
(V., Mária Valéria-utca 10. I. em.)

259
186-441
*181-854 — Vezető: **Philip Rudolf** tanácsnok

259
187-219
*181-854 — Vezetőhelyettesek: Sztojanovits Pál dr. főjegyző

259
187-218
*181-854 — Péczely Gyula dr. tanácsjegyző

259
*181-854 — Közmunkaügykörben állandó helyettes: Kékessy Ervin dr. tanácsjegyző

Szathmáry-Illés Jenő dr. tanácsjegyző
Juhász István dr. tanácsjegyző
Hegedüs Dénes dr. fogalmazó
259 Cseh Endre dr. s.-fogalmazó
*181-854 Ugor Tibor dr. s.-fogalmazó
Fehér Béla dr. fogalmazógyak.
Horváth Károly adóhiv. főtiszt
Pogány Károly td. előadó
Kuttner György td. előadó

Pápai József számv. tiszt
Dezséri János nyilv. tiszt
Matits Paula nyilv. kezelőnő
Somlai Géza td. irodafőtiszt
259 Bődi Lajos havidíjas hiv.
*181-854 Főrévy János td. hav. hiv.
Bittó Ödön napidíjas hiv.
Koroknay Zoltán hetijegyz. hiv.
Soproni Jenő irodafőtiszt
Mohai István irodafőtiszt

272 Honvédelmi minisztériumi összekötő tiszt: Szilágyi Jenő alezredes.
(Központi városháza, Somogyi Béla-út 28. I. em. 4.)

Budapesti és északpestvármegyei közmunkaügyi felügyelőség.
V., Mária Valéria-utca 10. I. em.)

259
186-441
*181-854 — Felügyelő: **Philip Rudolf** tanácsnok

259
*185-854 — Helyettes: Bogdány György felügyelő

259 Kosztolányi László dr. s.-fog.
*181-854 Tihanyi József dr. fogalmazógyak

259 G. Sugár Klára td. előadó
*181-854 Bajor Gyula irodafőtiszt

Polgármesteri XV. (Ipari és kereskedelmi) ügyosztály:
(Központi városháza, II. em. II. pav. 46.)

115 — Vezető: **Kállay Albert dr.** tanácsnok
615 — Vezetőhelyettes: Halász Pál dr. főjegyző

277 Zobor Miklós dr. főjegyző
275 Lukácsy István főjegyző
277 Fáth Ferenc dr. tanácsjegyző
283 Gyarmati Béla dr. tanácsjegyző
274 Fülöp György dr. tanácsjegyző
277 Bóday Jenő dr. tanácsjegyző
283 Falus Lajos dr. tanácsjegyző

276 Zulawsky Andor dr. fogalmazó
276 Fáykiss István dr. fogalmazó
115 Csölle Miklós dr. fogalmazó
276 Pertik Béla dr. fogalmazó
276 Barthos László dr. fogalmazó
274 Kasza Dániel dr. jogtanácsos
215 Segédhivatal

Polgármesteri XVI. (Gépészeti) ügyosztály
(Központi városháza III. em. 315.)

116 — Vezető: **Kalmár István** tanácsnok
616 — I. műsz. helyettes: Alberti Gyula műsz. főtanácsos
317 — II. műsz. helyettes: Hollós Dezső műsz. főtanácsos
216 — Jogi helyettes: Beliczay Oszkár dr. főjegyző

Tanácsnoki titkárság:

116
Reichardt József hvj. tisztviselő
Fuglinszky Magda td. hav. hivatalnok
Bécsi Józsefné td. hav. hivatalnok
Szivós Aladárné napidíjas hivatalnok

»A« Közszállítási és igazgatási alosztály:

216
Seelhofer Róbert dr. főjegyző
Pálos László dr. tanácsjegyző
Szatmári József dr. fogalmazó

216 Szigeti József irodafőtiszt
Gerzsenyi Pálné kezelőtiszt
Pap Opra Jánosné kezelőnő
Molnár István kezelő
Friedrich Ibolya hav. hivatalnok
Sárosi Irén hav. hivatalnok
Nagyiványi Györgyné özv. napidíjas

363 Bánóczy Béla műsz. főtanácsos
Polyák Jenő főmérnök
Dr. Pozsonyi Gábor főmérnök
Horváth Margit kezelőnő
Tőke Anna hav. hivatalnok
Ivicz István napidíjas
Németh Ferencné özv. napidíjas

361 Nagy Sándor műsz. főfelügyelő
Kétes Margit napidíjas

»B« Közegészségügyi alosztály :

317 Hollós Dezső műsz. főtanácsos
Mahdal Margit td. hav. hivatalnok

362 Vattay Béla dr. műsz. tanácsos
Hanzély István főmérnök
Musztács Ferenc főmérnök
Gombás Gyula főmérnök
Lantos László td. műsz. főtiszt
Szepesvári Imréné s. munkaerő
Rakssányi Miklósné özv. napidíjas
Komoróczy Jenőné kezelőtiszt

»C« Közélelmezési gépüzemi alosztály :

357 Hódosy István műsz. főtanácsos

356 Nagy Dezső főmérnök
Bukovszky György mérnök
Sztankay Gyula mérnök
Stádler István műsz. tiszt
Vértessy Kornél td. gh. ellenőr

366 Dsida Ákos főmérnök
Pernyész Mihály főmérnök
Tóth Margit napidíjas

616 Szőke Margit kezelőtiszt

»D« Vegyes gépüzemi gépészeti alosztály :

368 Szabó Jenő műsz. főtanácsos
Karády János műsz. főtanácsos
Farkas Ernőné kezelőnő

355 Schmidt Ede főmérnök
Kézdy Pál mérnök
Varga Ferenc BSzKRt főmérnök
Szonntag László mérnök
Varga Győző műsz. főtiszt
Egri Sándor td. mérnök

355 ifj. Lettner József gh. ellenőr
Ulzinger Ferenc gh. ellenőr
Izsák Piroska hav. hivatalnok

476 Nagy Józsa György dr. tanácsjegyző
Havas Lászlóné özv. kezelőnő

»E« Karbantartási alosztály :

358 Mosdóssy József dr. műsz. főtanácsos

220 Miklósfy Fedor főmérnök
Rejtő Oszkár főmérnök
Sashegyi Blanka kezelőtiszt
Szilágyi Erzsébet kezelőtiszt
Köszl Katalin napidíjas

352 Fekete Sándor műsz. tanácsos
Danóczy Jenő műsz. tanácsos
Borvendég János műsz. tanácsos

353 Dulácska László műsz. főtanácsos
Csathó Antal műsz. tanácsos
Tóth András műsz. felügyelő
Küstel Árpád mérnök
Sailer Endre műsz. főtiszt
Fischer Ferenc műsz. tiszt
Lugosi Endre napidíjas

361 Agárdy László főmérnök
366 Jancsó Gyula főmérnök

»F« Tüzeléstechnikai alosztály :

646 Varga Lajos műsz. főtanácsos
Medgyesi Nándor műsz. felügyelő
Zsingor Gyula főmérnök
Fellegi Ottó főmérnök
Suda László főmérnök
Jeszenszky Jenő mérnök
Staud Ivánné kezelőtiszt
Modrovich Károly műsz. tanácsos

359 Selmeci István műsz. tiszt
Szelényi József gazd. tiszt
Weller János fűtőellenőr
Fábián Ödön td. gh. ellenőr
Ormándi Magda napidíjas

361 Kozák István fűtőellenőr

»G« Központi gépjárműhivatal.

133 Pásztélyi András főmérnök
Április Erzsébet kezelőfőtiszt

197 Kováts György BSzKRt műsz. tiszt
Boncz Ferenc td. műsz. tiszt
Mészáros Ferenc irodatiszt
Kovács Piroska napidíjas

365 Rajcsányi László főmérnök
Emhő László mérnök
Dr. Duday Gedeon fogalmazó
Kolbe Piroska kezelőnő

Központi számvevőség :

180 }
185-719 } Vezető : **Gátonyi Béla** főszámvevő
(Központi városháza, fsz. 23.)

392 Vezetőhelyettes : Huszka Viktor főszámvevőhelyettes
(Központi városháza, III. em. 376/a)

Csoportvezetők
(Központi városháza, III. em. 376/a.)

390 Raáb József számv. főtanácsos

390 Tichler Károly számv. főtanácsos
Zachara Mátyás számv. főtanácsos

182 Póczonyi Béla számv. főtanácsos
(Központi városháza, II. em. 243.)

Főszámvevői hivatal :

(Központi városháza, fsz. 23.)

249 Vigyázó Lajos számv. főtanácsos
282 Balogh Géza dr. számv. főtanácsos
124 Fedák Béla számv. tanácsos
124 Selley István számv. tanácsos
282 Szendeffy István dr. számv. tanácsos
124 Havasi László számv. tanácsos
180 Bánkuti István számv. tanácsos
180 Ross János dr. számv. főtiszt
124 Gosztonyi Géza dr. számv. főtiszt
249 Juhász József számv. főtiszt
389 Koronthály Kálmán dr. számv. főtiszt
282 Réfi Béla dr. számv. tiszt
282 Bánó József számv. tiszt
180 Born Józsefné dr.-né számv. tiszt
180 Szabó J. Ferencné dr.-né kezelőtiszt
249 Szentmiklósi Anna számv. gyakornok
389 Huszty Viktória számv. gyakornok

Számvevőség I. ügyosztály :

(Központi városháza, III. em. 357—364.)

181 Vezető : Jeney Nándor számv. tanácsos
581 Vezetőhelyettesek : Seregély Gábor számv. főtiszt
581 Laukó László számv. főtiszt
581 Siminszky Géza számv. főtiszt
583 Palonyai Kálmán számv. tanácsos
581 Pozsgai Lajos számv. főtiszt
582 Kuhárszky László számv. főtiszt
582 Dániel Jenő dr. számv. főtiszt
582 Jelfy Géza számv. főtiszt
581 Tihanyi Zoltán számv. főtiszt
582 Rolla J. Zoltán szám. főtiszt
582 Brandeiszky Jenő számv. főtiszt
583 Borai Imre számv. tiszt
583 Horváth Arisztid számv. tiszt
582 Ujlaki Mária számv. tiszt
582 Vass Pál számv. tiszt
582 Balogh Győző számv. tiszt
582 Freund György számv. tiszt
582 Mohay Sándor számv. tiszt
582 Fischer Ágota számv. gyakornok
582 Vörös Erzsébet számv. gyakornok
582 Bosnyák Zoltán számv. gyakornok
582 Kapuvári László számv. gyakornok
582 Mihálka Éva számv. gyakornok
583 Gáber Beatrix számv. gyakornok
582 Szemere Mária számv. gyakornok
583 Máthé Józsefné kezelőfőtiszt
582 Fülöp Erzsébet kezelőtiszt
583 Ruszti Nándorné kezelőtiszt
583 Szemmel Etel kezelőtiszt

Számvevőség II. ügyosztály :

(Központi városháza, II. em. 243.)

182 Vezető : Rózay Jenő számv. főtanácsos
182 Vezetőhelyettes : Andrásofszky Kálmán számv. tanácsos
182 Végh István számv. főtiszt
182 Károlyi Fetenc számv. főtiszt
182 Csányi Zoltán számv. főtiszt
182 Büchler Jolán számv. főtiszt
182 Ujlaky Ödön számv. főtiszt
182 Hollósi Frigyes számv. tiszt

Számvevőség III. ügyosztály :

(Központi városháza, III. pavillon I. em. 35—38)

183 Vezető: Berényi Sándor számv. főtanácsos
183 Vezetőhelyettesek : Háringáts Károly számv. tanácsos
183 Berczely József számv. tanácos
183 Nedeczky Mihály számv. főtiszt
183 Odorfer Károly szám. főtiszt
183 Hollóssy Béla gazd. főtiszt
183 Kabay György számv. főtiszt
183 Bognár János számv. tiszt
183 Murányi Aranka számv. gyakornok

Számvevőség IV. ügyosztály :

(Központi városháza, III. em. 380.)

184 Vezető : Évinger Ernő számv. tanácsos
184 Vezetőhelyettesek : Fülöp Gyula számv. tanácsos
184 Kelyhesi Béla számv. főtiszt
184 Málik Sándor számv. főtiszt
184 Veszely Géza számv. főtiszt
184 Barkász Albert ny. számv. főtiszt
184 Kölber Tivadar számv. főtiszt
184 özv. Voigt Jánosné kezelőnő
184 Tolnay Antalné számv. gyakornok

Számvevőség V. ügyosztály :

(Központi városháza, II. ½ em. 229/a)

185 Vezető : Horváth Ákos számv. főtan.
185 Vezetőhelyettesek : Kiss József számv. tanácsos
185 Sebastiani Tibor számv. főtiszt
185 Sági Ernő számv. tanácsos
185 Greguss Imre számv. főtiszt
185 Jankura János dr. számv. tiszt
185 Németh István (szigligeti) számv. tiszt
185 Németh István (győri) számv. tiszt
185 Nagy Klára számv. tiszt
185 Kiss Jánosné kezelőnő
185 Ilosvay József havidijas hivatalnok

Számvevőség VI. ügyosztály :

(Központi városháza, III. em. 365.)

186 Vezető : Marthényi József számv. főtanácsos
386 Vezetőhelyettes : Techlár Tibor dr. számv. tanácsos
386 Gábor Antal számv. főtiszt
386 Sántha István számv. főtiszt
386 Béldy Zoltán számv. főtiszt

Szepesváry Jenő számv. főtiszt
Zalán Károly dr. számv. főtsizt
Lambert Miklós számv. főtiszt
Alapi István számv. főtiszt
Réthy Pál számv. főtiszt
386 Szakáll György dr. számv. főtiszt
Vasas Géza számv. főtiszt
Sándor József számv. főtiszt
Zalán Károly dr. számv. főtiszt
Károlyi Erzsébet számv. gyakornok
Török Margit kezelőtiszt

Számvevőség VI/a ügyosztály :
(Központi városháza, III em 366/a)

504 Vezető : Telegdy György számv. főtan.
504 Vezetőhelyettes : Pintér Lajos számv. főtiszt
504 Pozsgay Zoltán számv. tiszt
Maróth Andorné számv. tiszt
Kardos Árpádné kezelőtiszt
Ránki Józsefné kezelőnő

Számvevőség VI/b ügyosztály :
(Központi városháza, I. em. 119.)

507 Vezető : Váray Ignác számv. tanácsos
507 Vezetőhelyettes : Kovács István számv. főtiszt
Garádi János számv. főtiszt
Radosiczky Jenő számv. főtiszt
Gergely Aladár számv. főtiszt
507 Kaplonyi Kálmán számv. főtiszt
Szüts Zoltán számv. főtiszt
Gyulai Béla számv. főtiszt
Lovas János számv. tiszt
Rupp László számv. tiszt

Számvevőség VII. ügyosztály :
(Központi városháza, III. pavillon, I. em. 25.)

187 Vezető : Bánfalvy Béla számv. főtanácsos
187 Vezetőhelyettes : Kanka György számv. tanácsos
650 Finda Jenő számv. tanácsos
626 Hidas Frigyes számv. tanácsos
643 Pápay Károly számv. tanácsos
645 Merényi Gyula számv. főtiszt
645 Véber György számv. főtiszt
643 Bory István számv. főtiszt
287 Rajkai Ödön számv. főtiszt
187 Schindler József számv. főtiszt
650 Dene István számv. főtiszt
645 Szeremányi Á. István számv. főtiszt
387 Wonke Rezső számv. főtiszt
387 Kálmán Géza számv. tiszt
650 Boromissza Ferenc dr. számv. tiszt
287 Hennel Jenő számv. tiszt
650 Frantz Rezső dr. számv. tiszt
436 Kovács Imre számv. tiszt.
626 Schnöller Emilia kezelőtiszt

Számvevőség VIII. ügyosztály :
(Központi városháza, III. em. 385.)

188 Vezető : Póczonyi Tibor számv. tanácsos
188 Vezetőhelyettesek : Erdélyi Ferenc számv. főtiszt
Bartoss István számv. főtiszt
Janzer Géza dr. számv. főtiszt
188 Latorczai Béla számv. tiszt
629 Földes László számv. tiszt
188 Klemencz Frigyes számv. tiszt
628 Rétfalvy Endre számv. tiszt
629 Raáb Katalin számv. tiszt
628 Horváth Laura számv. tiszt
188 Szakács Margit kezelőtiszt

Számvevőség IX. ügyosztály :
(Központi városháza, I. em. 114.)

189 Vezető : Kiss Miklós számv. tanácsos
189 Vezetőhelyettes : Peier Ferenc számv. tanácsos
Görög Sándor számv. főtiszt
Deoth Márton számv. főtiszt
189 Váli Miklós számv. tiszt
Jaczkó Endre számv. tiszt
Deák Mária számv. gyakornok

Számvevőség X. ügyosztály :
(Központi városháza, III. em. 370—374.)

190 Vezető : Kemenessy Sándor számv. tanácsos
Vezetőhelyettes : Kovács M. Béla számv. tanácsos
190 Radics József számv. főtiszt
Kelemen Lajos számv. főtiszt
Iványi Balázs számv. főtiszt
Kőnig Emőd forg. adóellenőr
190 Luzsa László dr. számv. tiszt
Miklósvári Géza számv. tiszt
Csaba Ernő számv. tiszt
Bukta Edit számv. tiszt

Számvevőség XI. ügyosztály :
(Központi városháza, II. em. 243.)

191 Vezető : Reich Imre számv. tanácsos
191 Vezetőhelyettesek : Krumpholtz Mihály számv. tanácsos
Kinál Sándor számv. tanácsos
Várkúti Tibor számv. tanácsos
Viténvi Béla számv. főtiszt
Molnár Béla számv. főtiszt
191 Farkas Sándor dr. számv. főtiszt
Péntek Gyula számv. főtiszt
Gabnay Ferenc számv. főtiszt
Halbauer Dezső számvevőségi főtiszt
Kállay János dr. számv. tiszt.

Számvevőség XII. ügyosztály :
(Központi városháza, III. em. 365—366/a)

192 Vezető : Sólétormos Lajos számv. tanácsos
192 Vezetőhelyettesek : Vicenik Ede számv. tanácsos
Keserü Ferenc dr. számv. tanácsos
Skolnik Béla számv. főtiszt

Ex Bibl. Cir. Budapesti

627 Deák Viktor számv. főtiszt
Bernáth Lajos számv. tiszt
Csák István számv. tiszt
Göbel István számv. tiszt
Hárs László számv. tiszt
Kemény Miklósné kezelőnő
Modok Rózsi számv. gyakornok
Telekes Györgyné számv. gyakornok

Számvevőség XIII. ügyosztály:
(Központi városháza, Gerlóczy-u. oldal, fsz. 4.)

193 Vezető: Amigó József számv. főtanácsos
193 Vezetőhelyettesek: Györke János számv. tanácsos
Ágoston Ede dr. számv. főtiszt
Létay Tibor számv. főtiszt
624 Szentidai Sándor számv. főtiszt
Orbán István számv. főtiszt
Farkas Ilona kezelőfőtiszt
624 Dénesfay Vidor számv. tiszt
Aigner Vilmos számv. tiszt
Luzsa Lászlóné dr.-né számv. tiszt
Varga Ferenc számv. tiszt
Ströcker Ilona számv. gyakornok

Számvevőség kezelőosztály:
(Központi városháza, III. em. 375.)

198 Vezető: Gyüre Sándor s. hiv. igazgató
198 Martos Ferenc irodatiszt
Albrecht Margit kezelőtiszt
Malmos Etel kezelőtiszt
Pozsgai Gyula kezelő

Kórházi számvevőségi kirendeltségek:

Szent Rókus-közkórház:
(VIII., Gyulai Pál-utca 2.)

188-605 Vezető: Rétai János számv. tanácsos
Vezetőhelyettes: Rimóczy Lajos számv. főtiszt

Szent István-közkórház:
(IX., Gyáli-út 1.)

181-366 Vezető: Gyurtsay Jenő számv. tiszt
Vezetőhelyettes: Ács Ödön számv. főtiszt

Szent László-közhórház:
(IX., Gyáli-út 5—7.)

227-675 és 182-20 Vezető: Zalay József dr. számv. főtiszt
Vezetőhelyettes: Réti László számv. főtiszt

Szent János-közkórház:
(XII., Olasz-fasor 20.)

360-758 Vezető: Ács Frigyes számv. főtiszt

Központi pénztár:
(Központi városháza, I. em. 120.)

270 Vezető: **Horváth János** pénztári igazgató
281 Vezetőhelyettes: Kemenes Géza pénztári aligazgató

281 Szenessy Antal pénztári aligazgató
281 Bohutinsky Ernő pénztári aligazgató
281 Mihályfalvy Imre pénztári aligazgató
280 Kerényi Ottó főpénztáros
280 Leviczky Aladár főpénztáros
280 Fülepp József főpénztáros
280 Hegedüs István főpénztáros
270 Ottó Ede pénztáros
280 Nagy Gyula pénztáros
280 Balkó Lajos pénztáros
280 Szántó Gergely pénztáros
281 Báldi Imre dr. pénztáros
280 Nits László dr. pénztári tiszt
280 Keczely György pénztári gyakornok
270 Verespataki Margit kezelőtiszt

Központi adóhivatal:
(Központi városháza, II. em. 248—252., II. pavillon, fszt 2—6. II. em. 34—356—60

525 189-549 Vezető: **Farkas Kálmán** adóhivatali igazgató

527 Göndör Gábor adóhiv főtanácsos
528 Horti Károly adóhiv. főtanácsos
527 Lékai Endre adóhiv. főtanácsos
526 Lauer Gyula adóhiv. tanácsos
528 181-078 Gruzl János adóhiv. tanácsos
532 Tamás Péter dr. adóhiv. tanácsos
532 Honffy Zoltán adóhiv. tanácsos
528 Sárospataki Zoltán dr. adóhiv. tanács.
530 Wankó Béla dr. adóhiv. tanácsos
525 Horváth József dr. adóhiv. tanácsos
526 Erdőkürti Zoltán adóhiv. tanácsos
529 181-082 b. Varga Jenő adóhiv. tanácsos
529 Pruzsinszky Viktor adóhiv. főtiszt
528 Cservény Alajos adóhiv. főtiszt
426-755 Nagy Géza dr. adóhiv. főtiszt
529 Ragályi Dénes adóhiv. főtiszt
529 Gyulay László dr. adóhiv. főtiszt
526 Szűts Géza adóhiv. főtiszt
528 Gátfalvi Sándor adóhiv. főtiszt
529 Várhegyi József adóhiv. főtiszt
526 Osztoics Mihály dr. adóhiv. főtiszt
530 Kereszty Géza adóhiv. főtiszt
528 Fodor Ferenc adóhiv. főtiszt
526 Temesváry Mihály adóhiv. tiszt
508 Kosztolánszky Pál adósz. felügyelő
526 Keczely György adósz. felügyelő

Kerületi elöljáróságok :

I. kerület.

(I., Krisztina-körút 155.)

401
161-020 Elöljáró : **Herrmann Gábor dr.** főjegyző
161-020 Helyettese : Sulla Imre dr. tanácsjegyző

161-457 Lakáshivatal
160-234 Tiszti orvos

II. kerület.

402
Krisztina 42

(II., Fő-utca 3.)

360-591 Elöljáró : **Fodor Gyula** kerületi elöljáró
Helyettesei : Zoltay Pál dr. tanácsjegyző
Moldvai Sándor tanácsjegyző

III. kerület.

(III., Fő-tér 3.)

403
162-225
362-340
362-350 Elöljáró : **Tóth Ignác** főjegyző
Helyettese : Horányi Antal dr. fogalmazó

IV. kerület.

(IV., Váci-utca 62—64.)

404
180-726 Elöljáró : **Debreczeny Géza dr.** főjegyző
182-089 Helyettese : Zentai Béláné sz. Atlasz Éva dr. fogalmazó

186-595 Lakáshivatal

V. kerület.

(V., Honvéd-u. 20.)

405
188-368 Elöljáró : **Czizmás Lajos dr.** kerületi elöljáró
120-611 Helyettesei : Obláth György dr. főjegyző
129-644 Németh Imre dr. főjegyző

121-459 Lakáshivatal

VI. kerület.

(VI., Áradi-utca 23.)

406
123-852 Elöljáró : **Takács Ferenc** kerületi elöljáró
323-735 Helyettese : Szalai József dr. főjegyző

121-442 Lakáshivatal
123-937 Iparügy
122-951 Anyakönyv
123-179 Tiszti orvos
123-215 Mérnöki hivatal
123-876 Hadigondozás és tömbmegbízottak
124-440 Nemzeti bizottság és számvevőség
123-268 Népmozgalmi
426-755 VI/A Adó hiv.
123-673 VI/B Adó «

VII. kerület.

(VII., Csengery-utca 11.)

407
222-226 Elöljáró : **Szekeres Róbert dr.** főjegyző
222-088 Helyettesei : Szabó Zoltán tanácsjegyző
Kertész Emil tanácsjegyző

222-236 Tiszti orvosi hivatal
422-226 Segédhivatal
422-597 Népjóléti osztály
222-418 Mérnöki hivatal
223-420 Lakásosztály

VIII. kerület.

(VIII., Baross-utca 65—67.)

408
188-377
220-244 — Elöljáró: **Lakatos Imre** kerületi elöljáró

182-012 — Helyettesei: Sándorházay Lajos dr. tanácsjegyző
Kovács Pál főjegyző

182-012 Lakáshivatal
902 és 903 mellékáll. **Zala Pál** műszaki főtanácsos, a ker. mérnöki hivatalok vezetője
387-142 **Simányi Dezső dr.** fogalmazó anyakönyvi hivatal vezetője
387-143 Ker. tiszti orvosok

IX. kerület.

(IX., Bakáts-tér 14.)

409 — Elöljáró: **Bártfai Antal** kerületi elöljáró
185-788 — Helyettesei: Sértnyai Béla dr. tanácsjegyző
Sugár László tanácsjegyző

X. kerület.

(X., Szent László-tér 29.)

410
183-021
183-031
183-089 — Elöljáró: **Szép József** kerületi elöljáró
városházi 410 d. u. 3-tól reg. ½9-ig — Helyettesei: Vigh Béla dr. tanácsjegyző
Várady Ferenc s.-h. igazgató

183-032 Lakáshivatal
186-221 Tiszti orvos

XI. kerület.

(XI., Verpeléti-út 3.)

411
268-205 — Elöljáró: **Fray Ágoston** kerületi elöljáró

826-990 — Helyettese: Varjas László dr- tanácsjegyző

268-693 Lakáselőadók
268-225 Mérnöki hivatal
458-309 Tiszti orvosi hivatal

XII. kerület.

(XII., Böszörményi-út 23—25.)

412
360-700 — Elöljáró: **dr. Csépai Pál** főjegyző

360-734 — Elöljáróhelyettes: Láng István tanácsjegyző

160-934 Tisztiorvosok
160-936 Mérnöki osztály
360-736 Népjóléti osztály
160-940 Lakásosztály
160-834 Közmunka-nyilvántartó hivatal
160-836 Anyakönyvi hivatal
160-634 Adószámviteli osztály
160-636 Segédhivatal

XIII. kerület.

(XIII., Béke-tér 1.)

413
380-105
181-739 — Elöljáró: **Kámány János** kerületi elöljáró
Helyettesei: Budai Günther Tivadar főjegyző
Szemere Károly dr. tanácsjegyző

Lipót 190 Lakáshivatal
Lipót 124 Tiszti orvosi hivatal
188—219 ker. mérnök
188—215 forgalmi adó

XIV. kerület.

(XIV., Pétervárad-utca 2.)

414
120-811 Elöljáró: **Karczag Géza** főjegyző
120-802 Helyettese: Ibrányi Dezső dr. t. jegyző
121-164
120-817 Lakáshivatal.

Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet:

(Központi városháza, II. em. 186.)

566
187-355 Vezető: **Hunkár Béla dr.** igazgató

Vezetőhelyettesek:

351 Lindner Elek igazgatóhelyettes
566 Murányi Ádám igazgatóhelyettes
617 Bognár Gusztáv dr. igazgatóhelyettes
642
183-395 Faragó János igazgatóhelyettes
351 Netzasek Adolf dr. vegyésztanácsos
618 Jaschik Sándor dr. vegyésztanácsos
351 Korpáczy István vegyésztanácsos
618 Gresits Iván fővegyész
617 Muskovits Károly fővegyész
351 Kieselbach Gyula dr. fővegyész
351 Marikowsky Zoltán fővegyész
351 Mayer Béla fővegyész
351 Förster Rezső fővegyész
351 Szelényi Géza dr. fővegyész
618 Galambos Mária dr. vegyész
351 Bachler István vegyész
351 Kurtz Alajos vegyész
618 Kárpáti Zoltán dr. vegyész
351 Heltai László vegyész
618 Erdey László dr. vegyész
351 Ajtai Miklósné dr. segédvegyész
623 ifj. Jaschik Sándor segédvegyész
617 Érsek Albert segédvegyész
351 Makfalvy Jolán dr. segédvegyész
623 özv. Kutassy Endréné dr. segédvegyész
351 Moldvay Rezső segédvegyész
351 Lindner Károly vegyészgyakornok
351 Kottász József dr. vegyészgyakornok
623 Boros Tibor dr. vegyészgyakornok
641 Horváth János irodafőtiszt
641 Mayering Károly irodafőtiszt irodavezető
641 Kulcsár József irodatiszt
641 Körmöcy Rozália kezelőfőtiszt
641 Müller Etelka kezelőtiszt
641 özv. Tomcsó Miklósné kezelőnő
641 Vörös Aladárné dr. kezelőnő
566 Fertsek Mária hav. hiv.
566 Éberle Mária napidíjas hiv.
642 Varga Sándorné napidíjas hiv.
641 Szenci Júlia napidíjas hiv.

Mintavételi központ:

351 Deseő Zoltán irodafőtiszt
351 Radányi Antal irodafőtiszt
351 Balog Zoltán td. irodafőtiszt
351 Horváth István td. irodatiszt
351 Ivádi László td. irodatiszt
351 Németh István td. irodatiszt
351 Wild Antal td. irodatiszt
351 Szabó Mária hav. díj. hivatalnok
351 Prónai László üzemi szaksegéd

Tejosztály:

IV., Szervita-tér 5. $^1/_2$ em.

384-568
- Molnár János td. irodafőtiszt
- Rajk Andor td. irodatiszt
- Latinovits Mária td. irodatiszt
- Bartha József hav. hiv.
- Garami Győző hav. hiv.
- Kovács Júlia hav. hiv.
- Majdik Éva hav. hiv.

Áruellenőrzőosztály:

IV., Szervita-tér 5. $^1/_2$ em.

384-588
- Schatz Ernő gazd. főtiszt
- özv. Székely Zoltánné fővédőnő
- Fodor József td. irodatiszt
- Bartha Zsigmond td. irodatiszt
- Inokai Ödön td. irodatiszt
- Kameniczky István td. irodatiszt
- Deák Imre td. irodatiszt
- Téglássy Ferenc td. irodatiszt
- Várnai György td. irodatiszt
- Blum Emil hav. hiv.

Városházi Gondnoki Hivatal.

(Központi városháza, Városház-utcai oldal, földszint 14.)

510 Hivatalvezető: **Bors Jenő** gondnok, gazdasági felügyelő

515
- Bálint Zoltán műszaki főtiszt
- Molnár Ágoston kezelő

498 Virág Gabriella kezelőtiszt
499 Takács Miklós irodatiszt

Székesfővárosi Házinyomda

(Központi városháza, földszint 30/a)

485
185-614 Vezető: **Mihalik Gusztáv dr.** nyomdai igazgató

487 Horváth Béla aligazgató
493 Csöppüs István főtisztviselő
490 Rein Károly személyzeti osztályvezető
486 Stéger Lajos szv. osztályvezető
491 Szabó István könyvkötészeti osztályvez.
493 Zimmermann Oszkár kalkulációs oszt.-vez.
494 Bartha Pál kőnyomdai osztályvezető
483 Kurcsics Ernő szedőosztályvezető
485 Halász Kálmán munkafelv. iroda vezetője
492 Papp Ernő nyomtatványraktárvezető
482 Drietomszky Ferenc gépteremvezető
495 Szimmeiszter Pál anyagbeszerzési osztályvezető
486 Bató Géza tisztviselő
490 Vétek István tisztviselő
488 Büky István értékosztályvezető
483 Drexler Alajos öntőosztályvezető
Hartmann János gépszedőosztályvezető

493 Sónyi Antal tisztviselő
490 Menyhért Béla tisztviselő
485 Seregi Andor tisztviselő
493 Vass Jenő tisztviselő
485 Nemerád Adolf tisztviselő
493 Somogyi Andor tisztviselő
490 Huszják István irodafőtiszt, gondnok
491 Ungeher Károly irodatiszt
490 Szojka Gyuláné kezelőfőtiszt
486 Rein Károlyné kezelőtiszt
491 Geller Kornéllné
486 Frigyesi Tiborné kezelőtiszt
495 Gulyás Margit kezelőtiszt
485 Rözsényi Ida kezelőtiszt
490 Puszta Albinné kezelőtiszt
490 Hajós Krisztina kezelőtiszt
486 Rein Gizella kezelőtiszt
486 Pongó Gyuláné kezelőnő

485 Munkafelvétel

483 Szedőosztály
482 Könyvnyomdai gépterem
494 Kőnyomda
491 Könyvkötészet
488 Értékosztály
493 Kalkuláció

495 Papírraktár
492 Nyomtatványraktár
496 Írógépjavító és mechanikai osztály
490 Személyzeti és bérelszámoló osztály
486 Számviteli osztály
488 BSzKRt jegyellenőrzés

484 Üzemi Bizottság

Polgármesteri Központi Segédhivatal:

(Központi városháza, földszint 6.)

100 Vezető: **Ditrói József** s.-hiv. főigazgató
170 Vezetőhelyettes: Novotny Sándor s.-hiv. igazgató

Iktató és tudakozó:

516 Tamás István irodafőtiszt
Samu László irodatiszt
Kozma Gábor irodatiszt
Kovács József irodatiszt
Pápay Sándor irodatiszt
Borbély Károly irodatiszt
Fehérváry Tibor kezelő

Központi ügyiratirányító:

513 Szlanyina Mihály irodatiszt
180-228 Stampay József irodatiszt

Kihágási ügyek kezelése:

513 Vargha János irodafőtiszt

Hírlap előfizetések, könyvtár, pénztár.

170 Pataky Lajos irodatiszt
Bognár Ferenc irodatiszt
Fekete Tibor kezelő

Irattár.

505 Fábián Béla irodafőtiszt
Láng Károly irodatiszt
Unyi Lajos irodatiszt
Takács András kezelő

Statisztikai hivatal:

(XI., Bocskay-utca 39—41.)

468-353 Vezető: **Buziássy Károly dr.** statisztikai hivatali igazgató
Vezetőhelyettes: Bene Lajos dr. statisztikai főjegyző.

Hirdető Vállalat.

(Központi városháza, IV., Kamermayer Károly-utca 5.)

231 Vezető: **Zala György** igazgató

630 Vezetőhelyettesek: Néger Mihály h. igazgató

632, 189-306 Barcza Elemér dr. h. igazgató

630
- Ébner Vilmos műszaki tanácsos
- Paulheim Gyula főtisztviselő

632, 189-306
- Keserű József főpénztáros

231, 389-138
- Habrik József osztályvez. főtisztv.

231
- Németh Béla tisztviselő
- Világított oszlop-, pajzs-, farács és mozgóhirdetések osztálya
- Paulheim Éva kezelőnő
- Burányi Mária kezelőnő

630
- Fitos Vilmos főtisztviselő
- Barcza Elemér dr.-né főkönyvelő
- Rankó Jenő dr. tisztviselő
- Kovács Margit kezelőfőtiszt
- Telki Gáborné dr.-né kezelőtiszt
- Közigazgatási szolgálatra berendelt üzemi alkalmazottak ügyei
- Pad- és vásárcsarnoki hirdetések
- Műszaki ügyek
- Könyvelőség

631
- Galambos Ferenc osztályv. főtisztv.
- Szabados Emil tisztviselő
- Kormos Erzsébet kezelőtiszt
- BSzKRt, BHÉV, Autobusz, FAV hirdetések osztálya

631
- Szabó József tisztviselő
- Babos János osztályvez. főtisztv.

389-138
- Plakáthirdetések osztálya
- Lehel László irodatiszt

632, 189-306
- Cserhalmy László irodai kezelő
- Lehmayer András osztályv. főtisztv.
- Radványi András pénztárellenőr
- Füzesi József tisztviselő
- Sámson Dezső tisztviselő
- Nagy Éva tisztviselő
- Riecsánszky Gusztáv tisztviselő
- Boros Dezső tisztviselő
- Kovachich Edith tisztviselő
- Lengyel György tisztviselő
- Péterfy András tisztviselő
- Bezovits Rózsa kezelőnő
- Takács Katalin hetidíjas tisztviselő
- Kormos Gyula hetidíjas irodai kezelő
- Közterületbenyúló reklámberendezések osztálya
- Vadász Pál irodafőtiszt
- Idegen ingatlanon elhelyezett és márkahirdetések osztálya
- Pénztár
- Személyzeti osztály

188-501 Ácstelep és házijavítóműhely

161-263 Budai kirendeltség

Fővárosi Közlöny

(Központi városháza, Somogyi Béla-út 28.)

572
- Felelős szerkesztő: **Rátkai Károly dr.**
- Szerkesztő és felelős kiadó: Fodor Tibor

572
- Pál István dr. gyorsíró
- Zabik László gyorsíró
- Fodor Antal gyorsíró

572
- Morvay Endréné dr.-né s.-hiv. főigazgató
- Kovács Ábrahámné dr.-né kezelőnő
- Kalmár Ágnes népj. tiszt.

572 Simay Norbert hav. hiv.

Idegenforgalmi Hivatal:

(V., Deák Ferenc-utca 2.)

187-694 Vezető: **Markos Béla dr.** igazgató

158 Vezetőhelyettes: Béla Henrik aligazgató

187-694, 158
- György Endre sajtóelőadó
- Nagy Józsefné kezelőnő
- Nagy Judith napidíjas

187-694
- Almay Györgyné dr. kezelőtiszt
- Kölcsey Erzsébet kezelőnő

Budapest Székesfőváros Anyaggazdasági Intézete:

(VII., Nagydiófa-utca 14.)

220-083 Vezető: **Erdélyi Jenő** igazgató

222-869 Vezetőhelyettes: Szabó Dániel aligazgató

220-042, 222-869
- Csiki László aligazgató
- Stolte Lénárd szakelőadó

222-868
- Árubeszerzés
- Iktató

223-860 Könyvelés

222-869 VII., Nagydiófa-utcai raktár

524 Városházi raktár

523 Üzemi bizottság

385-549 Gyáli-úti raktár

222-869 Nagydiófa-utcai raktárak

Árvaszék:

(Központi városháza, I. em. 128—156/b. és III. pavillon 39—66.)

589 Árvaszéki elnök: **Szokolay Leó dr.**

590 Árvaszéki elnökhelyettesek: Urbán Zoltán dr.
591 Szaplonczay M. Miklós dr.

587 Mátray Sándor dr. árvaszéki ülnök
589 Rőczey Ferenc dr. árvaszéki ülnök
590 Nagy Endre dr. árvaszéki ülnök
586 Pénzes József dr. árvaszéki ülnök
884 Koiss István dr. árvaszéki ülnök
590 Sima István dr. árvaszéki ülnök
594 Kovács Endre dr. árvaszéki ülnök
598 Szabó Ernő dr. árvaszéki ülnök
582 Rozmay R. Antal dr. árvaszéki ülnök
584 Gyarmathy Mihály dr. főjegyző
589 Párniczky Elemér dr. főjegyző
585 Gunde József dr. főjegyző
558 Sike János dr. főjegyző
585 Marcal József dr. tanácsjegyző
585 Hincz Jenő dr. tanácsjegyző
585 Votisky Antal dr. tanácsjegyző
585 Urbán Arisztid dr. tanácsjegyző
589 Erlaky Ottó dr. fogalmazó
586 Almási Antal dr. fogalmazó
585 Berzsenyi István dr. fogalmazó
585 Tóth Béla dr. segédfogalmazó
599 Szilágyi László dr. segédfogalmazó
591 Tóth-Urbán László dr. segédfogalmazó
590 Szontagh Kristóf dr. segédfogalmazó
590 Turcsányi Zoltán dr. segédfogalmazó
589 Nedeczky György dr. fogalmazógyak.
593 Réfalvy Gyula irodafőtiszt
593 Csattogányi Endre irodafőtiszt
593 Segédhivatal

Tiszti ügyészség:

(Központi városháza, IV., Gerlóczy-utcai rész, I. em. 51—66.)

234 Tiszti főügyész: **Beér János dr.**

237 Tiszti főügyészhelyettesek: Fertsek Leó dr.
236 Kubinyi Imre dr.
235 Ölveczky Dezső dr.

535 Hermann Sándor dr. ny. tiszti ügyész
539 Matolcsy Kálmán dr. tiszti ügyész
239 Szász János dr. tiszti ügyész
540 Szecsey Dénes dr. tiszti ügyész
239 Kass Béla dr. tiszti ügyész
241 Tholt Gábor dr. tiszti ügyész
535 Vámos András dr. tiszti ügyész
241 Ujlaki László dr. tiszti ügyész
536 Berzsenyi Ödön dr. tiszti ügyész
538 Balás Gábor dr. tiszti ügyész
534 Krantz Károly dr. tiszti ügyészhelyettes
540 Szentgyörgyi Elemér dr. tiszti ügyészhely.
536 Várhidy László dr. tiszti ügyészhelyettes
538 Pákay Barnabás dr. tiszti ügyészhelyett.
236 Szabó Imre dr. tiszti ügyészhelyettes
538 Varga László dr. tiszti ügyészhelyettes
241 Ruttkay Imre dr. tiszti alügyész
539 Fodor Elek dr. tiszti alügyész
535 Techert Gyula dr. tiszti alügyész
540 Király István dr. td. tiszti alügyész
534 Hidvégi Zoltán dr. td. tiszti alügyész
534 Hámor Frigyes dr. td. tiszti alügyész
241 Laszy Pál dr. t. ü. fogalmazó
231 Varsányi Gyula dr. t. ü. fogalmazó
534 Drippey Miklós dr. t. ü. fogalmazó
239 Bányay Geyza dr. t. ü. fogalmazó
236 Joó Ferenc dr. t. ü. fogalmazó
239 Schőner Gábor dr. t. ü. fogalmazó
239 Ilosvay Tamás dr. t. ü. fogalmazó
239 Prohászka László dr. t. ü. fogalmazó
239 Sárközy Sándor dr. t. ü. fogalmazó
534 Örkényi István dr. fogalmazó
539 Tirpák Endre dr. td. fogalmazó
234 Molnár Tibor dr. td. t. ü. fogalmazó
535 Polgár Dezső dr. td. fogalmazó
239 Szöllősi Gyula dr. td. t. ü. fogalmazó
536 Király Zoltán dr. td. t. ü. fogalmazó
234 Vigh Józsefné fogalmazó
540 Philipp Tibor dr. s.-fogalmazó
239 Szege Bálint dr. t. ü. gyak.
241 Kaubek Frigyes dr. hav. hiv.
234 Bagi Gyula hav. hiv. titkár

Segédhivatal:

538 Ipolyi György s.-hiv. igazgató, könyvtáros
537 Légrády Sándor irodavezető
234 Hindels Vilmosné td. irodatiszt, titkár
536 Bodócs János irodafőtiszt
537 Kovács Lajos irodafőtiszt
537 Horváth Károly adóhiv. gyak.
537 Takács Antal kezelő
538 Könyvtár

Tiszti főorvosi hivatal.

(Központi városháza, II. pavilon I. em. 15—18., 23. és 26.)

565 Tiszti főorvos : **Csordás Elemér dr.**

567 Tiszti főorvoshelyettes : Bakács Tibor dr.

568 Engel Antal dr. tiszti orvos
563 Stoll Kálmán dr. tiszti orvos
564 Bisits László dr. tiszti orvos
565 Mühl Magdolna védőnő
568 Mészáros Anna védőnő
563 Liszka Amália védőnő
480 özv. Magoss Györgyné dr. védőnő

563 Bernáth Erzsébet védőnő
480 Nagy László segédhivatali igazgató
567 Bálint Lídia népjóléti gyakornok
562 Romhányi Antal dr. főjegyző
560 Németh Béla dr. fogalmazó
560 Nemes Mártonné népj. gyak.

Levéltár :

(Központi városháza, I. em. 160.)

598 Főlevéltáros : **Kovács Lajos dr.**

598 Helyettese : Bánrévy György dr. levéltáros

598 Niklay Péter dr. levéltáros
Rokken Ferenc dr. levéltáros
Baraczka István dr. allevéltáros
Horváth Gyula dr. allevéltáros
Lakatos Ernő dr. s.-levéltáros
Nagy István dr. s.-levéltáros

598 Kosztolányi Éva kezelőtiszt
597 Millok Éva kezelőnő
597 Turányi Kornél dr. napidíjas hiv.

Városháza Letétgyüjteménye :

597 Irodavezető : Rektorik Erzsébet hav. hiv.

Számszék :

(IV., Reáltanoda-utca 7.)

151 Számszéki igazgató : **Farkass-Jablánczy Ferenc dr.** miniszteri osztályfőnök
181-649 Helyettese : Horváth Antal dr. h. igazgató

151 382-374 Bárány Győző számszéki főkönyvszakértő
Czájlik László dr. számszéki tanácsjegyző
Farbaky Ágoston dr. számszéki tanácsjegyző
Helesfai Ottó dr. beosztott thj. városi tanácsnok
Kardos István számszéki számtanácsos
Mészáros János számszéki számtanácsos
Miklós Viktor számszéki számtanácsos
Mináry Péter dr. számszéki könyvszakértő
Pap Zoltán dr. számszéki t.-jegyző

151 382-374 Rakitai Tivadar dr. számszéki számtanácsos
Romhányi István dr. számszéki tanácsjegyző
Szathmáry Király Géza dr. jár. főjegyző
Tóth Lajos dr. számszéki tanácsjegyző
Válya Gyula dr. számszéki főjegyző
Szentkuti Lajos irodatiszt
Szájbély Márta kezelőfőtiszt
Somlyai Mária kezelőtiszt
István Róza kezelőtiszt
Szászy Lajosné dr.-né üz. kezelőtiszt
Gerritsen Melánia kezelőnő

A székesfőváros hivatalai, intézetei, üzemei és iskolái távbeszélőállomásainak betűrendes névsora.

Abasári Rudolf Közs. Takarékpénztári vezérigazgatóhelyettes 187-751
Agárdy László főmérnök 352
Aigner Imre gazdasági felügyelő, a Fertőtlenítő Int. gondnoka 380-180
Aigner Vilmos számv. tiszt 624
Ajtay Miklósné dr. s.-vegyész 351
Alapi István számv. főtiszt 386
Alapítványi Fiúotthon, ipari és kereskedelmi nevelőotthon III., Szél-u. 11—13 362-318
Alberti Gyula műszaki főtanácsos .. 616
Albrecht István felügyelő igazgató.. 607
Albrecht Margit kezelőtiszt 198
Almásy Antal dr. fogalmazó (árvsz.) 586
Almássy Endre kéü. főoszt. vez..... 395
Ambrózy Kálmán dr. tanácsnok ... 101
Amigó József számv. főtan. 193
Andrasovszky Kálmán számv. tanácsos 182
Angelusz Béla tanácsos..... 183
Antok Jánosné kezelőnő 447
Anton Ágoston műsz. felügyelő..... 229
Anyaggazdasági Intézet VII., Nagydiófa-utca 14 ..... 222-869 / 222-867
IX., Gyáli-út ..... 222-868 / 688
Arczfalvi Anna kezelőtiszt 210
Ábrahám Károlyné kezelőfőtiszt.... 212
Ágoston Ede dr. számv. főtiszt 193
Ágynyilvántartó 554
Állatkert 228-029
Állatvásárok és közvágóhidak igazgatósága 186-255
Április Erzsébet kezelőfőtiszt..... 133
Árkay Tibor dr. fogalmazó 375
Áruellenőrző csoport IV., Szervita-tér 5..... 187-059 / 187-063

Árvaházak:

Mayer Ferenc árvaház, XII., Városmajor-utca 31..... 160-643
József fiúárvaház, VIII., Üllői-út 76..... 130-242
Községi árvaház, XIV., Erzsébet királyné-út 6..... Zuglő 121
Erzsébet leányárvaház, XI., Szent Imre herceg-útja 19..... 469-527

Árvaszék segédhivatala 593
Árvízvédelem 243
Árvízvédelmi és Vízépítési telep XI., Budafoki-út 185. 258-653
Ásványvízüzem garage..... 258-176

Babér Margit 324
Babarczy József irodatiszt 130
Babos János dr. főtisztviselő..... 636
Bagothay Sándor dr. fogalmazó ... 111
Baitz József Kéü. vezérigazgató... 660 / 382-347
Bajisz József irodafőtiszt 208
Bajor Gyula irodafőtiszt..... 259 / 181-854
Bajtay Lajos műszaki felügyelő ... 438
Bakács Tibor dr. tiszti főorvoshelyettes 567
Bakács Tiborné dr. fogalmazó 449
Bakáts Imre fogalmazó..... 449
Bakonyi Ferenc gépész 228
Bakos Erzsébet kezelőtiszt..... 288
Baksa Árpád irodatiszt..... 130
Balás Gábor dr. tiszti ügyész 538
Balás Kornél dr. tanácsjegyző 400
Balkó Lajos pénztáros 280
Balogh Géza dr. számv. főtanácsos 282
Balogh György műsz. főtanácsos ... 613
Balogh Győző számv. tiszt 582
Balogh Irén 208
Balogh Lajos irodafőtiszt 202
Baraczka István dr. alleveltáros.... 598
Baranyai Endre dr. fogalmazó 477
Barcsay Józsefné dr. kezelőtiszt ... 574
Barcza Elemér dr. h. igazgató 632
Barcza Elemérné dr. könyvelő 231
Barcza Gedeon igazgató 607
Barkóczy Olivér dr fogalmazó 347
Barta Vilmos műszaki tanácsos 253
Baross Miklós főmérnök 533
Barsy Sándor irodatiszt 516
Bartha Pál könyomdai oszt.-vezető 494
Bartos István számv. főtiszt 188
Battlay Ákos főmérnök 436
Baulovics Ludmilla kezelőnő 606
Báldi Imre dr. pénztáros..... 281
Bálint Zoltán műszaki főtiszt 515
Bán Teréz kezelőtiszt 381
Bánás István műszaki tiszt 383
Bánkúti István tanácsos..... 180
Bánfalvy Béla számv. tanácsos 187
Bánhidi Béla főmérnök..... 223
Bánlaki Zoltán dr. főtanácsos..... 695
Bánó József dr. számv. tiszt..... 282
Bánóczy Béla műszaki főfelügyelő.. 602
Bánóczy Béla műszaki főtanácsos .. 363
Bánrévy György dr. levéltáros 598
Bányai Margit..... 600
Bárány Győző számsz. főkönyvszak. 151
Bárány Károly, a Községi Takarék vezérigazgatója ..... 184-416 / 181-870

Báródi László adószedőfőtiszt 525
Bártfai Jenő irodafőtiszt 135
Bechtler Péter alpolgármester 666
Bednarik Imre dr. fogalmazó 204
Beér János dr. tiszti főügyész ..... 234 / 385-143
Beke Ferenc műszaki tanácsos 227
Beke Pál számv. főtiszt 188
Bekő Zoltán dr. tanácsjegyző 429
Beliczay Imre dr. tanácsnok 106
Beliczay Oszkár dr. főjegyző 361
Bene Lajos dr. stat. főjegyző 468-353
Benedek Sándor műsz. felügyelő ... 244
Benesch Nándor dr. közélelm.felügyelő 330
Beniczky Sándor irodafőtiszt 211
Benke Mihály gazd. főtiszt 273
Berczely József számv. tanácsos ... 183
Berentés Antal s.-hiv. igazgató..... 341 / 371
Berényi Sándor számv. főtanácsos .. 183
Berényi Viktor dr. adóhiv. tanácsos 424
Berkes M. Illés dr. s.-fogalmazó..... 517
Bernáth Erzsébet védőnő 563
Bernáth Lajos szv. tiszt..... 627
Bertalan Albert főmérnök 462
Bertalan Lászlóné kezelőnő 653
Bertóty István dr. főmérnök..... 224
Berzsenyi István dr. fogalmazó 585
Berzsenyi Ödön dr. tiszti ügyész .. 536
Béla Henrik idegenforg. aligazgató... 158 / 187-694
Béldy Zoltán szv. főtiszt 386
Béressy Sándorné kezelőtiszt 605
Bieber Károly főmérnök..... 245
Biró József nyilvántartó tiszt 259
Biró Lászlóné kezelőnő 436
Bisits László dr. tiszti orvos..... 564
Bochutinszky Ernő pénztári aligazgató 281
Boday Jenő 276
Bodó József műsz. főtiszt 228
Bodnár László dr. tanácsnok 112
Bogárdi Antal főmérnök..... 223
Bogdán Erzsébet kezelőtiszt 477
Bogdány György felügyelő 259
Bognár Ferenc 170
Bognár Gusztáv igazgatóh. 617
Bognár János szv. tiszt 183
Bolváry Béla mérnök 258
Borai Imre szv. tiszt..... 583
Borbély Károly irodatiszt 516
Born Józsefné dr. szv. tiszt..... 180
Bornemissza Ferenc dr. szv. tiszt... 697
Boros István szv. főtanácsos 392
Boros Miklós irodafőtiszt 385
Borovits Ilona kezelőtiszt..... 226
Bors Jenő gazd. főfelügyelő... 510 / 187-369 lakás
Borsos Béla mérnök 247
Borsos József műsz. főtanácsos..... 102
Borsos László főmérnök 247
Borsos Szabó László dr. szv. főtiszt 192
Borvendég Ferenc dr. tanácsjegyző 337
Bory István szv. főtiszt 643
Botos Ferencné kezelőtiszt..... 209
Bozsó Ernő dr. fogalmazó 140
Bölöni András dr. segédfogalmazó . 329
Brandeiszky Jenő szv. főtiszt..... 582
Brxa Margit kezelőfőtiszt 367
Buchelt Dezső irodatiszt 516
»Budapest« irodalmi, művészeti és tudományos intézet ..... 457 / 458 / 459
Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. Igazgatóság, VII., Akácfa-utca 15. ... 92 / 422-130
Budapest Székesfővárosi Községi Kereskedelmi és Szállítási Rt. V., Wurm-utca 3. 184-768
Fuvartelepe XIII., Jász-utca 38. 188-578
Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár, V., Dorottya-u. 4. 181-870
Budapesti Földhivatal 628
Budapesti Kisipari Hiteéintézet, VIII., Vas-utca 2,d 185-322
Buday József irodatiszt 433
Bukovszky György mérnök 356
Bukovszky Péter dr. tanácsjegyző .. 135
Bukta Edit szv. tiszt 190
Bulyovszky-utcai garázs 121-539
Buzay József főmérnök..... 243
Buziássy Károly dr. Stat. Hiv. igazg. 468-353
Büchler Jolán szv. főtiszt 182
Büky István oszt. vez. házinyomda 488

Csaba Ernő szv. tiszt 190
Csapláros Emil dr. fogalmazó 204
Csathó Antal műsz. főtanácsos..... 362
Csatornafenntartási kirendeltség VII., Kerepesi-út 21. 180-650
Csatornázási Művek, IV., Eskü-tér 3. 180-418
Csattogány Endre irodafőtiszt..... 593
Csák István számv. tiszt 627
Csák Károlyné kezelőtiszt 206
Csákvári Ilona kezelőtiszt 396
Csányi Zoltán számv. főtiszt 182
Csármann Edit kezelőfőtiszt 456
Császár Anna kezelőtiszt 109
Császár Elemér dr. főjegyző 255
Cseffalvay László s.-fogalmazó 369
Cseh Endre dr. s.-fogalmazó ..... 259 / 181-854
Cselényi Elemér emlékművek felügyelője 184-452
Cselényi Elemérné kezelőtiszt 610
Csepi József irodatiszt..... 250
Cserhalmi Sándor mérnök 602
Csermák Károly s.-hiv. igazgató ... 479
Cservenka Andor dr. td. főmérnök.. 223
Cserveny Alajos adóhivatali főtiszt 528
Csető Józsefné özv. kezelőtiszt 602
Cséfalvay Géza irodafőtiszt 130
Csiszár Jenő kezelő 516
Csizéri Ferenc dr. tanácsjegyző 479
Csizmazia Béla műsz. főtanácsos... 384
Csobánczy László nyilv. tiszt ..... 259 / 181-851
Csordás Elemér dr. tiszti főorvos... 565
Csóti László mérnök 225

Csölle Miklós dr. fogalmazó 115
Csöppüs István főtisztviselő..... 493
Czájlik László dr. számsz. tanácsjegyző 151
Czika Béla mérnök 462
Czika Ilona kezelőnő 113

Dallos Béla főmérnök 244
Danczkay Béla dr. főmérnök 434
Danóczy Jenő műsz. tanácsos 220
Dániel Jenő szv. főtiszt 582
Dános György 600
Deák Endre műsz. felügyelő 384
Deák Ernő főmérnök 246
Deák Viktor számv. főtiszt 627
Della Donna Mihály dr. fogalmazó 695
Dene István szv. főtiszt 650
Deoth Márton szv. főtiszt 189
Dezsényi Károly műsz. főtiszt 438
Dénesfay Vidor szv. tiszt..... 624
Déry János dr. fogalmazó 107
Diószegi István irodafőtiszt 100
Ditrói József s.-hiv. főigazgató 100
Dobrovits Ferencné kezelőnő..... 425
Domán György dr. főjegyző 601
Domonkos Endre adóhiv. főtiszt ... 525
Dongó Kálmán irodafőtiszt 130
Döbrösy Vilmos dr. árv. ülnök 379
Döme Jenő irodatiszt 325
Drachovszky Viktorné kezelőtiszt ... 489
Drégely Antal kezelő..... 250
Drégely László dr. tanácsjegyző ... 428
Drietomszky Ferenc géptermi h.vezető 482
Dsida Ákos főmérnök 366
Duday Kálmán dr. fogalmazó 608
Duka László dr. tanácsjegyző 274
Dvorzsák G. Jenő műszaki főtanácsos 434

Egészségvizsgáló..... 278
Elbert Endre dr. népj. főtiszt..... 379
Elektromos Művek V., Váci-út 72. .. 579, 187-875
Eligazító hivatal 503
Eller Károlyné kezelőnő 243

Elöljáróságok:

I., Krisztina-körút 155. ..... 401, 161-020
II., Fő-utca 3. ..... 402, 161-200, 360-591
III., Fő-tér 3. ..... 403, 162-225, 362-340, 362-350
IV., Váci-utca 62—64. ..... 404, 180-726, 186-595, 182-089
V., Honvéd-utca 20. ..... 405, 188-368, 121-459, 120-611, 129-644
VI., Aradi-utca 23. ..... 406, 121-442, 123-852, 323-735
VII., Csengery-utca 11. ..... 407, 222-226, 422-226, 222-088
VIII., Baross-utca 65—67. ..... 408, 188-377, 220-244, 182-012
IX., Bakáts-tér 14. ..... 409, 185-788
X., Szent László-tér 29. ..... 410, 183-021, 183-031
XI., Verpeléti-út 3. ..... 411, 268-205, 268-990
XII., Böszörményi-út 23—25. ..... 412, 360-700, 160-636, 360-734
XIII., Béke-tér 1. ..... 413, 380-105, 181-739
XIV., Pétervárad-utca 2. ..... 414, 120-811, 120-802, 121-164

Emhő László mérnök 365
Engel Antal dr. tiszti orvos 568
Eördögh Árpád igazgató..... 108
Eötvös Loránt Rádium és Röntgen Intézet IX., Bakáts-tér 10..... 188-781
Erdei László dr. s.-vegyész..... 618
Erdélyi Ferenc szmv. főtiszt 188
Erdélyi István pk. főellenőr 338
Erdélyi Jenő igazgató..... 220-083, 223-860
Erdő- és Mezőgazdasági Hivatal XII., Malinovszki fasor 8. 161-044
Erdőkürti Zoltán adóhiv. tanácsos 526
Erényi László irodafőtiszt 480
Erlaky Ottó dr. fogalmazó 589
Ébner Vilmos mérnök 630
Élelmiszer-jegyközpont IX., Lónyay-utca 4/b/c 183-323
VI., Izabella-utca 61. 188-970
Építőanyagvizsgáló és Kísérleti Intézet X., Bihari-utca 6. 182-590
Érsek Albert s.-vegyész 617
Évinger Ernő szmv. tanácsos 184

Faith Tibor dr. fogalmazó 377
Falus Gábor 208
Falus Lajos tanácsjegyző 283
Faragó János igazgatóhelyettes 642
Farbaky Ágoston dr. számsz. tanácsjegyző 151
Farkas Ernőné kezelőnő 368
Farkas Ilona kezelőfőtiszt 624
Farkas Ilona td. kezelőtiszt..... 448
Farkas János dr. tanácsjegyző 127
Farkas Kálmán adóhiv. igazgató .. 525
Farkas Sándor dr. szv. főtiszt 191

Farkass-Jablánczy Ferenc dr. számsz. igazgató ... 151, 181-649
Fazakas József dr. tanácsjegyző ... 552
Fazekas Béla árvaszéki ülnök ... 503
Fazekas István tanácsnok ... 346
Fábián Béla irodafőtiszt ... 505
Fábián Ödön fűtőellenőr ... 354
Fáth Ferenc dr. tanácsjegyző ... 277
Fáy Ferenc s.-hiv. igazgató ... 212
Fáy Ferenc dr. s.-fogalmazó ... 375
Fáykiss István dr. fogalmazó ... 276
Fedák Béla szv. tanácsos ... 124
Fehérváry Tibor kezelő ... 516
Fekete Erzsébet üzemi kezelőtiszt ... 126
Fekete Géza dr. főjegyző ... 323
Fekete Győző főmérnök ... 447, 180-419
Fekete Gyula dr. segédfogalmazó ... 142
Fekete Sándor műszaki tanácsos ... 220
Fekete Sándorné kezelőtiszt ... 533
Fekete Tibor kezelő ... 170
Fekete Zoltán számv. főtiszt ... 364
Felkay Ferenc dr. vezérigazgató ... 226-816
Fellegi Ottó főmérnök ... 359
Ferencz Emilné kezelőtiszt ... 418
Ferencz Miklós dr. fogalmazó ... 373
Fertőtlenítő Intézet XIII., Váci-út 174. 380-180
Fertsek Mária hav. hiv. ... 566
Fertsek Leó dr. tiszti főügyészh. ... 237
Feszely Sándor műszaki főfelügyelő 439
Feszl Károly gazd. főfelügyelő ... 273
Finda Jenő szv. tanácsos ... 650
Fitos Vilmos ... 630
Flatt Ágoston műszaki tanácsos ... 436
Fodor Emil adóhivatali főtiszt ... 347
Fodor Kálmán tanácsjegyző ... 396
Fodor Tibor szerkesztő ... 572
Forberger Irma kezelőfőtiszt ... 515
Földeák Zoltán főmérnök ... 244
Földényi Margit népj. főtiszt ... 135
Földhivatal ... 628
Förster Rezső fővegyész ... 351
Fővárosi Képtár (Lásd Képtár alatt)
Fővárosi Könyvtár, VIII., Reviczky-utca 1. ... 182-014
Fővárosi Közlöny ... 572
Fővárosi Népművelési Központ, IV., Szép-utca 5. ... 387-129
Frantz Rezső dr. szv. tiszt ... 650
Fráter György B. N. B. titkár ... 184-753
Freund György szv. tiszt ... 582
Frits Miklós dr. fogalmazó ... 254
Füle Ernő dr. főjegyző ... 195
Fülepp József főpénztáros ... 280
Fülöp Erzsébet kezelőtiszt ... 582
Fülöp György dr. tanácsjegyző ... 274
Fülöp Gyula szv. tanácsos ... 184

Fürdők :

Gyógyfürdők közp. igazgatósága XI., Kelenhegyi-út 4. ... 258-800
Markos dr. vezérigazgató ... 258-644
Szüts dr. vezérigazgató helyettes ... 458-567

Fűtővállalat ... 181-040, 181-041

Gabnay Ferenc szv. főtiszt ... 191
Gabona Hivatal ... 620, 186-436
Gabrovitz Emil irodafőtiszt ... 212
Gallner Ferenc dr. tanácsnok ... 105
Garamvölgyi Ernőné s.-hiv. igazgató 388
Garancsy László főjegyző ... 286
Garancsy Lenke kezelőnő ... 101
Garádi János szv. főtiszt ... 507
Garázs ... 696, 386-116
Gazdasági Főtanács titkársága ... 345
Gazdasági Hivatal ... 688
Gábor Antal szv. főtiszt ... 386
Gál András kéü. vezérigazgató h. ... 384-542
Gál Károly felügyelő ... 379
Gáll Imre dr. főmérnök ... 327
Gálffy Pál dr. tanácsjegyző ... 342
Gálvölgyi Ferenc népj. tiszt ... 517
Gámenczy Béla dr. tanácsnok ... 108
Gárdonyi Rudolf szv. gyak. ... 553
Gárdos Dezsö igazgató ... 449
Gáspár Béla főjegyző ... 378
Gáspár Károlyné kezelőnő ... 326
Gátonyi Béla főszámvevő ... 180, 185-119

Gázművek :

VII., Rákóczi-út 18. ... 228-228
VIII., Tisza Kálmán-tér 20. ... 182-940, 182-941, 182-942, 182-943, 182-948, 182-949
Gázgyár : Óbuda, Homokos-dülő Óbuda 10

Gärtner Zoltán td. lakásügyi előadó 125
Gebhardt Béla műsz. főtiszt ... 533
Gelléri Ferenc tanácsjegyző ... 322
Gengely Géza irodafőtiszt ... 201
Gergely Aladár szv. főtiszt ... 507
Gergely József főmérnök ... 102
Gergelyi László irodatiszt ... 351
Gerő László dr. főmérnök ... 246
Gerzsenyi Pálné kezelőtiszt ... 216
Géber Gyula irodafőtiszt ... 208
Gépjavító műhely ... József 368
Goda Gábor főjegyző ... 322
Góliáth Gyula ... 202
Gombás Gyula főmérnök ... 362
Gondnoki Hivatal ... 510, 515, 498
Gosztonyi Géza dr. számv. főtiszt . 124
Göbel István szv. tiszt ... 627
Göbel József dr. üzemi titkár ... 140
Göndör Gábor adóhivatali főtanácsos 525
Görög Sándor számv. főtiszt ... 189
Greguss Imre szv. főtiszt ... 185
Gresits Iván fővegyész ... 618
Gruzl János adóhivatali tanácsos ... 525
Gsell Jánosné dr. kezelőtiszt ... 132
Gullner László dr. fogalmazó ... 255
Gulyás Margit kezelőtiszt ... 495
Gunde József dr. árvasz. főjegyző . 585

Gyarmathy Béla dr. tanácsos 283
Gyarmathy Mihály dr. árvasz. főjegy. 584
Gyógyfürdők : (Lásd : Fürdők alatt)
Gyógyszertárak központi raktára... 223-412
Györffy Erzsébet fogalmazó 419
Györke János szv. tanácsos..... 193
Gyulai Béla szv. főtiszt 507
Gyulai László dr. adóhiv. főtiszt .. 525
Gyűre Sándor s.-hiv. igazgató 198
Gyürei Ferenc főmérnök..... 243

Habrik József 636
Hacker Ferenc szv. tanácsos 190
Hahn Sándor dr. tanácsnok 110
Hajek Krisztina kezelőtiszt 490
Hajnos László dr. főjegyző 341
Halász Árpád dr. főjegyző 251
Halász Kálmán főtisztviselő 485
Halász Pál dr. főjegyző 615
Halbauer Dezső szv. főtiszt..... 191
Halmay Zoltán dr. főjegyző 232
Halmos Béla dr. főjegyző 397
Harsányi Endre népj. tiszt 292
Harsányi József adóhiv. tanácsos... 525
Haury István vezérigazgató h. 226-816
Havas Lászlóné kezelőnő 476
Havasi László szv. tanácsos 124
Háringáts Károly szv. tanácsos 183
Hárs László szv. tiszt 627
Háziipari foglalkoztató VII. kerület, Dob-utca 51. 421-922
Házinyomda 482, 485, 487, 488, 490, 491, 494
Házipénztár IX. ügyosztály..... 380
Hedry Árpád mérnök 533
Hegedüs Dénes dr. fogalmazó 259, 181-854
Hegedüs István főpénztáros..... 280
Hegedüs István dr. tanácsjegyző ... 489
Hegedüs Sándor dr. főjegyző 330
Heim Ernő főmérnök 533
Heinrich Ákos irodatiszt 505
Heltai László vegyész 351
Hennel Jenő szv. tiszt 287
Hermann Sándor dr. tiszti ügyész . 535
Herczegh János műsz. tanácsos 533
Heténvi Pál irodatiszt 193
Héjjas János pénztáros 280
Hidas Frigyes szv. tanácsos 626
Hidvéghy László főmérnök 250
Hillenbrand Ferenc s.-hiv. igazgató . 325
Hincz Jenő dr. tanácsjegyző 585
Hirdető Vállalat 189-308, 231, 630
Hisz Attila mérnök 225
Hock István főmérnök 228
Hodi Lajos adósz. főtiszt 526
Hódy László 347
Hódosi István műsz. főtanácsos 357
Hollay József dr. tanácsjegyző..... 166
Holló László dr. segédfogalmazó ... 396
Hollós Dezső műsz. főtanácsos 317
Hollósy Béla gazd. főtiszt 183
Hollóssy Frigyes számv. tiszt 182
Homolyay Rezső dr. tanácsnok 134
Honvédelmi Közmunkaszolgálat ... 655
Hordójelző Hivatal, IX., Könyves Kálmán-körút 13. ..... József 715
Horti Károly adóhiv. főtanácsos ... 528
Horváth Antal dr. h. számsz. igazgató 151, 181-649
Horváth Ákos szv. főtanácsos 185
Horváth Béla műsz. tanácsos 225
Horváth Béla munkafelv. ir. vez. ... 485
Horváth Béla aligazgató 487
Horváth Gyula dr. allevéltáros 598
Horváth János pénztári igazgató .. 270
Horváth János irodafőtiszt 641
Horváth József dr. adóhiv. tan. 525
Horváth Józsefné özv. kezelőtiszt ... 232
Horváth Károly adóhiv. főtiszt..... 259
Horváth Lajos dr. népj. főtiszt 379
Horváth Tibor dr. műszaki tanácsos 438
Horváth Laura szv. tiszt 628
Horváth Margit kezelőnő 363
Horváth Mária kezelőtiszt 533
Horváth Nándor igazgató 330
Horváth Tibor dr. műsz. tan. 438
Hunkár Béla dr. igazgató 566
Huszár Erzsébet kezelőtiszt 102
Huszár László dr. tanácsjegyző 393
Huszják István főtiszt, gondnok ... 490
Huszka Viktor főszámv.-helyettes .. 392
Hutter Tibor dr. segédfogalmazó ... 141
Hüvös László fogalmazó 454
Hűvösvölgyi Gyermekotthon XII., Vörös Hadsereg-útja 104. 164-532

Idegenforgalmi Hivatal, V., Deák Ferenc-utca 2. ..... 158, 187-694

Igazoló Bizottságok titkársága :
Füle Ernő dr. főjegyző 195
Kerekes Árpád dr. tanácsjegyző 196
Lukács Rozália népj. gyak. 196
Nyilvántartó hivatal 595
Iktatóhivatal 395
Ipolyi György s. hiv. igazgató 538
Ipolyi Keller Imre dr. fogalmazó .. 695
Irányossy Géza dr. tanácsjegyző 388
Irányosi Mária kezelőnő 121
Irás Béla főmérnök 384
Iró Antal irodatiszt 130
István Rózsa kezelőtiszt 208
Iványi Balázs szv. főtiszt 190
Izsák Piroska hav. hiv. 359

Jackó Endre szv. tiszt..... 189
Jakobey Arisztidné dr. 699
Jakobey Jolán kezelőtiszt 111
Jancsó Gyula főmérnök 366
Jancsó ig. Kertészet 382-162
Janicsek Ilona kezelőtiszt 575
Janzer Géza dr. szv. főtiszt 188
Jaschik Sándor dr. vegyésztan..... 618
Javítóműhely, IX , Soroksári-út 68. 389-147
Jámbor Alajos, a Vízművek vezérigazgatója 185-855, 189-049

Jegyközpont 389-105, 389-106, 389-107, 389-110
Jegyközpont, Lónyay-utca 183-323
Jelfy Géza szv. főtiszt 582
Jeney fogalmazó 376
Jeney Nándor szv. tanácsos 181
Jeszenszky István dr. fogalmazó ... 425
Jeszenszky Jenő mérnök 359
Jogszabályok szerkesztősége 240
Jókuthy Miklós mérnök 245
Joó Ferenc dr. t. ügyészs. fogalmazó. 236
József Móric törv. hat. biz. tag..... 348
Juhász Elemér mérnök 224
Juhász István dr. tanácsjegyző..... 259
Juhász József szv. főtiszt 249
Juhász Sándor irodatiszt 223

Kaas Béla dr. tiszti ügyész 239
Kabai György számv. főtiszt 183
Kada Anna kezelőtiszt 398
Kakucsy Lászlóné dr. kezelőtiszt ... 554
Kalabay László műsz. főtanácsos ... 327
Kallaus Mária kezelőtiszt 214
Kalmár Ágnes népj. tiszt 572
Kalmár István tanácsnok..... 116
Kanka György szv. tanácsos 187
Kaplonyi Kálmán szv. főtiszt 507
Kaposányi Alajos dr. s. fogalmazó .. 369
Karatnay István mérnök 227
Karády János műsz. főtanácsos 368
Kardos Imréné kezelőtiszt 394
Kardos István számsz. számtanácsos 151
Karvaly Viktor igazgató 340
Kasza Dániel dr. jogtanácsos 274
Katona Dezső főmérnök 425
Katona Lajos dr. tanácsjegyző 693
Kazár Andrea népj. tiszt 609
Kazár Gyula dr. áo. főtanácsos 348
Kállay Albert dr. tanácsnok 115
Kállay János dr. szv. főtiszt 191
Kálmán Géza szv. tiszt 387
Kálmánczhelyi Béláné dr. kezelőnő . 214
Kálnay András dr. fogalmazó 276
Kántor Pál dr. tanácsjegyző 394
Károlyi István dr. segédfogalmazó . 138
Károlyi Ferenc szv. főtiszt 182
Károlyi Lászlóné kezelőnő 210
Kátai István főmérnök 244
Kele János 347
Kele Jánosné 208
Kelemen Lajos szv. főtiszt 190
Kellemen Péter..... 345
Kelényi Ödön főmérnök 633
Kemenes Béláné dr. kezelőnő 111
Kemenes Frigyes szv. tanácsos 331
Kemenes Géza pénztári aligazgató . 281
Kemenesy Sándor szv. főtanácsos .. 190
Kemény Miklósné kezelőnő 627
Kenessey Margit kezelőtiszt 140
Keönch István dr. tanácsjegyző 397
Kerekes Árpád dr. tanácsjegyző ... 196
Kereszty Géza adóhiv. főtiszt 530
Kerényi Ottó főpénztáros 280
Kern Pálné kezelőtiszt 202
Kernács Ilona kezelőfőtiszt 105
Kertész Sándor üzemi főtisztviselő . 347
Kertészeti Igazgatóság, IV., Szervita-tér 4. 382-162
Keserű Ferenc dr. számv. tanácsos 192
Keserü József pénztáros 636
Kesztyűs Katalin td. kezelőfőtiszt .. 346
Keveváry Gyula műsz. tanácsos 259
Kékesy Ervin dr. tanácsjegyző 259
Képtár, IV., Egyetem-utca 4. 187-076
Kétszery Kálmán közélelm. felügy. 292
Kieselbach Gyula dr. fővegyész 351
Kinál Sándor szv. tanácsos 191
Kintzig János dr. főjegyző 606
Király György műsz. főtiszt 433
Kisipari Hitelint. Rt., VIII., Vas-u. 2/d 185-322
Kiss Ferenc mérnök 438
Kiss György dr. adóhiv. főtan. 319
Kiss Gyuláné özv. kezelőnő 602
Kiss Imre tanár 324
Kiss Jánosné kezelőnő 185
Kiss József számv. tan. 185
Kiss József üzemi felügyelő 427
Kiss Katalin kezelőnő..... 136
Kiss László dr. főmérnök 433
Kiss Miklós számv. tan. 189
Kistanácsterem 148
Kisvárdai Ferenc mérnök..... 462
Klemencz Frigyes számv. tiszt 188
Klim István dr. segédfogalmazó 394
Klotild-leányotthon, XII., Szilágyi Erzsébet-fasor 8. 360-308
Knurr Ilona kezelőfőtiszt 666
Koiss István dr. árvaszéki ülnök .. 584
Koleszár Györgyné dr. kezelőfőt. .. 341, 371
Kollár Etel kezelőfőtiszt 336
Kollin Móric műsz. főtanácsos 384
Koltai János irodafőtiszt 203
Kommunista párt 157
Komorovszky Amália kezelőfőtiszt . 203
Koós Jenő műszaki tanácsos 384
Koós Pál számv. főtiszt 185
Kopp Jenő dr. múzeumi osztályig. . 387-068
Koppány János dr. segédfogalmazó 132
Korenchy László dr. főjegyző 430
Kórházi nyilvántartó 554
Kornitzer Károly fogalmazó 140
Korompay Andor mérnök 224
Koronthály Kálmán dr. számv. főtiszt 389
Korpáczy István vegyésztanácsos .. 617
Koserák Kornélia kezelőnő 224
Kosztolánszky Pál adószedő felügy. 508
Kosztolányi Lajos dr. főjegyző 608
Kosztolányi László dr. segédfogalm. 259, 181-854
Kovács Ábrahámné dr. kezelőnő ... 572
Kovács Emil gazdasági tiszt 160
Kovács Endre dr. árvaszéki ülnök.. 594

Kovács Ferenc főmérnök 245
Kovács Gyula főmérnök 245
Kovács István számv. főtiszt 507
Kovács József irodatiszt 516
Kovács József irodafőtiszt 578
Kovács József kéü. főtisztviselő ... 338
Kovács Lajos dr. főlevéltáros 598
Kovács Lajos irodafőtiszt 239
Kovács M. Béla számv. tanácsos.. 190
Kovács Miklós s.-fogalmazó 389
Kozma Gábor irodatiszt 516
Kozmann Tivadar mérnök 244
Kozmányi Eduárd mérnök 315
Kőhalmi Pál kezelő 126
Kőhegyi Lajos mérnök 228
Kölber János dr. tanácsjegyző 129
Kölber Tivadar szv. főtiszt 184
Kölgyessy László dr. tanácsjegyző . 396
Könyvtár (Fővárosi) 182-014
Köröndi Ödön főmérnök 219
Kőrösfői Aladár mérnök 433
Kőszegi Katalin kezelőnő 225

Kővágó József polgármester 300, 186-037

Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet IX., Gyáli-út 3/a..... 185-650
XI., Bartók Béla-út 17..... 268-263

Közigazgatási Bizottság s.-hivatala . 574, 184-744

Közkórházak :

Szent Rókus központi közkórház 686, 188-289, 187-205

Szent István-közkórház 227-613, 181-366, 180-098, 183-245

Szent János-közkórház 360-758

Szent László-közkórház..... Józs. 220, 185-660

Gizella királyné szülő- és nőbeteg-otthon X., Kőrösi Csoma-utca 24—26..... 183-088

Szent Margit-fiókkórház, III., Bécsi-út 132. 362-334

Alföldi-utcai szülő és nőbetegoszt. és Kún-utcai fiókközkórház 227-619

Bajcsy-Zsilinszky Endre-közkórház, X., Maglódi-út 89—91 120-988

Rádiumkórház..... 188-781

Közkórházak Gyógyszertárai és közp. Gyógyszerraktár, VII., Nagydiófa-utca 14..... 223-412
Közmunkatanács 423-350
Közgyűlési jegyzők 367

Központi adóhivatal 525, 526, 527, 528, 529, 507, 508

Központi csatornaszivattyútelep, IX., Soroksári-út 31..... 188-658

Központi lakáshivatal, VI., Nagymező-utca 1..... 420-712, 421-154, 421-351, 421-374, 422-930

Központi Pénztár 270, 280, 281

Központi Segédhivatal 100, 516, 513, 505

Köztisztasági Hivatal, VIII., Kún-u. 180-215, József 587

Községi Élelmiszerárusító Üzem IX., Soroksári-út 58.
Baitz József vezérigazgató 660
Gál András vezérigazgatóhelyettes..... 425-345
Mészáros Lajos igazgató 224-037
Központi telep IX., Soroksári-út 58. . 187-950, 387-342, 382-347

Községi Fiúotthon, XIV., Erzsébet királyné-út 6. ..... Zugló 121
Községi Kenyérgyár, X., Százados-út 16. ..... József 361, 181-277
Óbudai üzem III., Vörösvári-út 105. .. 362-303
Községi Lóhúsüzem, IX., Gubacsi-út 6. 382-346

Községi Takarékpénztár Rt. V., Dorottya-utca 4. ..... 181-870, 181-090, 181-875
Bárány Károly vezérigazgató 181-870
Abasáry Rudolf vezérigazgatóh. 187-751
Pénztár 181-878
Fuvartelep, XIII., Jász-utca 40. 188-578
Községi Temetkezési Intézet, VIII., Vas-utca 2/d 189-759
Közvágóhidak igazgatósága, XI., Soroksári-út 58. 380-590
Kraffszky Endréné kezelőfőtiszt ... 578
Krempe Ödön főmérnök 533
Kreutzer Ágoston osztályvezető ... 360
Kriesch Aladár mérnök 433
Kriston Géza fogalmazó 112
Krumpholtz Mihály számv. tanácsos 191
Kubinyi Imre dr. tiszti főügyészh. . 236
Kuchta Gusztáv számv. tiszt 506
Kucsma Károly irodafőtiszt 102
Kuhárszky László számv. főtiszt ... 582
Kuna Elek számv. tan. 386
Kurcsics Ernő szedőoszt. vez. 483
Kurtz Alajos vegyész 351
Kutassy Endréné dr. segédvegyész . 623
Kuti Tiborné kezelőnő 653

Laczfy János dr. fogalmazó..... 519
Laczkó Ernőné kezelőtiszt 214
Ladányi Mátyásné kezelőfőtiszt 201
Lakatos Hedvig kezelőnő 135
Lakatos Ernő dr. s.-levéltáros 598
Lakatos Sándor irodatiszt 433
Lakáshivatalt lásd : Központi lakáshivatal alatt
Lamann János számv. tiszt 507

Lambert Miklós számv. főtiszt 386
Lantos L. 366
Lantos Zoltán műsz. főtan. 603
Lantzendorfer István üzemi ir. tiszt . 212
Laszi Pál dr. t. ügyészi fogalmazó.. 241
Laub Frigyesné orosz tolmács 331
Lauer Gyula adóhiv. tanácsos 531
Laukó László számv. főtiszt 581
Lay Jenő dr. adóhiv. főtiszt 106
Láng Károly irodatiszt 505
Lávay Béla műszaki főtanácsos 602
Lázár Sándor dr. tanácsjegyző 615
Ledényi Zuárd dr s -fogalmazó 286
Lehoczky Iván dr. főjegyző 388
Lehoczky Jolán kezelőtiszt 262
Lehner Erzsébet tanítónő 613
Leipold Lajos mérnök 227
Lengyel Ferenc felügyelő 320
Lenkei István körzeti felügyelő 320
Lesenyei József főmérnök 250
Levéltár 597
Légrády Sándor s.-hiv. vezető 537
Lékai Endre adóhiv. főtanácsos ... 525
Lénárd Ernő számvevőségi főtiszt .. 190
Létay Tibor számv. főtiszt 193
Lévai János köztiszt. aligazgató 284
Licskó Pál műszaki főtanácsos 253
Liedl Alajos mérnök 228
Limbeck Irén kezelőtiszt..... 214
Lindner Elek igazgatóh. 351
Lipovszky Andorné kezelőtiszt 296
Liszka Amália védőnő 563
Liszka Jánosné kezelőnő 572
Logodi Margit kezelőfőtiszt 201
Lukács Ferenc főjegyző 421
Lukács Lajos irodatiszt 292
Lukács Ödön dr. tanácsjegyző 423
Lukács Rozália népjóléti főtiszt ... 196
Lukácsy István főjegyző 275
Luzsa László dr. számv. tiszt 190
Luzsa Lászlóné dr. számv. tiszt 624

Magdolnavárosi Csatornaszivattyú-telep XIII., Vizafogó-u. 25. 381-192
Magdolnavárosi kislakásépítő osztály 440
Magoss Györgyné dr. özv. védőnő 480
Magyar Lászlóné dr. özv. kezelőtiszt 438
Magyar Magda 208
Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt., Nagytétény 469-715
Major Józsefné 419
Majorné Papp Mariska..... 107
Makk István 250
Makfalvy Jolán dr. segédvegyész..... 351
Makkai György dr. tanácsjegyző 620
Makoldy József műsz. főtanácsos .. 693
Malmos Etel kezelőtiszt 198
Malontai Aladárné kezelőnő 201
Mandik Béla irodafőtiszt, irodavezető 210
Marcal József dr. árvaszéki tanácsjző 585
Marhavágóhíd 380-590
Marikovszky Zoltán fővegyész 617
Markos Béla dr. Idegenforg.-hiv. ig. .. 158 187-694
Marót Gyula dr. főjegyző 319
Maróth Andorné számv. tiszt 504
Marthényi József számv. főtan. 186
Marton László dr. fogalmazó 238
Martonyi István dr. tanácsjegyző .. 127
Matist Paula nyt. kezelő 114
Matolcsy Kálmán dr. tiszti ügyész ... 539
Mattioni József fogalmazó 693
Matyó Ferenc gazd. főtiszt 329
Mayer Béla fővegyész 351
Mayering Károly ir.-főtiszt, ir.-vezető 641
Mádai Károly dr. tanácsjegyző 478
Mágori Béla dr. fogalmazó 432
Mágori Béla számv tiszt 651
Málik Sándor dr. számv. főtiszt 184
Máté Józsefné kezelőtiszt 583
Mátray Sándor dr. árvaszéki ülnök ... 587
Medgyesi Nándor műsz. felügyelő ... 359
Melha Endre pénztári tiszt 280
Menczer Ilona kezelőnő 201
Mentes Béla dr. fogalmazó 572
Menyhért Béla tisztviselő 490
Merényi Gyula számv. főtiszt..... 645
Meszter László dr. fogalmazó 326
Metszőssy Kálmán népj. főtiszt 109
Méhely Nándorné özv. népj. tiszt 292
Mészáros Ferenc irodatiszt 354
Mészáros Lajos KÉÜ igazgató 384-542
Mészáros Lászlóné kezelőtiszt 280
Mihalik Gusztáv dr. nyomdai igazgató 485
Mihályfalvy Imre pénztári aligazgató 281
Miklós László dr. segédfogalmazó 326
Miklós Viktor számsz. számtan. 151
Miklósfy Fedor főmérnök 353
Miklósvári Géza számv. tiszt 190
Modrovich Károly műsz. tan. 359
Mohai Sándor számv. tiszt 582
Moldoványi Béla irodatiszt 259 181-851
Molnár Ágota kezelő 515
Molnár Béla számv. főtiszt 191
Molnár Ida kezelőtiszt 699
Molnár István mérnök 433
Molnár János műszaki tiszt 434
Molnár Oszkár dr. tanácsjegyző 479
Molnár Tamás számvevőségi tiszt .. 183
Molnár Tivadarné kezelőtiszt 378
Móra Tibor irodatiszt 201
Morbitzer Andor főmérnök 533
Móritz István főmérnök 462
Morzsányi Károlyné kezelőtiszt 240
Morvay Endre dr. alpolgármester... 221 222
Morvay Endréné dr. s.-hiv. főigazgató 572
Morvay Jenő dr. üzemi igazg. 695
Mosdóssy József dr. műsz. főtan.... 358
Mosoni László pénztári tiszt 280
Mötz Stefánia irodavezető 325
Murányi Ádám igazgatóhelyettes ... 566
Muskovits Károly fővegyész 617
Musztács Ferenc főmérnök..... 362
Musztács Ferencné tanárnő 227
Mühl Magdolna védőnő 565
Müller Etelka kezelőtiszt 641

Nagy Endre dr. árvaszéki ülnök... 590
Nagy Géza dr. adóhiv. főtiszt 525
Nagy Gyula tanácsjegyző..... 347
Nagy Gyula pénztáros 280
Nagy István dr. s.-levéltáros..... 598
Nagy-Józsa György dr. tanácsjegyző 476
Nagy József irodatiszt 203
Nagy Klára számv. tiszt 185
Nagy László s.-hiv. főigazgató 480
Nagy Sándor műszaki főtiszt 244
Náday Jenő gazd. főtiszt 380
Nedeczky Mihály számv. főtiszt ... 183
Nemerád Adolf tisztviselő 485
Neszmély Jenő dr. üzemi tanácsos . 695
Netzasek Adolf dr. vegyésztanácsos 351
Neugebauer Imréné tanítónő 104
Neumayer József műsz. felügyelő .. 245
Néger Mihály h. igazgató..... 630
Németh Béla dr. fogalmazó..... 560
Németh Elemér pénztári tiszt..... 280
Németh István számv. tiszt 185
Németh Kálmán mérnök 619
Németh Sándor dr. s.-fogalmazó ... 101
Némethy Károly dr. tanácsnok 111
Népművelési Központ 387-129
Népszálló, VI., Dózsa György-út 130. 291-533
Niklai Péter dr. levéltáros 598
Nosztray Konrád üzemi titkár 364
Novotny Sándor segédhiv. igazg..... 170
Nyers László dr. tanácsjegyző 604
Nyiredy András főmérnök 245

Ocskay Béla kezelő..... 386
Odorfer Károly számv. főtiszt 183
Okolicsányi Pál dr. tanácsjegyző 424
Oláh Ibolya kezelőnő 126
Óra Sándor kezelő 361
Orbán István számv. főtiszt 624
Orczy Gyula műszaki tanácsos 329
Ormos Ilona népj. főtiszt 379
Orosz fordítóiroda 651
Oszoly Kálmán dr. főjegyző 612
Osztoits Mihály dr. adóhiv. főtiszt ... 526
Ottó Ede pénztáros 270
Ozdy Lajos üzemi igazgató 180-418
Ölveczky Dezső dr. tiszti főügyészh. 235
Örkényi István dr. fogalmazó 534
Ötvös Gyula számv. főtiszt 386

Padányi Gulyás Gyuláné 184-753
Paksi Elemér kezelő 224
Palánszky Margit hav. hiv. 269
Palásthy Béla műszaki főtanácsos 226
Palásthy Jenő műszaki tanácsos ... 533
Palásthy Jenőné kezelőtiszt 228
Pallós Imre dr. fogalmazó 426
Palonyai Kálmán számv. tanácsos.. 583
Pap-Opra János irodafőtiszt 330
Pap-Opra Jánosné kezelőnő 216
Papp Ernő nyomtatványraktárvezető 492
Papp Ilona népjóléti főtiszt..... 399
Pap Zoltán számsz. tanácsjegyző ... 151
Parassin Nadine kezelőtiszt 400

Pataki Etel kezelőfőtiszt 607
Pataky Lajos irodatiszt 170
Pató Tibor főmérnök 250
Paulheim Lénárd mérnök 229
Payr Egon főmérnök 251
Pál Béláné dr. főtiszt 430
Pál István dr. gyorsíró 572
Páldy Sándor dr. k. é. főfelügyelő 330
Pálos László dr. tanácsjegyző 259, 216
Pápay József számv. tiszt 259
Pápay Károly számv. tanácsos..... 643
Pápay Sándor irodatiszt 516
Pákay Barnabás dr. tiszti ügyész h. 538
Párniczky Elemér dr. árvasz. főjegyző 589
Pásztély András főmérnök 133
Peier Ferenc számv. tanácsos 189
Pernyész Mihály főmérnök..... 356
Pertik Béla dr. fogalmaöö..... 276
Petróleum kályhák..... 181-040, 181-041
Pesenyánszky Mária könyvtári tiszt . 211
Petrényi József üzemigazgató 290
Petrovich Gábor s.-mérnök 228
Péchy László műszaki tanácsos 228
Péchy Szilágyi Miklós dr. fogalmazó 107
Péczely Béla dr. főjegyző 611
Péczely Béláné dr. kezelőfőtiszt ... 110
Péczely Gyula dr. tanácsjegyző 259, 187-218
Péntek Gáborné özv..... 347
Péntek Gyula számv. főtiszt 191
Pénzes József dr. árvaszéki ülnök .. 586
Philip Rudolf tanácsnok..... 259, 181-854, 186-441
Piffkó Gyula kezelő 447
Pilisi Ernő adóhivatali főtiszt 529
Pintér Béla h. vezérigazgató 187-875
Pintér Gyula dr. fogalmazó 606
Pintér Lajos számvevőségi főtiszt .. 504
Pirovich Józsefné kezelőfőtiszt 102
Placht József főszámvevőhelyettes . 392
Plette Ferenc mérnök 440
Póczonyi Béla számv főtanácsos ... 182
Póczonyi Tibor számvevőségi tanácsos 188
Polacsek Ágostonné kezelőtiszt 486
Polgár Emil gazdasági főtiszt 273
Polgár Gyula dr. tanácsjegyző 372

Politikai Pártok :

Kisgazdapárt..... 150
Magyar Kommunista Párt 157
Szociáldemokrata Párt 155

Pollák Ferencné tanácsnok 109
Polyák Jenő főmérnök 363
Ponty Vilmos irodatiszt 340
Potoczky Jenő dr. tanácsjegyző ... 399
Pozsay Gyula kezelő 198
Pozsgai Lajos számvevőségi főtiszt . 581
Pozsgay Zoltán számvevőségi tiszt . 504
Pozsonyi Gábor dr. főmérnök 363
Praxa László főmérnök..... 243
Préger Ilona népj. főtiszt 292

Prokopp Sándor dr. főjegyző 286
Purebl Győző dr. tanácsjegyző 350
Puskás Lajosné kezelőnő 611
Puszta Albinné irodai kezelőtiszt .. 490
Pusztaszeri Károly dr. tanácsjegyző 418

Raab Katalin szv. tiszt..... 629
Raáb József szv. főtanácsos 390
Radányi Antal irodafőtiszt 351
Radics József szv. főtiszt..... 190
Rados Kornél td. műsz. főtan..... 384
Radófi Albertné kezelőnő 400
Radosiczky Jenő szv. főtiszt 507
Ragályi Dénes adóhiv. főtiszt 529
Ragályi Mária kezelőnő 654
Rajcsányi László főmérnök 365
Rajkai Ödön szv. főtiszt 287
Rakovszky György főmérnök 384
Ratkovszky Ferenc vezérigazgató.... 187-875
Ravasz Árpád dr. tanácsjegyző 388
Rádai László közélelm. főfelügyelő . 355
Ránki Józsefné kezelőnő..... 504
Rátai Rezső szv. főtiszt 347
Rátkai Károly dr. szerkesztő 572
Reich Imre szv. tanácsos 191
Reichardt József műsz. hiv. 116
Reidner Leodegár műsz. tanácsos .. 243
Rein Gizella kezelőtiszt 486
Rein Károly főtisztviselő 490
Rein Károlyné kezelőtiszt 486
Rejtő Oszkár főmérnök 220
Reminiczky Lajos üzemi igazgató .. 279
Repa Imre dr. fogalmazó 140
Récsey László főmérnök 433
Réfalvy Gyula irodafőtiszt..... 593
Rétháti Márton irodakezelő 160
Réthelyi Alexandra dr. s.-vegyész .. 351
Réthelyi Tiborné kezelőtiszt 699
Réthy Pál szv. főtiszt 386
Révész András dr. főjegyző..... 609
Révy Béla dr. szv. tiszt 282
Riedl Miklós br. mérnök 433
Rodé Béla dr. főjegyző 296
Rokken Ferenc dr. levéltáros 598
Rolla J. Zoltán számv. főtiszt 582
Romhányi Antal dr. főjegyző 562
Romhányi István számsz. tan.-jegyző 151
Romzay Antal dr. árv. ülnök 592
Romzai Magda kezelőtiszt 222
Rónay Tihamér dr. fogalmazó 400
Ross János dr. szv. főtiszt 180
Rosta László h. tanácsnok ..... 576 / 181-686
Rózay Jenő szv. főtanácsos 182
Rózsavölgyi István dr. főjegyző ... 391
Rőczey Ferenc dr. árvsz. ülnök ... 589
Rözsényi Ida kezelőtiszt 485
Rubinyi Mózes igazgató 332
Rugófalvyné 554
Ruszti Nándorné kezelőtiszt 583
Ruttkay Imre dr. alügyész 241
Ruzitska Jolán kezelőnő 112

Sajtóiroda ..... 295 / 189-650 / 189-656
Salamon Tibor irodatiszt 273
Saláta Ilona kezelőfőtiszt 202
Samodai Árpád ..... 422-930 / 421-154
Samu László irodatiszt 516
Sarkady Nándorné kezelőtiszt 619
Sartoris Lajos főmérnök 433
Sashegyi Blanka kezelőtiszt 353
Sághy Gábor műsz. tanácsos 440
Sági Ernő szám. tanácsos 185
Sándor Dénes dr. tanácsjegyző 628
Sándor Ernő főmérnök 383
Sándor Imre főjegyző 464
Sándor József szv. főtiszt..... 386
Sándor Pál irodafőtiszt 239
Sántha István számv. főtiszt..... 386
Sárkány László főmérnök 533
Sárospataki Zoltán dr. adóhiv. tan. .. 528
Schallinger Oszkár s.-hiv. igazgató.. 619
Schindler József szv. főtiszt..... 187
Schindler Nándorné kezelőfőtiszt ... 388
Schindler Pál dr. tanácsjegyző 367
Schletter Ödön gazd. főfelügyelő ... 273
Schmidt Ede köztiszt. felügyelő ... 359
Schnöller Emilia kezelőtiszt 626
Schőmer Ervin mérnök 533
Scultéty János műsz. tanácsos 245
Sebastiáni Tibor szv. főtiszt 185
Seelhofer Róbert dr. főjegyző 216

Segítőalap :
VII., Madách Imre-tér 2. 227-030
Kórháza : VI., Eötvös-utca 11/b 421-181

Selley István szv. tanácsos 124
Selmeczi István műsz. tiszt 354
Sentey Róbert dr. 255
Seregély Gábor szv. főtiszt 581
Seregi Andor tisztviselő 485
Sertéshízlalda 469-715
Sertésvágóhíd IX., Gubacsi-út 6. 386-165
Sike János dr. árvasz. főjegyző 588
Sikorszky Titusz szv. főtiszt 187
Silbernagel Jolán kezelőtiszt 297
Sima István dr. árvaszéki ülnök ... 590
Siminszky Géza szv. főtiszt 581
Simsa Emil dr. fogalmazó 517
Sirhuber József népj. főtiszt 209
Skolnik Béla szv. főtiszt 192
Somfai István tisztviselő 493
Somlai Géza td. irodafőtiszt 259
Somogyvári Gizella kezelőfőtiszt ... 131
Sónyi Antal tisztviselő 493
Soponyai János irodatiszt..... 203
Soproni Jenő irodafőtiszt 652
Sóskúti Endre Gázművek vezérig. ... 228-228
Sólétormos Lajos szv. tanácsos 192
Stadler István műsz. tiszt 356
Stand Klára kezelőtiszt 127
Statisztikai Hivatal XI , Bocskay-út 39/41. ..... 128 / 468-353
Staud Ivánné kezelőtiszt 361
Steger Lajos szv. oszt.-vezető 486
Stirling György B. N. B. titkár 185-014

Stokovszky József s.-hiv. főigazgató 574, 184-744
Stoll Jenő főmérnök 229
Stoll Kálmán dr. tiszti orvos 563
Stolte Lénárdné kezelőtiszt 369
Stomfay Róbert dr. tanácsjegyző 254
Suchy Lajos mérnök 225
Suda László főmérnök 359
Süveges István mérnök 228

Szabó Béla s.-hiv. főigazgató 211
Szabó Ernő dr. árvaszéki ülnök 588
Szabó J. Ferencné dr. kezelőtiszt 180
Szabó István könyvkötészeti osztályvezető 491
Szabó János tanácsnok 180-436
Szabó Jenő műsz. főtanácsos 250
Szabó Jolán Zitta td. kezelőtiszt 108
Szabó József hird. váll. tisztviselő 638
Szabó Zsigmond s.-hiv. főigazgató 106
Szakasits Árpád törv.-hatósági biz. elnöke 576, 181-686
Szakács László mérnök 224
Szakács Margit kezelőtiszt 188
Szakáll György számv. főtiszt 386
Szakáll Vilma kezelőtiszt 136
Szaplonczay M. Miklós árvsz. elnökh. 591
Szarka József gazd. főtiszt 498
Szathmáry Illés Jenő dr. tanácsjegyző 259
Számszék IV., Reáltanoda-utca 7. 151, 382-374
Szántó Ernő főosztályvezető 620
Szántó Gergely pénztáros 280
Szántó Imre mérnök 113
Szász János dr. tiszti ügyész 239
Szászy Lajos dr. főjegyző 575, 186-425
Szecsey Dénes dr. tiszti ügyész 540
Szelényi Géza dr. fővegyész 351
Szelényi József gazdasági tiszt 354
Szelényi László mérnök 244
Szelényi Nándor üzemi aligazgató 695
Szelnár Aladár dr. ifj. idegenforgalmi titkár 262
Szemerszky János népj. tanácsos 373
Személyzeti nyilvántartó 130
Szemmel Etel kezelőtiszt 583
Szendefy József főmérnök 282
Szendeffy István dr. számv. tan. 224
Szendery József főmérnök 243
Szenessy Antal pénztári alig. 281
Szentidai Sándor szv. főtiszt 624
Szentiványi Imre főmérnök 602
Szentiványi László dr. fogalmazó 136
Szentmiklósy Anna 249
Szenttamássy Ágoston dr. fogalmazó 400
Szepesváry Jenő szv. főtiszt 386
Szerdahelyi Elek dr. fogalmazó 379
Szeremányi A. István szv. főtiszt 645
Szerényi Ödön dr. tanácsnok 113
Széchenyi-fürdő 220-680
Széchy András tanácsnok 104
Székelyi Árpád gazd. főtiszt 325
Székely Jenny kezelőtiszt 106
Székely Jenő dr. 478
Széles József köztisztasági főfelügy. 284
Széll Elemér dr. irodafőtiszt 374
Széll Rózsa shiv. igazgató 595
Szigeti Béla dr. tanácsjegyző 430
Szigeti József irodafőtiszt 216
Sziklai János kezelő 130
Szilasi Ferenc 337
Szilágyi Erzsébet kezelőtiszt 353
Szilágyi Jenő a honv. m. összekötő tisztje 272
Szilágyi László dr. s. fogalmazó 599
Szily László dr. főjegyző 121
Szimélyi Károly műszaki főtanácsos 468
Szimmeiszter Pál tisztviselő, anyagbesz. o. vez. 495
Szirmay Károly k. é. felügyelő 336
Szitha István főmérnök 533
Szivós Kálmán dr. gazd. főtiszt 389-105
Szlanyina Mihály irodatiszt 513
Szoboszlay Ferenc tanácsnok 107, 185-666
Szojka Gyuláné kezelőfőtiszt 490
Szokolay Leó dr. árvaszéki elnök 589
Szollár Éva szv. főtiszt 346
Szombathelyi Andor irodatiszt 351
Szomolányi József dr. fogalmazó 437
Szontag László mérnök 359
Szontag Kristóf dr. s. fogalmazó 590
Szőke Margit kezelőtiszt 616
Szöllősi Ferenc mérnök 533
Szöllősi Elemérné özv. 347
Szőnyi László dr. tanácsnok 422
Szőreghy Kornélia kezelőfőtiszt 201
Szőts Farkas dr. tanácsjegyző 425
Sztankay Gyula mérnök 353
Sztankay István dr. főjegyző 381
Sztankó István irodafőtiszt 201
Sztojanovics Pál dr. főjegyző 259, 187-219
Sztojka Szilárdné kezelőtiszt 319
Szurmay Ferenc főmérnök 228
Szüts Tivadar dr. h. vezérigazgató 258-800
Szüts Zoltán számv. főtiszt 507

Takács Miklós irodatiszt 499
Tallós fogalmazó 426
Tallum László s.-hiv. ig. 137
Tamás István irodafőtiszt 516
Tanácsterem 148
Tanszerintézet, VII., Nagydiófa-utca 224-871
Tariczky Ida 428
Tarján Andor dr. főmérnök 243
Tas Gusztáv műsz. főtanácsos 218
Tatár István s.-hiv. igazgató 137
Tárnok Vilmos mérnök 251
Techlár Tibor dr. szv. tanácsos 386
Tejosztály IV., Szervita-tér 5. 384-568
Telegdy György szv. főtanácsos 504
Telegdy György dr. s.-fogalmazó 221

Temetkezési Intézet Igazgatósága VIII., Vas-u. 2. J. 573, J. 545, 189-759

Temetők:

Dunabalparti Köztemetők felügyelősége X., Fiumei-út 14. ..... 382-193 181-274
X. ker. Új köztemető felügyelősége X., Kozma-utca 8—10. 189-754
Kerepesi-temető 273

Ternyey Árpád dr. tanácsjegyző ... 396
Tervtár 383
Tholt Gábor dr. tiszti ügyész 241
Tichler Károly szv. főtanácsos 392
Tichler Ödön adóh. főtanácsos 319
Tihanyi Zoltán szv. főtiszt 581
Till Anna kezelőtiszt 141
Timár Sándor dr. főjegyző..... 478
Tiszti ügyészség segédhivatala 239
Tokody Dániel műsz. főtanácsos 692
Tolmácsok 503
Toma Ferenc Jenő pénztáros 280
Tomcsányi Géza dr. főjegyző..... 425
Tomcsó Miklósné özv. kezelőnő 641
Tóth András műsz. felügyelő 359
Tóth Béla dr. fogalmazó 585
Tóth Endre dr. gazd. főtiszt 418
Tóth Kálmán irodafőtiszt 652
Tóth Lajos dr. számsz. tanácsjegyző 151
Tóth László főmérnök..... 462
Tóth László dr. B. N. B. titkár..... 184-753
Totth Ábris k. é. főtan. igazg. 380-192
Totth Gedeon kezelő 126
Tóth Urbán László dr. fogalmazó .. 591
Tóthpál Endre műsz. főtanácsos ... 244
Tőkés Gyula dr. főjegyző..... 610
Tölgyes Vilmos s. hiv. főigazgató .. 513
Tölgyes Vilmosné kezelőtiszt 397
Török Ágoston irodatiszt 224
Török Gellért főmérnök 433
Török István dr. stat. főjegyző 468-353
Török Klára kezelőnő 126
Török Margit kezelőtiszt 386
Török Mária kezelőfőtiszt..... 607
Történeti Múzeum III., Kiscelli-u. 108. 163-013

Törvényhatósági Elnöki Hivatal IV., Váci-utca 62/64. ..... 576 575 574 578 186-425 181-686 184-744

Trembeczky Sándor üzemi tisztv. .. 292
Trinkl Imre műszaki főtanácsos ... 223
Turczer László főmérnök 433
Turcsányi Zoltán dr. s. fogalmazó ... 590
Turi Anna kezelőtiszt 210
Tüzelőanyag Hivatal VI., Érsek-utca 4. ..... 421-950 422-930
Tűzoltó gépkocsik 187-926
Tűzoltóság, tűzőrségek:

Tűzoltófőparancsnokság VIII. ker., Kún-utca 2. ..... 308 187-926 187-922 181-384

Teasdeale Ottó főparancsnok 187-926 187-922 181-384

Szilvay Kornél főparancsnokh. 187-926
Regőly Győző főparancsnokh. 187-926

III. ker. tűzőrség Vihar-utca 5. .... Óbuda 9
IV. « « Városház-utca 9/11. 381-128
V. « « Honvéd-utca 10. ... 185-635
VI. « « Próféta-utca 6. 421-755
VII. « « Rottenbiller-utca 50. 225-444
VIII. « « Kún-utca 2. 308
IX. « « Közraktár-utca 188-679
X. « « Mázsa-tér ..... Kőbánya 31 388-140
XI. « « Tass vezér-utca 9. .. 268-970
XIII. « « Teve-utca 6. 186-087
XIV. « « Pósa Lajos-utca 1. . 381-184
Budafoki tűzőrség Budafok, Városház-tér 9—11. 269-609
Kispesti tűzőrség Kispest, Üllői-út 71. ... 185-076
Rákospalotai tűzőrség Rákospalota, Kossuth-utca 31. ..... Újpest 81
Újpesti tűzőrség Újpest, Szent László-tér Újpest 36

Udvardy István szv. főtanácsos ... 185
Ugor Tibor dr s.-fogalmazó 259
Ujhelyi Ferenc műsz. tanácsos 384
Ujlaky László dr. tiszti ügyész 241
Ujlaky Mária szv. tiszt 582
Ujlaky Ödön szv. főtiszt 182
Ujvári Bertalanné kezelőnő 286
Unger Károly irodatiszt 491
Uray Gusztáv dr. fogalmazó 286
Urbán Arisztid dr. tanácsjegyző.... 585
Urbán Zoltán dr. árvsz. elnökh. ... 590
Útügyi Intézet, X., Bihari-u. 4/6. 186-270
Uzdy Béla dr. fogalmazó 374

Vadkerti Lajos dr. fogalmazó 418
Vaits Sándor mérnök..... 251
Vajna Ede 166
Vancsó Gyula főmérnök..... 433
VAOSz Madách-téri 227-485
VAOSz, Kossuth L.-utcai 180-758
Varga Erzsébet kezelőfőtiszt 101
Varga Ferenc szv. tiszt 624
Varga Ferenc 133
Varga György irodatiszt 223
Varga Győző műsz. főtiszt 515
Varga Ilona kezelőtiszt 619
Varga János irodafőtiszt..... 513
B. Varga Jenő adóhiv. tanácsos 529
Varga Lajos műsz. főtanácsos..... 361
Varga Zsigmond tanácsjegyző 367
Varjas Judit 337
Vas Jenő tisztviselő 493
Vas Zoltán államtitkár, a Gazdasági Főtanács főtitkár 345
Vass Géza szv. főtiszt..... 386
Vass Katalin kezelőtiszt 221 222
Vass Pál szv. tiszt..... 582
Vasas Géza számv. főtiszt 386
Vattay Béla dr. műsz. főtanácsos .. 362
Váczi Gyula dr. tanácsjegyző 177
Váczy József dr. c. igazgató 607
Váczi Lajos műsz. felügyelő 438
Vágó László számv. főtiszt 582
Vágóhidak ig. 380-590
Vákár Tibor s. mérnök..... 533
Váli Miklós számv. tiszt..... 189
Válya Gyula dr. számsz. főjegyző .. 151

Vámos András dr. tiszti ügyész ... 535
Várady László műszaki főtiszt 462
Váray Ignác számvevőségi tanácsos .. 507
Várday György dr. műsz. főtanácsos.. 605
Várhelyi Sándor mérnök 244
Várhidy László dr. tiszti ügyész h... 536
Várkerti tanácsos 191
Várkúti Tibor számv. tanácsos 191
Városfelmérés 268-225
Városi Színház igazgatósága, VIII., Tisza Kálmán-tér 185-450
Vásárcsarnokok igazgatósága, (IX., Tolbuchin-körút 1—3.) ..... 380-192 / 180-748
Tótth Ábris igazgató, k.-é. főtanácsos... 380-192
Vászolyi Gyula dr. főjegyző 206
Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Int. 134-819 / 131-833
Veres Károly mérnök 447
Verespataki Margit kezelőtiszt 270
Vesenyi Pál dr. fogalmazó 262
Veszely Géza számv. főtiszt 184
Véber György számv. főtiszt..... 645
Vécsei György mérnök 613
Végh István számv. főtiszt 182
Vértes Jenő gazd. főfelügyelő 160
Vétek István tisztviselő 490
Viasz Gyula dr. üzemi főtitkár 695
Vicenik Ede számv. tanácsos 192
Vicenik Edéné kezelőtiszt 192
Vidos Zoltán főmérnök 251
Vígh Józsefné fogalmazó 234
Vigyázó Lajos számv. főtanácsos 249
Vilecz Pál dr. vegyész 351
Villányi Imre dr. fogalmazó 337
Viola Rezső dr. tanácsnok 103
Virágh Gabriella kezelőtiszt 498
Visontai Béla dr. pénztáros 280
Vitényi Béla számv. főtiszt 191
Vizi Károly irodafőtiszt 198
Vízkert Andor irodatiszt 349
Vízművek: 185-855 / 189-049
Igazgatóság IV., Egyetem-utca 2. ..... 384-524 / 189-730
Volovcsák Erzsébet kezelőtiszt 462
Votisky Antal dr. tanácsjegyző 585
Vörös Aladárné dr. kezelőnő 641
Vörös Rózsi kezelőfőtiszt 127

Wagner Levente műszaki tanácsos 218
Wankó Béla dr. adóhiv. tanácsos .. 530
Weller János fűtőellenőr 359
Witzler György szv. főtiszt 626
Wokalek Gotthárd irodafőtiszt 516
Wonke Rezső szv. főtiszt..... 387

Zabik László Gyula gyorsíró 572
Zachara Mátyás szv. főtanácsos..... 392
Zaitz László dr. fogalmazó 131
Zakariás G. Sándor dr. főjegyző 398
Zala György hird. váll. igazgató 231
Zalán Károly számv. főtiszt 386
Zábori Dezső műszaki főtiszt 445
Zboray Géza pénztáros 280
Zeke Aurél szv. főtanácsos 292
Zenekar..... 370
Zilahy András dr. áo. tanácsos 348
Zimmermann Oszkár kalk.-oszt.-vez. 493
Zobor Miklós dr. főjegyző 277
Zolnay Ferenc irodatiszt 223
Zoltán Géza kezelő 201
Zubriczky Zoltánné özv. kez.-tiszt.. 619
Zulavszky Andor fogalmazó..... 276
Zsitvay Imre főmérnök 244
Zsille Zsigmond aligazgató 486
Zsingor Gyula főmérnök 359
Zsombor Jenő dr. fogalmazó 349

ÉLETRAJZOK.

SZAKASITS ÁRPÁD

miniszterelnökhelyettes, a törvényhatósági bizottság elnöke

1888-ban, Budapesten született. Tízéves korában vesztette el édesapját. Özvegyen maradt édesanyjának kellett eltartania a négytagú családot, elég nehéz körülmények között, úgy, hogy tizenhároméves korában már iskoláztatásának is végeszakadt. Faszobrásznak ment, később kőfaragó lett. Tanoncideje alatt magánúton folytatta tanulmányait, majd amikor felszabadult, megválasztották a kőfaragó szakszervezet jegyzőjévé, később a szabad szakszervezet országos titkárává. Nemsokára azután az építőmunkások országos szövetségének főkönyvtárosa, majd az »Építőmunkás« című lap szerkesztését bízták rá. A szakszervezeti mozgalomban kifejtett munkája mellett résztvett a Szociáldemokrata Párt politikai mozgalmában, egészen fiatalon titkára volt a VI. kerületi pártszervezetnek és tíz éven át, egészen 1918-ig külső munkatársa a Népszavának. Ekkor a Népszava belső munkatársai sorába lépett. A szakszervezeti mozgalomban éppúgy, mint a politikai mozgalomban erőteljesen résztvett. Az építőmunkások szövetsége alelnökévé választotta és bekerült a pártvezetőségbe is.

Az ellenforradalmi kormányok alatt gyakran került bíróság elé, temérdek sajtópert indítottak ellene, három évet töltött börtönben. A Szociáldemokrata Pártnak 1926-tól 1928-ig volt első ízben főtitkára, majd 1939 elején újból átvette a főtitkárság vezetését.

Foglalkozott irodalommal is, versei, novellái különböző folyóiratokban és a Népszavában jelentek meg, hosszabb tanulmányai külön füzetben, a háború alatt írott cikkei »Utolsó percig« cím alatt könyv alakjában.

Még a háború alatt útját egyengette az ellenállási mozgalomnak, majd amikor a németek betörtek az országba, a föld alatt irányította tovább a Szociáldemokrata Pártot s létrehozta az ellenállási mozgalmat, a Nemzeti Függetlenségi Frontot, amelynek elnöke volt. A felszabadulás után ismét átvette a Népszava szerkesztését és a párt irányítását, majd az 1945. évi őszi választások után miniszterelnökhelyettesként lépett a kormányba. A székesfőváros törvényhatósági bizottságának elnöke.

KŐVÁGÓ JÓZSEF

polgármester

1913. április 8. napján született a Zala-vármegyei Csömödéren. Régi tanítócsaládból származik, iskoláit a Ludovika Akadémián végezte, majd mint utászfőhadnagyot a Műegyetemre vezényelték, a gépészmérnöki oklevél megszerzése után mérnök-törzskari századosként a Haditechnikai intézethez kapott beosztást, ahol főleg vízi-közlekedési és hídépítési kérdésekkel foglalkozott, *Kiss János* altábornagy segédtisztjeként már korán csatlakozott az ellenállási mozgalom vezetőihez, őt is elfogták, a Margit-körúti fogházban volt letartóztatásban. Ügyét a rendes bíróság elé utalták s így elkerülte a halálos ítéletet. Jelenlegi katonai rangja: szolgálatonkívüli mérnökkari alezredes. 1945. május 16.-án választották meg alpolgármesterré, amikor is a városgazdasági, idegenforgalmi, közművelődési, ipari és kereskedelmi, üzemgazdasági, katonai és közmunka ügyosztályok felülvizsgálatára kapott megbízást. Majd Morvay Endre dr. alpolgármester betegségének időtartama alatt valamennyi műszaki ügyosztály felülvizsgálata is hozzá tartozott. 1945. november 30.-án a Törvényhatósági Bizottság közgyűlése bizalmából helyettes polgármesteri megbízást kapott, majd december 18.-án *egyhangulag* polgármesterré választották.

BECHTLER PÉTER

alpolgármester

Született 1891. évben Kulán, Bács m. Faszobrász mesterséget tanult. 1910. év óta tagja és 1915. év óta elnöke a Budapesti Szobrászok Szakegyletének. Az októberi forradalomban és a Tanácsköztársaságban tagja volt a Katona- és Munkástanácsnak. Mint a Nemzeti Tanács tagja 1918 november 14-én résztvett a Népköztársaság kikiáltásában és Károlyi Mihály köztársasági

elnökké való megválasztásában. A forradalmak után letartóztatásban, majd üldöztetésben volt része. 1925. évben a Szociáldemokrata Párt titkára lett és 1925 óta, szocialista programmal, fővárosi törvényhatósági bizottsági tag. 1939—1944. évig a Szállító Munkások Szövetségének titkára. 1944 március 19-e utáni időben szocialista meggyőződése és munkásmozgalmi vezetőszerepe miatt üldözték. Ebben az időben összekötő szerepe volt az akkori illegális szakszervezeti mozgalom és a Magyar Függetlenségi Front illegális működésben levő vezetőivel. A pesti oldal felszabadulása utáni napokban a Budapesti Nemzeti Bizottság megbízása alapján 1945. évi január 25-től a főváros alpolgármestere. Ebben az állásban az ideiglenes törvényhatósági bizottság 1945 május 16-án, a mostani törvényhatósági bizottság 1945 decemberében megerősítette. 1945 július 1-től az Ideiglenes Nemzetgyűlésnek volt tagja, majd a november 4-i nemzetgyűlési választás alkalmával Baranya-Tolna vármegyei kerületben, szociáldemokrata programmal, megválasztották képviselőnek.

KATONA JÁNOS
alpolgármester

Született: Vácott, 1907 szeptember 29-én. Négy középiskolát végzett. 1925 óta tagja a Bőripari Munkások Szakszervezetének, ahol széleskörű szakszervezeti és kulturális tevékenységet fejtett ki. A bőripari munkások számos gazdasági mozgalmának volt kezdeményezője és irányítója, amelyekből kiemelkedik a budapesti cipészmunkások 1934 évi általános sztrájkja. A Bőripari Munkások Szakszervezetében a budapesti cipészmunkások szakosztályának elnöke lett, később titkára. 1940-ben a Bőripari Munkások Országos Szövetségének lett elnöke. A felszabadulás után a Bőripari Munkások Szövetségének országos főtitkárává választják. Politikai vonatkozásban tevékeny részt vett a legális és illegális szocialista, kommunista munkásmozgalmakban. 1942-ben résztvett a Függetlenségi Mozgalomban. 1945-ben áprilisában az Ideiglenes Nemzeti Kormány Győr-Moson vármegyék főispánjává nevezte ki, ahol 1945 decemberéig tevékenykedett, amikoris Budapesten alpolgármesterré választották.

DR. MORVAY ENDRE
alpolgármester

Budapesten 1887. évi november hó 5-én született. Középiskolai tanulmányait Budapesten és Kecskeméten a Kegyes Tanítórend gimnáziumában végezte. Az 1905. évben a kolozsvári egyetemre iratkozott be és itt 1910-ben a történelem- és földrajzszakon középiskolai tanári oklevelet nyert. Jogi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte és az 1913. évben jogtudorrá avatták. A főváros szolgálatába 1914. évi április havában lépett. Először a központi segédhivatalban, majd három évig a katonai és illetőségi ügyosztályban, azután 1917-től 1921-ig az elnöki és a tanügyi ügyosztályokban működött. A vízvezetéki és világítási ügyosztályba az 1921. év júniusában került. Itt töltött szolgálata alatt 1923-ban tanácsjegyzővé választották. Az 1931. évben főjegyzővé lépett elő. Az ügyosztály önálló vezetésére az 1933. év júniusában kapott megbízást. 1934 márciusában helyettes tanácsnok lett, ugyanazon év októberében pedig a közgyűlés tanácsnokká választotta meg. Az általános jellegű üzemi ügyekkel már az 1925. évtől kezdődően behatóan foglalkozott. Az 1935-ben alakult üzempolitikai bizottságnak előadója volt. Az általános vonatkozású ügyek keretében elkészítette az üzemi alkalmazottak nyugdijszabályzatait s az 1928. évi XL. tc. alapján az öregség és rokkantság esetére szóló kötelező biztosítás szabályozását s végrehajtási utasításait. Ugyancsak ő dolgozta ki az egyes üzemek szervezetére, igazgatására, felügyeletére vonatkozó üzemi szabályzatokat. A munkásügyekben nevéhez fűződik a három nagyüzem munkabéreinek egységes alapra helyezése, részletes munkabérstatisztikák összeállítása, a központi munkásnyilvántartó keretében a belső munkásközvetítés megszervezése, az öregségi és rokkantsági járadékosok részére kiegészítő-segély rendszeresítése, a járadékosoknak betegség ellen való biztosítása, a munkások testi épségének megóvása érdekében balesetelhárító bizottságok alakítása, a kiöregedett munkások gyermekeinek az új alkalmazásoknál előnyben részesítése, a gyári gondozónői intézmény útján a munkások szociális, kulturális, egészségügyi gondozása, a szabadidőmozgalom fejlesztése, a munkások gyógyüdültetése és gyermekeik nyaraltatása. Az üzemi alkalmazottak továbbképzéséről szaktanfolyamok útján gondoskodott. Arra is gondot fordított, hogy az üzemi szakférfiak a technika fejlődését és legújabb eredményeit külföldi tanulmányok és kongresszusokon való részvétel útján figyelemmel kisérhessék. A Vízművek nagyszabású megújítási és bővítési munkálatai legnagyobb részben az ő működése idején bonyolódtak le. Az Elektromos Művek vezetőségével egyetértésben fontos szerepe volt az ú. n. Talbot-szerződés megújítására vonatkozó tárgyalások sikeres lebonyolításában, a mátravidéki villamos erőmű előkészítő munkálataiban és megépítésében. Alpolgármesterré első ízben 1939 március 28-án választották.

DR. AMBRÓZY KÁLMÁN

tanácsnok, a polgármesteri I. ügyosztály vezetője

Született Budapesten, 1897. december 21.-én. Elemi és középiskoláit Budapesten végezte, mint teljesen szegénysorsú gyermek házitanításból tartotta fenn magát. A tudományegyetem elvégzése után államtudományi doktorátust szerzett és 1921. október 24.-én a székesfőváros szolgálatába lépett. A II. kerületi elöljáróságról a III. ügyosztályba került, ahol az építési engedélyek, majd a kisajátítási és bekebelezési ügyek előadója és a kisajátítási albizottság jegyzője lett. A kisajátítási kérdéssel tudományosan is foglalkozott. 1930-ban segédfogalmazó lett, majd az újonnan szervezett XIV. ügyosztályhoz került, ahol a képzőművészeti és színházi ügyek előadója volt. Hosszabb ideig a Városi Színház házikezelését vezette. Fogalmazó 1931-ben lett. 1939-ben a polgármesteri XI. ügyosztályba helyezték, ahol az idegenforgalmi ügyek és a gyógyfürdők előadoja volt. 1936. decemberében tanácsjegyzővé nevezték ki. A felszabadulás után azonnal szolgálattételre jelentkezett és az első napokban résztvett a közigazgatás újjászervezésében. 1945. február 24.-én Csorba János polgármester mellé került, mint a polgármesteri hivatal vezetője. 1945. május 25.-én Kővágó József alpolgármester hivatalához helyezték át, majd november 30.-án a polgármesteri hivatal vezetője. Főjegyző lett 1945. július 1.-én. 1946. január 1.-én a polgármester tanácsnokká helyettesíti be és megbízza a polgármesteri I. ügyosztály vezetésével. A törvényhatóság közgyűlése 1946. január 27.-én tanácsnokká választotta.

BORSOS JÓZSEF

műszaki főtanácsos, a polgármesteri II. ügyosztály vezetője

Született 1901 január 6-án Sátoraljaújhelyen. Elemi és középiskoláit Beregszászon végezte el kitűnő eredménnyel. A Műegyetem általános mérnöki szakát 1920—24-ben hallgatta és mindhárom mérnöki szigorlatát kitüntetéssel tette le. 1924—25. tanévben a Műegyetemen az »Alkalmazott szilárdságtani« tanszéken mint tanársegéd működött. A székesfőváros szolgálatába 1925 november 1-én lépett, a Műegyetemmel való kapcsolatát azonban ekkor sem szakította meg, további négy évig a hídépítési tanszéken dr. Mihailich Győző tanár mellett dolgozott. Székesfővárosi szolgálata alatt két esztendei megszakítással állandóan a polgármesteri II. ügyosztály vízépítési alosztályán teljesített szolgálatot. 1933—35. években a X. ker. elöljáróságon útépítési előadó volt. Az ügyosztályban a nagyobb víz-, mély- és hídépítési munkák tervezésében és építésvezetésében működött közre. (Ferencvárosi helyi kikötő, Várhegyi csuszamlás, Angyalföldi szivattyútelep vasbeton építményei, Északi kikötő, Ferihegyi-úti hidak, barlang- és szikla-óvóhelyek stb.) Budapest felszabadulása után a felrobbantott közuti hidak helyreállítási munkáival, a dunahidak és dunaalatti alagút kérdéseivel és a főváros árvízvédelmi szervezetének és létesítményének újjáépítésével foglalkozott. Mérnökké 1929-ben, főmérnökké 1936-ban, műszaki főtanácsossá 1945-ben nevezték ki. Az ügyosztály vezetésére 1946 január hó 1-én kapott megbízást.

DR. VIOLA REZSŐ

tanácsnok, a polgármesteri III. ügyosztály vezetője

Budapesten, 1888. évi március hó 12-én született, tanulmányait is itt végezte, 1910 június 21-én a József Műegyetemen okl. mérnöki diplomát szerzett. Tüzérönkéntesi évei után a Magyar Földmüvelésügyi Minisztérium vízügyi műszaki szolgálatában segédmérnök lett, majd innen 1912 július 15-én a székesfőváros közigazgatási szolgálatába lépett át. Mint főmérnök, 1920. évben a Soroksári-úti csatornaszivattyú-telep fővészkiömlő csatornáját építette meg. 1931. évtől kezdődően, mint az ügyosztályvezető helyettese és az útépítési alosztály vezetője a székesfőváros úthálózatának — a modern gépjárműközlekedés követelményeinek megfelelő — korszerűsítési és fejlesztési munkáit vezette. Ekkor épültek Budapest első betonútjai, valamint modern kivezető útjai, készült el a székesfőváros főforgalmi úthálózatának terve. 1945. év februártól az ostrom után Buda fel zabadulásával a budai polgármesteri kirendeltség mérnöki osztályát vezette, majd a kirendeltség megszüntetésével a polgármesteri II. (út- és mélyépítési) ügyosztály vezetését vette át. 1945 július 1-ével tanácsnoki állásra helyettesítettek be, a törvényhatóság közgyűlése 1945 augusztus 29-én tanácsnokká választotta. Ez év januárjától kezdődőleg a polgármesteri III. ügyosztály vezetését vette át. A József Műegyetemen 1920 július 26-án mérnökdoktorrá avatták. A székesfővárost és a kormányt több külföldi kongresszuson képviselte. Az európai nagy városok műszaki igazgatását és városépítését tanulmányozta.

SZÉCHY ANDRÁS

tanácsnok, a polgármesteri IV. ügyosztály vezetője

Született 1893. július 12-én Kolozsváron. Középiskolai tanulmányait Kolozsvárt, főiskolai tanulmányait Kolozsvárt és a budapesti egyetemen végezte. Fővárosi szolgálatát 1914. szeptember 22-én a IX. kerületi elöljáróságon kezdte meg, majd néhány hónapi szolgálat után hadbavonult. Az első világháborúból 1918. januárjában rokkantan tért vissza és fővárosi szolgálatát az elnöki, majd a XIV. X. és IV. ügyosztályokban folytatta. 1942-ben lett főjegyző s ebben a minőségében mint az I. kerület elöljáró helyettese teljesített a Szálasi-regime beálltáig szolgálatot. A felszabadulás után előbb a polgármesteri hivatal újraszervezését végezte, majd 1945. márciusától a VII. kerület elöljárója, augusztusától pedig a polgármesteri IV. ügyosztály vezetője. Ebben a beosztásában választotta a közgyűlés 1945. augusztus 29-én tanácsnokká.

DR. GALLNER FERENC

tanácsnok, a polgármesteri V. ügyosztály vezetője

1886-ban Budapesten született és ugyanott végezte középiskoláit, úgyszintén egyetemi tanulmányait. A Pázmány Péter-egyetemen nyert tudori oklevelet. Állami szolgálatból lépett át 1912-ben a főváros szolgálatába. Ugyanebben az évben segédfogalmazó, 1916-ban pedig fogalmazó lett. Az első világháború alatt megbízást kapott a fővárosi alkalmazottak élelmiszerrel és egyéb fontos cikkekkel való ellátásának megszervezésére. A fővárosi alkalmazottak ellátását biztosító intézmény élén állott, annak megszüntetéséig. Tanácsjegyző lett 1920-ban, főjegyző 1931-ben. Ügyosztályvezetőhelyetteskénť működött 1931-től 1939-ig a közlekedési, városgazdasági és közélelmezési ügyosztályban. 1940-ben kerületi elöljáró lett és mint ilyen 1940-től 1945-ig vezette a XI. kerületi elöljáróságot. Tanácsnokká 1944-ben választották. A közlekedési ügyosztály élére került 1945-ben. Társelnöke és egyik alapítója a Budapesti Sport Egyesületnek és ugyancsak társelnöke a Magyar Tennisz Szövetségnek.

DR. BELICZAY IMRE

tanácsnok, a polgármesteri VI. ügyosztály vezetője

Kecskeméten született 1886. június 1-én. 1911. január 31-én lépett a székesfőváros szolgálatába. Hivatali működését a VII. kerületi elöljáróságnál kezdte, majd a központba került és 1913. októberéig a tanácsi IV. ügyosztálynál teljesített szolgálatot. Ekkor a polgármester a tanácsi X. ügyosztályhoz helyezte át, ahol 1914-ig dolgozott. — Újból elöljárósági beosztást kapott és 1918. január végéig a VI. ker. elöljáróságnál teljesített szolgálatot, onnan az elnöki ügyosztályba került, ahol 1927. július végéig működött. Innen a pénzügyi ügyosztályba helyezték át. — 1938. február 27-től ugyanazon év május végéig a VIII. ker. elöljárója. — 1938. március 30-án a székesfőváros törvényhatósági bizottsága tanácsnokká választotta. A VIII. ker. elöljárói székből 1938. júniusában a polgármesteri XV. (ipari- és kereskedelmi) ügyosztály élére kerül és 1939. február 24-ig vezette az ipari és kereskedelmi ügyosztályt. A polgármester 1939. február 24-én a pénzügyi ügyosztály vezetésével bízta meg. Közszolgálatának ideje alatt legeredményesebb tevékenységet a pénzügyi ügyosztály tisztviselőjeként tudta kifejteni. Többízben a polgármester megbízásából külföldre utazott, ahol tárgyalt a főváros külföldi hitelezőivel. Tanácsjegyzői működése során előadója volt a Vásárpénztár Rt. felszámolásának. Pénzügyi tanácsnoksága idejére esik a költségvetés alaki megreformálása. Külföldön folytatott tárgyalásai során nagy segítségére volt nyelvtehetsége. Beszél németül, franciául, angolul és spanyolul. Nagy támogatója a sportoknak. Elnöke a BSE lövészszakosztályának és a Budapesti Korcsolyázó Egyesületnek.

DR. SZOBOSZLAY FERENC

tanácsnok, a polgármesteri VII. ügyosztály vezetője

Galgóczon (Nyitramegye) született, 1912 szeptember hó 3-án. Tanítói oklevelét 1932-ben a csurgói állami tanítóképző-intézetben szerezte. A következő esztendőt a Székesfővárosi Pedagógiai Szemináriumban töltötte. A Szeminárium elvégzése után négy éven át — osztályvezető és napköziotthon vezetői minőségben — a főváros különböző népiskoláiban működött, majd három esztendeig iparosiskolában tanított. Fővárosi tanítói és tanári működése mellett elvégezte a Pedagógiai Szeminárium hároméves, polgári iskolai tanításra jogosító kézimunka oktatói tanfolyamát és — különbözeti vizsgálatok után — gimnáziumi érettségi bizonyítványt szerzett. Tanulmányait végig jeles eredménnyel végezte. Az érettségi bizonyítvány birtokában beiratkozott

a tudományegyetem jog- és államtudományi karára, amely 1941-ben »Summa cum laude« doktorrá avatta. Hétéves gyakorlati nevelői működés után, a szokásos jogi végzettség birtokában, mint iparosiskolai tanár, a polgármesteri VII. (közoktatási) ügyosztályba kapott beosztást. Előadói minőségben először az iskolák gazdasági, később az irodai beosztású közoktatási alkalmazottak személyi ügyeit intézte az alapítványok és a napközi-otthonok ügyeivel együtt. E beosztásában sokat tett a felügyelet nélkül álló szegénytanulók napközi gondozásának fejlesztésére. Megindította az otthonok korszerű felszerelését és a napközi-otthon vezetők céltudatos kiválasztását. Szerkesztette a napközi gondozás egész munkaterületét felölelő és a magyar neveléstudományi irodalomban ilyen tárgykörben egyedül álló Útmutatót. Teljes odaadással támogatta a fővárosi napközi-otthonok negyvenéves fennállása alkalmával rendezett nagyjelentőségű jubileumi kiállításnak és a vele kapcsolatos Ünnepi Hétnek a sikeres megvalósulását. Működése elismeréseként kinevezték iparosiskolai igazgatóvá és rábízták a székesfővárosi közép- és középfokú iskolák előadói ügykörét. — Az ostrom után azonnal munkába állt. Először a XIV. kerület talpraállításában tevékenykedett, majd a közoktatási ügyosztály működésének megindításában, a romeltakarítási munkálatokban, a közoktatási alkalmazottak munkába állításában tevékenykedett. Egyre jelentősebb szerepet kapott a főváros nevelésügyének újjászervezésében. 1945 májusában a polgármester a közoktatási ügyosztály vezetésével bízta meg. Egy hónap mulva helyettes tanácsnokká nevezték ki, 1945 augusztusában pedig a törvényhatósági bizottság közgyűlése tanácsnokká választotta.

DR. GÁMENCZY BÉLA

tanácsnok, a polgármesteri VIII/a ügyosztály vezetője

Született 1904-ben Budapesten. Jogtudor. Közigazgatási vizsgát tett, résztvett több továbbképző szaktanfolyamon, szakcikkeket írt és könyve jelent meg a kötött élelmiszergazdálkodásról. 23 éve áll a székesfőváros szolgálatában, ennek felét elöljárósági szolgálatban töltötte el. Tíz éve foglalkozik közélelmezési ügyekkel. 35 éves korában lett tanácsjegyző és ekkor megbízták az Élelmiszerjegy-Központ vezetésével, melynek élérő1 1943 januárjában távozott. Ekkor ismét elöljáróságra került és ez időtől fogva több alkalommal volt katona. 1944 október 16. óta hivatali szolgálatot nem teljesített és résztvett a városházi ellenállási mozgalomban. 1945 január 25-én jelentkezett újabb szolgálattételre, amikor is a közélelmezési ügyosztály vezetésével bízták meg és ezenkívül a budapesti közellátási kormánybiztosság fennállása alatt a kormánybiztosság közélelmezési főosztályát is vezette. 1945 májusában behelyettesítették és augusztusban megválasztották a tanácsnoki állásra. A Városi, Vármegyei és Községi Alkalmazottak Országos Szövetsége központi vezetőségének elnöke.

FAZEKAS ISTVÁN

tanácsnok, a polgármesteri VIII/b ügyosztály vezetője

Budapesten született 1910 szeptember 3-án. 1929 augusztus 8-án kezdte közszolgálatát a Magyar Postánál, mint forgalmi gyakornok. Több vidéki városban teljesített szolgálatot, mig 1933-ban belépett a Postavezérigazgatóság szolgálatába, ahol igen fontos munkaköröket töltött be. 1941-ben — hivatali érdekből — átkerült a Közellátási Minisztériumba. A felszabadulás után mint a minisztérium egyik kiküldöttje a budapesti Közellátási Kormánybiztosságon nyert beosztást. Később a pénzügyi főosztály vezetője lett és Vas Zoltán kormánybiztosnak polgármesterré választása után a kormánybiztosság több tisztviselőjével a fővároshoz rendelték szolgálattételre. Ekkor az állami szolgálatból, mint főjegyző átlépett a főváros szolgálatába. Augusztus 30-án a közgyűlés tanácsnokká választotta. A közellátási ügyosztály kettéosztása óta az ipari ellátási osztályt vezeti.

POLLÁK FERENCNÉ STERN SZERÉN

tanácsnok, a polgármesteri IX. ügyosztály vezetője

Született 1896-ban, Nagyatádon. Okleveles tanítónő. 1918. óta tagja a szociáldemokrata pártnak. Tevékeny munkásságot fejtett ki a XI. pártszervezet végrehajtóbizottságában, az Országos Nőszervező bizottságban. A főváros törvényhatósági bizottságában 1925-ben foglalt először helyet és főleg szociálpolitikai és tanügyi kérdésekkel foglalkozott. Nagy érdemeket szerzett a gyermeknyaraltatás és gyermekétkeztetés megszervezésében. Javaslatára indult meg a rendszeres napközi gyermeknyaraltatás. A felszabadulást követően, 1945. januárjában, mint szaktanácsadó került a Városháza társadalompolitikai ügyosztályába és ugyanez év májusában a polgármester megbízta az ügyosztály vezetésével. 1946. augusztusában a törvényhatósági bizottság közgyűlése tanácsnokká választotta és személyében Budapest székesfőváros vezetőségében az első nő tölti be az ügyosztályvezető tanácsnoki állást.

DR. HAHN SÁNDOR

tanácsnok, a polgármesteri X. ügyosztály vezetője

Született Budapesten 1896 december 23-án; jogi és államtudományi doktor; egységes bírói és ügyvédi vizsgát tett. Előbb a polgármesteri IV. ügyosztályban, majd a IX. ker. elöljáróságon, 14 éven át pedig a polgármesteri X. ügyosztályban teljesített szolgálatot. Segédfogalmazó korában mint alosztályvezető kapott megbízást az éveken át súlyos deficittel küzdő közkórházak pénzügyi egyensúlyának rendbehozására. A betegfelvételi és ápolási költségek viselésével kapcsolatos adminisztráció teljes átszervezése, 1932. évben a székesfőváros és az állam között a betegápolási átalány ügyében kötött megállapodása, valamint az OTI-val legalább napi 1000 betegnek a székesfőváros közkórházaiban történő ápolására vonatkozóan kötött szerződése stb. mind hozzájárultak ahhoz, hogy néhány év mulva a székesfőváros közkórházainak pénzügyi egyensúlya helyreállott. A kórházak és az egészséggondozó intézetek működésére vonatkozó szabályrendeletek elkészítésében tevékenyen résztvett. 1931. évben hivatalos tanulmányúton volt Finn- és Svédországban, valamint Dániában és Norvégiában. 1935., 1937. és 1938. években Angliában tanulmányozta az egészségügyi intézményeket és a közigazgatást, s az ezúton szerzett hasznos tapasztalatait érvényesítette a székesfőváros közigazgatásában. 1939. év elején a II. ker. elöljáróságához helyezték át. A felszabadulás után ismét a polgármesteri X. ügyosztályba került, előbb mint megbízott ügyosztályvezető, majd 1945 augusztus 28-án a közgyűlés tanácsnokká választotta.

DR. NÉMETHY KÁROLY

tanácsnok, a polgármesteri XI. ügyosztály vezetője

Budapesten született 1890. szeptember 7-én. 1911-ben lépett a székesfőváros szolgálatába és rövid elöljárósági működés után az akkori szociálpolitikai és kulturális ügyosztályba került. Az első világháború befejezésével polgármesteri titkárrá választották, majd ismét a szociálpolitikai és kulturális ügyosztályba került. Egyideig a városrendezési ügyosztályban dolgozott, majd öt éven át a főpolgármesteri hivatal vezetője volt. A közművelődési ügyosztály felállítása óta annak vezető tanácsnoka. Munkásságának idejére esik az új Fővárosi Könyvtár megnyitása, a Fővárosi Képtár megalapítása, az iskolánkívüli népművelés új alapokra fektetése, a Szabadegyetem megnyitása, a külföldi kulturális kapcsolatok kiépítése stb. Tanulmányutakat tett majdnem egész Európában és az Amerikai Egyesült Államokban is.

DR. BODNÁR LÁSZLÓ

tanácsnok, a polgármesteri XII. ügyosztály vezetője

Született 1897-ben Budapesten. 1915-ben érettségizett. Az első világháborúban 40 hónapig katonai szolgálatot teljesített és mint tartalékos huszárhadnagy szerelt le. A budapesti Műegyetem gépészmérnöki fakultását 1923-ban végezte. 1928-ig az Ericsson Villamossági Rt.-nál volt alkalmazva Stockholmban és Budapesten. 1928-tól 1943-ig a Műegyetem III. gépszerkezettani tanszékén dolgozott mint tanársegéd, főtárgya az anyagmozgatás és a szállítóberendezések voltak. Ebből a tárgykörből jelentek meg első dolgozatai, — különösen a kábelkotró-mechanikájával kapcsolatban. Ezenkívül a szilárd tüzelőanyagok lepárlása, a lepárlási termékek feldolgozása, a falepárlás foglalkoztatta és elsőnek sikerült olyan gépberendezést szerkesztenie, mely a fűrészpor lepárlását a cseppfolyós melléktermékek kinyerésével és az így nyert faszénpornak motorra hajtó anyaggá való brikettezését elvégezte. Különböző szakcikkei és szakmunkái jelentek meg ennek a témakörnek a részletes feldolgozásával. 1945. január óta áll a főváros szolgálatában. 1946. január 25-én választották meg tanácsnoknak és a polgármesteri XII. (üzemgazdasági) ügyosztály vezetésével bízták meg. Az ügyosztály munkáján felül a három nagyüzem racionalizálása, a földgáznak Budapestre való felhozatala és a főváros hőenergiájának közületi úton való ellátása alkotja fő feladatkörét.

DR. SZERÉNYI ÖDÖN

tanácsnok, a polgármesteri XIII. ügyosztály vezetője

Született 1898 október 15-én Újpesten. Az első világháború harcterein katona volt, azután a Műegyetemre iratkozott be, ahol építészmérnöki oklevelet szerzett. Elvégezte a jogi egyetemet is, ahol államtudományi doktorrá avatták. 1922 óta áll a székesfőváros szolgálatában és azóta minden nagyobb építkezésben vezető szerepe volt. Más helyeken kiírt tervpályázatokon díjat nyert és műszaki téren irodalmi tevékenységet fejtett ki a nagygarázsok építéséről, a hűtőházak tervezéséről és a magasépítés racionalizálásáról. Számos tanulmányúton volt Angliában, Franciaországban, Németországban és Olaszországban. 1944-ben hosszabb ideig vezette a középítési

ügyosztályt, míg november hónapban, mint »politikailag megbízhatatlant« a nyilas vezetőség le nem váltotta. A nyilasok menekülése után, Karácsonykor átvette Budapest műszaki vezetését és az ostrom alatt, valamint az ostrom után igyekezett a főváros értékei közül minél többet megmenteni. A Központi városháza égéseinél az alkalmazottakból szervezett csoporttal megakadályozta a teljes pusztulást és nagyrészt az ő érdeme, hogy a főgyűjtőcsatornák felrobbantása elkerülhető volt. Az ostrom után első volt Budapest romjain, aki mérnökeivel megkezdte a helyreállító munkát és azóta a főváros többezer épületét helyezte üzembe : elsősorban a kórházakat és közélelmezési üzemeket. 1945 augusztus 29-én választották tanácsnokká.

PHILIP RUDOLF

tanácsnok, a polgármesteri XIV. ügyosztály vezetője

1918-ban Budapesten született, iskolai tanulmányait félbeszakítva fizikai munkát végzett. Majd iparvállalati tisztviselő lett, 54 hónapi katonai szolgálat megszakításával. A felszabadulás után 1945 márciusában a Közellátási Kormánybiztosság akkori vezetőjének, Vas Zoltán közellátási kormánybiztos személyi titkára. Még abban a hónapban a kormánybiztosság I. elnöki osztályának vezetője, 1945 július 1-én a székesfőváros státusába td. főjegyzőnek és az I. elnöki ügyosztályban kapott beosztást. Augusztus 15-én a polgármester megbízta a XIV. ügyosztály vezetésével és egyben jogi képesítésű tanácsnoki állásra behelyettesítette. Augusztus 29-én a közgyűlés tanácsnokká választotta. Jelenleg a polgármesteri XIV. ügyosztály vezetője és az Újjáépítési miniszter megbízásából északpestmegyei közmunkaügyi felügyelő.

DR. KÁLLAY ALBERT

tanácsnok, a polgármesteri XV. ügyosztály vezetője

Budapesten 1892. évi február hó 17.-én született. Középiskolai tanulmányait az I. ker. Állami Főgimnáziumban végezte. Az államtudori oklevelet a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen szerezte. 1914-ben katonai szolgálatra vonult be, kétszer járta meg a frontot. Másodszori hosszú frontszolgálat közben orosz hadifogságba került. A főváros szolgálatába 1912. március havában lépett és szolgálatát a hadifogságból való visszatérte után 1921. februárban folytatta. Ekkor nyert beosztást, mint fogalmazó a polgármesteri XV. ügyosztályban, ahol jelenleg is mint ügyosztályvezető tanácsnok működik. Az ügyosztályban a szorosan vett közigazgatási ügykör mellett a közigazgatási irányú tárgyak előkészítése volt feladata. 1921-ben készítette el a főváros tranzitó kereskedelmének fejlesztésére vonatkozó előterjesztést, majd később a Ferencvárosi Helyi Kikötő létesítési, úgyszintén a Budapesti Kisipari Hitelintézet részvénytársasággá történt átalakítási munkálataiban vett részt. A főváros képviseletében részt vett a karteltörvény előkészítő, valamint a Budapesti Nemzetközi Vásár előkészítő munkálataiban is. Beosztásából kifolyólag szoros összeköttetésbe került a gazdasági érdekképviseletekkel, úgyszintén a Gazdaságkutató Intézettel, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarával és más gazdasági vonatkozású egyesületekkel és érdekképviseletekkel. Az ostrom alatt a Központi városháza óvóhelyén, majd innen a németek által történt kiutasítás után a Vízművek igazgatóságánál működött és igyekezett a főváros polgári közigazgatását az ostrom alatt is fenntartani.

KALMÁR ISTVÁN

tanácsnok, a polgármesteri XVI. ügyosztály vezetője

Született 1902-ben Budapesten. Középiskoláit a Reáltanoda-utcai reáliskolában végezte. A budapesti műegyetemen nyert gépészmérnöki oklevelet. Az Egyesült Izzóban és a Hubert és Sigmund cégnél volt részben a szerkesztési irodában, részben az üzemben mérnökként alkalmazva, majd önálló tervezőmérnöki praxist folytatott. 1929-ben lépett a székesfőváros szolgálatába és a közélelmezési ügyosztályban a közélelmezési üzemek üzemmérnöki teendőit végezte, elsősorban a közvágóhidak hűtőházaiban. Mint gépészmérnök hűtőtechnikus specialista. Franciaországban, Belgiumban, Svédországban, Finnországban, Esztországban, Dániában, Németországban, Angliában és az Egyesült Államokban végzett további műszaki tanulmányokat. 1945. júniusában lett a polgármesteri XVI. ügyosztály vezetője és 1946. januárjában választották tanácsnokká.

DR. FARKASS-JABLÁNCZY FERENC

miniszteri osztályfőnök, a székesfővárosi számszék igazgatója

1892. évben Újpesten született, középiskolai és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem államtudományi doktora. Közszolgálatát 1910.

évben kezdte meg a pénzügyminisztériumban, ahol különböző beosztásokban és ügykörökben teljesített szolgálatot. Pénzügyi szolgálatában főleg az állami és önkormányzati általános közigazgatási, költségvetési és közszolgálati alkalmazotti ügyekkel, valamint az ezekkel kapcsolatos jogszabályalkotási kérdésekkel foglalkozott. Mint pénzügyminisztériumi főosztályvezető miniszteri osztályfőnöki állást töltött be 1942. év végéig, mikor is mint az önkormányzati közigazgatási és költségvetési ügyek szakértőjét a székesfővárosi számszék igazgatói állására nevezték ki, amely állást azóta megszakítás nélkül betölt.

DR. SZOKOLAY LEÓ

árvaszéki elnök

1887 augusztus 21-én született Csantavér községben, Bácsbodrog megyében. Gimnáziumi tanulmányait Szabadkán végezte s a budapesti Pázmány egyetemen szerzett jogi doktorátust. Rövid ügyvédjelölti működés után 1910 február havában került a székesfőváros szolgálatába s néhány heti segédhivatali munka után az árvaszékhez osztották be. 1912-ben segédfogalmazóvá 1915-ben fogalmazóvá választották. 1916-ban az árvaszék gyermekvédelmi osztályának helyettes vezetője lett. A háború alatt előadója volt a fővárosi Népjóléti Központ gyermekvédelmi és hadiárvaügyi bizottságának, valamint az Orsz. Hadigondozó Hivatal hadiárvaügyi osztályának. 1912 januárjában lett árvaszéki jegyző és 1920 októberében választották meg ülnökké. Ugyanekkor átvette a gyermekvédelmi osztály vezetését, ezt a munkakört 16 évig töltötte be. 1936-ban a polgármester elnökhelyettessé nevezte ki és 1939 júniusában a törvényhatósági bizottság az árvaszék elnöki székébe emelte. Tanulmányúton volt Ausztriában, Németországban, Svájcban és Angliában és a genfi, valamint a párisi nemzetközi gyermekvédelmi kongresszusokon az árvaszék képviseletében résztvett. 35 évet meghaladó közszolgálata alatt számos gyámügyi és gyermekvédelmi cikket írt a jogi és szociálpolitikai szaklapokba és ebből a tárgykörből több önálló munkája is megjelent. Nagyobb tanulmányt írt a közigazgatási tisztviselők gyakorlati képzéséről. »Jogi alapismeretek a szociális munkában« című könyve hasznos kézikönyvként szerepel a gyakorlati közigazgatási vizsgára készülő tisztviselők között, valamint védőnőképzőkön. 1940 június havában a Pázmány Péter Tudományegyetem a »Gyámság és gondnokság« című tárgykörből magántanárrá habilitálta.

DR. BEÉR JÁNOS

tiszti főügyész

1905. február 17-én született. Iskolai és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. 1931. évben szerezte meg az Egyesített Bírói és Ügyvédi Vizsga letételével az ügyvédi oklevelet. Ettől az időtől kezdve Budapesten gyakorló ügyvéd volt, majd 1945. tavaszán a székesfőváros a tiszti ügyészség vezetésére hívta meg. A törvényhatósági bizottság közgyűlése 1945. évi októberében tiszti főügyésszé választotta. Tagja az Egységes Bírói és Ügyvédi Vizsgáló Bizottságnak, a Reformbizottság jegyzője és számos társadalmi és tudományos testületnek tagja.

DR. CSORDÁS ELEMÉR

tiszti főorvos

1882 május 28-án Budapesten született. Orvosi oklevelét Budapesten 1905-ben szerezte meg. Ezután Budapesten egyetemi klinikai tanársegéd volt. 1912 április 11-én lépett a főváros szolgálatába, mint a fertőtlenítő intézet aligazgatója. 1914-től 1918 decemberéig, a háború első napjától az utolsó napjáig szakadatlanul kint volt a harctéren, ahol szintén fontos egészségügyi szolgálatokat teljesített, különösen Oroszországban a kiütéses tífusz, a valódi feketehimlő és a kolerajárványok leküzdése körül. 1919 novemberében osztották be a tiszti főorvosi hivatalba. 1923 április 11-én tiszti főorvoshelyettes, 1926 október 27-én pedig tiszti főorvos lett. 1931 március 1-én élethossziglan újból főorvosnak választották meg s ezt a tisztét mai napig ellátja.

GÁTONYI BÉLA

főszámvevő

Újpesten született 1890-ben. Budapesten tett gimnáziumi érettségit és államszámviteltani vizsgát. Hites könyvvizsgáló. A főváros szolgálatába 1910-ben lépett. Működését a főszámvevői hivatalban kezdte meg, a háború után a közélelmezési ügyosztály keretébe tartozó élelmezési akciónál és később a fővárosi alkalmazottak kedvezményes ellátását intéző osztályban teljesített szolgálatot, majd ismét a főszámvevői hivatalba osztották be. 1937 júliusában helyettes főszámvevőnek nevezték ki és a törvényhatósági bizottság közgyűlése 1937 december 10-én a főváros főszámvevőjévé választotta meg.

DR. KOVÁCS LAJOS

főlevéltáros

Budapesten született 1900 július 1-én. Elemi iskolai és középiskolai tanulmányait Budapesten végezte; ugyanitt volt hallgatója a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karának, ahol történettudományi studiumokat végzett, majd tanulmányainak befejezéseképen ugyane tudományokból bölcsészettudományi doktorátust szerzett. 1927 január 20-án lépett a főváros szolgálatába és működését levéltári beosztásban kezdte meg. Tíz esztendei munka után 1937 februárjában a főlevéltáros helyettese lett. A székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése 1944 június 21-én választotta meg főlevéltárossá, személyében szakemberre bízván a székesfőváros levéltárának vezetését. Munkája a levéltár kettős irányú feladatához simul: egyrészt az élő közigazgatást kívánja maradéktalanul kiszolgálni, másrészt nem hanyagolja el a tudománynak a levéltártól joggal megkívánt követelményeit. Erre mutatnak irodalmi munkái is, amelyek a székesfőváros történetével foglalkozó kiadványokban és a szakfolyóiratokban jelentek meg.

DR. BUZIÁSSY KÁROLY

a Statisztikai Hivatal igazgatója

1897. július 3.-án Budapesten született. Középiskolai tanulmányai elvégzése után a székesfőváros szolgálatába lépett. Hivatali pályája kezdetén a Központi Liszthivatalban teljesített szolgálatot, ahol 1919. augusztus havában már osztályvezetői megbízatást kapott. 1919. október hó 31.-én a székesfőváros tanácsa statisztikai fogalmazóvá választotta meg. Statisztikai hivatali segédtitkárrá 1924. november hó 24.-én, statisztikai titkárrá pedig 1929. február 24.-én választatott. Ez utóbbi állásából 1936. október hó 1.-én a polgármester II. osztályú statisztikai főjegyzővé minősítette át, majd 1937. december 10.-én statisztikai I. osztályú főjegyzővé nevezte ki. 1941. október 11. óta polgármesteri megbízatás folytán a hivatal igazgatójának állandó helyettese volt. 1943. decemberében a polgármester megbízta a Statisztikai Hivatal vezetésével, majd a székesfőváros törvényhatóságának közgyűlése egyhangúlag a hivatal igazgatójává választotta meg. Három évtizedet meghaladó hivatali pályája alatt a statisztikai szolgálatnak minden ágazatában dolgozott, s többízben sikeresen vezette a népszámlálás, valamint több más tömegészlelés keretébe tartozó statisztikai összeírások felvételi és feldolgozási munkálatait. Tudományos, irodalmi tevékenysége a székesfővárosi statisztikai hivatal kiadványsorozatában megjelent számos értékes tanulmánnyal gazdagította a statisztikai szakirodalmat. Sokoldalú és eredményes statisztikai munkásságát a Magyar Statisztikai Társaság is honorálta, amidőn 1934. május hó 24.-én a statisztikai gyakorlati és elméleti művelése terén szerzett érdemei elismeréséül rendes tagjává választotta meg.

RATKOVSZKY FERENC

az Elektromos Művek vezérigazgatója

Született Sopronban, 1900 május 18-án. Elemi iskoláit a budapesti Attila-utcai elemi iskolában, középiskoláit a budapesti Attila-utcai főgimnáziumban végezte és jeles eredménnyel érettségizett. Műegyetemi tanulmányainak első két évében vonatkísérő volt, hogy atyja elhalálozása után — aki erdőmérnök volt — ezzel a tanulmányokhoz szükséges anyagi eszközöket megszerezze. Még mint gimnáziumi tanuló, 16 éves korától kezdődőleg a szünidőkben a Ganz és Társa törzsgyárában dolgozott egyrészt a műhelyben mint esztergályos, másrészt a kémiai laboratóriumban, mint gyakornok. A műegyetemen valamennyi szigorlatát kitüntetéssel tette le. A diploma elnyerése után, illetve még azelőtt néhány hónappal lépett a Ganz-féle Villamossági Rt. szolgálatába. Működését a gyár próbatermében kezdte, melynek egy év után helyettes vezetője lett. Két év mulva, 1924-ben főmérnökké nevezték ki, majd egy év mulva a gyár transzformátorszerkesztési irodájának vezetője lett. 29 éves korában h. igazgatóvá nevezték ki és megbízták a transzformátor és készülékosztály vezetésén kívül az erőműveket és gyári berendezéseket tervező osztályok műszaki és kereskedelmi vezetésével. 39 éves korában a Ganz-féle Villamossági Rt. gyár összes műszaki és kereskedelmi osztályainak felelős vezetője és ügyvezető igazgatója lett. A Ganz-gyárral — elsőízben 1927-ben — kötött külön licencia-megállapodásai értelmében a gyár eddig több mint 50 szabadalmát jelentette be, illetve vette gyakorlatba. Hivatalos műszaki vagy kereskedelmi természetű megbízatással járt: Ausztria, Németország, Svájc, Olaszország, Jugoszlávia, Románia, Lengyelország, Törökország, Bulgária, Belgium, Hollandia, Franciaország, Portugália, Anglia, Dánia, Svédország, Norvégia nagyvárosaiban. 1936-ban a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen magántanárrá nevezték ki. A Magyar Tudományos Akadémia 1939-ben az az évi Berzeviczy-díjjal tüntette ki. 1941 január 29 óta Budapest Székesfőváros Elektromos Műveinek vezérigazgatója. 1945 január 15-én az ostrom alatt a budai orosz kerületi parancsnok és a budai polgármester megbízásából átvette az Elektromos-, Gáz- és a Vízművek helyreállításának és üzembehelyezésének budai vezetését és a közszolgáltatásokat Budán megindította. Március 7-én átjött a pesti oldalra és átvette a teljes Elektromos Művek vezetését.

PINTÉR BÉLA

az Elektromos Művek h. vezérigazgatója

1902 február hó 22-én született Esztergom vármegyében. Szegény szülők gyermeke volt és iskolái elvégzése után a géplakatos szakmát tanulta. Felszabadulását követően kisebb-nagyobb üzemekben dolgozott, majd 1928 július hó 5-én a Budapest Székesfőváros Elektromos Műveihez került mint segédszerelő, később pedig pénzbeszedői munkakörben dolgozott és ebben a minőségben 1944 július havában nyugdíjazták. 1945 február havában, a felszabadulás után munkatársai és a Szakszervezeti Tanács megbízásából a központi üzemi bizottság elnöke lett, majd ugyanez év júniusában Vas Zoltán polgármester a Székesfőváros Elektromos Műveihez a kereskedelmi h. vezérigazgatói állásba nevezte ki.

STEINHERZ SIMON

az Elektromos Művek h. vezérigazgatója

Született Mosonban 1886-ban. Atyja cipészkisiparos volt. Ott járt elemi iskolába, majd a fővárosban végezte a polgári iskolát. 1901-ben villanyszerelőtanoncnak ment. Még tanoncévei alatt talált kapcsolatot a szociáldemokrata munkásmozgalommal, tagja, később elnöke lett a »Jövő« és »Szabadság« munkásképző egyesületeknek, amelyek az akkori szociáldemokrata ifjúmunkásokat magukba tömörítették. Ezidőben indult el az »Ifjúmunkás« című lap is, amelynek munkatársa volt. Felszabadulása után jegyzője lett a »Vasmunkás Szövetség« Műszerész és Villanyszerelő Csoportjának. Mint fővárosi nagyvállalatok vezetőszerelője dolgozott az ország különböző vidékein, főleg közmunkák kivitelezésén. A Tanácsköztársaság alatt mint az ipari és kereskedelmi népbiztosság alkalmazottja, előbb a szocializált villamos szerelési ipar direktóriumi tagja volt, később önként bevonult a Vörös Hadseregbe, ahol egy hidász század elektrikusa lett. 1921-ben központi vezetőségi tagja a Magyarországi Vas- és Fémmunkások Központi Szövetségének. 1925-ben a főváros VII. kerületében törvényhatósági bizottsági taggá választották szociáldemokrata programmal. A törvényhatóságban 1935-ig képviselte a VII. kerületet, azután további 7 évig a XIII. kerületet. Törvényhatósági működése folyamán főleg a közüzemek tarifa- és személyzeti problémáival foglalkozott. 1928-ban a főváros tanácsa meghívta az Elektromos Művek igazgatóságába, 1930-tól kezdve pedig állandó tagja volt a törvényhatóság megbízásából a Művek üzemi választmányának mindaddig, míg az ismeretes reakciós intézkedések miatt mandátumától meg nem fosztották. Az Elektromos Művek üzemi választmányában is különösen a tarifaügyek, személyzeti kérdések és az Elektromos Művek technikai fejlesztése képezték érdeklődése tárgyait. Ezidőre esik az a politikai harc is, amelyet az Elektromos Művekben kibontakozó nyilasmozgalom ellen folytatott. A második világháborút egyik nagy vegyészeti gyárban töltötte, mint hadiüzemi munkás. Az itt tanusított baloldali magatartása miatt a gyár katonai parancsnoksága 1944-ben a budapesti kerületi honvédügyészségnél feljelentette és többrendbeli lázításért és a német hadsereg elleni izgatásért, valamint egyéb politikai bűncselekményekért a Mártirok útján 4 évi börtönre ítélték. A fogságból a nyilasok uralma alatt egy véletlen következtében szabadult meg. A felszabadulás után ismét bekapcsolódott a Szociáldemokrata Párt munkájába. Tagja lett ismét a törvényhatósági bizottságnak, a Szociáldemokrata Párt előadótestületének. 1946 január 1.-i hatállyal a polgármester az Elektromos Művek h. vezérigazgatójává nevezte ki.

SÓSKÚTI ENDRE

a Gázművek vezérigazgatója

1902. május 5-én született Budapesten, szegény munkás szülőktől. 15 éves koráig Lajosmizsén nevelkedett, ahonnan Losoncra került a Rakottyai Zománcedénygyárba. Ezen idő alatt megszervezte ifjúmunkástársait. Majd Budapesten kapcsolódott be az ifjúmunkás-mozgalomba. Közben elsajátította a bádogos- és szerelőszakmát, belépett a Vas- és Fémmunkások Szövetségébe és annak 1921 óta megszakítás nélkül tagja. Tevékeny részt vett a szakszervezeti mozgalomban egészen a felszabadulásig. A szociáldemokrata pártba 1931-ben lépett be és tagja a mai napig. Előbb a XIV. kerületben volt vezetőségi tag, azután a XV. kerület titkára, később a rákoshegyi pártszervezet elnöke és titkára lett. Tagja azonkívül a budapestkörnyéki végrehajtó bizottságnak. Tevékeny részt vett a szocialista mozgalom kiépítésében. 1928-ban lépett a Gázművek szolgálatába, ahol valamennyi munkaterülettel megismerkedett. Az utolsó években szocialista meggyőződése miatt sok megpróbáltatásnak volt kitéve. Ostrom után, a felszabaduláskor megszervezte a gyári őrséget, hogy a fosztogatástól megmentse az üzem vagyonát. Mint az üzembizottság titkára, a lassan jelentkező alkalmazottakat megszervezte. Így kezdődött el a helyreállítási munka. Érdemei elismeréséül a polgármester 1945 május 22-én kinevezte a Gázművek vezérigazgatójává.

JÁMBOR ALAJOS

a Vízművek vezérigazgatója

Budapesten 1904 augusztus 4-én született; polgári családból származik. Iskolai szünidőben titokban munkát vállalt egy textilgyárban, majd dohánygyári munkás, később az Óbudai Hajógyárban géplakatos tanonc lett. A tanoncokkal való bánásmód, a hosszú tanoncidő és az alacsony fizetés miatt már 16 éves korában sztrájkot szervezett. 1918-ban bevonult katonának; a piavei offenzívában megbetegedett, visszakerült Budapestre, itt érte az őszirózsás forradalom. Résztvett a lánchídi csatában. Az általa szervezett katonai alakulattal megtisztította a ferencvárosi pályaudvart és rengeteg értéket mentett meg a Magyar Köztársaság részére. A Kommunista Párt megalakulásakor belépett a pártba, majd harmadmagával megalakította a III. ker. Kommunista Pártszervezetet. A Tanácsköztársaság idején a III. ker. Munkástanács tagja lett. Később a Közellátási Népbiztossághoz delegálták. A Tanácsköztársaság bukása után Bécsbe menekült. Többhónapos ott tartózkodás után visszaszökött az országba, s a nemzeti hadseregbe való besorozás elől vidéken bujkált. 1921-ben újra bekapcsolódott a munkásmozgalomba. Ekkor már szabadpályán működött. Szervezett, agitált, »élő propaganda« volt. 1930-ban belépett a Szociáldemokrata Pártba, melynek rövidesen pártszervezeti vezetőségi tagja lett. Irodalmi tevékenységet fejtett ki a »Társadalmi Szemlében«, résztvett az »Új Harcos« szerkesztésében. Az 1935. évi választásokon a Szociáldemokrata Munkásegység Blokk-listáján képviselőnek jelölték. A déli kerületben, a megpeticionált választáson listavezető lett. A munkásmozgalom érdekében jelentős anyagi áldozatokat hozott. 1940-ben, az erdélyi bevonuláskor, néhány hónapig katona volt. A katonaságnál politikai és gazdasági szemináriumokat tartott. Felhívta beosztottjai figyelmét arra, hogyha a Szovjetunióval háborúba keveredünk, passzív magatartást tanusítsanak. Érintkezést tartott fenn az illegális mozgalom számos kimagasló egyéniségével. Mint önálló műszaki kereskedő, igen jelentős anyagi támogatásban részesítette a kommunista mozgalmat, az elnyomottak helyzetén messzemenő módon segített, közel 400 menlevelet szerzett az üldözötteknek. 1944 november 12-én a nyilasok halálraítélték, de sikerült megszöknie. A felszabadulás 1944 december 24-én Budán érte, onnan Kecskemétre ment. Itt értesült arról, hogy a Kommunista Párt Budapest székesfőváros alpolgármesterévé delegálta. 1945 június 1-én nevezték ki a Székesfőváros Vízművei vezérigazgatójává.

SZABÓ JÁNOS

a Székesfővárosi Csatornázási Művek vezérigazgatója

Született Szombathelyen, 1893-ban. Középiskoláit a szombathelyi premontrei gimnáziumban végezte, gépészmérnöki oklevelét a József Műegyetemen szerezte meg. Különleges szaktevékenységet fejtett ki a városcsatornázási munkakörben. Több ízben járt külföldön. Legutóbb 1938-ban az angliai nemzetközi szennyvízügyi kongresszuson a magyar városokat képviselte. Tanácsnokká 1944. júniusában választotta meg a közgyűlés. Majd 1946-ban az újonnan megalakított Csatornázási Művek vezérigazgatójává nevezték ki.

MILLOK SÁNDOR

a BSzKRt elnöke

1887. január 26.-án született Budapesten. Apja Magyar Államvasúti tisztviselő volt, aki korán, 32 éves korában meghalt s így 7 éves korában félárva lett. Négy középiskola elvégzése után az Iparművészeti Iskola szobrászati szakára iratkozott be, azt azonban elvégezni nem tudta, mert beteges édesanyja képtelen volt egyedül a megélhetést előteremteni. Egész fiatal korában kénytelen volt a legkülönfélébb utakon és módokon, címírással stb. kenyeret keresni. 18 éves korában a Déli-vasúthoz került irnoknak. Végigjárta az összes vasúti szolgálati ágazatokat. Később átkerült az igazgatósághoz, amikor is megszerezte az érettségi bizonyítványt. 1918. november 1.-én a Déli-vasúttól fizetésnélküli szabadságra ment, hogy teljesen a vasutasok szervezésének szentelhesse minden idejét. A vasutas szövetség egyik vezető titkára és a *Magyar Vasutas* című szaklapnak szerkesztője volt. 1919-ben a magyarországi proletárdiktatúra bukása után az újjáalakult szociáldemokrata párt ellenőrző bizottságának tagja lett, 1919. novemberében a Déli-vasút igazoló bizottsága, szociáldemokrata magatartása miatt törölte a vasúti tisztviselők létszámából. Elfogató parancsot adtak ki ellene már 1919. augusztus havában. Ennek ellenére idehaza bujdosva tovább vezette a vasúti munkások földalatti szervezkedését és szerkesztette szaklapjukat. 1920. májusában már annyira tarthatatlanná vált a helyzete idehaza, hogy kénytelen volt kimenekülni az országból. Bécsbe került, ahol a Garami—Lovászi—Hatvani szerkesztésében megjelenő *Jövő* című lap szerkesztőségébe került. Mikor a *Jövő* megszűnt, akkor a *Bécsi Magyar Ujság* alkalmazta expedíciós munkásnak. Mikor a *Bécsi Magyar Ujság* is megszűnt, akkor egy darabig alkalmi munkákból élt. 1924 júniusában tért haza Magyarországra az emigrációból.

A Nagybevásárló és Értékesítő Rt.-nál, amely vállalat az Általános Fogyasztási Szövetkezet leányvállalata volt, alkalmazták, onnan átkerült a Törekvés Takarékpénztárba, onnan pedig az Általános Fogyasztási Szövetkezet tagirodájába. 1926-ban a Villamos Alkalmazottak Szövetségéhez került mint titkár és a *Villamos* című szaklap szerkesztője lett. 1930-ban választották meg Lágymányoson törvényhatósági bizottsági tagnak. 1939-ben tönkrement az Általános Fogyasztási Szövetkezet. A *Népszavához* került, ahol 1941-ben a lap felelős szerkesztője lett. Felelős szerkesztői minősége mellett még a budapesti községi frakció titkára, a *Népszava Gárda* vezetője, a III.kerületi pártszervezet és a Magántisztviselők Országos Szövetségének és a Munkástestedző Egyesület elnöke is volt. 1944. május 22-én a Gestapo elfogta, három hónapig a Pestvidéki Törvénszék Fő-utcai fogházában tartotta és onnan Mauthausenbe deportálta. 1945. május 21-én tért haza a deportációból. 1945 augusztus 1 óta a BSzKRt igazgatóságának elnöke.

Dr. SZEMERE JÁNOS

a BSzKRt vezérigazgatója

Született Budapesten, 1886 augusztus 26-án. A budapesti József nádor Műegyetemen 1908-ban mérnöki oklevelet szerzett. Még ugyanezen évben Berlinben az Ohrenstein és Koppel kisvasútépítő cégnél helyezkedett el, majd 1908. év végén a Dalmát Vasutak építési munkálataiban vett részt. 1909-ben belépett a BHÉV-hez és részt vett a villamos átalakítási munkálatokban, valamint a Kerepes—Gödöllő-i, Erzsébetfalva—Csepel-i, Budafok—Törökbálint-i stb. új vasútvonalak építésében. 1915-ben a József nádor Műegyetem út—vasútépítési tanszékén néhai dr. Zielinsky Szilárd műegyetemi tanár mellett tanársegédi minőségben működött. 1923—30. években behatóan foglalkozott a sínillesztések hegesztésével és 1924-ben a »termit-hegesztést« a BHÉV vonalakon bevezette. Ezirányú tanulmányai folyamán külföldön több tanulmányutat tett, Berlinben, Párisban, Londonban, Amsterdamban és Brüsszelben. 1931-ben létesítette a cinkotai kísérleti pályát, a sínillesztés hegesztésének gyakorlati és elméleti tanulmányozása céljából. Ez a pálya 1940. év végéig volt üzemben és a külföldi szakemberek figyelmét is felkeltette. Így 1934-ben a lengyel és jugoszláv mérnökök csoportja, majd 1935-ben a Budapesti Nemzetközi Sínkongresszus résztvevői is több ízben megtekintették. 1934-ben a József nádor Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetemen kitüntetéssel az első számú műszaki doktori oklevelet nyerte el. 1937-ben Svájcban tett tanulmányutat, ugyancsak vasúti létesítmények tanulmányozása céljából. Svájci tapasztalatairól a Mérnök és Építész Egyletben egy nagyobb előadás keretében számolt be. 1936-ban a Magyar Műszaki Szövetség villamoshegesztő továbbképzője elnökévé választotta, ahol két évig működött. Megjelent nevezetesebb tudományos munkái: »A sínvándorlás«, »Hegesztett sín-illesztések igénybevételének csökkentése«, »Villamosvasúti sínelektromos korróziója«, »Az ágyazási koefficiens meghatározása«, »Sínbehajlás és sínfeszültség« stb. Ezenkívül számos tudományos cikket írt magyar és külföldi szaklapokba és több előadást tartott a Magyar Mérnök és Építész Egyletben. Jelenleg a BSzKRt vezérigazgatója.

SZÉCSÉNYI FERENC

a BSzKRt vezérigazgatóhelyettese

Született 1901.-ben Adácson, vasútas családból. Fiatal korában a Magyar Államvasúthoz került először 1910.-ben, 1913-ban az akkori Budapest Városi Vasúthoz, majd 1914-ben ismét a MÁV-hoz. 1917-ben több budapesti nagy építkezési vállalatnál mint vasbetonszerelő, 1918—1920-ban az ország különböző vidékein mezei és iparvasútaknál dolgozott. 1920—1921. közepéig Gyöngyös vidékén kő- és szénbányákban kisvasúti szállító, illetve mint vonatfékes, ugyancsak 1921-ben a MÁV-nál mint kocsirendező is dolgozott. Végül 1922. év augusztus 25.-étől a BSzKRt-nál mint kalauz és kocsivezető teljesített szolgálatot. Az utolsó néhány évet a teherszállításnál töltötte, ahol módjában volt megismerni úgy a BSzKRt, mint a BHÉV összes vonalait és telepeit. A dicső Vörös Hadsereg bevonulása Pestszentlőrincen érte, ahol mint régi ismert baloldali mozgalmi ember a város irányítói között mint közellátási megbízott működött. Először a kispesti, majd a kőbányai BSzKRt kocsiszínben igyekezett rendet teremteni. 1945. április 2.-án BSzKRt központi üzemi bizottsági tag lesz, míg június 1.-én vezérigazgatóhelyettessé nevezik ki.

FELLNER JENŐ

a BSzKRt vezérigazgatóhelyettese

1905. március 26.-án született Budapesten. A négy középiskola elvégzése után ipari pályára ment. Már tanonckorában bekapcsolódott a munkásmozgalomba. A párt- és szakszervezeti mozgalom korán felkeltette érdeklődését. 1930-ban került az akkoriban fejlődőben levő Autobuszüzemhez, ahol mint gépkocsivezető és szerelő teljesített szolgálatot. Itt kapcsolódott be a villamos szakszervezeti mozgalomba, amelynek rövidesen vezetőségi tagja lett. A felszabadulás óta pártja és szakszervezete megbízásából a BSzKRt egyik vezérigazgatóhelyettesi állását tölti be.

BÁRÁNY KÁROLY

a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár R. T. vezérigazgatója

Született Budapesten 1885. évi szeptember hó 30.-án. Iskoláit Budapesten végezte el. 1904. évben lépett az Angol-Magyar Bank Rt. szolgálatába. A Standard Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatónak hívta meg 1923. évben. 1926-ban fuzió folytán az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárhoz került igazgatói rangban, 1933-ban pedig az időközben Községi Takarékpénztárrá átalakult intézet ügyvezető igazgatójává nevezték ki. A Községi Takarékpénztár élére 1945. évi március hó 1.-én került, mint vezérigazgató.

ABASÁRI RUDOLF

a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár R.-T. vezérigazgatóhelyettese

Született 1912. Kompolton. Gyermekkorát Amerikában töltötte. Budapesten magántisztviselőként működött, a harmincas években kereskedelmi és nemzetközi szállítmányozási vállalatot alapított. A felszabadulás után a közellátási kormánybiztosság főosztályvezetője lett. Innen hívták meg a Községi Takarékpénztárhoz, amelynek vezérigazgatóhelyettesi állását 1945. júliusában foglalta el.

DR. WALLNER ISTVÁN

a Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. ügyvezető igazgatója

1897 június hó 16-án született Nagyváradon, középiskolai tanulmányait Nagyváradon és Székelyudvarhelyen végezte s jeles érettségit tett. 18 éves korában katonai szolgálatra vonult be s az első világháborút a 8. ulánus ezredben küzdötte végig és mint főhadnagy szerelt le. Elvégezte a Budapesti Kereskedelmi Akadémia főiskolai tanfolyamát és a Pázmány Péter tudományegyetemen jogtudori doktorátust szerzett álatlános kitüntetéssel. Tanulmányai elvégzése után bankpályára lépett és a Wiener Commercialbank budapesti fiókintézeténél főtisztviselő, majd 1923. évben egyik budapesti középbanknál cégvezető lett. Az ezt követő szanálási időszak után az államnál helyezkedett el és a pénzügyminiszter pénzügyi könyvszakértővé nevezte ki, amely beosztásában pénzintézetek, iparvállalatok és nagygazdaságok adóügyi vizsgálatait végezte. 1933. évben a pénzügyminisztériumban a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságánál nyert beosztást, ahol a törvényhatóságok üzemeinek és intézményeinek felülvizsgálatát intézte. 1936-ban a belügyminiszter az akkor felállított székesfővárosi számszékhez tanácsjegyzővé nevezte ki, ahol a székesfőváros részvénytársaságainak ellenőrzését bízták rá. Ebből az állásából került 1944 év elején a Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. megüresedett igazgatói állásába, míg 1945 elején, a polgármester az intézet vezetésével bízta meg. A székesfőváros ostroma alatt és után egyedül vezette az intézetet és sikerült neki az intézet vagyonát és összes értékeit majdnem teljes egészében megmenteni, az intézetet újból megszervezni, működésképessé tenni.

BAITZ JÓZSEF

a Községi Élelmiszerárusító Üzem vezérigazgatója

Született 1892. évben Zbóron, Sáros vármegye. 1912-ben végezte a Ludovika Akadémiát és kinevezték az 1. honvéd huszárezredhez hadnagynak. Az első világháború után 1919. márciusában leszerelt és nyugalomba vonult. Ettől kezdve a kereskedelmi életben tevékenykedett. 1924-től 1935-ig a Frigor Hűtőház és Kereskedelmi Rt. majd a Magyar Élelmiszerszállító és Árukereskedelmi Rt. ügyvezető igazgatója, 1935-től kezdve pedig Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusító Üzeme vezérigazgatója.

DR. MARKOS BÉLA

Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának igazgatója,
Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásainak vezérigazgatója

Budapesten született 1893-ban. Tanulmányait a fasori evangélikus gimnáziumban és a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karán végezte. 1915-ben lépett a főváros szolgálatába s mint segédfogalmazó, majd mint fogalmazó Bárczy István és Bódy Tivadar polgármesterek mellett teljesített szolgálatot. 1927-ben a főváros Idegenforgalmi Hivatalának helyettes igazgatója, majd 1938. óta igazgatója. Idegenforgalmi szakíró, különösen az idegenforgalmi statisztika terén fejtett ki értékes munkásságot. Az 1939—40. tanév óta a Műegyetemen minden évben megtartott idegenforgalmi szaktanfolyam megszervezője és vezetője. 1945 augusztus 1. óta Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásai vezérigazgatói teendőinek ellátására kapott megbizatást

DR. SZÜTS TIVADAR

Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásai h. vezérigazgatója

Ógyallán (Komárom vármegye) született 1901. augusztus 10-én. Középiskoláit a komáromi Benczés-főgimnáziumban, egyetemi tanulmányait Szegeden és Budapesten végezte. Államtudor. 1919. október 25-én lépett a székesfőváros szolgálatába. 1937-ben a központi számvevőségnél tanácsos lett. 1939-ben a Gyógyfürdőknél igazgató, 1940-ben h. központi igazgató, 1945. évben pedig a polgármester h. vezérigazgatóvá léptette elő. A háború alatt a gyógyfürdők népszerűsítése, forgalmuk fellendítése és pénzügyi egyensúlyuk biztosítása, majd az ostrom alatt a súlyosan megrongált budai fürdők helyreállítása, illetve üzemük megindítása körül működött eredményesen.

ERDÉLYI JENŐ

az Anyaggazdasági Intézet igazgatója

Született 1885-ben Esztergomban. Tanulmányai elvégzése után 1908-ban lépett a főváros szolgálatába. 1914-ben a mozgósítás első napjától katonai szolgálatot teljesített és 37 havi harctéri szolgálattal szerelt le. A polgármester 1919-ben mint számvevőségi tanácsost megbízta a Központi Anyagszertár ellenőrzésével és az anyagbeszerzés további központosításának előkészítésével. 1933-ban a törvényhatósági bizottság közgyűlése gazdasági főfelügyelővé választotta és a polgármester megbízta a Központi Anyagszertár vezetésével. Ebben a minőségben a külföldi anyagbeszerző intézmények tanulmányozása alapján, a különleges magyar viszonyok figyelembevételével, a kezdetleges Központi Anyagszertárt korszerű központi beszerző intézménnyé szervezte át. Az ő nevéhez fűződik a szakszerűség érvényesítése, amelyet a magángazdaságban bevált, szakszerűen képzett kereskedelmi alkalmazottak munkába állításával biztosított. Az általa lefektetett alapokon fejlődött ki a mai központi anyagbeszerző intézmény: az Anyaggazdasági Intézet.

BERECZ BÉLA

a Községi Kenyérgyár igazgatója

1907. augusztus 7-én született Mezőtúron. Szülei földmunkások voltak. 12 éves korában péktanonc lett, azóta dolgozik e szakmában. 18 éves korában került a munkásmozgalomba, ami miatt több, mint három évet volt bebörtönözve a népellenes kormányok alatt. A felszabadulás után nehéz viszonyok között megszervezte a kenyérellátást. Később a Közellátási Kormánybiztosság megalakulásakor Vas Zoltán szakreferense lett. Onnan került a Községi Kenyérgyár vezetői tisztségébe.

DR. IVÁNKAY JÓZSEF

a Községi Lóhúsüzem igazgatója

1906. év május hó 29. napján született Budapesten. Egyetemi tanulmányainak elvégzése után az 1928. évi május hó 1. napján lépett a székesfőváros szolgálatába. Kerületi elöljárósági szolgálat után a szfőv. közjogi, majd a városrendezési ügyosztályba és 1939. évi október hó 1. napjától az előbb említett megbízásáig, illetőleg kinevezéséig a szfőv. közélelmezési ügyosztályába osztották be szolgálattételre. A közélelmezési ügyosztályban a Községi Élelmiszerárusító Üzem és a Községi Lóhúsüzem előadója volt és kezdettől fogva a kötött élelmiszergazdálkodás ügyeivel foglalkozott. Ezenkívül a közellátási miniszter kérésére a mindenkori közellátási miniszterhez, illetőleg közellátási adminisztratív államtitkárhoz közélelmezési vonatkozásban a szfőv. összekötő tisztviselőjéül — az ügyosztályi reszortjának megtartása mellett — rendelték ki. 1945. március 8-án került a Községi Lóhúsüzem élére és az év július 1-én nevezték ki az üzem igazgatójává.

LITVAY NÁNDOR

a Községi Temetkezési Intézet igazgatója

Született 1895-ben Budapesten. Felsőkereskedelmi iskolai érettségit tett és hites könyvvizsgálói oklevelet szerzett. A Láng L. gépgyár R. T.-nál, majd katonai szolgálata után a »Hangya« Szövetkezetnél és Hirmann Ferenc Fémárú gyárában működött. 1922-től 1933-ig a székesfőváros gyöngyösi szénbányájának a vezérigazgatót helyettesítő adminisztratív vezetője volt. Ezidőtől 1943-ig a Székesfővárosi Vízműveknél kereskedelmi igazgató helyettes főtanácsosi címmel, ahol az ügyvitel racionazálálisának lebonyolítását hajtotta végre. Élénk szakirodalmi tevékenységet fejtett ki. Számos külföldi tanulmányutat végzett. A székesfővárosi árvaszéknek hites könyvszakértője. 1943. évben nevezte ki a polgármester a Községi Temetkezési Intézet igazgatójává, melynek ügyvitelét korszerű alapra helyezte.

ZALA GYÖRGY

a Székesfővárosi Hirdetővállalat igazgatója

Budapesten született 1902 február 15.-én. Középiskoláit a II. ker. Toldy Ferenc főreáliskolában végezte. 1921 július 16.-án lépett a főváros szolgálatába és a Gázműveknél nyert beosztást. 1940-ben a polgármester felügyelővé nevezte ki. Élénk önképzőköri tevékenységet fejtett ki, különösen a munkássportok terén. A Gázművek önképzőkörének 12 éven keresztül szakosztályvezetője. Mint tartalékos tiszt résztvett a fegyveres ellenállási mozgalomban. A felszabadulás után, 1945 június 1.-én a polgármester a Hirdető Vállalat igazgatójává nevezte ki.

DR. GÜNTHER FERENC

a Székesfővárosi Fűtő- és Főzőkészülékeket Terjesztő Vállalat vezérigazgatója

1888-ban született Budapesten, tanulmányait Budapesten és Szatmárnémetiben, majd a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte. 1913-ban ügyvédi vizsgát tett és 1918. év május hó 1-ig ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1915—1918. évben katonai szolgálatot, leszerelése után adóügyi, majd pénzügyi titkári szolgálatot teljesített a budapesti V. kerületi adófelügyelőségnél. 1920. január hó 1-én lépett a főváros szolgálatába és 1923. július 18-án a törvényhatósági bizottság tiszti ügyésznek választotta meg. 1932. május hó elsején a polgármester a Székesfővárosi Elektromos Művek jogtanácsosává nevezte ki, ahol 1936. évi augusztus hó elsején ügyvezető igazgató lett, 1941. évi április elsején pedig helyettes vezérigazgatói hatáskört kapott. 1944. október hó elsején a polgármester a Székesfőváros Fűtővállalata vezetésével bízta meg.

NÓTI JÓZSEF

a Székesfővárosi Fűtő- és Főzőkészülékeket Terjesztő Vállalat h. vezetője

Született 1887. november 27-én Zilahon, ahol a Wesselényi-kollégiumban 1905-ben érettségizett. Az egyetemi tanulmányokat a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem jogi fakultásán folytatta, miközben 1905-től 1910-ig több fővárosi napilapnál dolgozott. 1913-tól a Fővárosi Gázművek szolgálatába lépett, 1918-ban a Gázművek igazgatósági tagja lett. Elnöke volt a VAOSz üzemi szakosztályának. A forradalom alatt tanusított magatartása miatt 1919 december 31-én a főváros szolgálatából elbocsátották. Különböző kereskedelmi vállalatoknál fejtett ki időközben tevékenységet, míg 1924-ben az Adréma Kereskedelmi Társaság igazgatója lett, később a Fővárosi Üzemi Ujság szerkesztését vállalta, amelyet a lap betiltásáig ellátott. A felszabadulás után a fővárosi rehabilitációs bizottság rehabilitálta, a Gázművekhez helyettes igazgatóvá kinevezte. A polgármester szolgálattételre a Fővárosi Fűtővállalathoz osztotta be, ahol mint a vállalat helyettes vezetője működik. Ugyancsak a polgármester megbízásából az összes fővárosi üzemek, intézmények és hivatalok petróleum-, benzin-, gázolaj-, kenőolajigényléseit intézi.

DR. FELKAY FERENC

a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja vezérigazgatója

1888. évben született Pápán. Elemi iskoláit részben Budapesten, részben Felkán végezte, középiskolai és egyetemi tanulmányait pedig Budapesten fejezte be. 1910-ben lépett a főváros szolgálatátába, négy évig a IX. kerületi elöljáróságon teljesített szolgálatot, ahonnan az elnöki ügyosztályba került és itt működött előbb mint előadó, később mint ügyosztályvezető-helyettes, majd vezető egészen 1934-ig. 1934-ben a székesfőváros közigazgatásának racionalizálási munkáival bízták meg. Ebben a minőségben a közigazgatás gyökeres átszervezésére vonatkozó javaslatokat dolgozott ki. Ezen megbizatása után az ipari- és közgazdasági ügyosztály vezetését vette át, majd 1935. márciusában a közoktatási ügyosztály vezetőjeként működött és számos fontos újjászervezési, épitkezési- és státusrendezési javaslatot dolgozott ki. Vezetésével emelkedett 43-ra a gyermekotthonok száma. Ezután ismét az ipari és közgazdasági ügyosztályt vette át. Ügyosztályvezetői működése alatt a háborús kötött gazdálkodás bevezetésével, a Hirdetővállalat átvételével és újjászervezésével fontosságának megfelelően fejlesztette naggyá az ügyosztályt. Itt működött a német megszállásig, 1944. március végéig, amikor is nyugdíjazását kérte. Nyugdíjazása után meghívták a Selyem- és Gyapjúgyár vezérigazgatójává. Ezt az állását 1944. szeptemberig töltötte be. Innen a nyilasok és a németek üldözték ki. A főváros felszabadulásáig bujdosnia kellett. Az ostrom után a budai városházán a pénzügyi, városgazdasági és ipari ügyeket vezette. Később dr. Némethy Károly budai polgármester helyetteseként működött. 1945. májusában a pesti városházán az üzemgazdasági ügyosztály élére került. 1946. januárjától kezdve a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjának vezérigazgatója. Számos hivatalos testületnek, egyházi, társa-

dalmi, kulturális és sportegyesületnek részben vezetője, részben vezető tagja. Így: a pest-evangélikus egyház tanácsosa, a Protestáns Orsz. Árvaegylet választmányi tagja, a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület választmányi tagja, a Ferencvárosi Torna Club társelnöke, a Budapest Sport Egyesület ügyvezető társelnöke stb.

DR. MIHALIK GUSZTÁV
a Székesfővárosi Házinyomda igazgatója

1894. november 5-én Pestszenterzsébeten született. Tizennégy éves korában betűszedő-tanoncnak ment a Franklin Társulat nyomdájába. Az első világháborúban francia hadifogságba jutott, ahonnan 1920-ban került haza. A Székesfővárosi Házinyomda kötelékébe 1921. december 14-én lépett, ahol előbb mint mesterszedő működött, majd éveken át nyomdai kalkulátor, később pedig főtiszt, illetőleg nyomdai felügyelőként a szedőosztály vezetője volt. Az ostrom után, 1945. január 22-től mint nyomdai főfelügyelő vezette a Házinyomdát és végezte az újjáépítés és szervezés feladatait. 1945 július 1-től a Házinyomda igazgatója. A Budapesti Sokszorosítók Ipartestületének volt elöljárósági és békéltetőbizottsági tagja; Mestervizsgáztató Bizottsági elnök, az Ipartestületi Szék elnöke, a Nyomda- és Rokoniparosok Főnökegyesületének alelnöke. A Közös Bértárgyaló-bizottságnak tagja. Az Ideiglenes Intézőbizottságnak volt tagja. Évtizedek óta széleskörű nyomdászszakirodalmi munkásságot fejt ki. A Városházi Ellenállási Mozgalom egyik szervezője volt.

FARKAS KÁLMÁN
adóhivatali igazgató

Budapesten, 1897. évben született. Középiskolai tanulmányait a székesfővárosban végezte. 1915. évi január hó 12.-én a székesfőváros szolgálatába lépett és a VI. kerületi elöljáróság adószámviteli osztályához nyert beosztást. A polgármester 1937. évben a VI/A kerületi adószámviteli osztály vezetésével bízta meg. Az 1938. évben központi szolgálattételre a központi adóhivatalhoz vezényelték, ahol az adóvégrehajtási ügyek előadója lett. A felszabadulás után az adóhivatali igazgató helyetteseként működött; 1945. évi november hó 1-én pedig a polgármester adóhivatali igazgatóvá nevezte ki.

HORVÁTH JÁNOS
a Központi Pénztár igazgatója

Született Budapesten, 1891. március 27-én. Iskoláit Rákospalotán és Szatmáron végezte. 1910. augusztus 3-án lépett a főváros szolgálatába. Az összes pénztári munkakörökben dolgozott, közben két évig volt az értékosztály, tizenhárom évig pedig a VIII. ker. pénztár vezetője. 1942-ben nevezték ki pénztári igazgatóvá. Az első világháború idején mint hadifogoly hat és félévet töltött Szibériában, ahol mint a wladiwostoki villanygyár fűtője, majd mikor a nyelvet elsajátította, a krasnojárski állami opera kóristája, végül mint az omszki centroszojuz gazdasági főnöke, majd főkönyvelője kereste meg kenyerét. 1920-ban résztvett a Szibériában megrendezett ázsiai olimpián s a finn Henninennel és a svéd Svensonnal együtt Omszk város képviseletében megnyerték a 3×1000 m-es váltófutás első díját. Mint a Budai Dalárda tagja résztvett annak legtöbb hangversenyén, beutazva majdnem egész Európát. Baromfi- és postagalambtenyésztés terén szép eredményeket ért el: számtalan díjat nyert postagalambjaival. Ezek közül egyikkel 1938-ban a brüsseli postagalamb-olimpián a hatodik, 1939-ben a kölni postagalamb-olimpián pedig tizennégy nemzet képviselői ellenében az első díjat nyerte el.

DR. HUNKAR BÉLA
a Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet igazgatója

Budapesten, 1890-ben született. Középiskoláit és egyetemi tanulmányait is Budapesten végezte. Vegyészmérnök, bölcsészdoktor, gazdasági főtanácsos. 1912-től évekig a budapesti tudományegyetem II. sz. vegytani tanszékénél mint tanársegéd működött. Közben 1915-ben a székesfőváros vegyészeti intézetének szolgálatába lépett. Az intézetnél mint vegyész, fővegyész és osztályos fővegyész működött és 1929 óta mint igazgató vezeti az intézetet. Számos vegyészeti, közegészségügyi, gazdasági és szociális vonatkozású dolgozata jelent meg hazai és külföldi szaklapokban, sok szakelőadást tartott ugyanezekből a tárgykörökből és több nemzetközi kongresszuson, értekezleten vett részt, részben a főváros, részben a kormányzat megbízásából. Tagja több tudományos szakegyesületnek és hazai szakbizottságnak.

ROSTA LÁSZLÓ

h. tanácsnok, a törvényhatósági elnöki hivatal vezetője

Miskolcon 1903. januárban született. Középiskoláit is ott végezte. Érettségi után Kereskedelmi Akadémiát végzett, majd jogot. Válaszúton mégis visszakanyarodott a kereskedelemhez és előbb két gépgyárban volt tisztviselő, majd önállósította magát az autó és mezőgazdasági szakmában. 1942-ben munkaszolgálatra hívták be, a 107/13. büntető szakaszába osztották és kivitték Ukrajnába, ahonnan 1943 november 20-án szerelt le. 1945 január 23-án került a Budapesti Nemzeti Bizottság titkárságához, ugyanez év április 1-ei hatállyal a BNB beosztása megtartása mellett a főváros státusába került, mint I. o. főjegyző és megbízást kapott a polgármesteri hivatal vezetésére. Az alóli felmentése után május 18-án a Törvényhatósági Elnöki Hivatal vezetésére osztották be, melyet azóta is ellát. 1945 szeptember 4-én az akkor megalakult Országos Nemzeti Bizottság ügyvezető titkárának választották meg. 1946 január 1-én tanácsnoknak helyettesítették be.

NADLER HERBERT

a Székesfővárosi Állat- és Növénykert igazgatója

Született Budapesten 1883 május 13-án. Az elemi iskola négy osztályát Budán, a Győri-úti tanítóképző gyakorlóiskolájában, majd a gimnázium nyolc osztályát a II. kerületi egyetemi főgimnáziumban végezte. Ugyanott tette le az érettségi vizsgát 1901 június 13-án. Legnagyobb szenvedélye már gyermekkorában a természet, főképen az állatvilág volt. Másik nagy szenvedélye a festőművészet. Ez késztette arra, hogy érettségi után életpályát választva, festőművésznek készült és beiratkozott az Andrássy-úti rajztanárképzőbe. 1902 tavaszán azonban otthagyta a főiskolát, elfogadta gyermekkori barátja, gróf Batthyány Ervin ajánlatát és uradalmi számtartója lett vasmegyei birtokán, Bögötén. Ott mint autodidakta tizenhárom évig gazdálkodott. 1914 őszén visszatért Budapestre. Feltűnést keltettek dolgozatai a hazai és külföldi vadászati szaklapokban. Hamarosan nemzetközi tekintély lett a vadászgazdaságban és beválasztották a Párisban székelő Nemzetközi Vadászati Tanácsba. Vadászati elbeszéléseinek eddig három vaskos kötete jelent meg, mégpedig »Cserkészeten és lesen Nagymagyarországon« (1926), »Vadásznapok, vadászévek« (1937) és »A Keleti- és Déli-Kárpátokban« (1943) címmel. A Nemzeti Vadászati Védegylet alapítója és 1925 óta ügyvezető alelnöke. 1929 óta a székesfővárosi Állat- és Növénykert igazgatója. 1930 óta »A Természet« című népszerű természettudományi havi folyóirat szerkesztője.

DR. FALUDI JÁNOS

a Fővárosi Népművelési Központ főigazgatója

1903-ban született Budapesten. Egyetemi tanulmányait Budapesten és Párisban végezte. Bölcsészdoktor, francia-magyar szakos tanár. Irodalmi működését a Nyugat c. folyóiratban kezdte meg. Számos tanulmánya jelent meg tudományos és irodalmi folyóiratokban. Magyar és francia nyelven adták ki »Dudith András és a francia humanisták« c. munkáját. 1929 óta áll a székesfőváros szolgálatában; 1936-ban került a Fővárosi Népműveléshez, mint szakelőadó. 1945 nyarán nevezték ki a régi Népművelési Bizottságból általa átszervezett Fővárosi Népművelési Központ főigazgatójává.

DR. KOPP JENŐ

a Székesfővárosi Képtár vezetője

Született 1900 augusztus 2-án Budapesten. Eredetileg nemzetgazdának készült és elvégezte a Gazdasági Akadémiát. 1925-ben beiratkozott a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karára és 1930 őszén Borsos Józsefről írt doktori értekezése alapján megszerezte a bölcsészeti doktorátust. 1928—1930-ig Gerevich Tibor egyetemi tanár asszisztense volt. 1930—1932-ben a római történeti intézetben folytatta tanulmányait. 1932-ben tért vissza Budapestre és résztvett a Székesfővárosi Képtár megalapításában. 1935-ben kapott megbízatást a Székesfővárosi Képtár vezetésére. Irodalmi működése főként a XVIII—XIX. század magyar művészetével foglalkozik. Önálló művei: Borsos József, Ismeretlen magyar festők, Markó Károly ismeretlen levelei, Magyar mesterművek, A Fővárosi Képtár képei, A magyar biedermeier festészet, Derkovits Gyula. Cikkei a Katolikus Szemlében, Magyar Művészetben, Szépművészetben stb.-ben jelentek meg.

HAJDU HENRIK

a Fővárosi Könyvtár igazgatója

Született 1890-ben és 1912 november 23.-án lépett a főváros szolgálatába. 1919 augusztus 1-ig a fővárosi Népjóléti Központ h. igazgatója volt; akkori állásából marxista politikai meg-

győződése miatt fegyelmi ítélettel távoznia kellett. A Tanácsköztársaság idején az írói direktórium tagja volt. Az Ibsen-centennáriumon és az oslói Pen-kongresszuson képviselte a magyar kultuszkormányt és a magyar irodalmi társaságokat. 1939-ben a Den Norske Fortfatter forening, a norvég írói akadémia egyhangúlag tagjává választotta. Ugyanakkor VII. Haakon király a legmagasabb norvég érdemrenddel, a Szent Olav Renddel tüntette ki. Skandináviai körútain rengeteg irodalmi, kulturális és politikai előadást tartott. Tizenhétéves korában kezdett foglalkozni a skandináv költészettel. Mostanáig ötvenöt dán, norvég és svéd regényt, drámát, drámai költeményt és verskötetet ültetett át nyelvünkre. Színpadi fordításai a Nemzeti Színházban, a Vígszínházban és a Renaissance Színházban kerültek előadásra. 1945 júliusában nevezték ki a Fővárosi Könyvtár igazgatójává.

SZÁNTÓ ERNŐ

Budapest Székesfőváros Gabonahivatalának vezetője

1893-ban született Budapesten. Az első világháborúban az Állami Korpaközpont titkára volt és ebben a minőségében szervezte az ország takarmányellátását. A háború után a takarmánygyárak központi irodáját irányította, majd átvette a Natura Erőtakarmánygyári és Áruforgalmi Rt. vezetését. A felszabadulás után évtizedes gyakorlatát Budapest Közellátási Kormánybiztosságának rendelkezésére bocsátotta, amelynek malom- és takarmányosztályát vezette. A Kormánybiztosság megszűntével Vas Zoltán akkori polgármester megbízásából megszervezte Budapest Székesfőváros Gabonahivatalát.

SAMODAI ÁRPÁD

főjegyző, Budapest Székesfőváros Tüzelőanyag Hivatalának vezetője

Budapesten, 1912-ben született, középiskoláit a budapesti Szent István-reálgimnáziumban végezte. Középiskolai tanulmányai után beiratkozott a József Nádor Műszaki- és Gazdaságtudomány Egyetem állatorvosi osztályára. Egyetemi tanulmányait 5 félév után anyagi okok miatt abba kellett hagynia. Ezután több évig mint munkás dolgozott, majd önálló termény- és tüzelőanyagkereskedést nyitott. Mint kereskedő 4 évig működött. 1941. év elején a háború okozta nehézségek miatt a kereskedői tényked ését abbahagyta és mint szakember, a Közellátási Minisztérium Árhivatalának tüzelőanyagosztályán helyezkedett el. A Közellátási Minisztériumban eltöltött 5 évi munkásság után a főváros szolgálatába lépett, ahol a Tüzelőanyag Hivatal életrehívása óta, mint főjegyző, ennek vezetője.

A SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI HIVATALAI

A törvényhatósági bizottság elnöke:

SZAKASITS ÁRPÁD

A törvényhatósági bizottság helyettes elnökei:

Dr. KERÉK MIHÁLY, OLT KÁROLY

A törvényhatósági bizottság jegyzői:

GÁSPÁR ÁRPÁD,

HAYPÁL BÉLA, HEGEDŰS ANDRÁS, Dr. KIRÁLDI LAJOSNÉ

Törvényhatósági Elnöki Hivatal. (IV., Váci-utca 62. — Távbeszélő száma: 184—744.) Hivatalvezető: *Rosta László* h. tanácsnok, helyettese: dr. Szászy Lajos főjegyző. — *Országos Nemzeti Bizottság és Budapesti Nemzeti Bizottság titkársága:* dr. Tóth László és Stirling György titkárok, Padányi Gulyás Gyuláné könyvtári tiszt, Barcsay Józsefné kezelőtiszt. — Segédhivatali szak: Stokovszky József segédhivatali főigazgató, Kovács József irodafőtiszt. — Kezelési szak: Kraffszky Endréné kezelőfőtiszt, Bertalanffy Katalin és Janicsek Ilona kezelőtisztek.

Polgármester:

KŐVÁGÓ JÓZSEF

Polgármesteri hivatal. (IV., Központi városháza I. em. 97—103.) Vezető: *dr. Huszár László* tanácsjegyző, — dr. Balás Kornél tanácsjegyző, dr. Rónay Tihamér fogalmazó, titkár, dr. Szenttamássy Ágoston fogalmazó, Dános György td. műszaki főtanácsos, Boskovits Imre td. főmérnök, dr. Fazekas Béla árvaszéki ülnök, Rosenberg Zsigmond, Juhász Árpád, Jakus Kálmánné tolmácsok, Parassin Nadine idegenforgalmi titkár, Réthelyi Tiborné kezelőfőtiszt, Bakos Erzsébet kezelőtiszt, Molnár Ida gyógyfürdő üzemi tisztviselő, Radófi Albertné iskolai kezelőnő, Bányai Margit és Jacobi Arisztid dr.-né havidíjas hivatalnokok.

Alpolgármesterek:

BECHTLER PÉTER,

KATONA JÁNOS, Dr. MORVAY ENDRE

I. számú alpolgármesteri hivatal (IV., Központi városháza, I. em. 89—90) *Dr. Hajnos László* főjegyző, hivatalvezető; dr. Berentés Antal s.-hiv. igazgató, hiv. vez., h.; dr. Koleszár Györgyné kez. főtiszt, titkárnő; Knurr Ilona kezelőfőtiszt, titkárnő, Nádor István népjóléti tiszt.

II. számú alpolgármesteri hivatal (IV., Központi városháza, II. em. 234.) *Dr. Hegedüs István* tanácsjegyző, hivatalvezető; Hüvös Sándor fogalmazó; György Istvánné irodafőtiszt; Drahovszky Viktorné kezelőfőtiszt; Kiss Magda irodatiszt.

III. számú alpolgármesteri hivatal (IV., Központi városháza, II. em. 260.) *Dr. Korenchy László* főjegyző, hivatalvezető; dr. Telegdy György s.-fogalmazó, Romzay Magda kezelőtiszt; dr. Pál Béláné irodavezető.

Polgármesteri I. (Elnöki) ügyosztály. (IV., Központi városháza, I. em. 104—118.) Ügyosztály vezető: *dr. Ambrózy Kálmán* tanácsnok. Ügyosztályvezetőhelyettes: *dr. Domán György, dr. Szily László* főjegyzők, dr. Bukovszky Péter, Farkas János, dr. Kölber János és dr. Martonyi István tanácsjegyzők, Kornitzer Károly, dr. Laczfy János, dr. Repa Imre, dr. Szentiványi László és dr. Zaitz László fogalmazók, dr. Fekete Gyula, dr. Hutter Tibor, dr. Károly István, dr. Koppány János és dr. Németh Sándor segédfogalmazók, Almásy Endre K. É. Ü. aligazgató, Tölgyes Vilmos s.-hiv. főigazgató, Széll Rózsa, Tallum László, Tatár István s.-hiv. igazgatók, Bártfay Jenő, Cséfalvay Géza, Gengely Géza, Sztankó István irodafőtisztek, Csármann Edit kezelőfőtiszt, Földényi Margit népj. főtiszt, özv. dr. Ladányi Mátyásné, Logodi Margit, Somogyvári Gizella, Szőreghy Kornélia, Varga Erzsébet és Vörös Rózsi kezelőfőtisztek, Babarczy József, Baksa Árpád, Czodor Károly, Dongó Kálmán, Iró Antal, Móra Tibor és Móricz József irodatisztek, Földesy Magdolna népj. tiszt Gsell Jánosné, Horner Adrienne, Kenessey Margit, Morzsányi Károlyné, Stand Klára, Szakál Vilma, Till Anna kezelőtisztek és Vály Vera E. M. kezelőtiszt. *Különleges beosztásban, közvetlenül a polgármesternek alárendelve: Dr. Homolyai Rezső* tanácsnok: a főváros közigazgatásának korszerűsítése és racionalizálásával kapcsolatos kérdésekre irányuló javaslatok kidolgozása. *Dr. Repa Imre* fogalmazó: Előadó a fentmeghatározott ügykörben és titkári teendők ellátása. Dr. Vigyázó Géza, Zielinszky Tibor tanácsnokok és dr. Hanthy-Haidekker János főjegyző, a kerületi elöljáróságok ellenőrzésével megbízva.

Polgármesteri II. (Út- és mélyépítési) ügyosztály. (IV., Központi városháza, II. em. 264—275.) Ügyosztályvezető: *Borsos József* műszaki főtanácsos. Ügyosztályvezető helyettesek műszaki ügyekben: *Tass Gusztáv, Licskó Pál* műszaki főtanácsosok, jogi ügyekben: *dr. Garancsy László* főjegyző. Belső igazgatási csoport: (Munkaköre: Titkári teendők, költségvetés, hitelek általános nyilvántartása, programkészítés, újjáépítési tervek, közigazgatási bizottsági, szakbizottsági és közgyűlési ügyek, közszállítási ügyek, sajtó, műszaki irodalom, ügyosztályi szakkönyvtár stb.). Csoportvezető: dr. Bertóty István főmérnök; beosztottak: Kucsma Károly irodafőtiszt, Pirovich Józsefné, Huszár Erzsébet kezelőfőtisztek, özv. Kiss Gyuláné kezelőnő, Kucsovszky Zoltán hav. hivatalnok. *Jogi (A) alosztály:* Alosztályvezető: *dr. Garancsy László* főjegyző; fogalmazási szak: dr. Uray Gusztáv fogalmazó, dr. Ledényi Zuárd s. fogalmazó, dr. Schmidt Gyula fogalmazógyakornok; kezelési szak: Ujvári Bertalanné kezelőtiszt. *Útügyi (B) alosztály:* Alosztályvezető: *Tass Gusztáv* műszaki főtanácsos, mérnöki szak: Lávay Béla műszaki főtanácsos, Wagner Levente műszaki tanácsos, Szendefi József, Szentiványi Imre, dr. Cservenka Andor főmérnökök, Juhász Elemér, Szakács László, Cserhalmi Sándor mérnökök; műszaki szak: *Bánóczy Béla* műszaki főfelügyelő; segédhivatali szak: Török Ágoston irodatiszt, Paksi Elemér kezelő, Holly Lajos havidíjas hivatalnok, Bárdossy Pál, Török János napidíjas hivatalnokok; kezelési szak: özv. Csető Józsefné kezelőfőtiszt, Koserák Kornélia, kezelőnő: Kodolányi István td. helyi ellenőr, Csaba Ferenc, Schneider Ferenc htj. munkafelügyelők. *Víz- és mélyépítési (C) alosztály:* Alosztályvezető: *Licskó Pál* műszaki főtanácsos, mérnöki szak: Barla Vilmos műszaki tanácsos, Földeák Zoltán, Praxa László, Gyürey Ferenc, Buzay József főmérnökök; kezelési szak: Eller Károlyné kezelőnő, Lépp Károly, Bősze József htj. munkafelügyelők. *Kezelőiroda:* Irodavezető: Balogh Lajos irodafőtiszt; segédhivatali szak: Góliáth Gyula irodatiszt. *Kezelési szak:* Saláta Ilona, Kern Pálné kezelőfőtisztek, Horváth Ilona kezelőnő.

Polgármesteri III. (Városrendezési és magánépítési) ügyosztály. (IV., Központi városháza, III. em. 405—426.) Ügyosztályvezető: *dr. Viola Rezső* tanácsnok. Helyettesei: Műszaki ügykörben: *Személy Károly* és *Lantos Zoltán* műszaki főtanácsosok. Jogi ügykörben: *dr. Rózsavölgyi István* főjegyző. Csizmazia Béla, Makoldy József műszaki főtanácsosok, Rados Kornél t. d. műszaki főtanácsos, Újhelyi Ferenc, Palásthy Jenő, Koós Jenő, Herczegh János műszaki tanácsosok, Udvarhelyi Hermann, Sartoris Lajos, Rakovszky György, Heim Ernő, Kelényi Ödön, Sárkány László, Irás Béla, Móric István, Török Gellért József, Turczer László, Bertalan Albert, Sándor Ernő, Nagy Imre, Morbitzer Andor, dr. Danczkay Béla, Récsei László, Vancsó Gyula, Krempe Ödön, dr. Kiss László, Szitha István, Baross Miklós, Tóth László, Hőnyi Ede, dr. Tarics Sándor főmérnökök, Riedel Miklós, Kőrösfői Aladár, Kisváradi Ferenc, Szőllősi Ferenc, Czika Béla, Schőmer Ervin, Gáldi Béla, Lippich László, Szedlák Mihály, Hansági Tivadar, Kiss György mérnökök, Vince Vilmos, László Endre, Vákár Tibor segédmérnökök, Deák Endre műszaki felügyelő, Király György, Várady László, Gebhardt Béla műszaki főtisztek, Kalmár Károly, Molnár János, Bánás István, Micsey János műszaki tisztek, Jankovics János td. műszaki tiszt, Pap Károly, Sáfrán Gyula, Szentpály József műszaki gyakornokok, Jászter László, László Sándor, Salgai Antal városmérési ellenőrök, dr. Ternyei Árpád, dr. Sándor Dénes, Fodor Kálmán, dr. Kölgyessy László, dr. Kántor Pál tanácsjegyzők, dr. Mágori Béla fogalmazó, dr. Klim István, dr. Holló László segédfogalmazók, dr. Szentiványi Gyula fogalmazógyakornok, Schletter Ödön gazdasági főfelügyelő, Koltai János, Antók János irodafőtisztek Soponyai János, Dósa László, Nagy József, Urbán László, Elek László, Buday József, Lakatos Sándor irodatisztek, Varga Imre kezelő, Komorovszky Amália kezelőfőtiszt, Volovcsák Erzsébet, Hőgelmann Margit, Radnóty Arturné, Kardos Imréné, Csákvári Ilona, Fekete Sándorné, Horváth Mária, Kovács Jánosné kezelőtisztek, Németh Ilona, özv. Szilágyi Ferencné, Monostori Dezsőné,

Gózon Lajosné, Gimesi Ilona, Osváth Ida, Juhász Ilona, Macsády Margit kezelőnők, dr. Cziglina László, Bálint János, Sipos Sándorné, Klement Ilona, Dömjén Gáborné, dr. Tedeschi Jenőné, Sövér Ferenc, Tatár István, Pálóczy Horváth Ödön, Wunderlich Jánosné, Pál Ferenc és Pál Mihály hav. hivatalnokok.

Polgármesteri IV. (Közjogi és illetőségi) ügyosztály. (IV., Központi városháza I. pavillon fszt 4., 5., 6., 7., II. emelet 46—51 és 63—68-ig). Ügyosztályvezető: *Széchy András* tanácsnok. Helyettesei: *dr. Timár Sándor* és *Sándor Imre* főjegyzők. Közjogi osztály, fogalmazási szak: dr. Csizéri Ferenc, dr. Molnár Oszkár, dr. Székely Jenő tanácsjegyzők, dr. Domonkos Elemér segédfogalmazó, dr. Friesz Károly, dr. Rakovszky László fogalmazógyakornokok, dr. Cenner Mihály adóhivatali gyakornok, dr. Pap Albert előadó. Illetőségi osztály: fogalmazási szak: dr. Stomfai Róbert tanácsjegyző, dr. Bednarik Imre, dr. Csapláros Emil, dr. Leitner Emil fogalmazók, dr. Horváth-Schandl Miklós segédfogalmazó. Segédhivatali szak: Fehérváry Sándor irodafőtiszt, irodavezető, Lacó Vladimir irodafőtiszt, Solymosi Ferenc, Csáki József, Enyvvári Norbert irodatisztek. Kezelési szak: Boér Győzőné, Lipovszky Andorné kezelőfőtisztek, Bede Margit, Mészáros Lászlóné, Ormai Istvánné, Paulovszky Irén, Szendrői Etel, Veszely Gézáné kezelőtisztek, Gáldi Gyula kezelő, Fehér Ferencné kezelőnő, Neugebauer Imréné tanítónő.

Polgármesteri V. (Közlekedési) ügyosztály (IV., Központi városháza, II. pavillon, I. em. 9.) Ügyosztályvezető: *dr. Gallner Ferenc* tanácsnok. Ügyosztályvezetőhelyettes: *dr. Várday György* műszaki főtanácsos. Előadók: Kalabay László műszaki főtanácsos, Orczy Gyula műszaki tanácsos, dr. Vajna Ede tanácsjegyző, dr. Meszter László fogalmazó, dr. Bölöni András segédfogalmazó, Hillenbrand Ferenc shiv. igazgató, irodavezető, Székelyi Árpád gazd. főtiszt, Fekete Zoltán, Nosztrai Konrád szakelőadók.

Polgármesteri VI. (Pénzügyi) ügyosztály. (IV., Központi városháza, II. em. 257.) Ügyosztályvezető: *dr. Beliczay Imre* tanácsnok. Ügyosztályvezetőhelyettes: *dr. Kintzig János* főjegyző. Dr. Marót Gyula, dr. Vászolyi Gyula főjegyzők, dr. Pintér Gyula fogalmazó, dr. Kiss György és Tichler Ödön adóhiv. főtanácsosok, dr. Lay Jenő adóhiv. főtiszt, dr. Nagy Mihály Lajos adóhivatali tiszt, Szabó Zsigmond shiv. főigazgató, Székely Jenny kezelőfőtiszt, Sztojka Szilárdné, Csák Károlyné kezelőtisztek, Baulovics Ludmilla kezelőnő.

Polgármesteri VII. (Közoktatási) ügyosztály (IV., Központi városháza, II. em. 222—230., 246.) — Ügyosztályvezető: *Szoboszlay Ferenc* dr. tanácsnok. — Ügyosztályvezetőhelyettes; dr. Hegedüs Sándor, dr. Füle Ernő és dr. Fekete Géza főjegyzők. — Beosztva: dr. Korondi Albert tanácsjegyző, Kemenes Frigyes számvevőségi tanácsos, dr. Péchy-Szilágyi Miklós, dr. Déri János és dr. Bakács Tiborné fogalmazók, Képessy József irodatiszt, dr. Rubinyi Mózes ny. keresk. középiskolai c. igazgató, dr. Váczy József keresk. középiskolai c. igazgató, Karvaly Viktor, Harmat Artur tanulm. felügyelők, Horváth Nándor és Barcza Gedeon polgári iskolai igazgatók, Albrecht István felügyelő-igazgató, Lenkei István tanulmányi felügyelő, Gárdos Dezső népiskolai igazgató. — Segédhivatal: Ponty Vilmos irodatiszt, irodavezető.

Polgármesteri VIII. (Közélelmezési) ügyosztály. (IV., Központi városháza II. em. 217.)

a) *Közélelmezési osztály:* ügyosztályvezető: *dr. Gámenczy Béla* tanácsnok, helyettese: *dr. Kosztolányi Lajos* főjegyző, dr. Császár Elemér főjegyző, dr. Bekő Zoltán, dr. Purébl Győző, dr. Gálffy Pál tanácsjegyzők, dr. Zsombor Jenő, dr. Duday Kálmán, dr. Gulner László fogalmazók, Győrfi Erzsébet td. fogalmazó, dr. Kazár Gyula áo. főtanácsos, dr. Zilahy András áo. tanácsos, Ráday László ké. főfelügyelő, Szirmay Károly ké. felügyelő, Eördögh Árpád isk. igazgató, Kreutzer Ágoston osztályvezető, Schatz Ernő gazd. főtiszt, Magyar László td. gazd. főtiszt, Géber Gyula irodafőtiszt, Bajisz József, Balogh Zoltán td. irodafőtisztek, Berczelli János irodatiszt, Mireczky Gusztávné kezelőtiszt, Vizkert Andor td. irodatiszt, özv. Székely Zoltánné szoc. védőnő, Varga Erzsébet td. kezelőfőtiszt, Szabó Jolán Zita, Drozgyik Erzsébet, Matejka Gabriella, Matejka Gizella, Patla Mária, Rényi Istvánné, Szentmiklósy Edith td. kezelőtisztek, Mészáros Jánosné, Pallós Éva, Róka Mária, Steiner Margit, Wagner Rózsa td. hav hiv., Dövényi Klára, Major Józsefné, Oszkay Ernőné ÉK. oszt. vez. h., Bánhegyi Éva, Jüttner Anna, Seregélyi Emma ÉK. óradíjas hivatalnok, Utasi Rudolfné td. lakáshiv. előadó.

b) *Ipari Közellátási osztály.* Ügyosztályvezető: *Fazekas István* tanácsnok, helyettese: *Nagy Gyula* tanácsjegyző. Dr. Borvendég Ferenc, dr. Drégely László tanácsjegyzők, dr. Barkóczy Olivér fogalmazó, Fodor Emil ny. adóhiv. főtiszt, Kertész Sándor üzemi főtisztviselő, Falus Gábor td. lakáshivatali oszt. vez., Hódi László td. lakáshivatali előadó, Szollár Éva td. számv. főtiszt, Kesztyüs Katalin td. kezelőfőtiszt, özv. Szőllősi Elemérné td. kezelőtiszt, özv. Péntek Gáborné, Kele Jánosné, Szilasi László, Balogh Irén, Magyar Magda, Varjas Ilona, Tariczky Ida td. hav.hiv.-ok.

c) *Gabonahivatal.* Vezető: *Szántó Ernő* td. főjegyző, Dezső Dezső td. hiv., Klockner Éva td. ÉK. o. h., László András adótiszt, Pallós Éva td. hd., dr. Makay György tanácsjegyző, Róka Mária td. hd., Ross Jenőné td. ÉK. o. h., Szirmay Katalin td. hd., dr. Tamás Tiborné td. hd., Vészi Lajos td. hd., Beck István, Biró Kálmán, Gimesi Károly, Guttman Jenő, Gelléri Ervin, Horváth László, Jósvay László, Kátai Oszkárné, dr. Kovács Rózsa, Piriti Éva, Raáb József, Schleicher Frigyes, Vadász Rezső, Vértesaljai István kereskedelmi alkalmazottak.

Polgármesteri IX., (Társadalompolitikai) ügyosztály. (IV., Központi városháza, I. pavillon, I. em.) Ügyosztályvezető: *Polláh Ferencné* Stern Szerén tanácsnok. Helyettesei: *dr. Révész András* és *Gáspár Béla* főjegyzők, *Potoczky Jenő* tanácsjegyző, *Hajdu Ernőné* főjegyző. *Előadók:* dr. Polgár Gyula tanácsjegyző, dr. Uzdy Béla, dr. Ferenc Miklós és dr. Árkay Tibor fogalmazók, dr. Fáy Ferenc, dr. Miklós László s. fogalmazók, Szemerszky János népj. tanácsos, dr. Elbert Endre, dr. Horváth Lajos és Papp Ilona népj. főtisztek, Ormos Ilona td. népj. főtiszt. *Gazdasági osztály* vezetője: Petrényi József üzemi igazgató. *Lakásosztály* vezetője: dr. Bonta Ottó tanácsjegyző, helyettese: dr. Vigh László fogalmazó. *Számvevőség* vezetője: Zeke Aurél számtanácsos. *Segédhivatal* vezetője: Sirhuber József népjóléti főtiszt. *Főpénztáros:* Náday Jenő gazdasági főtiszt. *Népjóléti szak:* Duffer András, Metszősy Kálmán, Méhely Nándorné, Nagy Vilma, Préger Ilona és Szücs Aladárné főtisztek; Bajor István, Denkovits Mária, Deoth Lajosné, Dávid Béla, Gábor László, Hadnagy Attila, Hanzsel Erzsébet, Hévizy Géza, Joó Erzsébet, Kazár Andrea, Lovassy Gabriella, Meggyes Margit, Melay Kálmán, Pentz Margit, Timár Béláné és Szelényi Ilona tisztek; Bercelly Etel, Bobay Jenő, Bölöni Dezsőné, Eperjessy Erzsébet, Gajárszky Teréz, Hajós Kornélné, Haray Katalin, T. Horváth Józsefné, Kispál Károlyné, Maróthy Lujza, Nagy Mária, Szántó Józsefné és Tóth Ilona gyakornokok. *Egészségügyi és Szociális védőnői szak:* Berkovits Györgyné fővédőnő, Macsek Jánosné, Metszősy Kálmánné, Pósfay Antalné és Vendrey Klára védőnők; Hechtl Ilona védőnőgyakornok. *Gazdasági szak:* Gaál Károly felügyelő, Szántó Károly td. főtiszt. *Közélelmezési szak:* Kétszery Kálmán közélelmezési felügyelő. *Irodai szak:* Elekes Rudolf, dr. Széll Elemér főtisztek, Lukách Lajos tiszt. *Kezelői szak:* Botos Ferencné, Császár Anna és Molnár Tivadarné kezelőtisztek. *Beosztott óvónők:* dr. Francsics Lászlóné, Lantos Gézáné és Vass Gézáné felügyelő óvónők. *Egyéb beosztottak:* Franck Katalin üzemi tisztviselő, Kálmán Etelka td. előadó, dr. Gyémánt Árpádné, Romsics Magda étkeztetési, Melay II. Kálmánné, Bagoly Sándorné, Bőhm Irén, Denk Mária, Déry Jenőné, dr. Kertész Sámuel, Körmendy Katalin, Lévay Ilona, Oldal Istvánné sz. dr. Katona Éva, Paty Gyuláné, Szolga Istvánné gazdasági felügyelők; Fekete Istvánné és Knoll István havidíjas, Pettes Erzsébet napidíjas hivatalnokok.

Polgármesteri X. (Közegészségügyi és köztisztasági) ügyosztály. (IV., Központi városháza I. em. 72—86.) Ügyosztályvezető: *dr. Hahn Sándor* tanácsnok, helyettesei: *dr. Tőkés Gyula, dr. Rodé Béla, dr. Halmay Zoltán* főjegyzők, előadók: dr. Pusztaszeri Károly, dr. Fazakas József tanácsjegyzők, dr. Marton László, dr. Vadkerty Lajos, dr. Simsa Emil fogalmazók, dr. Cseffalvay László, dr. Kapocsányi Alajos, dr. Berkes M. Illés segédfogalmazók, Vértes Jenő gazd. felügyelő, dr. Tóth Endre gazd. főtiszt, Kovács Emil gazd. tiszt, Gálvölgyi Ferenc népj. tiszt, Gárdonyi Rudolf számv. gyak., Rétháti Márton kezelő, Bilik József napidíjas, dr. Péczely Béláné kezelőtiszt, Cselényi Elemérné, özv. Horváth Józsefné, Koós Ilona, özv. Ferenc Emilné kezelőtisztek, Palánszky Margit hav. hiv., Király Éva napidíjas hiv., Klement Ibolya, dr. Kapocsányi Alajosné napidíjas hiv. Segédhivatal: Mandik Béla irodafőtiszt, Arczfalvi Anna kezelőfőtiszt, Turi Anna, Károlyi Lászlóné kezelőtisztek. Kórházi személyzeti nyilvántartó: Özv. dr. Kakucsy Lászlóné kezelőtiszt, dr. Rugonfalvy Józsefné havidíjas hiv.

Polgármesteri XI. (Városgazdasági-, idegenforgalmi és közművelődési) ügyosztály. (IV., Központi városháza, II. emelet 237—241, 244, 245. és II. 262.) Ügyosztályvezető: *dr. Némethy Károly* tanácsnok. Ügyosztályvezető helyettesek: *Goda Gábor* és *dr. Péczely Béla* főjegyzők. Dr. Lehoczky Iván, dr. Zakariás G. Sándor, dr. Sztankay István főjegyzők. Dr. Schindler Pál, dr. Irányossy Géza, dr. Keönch István, dr. Ravasz Árpád, dr. Vargha Zsigmond, dr. Zombory Miklós (Művészeti Tanácshoz kirendelve, V., Nádor-utca 32.), dr. Katona Lajos, Gelléri Ferenc, dr. Halmos Béla tanácsjegyzők. Dr. Mattioni József, dr. Bagothay Sándor, dr. Szomolányi József, dr. Vesenyi Pál fogalmazók. Dr. Szelnár Aladár idegenforgalmi titkár, Szabó Béla s.-hiv. főigazgató, Garamvölgyi Ernőné s.-hiv. igazgató, Beniczky Sándor irodafőtiszt, Lendvai József irodatiszt, Bonyhádi József irodatiszt (Főv. Zenekarhoz beosztva, ½ em. 9.), Schindler Nándorné, Vidor Teréz, Brxa Margit kezelőfőtisztek, Kada Anna, Jakobey Jolán, Bán Teréz, Tölgyes Vilmosné, Lehoczky Jolán kezelőtisztek, Pesenyánszky Mária könyvtári tiszt, dr. Kemenes Béláné, dr. Pogány Gézáné (kirendelve a Gazdasági Főtanácshoz), dr. Keresztkúti Frigyesné kezelőnők, Tamás Ilona (Főv. Zenekarhoz beosztva, ½ em. 9.), Szilágyi Magdolna, Fejér Ibolya, Tabajdi Kún Ida, dr. Farkas Andorné, Vojánszky Piroska (Főv. Zenekarhoz beosztva, ½ em. 9.) napidíjasok, Herz Ilona id. havidíjas.

Polgármesteri XII. (Üzemgazdasági) ügyosztály. (IV., Központi városháza II. emelet 301. keresztfolyosó.) Ügyosztályvezető: *dr. Bodnár László* tanácsnok, helyettesei: *dr. Oszoly Kálmán, Lukács Ferenc* főjegyzők, dr. Lukács Ödön, dr. Váczy Gyula tanácsjegyzők, dr. Kriston Géza, dr. Bay Lóránd, dr. Pallós Imre és dr. Della Donna Mihály fogalmazók, Reminiczky Lajos, dr. Morvay Jenő üzemi igazgatók, dr. Neszmélyi Jenő tanácsos, dr. Viasz Gyula üzemi főtitkár, Borzovay Pál tanonciskolai igazgató, Tokody Dániel műszaki főtanácsos. Fáy Ferenc segédhivatali igazgató, Ábrahám Károlyné kezelőfőtiszt, László Józsefné, Ripka Júlia kezelőnők, Sédy Gyuláné havidíjas, Marton Kornélia napidíjas. Winkler Gyuláné kezelőfőtiszt, Burg Judit, Noseda Tiborné, Kulcsár Aladárné, Horváth Karola, dr. Kirschner Ernőné, özv. Szamkó Mihályné és Pályi Vilma kezelőtisztek, Friedrich Erzsébet óvónő, Matyasovszky Jánosné hetidíjas.

Polgármesteri XIII. (Középítési) ügyosztály. (IV., Központi városháza, Gerlóczy-utcai oldal III. em. 308—356.) Ügyosztályvezető: *dr. Szerényi Ödön* tanácsnok. Ügyosztályvezető helyettesek: Műszaki ügykörben: *Balogh György, Palásthy Béla* műszaki főtanácsosok, jogi ügykörben: *dr. Tomcsányi Géza* tanácsjegyző. Titkárság és belső igazgatás: Szántó Imre mérnök, Czika Ilona kezelőnő. Tervezői csoport: Vidos Zoltán, Payr Egon főmérnökök, Vaits Sándor, Tárnok Vilmos mérnökök, dr. Halász Árpád főjegyző. — *A)* Főcsoport: Vezető: Balogh György műszaki főtanácsos. *I. csoport:* Szövetséges Ellenőrző Bizottság és Orosz Katonai Parancsnoksági épületek helyreállítása és karbantartása. Flatt Ágoston műszaki tanácsos, Vécsei György mérnök. *II. csoport:* Kegyúri épületek. Dr. Gerő László, Deák Ernő főmérnökök. *III. csoport:* Közélelmezési épületek. Dr. Horváth Tibor műszaki tanácsos, Bajtay Lajos műszaki felügyelő, Dezsényi Károly műszaki főtiszt. *IV. csoport:* Népjóléti épületek. Stoll Jenő főmérnök, Paulheim Lénárd s.-mérnök. *V. csoport:* Műemlékek, múzeumok stb. Borsos László főmérnök, Borsos Béla mérnök. *VI. csoport:* Közművelődési épületek, könyvtárak, színházak, laktanyák, fürdők. Katona Dezső főmérnök. *VII. csoport:* Az *A)* főcsoport kisebb mérvű gépészeti helyreállítási ügyei. Battlay Ákos főmérnök. *VIII. csoport:* Ingatlanvagyonleltár és tűzkárbiztosítás. Anton Ágoston műszaki felügyelő. *IX. csoport:* Személyzeti nyilvántartás és beszerzési ügyek. Boross Miklós irodafőtiszt. *A)* Főcsoportba beosztva: Lehner Erzsébet tanítónő, dr. Magyar Lászlóné kezelőtiszt, Biró Lászlóné kezelőnő. — *B)* Főcsoport: Vezető: Palásthy Béla műszaki főtanácsos. *I. csoport:* Bérházak, kislakásos telepek, szükséglakások és az építési anyagok beszerzési ügyei. Péchy László műszaki tanácsos, Hock István, Szurmay Ferenc főmérnökök, Bolváry Béla, Süveges István és Liedl Alajos mérnökök, Bodó József műszaki főtiszt. *II. csoport:* Magdolnavárosi kislakásos építkezés. Sághy Gábor műszaki tanácsos, Plette Ferenc mérnök, Zilahy Zsombor műszaki gyakornok. *III. csoport:* Közoktatási épületek, iskolák, óvodák, sporttelepek. Scultéty János műszaki tanácsos, Nyiredy András, Kovács Ferenc, Bieber Károly és Kovács Gyula főmérnökök, Jókuthy Miklós mérnök, Neumayer József műsz. felügyelő. *IV. csoport:* Kórházak, közegészségügyi intézmények. Horváth Béla műszaki tanácsos, Hisz Attila, Csóti László és Suchy Lajos mérnökök. *V. csoport:* Központi városháza és Újvárosháza helyreállítása és újjáépítése. Beke Ferenc műszaki tanácsos, Karatnay István mérnök. *VI. csoport:* Hivatali épületek, vámépületek, tűzoltólaktanyák, temetők stb. Feszely Sándor műszaki főfelügyelő. *VII. csoport:* A *B)* Főcsoport kisebbméretű gépészeti helyreállítási munkái. Kőhegyi Lajos mérnök. *VIII. Jogi csoport:* Dr. Tomcsányi Géza, dr. Szőts Farkas tanácsjegyzők, dr. Jeszenszky István fogalmazó. *IX. csoport:* Hitelfedezeti ügyek, vállalkozók nyilvántartása, megrendelések, számlák. Németh Kálmán mérnök. *X. Segédhivatal.* Schallinger Oszkár s.-hiv. igazgató. *B)* Főcsoportba beosztva: Musztács Ferencné tanárnő, Borovits Ilona, Vass Katalin, özv. Bayer Károlyné Varga Ilona és özv. Zubriczky Zoltánné kezelőtisztek, Dobrovits Ferencné, özv. Knortzer Sándorné és Szabó Győzőné kezelőnők.

Polgármesteri XIV. (Közmunka- és katonai) ügyosztály. (V., Mária Valéria-u. 10. I. em.) Ügyosztályvezető: *Philip Rudolf* tanácsnok, helyettesei: dr. Sztojanovits Pál főjegyző, dr. Péczely Gyula tanácsjegyző, közmunkaügykörben: dr. Kékessy Ervin tanácsjegyző. *Beosztva:* dr. Szathmáry-Illés Jenő, dr. Juhász István tanácsjegyzők, dr. Hegedüs Dénes fogalmazó, dr. Cseh Endre, dr. Nezsényi Egon, dr. Ugor Tibor s.-fogalmazók, dr. Fehér Béla fogalmazógyakornok, Horváth Károly adóhivatali főtiszt, Pogány Károly td. előadó, Somlai Géza td. irodafőtiszt, Dezséri János nyilvántartó tiszt, Matits Paula nyilvántartó kezelőnő, Főrévy János td. hav. hiv., Bittó Ödön napidíjas hivatalnok, Koroknay Zoltán hetijegyzékes hivatalnok, Bődi Lajos havidíjas hivatalnok, Katzl Ödön hetijegyzékes hivatalnok, Kuttner György td. előadó, Pápai József számv. tiszt, Bogdány Erzsébet, Limbeck Irén, Laczkó Ernőné kezelőtisztek, Bertalan Lászlóné, dr. Prodán Döméné, Ragály Mária kezelőnők, Kemenes Mária és Klement Boriska, Bereczky Irén, Hortobágyi Edith, Králik Veronika és Kucsera Rozália napidíjas hivatalnokok, Németh Sándorné népjóléti gyakornok, özv. Csighy Sándorné szociális védőnő, Csaudinger Mária td. kezelőnő, Ács Erzsébet, Barényi Istvánné, Illy Kamilla, Kecskés Ilona, Kemény Ágota, Márton Júlia, Nagy Erzsébet, Rig Mária, Siratő József és Stein Rezső td. havidíjas hivatalnok. — *Ügyosztályi segédhivatal:* Soproni Jenő irodafőtiszt, Mohai István irodafőtiszt, Kallaus Mária kezelőtiszt, Kálmánchelyi Béláné dr., Kőhalmi Pálné és Kuti Tiborné kezelőnő, Hoppán Margit és Winkler Irma td. havidíjas hivatalnokok.

Budapesti és északpestmegyei közmunkafelügyelőség: Közmunkaügyi felügyelő: *Philip Rudolf* tanácsnok, helyettese: *Bogdány György* felügyelő. *Beosztva:* dr. Kosztolányi László s.-fogalmazó, dr. Tihanyi József fogalmazógyakornok, G. Sugár Klára td. előadó, Nagypál Margit napidíjas hivatalnok, Begányi Márta td. havidíjas hivatalnok, Veres Lenke havijegyzékes hivatalnok. — *Közmunkaügyi felügyelőség segédhivatala:* Bajor Gyula irodafőtiszt, Csobánczy László nyilvántartási tiszt.

Polgármesteri XV. (Ipari és kereskedelmi) ügyosztály. (IV., Központi városháza II. pavillon I. emelet.) Ügyosztályvezető: *dr. Kállay Albert* tanácsnok, helyettesei: dr. Halász Pál, dr. Zobor Miklós, dr. Lukácsy István főjegyzők, dr. Fáth Ferenc, dr. Gyarmati Béla, dr. Fülöp György,

dr. Bóday Jenő, dr. Falus Lajos tanácsjegyzők, dr. Zulawsky Andor, dr. Fáykiss István, dr. Csölle Miklós, dr. Pertik Béla, dr. Barthos László fogalmazók, dr. Kasza Dániel jogtanácsos, Kelndorfer Zoltán shiv. igazgató, Erényi László, Mikulás György irodafőtisztek, Adorján Károly, Pintér Béla irodatisztek, Róna Ödönné, Endrei Gézáné kezelőfőtisztek, Palásthy Jenőné kezelőtiszt, Bélteni Erzsébet, Csukás Klára, Kerekes Andrásné, Marczincsák Rózsa, Weigel Antalné kezelőnők, Boros Antalné, Csóka Gabriella, Czápay Erzsébet, Dobos Józsefné, Éber Istvánné, Gulyás Sylvia, Kovács Sándor, Marosvölgyi Béla, Mátéka Ida, Rajkai Erika, Sárosi Lajos, Simon Györgyné, Schwertner Klára és Vásárhelyi Valéria havidíjasok.

Polgármesteri XVI. (Gépészeti) ügyosztály. (IV., Központi városháza III. emelet 325.) Ügyosztályvezető: *Kalmár István* tanácsnok. Műszaki helyettesei: *Alberti Gyula* műszaki főtanácsos és Hollós Dezső műsz. főtanácsos. Jogi helyettese: *dr. Beliczay Oszkár* főjegyző. Titkárság: Reichardt József hvj. tisztv., Fuglinszky Magda és Bécsy Józsefné td. hav. hiv., Szívós Aladárné napidíjas hiv. »A« Közszállítási és igazgatási alosztály: Alosztályvezető: *Bánóczy Béla* műszaki főtanácsos. Beosztva: dr. Seelhofer Róbert főjegyző, Polyák Jenő és dr. Pozsonyi Gábor főmérnökök, dr. Pálos László tanácsjegyző, dr. Szatmári József fogalmazó, dr. Mehr József fogalmazó, Nagy Sándor műsz. főfelügyelő, Szigeti József irodafőtiszt, Gerzsenyi Pálné kezelőtiszt, Pap Opra Jánosné, Horváth Margit kezelőnők, Molnár István kezelő, Friedrich Ibolya, Sárosi Irén és Tőke Anna hav. hivatalnokok, Ivicz István, Nagyiványi Györgyné, Kétes Margit, özv. Német Ferencné napidíjas hivatalnokok. — »B« Közegészségügyi üzemi alosztály: Alosztályvezető: *Hollós Dezső* műszaki főtanácsos. Beosztva: dr. Vattay Béla műszaki tanácsos, Hanzély István, Gombás Gyula és Musztács Ferenc főmérnökök, Lantos László td. műszaki főtiszt, Szepesvári Imréné segédmunkaerő, özv. Raksányi Miklósné napidíjas, Komoróczy Jenőné kezelőtiszt, Mahdal Margit td. hav. hivatalnok. — »C« Közélelmezési üzemi alosztály: Alosztályvezető: *Hódosi István* műszaki főtanácsos. Beosztva: Dsida Ákos, Pernyész Mihály, Nagy Dezső főmérnökök, Bukovszky György és Sztankay Gyula mérnökök, Stadler István műszaki tiszt, Vértessy Kornél gh. ellenőr, Szőke Margit kezelőtiszt, Tóth Margit napidíjas hivatalnok. — »D« Vegyes üzemi alosztály: Alosztályvezető: *Szabó Jenő* műszaki főtanácsos. Beosztva: Karády János műsz. főtanácsos, Varga Ferenc BSzKRt-főmérnök, Schmidt Ede főmérnök, Kézdy Pál és Szonntag László mérnökök, dr. Nagy-Józsa György tanácsjegyző, Varga Győző műszaki főtiszt, Egri Sándor td. mérnök, ifj. Lettner József és Ulzinger Ferenc gh. ellenőrök, Farkas Ernőné és özv. Havas Lászlóné kezelőnők, Izsák Piroska hav. hivatalnok. — »E« Karbantartási alosztály: Alosztályvezető: *dr. Mosdóssy József* műszaki főtanácsos. Beosztva: Fekete Sándor műszaki tanácsos, Dulácska László E. M. műszaki főtanácsos, Danóczy Jenő műszaki tanácsos, Csathó Antal műsz. tanácsos, Borvendég János E. M. műszaki tanácsos, Miklósfy Fedor, Rejtő Oszkár, Agárdy László, Jancsó Gyula főmérnökök, Küstel Árpád mérnök, Tóth András E. M. műszaki felügyelő, Sailer Endre műszaki főtiszt, Fischer Ferenc műszaki tiszt, Szilágyi Erzsébet, Sashegyi Blanka kezelőtiszfek. Lugosi Endre és Kőszl Katalin napidíjas hiv. — »F« Tüzeléstechnikai alosztály: Alosztályvezető: *Varga Lajos* műszaki főtanácsos. Beosztva: Modrovich Károly műszaki tanácsos, Zsingor Gyula, Fellegi Ottó és Suda László főmérnökök, Medgyesi Nándor műszaki felügyelő, Jeszenszky Jenő mérnök, Selmeci István műszaki tiszt, Szelényi József gazd. tiszt, Kozák István és Weller János fűtőellenőrök, Fábián Ödön gh. ellenőr, Geschitz János gh. ellenőr, Staud Ivánné kezelőtiszt, Ormándi Magda napidíjas hivatalnok. — »G« Központi Gépjárműhivatal: Alosztályvezető: *Rajcsányi László* főmérnök, Pásztélyi András főmérnök, Emhő László mérnök, dr. Duday Gedeon fogalmazó, Kováts György BSzKRt műsz. tiszt, Boncz Ferenc td. műszaki tiszt, Mészáros Ferenc irodatiszt, Áprily Erzsébet kezelőfőtiszt, Kolbe Piroska kezelőnő, Kovács Piroska napidíjas.

KÖZPONTI SZAKHIVATALOK.

ÁRVASZÉK.

Általánosságban minden árvaszéknek — így a főváros árvaszékének is — arra terjed ki a hatásköre, hogy az illetékessége alá tartozó kiskorúak és gondnokoltak szellemi, erkölcsi és vagyoni érdekeit megóvja és előmozdítsa. Részletesebben az árvaszék hatásköre a következő intézkedésekre, illetve ügyekre terjed ki: kiskorúak részére gyám, illetve ügygondnokrendelés; gondnokság alá helyezettek részére gondnokrendelés; nagykorúsítás; szülői hatalom gyakorlására jogosult személy megállapítása; a szülői hatalom megszüntetése, felfüggesztése; gyámi vagy gondnoki tiszttől való felmentés, illetve elmozdítás; törvényes kiskorúak elhelyezése, tartásdíjának megállapítása és behajtása, szüleikkel való érintkezésének szabályozása; visszaélés esetén a gyermekek elvétele gondozójuktól, vagy visszajuttatása, átadása a jogosult gondozónak; a házasságon kívül született (törvénytelen) gyermek tartási igényének szorgalmazása a természetes atyával szemben; a házasságon kívül született gyermekek törvényesítésének, örökbefogadásának, esetleg családbafogadásnak vagy az atyai névátruházásnak szorgalmazása és előmozdítása; erkölcsi romlásnak kitett vagy züllésnek indult kiskorúak gyámhatósági védelme;

kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kezelése, illetve a vagyon kezelésének felügyelete ; a kiskorúakat és gondnokoltakat érintő fontosabb jogügyletek felülbírálása (hagyatéki osztály, adásvétel, csere, társasági, haszonbérleti szerződések, örökbefogadás, családbafogadás, kölcsön, zálogjogalapítás vagy törlés stb.) ; bizonyos esetekben a kiskorúak házasságkötéséhez szükséges gyámhatósági jóváhagyás, valamint a szülői beleegyezést pótló hozzájárulás megadása vagy megtagadása ; kiskorúak vallásváltoztatásához, névváltoztatásához, útlevélváltáshoz való hozzájárulás ; gyámpénztári kölcsönök folyósítása. Az árvaszéknek a fenti feladatokon kívül szükségesnek mutatkozó egyéb feladatok ellátásához, kiskorúak és gondnokoltak anyagi támogatásához, intézeti elhelyezéséhez sem pénz, sem egyéb anyagi eszközök nem állanak rendelkezésre és így ezekről a feladatokról az árvaszék nem saját hatáskörében, hanem közvetve, más hatósági szervek megkeresése útján gondoskodik. A főváros árvaszéke illetékes az eljárásra azoknak a kiskorúaknak és gondnokoltaknak az ügyeiben, akik budapesti községi illetékességűek. Ha a községi illetőség nincs igazolva vagy megállapítva, az árvaszék a magyar állampolgárságú kiskorúak és gondnokoltak ügyeiben *sürgős* intézkedéseket megteszi, feltéve, ha azok a főváros területén tartózkodnak. Kivételesen külföldi állampolgárságú kiskorúak ügyeiben is jogosult a főváros árvaszéke eljárni, ha azok képviseletése vagy itteni vagyonuk kezelése érdekében szükséges.

Árvaszék. (IV., Központi városháza I. em. 128—156/b és III. pavillon 39—55.) Vezető : *dr. Szokolay Leó* árvaszéki elnök ; *dr. Urbán Zoltán, dr. Szaplonczay M. Miklós* árvaszéki elnökhelyettesek ; dr. Mátray Sándor, dr. Rőczey Ferenc, dr. Nagy Endre, dr. Pénzes József, dr. Koiss István, dr. Síma István, dr. Kovács Endre, dr. Szabó Ernő, dr. Romzay Richárd árvaszéki ülnökök ; dr. Gyarmathy Mihály, dr. Párniczky Elemér, dr. Gunde József, dr. Sike János árvaszéki főjegyzők ; dr. Marcal József, dr. Hincz Jenő, dr. Votisky Antal, dr. Urbán Arisztid árvaszéki tanácsjegyzők ; dr. Erlaky Ottó, dr. Almási Antal, dr. Berzsenyi István árvaszéki fogalmazók ; dr. Tóth Béla, dr. Szilágyi László, dr. Turcsányi Zoltán, dr. Szontagh Kristóf, dr. Tóth-Urbán László árvaszéki segédfogalmazók ; dr. Nedeczky György, dr. Schmelcz János árvaszéki fogalmazó-gyakornokok. Dr. Fazekas Béla árvaszéki ülnök, a polgármesteri hivatalban teljesít szolgálatot, dr. Dezsőffy Ernő árvaszéki fogalmazó, a Gazdasági Főtanácshoz van kirendelve, dr. Zsombor Jenő árvaszéki fogalmazó a polgármesteri VIII. ügyosztályhoz van kirendelve.

TISZTI FŐORVOSI HIVATAL.

A tiszti főorvosi hivatal vezetője : Budapest szfőv. tiszti főorvosa. Munkája kettős irányú. Személyében szakfőnöki körben főnöke Budapest területén a hatósági orvosoknak, egészségvédelmi szerveknek, ügyköre pedig kiterjed az egész főváros közegészségi helyzetére és állapotára s ennek eredményeképen végzi mindazokat a feladatokat, amelyeket törvények és rendeletek ügykörébe utalnak. A tiszti főorvos közvetlen rendelkezési hatáskörébe tartoznak a következő fővárosi egészségügyi intézmények : Székesfővárosi Közegészségügyi Intézet ; Anya- és csecsemővédő intézetek ; Fertőtlenítő Intézet ; tüdőbeteg-, nemibeteg- és idegbeteggondozó intézetek ; az iskolaorvosi intézmény ; a Szívvizsgáló Intézet. A közönség szempontjából az alárendelt hivatal fontosabb munkakörei a következők : orvosi anyakönyvezés ; gyógyszertárak nyilvántartása ; hatósági orvosi bizonyítványok kiadása a következő ügyekben : gyógyszertár-átruházás, gyógyszertár felelős vezetése stb., külföldi halottszállítási engedélyek kiadása, székesfővárosi és állami alkalmazottak betegségi felülvizsgálata, javaslattétel minden közegészségügyi kihágás ügyben stb.

Tiszti főorvosi hivatal (IV., Központi városháza, II. pavillon, I. em. 15—18.) *Tiszti főorvos :* dr. Csordás Elemér. *Tiszti főorvoshelyettes :* dr. Bakács Tibor. *Beosztott tiszti orvosok :* dr. Engel Antal, dr. Stoll Kálmán, dr. Bisits László. *Jogi alosztály :* dr. Romhányi Antal főjegyző, dr. Németh Béla fogalmazó. *Segédhivatal :* Nagy László segédhivatali főigazgató, Diószegi István irodafőtiszt. *Beosztottak :* Bálint Lidia népjóléti főtiszt, Kosztolányi Ervinné napidíjas hivatalnok, Liszka Amália, Bernáth Erzsébet, özv. dr. Magoss Györgyné és Mészáros Anna egészségügyi védőnők, Mühl Magdolna egészségügyi fővédőnő, Nemes Mártonné népjóléti gyakornok.

TISZTI ÜGYÉSZSÉG.

A tiszti főügyész a székesfőváros jogtanácsosa, a törvények és rendeletek őre, akit számos vonatkozásban közérdekű fellebbezés, illetve panaszjog is megillet. Hatáskörét és ügykörét a tiszti ügyészség személyzetével látja el. A tiszti főügyész a törvényhatósági bizottságnak és a közigazgatási bizottságnak hivatali állásánál fogva tagja. A tiszti ügyészség tagjai a székesfővárost és a székesfővárosi üzemeket — ide nem értve a kereskedelmi társaság formájában működő üzemeket — aktív és passzív pereikben, valamint perenkívüli jogi ügyeikben bíróságok és más hatóságok előtt meghatalmazás nélkül képviselik. A tiszti ügyészség feladatkörébe tartozik a székesfővárost bármely vonatkozásban érdeklő jogi kérdésekkel való foglalkozás, javaslatok, jelentések, eljárások útján, sőt egyes kincstári érdekek képviseletének ellátása is. A tiszti ügyész-

ség az ostrom után azonnal munkába lépett és az újjáépítésben, a népi demokrácia szervezetének kialakításában tevékeny részt vett. A gazdasági és politikai élet számtalan új problémát vetett fel, amelyeknek a megoldását a fennálló jogszabályok magyarázatával — új joggyakorlatra irányt szabva — kellett megoldani. Ezért a tiszti ügyészség jogszabályalkalmazás helyes irányát keresi és útmutatást ad a közigazgatási szerveknek a helyes joggyakorlat kialakítására. A tiszti ügyészség azonban nemcsak a jogalkalmazás helyes irányának megjelölésével és a helyes joggyakorlat kialakításával foglalkozik, hanem a demokratikus elveknek megfelelő jogszabályok megalkotásában tevékeny részt vesz. Új rendelettervezeteket készít, valamint a minisztériumok által javasolt jogszabályoknak tárgyalásánál közvetlen részt vesz.

Tiszti ügyészség (IV., Központi városháza, I. em. 51—66.) *Tiszti főügyész:* Dr. Beér János. *Tiszti főügyészhelyettesek:* Dr. Fertsek Leó, dr. Kubinyi Imre és dr. Ölveczky Dezső. *Tiszti ügyészek:* Dr. Matolcsy Kálmán, dr. Szász János, dr. Szecsey Dénes, dr. Kass Béla, dr. Tholt Gábor, dr. Vámos András, dr. Ujlaki László, dr. Berzsenyi Ödön, dr. Balás Gábor, dr. Lányi Ernő. *Tiszti ügyészhelyettesek:* Dr. Krantz Károly, dr. Várhídy László, dr. Szentgyörgyi Elemér, dr. Pákay Barnabás, dr. Varga László, dr. Szabó Imre. *Tiszti alügyészek:* Dr. Ruttkay Imre, dr. Fodor Elek, dr. Techert Gyula, dr. Hídvégi Zoltán, dr. Király István, dr. Hámor Frigyes. *Tiszti ügyészi foglalmazók:* Dr. Laszy Pál, dr. Joó Ferenc, dr. Drippey Miklós, dr. Varsányi Gyula, dr. Bányay Geyza, dr. Sárközy Sándor, dr. Schöner Gábor, dr. Ilosvay Tamás, dr. Polgár Dezső, dr. Király Zoltán, dr. Szöllősi Gyula dr. Molnár Tibor, dr. Tirpák Endre, dr. Örkényi István, dr. Prohászka László, *Havidíjas hivatalnok:* Bagi Gyula. *Segédhivatali szak:* Ipolyi György shiv. igazgató, Bodócs János. Kovács Lajos irodafőtiszt, Légrádi Sándor irodatiszt.

SZÉKESFŐVÁROSI SZÁMSZÉK.

A székesfőváros szerteágazó szükségleteinek kielégítését — a szorosan vett közigazgatáson kívül — ipari, kereskedelmi, közoktatási, közlekedési, közélelmezési, szociálpolitikai, közegészségügyi, városgazdasági, közművelődési stb. intézetek, közintézmények és üzemek látják el. Ezeknek nagy száma kétségtelenül szükségessé teszi, hogy a székesfőváros sokirányú gazdálkodását, vagyonkezelését és számvitelét egy, a központi közigazgatáson kívül álló szerv ellenőrizze, helyszíni vizsgálataival, ellenőrző tevékenységével és szaktanácsadásával a gazdálkodás minden ágának gazdaságos és az önkormányzat akaratának megfelelő működését állandó figyelemmel kísérje, támogassa és a gazdaságosság, takarékosság, szabályszerűség és ha arra szükség van, az egyöntetűség elvét minél hatékonyabban érvényesítse. A gazdálkodás ellenőrzése tekintetében a számszék feladata helyszíni vizsgálatokkal annak megállapítása, hogy a magyar köztársaság kormányának, a polgármesternek és általában az önkormányzati szerveknek kiadott rendelkezéseit és megtett intézkedéseit szabályszerűen, pontosan, gazdaságosan és helyesen végrehajtják-e, a végrehajtás azok akaratelhatározásának megfelelő-e és az a székesfőváros anyagi érdeke szempontjából eredményesen történik-e. Feladata továbbá a számszéknek annak vizsgálata, hogy a korábban kibocsátott és érvényben levő jogszabályok, utasítások stb. a székesfőváros vagyoni érdekei szempontjából megfelelőek-e, esetleg az idők folyamán nem szorulnak-e megváltoztatásra vagy kiegészítésre? Ebben az irányban szerzett tapasztalatait a számszék az illetékes szerveknek tudomására hozza és a tapasztalt hiányok pótlására, a szabályzatok módosítására és új jogszabályok alkotására javaslatot tesz. A vagyonkezelés ellenőrzésénél az állandó és közvetlen ellenőrzés a számvevőség feladata, tehát a számszék itt hatályosabb működést csak akkor fejt ki, ha ezen a téren a teendők pontos ellátásával nem találkoznék. Ilyen esetben részletekre kiterjedő vizsgálatot folytat és annak eredményét a szükséges intézkedések megtétele céljából az arra illetékesekkel ugyancsak haladék nélkül közli. A számvitel ellenőrzése körül a számszék működése kettős irányú: egyrészt a megtett intézkedések (bevételezések, utalványozások stb.) szabályszerűségét, elszámolását és helyes regisztrálását, másrészt az érvényben álló számviteli szabályok célszerűségét vizsgálja és az azokkal kapcsolatos észrevételeit és javaslatait a polgármesterrel közli. Ily irányú sokoldalú működésével a számszék tehát az önkormányzat elvének és akaratának minél teljesebb megvalósulását szolgálja akkor, amikor a belügyminiszternek, a polgármesternek és a közgyűlésnek segítségére van abban a tekintetben, hogy az illetékes rendelkező és szabálytalkotó szervek a szükségesnek látszó intézkedéseket mielőbb bevezethessék, illetve megtehessék.

Székesfővárosi számszék. (IV., Reáltanoda-utca 7., távbeszélő száma: Városháza 151; 382—374, 181—649). Számszéki igazgató: *dr. Farkass-Jablánczy Ferenc* miniszteri osztályfőnök. Számszéki helyettes igazgató: *dr. Horváth Antal.* Számszéki tisztviselők: dr. Válya Gyula számszéki főjegyző, dr. Pap Zoltán, dr. Farbaky Ágoston, dr. Romhányi István, dr. Czájlik László, dr. Tóth Lajos számszéki tanácsjegyzők; dr. Rakitai Tivadar számszéki fogalmazó; Bárány Győző számszéki főkönyvszakértő; dr. Mináry Péter számszéki könyvszakértő; Miklós Viktor, Kardos István, Mészáros János számszéki számtanácsosok. Szolgálattételre kirendelve: dr. Szathmáry-Király Géza járási főjegyző; dr. Helesfai Ottó thj. tb. tanácsnok, aljegyző. Kiren-

delt székesfővárosi közigazgatási és üzemi alkalmazottak : Szentkúti Lajos irodafőtiszt ; Szajbely Márta kezelőfőtiszt ; Somlay Mária és István Róza kezelőtisztek ; Gerritsen Mária kezelőnő ; dr. Szászy Lajosné üzemi kezelőtiszt.

Főszámvevői hivatal. (IV., Központi városháza, földszint 23—29.) Főszámvevő : *Gátonyi Béla.* Főszámvevőhelyettes : Huszka Viktor. Számvevőségi szak : Vigyázó Lajos és dr. Balogh Géza számvevőségi főtanácsosok ; Fedák Béla, Selley István, dr. Szendeffy István, Havasi László és Bánkúti István számvevőségi tanácsosok ; dr. Koronthály Kálmán, dr. Ross János, dr. Gosztonyi Géza és Juhász József számvevőségi főtisztek ; Bánó József, dr. Réfi Béla és dr. Born Józsefné számvevőségi tisztek ; Huszty Viktória és Szentmiklósi Anna számvevőségi gyakornokok. — Kezelési szak : dr. Szabó J. Ferencné kezelőtiszt.

LEVÉLTÁR.

Budapest Székesfőváros Levéltára önálló központi hivatalként működik a polgármester felügyelete alatt. Vezetője a törvényhatósági bizottság közgyűlése által választott főlevéltáros, akinek munkatársai a polgármester által kinevezett levéltárosok, allevéltárosok, segédlevéltárosok, levéltári gyakornokok és altisztek. — A levéltár feladata kétirányú : a közigazgatásnak és a tudománynak szolgálata. E feladatok megvalósítása keretében *a)* őrzi, szakkövetelmények szerint nyilvántartja és megóvja az egykori budai, pesti és óbudai, 1687. év óta létrejött levéltári iratanyagot, továbbá a székesfőváros központi hatóságainak közigazgatási tevékenysége során létrejött, 32 évnél régibb hivatalos iratokat és az ezekhez tartozó segédkönyveket ; *b)* külön tűzbiztos páncélszobában helyezi el, őrzi és nyilvántartja a jogbiztosító eredeti okmányokat, nevezetesen : a bérleti, vállalati, szolgálati és egyéb szerződéseket, biztosítási kötvényeket, egyességeket, kötelező nyilatkozatokat, biztosítéki okiratokat, továbbá a jóváhagyott eredeti szabályrendeleteket és alapító okleveleket, valamint a polgármester által külön odautalt egyéb fontos iratokat ; *c)* őrzi és nyilvántartja a törvényhatósági és nemzetgyűlési választási iratokat ; *d)* őrzi és nyilvántartja az összes hitfelekezetek anyakönyvi másodpéldányait 1828-tól 1895 szeptember 30-ig (1827 : XXIII. tc.), az összes állami anyakönyvi másodpéldányokat 1895 október 1-től kezdve (1904 : XXXVI. tc. 14. § 3. bek.) ; *e)* őrzi és vezeti a vizikönyveket (66.654/1885. F. M. sz. rendelet) és a reáljogú gyógyszertárak törzskönyvét (22.370/1883. B. M. sz. rendelet 19. §) ; *f)* foganatosítja az anyakönyvi utólagos bejegyzéseknek és kiigazításoknak az anyakönyvi másodpéldányokba való bejegyzését (1904 : XXXVI. tc. 14. § 1. bek. és 80.000/1906. B. M. sz. rendelet 74. §) ; *g)* nyilvántartja az utcák és terek régi és új elnevezéseit ; *h)* felkutatja, nyilvántartja, közérdekű felhasználásra előkészíti és szükség szerint feldolgozza a levéltár történeti értékű, valamint jogi és közigazgatási szempontból értékes anyagát ; *i)* a selejtezésre nézve időnkint javaslatot terjeszt elő a polgármesternek, az elfogadott javaslat alapján a selejtezést végrehajtja ; *j)* a közigazgatási célú és tudományos kutatóknak felvilágosítást, illetőleg szakszerű útmutatást nyujt, az iratanyagba a polgármester által részletesen megállapított módozatok szerint betekintést enged ; *k)* történeti megvilágítást igénylő ügyekben az illetékes hatóságok megkeresésére szakvéleményeket készít és terjeszt elő ; *l)* előmozdítja a főváros történetének tudományos színvonalú művelését, gondoskodik az ehhez szükséges előfeltételek és eszközök biztosításáról és az ezirányú tudományos kutatások eredményeit a polgármester által megállapított módon közli ; *m)* hivatalos használatra, továbbá a szabályszerű díjak lefizetése ellenében a magánfelek részére az általa őrzött eredeti okmányokról : szerződésekről, alapító okelvelekről, egyesületi alapszabályokról, választói névjegyzékekről stb. hivatalos másolatot ad.

Levéltár (IV., Központi városháza, I. emelet keresztfolyosó. — Távbeszélő száma : Városháza 597.) Főlevéltáros : *dr. Kovács Lajos*, helyettese : dr. Bánrévy György levéltáros. — Levéltárosok : dr. Niklay Péter, dr. Rokken Ferenc, a Városháza Letétgyűjteményének vezetője. — Allevéltárosok : dr. Baraczka István, dr. Horváth Gyula. — Segédlevéltárosok : dr. Lakatos Ernő, dr. Nagy István. — Kezelőtiszt : Kosztolányi Éva, kezelőnő : Millok Éva. — Napidíjas hivatalnok : dr. Turányi Kornél. — *Városháza Letétgyüjteménye. (Bazilika altemploma.)* Irodavezető : *Rektorik Erzsébet* havidíjas hivatalnok.

KÖZPONTI ADÓHIVATAL.

(IV., Központi városháza, II. em. 249—252.)

Vezető : *Farkas Kálmán* adóhivatali igazgató. — *Általános igazgatás, ellenőrzés és az adóhivatali szolgálat irányítása :* Göndör Gábor, Lékai Endre adóhiv. főtanácsosok, dr. Tamás Péter, dr. Wankó Béla, dr. Horváth József, Honffy Zoltán, Erdőkürti Zoltán adóhiv. tanácsosok, Szüts Géza, Kereszty Géza adóhiv. főtisztek és Temesváry Mihály adóhiv. tiszt. — *Kezelés :* Martinidesz Ödönné adósz. tiszt, Németh Mária adósz. gyakornok, Szentkúti Jolán, Lengyel Janka havidíjas hiv., Zsigmond Ilona, Girch Eleonóra, Szép Erzsébet napidíjas hiv. — *Fogyasztási adószolgálat :* (IV., Központi városháza, II. pavillon, II. em. 56—60.) B. Varga Jenő, Lauer Gyula adóhiv. tanácso-

sok, Pruzsinszky Viktor, Ragályi Dénes, dr. Gyulay László, Várhegyi József adóhiv. főtisztek Papp Lajos adóhiv. tiszt, Domonkos Endre adósz. főtiszt, Pohl Ágoston ny. adósz. főfelügyelő Szombath Teréz napidíjas hiv., Gerley Jenő, Németh Dezső irodatisztek. — *Forgalmi- és alk. ker. adó helyszíni ellenőrzésének revíziója, könyvvizsgálat, piaci ellenőrzés, pénzbeszedés.* (Központi Városháza, II. pavillon, II. em. 34—39., *c)* csoport: VI. ker., Bajcsy-Zsilinszky-út 3.) *a) csoport:* Horti Károly adóhiv. főtanácsos, Gruzl János, dr. Sárospataki Zoltán, dr. Berényi Viktor adóhiv. tanácsosok, dr. Gátfalvy Sándor adóhiv. főtiszt, Ferenczy Olga havidíjas hiv. *b) csoport:* Cservény Alajos, dr. Balogh József, Bende János, Rákosmezey Béla, Fodor Ferenc adóhiv.főtisztek. *c) csoport:* dr. Nagy Géza, dr. Osztoits Mihály adóhiv. főtisztek, Bárodi László, Hódy Lajos adósz. főtisztek, Böjthe Etelka napidíjas hiv. — *Hatósági raktár és az adóárverési csarnok végrehajtói szolgálata, Adrema-gépkezelés, segédhivatali szolgálat.* (Központi városháza, II. pav. fsz. 3—6.) Kosztolánszky Pál, Keczely György adósz. felügyelők, Gyuranna Géza adósz. tiszt, Lengyel Istvánné, Kéri Sándor havidíjas hiv., Szabó Zsuzsanna, Hankó Géza, Molnár József, Kelemen Tibor napidíjas hiv.

KÖZPONTI PÉNZTÁR.

(IV., Központi városháza, I. em. 120.)

Vezető: *Horváth János* pénztári igazgató; pénztári aligazgatók: Kemenes Géza, Szenessy Antal, Bohutinsky Ernő, Mihályfalvi Imre; főpénztárosok: Kerényi Ottó, Leviczky Aladár, Fülepp József, Hegedüs István; pénztárosok: Ottó Ede, Nagy Gyula, Balkó Lajos, Szántó Gergely, dr. Báldi Imre, Toma Ferenc Jenő.

POLGÁRMESTERI KÖZPONTI SEGÉDHIVATAL.

(IV., Központi városháza, földszint 6. Távbeszélő: 189—850, mellékállomás: 100)

Iktató, tudakozó, központi ügyirat-irányító és elosztó, irattár, másodfokú rendőri büntető-bírósági (kihágási) ügyiratok kezelése. (Központi városháza, II. számú kapú, fszt 6.). Távbeszélő városházi mellékállomások számai: Hivatalvezető: 100, iktató és tudakozó 516, központi ügyirat-irányító és elosztó: 513, irattár: 505, A Polgármesteri Központi Segédhivatal (iktatója) veszi át a polgármesterhez, vagy a polgármesteri ügyosztályokhoz címzett összes beadványokat és kérvényeket, továbbá a postán érkezett ügyiratokat, azokat iktatás után az illetékes ügyosztályokhoz továbbítja (kivételt képeznek a III. és IV. ügyosztály ügydarabjai, mert ott külön iktatót vezetnek). A Polgármesteri Központi Segédhivatal (tudakozója) nyilvántartja a benyujtott és iktatott összes kérvényeket, beadványokat. Az ide forduló feleknek ezekben az ügyekben megfelelő felvilágosítást ad. Továbbá tájékoztatást nyujt, hogy a polgármesterhez benyujtandó beadványokhoz milyen okmányokat kell csatolni és a beadványokra mennyi és milyen bélyeget kell leróni (felragasztani). Útbaigazítást nyujt továbbá, hogy melyik hivatal illetékes a beadványok elintézésére. A Polgármesteri Központi Segédhivatal ügyiratelosztója veszi át a továbbítás céljából érkező ügydarabokat és azok továbbításáról (kézbesítéséről) gondoskodik. A Polgármesteri Központi Segédhivatal a bizottsági (szakbizottságok) ülések nyilvántartását vezeti. A Polgármesteri Központi Segédhivatal a másodfokú rendőri büntető bírósághoz érkező összes fellebbezéseket (kihágási ügyeket) központilag kezeli. A Polgármesteri Központi Segédhivatal (irattára) az elintézett iratokat 32 évig megőrzi, szükség esetén szabályszerű hatósági illeték megtérítése mellett hivatalos másolatot ad ki. Vezető: *Ditrói József* segédhiv. főigazgató. Helyettese: *Novotny Sándor* segédhiv. igazgató.

A POLGÁRMESTERI ÜGYOSZTÁLYOK ÜGYKÖRE.

Polgármesteri I. (Elnöki) ügyosztály.

Az ügyosztály intézkedései körébe a következő ügyek tartoznak: A közigazgatási alkalmazottak személyzeti ügyei a közkórházi és az iskolai orvosok személyzeti ügyeinek kivételével, ideértve azonban a közkórházi orvosok nyugdíjazását, rendkívüli díjazását, segélyezését és jutalmazását. Az utánpótlási szükséglet biztosítása érdekében a 46/1941. kgy. számú határozattal alapított orvosi, különböző mérnöki, egyéb műszaki és állatorvosi ösztöndíjak ügyei; a közigazgatási alkalmazottak fegyelmi ügyei; a székesfővárosi alkalmazottak részére — ide nem értve a részvénytársaságok alkalmazottait — a villamosvasutakra és autobuszközlekedésre érvényes kedvezményes bérletjegyek, utazási igazolványok engedélyezése, a közigazgatási alkalmazottak részére a MÁV. vonalain érvényes félárujegy váltására jogosító arcképes igazolványokra az igényjogosultság megállapítása; a központi városháza épületében, továbbá valamennyi közigazgatási hatóság, hivatal, intézet, intézmény (közkórház) részére távbeszélőállomások felszerelésének

engedélyezése és fenntartása ; a városházi távbeszélő alközpont bővítésének, új mellékállomások felszerelésének stb. engedélyezése, felügyelet gyakorlása az alközpont nem műszaki természetű ügyei felett, az alközpont szolgálati rendjének irányítása ; városházi (interurbán) beszélgetések engedélyezése ; valamennyi közigazgatási hatóság, hivatal, intézet, intézmény postai díjátalányozási ügyei ; a »Budapest Sport Egyesület« ügyei ; sajtóügyek a sajtórendészeti ügyek kivételével ; a sajtóval kapcsolatos anyagi vonatkozású ügyek, hirlapok, folyóiratok, hivatalos lapok megrendelése, a sajtóban megjelenő minden hirdetés, közlemény közzétételének engedélyezése ; magánfelek, magánvállalatok, jogi személyek stb. székesfővárosi üzemek útján való anyagi támogatásának engedélyezése ; a székesfővárosi közigazgatási bizottsághoz intézett havi és félévi jelentések elkészítése ; a székesfővárosi közigazgatás szervezetére vonatkozó előterjesztések, kivéve a közkórházak szervezetére és a hozzájuk tartozó orvosi állások szervezésére vonatkozó előterjesztéseket ; a központi és kerületi közigazgatás általános felügyelete ; a tisztviselőképzés, továbbá minden olyan ügy, mely más ügyosztály hatáskörébe nem tartozik. Az ügyosztály felülvizsgálata alá tartoznak a következő intézmények : Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja ; Székesfővárosi Házinyomda ; Polgármesteri Központi Segédhivatal ; Városházi Távbeszélő Alközpont ; Fővárosi Közlöny ; Budapest Jogszabályai ; Városházi Gondnoki Hivatal.

Polgármesteri II. (Út- és mélyépítési) ügyosztály.

Útépítés : utak építése, átépítése és burkolása ; a magánutak építésének hatósági engedélyezése, ellenőrzése ; a közterületek burkolásáról szóló 433/1904. kgy. számú szabályrendelet végrehajtása ; útkarbantartási és javítási munkálatok irányítása, ellenőrzése, nagyobb útkarbantartási munkálatok végrehajtása ; utaknak olajjal, kátránnyal való portalanítása ; útépítési anyagok központi beszerzése a központi és kerületi közigazgatás részére, az útépítési anyagok kezelése ; utak nyilvántartása, az elpusztult nyilvántartás és tervtár újjászervezése ; forgalomszámlálás, általános közlekedési tervek készítése (az V. ügyosztállyal karöltve) ; nagy útépítések, átmenő útvonalak tervezése ; társügyosztályok és székesfővárosi intézmények út- és vasútépítéseinek tervezése és végrehajtása ; a végzett útépítési munkák leszámolása. — *Kertészet :* közparkok, sétaterek, zöldfelületek létesítése és karbantartása ; utak, utcák fásítása, fák gondozása, padok felállítása és gondozása ; gyermekjátszóterek, medencék, szökőkutak tervezése, építése és fenntartása. — *Erdészet :* a székesfővárosi erdők felügyelete, gondozása, megújítása, a mezőrendőri teendők ellátása. — *Vízépítés :* általános vízügyi igazgatás ; vízjogi ügyek ; a székesfőváros árvízvédelmének központi irányítása ; árvízvédelmi művek, dunai rakpartok és kikötők fejlesztése, tervezése és építése ; egyéb vízépítési munkák ; árvízvédelmi szabályrendelet. — *Híd- és mélyépítés :* hidak engedélyezése, nyilvántartása, tervezése és építése ; Dunahidak és alagutak ügyei ; különleges mélyépítmények ; támfalak, lépcsők tervezése és építése ; vasbetonépítmények tervezése és létesítése ; csuszamlások elleni védőmunkák, szivárgók, sziklabiztosítási munkák. — *A polgármesteri II. ügyosztály felügyelete és irányítása alá tartoznak :* 1. Kőterek. 2. Útügyi Intézet. 3. Építőanyagvizsgáló és Kísérleti Intézet. 4. Kertészet. 5. Erdő- és Mezőgazdasági Hivatal. 6. Csatornázási Művek.

Polgármesteri III. (Városrendezési és magánépítési) ügyosztály.

Városfejlesztés és városrendezés : általános városfejlesztési ügyek : a városrendezésről és az építésügyről szóló 1937 : VI. tc. I. fejezetében előírt városfejlesztési, továbbá az általános és részletes városrendezési tervek megállapítására és módosítására vonatkozó javaslatok és vélemények kidolgozása : az Építésügyi Szabályzat végrehajtása, a szabályzat kiegészítését és módosítását tartalmazó javaslatok : a település irányával és módjával összefüggő városfejlesztési kérdések : a városfejlesztési és városrendezési szempontok érvényesítése út- és közmű, továbbá tömegszállító eszközök hálózatainak fejlesztésénél és módosításánál, közterületek, lakótelepek, közintézmények , középületek, templomok, iskolák, kórházak, ipari üzemek létesítésénél és a székesfőváros tulajdonában levő területek felhasználásával kapcsolatban : a városkép szépségének megóvása, a köztulajdonban levő kilátóhelyek kilátásának védelme. *Telekpolitika :* városfejlesztési, városrendezési és egyéb közérdekű célokra ingatlanok vétele : fővárosi ingatlanok elidegenítése, állandó jellegű (90 évi időtartamot meghaladó) használatra, területkijelölések, illetve átengedések : a székesfőváros ingatlanvagyonának nyilvántartása és az egyes vagyontárgyak leltári értékének megállapítása. *Kisajátítási és telekrendezés :* az általános és részletes városrendezési tervek végrehajtásának keretén belüli utak, illetve a közcélú létesítmények és közintézmények céljára területek kisajátítása : az 1881 : XLI., az 1937 : VI. és az 1939 : II. tc. alapján a székesfőváros közönsége, a kincstár, valamint közintézmények stb. céljára történő és a székesfővárosi közigazgatási bizottság kisajátítási albizottságának hatáskörébe tartozó kisajátítási eljárásnak az 1881 : XLI. tc. rendelkezései értelmében való lefolytatása : magántelkeknek a városrendezési tervek szerint való szabályozása és kialakítása, telekátalakítások,

telekhatárrendezések, telekfelosztások, továbbá az ezekkel összefüggő területszolgáltatás, út- és közműépítési kötelezettségek megállapítása: telekrendezéseknél a főváros javára telekkönyvileg bekebelezendő tulajdonjogi korlátozások és kötelezettségek előírása, azok törlésének engedélyezése: telkek forgalmi értékének nyilvántartása: telekértékelés a kerületi elöljárók által kiadásra kerülő telekértékbizonylatok számára. A székesfőváros tulajdonában levő mezőgazdasági célokra használt földek, valamint mezőgazdasági és ipari célokra használt telkek és a közforgalom céljára még át nem adott közterületek kezelése, beleértve a székesfőváros tulajdonában levő s ezeken a területeken fekvő mindazokat a felépítményeket is, amelyek ipari célokra vétetnek igénybe: a szóbanforgó telkek, közterületek és építmények hasznosítása és használatuk ellenőrzése: a székesfőváros területén levő üres telkek megműveltetése, a megművelés irányítása és ellenőrzése: *Városfelmérés:* a város általános és részletes új felmérése, az új felmérési adatok feldolgozása és rendszerbefoglalása, magasságmérés, területszámítás, térképezés és telekkönyvi átvezetés. Városfelmérési adatok nyilvántartása és teleknyilvántartás, telekhatárok, szabályozási és építési vonalak, valamint út- és küszöbmagasságok kitűzése, továbbá a régi és az új városfelmérési felvételek alapján rendelkezésre bocsátott adatok nyilvántartása, állandó kiegészítése és a közönség részére való kiszolgáltatása. *Építési engedélyek:* új építkezések, épülethelyreállítások, bontások, gép- és mótorfelállítások, valamint felvonók építési engedélyei és azok nyilvántartása. Épületrészekkel elfoglalt közterület használati engedélyek. Épülettervekről tervmásolatok készítése, tervmásolatok hitelesítése és a jóváhagyott építési tervek szakszerű kezelése. *Egyéb ügyek:* a székesfőváros területén fekvő birtok(telek)határok megjelöléséről szóló 683/1937. kgy. számú szabályrendelet végrehajtása: az épületrészekkel elfoglalt közterületek használatáért járó díjakról szóló 183/1940. kgy. számú szabályrendelet végrehajtása, a díjak megállapítása, kivetése, előírása és behajtása: mezőgazdasági ingatlanok átruházásával kapcsolatban a székesfővárosi közigazgatási bizottság gazdasági albizottságának hatáskörébe tartozó valamennyi ügy előkészítése. *II. fokú hatósági ügykör:* a városrendezésről és az építésügyről szóló 1937: VI. tc. 27. §-ának hatálya alá tartozó kihágási ügyekben, valamint a 683/1937. kgy. számú szabályrendelet alapján a birtok(telek)határok megjelölése ügyében hozott határozatok másodfokú elbírálása. A polgármesteri III. ügyosztályhoz tartoznak: Városmérési Kirendeltség Telepei.

Polgármesteri IV. (Közjogi és illetőségi) ügyosztály.

Állampolgársági ügyek. Honosítási és visszahonosítási ügyek. Állampolgársági kötelékből való elbocsátás. Illetőségi ügyek. Sajtórendészet. Egyesületi ügyek. Anyakönyvi ügyek. Házasságkihirdetések alóli felmentések. Vallásegyesség. Vallásfelekezetekből való ki- és belépés. Ismeretlen helyen tartózkodásról helyhatósági bizonyítványok kiadása. Helyhatósági bizonyítványok II. fokon való elbírálása. A nemzetgyűlési, illetőleg törvényhatósági választásokkal kapcsolatos ügyek. Személyazonossági igazolványok kiadásának központi irányítása. Társadalmi egyesületek stb. által használt házak, illetve lakások összeírása.

Polgármesteri V. (Közlekedési) ügyosztály.

A főváros közlekedési politikájának irányítása, a helyi közlekedés általában és annak egységes fejlesztése; géperejű és egyéb közúti vaspályák, sikló és fogaskerekű vasutak engedélyezésére, építésére és felügyeletére vonatkozó ügyek; a helyiérdekű vasutak engedélyezésénél és üzembetartásánál a főváros közlekedési és vagyoni érdekeinek biztosítása; ipari vontatóvágányok; a főváros szerződéses jogainak nyilvántartása és érvényesítése a közlekedési vállalatokkal szemben, különösen a számadások ellenőrzése és a részesedés megállapítása; a közlekedési vállalatoknak a tarifára és menetrendre vonatkozó ügyei, közhasználatú gépjáróművállalatok ügyei; a helyi hajó és csavargőzösök közlekedési ügyei; a légi közlekedéssel kapcsolatos mindazon ügyek, amelyek a fővárost közelebbről érintik; a dunai rakodópartok kezelése és hasznosítása; dunaparti felügyelőség; közterületek használatának engedélyezésére vonatkozó ügyek.

Polgármesteri VI. (Pénzügyi) ügyosztály.

Költségvetés, zárószámadás. Hitelfenntartások, póthitelek, hitelátruházások. A községi háztartás és a székesfőváros kezelésében levő alapok pénzügyi ellenőrzése. Kölcsön- és hitelügyek, pénzelhelyezések. Beruházási programok. Elszámolások az államkincstárral. Készfizetői és dologi kezességek. Letétek, óvadékok, bánatpénzek, biztosítékok. Gyámpénztári ügyek. A behajthatatlan követelések törlése. Számviteli rendtartás. Számvevőségi és pénztári szolgálati utasítások. Számadás és előlegfelmentvények. Pénztári feleslegek és hiányok elszámolása. Adóigazgatás: az együttesen kezelésbe vont állami és községi adók, községi pótadó, házbérfillér,

szemétfuvarozási illeték, italmérési illeték, kereseti adó, forgalmiadó, ideértve a húsforgalmiadót is, városi illetékek és hatósági díjak, községi fogyasztási adó, városi vám, közlekedési adó, vigalmi adó, tűzoltási járulék, idegenforgalmi járulék, községi hatósági díjak, szegényalap, testnevelési járulék. Adóbizonylatok. Számvevőség. Pénztárak. Adószámviteli hivatalok. Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.

Polgármesteri VII. (Közoktatási) ügyosztály.

Kisdedóvók, gyermekotthonok, népiskolák és népiskolai napközi otthonok, erdei és szabadlevegős iskola, polgári iskolák, iparos- és kereskedőiskolák, gimnáziumok, kereskedelmi középiskolák, női kereskedelmi szaktanfolyamok, mezőgazdasági leányközépiskola, középfokú kertészeti tanintézet, iparrajziskola, háztartási továbbképző tanfolyam, nőipariskolák, felsőbb zeneiskola és zenetanfolyamok, gyógypedagógiai intézet, javító tornatanfolyamok, s általában a gyógyító nevelés feladatai; a felsorolt iskolák és intézmények szervezeti, személyzeti, fegyelmi és nyugdíjügyei; az iskoláknál és közoktatási intézményeknél szolgálatot teljesítő altisztek és takarítónők személyzeti, fegyelmi és nyugdíjügyei; hitoktatás; ösztöndíjak; jutalmak és tanügyi alapítványok; szegénytanulók segélyezése (tanszer- és tandíjsegély, jutalmazás, közlekedési költségek megtérítése); iskolai testnevelés és a tanulók sportolása, iskolai sporttelepek; iskolai ének- és zenekarok szereplése; az összes közoktatási intézetek és intézmények gazdasági természetű ügyei; iskolaépületek fenntartása; iskolák építése, kibővítése, tatarozása és berendezése; szolgálati lakások ügyei; iskolaépítkezési tervek pedagógiai szempontból való felülbírálása; közoktatási vonatkozású egyesületek és sportegyesületek segélyezése, sporttiszteletdíjak adományozása; iskolai helyiségek átengedése kultúrális célokra; filmoktatás; cserkészet; iskolai tanulmányi kirándulások; ifjúsági színi- és operaelőadások, ifjúsági filharmóniai hangversenyek; tanári, tanítói és ifjúsági könyvtári könyvek és folyóiratok megrendelése, hangszerek beszerzése és javítása; iskolakötelesek nyilvántartása. — *A polgármesteri VII. ügyosztályhoz tartoznak:* Neveléstudományi Intézet, Pedagógiai Könyvtár, Községi Tanszerintézet, Gyermekvédelmi Központ.

Polgármesteri VIII. (Közélelmezési) ügyosztály.

I. Közélelmezési rész: Községi Élelmiszerárusító Üzem. Községi Lóhúsüzem. Községi Kenyérgyár. Magyar Sertéshízlaló és Húsipari Rt. Suppán érdekeltségek. Meinl Művek Rt. ügyei. Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet ügyei. Élelmiszerkihágási ügyek másodfokon. Élelmiszernagyvásártelep. Vásárcsarnokok. Piacok. Vásárigazgatóságok és Javadalmi Intézőség. Helyfoglalási ügyek. Tejipari engedélyek. Őstermelői igazolványok. Halászati és vadászati ügyek. A főváros tulajdonát képező tenyészállatok ügyei. Növényvédelemmel kapcsolatos ügyek. Mezőgazdasági ügyek. Kötött élelmiszergazdálkodás ügyei. Állategészségügyek. Állategészségrendőri ügyek másodfokon. Állatok levágásának ügyei. Hús és húskészítmények forgalombahozatalának ügyei. Ebtartással és ebadóval kapcsolatos ügyek másodfokon. Oroszoktól átengedett élőállatok hasznosításának ügyei. Állatvásárok és Közvágóhidak. Állategészségügyi Telep. Élelmiszerkiutalások ügyei. Élelmiszerjegyközpont ügyei. Gabonahivatal.

II. Ipari ellátási rész: Tüzelőanyagellátás. Petróleumellátás. Lábbeliellátás. Gyufaellátás. Szappanellátás. Bőrellátás. Szappanműhely ügyei. Budapest Székesfőváros Tüzelőanyag Hivatala.

Polgármesteri IX. (Társadalompolitikai) ügyosztály.

Anya-, csecsemő- és kisdedvédelem: A székesfővárosi Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézet, a hozzátartozó körzeti védőintézetek, az anya- és csecsemőotthonok, a csecsemő- és kisded napközi otthonok működésének irányítása és ellenőrzése, továbbá az azokkal kapcsolatos összes ügyek intézése, a kisdedóvodák és óvodai napközi otthonok működésének irányítása és ellenőrzése, az azokkal kapcsolatos összes ügyek intézése. A Székesfővárosi Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézetek, óvodák és óvodai napközi otthonok épületeinek fenntartása, bővítése, berendezése, új intézetek építése, az építkezési tervek szakszempontból való elbírálása. A 6 éven felüli gyermekek és a fiatalkorúak szociális védelme: a gyermekek és fiatalkorúak minden irányú szociális és erkölcsi védelme és támogatása; az iskolás gyermekek és tanoncok étkeztetésének, felruházásának és mindennemű szociális segélyezésével kapcsolatos ügyeinek megszervezése, lebonyolítása és az ebben részesítendő gyermekek kijelölése; a 6—14 éves korú gyermekek nyári üdültetése, az üdültetés céljára szolgáló intézmények (üdülőtelepek) irányítása és ellenőrzése az idetartozó összes ügyek, valamint az üdülőtelepek személyzeti ügyeinek intézése; az iskolai napközi otthonok kirándulásainak szervezése, a kirándulóházak fenntartása; a gyermekek és fiatalkorúak átmeneti intézeti elhelyezésére szolgáló gyermekotthonok irányítása és ellenőrzése, a

gyermekotthonokba való felvétel intézése és a gondozás időtartamának megállapítása, általában az idetartozó összes ügyek intézése a személyzeti ügyeket is beleszámítva ; 1. a fiú- és leányotthonok működésének irányítása és ellenőrzése, a fiú- és leányotthoni felvételek és az idetartozó összes ügyek intézése ; a székesfővárossal szerződéses viszonyban álló gyermeknevelő intézetek ügyei és ezekbe az intézetekbe növendékek beutalása ; 2. az iparostanulók szociális gondozása, az iparostanuló otthonok fenntartása, az idetartozó összes ügyek intézése, ideértve az egyházi- és társadalmi szervek által fenntartott iparostanuló otthonok támogatását és a támogatott otthonok a fővárosi otthonokkal való egyöntetű működésének biztosítását ; diákszállók fenntartása, tanulmányútra jött vidéki és külföldi diákok elhelyezése céljából ; a gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények (gyermekotthonok, fiú- és leányotthonok, iparostanuló otthonok, diákszállók, üdülőtelepek) épületeinek fenntartása, bővítése, berendezése, új intézetek építése, az építkezési tervek szakszempontból való elbírálása. 3. Felnőttek és családok védelme ; a kerületi elöljárók társadalompolitikai tevékenységének központi irányítása és ellenőrzése ; a támogatásra utalt munkaképes ínséges családoknak, illetőleg egyéneknek az eltartásra utalt munkaképtelen szegényeknek nyilvántartása ; a munkaképtelen szegények ellátása, nyílt gondozás, vagy intézeti gondozás útján ; szeretetotthonok és kisszeretetotthonok fenntartása, azok működésének irányítása és ellenőrzése a szeretetotthonokba való felvétel és az idetartozó összes ügyek intézése ; vidéken tartózkodó budapesti lakhelyű munkaképtelenek segélyezése, munkaképtelen szegényeknek vidéki családokhoz való csoportos kihelyezése, az utánuk fizetett tartásdíj megállapítása és kiutalása ; a munkaképtelen szegények segélyezésével kapcsolatban a 6000/1931. M. E. rendelet értelmében vett lakóhely megállapítása, letárgyalása ; a hajléktalan munkanélküliek átmeneti elhelyezésére szolgáló hajléktalanok menhelyének fenntartása, ezek működésének irányítása és ellenőrzése, a menhelyen gondozottak felvétele és ellátása, illetőleg támogatása ; ínségesek részére foglalkoztató fenntartása, működésének irányítása és ellenőrzése ; 4. A népélelmezés egy részének biztosítása, a dolgozók konyhái, valamint az iskolai és óvodai főzőhelyek fenntartásán keresztül, ideértve a külföldi segélyakciók anyagából ellátott konyhákat is. A konyhák működésének irányítása, ellenőrzése és személyzeti ügyeinek intézése. Az üzemi konyháknak a hatóság által rendelkezésre bocsátott élelmiszerekkel való ellátása ; ráutalt családok természetbeni támogatása.

5. Dózsa György-otthon fenntartása, működésének irányítása és ellenőrzése ; ingyenes olvasótermek felállítása és fenntartása ; a hadifoglyok ügyeinek egységes irányítása és nemzeti gondozási ügyek ; az 1100/1941. B. M. számú rendelet alapján a budapesti lakóhelyű házasulók részére házasodási kölcsön, valamint többgyermekes családok gazdasági önállóságának előmozdítására szolgáló kölcsönök engedélyezése ; ingyenes hatósági orvosi rendelők fenntartása, a közgyógyszerellátás terhére rendelt gyógyászati segédeszközök és inzulin engedélyezése, gyógyszerek és tápszerek költségeinek kiutalása szegénybetegek részére, gyógyfürdőjegyek beszerzése és a kerületi elöljáróknak szétosztás céljából való kiadása. 6. Hatósági főzőhelyek (a dolgozók konyhái, iskolai- és óvodai gyermekfőzőhelyek, üzemi konyhák.) A lakásügyi vonatkozású törvényes rendelkezések végrehajtása. A székesfővárosi kislakásépítkezések előkészítése és irányítása, a székesfőváros tulajdonában lévő kislakásos bérházak, átmeneti kislakásos telepek, városszéli telep és szükséglakástelepek, kisajátított házak, alapítványi házak és gyámtartalékalapi házak fenntartása és kezelése, ezekben a házakban a lakások kiutalásának intézése, a házgondnokok és házfelügyelők megbízása, szükséglakás-telepek megszüntetése ; Szociális telepek szervezése, azok működésének irányítása és ellenőrzése, ezek keretében munkaközösségek szervezése. Dunai életmentő állomások fenntartása. Családi kertbérletek juttatása, azok művelésének ellenőrzése. Jótékonycélú alapítványok jövedelmének rendeltetés szerinti felhasználása, új alapítványok alapító okiratainak elkészítése ; jótékonycélú társadalmi egyesületek és intézmények nyilvántartása, szakszempontból való ellenőrzése, támogatása, a belügyminiszter által elrendelt vizsgálatok lefolytatása ; adománygyűjtések engedélyezése Budapest székesfőváros területére, a belügyminiszter által engedélyezett gyűjtések és közös utcai urna- és perselygyűjtések ellenőrzése, a pénzügyminiszter által engedélyezett jótékonycélú sorsjátékhúzások ellenőrzése, jótékonycélú előadás és mulatság rendezésével történő adománygyűjtés engedélyezése. A főváros szociális szervezete alkalmazottainak képzése és továbbképzése. Az ügyosztály keretébe tartozó intézmények (intézetek) részére szakkönyvek, szaklapok és folyóiratok beszerzése.

Felterjesztések, előterjesztések és javaslatok készítése, valamint véleményadás a polgármesteri ügyosztályok, a fővárosi intézmények és a társadalmi és szociális szervezetek részére társadalompolitikai vonatkozású kérdésekben. A polgármesteri IX. ügyosztályhoz tartoznak :

Székesfővárosi Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézetek ; körzeti védőintézetek ; Csecsemő- és Kisded Napközi Otthonok ; Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ ; Gyermeküdülőtelepek ; Kirándulóházak ; Átmeneti Gyermekotthonok ; Fiú- és Leányotthonok ; Iparostanuló otthonok ; Diákszálló ; Szeretetotthonok (egy főintézet és hat fiókintézet) ; Kis Szeretetotthonok ; Hajléktalanok Menhelyei ; Háziipari Foglalkoztató ; Dózsa György-otthon ; Szociális telepek ; Dunai Mentőállomások ; Szegénybetegek ingyenes orvosi rendelői. A székesfőváros tulajdonában lévő bérházak, kislakásos bérházak, átmeneti kislakásos telepek, városszéli telep és szükséglakástelepek, kisajátított házak, alapítványok és gyámtartalékalapi házak.

Polgármesteri X. (Közegészségügyi és köztisztasági) ügyosztály.

Az ügyosztályhoz tartozó intézmények költségvetésének összeállítása, működésének és ügyvitelének központi felügyelete és irányítása ; az ügyosztályhoz tartozó intézményeknél szükséges beszerzések engedélyezése, a használhatatlanná vált tárgyak kiselejtezése, értékesítése ; közkórházi orvosi állások szervezése, megszüntetése ; közkórházi orvosi, ápoló- és munkásszemélyzet személyzeti ügyei, a közkórházi orvosok fegyelmi, segélyezési és jutalmazási ügyeinek kivételével ; az ápoló- és munkásszemélyzet létszámának megállapítása, ebben a létszámban nyári szabadságolások alkalmával helyettesek alkalmazása, téli fűtők felvétele ; az ápoló munkásszemélyzet segélyezése, jutalmazása, kintlakás és lakáspénz engedélyezése ; a közkórházi alkalmazottak részére kórházi élelmezés engedélyezése ; a kórházi gazdasági hivatalok és élelmezőtisztek számadásainak vizsgálata ; a közkórházaknál összegyűlő moslékmennyiség értékesítése ; közkórházi különszobai ápolási költségek megállapítása és a közöskórtermi ápolási költség összegére vonatkozó javaslattétel ; közkórházi ápolási költségek biztosítása, behajtása, elengedése és elszámolása, a székesfőváros területén lévő közkórházakban (klinikákon) felmerült közöskórtermi ápolási költségekre vonatkozó vitás ügyek másodfokú elbírálása ; temetői munkások alkalmazása, illetményeik folyósítása ; exhumálási, rátemetési, középületi ravatalozási engedélyek kiadása ; külföldre való hullaszállítás engedélyezése ; temetők, sírhelytáblák kiürítése ; díszsírhelyek adományozása ; hősök emlékünnepeinek rendezése ; neves halottak temetési rendjének meghatározása ; köztisztasági munkások alkalmazása, illetményeinek folyósítása ; fuvartelep és szemétszállító vasút fenntartása és irányítása ; a szeméttelep ingatlanainak kezelése ; egészségügyi intézmények és egyesületek segélyezése ; járványos- és ragályos betegségek ellen való védekezés ; közegészségügyi és egészségrendészeti közigazgatás központi ellátása, általános közegészségügyi rendelkezések végrehajtása ; közegészség elleni kihágások másodfokú elbírálása ; gyógyszertárak engedélyezése, felállításának, áthelyezésének, átruházásának véleményezése ; gyógyszertárak hatósági kezeltetése ; méregszerek, kábítószerek tartásának és forgalombahozatalának, gyógyanyagok, mesterséges ásványvizek gyártásának, külföldről magánszemélyek részére érkezett gyógyszerek behozatalának, gyógyszerkülönlegességek forgalombahozatalának, magánkórházak és gyógyintézetek felállításának belügyminiszteri engedélyezésre vonatkozó kérelmek elkészítése.

A polgármesteri X. ügyosztályhoz tartoznak : Közkórházak, Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet, *) Fertőtlenítő Intézet, Tüdőbeteggondozó Intézetek*), Idegbeteggondozó Intézetek*) Nemibeteggondozó Intézetek*), Köztemetők, Köztisztasági Hivatal, Székesfővárosi Közkórházak Gyógyszertárai és Központi Gyógyszerraktár, Községi Temetkezési Intézet.

Polgármesteri XI. (Városgazdasági, idegenforgalmi és közművelődési) ügyosztály.

Fővárosi Könyvtár és fiókjai. A székesfőváros múzeumai : Aquincumi Múzeum, Középkori Kőemléktár, Történeti Múzeum, Régészeti és Ásatási Intézet, Székesfővárosi Képtár, Történeti Filmtár. Régészeti ügyek. Ásatások. A hazai tudomány, irodalom, zeneművészet, színművészet, népzene, képzőművészet és iparművészet, valamint az ezek szolgálatában levő intézmények támogatása, az idetartozó alapítványok, ösztöndíjak, pályadíjak, és egyesületek ügyei. Művészeti ügyek. Műtárgyak vásárlása és rendelése, iparművészeti kérdések és rendelések, szobrok, díszkutak és emléktáblák közterületen való felállításának engedélyezése, a székesfőváros által felállítandó szobrok, díszkutak és emléktáblák ügyei. Szobrok, emlékművek és díszkutak, valamint a székesfőváros tulajdonában levő műtárgyak nyilvántartása és karbantartása. A polgármesteri ügyosztályok és a székesfővárosi intézmények részére képző- és iparművészeti ügyekben véleményadás. Műemlékek nyilvántartása, felügyelete és védelme. Székesfővárosi múzeumi tudományos és művelődési kiadványok. Budapest története. »Budapest« irodalmi, tudományos és művészeti intézet. »Budapest« történeti, művészeti és társadalmi képes folyóirat. Székesfővárosi kiadványok kezelése. Szakkönyvek beszerzése, ügyosztályi könyvtárak kiegészítése. Barlangok tudományos feltárása és hozzáférhetővé tétele, kezelése. Várhegyi barlang és barlangtani gyüjtemény kezelése és felügyelete. Kulturális kiállítások rendezése és azokon való részvétel. Gül-Baba sírja és a hozzátartozó ingatlanok kezelése. Tudományos intézetek közötti együttműködés. Székesfővárosi Zenekar Zenei ügyek. Székesfővárosi Énekkar. Színháznyitási engedélyek és színházhasználhatósági engedélyek kiadása. Színházvizsgálatok. Rendkívüli színielőadások, külföldi színészek és színtársulatok vendégszereplésének engedélyezése. Városi Színház. Belvárosi Színház. Mozgófényképszínházak ügyei, filmügyek, székesfővárosi vonatkozású filmfelvételek. Tudományos, irodalmi, művészeti, színművészeti és zenei segélyek. A székesfőváros tulajdonában levő színház és vigadó épületek, cirkuszok, kioszkok, különálló vendéglőhelyiségek kezelése, hasznosítása és használatuk ellenőrzése. Iskolánkívüli népművelés. Fővárosi Népművelési Központ ügyei. Kegyuraság. Templomi ének- és zenekarok. Felekezetek rendes és rendkívüli segélye. A felekezeti egyházi adóügyekben beadott felszólamlások. A székesfőváros idegenforgalmával kapcsolatos ügyek. Idegenforgalmi Hivatal.

*) A költségvetés összeállítása szempontjából.

A székesfőváros kerületi és központi közigazgatásánál a külfölddel, vagy külföldiekkel szükségesé váló érintkezések, levelezések felülvizsgálása. Kulturális kapcsolatok a külfölddel. Külföldi idegenforgalmi irodák ügyei. Külföldnek szánt levelezés és szövegek idegennyelvű fordítása. Központ fordítóiroda. Gyógy- és üdülőhelyi ügyek. Fürdőügyek. A melegvízű források védelme, a felfakadó vagy fúrás útján feltárt hévvízek felhasználása, minden olyan fúrás vagy másnemű munkálat nyilvántartása, melynek folyamán melegvízre bukkantak. Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásai: Szent Gellért-gyógyfürdő és szálló, Széchenyi-gyógyfürdő, Rudas-gyógyfürdő és szálló, Szent Imre-gyógyfürdő, Ásványvízüzem, Nép- és Dunafürdők, Dandár-utcai népfürdő, Palota-úti népfürdő, Tomcsányi-úti népfürdő, Hamzsabégi-úti népfürdő, Dunafürdők. Állat- és Növénykert. A központi és a kerületi közigazgatás hatóságai és hivatalai részére helyiségek kijelölése és az ezzel kapcsolatos bérleti ügyek. A közigazgatási hivatali épületek és helyiségek dologi szükségleteiről való gondoskodás. A székesfőváros ingóvagyonának kezelése, leltározása és értékesítése. Irodai szükségletek, író-, számoló- és egyéb irodai gépek beszerzése és ezek karbantartása. Ünnepélyes alkalmakkor útvonalak, hidak és alagút díszítése. A lakóházak kötelező fellobogózásáról szóló 585/1936. kgy. sz. szabályrendelet végrehajtása. Lobogózási mulasztások másodfokú elbírálása. Központi városháza helyreállítása, új Városháza építésének előkészítése. Közművelődési egyesületek segélyei. *Elhagyott javak (beszolgáltatott és visszamaradt rádió, si, fényképezőgép) kezelése.* A Fővárosi Könyvtár és a fővárosi múzeumok részére szükséges belföldi hirlapok, szaklapok és folyóiratok, valamint Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásai részére szükséges külföldi hirlapok, szaklapok és folyóiratok előfizetése és megrendelése, továbbá a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatalnak külföldi lapokban és menetrendekben, útmutatókban megjelenő idegennyelvű hirdetései és közleményei.

Polgármesteri XII. (Üzemgazdasági) ügyosztály.

Az ügyosztály feladata, hogy a székesfőváros törvényhatósági bizottsága és polgármestere által adott útmutatás és irányítás szerint elsősorban üzempolitikai kérdésekkel foglalkozzék; e tekintetben nemcsak a végrehajtás szerepét tölti be, hanem kezdeményezőleg is eljár. Általános üzemi jellegű szabályozások előkészítése és ezek végrehajtása. A székesfőváros összes üzemeinek személyzeti ügyei. A székesfővárosnál alkalmazott valamennyi munkás illetmény-, jóléti-, kulturális- és biztosítási ügyei. A székesfőváros üzemi gazdálkodásának ellenőrzése, a költségvetési előirányzat és zárszámadás, valamint az adózás terén az egyöntetű eljárás biztosítása. Az üzemek ügy- és üzemvitelének gazdaságosítása. Az Elektromos-, a Gáz- és a Vízműveknél a polgármesteri hatáskörbe utalt ügyek intézése. Az Anyaggazdasági Intézet, a Székesfővárosi Fűtő- és Főzőkészülékeket Terjesztő Vállalat, az üzemi tanoncképzés, az üzemi tanoncotthon, üzemi tanonciskola ügyeinek intézése, irányítása és ellenőrzése.

Polgármesteri XIII. (Középítési) ügyosztály.

A székesfőváros új építkezései. Általános tervezés tekintettel a városfejlesztési tervezetbe való beillesztésre. A részleges tervezésre vonatkozó tervpályázatok kiírása, tervezési megbízások kiadása, az építkezések végrehajtása és leszámolása. — *Újjáépítési, helyreállítási és fenntartási munkák.* A székesfővárosi tulajdonában lévő 4464 épület háborúokozta sérüléseinek helyreállítása, a szükséges átalakítási és újjáépítési munkákkal és az ezzel kapcsolatos tervek elkészítésével. Az épületek karbantartási munkái. Idetartoznak a közoktatási épületek, a főváros bérházai, kislakásos telepek, szükséglakások, népjóléti épületek, szeretetotthonok, menhelyek, árvaházak, tanoncotthonok, üdülők, közegészségügyi intézmények, kórházak, tüdőgondozók, hivatali épületek, a Központi városháza és Új-Városháza újjáépítése, elöljárósági épületek, Statisztikai Hivatal, laktanyák, fürdők, Duna-uszodák, vigadók, kioszkok és vendéglők, vámépületek, Állat- és Növénykert, a székesfőváros múzeumai, képtárai, műemlékjellegű épületei, szobrok, emlékművek, színházak, Fővárosi Cirkusz, tűzoltó-laktanyák, a temetők épületei (beleértve az új síremlékek engedélyezését is), kegyúri épületek, templomok, plébániák, Fővárosi Könyvtár és fiókjai, közélelmezési épületek, vágóhidak, vásárcsarnokok, Nagyvásártelep, állategészségügyi-telep, kenyérgyár, kertészeti épületek, útfenntartásokkal kapcsolatos épületek stb. Az újjáépítési-, helyreállítási- és fenntartási munkáknál a kisebbméretű gáz-, villany- és vízszerelési, központi fűtési, kályhafűtési, valamint a házi belső csatornázási munkák, illetőleg a nem teljes megújítással kapcsolatos szerelési munkálatok helyreállítása és leszámolása. — *A Szövetséges Ellenőrző Bizottság* által a székesfőváros épületeiben, egyéb középületekben és magánépületekben elrendelt amerikai-, angol-, jugoszláv- és orosz katonai, diplomáciai és kulturális építkezések tervezése és kivitelezése. *A székesfőváros ingatlanvagyon* leltárának vezetése és az épületek tűzkár elleni biztosításával kapcsolatos teendők. Műszaki vélemények és szakértői tanácsok a székesfőváros mindennemű magasépítkezésekkel kapcsolatos ügyében.

Polgármesteri XIV. (Közmunka és katonai) ügyosztály.

Az ügyosztály hatáskörébe tartoznak: a közmunka- és közérdekű munkaszolgálat megszervezése, irányítása és az elvi jelentőségű kérdések rendezése; a közmunka-nyilvántartó hivatalok szervezése, közvetlen irányítása és felügyelete; a közmunkák kijelölése és megszervezése; a közmunkák elvégzéséhez szükséges munkásszemélyzet létszámának megállapítása, díjazása és munkahelyük kijelölése; a szállítóeszközöknek, igásállatoknak és fogatos járóműveknek a közmunkára vagy közérdekű bérmunkára való igénybevétele és felhasználása; a közmunkák ellátásához szükséges dologi eszközök beszerzése; a tartós közmunkára kötelezettek igénybevétele; a közmunkaszolgálat költségeinek az Országos Újjáépítési Közmunkaváltság-alapból történő fedezése iránti eljárás és az Alapból átutalt ellátmány feletti rendelkezés; a közmunkások baleseti biztosítása; a közmunka- és közérdekű munkaügyi kihágások feletti II. fokú rendőri büntető bíráskodás. Ellátja az ügyosztály a vidéki munkások elszállásolásának feladatát is a fővárosban több helyen lévő munkásszállás fenntartásával. Katonai ügyek közül az ügyosztály látja el az újoncok összeírását, nyilvántartásbavételét, sorozásra való előkészítését, a katonai kedvezmények elbírálását, illetve azoknak a katonai hatóságokhoz való továbbítását és a hadifogoly-ügyeket. Az ügyosztály intézi a fegyverszüneti egyezménnyel összefüggő szolgáltatásokkal és térítésekkel kapcsolatos közigazgatási ügyeket. Az ügyosztály ostrom előtti feladatát képező légo- és levente-ügykör felszámolását az ügyosztály folyamatosan végzi.

Polgármesteri XV. (Ipari és kereskedelmi) ügyosztály.

Ipari jogosítványok és telepengedélyek másodfokú elbírálása az 1884 : XVII., 1922 : XII. és 1936 : VII. tc. alapján a kéményseprő munkakerületek beosztása; a kéményseprő iparral kapcsolatban felmerült jogesetek másodfokú elbírálása az 1000/1935. K. M. rendelet (kéményseprő-kódex) alapján; véleményezés és javaslattétel a nyiltárusítási üzletek zárórájának szabályozása tárgyában; záróra meghosszabbítás iránt előterjesztett kérelmek másodfokú elbírálása; az ipari tanonciskolai-, mértékügyi-, zárórai-, engedélynélküli utcai árusítási, statisztikai, mustrabitorlási kihágási ügyekben, továbbá a munkaviszonnyal, a tüzelőszerellátással, végül a szikvíz és lúgkő forgalombahozatalával kapcsolatos kihágási ügyekben hozott határozatok másodfokú elbírálása; az ipartestületeknek az 1932 : VIII. tc.-ben szabályozott hatósági felügyelete; az ipartestületi tagdíjak kirovásának felülbírálása; az ipari- és kereskedelmi célú munkaadói egyesületek (ipartársulatok, szövetségek) másodfokú felügyelete; a sütő-, cukrász- és húsiparban fennálló munkatilalom ellenőrzése, a cukrászüzletek és cukrászdák üzleti jellegének megvizsgálása és ellenőrzése; a szállodáknak és pansióknak tisztasági szempontból való ellenőrzése; az iparban és kereskedelemben foglalkoztatott tisztviselők és egyéb alkalmazottak munkaviszonyának ellenőrzése (1937 : XXI. tc.); vásári, piaci és búcsúkon való árusítás szabályozásával kapcsolatosan hozott határozatok másodfokú elbírálása; ipari és kereskedelmi vállalatoknál alkalmazottak fizetése, szabadságidejére járó vasúti menetdíjkedvezményekkel kapcsolatos ügyek; a cseléd és gazda között felmerült munkabérkövetelésnek az 1876 : XIII. tc. alapján való másodfokú elbírálása, a zsibáruvásártér felügyelete; a zsibáruvásártérrel kapcsolatos vásárrendészeti ügyeknek az 519/1939. kgy. számú szabályrendelet alapján való másodfokú elbírálása; a Haller-téri szegényvásárral kapcsolatos vásárrendészeti ügyek másodfokú elbírálása; az utcai árusítás vásárrendészeti ügyeinek másodfokú intézése, az 1.100/1922. kgy. számú szabályrendelet alapján; a magyar állami címer használatának magánosok részére való engedélyezése tárgyában az 1883 : XVIII. tc. alapján előterjesztés és javaslattétel; a Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank Rt. és a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. által bérelt közraktárak ellenőrzése; a Ferencvárosi kikötő hasznosítása és kezelése; az ipari- és kereskedelmi célú alapítványok kezelése; közgazdasági irányú egyesületek és intézmények segélyezése; a bankszerű fedezettel nem rendelkező kisiparosok és kiskereskedők hitelellátása; ipari- és kereskedelmi kamarai választások; a közszállítási szabályok végrehajtásával kapcsolatos elvi kérdések; a Nemzetközi Vásár rendezésének támogatása és az ezzel kapcsolatos ügyek intézése; a kisipari export előmozdítása a Kisipari Kiviteli Intézet útján; a hirdetési és közterület használati engedélyek, valamint az ezekkel összefüggő díjak ügyében határozathozatal, a hirdetési szabályrendelet végrehajtása; üzlethelyiség igénylési kérelmek elbírálása. A polgármesteri XV. ügyosztályhoz tartoznak: Budapest Székesfőváros Hirdető Vállalata, Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt.

Polgármesteri XVI. (Gépészeti) ügyosztály.

A székesfővárosi intézetek, intézmények, üzemek, nevezetesen a statisztikai hivatal, házinyomda, a kegyúri, a hivatali épületek, közoktatásügyi, szociálpolitikai és közegészségügyi intézmények, közélelmezési intézmények és üzemek, továbbá a vigadók, kioszkok, a népfürdők,

múzeumok, könyvtárak, színházak, laktanyák, tűzőrségek, a ferencvárosi kikötő, a központ javítóműhely, a gépjárműhivatal, a hordójelző hivatal, a kislakásos bérházak és szükséglakások gépészeti vonatkozású ügyei. Idetartozik továbbá a felsorolt intézményeknél és üzemeknél levő házi javítóműhelyek vezetése, irányítása és felügyelete, a községi háztartás keretébe tartozó összes hivatal, intézet, intézmény és üzem meglevő és új épületeinél a gépészeti berendezések tervezése, költségszámítása, építés vezetése és leszámolása, valamint ugyanezeknél a gépészeti berendezések korszerűsítési, átalakítási, javítási és karbantartási munkálatai; a három nagyüzem kivételével az összes fővárosi gépüzemek üzemvezetése, műhelyek vezetése s az üzemek üzemgazdaságosságának irányítása és ellenőrzése, a községi háztartás keretébe tartozó hivatalok, intézetek, intézmények és üzemek fűtésének irányítása és ellenőrzése, az ezek részére szükséges tüzelőanyagok biztosítása; távfűtésekre, városfűtésekre, termálvíz és egyéb korszerű fűtési rendszerekre vonatkozó tanulmányok, javaslatok; az iskolai fűtők személyi ügyei; a pedagógiai film készítésének műszaki ügyei; a kegyúri templomokban levő orgonák és toronyórák; az ipari szabványosítás és racionalizálás gépészeti vonatkozásai; véleményadás gépészeti jellegű építésrendőri és fűtési ügyekben; a hivatalok, intézetek, intézmények, közép- és kisüzemek személy- és tehergépkocsijainak beszerzése és gépkocsik karbantartása; szavatossági biztosítások, töréskárok megállapítása; a főváros tulajdonában levő összes gépkocsik nyilvántartása; az ügyosztály ügykörébe tartozó gépüzemek, fűtőberendezések, házi gépműhelyek és a gépkocsi szolgálat részére szükséges szerelési üzemanyagáruk beszerzése és szétosztása az Anyaggazdasági Intézet útján; házinyomdai gépek, továbbá az író-, számoló és egyéb irodai gépek beszerzése és a tűzoltóság ügyei. *A Központi Javítóműhely vezetése*, a Tűzoltóság korszerűsítése. — *A polgármesteri XVI. ügyosztályhoz tartozó intézmények: a)* Tűzoltóság; *b)* Hordójelző Hivatal; *c)* Székesfővárosi Központi Javítóműhely; *d)* Városházi gépkocsi garázs; *e)* Városházi távbeszélő központ.

A POLGÁRMESTERI ÜGYOSZTÁLYOK 1945. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

Polgármesteri I. (Elnöki) ügyosztály.

A székesfőváros az ostromot követő időkben közigazgatásának újjászervezését és általában a közigazgatási feladatok elvégzését csak jelentékenyen csökkentett létszámú tisztviselőszemélyzettel kezdhette meg. A távollévők javarészét katonai szolgálat, hadifogság, valamint közlekedési nehézségek stb. akadályozták a szolgálatuk megkezdésében. Az év második felében már nagyszámban jelentkeztek a visszatérő alkalmazottak. Figyelembevéve a 3300/1945. M. E. számú rendeletet, amely a nyugatról visszatért alkalmazottak igazolását különleges feltételekhez köti, a visszatért alkalmazottakat általában igazolásukig szolgálattételre nem osztották be. A rendkívüli állapotok a rendelkezésre álló alkalmazotti létszám teljes kihasználását követelik meg, ezért a más hatóságokhoz kirendelt alkalmazottak visszarendelése iránt intézkedtek. Ugyancsak intézkedtek aziránt, hogy az év első felében az egyes üzemektől a közigazgatáshoz berendelt alkalmazottak eredeti szolgálati helyükre visszatérjenek. Az elmult félévben a közigazgatásnál befejeződött az egyes szakszolgálati helyek normállétszámának megállapítása. Ennek eredményeképen az egyes hivaatlok létszámában előállott aránytalanságok megszüntetése áthelyezések útján történt.

A kerületi elöljárók és kerületi közigazgatásban működő szakhivatalok (kerületi lakáshivatalok, közmunkahivatalok és mérnöki hivatalok) egymásközötti szolgálati viszonyát rendelettel részletesen szabályozták. A szabályozás egyrészt kellőképen biztosítja az elöljáróknak, mint a kerületi közigazgatás vezetőinek felügyeleti jogát, másrészt érintetlenül hagyja a szakhivatalok ügyintézésének szakfőnöki irányítását. A papirosanyaggal való gazdálkodás terén a székesfőváros hivatalaiban a legszigorúbb takarékosságot rendelte el a polgármester és a nyomtatványok megrendelését, valamint felhasználását részletesen szabályozta. Az ügyosztály útján összeiratta a főváros hivatalainál, intézményeinél fekvő hulladék papírosanyagot. A székesfővárosi hivatalok és az alkalmazottak ellen benyujtott panaszok kivizsgálásának meggyorsítása érdekében olymódon intézkedtek, hogy a panaszokat a jövőben az eddigi eljárással ellentétben, elsőízben a helyszínen kell kivizsgálni. A főváros egyes hatóságainál, intézeteinél és intézményeinél az alkalmazottak részére történő árubeszerzés megkönnyítésére alakult beszerzési csoportok működését és részükre a székesfőváros által nyujtandó kedvezményeket részletesen szabályozta. Az év második felében havonta átlag 135 ténylegesen szolgálatot teljesítő alkalmazott részesült segélyben. A főváros súlyos anyagi helyzetéhez mérten segélyt általában csak temetés, házasságkötés és gyermekszületés esetében, továbbá az ostrom következtében 100%-os kárt szenvedett alkalmazottak részére egyhavi törzsfizetésnek megfelelő összegben folyósítottak. Volt fővárosi alkalmazottak, illetőleg azok hozzátartozói havonta átlag 60 esetben részesültek segélyben. Az egyenlő elbánás elvének érvényesítése céljából elrendelték, hogy a közigazgatásnál foglalkoztatott napidíjas és havijegyzékes hivatalnokok október hó elsejétől kezdődően ugyanolyan feltételek mellett részesüljenek

családi pótlékban, mint a havi fizetéses alkalmazottak. Az alkalmazottak részére a BSzKRt villamosvonalain 50%-os kedvezményt biztosítottak. A közigazgatásnál alkalmazott 1248 tiszteletdíjas közül az elmult félév alatt állásáról lemondott 60, végleges állásba kinevezést nyert 41 tiszteletdíjas. Az elmult félévben 1132 áthelyezés és 893 alkalmazás történt.

A rehabilitációs bizottság ülést tartott 7 alkalommal, amelyekben elutasított 46 kérelmet, helyt adott a kérelemnek 55 esetben Fegyelmi eljárás indult 26 esetben. A Központi városháza távbeszélőközpontjában december hó 31-én a bekapcsolt mellékállomások száma 442, a hat számjegyűeké 65 volt.

A Székesfőváros Statisztikai Hivatal az elmult év alatt fokozatosan megindította az ostrom által félbeszakított adatgyüjtéseit és a hátralékokat feldolgozta. Kiadta »Budapest 1873-tól napjainkig« című zsebkönyvét. Az újra megindított Városi Szemlének három száma jelent meg. A külföld tájékoztatására és a kulturális kapcsolatok felvétele céljából »Budapest számokban« címen angol és orosznyelvű zsebkönyvet állított össze. A város súlyos helyzetének bemutatására. »Budapest közállapotairól az 1945—1946. tél küszöbén« címen jelentést készített, amely négy idegen nyelven kerül nyilvánosságra. Részt vett a hivatal a háborús épület- és magánkárok összeírásában, feldolgozta az ostrom után végrehajtott népösszeírás eredményeit és új adatgyüjteséket is megszervezett.

A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja a nehézségeket leküzdve, fokozatosan helyreállította szolgáltatásait. A gyógyszerellátás terén mutatkozó rendkívüli nehézségek leküzdésére házigyógyszertár létesítését határozta el. A kórházi ápolás megkönnyítése érdekében magánkórházat létesített, amely egyelőre belgyógyászati osztállyal 91 ággyal szolgálja a tagok érdekeit. Október 15-e óta működik a fogorvosi rendelőben az újonnan létesített fogtechnikai laboratórium.

A házinyomda folytatta megkezdett újjáépítési munkáit. Ennek során a kéziszedő- és stereotypia-osztályt üzemképessé tette, a galvanoplasztikát helyreállította, a kőnyomdai osztályon az autografiai munkák felvételét átszervezte, a kőnyomdai és értéjegynyomó osztály gépei is elérték az ostrom előtti teljesítményüket.

A gondnoki hivatal az oda beosztott ipari szakképzettségű altisztekkel erőteljesen vett részt a helyreállítási munkálatokban. Különösen eredményes munkát végzett az újonnan felállított asztalosműhely a megrongálódott bútorok javítása terén.

Polgármesteri II. (Út- és mélyépítési) ügyosztály.

1. *Útépítés.* A légibombázás és ostrom következtében megsérült útburkolatok helyreállítása — melyek a háború utolsó évében részint a karbantartási munkák elégtelensége, részint a különleges és túlzott igénybevételek (páncélkocsik, súlyos teherautók, tankok) következtében már erősen le voltak romolva — olyan nagy feladatot jelentett, hogy a rendelkezésre álló arányalanul csekély pénzügyi fedezet, az anyag- és munkáshiány következtében e feladat elvégzése teljesen nem volt lehetséges. Mégis megfeszített munkával a helyreállítási és fenntartási munkálatokat sikerült oly mértékben elvégezni, hogy a székesfőváros úthálózatában ma már súlyosabb természetű, különleges forgalmi akadályt képező rongálódás nincsen. E tevékenység legnagyobb részét a kerületi mérnöki hivatalok végezték a rendelkezésükre bocsátott hitelek terhére. Az ügyosztály csupán az irányítás és felügyelet feladatát látta el. Az ostrom után leromlott úthálózat helyreállítási munkái mellett új utak építésére csak ott kerülhetett sor, ahol azok elkerülhetetlenül szükségesek voltak. Így az új dunahidak hozzájáruló útjait kellett megépíteni. Az utak fenntartásával és helyreállításával, valamint az új utak építésével kapcsolatban nagyobb mennyiségű kőanyag beszerzése is szükségessé vált. Bár szállítási nehézségek miatt a beszerzés akadályokba ütközött, a legszükségesebb kőanyagot sikerült biztosítani. Folyamatban van a harci cselekmények következtében megsérült útőrházak helyreállítása is.

2. *Csatornázás.* A sorozatos légitámadások és a székesfőváros ostroma következtében a csatornahálózatban is igen sok sérülés keletkezett. A bejelentett és vizsgálatokkal megállapított csatornasérülések hossza kereken 2800 fm, melyből az ügyosztály 1945. év végéig 2128 fm-t kijavított. Befejezték a dunai torkolatnál 5 m belméretű Ördögárok főgyüjtőjének a Dunapart és Szent János-tér közötti szakaszára eső javítási munkákat, a XIV. kerületben a Komáromi-úti csatornának Rákospatak alatti bujtatóját építették át és folytatták a Várhegy, Naphegy, Gellérthegy- és Tabán súlyosan sérült csatornahálózatának javítási munkáit. E vállalati úton végzett munkákon kívül a Csatornázási Telep házilagos munkával a város egész területén szétszórtan kisebb javításokat és átépítéseket végzett, melyek közül jelentősebbek a következők: II. ker., Mónus Illés rakpart, XI., ker. Kelenhegyi-út, IV. ker., Eskü-út, V. ker., Eötvös-tér. Az 1945. évre a sérült hálózat 80%-ának javítását irányozták elő, amiből 76%-ot sikerült is megjavítani, tehát csupán 4%-kal maradtak el az előirányzattól. Ennek okát a többszöri munkabéremelés folytán bekövetkezett fedezethiányban kell keresni. Az ostrom következtében rendkívül felszaporodott a csatornákban az iszap mennyisége, mely 9300 m^3-re volt becsülhető. Ebből 1945. évben 2800 m^3-t emeltek ki. E munkálatokat legnagyobb mértékben a fuvarhiány hátráltatta.

3. *Gépészeti munkák.* A csatornahálózat révén összegyüjtött szennyvíznek a Dunába való átemelésére 4 szivattyútelep szolgál. Ezek újjáépítési és helyreállítási munkái az alábbiak szerint alakultak: 1. A Központi Csatornaszivattyútelep gépházépületének helyreállítási munkálatai befejeződtek. A szürőház gépészeti berendezése üzemképes állapotban van. A szabad kiömlő és zsilip gépészeti részének kijavítása már folyamatban van és remény van arra, hogy 1946. elején a mélyépítési munkák is megkezdődnek. A telep gépjárműállományában nem volt lényeges változás. A 20 évvel ezelőtt beszerzett vontatók azonban a rájuk háramló feladatokat csak folytonos drága javítások árán tudják teljesíteni, bár e járművek üzemképessége nagy mértékben befolyásolja az egész telep működését. 2. A Magdolnavárosi Csatornaszivattyútelep háborús kárt alig szenvedett. A Szőnyi-úti kis átemelő telepet házilagos munkával helyreállították, így a Budapesti Korcsolyázó Egylet a műjégpálya vízszükségletét a Rákospatakból zavartalanul el tudja látni. 3. Az Óbudai Csatornaszivattyútelep gépi berendezésének kiegészítése, az átnedvesített elektromótorok kiszállítása befejeződött, míg a szerszám- és szerszámgéphiányt még nem sikerült teljesen pótolni. 4. A Kelenföldi Csatornaszivattyútelepen kisebb épületkárok helyreállítása elkészült.

4. *Vízépítés.* A háború és az ostrom súlyosan megrongálta a főváros vízépítési műveit, árvízvédelmi berendezéseit és kisebb közúti hídjait. Az utak tartozékát képező támfalak is kisebb-nagyobb rongálódásokat szenvedtek, hasonlóképen megsérültek a közforgalmú lépcsők is. Nagy a veszteség az árvízvédelmi telep felszereléseiben, gépeiben, szivattyúiban, szerszámaiban és épületeiben is. A helyreállítási és újjáépítési munkálatokat az ügyosztály sürgősségi sorrendbe foglalta és azokat eszerint igyekezett megvalósítani. Első és legfontosabb feladat volt a főváros árvízvédelmi biztonságát veszélyeztető rongálódásoknak legalább ideiglenes helyreállítása, s a közúti közlekedést nagymértékben akadályozó hidak újjáépítése. Az árvízvédelmi munkálatokat fokozott mértékben kellett végrehajtani, mivel a felrobbantott dunahidak roncsai az árvízveszélyt oly mértékben növelték, hogy kedvezőtlen körülmények összejátszása esetén a multban észlelt vízszinteket esetleg méterekkel túlhaladó árvizek is bekövetkezhetnek.

Az árvízvédelmi és vízépítési telepeken háború okozta épületkárokat legnagyobbrészt kijavították, a veszendőbe ment, illetőleg megrongálódott árvízvédelmi szivattyuk 60%-át részben új beszerzéssel, részben helyreállításokkal pótolták. A szerszámok és szerszámgépek beszerzése és helyreállítása is nagyrészt megtörtént. A szállítóeszközök, gépjárművek 50%-át szintén sikerült újból üzembe állítani. A belvíz levezető patakok és árkok legszükségesebb karbahozatala és tisztítása megtörtént.

A főváros kisebb közúti hídjai közül a Rákospatak hídjait érte a legnagyobb kár. Elpusztult egy vasúti híd (25%), 16 végleges közúti híd (85%), 9 ideiglenes közúti híd (39%) és 5 gyaloghíd (28%), összesen 31 híd. A helyreállítási munkákat a gyalogforgalom biztosítása érdekében a gyalogh idak helyreállításával kezdték el.

A budai oldalon a Balatoni-úton a MÁV bécsi fővonalát keresztező 3 nyílású felüljáró sérült meg súlyosan, ennek helyreállítása úgy a közúti, mint a vasúti forgalom biztosítása érdekében rendkívül sürgős volt.

5. *Útügyi Intézet.* Az Intézet tulajdonképen az 1909-ben létesült Kátrányozó és Bitumenező telep munkáját folytatja. A telep később az útkátrányozáson kívül egyre fokozottabb ütemű fejlődéssel kapcsolódott be a fővárosi útkarbantartási és javítási munkákba. 1932-ben a karbantartott és javított mintegy 6400 m² kátrányos és bitumenes útból 500.000 m²-t maga a telep készített és csak 140.000 m² volt a vállalkozók által elvégzett munka mennyisége. Az önálló, elkülönített vagyonkezelésű telep polgármesteri rendeletre 1934 január 1-én az Anyagvizsgáló Intézettel egyesül és ettől kezdve Budapest Székesfőváros Útügyi Intézete néven közigazgatási intézménnyé alakul. A 7642/1945—I. sz. rendelet kimondotta, hogy ismét önálló Útügyi Intézetet kell alakítani. Ennek megszervezése most van folyamatban.

A megalakítandó új Útügyi Intézet feladatkörét az alábbiakban körvonalazhatjuk: *a)* az útépítési technika során felmerülő burkolási mód tökéletesítése, új anyagok kipróbálása, próbaburkolatok létesítése által és ezek gyakorlati vizsgálata; *b)* a vállalkozók által végzett burkolásokra vonatkozó árelemzés és árellenőrzés; *c)* útfenntartási szolgálat ellátása kátrányos és bitumenes utakon, valamint a kerületi útfenntartási munkák kapcsán makadám burkolatoknál is; *d)* nagyobb új útépítési munkák végrehajtása; *e)* a székesfővárosi Úthengertelep üzemének továbbvitele.

6. *Anyagvizsgáló Intézet.* Az Anyagvizsgáló Intézet a székesfőváros út-, mély- és magasépítkezéseinél felhasználásra kerülő anyagokat éspedig: bitumen, kátrány, porkátrány, ásványi- és szigetelőanyagok, beton, kőagyag és karbonit csatornacsövek, fali és klinkertégla, különféle cementek és hidraulikus kötőanyagok (trasz, puzzolán), keramit, csempe stb. megvizsgálja, minőségüket és használhatóságukat megállapítja, majd beépítésük alatt és után a kész áruból is, így a különböző aszfaltburkolatokból, kövezetkiöntőanyagból és betonépítményekből mintát vesz és ellenőrző vizsgálatokat végez. Az építést megelőzően pedig talajmechanikai és talajvíz vizsgálatokat végez. Az eddig felsorolt rendes vizsgálatokon kívül az Intézet kísérleti- és kutatómunkát is végez, amellyel a különböző építőanyagok alkalmazásának lehetőségeit vizsgálja. A fővárosi minőségű feltételek, előírások és szabványok kidolgozásával, valamint irodalmi munkásságával tudo-

mányos téren is jelentős működést fejt ki. A vizsgálatok száma a háborút megelőző évben erősen emelkedett, a háború óta valamelyest csökkent, azonban a háború befejeztével és főleg az újjáépítéssel kapcsolatban a vizsgálatok igen nagymérvű emelkedése várható. Tekintettel arra, hogy a hasonló állami intézmények nagyrészt elpusztultak, így nagymennyiségű idegen vizsgálatra is számítani lehet. Az Anyagvizsgáló Intézet költségvetésileg a többi ugyanilyen rendeltetésű belés külföldi intézményhez hasonlóan ráfizetéssel dolgozik. Azonban ha tekintetbe vesszük a végzett kísérleti és kutató munkásságot, illetve azok eredményeit, a tudományos és irodalmi működést, valamint azt a körülményt, hogy a vizsgálatokkal nagymértékű közmunkákhoz használt anyagok minőségét és az előírt követelményeknek megfelelő felhasználását ellenőrzi, a vizsgálati díjakból származó bevétel távolról sem fejezi ki azt az értéket, amelyet az Intézmény működése a fővárosnak jelent. A költségvetésben álló ráfizetés csak látszólagos.

7. *Székesfővárosi kertészet.* A székesfővárosi parkok zöme a háborús körülmények következtében olyan nagymértékben elpusztult, hogy a helyreállítási munkálatok a fedezet-, anyag- és munkáshiányra való tekintettel nem haladhattak olyan mértékben előre, mint az kívánatos lett volna. Nagyban hozzájárult a fővárosi parkok pusztulásához a tüzelőanyaghiány, aminek következtében már az ostrom megkezdése előtt is, azóta pedig fokozott mértékben irtották a parkok fáit. A világváros életében a parkok és kertek nemcsak esztétikai szempontból kívánatosak, hanem közegészségügyi érdek is, hogy azok minél hamarabb helyre legyenek állítva. A székesfőváros kertészete is mindent megtett, hogy a parkokat legalább a további pusztulástól megóvja.

E téren a legkiemelkedőbb munkateljesítmény a Gellérthegy és a Tabán rendkívül súlyosan megsérült összefüggő kertcsoportjának tereprendezése volt. Attól lehet ugyanis tartani, hogy a Gellérthegyen, ahol ennek csekély vastagságú termőföld rétegét a robbanások megbolygatták és ahol a vízlevezető folyókák és csatornák elpusztultak, veszélyes föld- és hegycsuszamlások léphetnek majd fel, amelyek amellett, hogy a közforgalmat akadályozzák, Budapest legszebb parkját karsztos hegyoldallá változtatták volna. Itt több mint 25.000 m^3 földet mozgósítottak és mintegy 200.000 m^2 parkterületet állított a kertészet helyre, aminek egy részét fűmagvetéssel is megkötötte. A budai oldalon a Városmajor kertjében voltak még nagyobbszabású helyreállítási munkálatok. Azonkívül megépült a Budaörsi-út mellett az Amerikai Katonai Temető.

A pesti oldalon a belvárosi parkok helyreállítása folyt, melyek közül megemlíthetők a József-tér, az Andrássy-úti körönd, a Hunyady-tér, a Klauzál-tér és Rózsák tere, a Tisza Kálmán-tér újjáépítési munkái. A külső pesti parkok helyreállítása is megkezdődött.

Hatalmas munka folyik a kertészeti telepeken is, ahol a kiültetendő virágokat termesztik, továbbá a faiskolákban. A telepek berendezéseit, üvegházait a háború tönkretette és csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült a termelést ismét megindítani.

8. *Erdő- és Mezőgazdasági Hivatal.* A székesfőváros parkjainál és kertjeinél is sokkal nagyobb károsodást szenvedtek a háború következtében az erdők. Az erdők észnélküli irtása már az ostrom előtt megkezdődött. A pesti oldalon levő mintegy 367 katasztrális hold erdőt 1945. év tavaszára teljesen letarolták, úgy hogy még a fatuskókat is elvitték. Sajnos, a pótolhatatlan erdők Budán is állandóan fogynak. Úgy a katonaság, mint a polgári lakosság szinte korlátlanul pusztították az erdőket. Mindezen felül a hatósági tüzelőanyagellátás teljes csődje következtében a felsőbb hatóságok is kénytelenek voltak közcélra (pékek, közkonyhák, kórházak) nagymennyiségű fakitermelést elrendelni. Csupán a budai oldalon 15.000 m^3 fát termeltek ki hatósági célra. Ehhez járult az illetéktelenek által kiirtott csaknem 10.000 m^3 fa.

A földbirtokreform során az összes erdő a magyar állam tulajdonába ment át. A székesfőváros erdeinek átvételére is sor került tehát. A polgármester közbenjárására azonban — figyelembevéve azt a különleges célt, amelyet az erdők szolgálnak (egészségügyi, kirándulási, szépészeti stb.), továbbá a székesfőváros által az erdők gondozására, nagyobbítására fordított hatalmas kiadásokat, a földművelésügyi miniszter a székesfővárosi erdőket úrijog elismerési díj fizetése fejében a székesfővárosnak egyelőre 5 évi időtartamra kezelésre visszaadta.

Polgármesteri III. (Városrendezési és magánépítési) ügyosztály.

A polgármesteri III. ügyosztály egyike a háború által legjobban sújtott ügyosztályoknak, mert nemcsak hivatali helyiségeinek 60%-a és intézés alatt levő iratainak mintegy 80%-a semmisült meg az ostrom alatt, hanem működésének alapját képező teleknyilvántartása, térképei és mérési adatgyüjteményei is nagyrészt elpusztultak. Csak a Szent István bazilika pincéjében biztonságba helyezett építési engedélytervek, az úgynevezett tervtár és a főváros tulajdonában levő ingatlanok nyilvántartási könyvei és az irattár egy része maradt meg. Az ügyosztály személyzete az 1944. évi decemberi létszámhoz képest erősen csökkent, mert részben a nyugatra távozottak még nem tértek vissza, többen a kerületi mérnöki hivatalokban és más ügyosztályokban teljesítenek szolgálatot, hármat nem igazoltak, hatan (köztük 4 mérnök és 1 műszaki) állásukról lemondtak, másutt helyezkedtek el, végül négyen a Fővárosi Közmunkák Tanácsához mentek át. Különösen a mérnöki és műszaki képesítésű személyzet csökkenése szembetűnő.

A közterületfoglalási díjak kivetése. Az ügyosztály ügykörébe tartozik és munkaerejét nagymértékben igénybe veszi az épületrészekkel elfoglalt közterületek használatáért járó díjakról alkotott 183/1940. kgy. számú szabályrendelet végrehajtása, nevezetesen a főváros területén a közterületbe nyúló kirakatszekrények, üzlethomlokzatok, védőtetők és pincevilágítóaknák után évenként, a zárt erkéllyel, lábazattal és épületkiugrással elfoglalt közterületek után pedig átalányösszegben — négyzetméterenként — fizetendő díjak megállapítása, kivetése és az ezzel kapcsolatos különféle intézkedések megtétele. A hivatkozott szabályrendelet a közterület használati díj fizetésére az ingatlantulajdonos egyetemleges felelősségének megállapítása mellett elsősorban a közterületet elfoglaló épületrész használóját kötelezi. Ennek következtében az ingatlanok tulajdonosának, de méginkább az üzlethelyiségek bérlőinek személyében előforduló gyakori változásokról érkező bejelentések a kivetések megfelelő módosítását és a díjszámlák átírását teszik szükségessé, melyek egész éven át visszatérő munkát adnak az ügyosztálynak. A közterülethasználati díjak kivetésével és behajtásával járó adminisztrációs munkákat jelenleg nagymértékben fokozza az, hogy az ostrom alatt megsemmisült üzlethomlokzatok stb. közterületfoglalási kötelezettségét törölni kell, valamint az, hogy a változott viszonyok folytán az üzletbérlők tekintélyes része kicserélődött és a díjfizetési kötelezettségüket az új bérlő nevére kell átírni.

Az ingatlanforgalmi irodák ellenőrzése. A 17.954/1945—I. számú polgármesteri határozat az ingatlanforgalmi irodák engedélyezésére és ellenőrzésére vonatkozó ügykört 1945. évi szeptember 1.-i hatállyal a polgármesteri VIII. ügyosztálytól a polgármesteri III. ügyosztály ügykörébe utalta. Ennek az ügykörnek a rendezése folyamatban van. A földművelésügyi miniszter már eddig is körülbelül 30 megszüntetett ingatlanforgalmi iroda engedélyét adta ki újból. Ezidőszerint körülbelül 250 ingatlanforgalmi iroda működik, amelynek ellenőrzését a helyszínen a folyó évben végre kell hajtani. Az ingatlanforgalmi irodák ellenőrzésével kapcsolatban az ingatlanok eladásánál, *különösen a nagyobb parcellázásoknál tapasztalható visszaélések meggátlása* céljából 312.640/1945—III. szám alatt oly értelmű kormányintézkedés érdekében intéztek a földművelési miniszterhez felterjesztést, hogy az adásvételi szerződésekhez csatolni kelljen a szerződő felek által láttamozott és a telket érintő szabályozást, a beépítési adatokat, valamint a telekre vonatkozó nem telekkönyvi kötelezettségeket, vagy korlátozásokat is feltüntető hivatalos helyszínrajzot. Ilyen hiányában az ügylet ne legyen telekkönyvezhető. Ezzel ugyanis elejét lehet venni a vevők tájékozatlanságának és nem érheti őket oly meglepetés — mint a multban sokszor előfordult —, hogy például a megvett telekre építkezni sem lehet.

Építési engedélyek. Az 1937 : VI. tc. alapján a Fővárosi Közmunkák Tanácsa által alkotott új Építésügyi Szabályzat képezi alapját a főváros magánépítési tevékenységének és az építési engedélyek kiadásának, amely ügykör legnagyobb részben a polgármesteri III. ügyosztály hatáskörébe tartozik. Az 1940. évben érvénybelépett Építésügyi Szabályzat széleskörű, módszeres és szakszerű végrehajtását megakadályozták az elmult háborús évek, a háború alatti egyre nagyobb építőanyag- és munkáshiány, ami végül is az építkezések teljes beszüntetéséhez vezetett. Ma az Építésügyi Szabályzat végrehajtásánál egész új helyzetet jelentenek a háború és az ostrom alatt keletkezett épületkárok, amelyek Budapest újjáépítését tették szükségessé és az engedélyhez kötött építési munkák ügyintézésében szükségszerű változásokat okoztak. Az újjáépítés egységes irányítására felállított Országos Újjáépítési Kormánybiztosságnak az egyik legelső intézkedése volt, hogy az 510/1945. számú rendeletében — Budapest területén is — *az építési engedélyek kiadását a Fővárosi Közmunkák Tanácsa előzetes hozzájárulásához kötötte.*

A romeltakarítással együtt megindult építményhelyreállítások nagy száma és a hatósági helyszíni ellenőrzések tapasztalatai alapján az engedélyezési eljárás meggyorsítására a kormánybiztos 2481/1945. számú rendeletével a jelentéktelen szerkezeti károk helyreállítását a kerületi elöljáróságoknál tett egyszerű írásbeli bejelentéshez kötötte. Az összes többi helyreállítási munka engedélyezésénél pedig a Fővárosi Közmunkák Tanácsának 48 órán belül hozzájárulást megadó, vagy megtagadó elvi döntést kell hozni, azután pedig a kérelmeket a polgármesterhez kell küldeni. A rendelet szerint az ügyosztály az elvi döntés alapján helyszíni szemlét tart és az engedélyt hat napon belül kiadni köteles.

A nagy iramban megindult építményhelyreállításokkal bekövetkezett az építőanyag- és munkáshiány. A kormánybiztos az építőanyagokkal és a munkaerővel való tervszerű gazdálkodás érdekében 4900/1945. szám alatt úgy rendelkezett, hogy további intézkedésig csak a tető- és lakáshelyreállításokat, valamint a középítkezéseket szabad engedélyezni és valamennyi megkezdett építkezést bejelentésre kötelezte. *Erre az intézkedésre sok engedélynélkül megkezdett építkezést jelentettek be,* amikor is az építtetőket az engedély azonnali beadására, a kerületi elöljáróságokat pedig a megfelelő intézkedésekre és a megtorló eljárások megindítására szólították fel. A polgármester az építkezési engedélyek kiadását azzal is kívánta egyszerűsíteni, hogy a 311.201/1945—III. sz. rendeletével a *különleges szempontokból elbírálást nem igénylő engedélyek kiadását 1945. évi október hó 1.-től kezdődően a kerületi mérnöki hivatalokra bízta.* Ezzel kapcsolatban *az ügyosztály kéthetes előadássorozatot tartott a kerületi mérnökök részére* az építési engedélyek iránti kérelmek elbírálásánál követendő irányelvekről. Az előadások tárgyai a következők voltak .

Általános tudnivalók és építészeti elbírálás. Statikai elbírálás. Gépészeti elbírálás. Talajtan, épületalapozás.

Az Építésügyi Szabályzat könnyebb áttekintése céljából a *Szabályzat alapján táblázatos összefoglalás készült*, amelyet kiegészített a városrendezési törvény és más, az ügyosztály ügykörébe tartozó rendelkezések és adatok ismertetése. Az év folyamán kiadott építési engedélyek száma: 430.

Tervtár. Az engedélyezett építkezések tervei, az engedélyező határozatok másolatai és használati (lakhatási) engedélyek az ügyosztály tervtárába kerülnek, ahol szigorú levéltári kezelésben őriztetnek. A tervek a tervtárban az ügyfelek által megtekinthetők. A tervtár a felek részére a vonatkozó szabályrendeletnek megfelelő díjszabás szerinti összegnek az ügyosztályi pénztárnál való befizetése ellenében a tervekről ceruza-, tus-, vagy színezett másolatokat ad ki, vagy fotomásolatokat készíttet soronkívül »hiteles másolatokat« is készít, vagy az ilyen célból benyujtott terveket a tervtárban őrzött tervekkel történt egyeztetés után hitelesítő záradékkal látja el. Az év folyamán kiadtak 254 tervmásolatot és hitelesítettek 73 darab tervet. Az épülethelyreállításokkal kapcsolatban a tervtár munkája rendkívül megnövekedett, mert a régi építési tervek a háztulajdonosoknál nagyrészt elvesztek és az egyetlen hely, ahol adatok nyerhetők, az ügyosztály tervtára. A tervtárat az ostrom előtt a Szent István bazilika pincéjében helyezték el és így nem pusztult el.

A korszerű épületszerkezetek tanulmányozása. A modern építészeti formák elterjedésével újfajta építőanyagok és szerkezetek jelentek meg. Ezekkel egyidőben megindult az építőipar nagyarányú gépesítése. Az egyre mechanizálódó épületeknél a tégla helyét a jobb és olcsóbb építőanyagok, a könnyűfémek, a műanyagok veszik át. Ezeknek a tanulmányozására a technikai haladással való lépéstartás céljából az ügyosztály kiégett könyvtárát a legjobb szakkönyvekkel pótolták. Az 1937. VI. tc. az építési engedélyek kiadását a polgármesterre bízza. Ezért a jelen állapotnak a Fővárosi Közmunkák Tanácsa előzetes elvi hozzájárulása jogának rövid időn belüli megszűnésével számolva a polgármesteri hatáskörben az építkezések engedélyezésével és ellenőrzésével kapcsolatos szakkérdések rendszeres tanulmányozását megkezdték.

A korszerű épületszerkezetek és építőanyagok nemcsak az építészet, de a gépészet, a vegyészet, a geológia és a fizika körébe is tartoznak, ezért e sokágú *szakkérdések tanulmányozását az ügyosztály különböző szakos mérnökelőadói között osztották ki.* Ezek közé tartoznak a külföldi városok toronyháztörvényei, a hő- és hangszigetelés, az olajtárolók és olajfűtésű központi fűtőberendezések, a hézagmentes padlók, a vízszigetelés, az épületburkolóanyagok, az építőiparban használatos műanyagok és könnyűfémek. Idetartozik: az ügyosztály keretében egy építőanyaglaboratórium felállítása, nemkülönben az Anyagvizsgáló Intézetnek az ügyosztály működésébe való fokozott bevonása. A toronyházak levegőszabályozása, gépkocsiszínek, a benzinkútállomások, parkolóhelyek és a toronyház tűzrendészeti előírásain kívül, a kivilágított város esti városképével kapcsolatban a különböző színű fényreklámok, színharmóniáknak vizsgálatával, illetve a közlekedést zavaró, vagy szemet bántó fényreklámok műszaki és jogi szabályozásával is foglalkoznak.

A főváros altalajviszonyainak vizsgálata. Az ügyosztály munkájának újjászervezése során megkezdték az Építésügyi Szabályzat eddig végre nem hajtott részeinek szakszerű bevezetését. Ezek között első helyet foglal el *Budapest altalajának építkezés szempontjából való részletes feltárása.* Ehhez összegyüjtötték a főváros altalajára vonatkozó adatokat, régi és új geológiai térképeket, szakkönyveket, talajszelvényeket és minden adatot, ami a városföldrajzzal kapcsolatos. Az általános talajtérkép, a felső homoktakaróvastagság — hydrológiai viszonyok, a tőzegek — talajvizes és mély területek térképeinek összeállítása útján szerzett tapasztalatokat nemcsak városrendezési tervek elkészítésénél fogják felhasználni, hanem ezek alapján javaslatokat készítenek mély területek rendezésére, egyes városrészek talajvizeinek lecsapolására, az árteres területek szeméttel, épülettörmelékkel és földdel való feltöltésére. A vízállásfigyelő kutak adatainak kiértékelésével *a talajvízállás legkisebb és legmagasabb szintje megállapítását egy-egy helyre vonatkoztatva* megindították. A térképek elkészítése mellett gyakorlatilag jól használható talajminőség és talajvíznyilvántartót állítottak fel.

Városrendezés. Az ügyosztály városrendezési csoportjának munkáját az ostrom pusztításai rendkívül nagymértékben megnehezítették. Valamennyi nyilvántartási szelvény és szabályozási terv megsemmisült, így a munka legnélkülözhetetlenebb alapja hiányzik. Első feladat tehát nem lehetett más, mint valamiképen újra megalkotni az elpusztult alaptérképeket. Ezért mindenekelőtt a társhivataloknál (Fővárosi Közmunkák Tanácsa, Állami Térképészeti Hivatal, Felmérési Felügyelőség) igyekeztek az ott esetleg megmentett adatokat, szelvényeket és terveket felkutatni, hogy ezek felhasználásával kíséreljék meg a nélkülözhetetlen alapot rekonstruálni. Ez a munka természetesen — bármily nagy is — nem reprezentatív. Minthogy azonban ha látszólag inproduktív is, gyakorlatilag mégis elengedhetetlen, ennélfogva jelentős eredménynek kell tekinteni, hogy a csaknem 500 szelvényből álló sorozatból eddig mintegy 120 szelvény reambulálása már elkészült. Az újjáépítési és helyreállítási munkák megindulása folytán az ügyosztály és ezzel egyben a városrendezési csoport napi és folyó ügyforgalma is mind-

inkább megnövekedett. Egyre több és újabb városépítési probléma merült fel, az újszerű városrendezési lehetőségek pedig mind nyilvánvalóbbakká váltak. Ezek megoldása tekintetében a dolgok természeténél fogva eleinte csak aktaszerűen (építési engedélyek, véleményezések) vagy az értekezleteken előszóval előadott javaslatok formájában (hídkérdések, kisebb szabályozási ügyek stb.) foglaltak állást. Az ügyosztály azonban nem elégedhetett meg az ellenőri, vagy irányító szereppel, a köz érdekében kezdeményezést kellett a maga számára biztosítani. Minthogy azonban ugyanez a kezdeményezési törekvése a Fővárosi Közmunkák Tanácsának is megvolt, különösen pedig mivel e tekintetben a Tanács lehetőségei sokkal kedvezőbbek is — ugyancsak a köz érdekében — észszerűbbnek és célravezetőbbnek látszott a kezdeményezést és általában a városfejlesztési és a város újjáépítésére irányuló tevékenységet a Tanáccsal a lehető legszorosabban kollaborálva végezni. Ez az együttműködés teljes mértékben bevált és ennek során készül el Budapest újjáépítésének az az irányelve, mely elengedhetetlen alapja lesz a részletes szabályozási és rendezési terveknek, az építkezések minden vonatkozásában érvényre jutattva az egységes koncepciót. Így készült el *Nagy-Budapest telepítési és területfelhasználási terve*, továbbá a *forgalmi úthálózat főváza*, valamint a *vasúti és gyorsvasúti hálózat terve*. Ezek a tervek a főváros végleges álláspontjának kialakítása céljából értekezleten megvitatandó.

Az ügyosztály konkrét feladatokkal csak abban az esetben foglalkozik, ha azok témájának aktualitása ezt szükségessé teszi. Így dolgoztak ki többek között szabályozási és beépítési terveket a *Magdolna-városban, a X. kerületben és a Ferenc József-rakparton létesítendő lakótelepekre.* Tanulmányozták továbbá az elavult és súlyosan sérült háztömbök újjáépítési lehetőségét. A Tanáccsal, valamint a főváros idegenforgalmi és fürdőügyi illetékes szerveinek vezetőjével folytatott megbeszélések alapján dolgozták ki a *tabáni fürdőközpont* általános rendezési tervét. Hozzáfogtak *Óbuda részletes rendezési tervének* kidolgozásához, mely tervezet egyben fel fogja ölelni a budai fürdők északi csoportjának és ezek környékének korszerű rendezését is. Terveket dolgoztak ki a Márvány-utca és Mészáros-utca kapcsolatának megjavítására, a Lágymányos egy részének rendezésére és beépítésére, az Állat- és Növénykert Budán való új elhelyezésére.

Új építkezések előkészítése. Az új építkezések előkészítésének, az épületek felszerelései előregyártásának biztosítása céljából a Fővárosi Közmunkák Tanácsával megbeszéléseket folytattak. A nagyobb lakótelepek elhelyezésére szóbajöhető fővárosi tulajdonban levő területek közül úgy városfejlesztési szempontokból, mint a közművek költségei alapján elsősorban a Magdolnavárosi úgynevezett Krausz—Mayer-féle telkek és a Ferenc József-hídtól délre a közraktárak területe vehető számításba. Erre a két területre a székesfőváros és a Fővárosi Közmunkák Tanácsa közösen írtak ki tervpályázatot. A Magdolnavárosi területre alacsony épületek, a Dunaparton pedig magas házak tervezése volt a pályázat tárgya.

Újjáépítési ötletpályázat. A hadműveletek következtében súlyosan sérült főváros újjáépítésére az ügyosztály ötletpályázatot írt ki. A pályázat célja az volt, hogy az egész főváros, egyes súlyosabban sérült, vagy elavult városrészeinek újjárendezésére, újjáépítésére ötleteket, terveket szerezzen be és ezek felhasználásával készítse el a főváros esetleg Nagy-Budapest általános és részletes városfejlesztési programját, illetve városrendezési terveit. Az ötletpályázatra 87 pályamű érkezett be, amelyek számos felhasználható ötletet és tervet tartalmaznak. A tervek elbírálása és a pályadíjak kiadása megtörtént s az anyagot az ügyosztály vette át abból a célból, hogy azt a városrendezési tervekhez való felhasználhatás szempontjai szerint feldolgozza, továbbá, hogy azt könyv formájában való kiadásra összeállítsa.

A székesfőváros teleknyilvántartási szelvényeinek újrakészítése. A székesfőváros teleknyilvántartásának alapja : a 485 darab szelvényből álló 1 : 1440, illetve 1 : 720 léptékű térképszelvénysorozat. Ez az ostrom következtében teljesen megsemmisült, úgyhogy azokat az ügyosztály az Állami nyomda, illetve a 9. számú Földmérési Felügyelőség közbenjöttével újrakészíti, illetve nyomtatja.

A teleknyilvántartási lapok újrakészítése. A teleknyilvántartás alapja egy a helyrajzi számok sorrendjében rendezett adatnyilvántartás, amely tartalmazza a telekkönyvi és nyilvántartási adatokat, a beépítési módra a telket érintő szabályozásra, valamint a telekre, vagy az azokon létesített épületekre vonatkozó hatósági engedélyeket, kötelezettségeket és korlátozásokat. A nyilvántartási könyvek az ostrom alatt megsemmisültek. Az új nyilvántartás kartoték-rendszerben készül. Az adatok legnagyobb része a telekkönyvi hivatalban beszerezhető. Ezért a *kartoték-lapok felfektetését* és a telekkönyvi betétek és a telekkönyvi irattár anyagából megszerezhető adatok rávezetését a *telekkönyvi hivatalok helyiségeiben működő csoportok végzik.* Az új kartoték-rendszerű nyilvántartás előreláthatóan 1946. év végére fog teljesen elkészülni.

Telekrendezés. A telekfelosztások, szabályozások, határrendezések, telekegyesítések és kisajátítások terveinek elkészítése, a teleknyilvántartás és térképtár megsemmisülése folytán nehézségekbe ütközik. A telkek jelenlegi telekkönyvi állapotának, továbbá a telkeket érintő városrendezési tervek, valamint a térrajzok elkészítéséhez szükséges nyilvántartási szelvények felkutatása céljából esetenként a telekkönyvi hivatalnál, az Állami Földmérési Felügyelőség fővárosi nyilvántartásánál, és a Közmunkák Tanácsánál kell eljárni. A pesti oldalon, valamint Budának azon a részén, ahol a városfelmérés még nem történt meg, illetőleg nem fejeződött be

(a XII. kerületnek egy része és a XI. kerület), az 1867—74. évi felmérés üvegszelvényei nyujtanak legtöbb esetben kiindulási alapot. Ezek az üvegszelvények az ostrom ideje alatt a Bazilika pincéjében megmaradtak ugyan, azonban elavultságuk és rongáltságuk miatt legtöbb esetben nem használhatók fel. E csoportra a földbirtokreform Budapest területén való végrehajtásával kapcsolatban óriási feladat vár, mert a közeljövőben a meginduló házhelyhez juttatás céljára — az előzetes értesülések szerint — mintegy 10.000 új házhely (parcella) kialakítására lesz szükség.

Kitűzés. A telekrendezéseknél említett nehézségek fokozott mértékben, különösen a pesti részen jelentkeznek, mert ott városfelmérési adatok még egyáltalán nem állanak rendelkezésre. Hozzájárul ehhez még a magassági adatok beszerzése a Közmunkák Tanácsánál, vagy a polgármesteri II. ügyosztálynál. Az 1945. évben 30 telek kitűzése történt meg.

Ingatlanok szerzése és elidegenítése. Az ügyosztály az alábbi nagyobb ügyeket tárgyalta le, illetve intézte el: Felterjesztés a miniszterelnökhöz és a pénzügyminiszterhez az I. ker., Krisztina-körút 121. sz. 7600 hrsz. ingatlannak (volt Karátsonyi-palota telke) a székesfőváros részére közoktatási épület céljára való megszerzése tárgyában. Az ingatlan »Verein Reichdeutsche Schule« tulajdona és mint ilyennek zár alól való feloldása a Szövetséges Ellenőrző Bizottság hatáskörébe tartozik. Ez pedig diplomáciai úton indítható meg. A III. kerületi úgynevezett Óbudai Köztemető bővítése céljára szükséges 19.973. és 19.974/1. hrsz. összesen 2211·50 négyzetöles területnek az ugyanott fekvő 19.588. hrsz. 2041 négyzetöles székesfővárosi területért való elcserélése. A III. kerületi úgynevezett Óbudai Köztemető bővítése céljára szükséges 19.965. és 19.967. hrsz. összesen 1197·60 négyzetöles területnek az ugyanott fekvő 19.866. hrsz. székesfővárosi telek 960 négyzetöles részért való elcserélése. A IX. kerület Illatos-út mentén fekvő 38.230/5. hrsz. ingatlan 1249·57 négyzetöles részének a Royal Ipari és Kereskedelmi Rt. részére gyártelep bővítés céljából a III. kerület Kados-utca mentén fekvő 23.529. hrsz. és 23.530. hrsz. összesen 435 négyzetöl, a XIII. kerület Tahi-utca mentén fekvő 26.664. hrsz. 672·50 négyzetöl, XIV. kerület Rákospatak-utca mentén fekvő 38.894. hrsz. 232·30 négyzetöl területű telkekkel, továbbá a XIV. kerület, Rákospatak-utca mentén fekvő 30.891. hrsz. 208·50 négyzetöl nagyságú telek $^1/_{12}$-ed s végül a X. kerület Óhegy-dűlőbe fekvő 41.191. hrsz. 1059·90 négyzetöl nagyságú telek ugyancsak $^1/_{12}$-ed részével való elcserélése. A VII. kerület, Wesselényi-utca 28. sz. 34.293. hrsz. 83·30 négyzetöles ingatlannak rajta álló felépítményekkel és tartozékaival együtt szabályozás céljából a XIV. kerület, Stefánia-út és Besnyői-út mentén fekvő 32.481. hrsz. 300 négyzetöl, 32.480/1. hrsz. 195·10 négyzetöl, végül a XII. kerület, Hegyalja-út mentén fekvő 2369/4. hrsz. 271·30 négyzetöles székesfővárosi telkekkel való elcserélése.

Temető sürgős bővítése céljából a 8664—866/6-ig 8668—8669. hrsz. ingatlanokból szükséges 7415·70 négyzetöles területnek egyezség útján való megszerzése. Egyúttal az említett területek megszerzésére vonatkozó kisajátítási eljárás is megindult.

Az I. kerület IV. Béla-út 9. sz. 7152. hrsz. ingatlannak az I. kerületi elöljáróság céljára, megszerzésére a kisajátítási eljárás megindíttatott.

A fővárosi telkek bérbeadása. A 6680/1945—I. számú rendelet értelmében a főváros tulajdonát képező mezőgazdasági és ipari területek bérbeadásával kapcsolatos ügyek elintézése 1945. július 1.-től a polgármesteri III. ügyosztály ügykörébe került. Ezzel kapcsolatban a bérbeadások ügyintézésének módosítása és egyszerűsítése tekintetében az ügyosztály több javaslatot dolgozott ki, amelynek eredményeképen az eljárás sokkal egyszerűbb és gyorsabb lett. Ugyancsak az ügyosztály előterjesztésére tértek át a bérek és haszonbérek, valamint a közterületek használati díjának búzában való megfizetésére. A főváros ipari célokra 1250 tételben 75.000 négyzetölnyi területet, mezőgazdasági célra pedig 1200 tételben 2500 magyar hold területet hasznosít. Míg 1944. évben a székesfőváros ipari és raktározási célokra 15.000 négyzetölet, mezőgazdasági művelésre pedig 140 magyar hold területet adott bérbe, addig 1945-ben ipari és raktározási célra 35.000 négyzetöl, mezőgazdasági célra pedig 820 magyar holdat adott bérbe. A bérbeadások növekedése főleg onnan ered, hogy a háború miatt elhagyott bérletek tehát olyanok, amelyek egyébként ez évben még nem lettek volna újra bérbeadásra esedékesek, tavasszal hasznosításra kerültek. Az ilyen bérletek területe 320 magyar holdat tett ki.

Utca- és házszámnyilvántartás. Az utcák elnevezése a Fővárosi Közmunkák Tanácsának hatáskörébe tartozik. A gyakorlati keresztülvitele azonban a főváros feladata. Az Építésügyi Szabályzat 356. §-a szerint minden ingatlantulajdonos köteles házszám- és hrsz. táblát kifüggeszteni, melyeknek alakját a Közmunka Tanács állapítja meg. Utcaátnevezés, vagy átszámozás esetén a számtáblák költsége a székesfővárost terheli. Az utca- és házszámjegyzékeket tartalmazó nyilvántartási könyvek teljesen elpusztultak. Ezek pótlása egyik alapvető feladata a telekkönyilvántartás újrakészítésének. A munkálatot az ügyosztály úgy végezte, hogy a tűzoltóságnál megmaradt régi utcajegyzékeket és a beszerezhető rendőrségi jegyzékeket alapul véve, az idevágó határozatok felkutatása és az így beszerzett adatoknak az 1 : 5000 térképszelvényekkel való egybevetése útján készítette el az új nyilvántartási jegyzékeket. Ez a munka körülbelül 2200 utca jegyzékének elkészítését jelentette és körülbelül 40.000 telek helyrajzi számának és a hozzátartozó házszámnak megállapítását tette szükségessé.

Hivatalos helyszínrajzok. A hivatalos helyszínrajzok a telkek és közvetlen környéküknek térképét, a telekhatárvonalainak hosszúságát, a jóváhagyott, vagy tervezett szabályozásokat, a kiépítési módot és egyéb, a telekre vonatkozó és a telkek beépítésénél tekintetbe jövő nyilvántartási adatokat tartalmazzák. A helyszínrajzok készítése a nyilvántartási adatok pusztulása folytán rendkívül sok utánjárással jár. A szabályozási adatokat részben a Közmunkák Tanácsánál, részben a telekkönyvi hivatalban fennmaradt térrajzokból, vagy az Állami Földmérési Felügyelőség adatai alapján kell rekonstruálni. Az év folyamán kiadott helyszínrajzok száma: 725 darab.

Városmérés. Budapest ostroma alatt a polgármesteri III. ügyosztály kezelésében levő mindazok a műszaki adatok (térképek, teleknyilvántartási könyvek, szabályozási vonalak adatait tartalmazó térrajzok és koordináta-jegyzékek stb.), amelyek nélkül az építkezési és telekforgalmi ügyeket nem lehet elintézni, a központi városháza épületében úgyszólván teljesen elpusztultak. Az 1932-ben megkezdett és a budai oldalon részleteiben is igen nagy mértékben előrehaladt új városmérés műszaki anyagát a háború következtében komolyabb kár nem érte. A többszázmillió pengő értéket képviselő felmérési adatok hiánytalanul és sértetlenül megmaradtak, ugyancsak megmaradtak a főváros tulajdonát képező mérnöki műszerek is. A főváros területének azon a részén, ahol a városmérés már elkészült, a polgármesteri III. ügyosztály ügykörébe tartozó feladatokat és az új teleknyilvántartás felállítását azonnal meg lehet oldani.

Hogy a már rendelkezésre álló mérési eredmények értéküket ne veszítsék és hogy a polgármesteri III. ügyosztály a főváros egész területén el tudja végezni a szabályozásokkal, telekfogalmi ügyekkel kapcsolatos teendőket, a polgármester elrendelte a városmérési munkálatok legnagyobb erővel való folytatását. A Városmérési Kirendeltség az elvégzendő feladatokra munkatervet dolgozott ki, amely szerint az alappontok sűrítését, a sokszögelést még az 1945. évben be kell fejezni, úgyhogy 1946. évre csak a részletmérések maradjanak. A részletméréseket ezután gyorsított eljárással úgy kell végezni, hogy csak az utcavonalak bemérése történjék meg (tömbmérés) és ezeken csak a telek sarokpontok kerüljenek bemérésre. Tehát egyenlőre a telkek és az épületek teljes bemérését elhagynák annak a célnak az érdekében, hogy minél előbb olyan hálózatot kapjanak, amelynek alapján már bármelyik telek pontos felmérése, valamint a szabályozási vonalak kijelölése bármikor eszközölhető. A munkaterv nemcsak az év végéig elvégzendő feladatokat jelöli meg, hanem hétről-hétre megszabja az egyes munkafázisok előrehaladását is. A felmerült különféle nehézségek ellenére a július elején megindult munkálatok tervszerűen haladnak. Ennek megfelelően 1945-ben a városmérés 8·2%-kal haladt előre, ez azonban csupán félévi munka eredménye. A multban a városmérés évenként átlag 4—5%-kal haladt előre. Ilyen munkaütem és az elvégzendő munkák megfelelő csoportosítása mellett 1946. év végére a főváros felmérése annyira előrehalad, hogy a rendelkezésre álló mérési eredményeket és az ezek alapján készült térképeket a polgármesteri III. ügyosztály az ügykörébe tartozó feladatok megoldásánál a főváros egész területén használni tudja. A munkálatok nagyrészét a Városmérési Kirendeltség magánmérnökökkel végezteti.

Polgármesteri IV. (Közjogi és illetőségi) ügyosztály.

Az ügyosztálynak a felszabadulás óta végzett munkáját alapítómunkának kell tekinteni, mert az elhelyezéséül szolgált épületrész teljesen elpusztult s vele együtt a sokévtizedes irattári anyag is megsemmisült. Az ügyosztályi ügykörök egy része olyan természetű, hogy azok a békeszerződés megkötése utáni időben — az abban meghatározandó országterület figyelembe vételével — újabb rendezést igényelnek. Az állampolgársági és községi illetőségi bizonyítványok kiállítására irányuló kérelmek száma — az előző évekhez viszonyítva — az elmult évben lényegesen emelkedett. E kérelmek elintézésével egyidejűen megkezdődött az állampolgársági és illetőségi nyilvántartó felállítása és fokozatos kiépítése is. Sajtórendészeti vonatkozásban még nem alakult ki végleges helyzet, ugyanez vonatkozik az egyesületi ügykörre is. Az ügyosztály a belügyminiszter rendelete alapján jelentkezésre szólította fel az egyesületeket és ennek megtörténte után véleményes jelentést tett a belügyminiszternek. Az illetékes kormányhatóságnál mintegy 1500 egyesületi vizsgálati ügy elintézése van folyamatban. A székesfőváros területén működő nyomdák nyilvántartásba vétele megtörtént. Fontos és sok nehézséggel járó tennivalója az ügyosztálynak az anyakönyvi igazgatás. Az úgynevezett zsidótörvények idejében és az ostrom tartama alatt — önvédelemből — a személyi okmányok oly mérvű hamisítása következett be, hogy az anyakönyvek közhitelessége alaposan megrendült. Számtalan házasságot kötöttek hamis néven. Az ismeretlen halottakra vonatkozó anyakönyvi bejegyzések nagy száma a közhitelesség szempontjából hiányossá, illetve pontatlanná teszi a halotti anyakönyveket, e halottak személyazonosságát minél sürgősebben meg kell állapítani. Megoldandó a holttányilvánítások, illetve számtalan elhalálozás bírói ítélettel, vagy közigazgatási eljárás során való megállapítása s e halálesetek sürgős utóanyakönyvezése. Az ostrom tartama alatt megsemmisültek az állami és a felekezeti anyakönyveknek a székesfőváros levéltárában őrzött 4000, illetve 1000 kötetnyi másod-

példányai is. Az ügyosztály megkísérelte ezeknek fénymásolat elkészíttetésével való pótlását, az eljárás azonban nem járt kellő eredménnyel s ezért más megoldást kell keresni.

Nagy munkát jelentett a multévi nemzetgyűlési és törvényhatósági választások lebonyolítása is. Miután a szükséges berendezések és felszerelések szintén megsemmisültek, ezeket — nagy küzdelmet folytatva a mindinkább növekvő anyaghiánnyal — újból be kellett szerezni. Ez a rendelkezésre álló, igen rövid idő ellenére is, sikerült s a választások síma lebonyolítása adminisztrációs szempontból is biztosítva volt. A kézírással készült választói névjegyzékek sok téves adatot tartalmaznak, a hibákat még szabályozandó kiigazítási eljárás során kell majd kiküszöbölni és újból vissza kell térni a névjegyzékek gépi úton való bevált elkészítésére.

Az év második felében a következő ügyekben intézkedett az ügyosztály :

Anyakönyvi kiigazítás	2.313	db
Állampolgársági ügy	1.910	«
Honosítási ügy	294	«
Visszahonosítási ügy	388	«
Illetőségi ügy	409	«
Névváltoztatási ügy	3.614	«
Törvényesítési ügy	216	«
Ismeretlen helyen való tartózkodást tanusító helyhatósági bizonyítvány	589	«
Nyomdaüzemi ügy	281	«
Egyesületi ügy	1.634	«
Politikai jogok felfüggesztése	1.137	«
Egyéb ügyek	583	«
Összesen	12.368	db
Házasság kihirdetése alóli felmentés	6.288	«
Vallásegyesség	742	«
Összesen	19.398	db

A személyazonosságnak az ostrom után szükségessé vált igazolásához szükséges mintegy 1 millió darab személyazonossági igazolvány kiállításának lebonyolítása is az ügyosztály feladata volt s kezdetben ugyancsak az ügyosztály hajtotta végre a fasiszta sajtótermékek és filmek beszedését is ; e munka eredményét egyébként nagy mértékben befolyásolta az a körülmény, hogy e sajtótermékek nagy részét tulajdonosaik maguk semmisítették meg.

Polgármesteri V. (Közlekedési) ügyosztály.

A székesfőváros felszabadulása után a polgármesteri V. (közlekedési) ügyosztályra és a székesfőváros érdekkörébe tartozó közlekedési vállalatokra rendkívül súlyos feladatok hárultak. Az ostrom ideje alatt a közlekedési vállalatok vagyontárgyai, különösen a pályatestek, a felsővezetékek rendkívüli mértékben megrongálódtak. A helyreállítási és üzembehelyezési munkálatok megindítása érdekében a BSzKRt még 1945. január 22-én felhívta alkalmazottait a munka felvételére. A kármegállapítási, helyreállítási és üzembehelyezési munkálatok haladéktalanul megindultak. A villamosközlekedés helyreállítására az orosz katonai hatóságokkal egyetértésben, tervezetet készítettek, amellyel elsősorban a gyárnegyedek, temetők és a szeméttelep kiszolgálását, valamint az áramellátáshoz szükséges szénszállításokat és élelmiszerszállítást kívánták biztosítani. A munkálatok gyors elvégzését késleltette a szállítóeszközök teljes hiánya, a szerszámok korlátozottsága, valamint az anyagkészletek csekély volta. A személyszállítást a BSzKRt legelőször a Váci-úton kezdte meg. Ezt követte a Kőbányai-úti járat üzembehelyezése. Ez utóbbiban a személyszállítás gőzvontatással bonyolódott le. Az ostrom alatt a felsővezetékeknek kereken 84%-a ment tönkre. Az 1945. év végéig a BSzKRt az egész hálózat 92%-án 394 km felsővezetéket állított helyre. A vágányhálózatból az év végére 413 km lett üzemképes. A közúti villamosvasúti kocsik 1860 egységéből az ostrom után 900 kocsi volt üzemképes. Az esztendő végére az üzemképes szállítóeszközök száma 1412-re emelkedett. Jóval nagyobbmérvű károsodás érte az Autobuszüzemet. A korábbi 309 autobuszból az év végéig összesen 23 autobusz állott rendelkezésre. Az ostrom alól való felszabadulás után Buda és Pest között a dunahidak felrobbantása folytán nem volt összeköttetés, ezért a hídépítéstől függetlenül a hajózási vállalatok révén biztosították az átkelést. A MFTR 3 átkelési helyen állított rendszeres hajójáratokat üzembe. Ezenkívül az elmult évben 7 különböző ponton magánvállalatok tartottak fenn átkelési járatokat.

Az ügyosztály résztvett az ideiglenes Margit-híd, a Petőfi-híd és a Kossuth-híd építési munkálatainak előkészítésében is. A hidak építésével kapcsolatban gondoskodás történt a hídfőknél a közúti villamosvasutakkal való megközelítésre. Ennek eredményeképen már az elmult esztendőben a Batthyány-téri és Kossuth Lajos-téri villamos végállomások és megfelelő vágánykapcsolatok létesítése megkezdődött. A székesfővárosban üzemben volt autótaxik és bérautók a háború, illetve az ostrom tartama alatt nagyrészt megsemmisültek. A közlekedésügyi miniszter ezért elrendelte, hogy a gépjárművel rendelkező néhány taxiengedélyes is csak telephelyről

vállalhat fuvarokat. Az ügyosztály azoknak a volt taxi, illetve bérautó iparengedélyeseknek, akik annak idején származásuk miatt jogosítványukat elvesztették, új engedélyokiratokat adott ki. A forgalomrendészet kiszolgálására az ostromot megelőzően számtalan jelzőtábla és 22 forgalomirányító elektromos jelzőberendezés volt üzemben. Ezek javarésze az ostrom alatt megsemmisült, illetve megrongálódott. Ezek pótlására, illetve helyreállítása iránt intézkedés történt. A közterületen elhelyezett árusítóbódék és benzinkutak használatával kapcsolatos engedélyeket az ügyosztály a mult esztendőben felülvizsgálta és a használati díjak újabb megállapítása iránt intézkedett.

Polgármesteri VI. (Pénzügyi) ügyosztály.

A főváros 1945 szeptemberéig tulajdonképen költségvetés nélkül gazdálkodott. Formailag érvényben volt az 1944. év végéig megállapított költségvetés, de gyakorlatilag már az év elején megállapíthatták, hogy az előirányzott kiadási és bevételi összegek nem lehetnek keretei az 1945. évi gazdálkodásnak. A költségvetés tehát csupán, mint a bevételek és kiadások elszámolásának helyét szabályozó rendelkezés maradt életben. Amint a főváros intézményei egyenkint új életre keltek és szükségleteikkel jelentkeztek, a költségvetésnélküli gazdálkodás mindinkább áttekinthetetlen lett. Valamilyen költségvetést pótló gazdálkodási rendszerről, tervről kellett gondoskodni, hogy a főváros bevételeinek és kiadásainak alakulásáról, ha nem is teljes és pontos, de legalább főbb vonásaiban megbízható képet alkothassanak. Ezért a polgármester a pénzügyminiszter utasítására 1945 augusztusában egy hónapra szóló költségvetés összeállítását rendelte el. A havi költségvetés elérte célját. Az addig szétfolyó, áttekinthetetlen kiadásokat rendszerbe foglalta, ezért az összeállítás állandósult. A szeptemberi költségvetésből az 1945. év végéig teljesen kialakult a havi költségvetések rendszere. A havi költségvetések számadatai a pénz értékcsökkenése miatt szeptemberből az év végéig kb. 25-szörösére emelkedtek. Ez az emelkedés a magyarázata annak, hogy miért nem lehetett hosszabb időre terjedő költségelőirányzatot összeállítani és miért kellett a végrehajtás során állandóan túllépni a költségvetési előirányzatokat. A havi költségvetések csak az összeállításuk idején érvényes pengőértékben tüntetik fel a kiadásokat és bevételeket — a költségvetés végrehajtása során a tényleges szükségletek és fedezetek az előirányzattól eltérően alakulnak. Ha a havi költségvetéshez hasonlóan havi zárószámadások készülnének, ezeknek a számadatai többszörösen túlhaladnák a költségvetési számadatokat. Az 1945. évi havi költségvetések szerint a főváros bevételei a kiadásoknak még a felét sem fedezték. A kormányt kellett tehát felkérni, hogy az illetmények és munkabérek kifizetéséhez szükséges összeget elseje előtt, majd azt követően a költségvetés hiányaként feltüntetett összeget is bocsássa állami kölcsönképen a főváros rendelkezésére. E kölcsönök folyósítása azon a megállapodáson alapult, amely a főváros és a pénzügyminiszter között szeptemberben jött létre. Szeptember haváig ugyanis a főváros pénztáraiba befolyt egész adóbevételt saját szükségleteire használta fel; az államot megillető adókból származó bevételt tehát, amely kb. 80%-a az egész adóbevételnek, kölcsönképen igénybevette. Október havától kezdve a főváros a pénzügyminiszter kívánságának eleget téve, az államot megillető adókat beszolgáltatja. Ezzel szemben a pénzügyminiszter a főváros gazdálkodásának zavartalan továbbvitelét a szükséghez képest, állami kölcsönök nyujtásával támogatja. Állami kölcsönképen azonban nemcsak az illetmények és munkabérek kifizetése céljára szükséges összeget, hanem a háború okozta károk helyreállítási és az elpusztult közintézmények újjáépítési költségeit is a főváros rendelkezésére bocsátotta a pénzügyminiszter. Ezek a helyreállítási és újjáépítési költségek a községi háztartás havi költségvetéseiben nem szerepeltek.

Ilymódon az 1945. év folyamán a főváros a következő összegű állami kölcsönöket vette fel:

1945. április	havában	10,000.000 P
1945. május	«	56,120.000 «
1945. június	«	35,000.000 «
1945. július	«	130,000.000 «
1945. szeptember	«	320,000.000 «
1945. október	«	1.709,516.000 «
1945. november	«	8.984,330.000 «
1945. december	«	36.458,400.000 «
	Összesen	**47.703,366.000** P

Az állami kölcsönök nemcsak a községi háztartás keretében előirányzott illetményeket és munkabéreket, valamint a helyreállítási és újjáépítési költségeket, hanem az üzemek hiányát is fedezték. Az üzemek közül ugyanis az Elektromos Művek, a Gázművek, a Vízművek, a Gyógyfürdők és Gyógyforrások, valamint a BSzKRt állandóan, de más üzemek is időnként rászorultak

a községi háztartás támogatására. Az üzemeknek a községi háztartás 1945. év tavaszán a következő összegű kölcsönöket nyujtotta :

az Elektromos Műveknek	4.794,257.248 P
a Gázműveknek	2.500,701.172 «
a Vízműveknek	1.381,577.000 «
a Gyógyfürdőknek	879,977.598 «
az Élelmiszerárusító Üzemnek	310.000 «
a Kenyérgyárnak	529.558 «
a Lóhúsüzemnek	17,915.000 «
a Hirdetővállalatnak	49,740.000 «
a BSzKRt-nak	9.152,973.733 «
Összesen	**18.777,981.309** P

A főváros 1937-ben a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal kötött szerződés értelmében 5,000.000 aranypengő névértékű 4½%-kal kamatozó 15 év alatt visszafizetendő bemutatóra szóló kötvényeket bocsátott ki. A kötvényeket a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vette át. A kölcsön tőkehátraléka 1945. július 1-én 3,075.000 aranypengő volt. A főváros pénzügyi helyzete 1945 szeptember havában úgy alakult, hogy a kölcsön egész tőkehátralékát, amely a pénz vásárlóértékének addig bekövetkezett csökkenése következtében már nem volt jelentős, módjában volt visszafizetni és e visszafizetés által az esetleg később felmerülő valorizációs vitákat elkerülni. Ezért a polgármester a törvényhatósági bizottság közgyűlése és a belügyminiszter utólagos jóváhagyásától feltételezetten a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak a kötvények névértéken való visszaváltására tett ajánlatot. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ezt az ajánlatot elfogadta és annak alapján eddig 2,573.000 aranypengő névértékű kötvényt mutatott be beváltás végett.

A Budapest székesfőváros közigazgatásáról szóló 1930 : XVIII. tc. 42. §-a szerint a székesfőváros javára szedhető közszolgáltatások (adók, pótadók, illetékek, vámok, helypénzek, városi díjak, járulékok stb.) bevezetése, megváltoztatása, vagy megszüntetése a törvényhatósági bizottság közgyűlésének a hatáskörébe tartozik. A törvényhatósági bizottság 1945 augusztus 29.-e óta nem tartott rendes közgyűlést, a polgármester ezért nem tehetett javaslatot a székesfővárosi közszolgáltatások mértékének megváltoztatására. A munkabérek és anyagárak emelkedése, valamint az általános drágaság hatalmas arányban növelték a székesfőváros kiadásait : hogy kötelezettségeinek eleget tehessen, emelni kellett a bevételeket. A polgármester tehát a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében olyan pénzügyi rendelkezéseket volt kénytelen kiadni, amelyek egyébként a közgyűlés hatáskörébe tartoznának. Polgármesteri rendelet állapította meg az állatvásárokon és a közvágóhidakon szedhető hatósági díjak, a közterületfoglalási díjak a helyhatósági bizonyítványok és tanusítványok díjának, a ferencvárosi kikötő kikötési és egyéb díjának, az építési engedelmi és műszaki eljárási díjak, az állategészségügyi telepen szedhető hatósági díjak és egyéb közszolgáltatások, a vásárcsarnokok, élelmiszerpiacok és utcai árusítás helypénzeinek, a városi vámok és a vigalmi adó újabb mértékét. Ezeket a közszolgáltatásokat az eddigi jogszabályok állandó összegben határozták meg. Ennek a rendszernek az volt a hiánya, hogy a különféle díjak és illetékek nem követték elég gyorsan a pénz értékének változását, a munkabérek és anyagárak emelkedését, mert a díjszabásnak újból és újból való megállapítása, kiadása és eletbeléptetése hosszadalmas eljárást igényelt. Mivel pedig a főváros bevételeinek egy részét szolgáló adóknak és illetékeknek legalább olyan mértékben kell emelkedni, mint amilyen mértékben emelkednek a főváros terhei, ezért a polgármester felülvizsgálta a különféle közszolgáltatások mértékét és annak eredményeként a törvényhatósági bizottság közgyűlésének utólagos hozzájárulásától, valamint a kormányhatóság jóváhagyásától feltételezetten 62.510/1945—VI. sz. alatt új díjszabást állapított meg. A díjszabás tételeit célszerűségből nem pengőértékben, hanem pontokban határozta meg, amelyért meg kellett szorozni a szorzószámmal, hogy a fizetendő összeget pengőértékben megkapjuk. A szorzószámot a 62.659 1945—VI. számú határozatában 1945 november 10.-től kezdődő hatállyal 2-ben állapította meg. A székesfőváros mindenkor magasabb összegű hatósági díjat, helypénzt és illetéket szedett, mint a törvényhatósági jogú és megyei városok. Az 1945 december 14-én kelt 115.667/1945—III. B. M. sz. rendelet megengedte a törvényhatósági jogú és megyei városoknak, hogy a szabályrendeleteikben (díjszabásaikban) megállapított önkormányzati közszolgáltatások mértékét az érvényben levő díjtételek 50-szeres, illetve a vágó- és húsvizsgálati díjak 40-szeres összegére emelhessék. E rendelkezés következtében Budapesten alacsonyabbak lettek a fenti közszolgáltatások. A gazdasági élet, a munkabérek és az anyagárak alakulása, valamint a székesfőváros nehéz pénzügyi helyzete következtében szükséges volt, hogy a székesfőváros is éljen a többi önkormányzat részére nyujtott lehetőséggel. A polgármester 62.510/1945—VI. szám alatt kibocsátott díjszabást ezért felülvizsgálta és annak eredményeként 60.033/1946—VI. szám alatt a törvényhatóságibizottság utólagos hozzájárulásától és a kormányhatóság jóváhagyásától feltételezetten új díjszabást állapított meg, amely a fővárosi közszolgáltatások mértékét a fenti miniszteri rendeleteknek megfelelően újból szabályozta. A díjszabás tételeit adópengőben állapította meg, amelyet azonban a pénz értékében bekövetkezett változásnak megfelelően időközönkint módosítani kellett.

A különböző rendeletek állandóan újabb feladatok megoldását hárítják az adószámviteli osztályokra és hatalmas mértékben növelik a munkát. A kisszámú adóhivatali személyzet a fűtetlen helyiségekben a legnagyobb áldozat vállalása mellett sem tudja kifogástalanul ellátni feladatát. A munka üteme lassúbbá vált, az adózóknak meglehetősen sokat kell várakozniok, sok az észrevétel, a hiba, a jogos panasz. A folyó munkák elvégzésére az osztályoknak nem marad elég munkaerejük és idejük. A létszámfelemelés kérdésével tehát mielőbb foglalkozni kell. Ugyanez a probléma még fokozottabb mértékben jelentkezik a kerületi és adópénztáraknál, amelyeknek félforgalma általában megközelíti, egyes pénztáraknál meghaladja az adószámviteli osztályok forgalmát. Személyzeti létszámuk pedig messze elmarad az adószámviteli osztályok létszáma mögött. A bankjegyek számának megnövekedése, a forgalmi adóbélyegek kezelése, a különböző kibocsátású bankjegyek csoportosítása nagymértékben megnehezíti a pénztárosok munkáját. Sokat szenvednek a hidegtől, megdermedt kezekkel alig tudnak pénzt kezelni. Ebből kifolyóan gyakori a tévedés, amelynek következményét viselni kénytelenek. Nehézségek vannak a pénzszállítások körül is, mert gépkocsi hiányában villamoson, gyalog, kézitáskában, vagy hátizsákban kell gyakran többszáz milliót szállítaniok, ami a közbiztonság jelenlegi állapotát tekintve, nem teljesen veszélytelen feladat. A pénztári szakon is szaporítani kell a létszámot, amelynek azonban akadálya az, hogy ilyen felelősséggel járó munkára a jelenlegi javadalmazás mellett nem akad vállalkozó.

Polgármesteri VII. (Közoktatási) ügyosztály.

Budapest ostroma után a pesti oldalon február 26-án megnyíltak azok a népiskolák, amelyeknek épülete egészen vagy részben sértetlen maradt. Ezt követőleg március elején egymásután megkezdték munkájukat a polgári és középiskolák, végül április elején a budai oldalon levő iskolák is belekapcsolódhattak a tanítás munkájába. A tantestületek tagjai közvetlenül az ostrom után — a közlekedési nehézségek miatt— a lakásukhoz legközelebb eső iskolában jelentkeztek szolgálattételre, ahol kezdetben munkájuk arra irányult, hogy a romok eltakarításával az iskolaépületeket használható állapotba hozzák. Nagy erőfeszítéssel, igen nehéz körülmények között folyt ez a munka, amelynek eredményeképen — néhány teljesen használhatatlanná vált épülettől eltekintve, — sikerült minden iskolában egy-két termet annyira rendbehozni, hogy a jelentkező tanulókat elhelyezhessék. Ezzel egyidejűleg a napközi otthonok is megkezdhették működésüket, ahol a tanulók naponta egytál ételt is kaptak. A tanulók létszáma természetszerűleg igen nagy visszaesést mutatott, amennyiben az ostromot követő csonka tanévben a tanulóknak csupán mintegy 50%-a iratkozott be. Ennek oka ott kereshető, hogy az ostrom, illetőleg az ezt megelőző légitámadások elől a gyermekek egyrészét vidékre vitték. A tanulólétszám azonban állandóan emelkedett saz 1945/46. tanév elején a beiratkozott növendékek száma az utolsó békeév — 1939 — létszámának mintegy 75%-át érte el.

A községi iskolák az 1945. év tavaszán megkezdett csonka tanévet július hó 14-én fejezték be a szokásos tanévvégi összefoglalásokkal. Eddig az időpontig lebonyolódtak a községi középiskolákban az érettségi vizsgálatok is. Az 1945/46. tanévre a beírások szeptember 1., 3. és 4-én voltak, 5-én tartották az iskolák az ünnepélyes évnyitó istentiszteleteket és 6-án valamennyi községi iskolában megkezdődött a rendes tanítás. A tanítás a használható iskolahelyiségekben a hűvösebb idő beálltáig zavartalanul folyt. Tekintve azonban, hogy az ablakok hiánya, valamint a tüzelőanyaghiány miatt a tanítást igen sok helyen továbbfolytatni nem lehetett, november hó elején széleskörű intézkedési jogot kaptak az iskolaigazgatók arra nézve, hogy az egyes iskolákban az adott körülményeknek megfelelően biztosítsák a tanulók oktatását. Számos helyen a tanulók szülői igyekeztek gondoskodni tüzelőanyagról. Egyesek természetben ajánlottak fel tüzelőt, mások pedig jelentékeny pénzáldozatot hoztak azért, hogy gyermekük továbbtanítását lehetővé tegyék. Mindez azonban csak igen kis hányadát biztosította a szükséges tüzelőmennyiségnek és így a december hó elején beállott hidegebb időjárás következtében az ablaktalan, fűtetlen helyiségekben a tanítást tovább folytatni nem lehetett és ezért a tanulók foglalkoztatását december hó 15-től március hó 1-ig meg kellett szüntetni. Továbbra is működtek azonban a kisdedóvók, valamint a középfokú kertészeti tanintézet, a mezőgazdasági leányközépiskola, a gyógypedagógiai intézet, az erdei és a szabadlevegős népiskolák, az iparostanulóotthonok és az esti munkás középiskolák is. Az otthoni gondozást nélkülöző tanulók részére 67 községi iskolában nyílt napközi otthon. Az otthonok minden jelentkező tanulót felvettek és a jelentkezők számához arányítva alakították meg csoportjaikat. Az otthon reggel 8 órától délután 4 óráig állt a tanulók rendelkezésére. A foglalkozást és felügyeletet tanárok, illetve tanítók látták el. Azokban a községi közép- és középfokú iskolákban, amelyekben a német nyelv tanítása kötelező volt, a német nyelvet ezután nem kötelező, hanem fakultatív tárgyként tanítják és a tanulók az orosz, vagy a német nyelv tanulása között szabadon választhatnak.

Az ügyintézés egyszerűsítése, továbbá a szakszerűség elvének érvényesítése érdekében a polgármester a kisdedóvók, valamint az árvaházak és nevelőintézetek személyi ügyeit a polgármesteri IX. (társadalompolitikai), az iskolai altisztek és takarítónők személyi ügyeit pedig a polgármesteri I. (elnöki) ügyosztály ügyköréből a polgármesteri VII. (közoktatási) ügyosztály

ügykörébe utalta át. A közoktatási ügyosztály javaslatára a polgármester az »iparostanonciskolák« és »kereskedőtanonciskolák« elnevezését »iparos«-, illetve »kereskedőiskolákra« változtatta.

Azok részére, akik nem részesültek rendszeres iskoláztatásban, a polgármester az általános műveltség, bizonyos szakismeretek megszerzésére az alább felsorolt községi iskolákban esti munkásközépiskolát nyitott: *a)* esti munkás polgári iskolák: III., Kórház-u. 9., VII., Rottenbiller-utca 37., IX., Mester-utca 19 és XIII., Váci-út 57. sz. *b)* esti munkás gimnázium: VIII., Horánszky-utca 11. és *c)* esti munkás kereskedelmi iskola: VIII., Bezerédi-utca 16. — Az esti munkásközépiskolákban a tanév szeptember 20-án kezdődött és kb. 6 hónapig tart. A felvétel korhatára a polgári iskolákban és a gimnázium alsó osztályaiban a betöltött 16. életév, a gimnázium felső tagozatában és a kereskedelmi középiskolákban a betöltött 18. életév. Az iskolák bármelyik osztályába férfiak és nők egyaránt jelentkezhetnek. Ezekbe az iskolákba elsősorban munkások vehetők fel.

A polgármester betöltötte a községi közoktatási intézeteknél megüresedett igazgatói és oktatói állásokat. 1945. évi október hó 1. hatállyal kineveztek összesen 477 tanítót, tanárt, óvónőt, iskolai kezelőnőt, iskolaorvost, illetve iskolaszakorvosi asszisztensnőt; 1945. évi november hó 1. hatállyal pedig újabb 21 iskolaigazgatót, továbbá 500 tanítót, tanárt, óvónőt, iskolai kezelőnőt, illetőleg tanintézeti kertészt. A politikai magatartásuk, illetve vallásuk miatt annakidején állásukból elbocsátott székesfővárosi közoktatási alkalmazottak ügyeivel foglalkozó rehabilitációs bizottság eddig 489 közoktatási alkalmazott ügyét tárgyalta kedvezően. Ezek közül 211 oktatót reaktivált. Ezek az egyes iskolatípusok között következőképen oszlanak meg: 112 népiskolai tanító, 37 polgári iskolai tanár, 20 kereskedelmi középiskolai tanár, 4 női kereskedelmi szaktanfolyami tanár, 5 gimnáziumi tanár, 13 zenetanfolyami tanár, 2 iparosiskolai tanító, 2 iparrajziskolai tanár, 2 gondozónővér, 11 iskolaorvos, 2 iskolai kezelőnő és 1 óvónő. 278 közoktatási alkalmazottat rehabilitált. Ezek következőképen oszlanak meg: 80 népiskolai tanító, 43 polgári iskolai tanár, 17 középiskolai tanár, 1 iparrajziskolai tanár. 137 oktatót magas koránál, vagy megrongált egészségi állapotánál fogva nyugdíjasként rehabilitált. A reaktivált és rehabilitált oktatók közül a tényleges szolgálatot teljesítők beosztása megtörtént; az esedékes illetményeket, illetménykülönbözetet, nyugdíjat, illetőleg özvegyi díjat kézhezvették.

A közoktatási ügyosztály kezelése alá tartozik 158 községi iskolaépület és 6 egyéb közoktatási intézmény célját szolgáló épület. Valamennyi községi iskola és közoktatási intézmény épülete részben a légitámadások, részben a főváros ostroma következtében megsérült és kisebb nagyobb károkat szenvedett. A községi iskolaépületek közül 101 épület olyan természetű sérüléseket kapott, amelyek helyreállíthatók. 22 iskolaépületnek egyes részei teljesen elpusztultak. Ezeknek elpusztult részei a többi helyiségektől elválasztattak, s a tatarozható rész helyiségei helyrehozattak. 11 iskolaépület legnagyobbrészt elpusztult. Újjáépítésük gazdasági szempontból nem előnyös, pedagógiai és műszaki szempontból nem kívánatos, ezért ezek az épületek lebontásra kerülnek. 23 községi iskolaépület súlyos sérüléseket szenvedett. Ezek csak akkor vehetők használatba, ha a lerombolt részek teljesen újjáépülnek. Addig, amíg e részek meg nem épülnek, az iskolaépületek többi helyiségei sem vehetők használatba. A megrongált iskolai és egyéb közoktatási épületek újjáépítése, illetve helyreállítása már a kora tavasszal megindult és ez a munka szakadatlanul folyt a hidegebb idő beálltáig. A tanév elejére teljesen elkészült 31 épület helyreállítása, 40 épület munkálatai befejezés előtt állanak, továbbá 63 épület javítása folyamatban van.

Az 1937/38. iskolaévben a székesfőváros községi iskolái összesen 2300 tanteremben tanítottak. Közvetlenül az ostrom után mintegy 250 úgy — ahogy használható állapotba hozott tanteremben indult meg az oktatás. Április hó végére a használható tantermek száma 520-ra emelkedett, s az 1945/46. tanévet már 1616 tanteremben kezdték meg.

A helyreállító munkálatoknál jelentkező nehézségek ellenére minden törekvés arra irányult, hogy még a tél beállta előtt lehetőleg az épületek tetőzetét rendbehozzák és elvégezzék mindazokat a tatarozási munkákat, amelyek az épületek állagának megvédésére feltétlenül szükségesek. A hidegebb időjárás beálltával sem szűnt meg azonban teljesen a helyreállító munka, hanem a külső tatarozások helyett megkezdődtek a belső javítási és pótlási munkák az épületek ablakain, ajtóin; megkezdődött a zárak, kilincsek, kulcsok pótlása, a bútorok helyreállítása stb. E munkákban a szakértő munkásokon felül résztvettek az oktatók is, sőt segítségükre siettek a szülők is. Ilymódon többszáz tantermet tataroztak, kimeszeltek helyiségeket, ajtókat, ablakkereteket készítettek, zárakat megjavítottak, üveget vagy üvegpótló anyagokat gyüjtöttek, s azokkal az ablakkereteket befedték stb. Figyelemreméltó, hogy e munkák a Szülői Munkaközösség és az oktatók minden elismerést megérdemlő munkája következtében a fővárosnak a lehető legcsekélyebb anyagi megterhelést jelentették. Az iskolahelyiségek használhatóságának egyik legnagyobb akadálya az üveghiány. Miután a kormánybiztosság az iskolák részére csak igen csekély mennyiségben utalt ki üveganyagot, a polgármester az iskolahelyiségek ablakainak üvegpótló anyaggal leendő beborítását rendelte el. Ezt a munkát legnagyobbrészt a tanítótestületek tagjai végezték el olyképen, hogy minden iskola testületéből egy-két oktató szakszerű útmutatást nyert a munka elvégzésére vonatkozólag, ezek irányították azután többi társukat a munkánál, a szükséges anyagokat pedig központilag utalták ki az iskolák részére. Természetesen ezek a

pótanyaggal beborított ablakok a tél hidege ellen nem nyujtottak elegendő menedéket és ezért, valamint a már előbb említett tüzelőanyaghiány miatt az oktatást december hó 15-én be kellett szüntetni.

Tervbevette a polgármester új iskolák építését is. Mindenekelőtt új iskolát kell emelni a lebontott I., Czakó-utca 6. sz., az I., Halászbástya 4. sz. és a XIV., Lőcsei-út 123. sz. népiskolák pótlására. Új iskolaépületekre van szükség a XIII. kerületnek is azon a részén, ahol a kislakásos telep épül. A XIII. kerületben két általános iskola és egy középiskola építését tervezi a polgármester. Középiskola építésére főként azért van szükség, hogy biztosítsák azoknak a környéken lakó munkásgyermekeknek magasabbfokú iskoláztatását, akik eddig a város széléről a város középpontjában elhelyezett középiskolákba jártak.

Az 1945. év őszén a Magyar Operaházban, valamint a többi fővárosi állami és magánszínházakban összesen 33 opera-, illetőleg színielőadáson vettek részt a községi iskolák tanulói.

Polgármesteri VIII. (Közélelmezési) ügyosztály.

Budapestet a hónapok óta tartó ostrom alatt, de azt megelőzőleg is a németek és a nyilasok teljesen kifosztották és a hosszú körülzárás következtében a lakosság élelmiszerkészletei teljesen kimerültek. Ebben a sivár és reménytelen helyzetben találta Budapestet az orosz hadsereg, amikor a pesti oldalt január közepén felszabadította. A lakosság aléltságából lassan kezdett éledni és örömmel fogadta az első segítségként Kecskemétről lovaskocsival érkezett élelmiszert, melyet azonnal kórházaknak és gyermekotthonoknak osztottak ki. Ezután, ha igen kis mértékben is, de megindult a magyar kormány és a Nemzeti Bizottság által összegyüjtött adományok felhozatala. Az így beérkezett élelmiszerek mennyisége február első felében még igen kevés volt és az emberek már az éhinség lehetőségéről beszéltek. Február 12-én vette át a közellátás irányítását Budapest Közellátási Kormánybiztosa — akinek közélelmezési vonatkozásban a székesfőváros közélelmezési ügyosztálya rendelkezésre állt — és akinek első tevékenysége volt, hogy az országban fellelhető élelmiszerféleségeket azonnal zárolta és vásárlási biztosok kiküldésével a zárolt áruk felhozatalát megszervezte. Ennek eredménye abban mutatkozott, hogy már február havában egyes üzemek és vállalatok, továbbá kórházak kaptak gyorssegélyszerű élelmiszersegítséget. Ezenkívül a Nemzeti Segély, valamint a hatósági konyhákon egytál ételt osztottak.

Március havában már több mint 600.000 pesti lakos kapott étkezési jegyet, melyre egytál ételt, vagy 10 dkg kenyeret, vagy 7 dkg lisztet kapott. E jegyek különszelvényeire kiosztásra került még hagyma, burgonya, hús, liszt, tojás, cukor, dohány és élesztő, a gyermekek különszelvényeire pedig sajt, tojás és túró. Már ebben az időben megindult a kormánybiztosság burgonyaakciója is, melyeknek keretében a közterületekre kitólt vagónokból közvetlenül hozták forgalomba a burgonyát.

Április hónapban már bekapcsolható volt az élelmezési rendszerbe Buda, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota, Újpest és Csepel, úgyhogy jegyet ebben az időben már több, mint 1,000.000 személy kapott.

Május havában az élelmezési rendszerbe bekapcsolódott Albertfalva, Békásmegyer, Pestszentimre, Pestújhely, Rákoscsaba, Rákoshegy, Rákoskeresztur, Rákosszentmihály és Sashalom. Ennek a hónapnak a közepén a Közellátási Kormánybiztos Budapest polgármestere lett, azonban továbbra is változatlanul ellátta Nagy-Budapest közellátási kormánybiztosi teendőit. Változás csupán annyiban mutatkozott, hogy a közellátási adminisztráció zöme átvonult a Városházára és túlnyomórészt a polgármesteri VIII. (közellátási) ügyosztály kiterjesztett keretében folytatta működését. A kormánybiztosnak a rendkívüli megbizatásáról történt lemondása után a kormánybiztosság ügyköre legnagyobbrészt a polgármesteri VIII. ügyosztály ügykörébe került.

Június havában bekapcsolódott az ellátásba a Nagy-Budapesthez tartozó még hátralévő 9 helység éspedig Budafok, Budatétény, Cinkota, Mátyásföld, Nagytétény, Pesthidegkút, Rákos liget, Soroksár és Vecsés. Ebben az időben már közel 1,400.000 lakos kapott étkezési jegyet.

Június 25-től kezdve Sztalin Marsall által az orosz nép segítségeként rendelkezésre adott élelmiszerkészleteknek megfelelően egészen új, felemelt élelmiszerfejadagokat lehetett megállapitani, melyek szerint a lakosságot öt csoportba osztva rendszeresen sikerült egyes elsőrendű élelmiszerekkel ellátni. Külön-külön csoportba kerültek a nehéz testi munkások, a testi munkások, a hivatalnokok, a gyermekek 12 éves korig és a lakosság többi része.

Az a körülmény, hogy a vezető szellemi réteget a nehéz testi munkás és a testi munkás kategóriába sorolták, nagymértékben elősegítette az értelmiségnek elesettségéből való kijutását.

Ez a segítség szeptember hó végével kimerült és az élelmiszerek elfogytával a helyzet ismét leromlott. Az ostrom következtében a különböző kerületi vásárcsarnokok és piacok többé-kevésbbé megrongálódtak. A megrongálódott vásárcsarnokokban a helyreállítási munka az ostrom után azonnal megkezdődött, úgyhogy a Belvárosi, Batthyány-téri és vérmezői csarnokok kivételével

a csarnokok teljes befogadóképességgel állanak az árusok, illetve a vásárlóközönség rendelkezésére. A Nagyvásártelep 1945. május hó 7-én nyilt meg újból. Az árusokat a vásártelepen — miután a Nagyvásártelep rendkívül súlyos károkat szenvedett — a Vásárcsarnok előtti szabad téren kellett elhelyezni. A Sertésközvágóhidat 1945. január 11-én, a Szarvasmarhaközvágóhidat pedig január 13-án szabadították fel az orosz csapatok. Január 25-e után mind a két vágóhídon megindult a romeltakarítás, a lóhullák, romlott belsőrészek és csontok elföldelése. Ezzel egyidejűleg megkezdődött a helyreállítás munkája is. A közvágóhidakat az elmult évben jórészt orosz katonai hatóságok vették igénybe. A háborús cselekmények következtében erősen megcsappant állatállomány és ennek folyományaként elrendelt vágási tilalom folytán az állatvásárokra — a lóvásárt kivéve — felhajtás nem volt.

Az Állategészségügyi Telep az ostrom következtében súlyos károkat szenvedett. A romeltakarítási és helyreállítási munkálatok hosszabb időt vettek igénybe és csak az év második felében tudta kifejteni a telep rendeltetésszerű működését.

A Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet az ostrom után január havában nehéz körülmények között kezdte meg újra működését és csak az év második felében terjeszthette ki ellenőrző tevékenységét az élelmiszerforgalom minden vonalára.

Az ostrom az Élelmiszerjegy-Központ jegyfiókjainak működését egészen megbénította. A Lajos-utcai központ és a jegyfiókok nagyrésze elpusztult. Február havában kezdetét vette a központ újjászervezése. Az Élelmiszerjegy-Központ újabb székhelye először az Izabella-utcai, később pedig a Lónyay-utcai iskola lett.

A közélelmezési üzemek közül a legnagyobb károsodás a Községi Lóhúsüzemet érte. Az üzem a vágási tilalom következtében hivatásszerű működésének nem tudott eleget tenni, ezért egyrészt bekapcsolódott a jegyre kiszolgáltatandó élelmiszerek kiosztásába, másrészt az úgynevezett szabadkereskedelmi cikkek eladásával folytat önálló tevékenységet. Jelenleg az orosz katonai alakulatok részére dolgoz fel húsárut.

A Községi Élelmiszerárusító Üzemet az ostrom után az orosz katonaság szállta meg, de már január 29-én megengedték, hogy a romeltakarítási és helyreállítási munkálatok megkezdődhessenek Az árusítás 12 fióküzlet megnyitásával még február havában megkezdődött. Az üzletek helyreállítása ezután fokozott erővel folytatódott, úgyhogy az év végén már 83 fióküzlet működött. Az üzem a közellátási kormánybiztosság összes raktárainak kezelését is végezte. Egyébként a kormánybiztosság kereskedelmi tisztviselőinek javarésze kezdettől fogva az üzem alkalmazottaiból került ki. Emiatt később az üzem saját adminisztrációjában is átmeneti nehézségek mutatkoztak. Az üzem az Elhagyott Javak Kormánybiztosságától átvette a Meinl Rt. és a Suppán vállalatokat. Az üzem az ostrom után a munka megindulásakor 80 alkalmazottat foglalkoztatott, míg jelenleg az alkalmazottak száma 1250.

A Községi Kenyérgyárat a felszabadulás után az orosz katonaság vette igénybe és csak június hó 27-én adta át a fővárosnak. Az év második felében tehát teljes mértékben szolgálhatta a polgári lakosság kenyérszükségletének kielégítését és a főváros kenyérellátásának döntő tényezője lett. Augusztus 21-én az óbudai fióktelep is megnyilt, a budai oldal kenyérellátásának elősegítésére. A két üzem napi átlagtermelése 8—10 v. kenyér, amely Budapest szükségletének jelentős részét fedezi.

A Magyar Sertéshízlaló és Húsipari rt. nagytétényi telepét az orosz hadsereg január 1-én igénybevette. Az igénybevétel július havában részlegesen, szeptember hó közepén pedig véglegesen megszűnt. A sertéshízlaldát jóvátételi hízlalások lebonyolításával bízta meg a közellátásügyi minisztérium.

Az ipari közellátási ügyosztály működéséről. A nagymértékben leromlott és a nagy áruhiányban szenvedő gazdasági helyzetre tekintettel felterjesztésekben kérték a kormányhatóságot, zárolja a közszükségleti cikkeket és azokban csak kötött forgalmat engedélyezzen. Sajnos, ilyen értelemben vett rendszeres ellátást eddig csak petróleummal és gyufával lehetett megvalósítani, mert a kormányhatóság az ehhez szükséges árumennyiséget ezekben tudta biztosítani. Számtalan esetben felhívták úgy a Közellátási-, mint az Iparügyi Miniszter figyelmét arra a szomorú tényre, hogy amíg a kirakatok zsúfolásig tömve vannak úgy pipere-, mint mosószappannal, — a dolgozók által megfizethetetlen áron, — addig a hatóságok még a csecsemők részére sem biztosították a legminimálisabb szappanmennyiséget, nem is beszélve a kórházak szükségleteiről. Midőn a főváros vezetősége látta, hogy a felsőbb hatóságok részéről semmiféle segítségben nem részesülhet, a légitámadások következtében megrongált fővárosi szappanüzemet rendbehozta és saját erejéből minden segítés nélkül a meglévő, valamint vásárolt nyersanyagok felhasználásával október hótól kezdve a fővárosi kórházakat és orvosi rendelőintézeteket szappannal szervezetten ellátja. Sőt, 1946. január első felében minden 1945. évben született csecsemő részére fejenként 10 dg babyszappant oszt, amelyet szintén a saját erejéből állított elő. Az elkövetkező hónapokban még komolyabb javulást remélnek elérni azzal, hogy a budapesti malmokban őrlésre kerülő tengericsírát bérmunkában olajjá feldolgoztatják és az így nyert olaj azon részéből, amely emberi táplálkozásra alkalmatlan, szappant készítenek saját műhelyűkben. Az így nyert olaj havonként legalább 1 vagónra becsülhető.

Lábbeli és ruházati ellátás terén a főváros helyzete még súlyosabb. A mai bőr- és textilanyaghiány mellett a feladat átmenetileg csak a fontosabb üzemekben dolgozók részére történő ellátás kieszközlésére szorítkozhatik.

A rendszeres és általános kötöttforgalmú petróleumellátás november 1-ével kezdődött meg. Az Ásványolajgazdálkodási Miniszteri Biztos indokolt előterjesztésre a főváros és a közellátás szempontjából hozzácsatolt városok és községek világítási, főzési és fűtési petróleumszükségletének fedezésére havi 1000 tonna petróleumot bocsát a főváros rendelkezésére. Ebből 1945. december 15-ig világításra 75.585, főzésre 13.543 és fűtésre 7800 db jegyet szolgáltattak ki.

Az iparcikkellátás megszervezésével kapcsolatban nem kerülhette el a figyelmet a legfontosabb közszükségleti cikkek egyikével, a gyufával való ellátás sem, annál kevésbbé, mivel ennek a cikknek volt a tapasztalat szerint leginkább súlyos visszaélésekkel kapcsolatos a forgalombahozatala. Azzal a szociális céllal, hogy Nagy-Budapest lakossága a háztartásban nélkülözhetetlen mennyiségű gyufához rendszeresen és megfizethető áron jusson, a kormányhatóság és a Magyar Általános Gyufaipari Rt. segítségével megfelelő árumennyiséget biztosítottak. Ezt a gyufát az alapélelmiszerjegyeknek előzetesen publikált szelvényeire havi 2 doboz mennyiségben a kereskedők hozzák forgalomba. A kereskedők elszámoltatását az ipari közellátási ügyosztály végzi és ennek eredményéhez igazodva újabb beszerzési engedélyekkel látja el őket. Az eddigi tapasztalatok szerint ez a gyufaellátás amellett, hogy célját elérte, a mai gazdasági viszonyok nehézségei ellenére is akadálymentes.

A tüzelőanyagellátást a Budapest Székesfőváros Tüzelőanyaghivatala végzi, amely 1945. december 15-ig közvetlenül a polgármesternek volt alárendelve, december 15. óta azonban az ügyosztály irányítása alatt működik. Feladata: a főváros hivatalainak, intézményeinek, közműveinek és a lehetőséghez képest a főváros lakosságának tűzifával, szénnel, koksszal való ellátása. Jelen pillanatban ez az ellátás kizárólag a pékek, népkonyhák (dolgozók konyhája), kórházak, iskolai melegedők, kisdedóvódák és napközi otthonok ellátására korlátozódik. Még ilyen korlátozott feladatkör ellátása mellett is igen nagy problémákat okoz a pékeknek tűzifával való ellátása. Ezek a nehézségek többféle okokból tevődnek össze és pedig a vagyonbiztonság, pénzhiány, árkérdés, közlekedési nehézségek és a megfelelő hatáskör hiánya. A Kereskedelmi és a Közellátásügyi Minisztériumot felkérték arra, hogy már a multban érvényben volt származási igazolványokat ismét rendszeresítse és hozza ki rendeletben, hogy csak olyan tűzifát szabad megvásárolni, amelynek származási igazolványa van. Aki pedig származási igazolvány nélkül fát vásárol, joga legyen a hatóságnak azt minden ártérítés nélkül elkobozni, sőt a vásárló ellen az eljárást megindítani. Felkérték a Közellátásügyi Minisztériumot egy rendelet elkészítésére, amely szabályozná a tűzifavásárlás mennyiségét, amely szerint egy háztartás az 1946. év tavaszán 10 q-nál nagyobb mennyiségű tűzifát ne vásárolhasson. A jelenlegi tűzifaellátás egyik rákfenéje, hogy a főváros nem rendelkezik begyüjtött tűzifakészlettel úgy, hogy a pékek ellátása napról-napra történik.

A szénhelyzet sem rózsásabb. A széntermelés irányítását jelenleg a Szénkormánybiztosság végzi, míg a szétosztást egy háromtagú bizottság. Így a főváros a teljes kiszolgáltatottság állapotába került, mert önálló szénbeszerzést nem eszközölhet és jórészt ennek tudható be, hogy a kórházak, kisdedóvodák, napközi otthonok, melegedők, közkonyhák és közintézmények szénellátása egyáltalában nem kielégítő.

Polgármesteri IX. (Társadalompolitikai) ügyosztály.

A társadalompolitikai ügyosztály célja a székesfőváros szociálpolitikájának gyakorlati megvalósítása, nevezetesen az anya-, gyermek- és ifjúságvédelem feladatainak intézményes megoldása, a szociális támogatásra szoruló öregekről és munkaképtelenekről való rendszeres gondoskodás, szociális és erkölcsi téren veszélyeztetett helyzetben levő széles néprétegek preventív gondozása, egészségvédelmi téren pedig a népbetegségek megelőzésére való szociális embervédelem követelményeinek korszerű kielégítése. A fenti célok megvalósítása a székesfőváros történelme folyamán soha olyan nehézségekbe nem ütközött, mint az elmult szomorú esztendőben. Budapest ostroma az ügyosztály intézményeit is súlyosan érintette. Haladéktalanul hozzáláttak a megsérült intézmények helyreállításához, a szükségletnek megfelelően átalakították azokat, újakat létesítettek, de célul tűzték ki azt is, hogy a székesfőváros szociális szervezete széles néprétegeknek álljon rendelkezésére s így teljesíthesse azt a feladatot, amit a székesfőváros szociálpolitikájának teljesítenie kell. A munkát hátráltatták és károsan befolyásolták a nehéz közgazdasági viszonyok, az anyaghiány, a pénz romlása.

Nem volna teljes és érthető a beszámoló, ha a szociális népvédelem egyes ágazatainál nem ismertetnénk a háború rombolásait. Az eredmények statisztikai levetítésénél az év három időszakának — a felszabadulást közvetlenül követő időszaknak, az év közepének, majd végének számadatait mutatjuk be, illetve átlagszámokkal érzékeltetjük a történteket.

Anya- és kisdedvédelem terén a helyzet a következő: A hosszú ostrom következtében a lakosság szociális és egészségügyi viszonyaiban keletkezett kedvezőtlen változás a csecsemők

halálozási arányszámának alakulását rendkívül károsan befolyásolta. A helyzetnek sürgős megjavítása vált tehát szükségessé. A táplálékhiányban szenvedők, illetve különleges tápszereket kívánó csecsemők részére a fővárosban két tejkonyha szolgáltatta ki a megfelelő tej- és tápszerkészítményeket. Ezeknek a tejkonyháknak a számát hatra emeltek fel. Januárban két tejkonyhán 11.050, júniusban négy tejkonyhán 10.400, decemberben pedig hat tejkonyhán összesen 69.470 adag tápszert osztottak ki. Az anyatejet nélkülöző csecsemők tejének biztosítására előbb két, majd öt, végre hat helyen anyatejgyüjtő állomást létesítettek. Az anyatejgyüjtő állomásokon az év utolsó hónapjában 37 anyától összesen 250.440 gr anyatejet gyüjtöttek össze. Az anyatejet szolgáltatók az ügyosztálytól rendszeres élelmiszerjuttatásban részesülnek. A meglevő anya- és csecsemőotthonok mellett még egy otthont szerveztünk. Ugyanígy emelte a bölcsődék és napközi otthonok számát is. A bölcsődék számát hatról 9-re, a napközi kisdedotthonok számát szintén 7-ről 13-ra, az óvodai napközi otthonok számát 25-ről 71-re emelték. A körzeti védőintézetek közül a két teljesen megsemmisült védőintézetet új helyen nyitották meg, két kisegítő védőintézet beállításával és a károk helyrehozatalával sikerült elérni, hogy ma már 24 védőintézet van működésben. A védőintézetekben 2138 terhes anya, 736 gyermekágyas anya, 11.147 csecsemő és 46.051 kisded részesül orvosi tanácsadásban és gondozásban. Védőnőink az év folyamán havonta átlag 934 terhes anyát, 1882 gyermekágyas anyát, 7942 csecsemőt és 12.751 kisdedet látogattak meg.

A védőintézetek rászorultság esetében gondozottaik szociális helyzetén is igyekeznek segíteni. Ez évben 8432 adag tápszert, 18.174 csomag különféle élelmiszert, 1991 készlet csecsemővándorkelengyét juttattak a rászorultaknak. Beszámolhatunk arról is, hogy a Nemzetközi és Svéd Vöröskeresztek komoly gyógy- és tápszeradományokkal siettek a székesfőváros anyáinak és gyermekeinek segítségére.

Gyermek- és ifjúságvédelem terén a következőkben intézkedtek: Az ostromot követő időben a Nemzeti Segéllyel közösen megindították a sok nélkülözést szenvedett budapesti gyermekek vidéken való elhelyezését. Ennek az akciónak a keretében 15.000 gyermeket sikerült vidéki ellátásba elhelyezni. Megszüntették a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Hivatalt, helyette egyidejűen megszervezték a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központot, melynek feladata a budapesti gyermekvédelem valamennyi kérdésének egységes irányelvek szerint való kezelése és megoldása. Ebből a célból közvetlenül érintkezik a hatóságokkal, intézetekkel és intézményekkel, munkaközösséget létesít a társadalmi és karitatív szervezetekkel. A központ keretében jelenleg 109 iskolai gondozónő működik. Az iskolai gondozónők havonta átlag 2687 környezettanulmányt végeztek. A környezettanulmányok eredményeképen 2970 gyermek részesült felruházásban. Árvaházak közül a bicskei teljesen megsemmisült, hármat pedig többé-kevésbé súlyosabb épületkárok értek. A rendbehozás megindítása mellett a Keresztes Nővérek törökbálinti árvaházában helyezték el a bicskei árvaház gondozottjait. Az árvaház elnevezést fiú-, illetve leányotthonra változtatták és azokban jelenleg 340 növendék van elhelyezve.

Vidéki gyermeküdülőtelepeinket az ostrom alatt különösen felszerelési és berendezési tárgyak tekintetében igen nagymérvű kár érte. Csak a legnagyobb igyekezettel sikerült a balatonzamárdi és bélatelepi gyermeküdülőket üzemképessé tenni. A leventeintézmény megszűnésével egyidejűen a balatonaligai, balatonboglári és fonyódligeti leventeüdülőket a fővárosi gyermekek részére üdültetésre szerezték meg. Az aligai és fonyódligeti üdülők helyreállítása a folyó évben már nem lehetséges, a balatonboglárit azonban üzembehelyezték. A máriafürdői, bélatelepi és balatonzamárdi, valamint balatonboglári üdülőkbe háromhetes váltott turnusonként vitték a budapesti gyermekeket üdülni.

A székesfőváros szabadsághegyi, valamint diósároki-úti erdei iskoláját és a hidegkúti-úti gyermekotthont a feltáplálásra szoruló budapesti gyermekek üdültetésére szervezték át. A gyermekek a nyár folyamán itt háromhetenként váltották egymást, ősszel és télen azonban 3 havonként. Egy-egy csoportban 250—300 gyermek nyert elhelyezést. A gyermekek élelmezéséről a Nemzetközi Vöröskereszt gondoskodott. Átmeneti jellegű fiú- és leányotthonok, iparos- és kereskedőtanuló-otthonok kisebb-nagyobb mértékben szintén megsérültek. Ezeket a károkat nagyrészt sikerült már helyreállítani, legalább is az otthonokat lakhatóvá tenni.

Az iskolai napközi otthonokban gondozott gyermekek részére napközi kirándulásokat rendeztek. E célra napközi kirándulóhelyeket létesítettek a Városligetben a tó mellett strandfürdővel, a Népligetben pedig játszótérrel. Helyreállították a hűvösvölgyi kirándulóházat is. A nyári hónapokban a kirándulásokon 36.067 gyermek vett részt. A múzeum-kerti és kálváriatéri úgynevezett »Légó« víztárolómedencéket átalakították gyermeklubickolókká.

A felnőttek szociális védelme terén a következőkről számolhatunk be: A kerületi elöljárók népjóléti osztályainak szociális gondozói tevékenységét újjászervezték. Az újjászervezés keretében elsősorban a szegénygondozást szabályozták a ma fennálló helyzet követelményeinek megfelelően. A kerületi elöljáróságok népjóléti osztályai az elmult év folyamán január végén 109, júniusban 1720, decemberben pedig 2387 munkaképtelen egyént és családot gondoztak, illetve segélyeztek. Megállapítható, hogy a szociális gondozás ma nem korlátozható pusztán a munkaképtelenek és öregek gondozásának problémájára, hanem mindjobban előtérbe lép a népgondozás

megvalósításának szükségessége. A népgondozásban a szociálpolitikának a preventív gondozásra irányuló törekvése kell hogy utat mutasson. Az újrendszerű szociális gondozásnak fel kell ölelnie a társadalomnak azon rétegeit, melyek szociális, vagy erkölcsi veszélyeztetettségük miatt igényelhetik a gondozást és támogatást. Az újrendszerű gondozás összefogja mindazon erőket, melyek a hatóságok és a társadalom részéről a szociális kérdések megoldására irányulnak. Munkaközösségeket létesít, melyek a hatóságok mellett önállóan, de azzal szoros kapcsolatban működnek.

Az év folyamán minden elöljáróságon megszervezték a munkaközösséget.

A bevezetett népgondozás kapcsán eddig 30.150 szociális, illetve erkölcsvédelmi téren veszélyeztetett családról kaptak értesítést.

A jelenlegi gazdasági helyzet, a közellátási viszonyok szükségessé teszik, hogy a sokgyermekes anyák különleges védelemben részesüljenek. Ezért elsősorban soronkívüliséget biztosító igazolvánnyal látják el őket és utasították a kerületi elöljárók népjóléti osztályait, hogy azokat a sokgyermekes anyákat, kiknél szociális rászorultság áll fenn, vegyék nyilvántartásba, gondozzák őket és helyes módon biztosítsák részükre a székesfőváros által rendelkezésre bocsátott támogatásokat.

Az újrendszerű szociális munka szükségessé tette a szociális munkakörben alkalmazott tisztviselők, ki-, illetve átképzését. Ebből a célból tanfolyamokat szerveztek s azokon 420 tisztviselő nyert ki-, illetve továbbképzést.

A szociális védelem hatékonnyá tétele céljából számbavehették az e téren működő társadalmi egyesületeket is. Tevékenységüket ellenőrzik s ha azt tapasztalják, hogy kitűzött céljuknak megfelelni nem képesek, vagy működésük szociális szempontból eredménytelen, intézkednek feloszlatásuk iránt. A jövőben csak eredményes szociális munkát végző társadalmi egyesületeket kíván a főváros támogatni.

Az újrendszerű szociális gondozás szükségessé tette a tökéletes nyilvántartás megszervezését is. Ebből a célból az V. kerület Vág-utca 14. szám alatt működő Budapest Székesfőváros Gondozottjainak Központi Nyilvántartó Hivatalát a követelményeknek megfelelően újjászervezték és a VIII. kerület Gyulay Pál-utca 7. szám alatt a székesfővárosban folyó szociális és egészségügyi tevékenységet tervszerűen ellenőrző és irányító nyilvántartó hivatalt szerveztek meg, mely alapját képezi egy komoly népnyilvántartó hivatalnak.

A szociális gondoskodás egyik főfeladata a szociális népélelmezés helyes megoldása. A pesti városrész felszabadulása után legfontosabb feladat a népkonyhák és főzőhelyek üzembehelyezése volt. A hosszú ostrom alatt kiéhezett lakosságnak, különösen a gyermekeknek egytál étellel való ellátására az év folyamán 134 hatósági főzőhelyet állítottak fel. A hatósági főzőhelyek mellett az újjáépítést és jóvátételt szolgáló üzemek munkásai részére üzemi főzőhelyeket létesítettek, ezek száma ma 139. Pestkörnyékén is felállítottak 6 főzőhelyet.

Decemberben a hatósági főzőhelyeken 25.611, az üzemi főzőhelyeken 51.006, a pestkörnyéki főzőhelyeken 2052 egytál ételes ebéd került naponta kiosztásra.

A hatósági főzőhelyeken étkező felnőttek közül 2348, a gyermekek közül pedig 4579 kapott ingyenes élelmezést. Az iskolás gyermekek közül az ebéden kívül 5517 reggeli és 3290 uzsonnaszolgáltatásban is részesült. A főzőhelyeken foglalkoztatott felügyelőnők száma decemberben 289, a főzőnőké pedig 639 volt.

A felnőttek zárt gondozásával kapcsolatban a következő a helyzet: A székesfőváros alsó erdősori szeretetotthon-kórházát az év folyamán átadták a polgármesteri X. ügyosztálynak. Az átadás után szükség volt a központi igazgatás szétválasztására is. A szeretetotthonok 9 fiókintézete közül a széna-téri és a menház-utcai fiókok az ostrom folyamán teljesen megsemmisültek, a többi kisebb-nagyobb épületkárokat szenvedett, melyeket nagyrészt máris sikerült rendbehozni, legalább is az épületeket használhatóvá tenni. A szeretetotthoni férőhelyek száma ezidőszerint 1050 s ezek nagyrészt be is vannak töltve.

A székesfővárosi hajléktalanok pillangó-utcai menhelyén a férőhelyek száma ezidőszerint 472, melyből 246 hely van elfoglalva. A Kerepesi-út 29. szám alatti hajléktalanok menhelyét jelenleg katonaság használja. Az épület kiürítése után a férőhelyek száma körülbelül 1000-re emelhető.

Az egyházak és karitatív egyletek a székesfővárossal karöltve 43 kis szeretetotthont tartanak fenn, hol 260 munkaképtelen van elhelyezve. A munkaképtelen öregek kérdésének megoldása céljából az év folyamán 454 öreget helyeztek el vidéken családi gondozásba.

A népszálló elnevezését Dózsa György-otthonra változtatták. Ez az egyedülálló munkások befogadása céljából létesült intézmény 437 férőhellyel rendelkezett az ostrom előtt. A beállott épületkárokat fokozatosan hozzák rendbe, úgyhogy jelenleg 317 férőhely van az otthonban és ezek be is vannak töltve.

A felszabadulás után három sürgős feladat várt megoldásra: a hadisegélyezettek és hadigondozottak nyilvántartásának elkészítése, a hadisegélyezettek és hadigondozottak jogviszonyának rendezése és a pénzellátások visszamenőleges folyósítása. A jelentkezések és ennek alapján a nyilvántartás felfektetése megtörtént. Több felterjesztés és szóbeli tárgyalás után a népjóléti miniszter rendezte a hadisegélyezettek és hadigondozottak jogviszonyát, majd intéz-

kedett a pénzellátások folyósításáról. A székesfőváros minden kerületében a hadigondozó bizottságok tíz napon belül megalakultak és megkezdték működésüket. A kerületi elöljáróságok a hadisegélyeket és a hadigondozási járadékokat minden hónapban előzetesen folyósítják. Abból a célból, hogy a katonák hozzátartozóinak erkölcsi támogatásáról és érdekvédelméről intézményes gondoskodás történjék, a polgármester elrendelte a Katonai Szolgálatot Teljesítők Hozzátartozóit Gondozó hivatal felállítását. A hivatal 2 hónapi működése alatt 4539 környezettanulmányt végzett, 3228 családot részesített pénzbeli támogatásban 900.000 pengő értékben, 803 esetben személyesen járt el a családok ügyes-bajos dolgaiban.

December hónapban hadigondozási pénzellátás címén 13.405 gondozott részére 112,001.518 pengő, hadisegély címén 14.002 gondozott részére 84,255.048 pengő került kifizetésre. A kerületi hadigondozási bizottságok megalakulásuktól 1945 augusztus hónaptól az év végéig 3872 hadigondozási kérelmet tárgyaltak le. A gondozás körét bezárja a rászorult betegek részére kiutalandó gyógyászati segédeszköz. Ennek arányát érzékelteti, hogy átlag 12 beteg részére utaltak ki havonta inzulint és 18—20 kérvényező részére engedélyezték gyógyászati segédeszköz beszerzését.

Helyesen alkalmazott szociálpolitika el sem képzelhető jól szervezett lakáspolitika nélkül, hisz az az alapfeltétele a szociálpolitikának, hogy minden dolgozó egészséges lakáshoz, sőt ezen túl otthonhoz juthasson. Ennek az elvnek kíván a főváros eleget tenni a jövőben lakásépítő tevékenységével. A háború előtt fenntartott 5386 szükséglakásból 3300, a 14.158 kislakásból pedig 10.500 sérült meg kisebb-nagyobb mértékben. Ezek közül 400 szükséglakást és 160 kislakást már helyreállítottak, a helyreállítható lakások további tatarozása folyamatban van. 1945. év folyamán 234 kislakást építettek a Mária Valéria-telepen és a Faludi-utcában.

Polgármesteri X. (Közegészségügyi és köztisztasági) ügyosztály.

A közegészségügyi, köztisztasági ügyosztály a felszabadulás napján általában — az élelmezés kivételével — nehezebb feladatok teljesítése előtt állott, mint a többi ügyosztály, mert a tennivalókat haladéktalanul meg kellett indítani, azok halasztást nem tűrtek s a megindulás napján eszközök hiányában a helyzet reménytelennek látszott.

1944. szeptembertől kezdődően nem volt rendszeres szemeteltakarítás Budapesten, a szemetet a lakosság a közterületeken rakta le. Az ostrom előtti napokon már megszűnt a halottak kiszállítása, a kórházak és a bonctani intézet hetek óta nem szállították már ki a halottakat. Az utcákon a háborús cselekmények és a fasiszta rémuralom működése nyomán tömegesen feküdtek a halottak. Minden tér egy kisebb temető képét mutatta, az ú. n. gettó területén pedig, főleg az éhség és betegségek következtében, több ezerre volt tehető a halottak száma. A kórházak a háborús cselekmények folytán jelentős sérüléseket szenvedtek, így azok nagyobb része még hetekig az óvóhelyen volt kénytelen működni. A sebesültek száma a légitámadások és belövések következtében egyre nőtt. A sebészeti osztályok túlzsúfoltak voltak. Villanyhiány miatt a műtétek csak nappal voltak lehetségesek, vagy pedig azokat az óvóhelyeken, gyertya- vagy zsiradékvilágítás mellett kellett az orvosoknak elvégezniök. Valamennyi intézmény, a Temetkezési Intézet, a Köztisztasági Hivatal, minden szállítóeszköz nélkül állott. A kórházakban fogytán volt a kötszer és a gyógyszer, az élelem többhelyütt csak napokra volt elegendő.

Az első napokban hordágyakon szállították és gyüjtötték a halottakat. A sokat szenvedett belső városrészek halottait a Kerepesi-úti temető fogadta be, mert az újtemetőbe való kiszállítás lehetetlen volt. Később a Temetkezési Intézet a halottak kiszállításánál emberi erővel vont kocsikat használt és csak hetekkel később vált lehetségessé, hogy bérelt lovak által vontatott kocsin kezdődhetett meg a belső temetőbe való kiszállítás. A Corvin Áruház kiégett egyik helyiségében halottgyüjtő telepet kellett létesíteni.

A Községi Temetkezési Intézet a felszabadulás utáni első hónapokban Pesten 17.228, Budán 4244 halottszállítást, illetve temetést, továbbá Pesten 2382, Budán 1748 exhumálást végzett. A Községi Temetkezési Intézet 1945. évi működését a következő számadatokkal világíthatjuk meg:

Temetkezések száma	24.497
A zsidó hősök templomának udvarán eltemetett halottak száma	2.300
Az exhumálások száma	5.180

A Kerepesi-úti temető 3 hétig hadműveleti terület volt és itt 794 síremlék sérült meg. A budai oldalon a Farkas-réti temető karácsonytól február elejéig volt harci terület. Az igazgatósági épület részben összeomlott és teljesen kiégett, a sírbolt és a kettős sírok nyilvántartása, törzskönyvek, valamint a berendezés és felszerelés teljesen elhamvadt, a temetői kápolna összeomlott, berendezése tönkrement.. A halottasház, a templomsírboltok és árkádos sírboltok erősen megsérültek, nagyrészben pedig használhatatlanná váltak. A felszabadulás után ebben a temetőben az aknazárak következtében még a közlekedés is veszélyessé vált, így a temetés itt lehetetlen volt.

Először szét kellett szedni a kb. 1 km hosszúságú, sírkövekből, kocsikból, talyigákból, valamint egyéb tárgyakból összerakott és a németek által emelt barrikádokat. Az állásokat be kellett temetni a drótakadályokat lebontani és csak azután lehetett hozzákezdeni az aknák felrobbantásához és a halottak eltemetéséhez. A hosszú ideig tartó budai ostrom következtében a rendelkezésre álló kevés sírhelyszámot figyelembe véve, a Farkasréti temető előreláthatóan fél év alatt betelik. Bár a temető kibővítésére szükséges terület megszerzése folyamatban van, mégis a budai temetések zavartalan biztosítása érdekében, ismét meg kellett nyitni a Németvölgyi temetőt. Az Óbudai temető csak kis mértékben sérült meg. Helyreállítási költségekre az elmult esztendőben a Községi Temetkezési Intézet 135 millió pengőt, a balparti köztemetők 88 millió pengőt, a jobbparti temetők pedig 110 millió pengőt költöttek.

Az ostrom után rendkívül nehéz körülmények között kezdte meg működését a székesfővárosi Közegészségügyi Intézet. A közegészségügyi vizsgálatok végzésére s a járványveszély leküzdésére hivatott, rendkívül fontos intézmény még 1943. év nyarán légitámadások folytán kénytelen volt a jól felszerelt Gyáli-úti székházból az Eszterházy-utcai Egyetemi Közegészségtani Intézet és a Haller-utcai tüdőbeteggondozó intézet, valamint a Krisztina-téri iskola helyiségeibe áttelepülni. Az ostrom után az Intézet megkezdte a Gyáli-úti székház helyreállítási munkálatait.

Az intézet székházának helyiségei ma már teljes egészükben használható állapotban vannak és az egyes osztályok ismét régi helyükön folytatják működésüket. Az intézeti vizsgálatok száma a rendes békeévek teljesítményét majdnem eléri.

A rendkívüli viszonyok következtében az Intézet rendes tevékenységén kívül oltóanyagtermeléssel is foglalkozott, amit a békeévekben a székesfőváros részére is az Országos Közegészségügyi Intézet végzett.

A székesfőváros egészséggondozó intézetei közül a tüdőbeteggondozó intézetek legnagyobb része is súlyos sérüléseket szenvedett az ostrom következtében. A helyreállításban az intézetek orvosi, védőnői, altiszti és takarítónői személyzete egyformán kivette részét. Bár az akkori súlyos közlekedési nehézségek és a leromlott testiállapotuk mellett nem volt könnyű dolog a város perifériáin elhelyezett intézetek megközelítése és a helyreállítási munkálatokkal járó nehéz testi munka végzése, mégis, aránylag igen rövid idő alatt sikerült annyira előrehaladni, hogy néhány héttel az ostrom befejezése után az intézeti munka újra kezdetét vette.

A tüdőbeteggondozó intézetek működésére az elkövetkező időkben még az eddiginél is nagyobb szükség lesz. A t. b. c.-s megbetegedések, halálozások számának szaporodása a háború kísérő jelensége. A most véget ért háború, a küzdő csapatok elé állított emberfeletti követelményeivel, embertelen deportálásaival, az internáló táborokba zárt embertömegeivel, a gettók létesítésével, a hónapokon keresztül tartó pinceélettel és a még jelenleg is fennálló súlyos élelmezési és lakásviszonyokkal stb. merőben más és méreteiben sokkal nagyobb volt, mint az emberiség egész történelme folyamán eddig ismert háborúk. Természetes, hogy következményei is ennek megfelelően sokkal súlyosabbak lettek. Elsősorban várható ez a tuberkulózis terén, amelyről köztudomású, hogy éppen a fenti bajok függvénye. Az intézetek vizsgálatainak eddigi adataiból is következtetni lehet a fenyegető veszélyre. Az intézetnél vizsgálatra jelentkezettek száma az elmúlt év folyamán állandóan növekedett és az év utolsó hónapjaiban az 1943. évben jelentkezők számának kétszeresét is meghaladta. A vizsgálatok eredménye szerint új jelentkezők közül több mint kétszer annyi fertőző gümőkóros beteget találtak, mint az előző években.

A tüdőbeteggondozó intézetekre tehát a közeljövőben a megelőzés terén igen nagy feladatok várnak. Ennek a feladatnak tervszerű leküzdésére fel kell készülni. A gondozóhálózatot a gondozóintézettel még el nem látott kerületekben új intézetek felállítása útján kell kibővíteni, minden intézetet úgy felszerelés, mint személyzet tekintetében a szükségletnek megfelelően ki kell egészíteni. A gondozóintézetek mellé töltőállomásokat és kisebb megfigyelő, illetve elkülönítőosztályokat kell létesíteni. Ezeknek a terveknek megfelelően az első megfigyelő-osztállyal kiegészített gondozóintézetet a volt Gyöngyösi-úti szülő- és nőbeteggyógyászati osztály épületében rendezik be, amely épület az ostrom folyamán olyan sérüléseket szenvedett, hogy kórház céljára nem állítható helyre.

A háború következtében a másik veszedelmes népbetegség, a fertőző nemibetegség pusztító ereje is megsokszorozódott. A nemibeteggondozó intézetek betegforgalma, minden nehézség ellenére is, elérte, sőt legtöbb intézetben meg is haladta az előző évek betegforgalmát. A betegek számának emelkedésére való tekintettel a nemibetegrendelések céljára a tüdőbeteggondozó intézeteket is igénybe veszik. E tekintetben a legnagyobb nehézséget a gyógyszerhiány okozza, amellyel kapcsolatban komoly segítséget csak a külföld támogatása útján remélhetünk.

A Fertőtlenítő Intézet is rendkívül nehéz körülmények között kezdette meg a járványos betegségek megelőzésével kapcsolatban az intézetre hárult súlyos feladatok megoldását. A Váci úton lévő központi épület jelentős épületkárt szenvedett. Az Intézet összes szállítóeszközei és berendezési tárgyainak mintegy 90%-a azonban elveszett. Az intézet úgyszólván felszerelés nélkül kezdte meg az ostrom után működését. Az Intézet az általa összeállított mobil fertőtlenítő-gépek segítségével végigfertőtlenítette az összes szükségkórházakat, hajléktalanmenhelyeket, a nagykórházak jelentős részét, a népházakat, a gyermekotthonokat, a volt gettó túlzsúfolt házait és

általában azokat a helyeket, ahol a tiszti orvosi jelentés szerint fertőző gócok keletkezése fenn állhatott. Az Intézet eljárást dolgozott ki a légytermőhelyek megsemmisítésére és ezzel sikerült is Budapestet a fenyegető légyveszélytől megmenteni.

Pest és Buda közlekedésének megszakadása szükségessé tette, hogy Budán is gondoskodjanak megfelelő fertőtlenítő-állomás felállításáról. A Szent János-kórházban berendezett fertőtlenítő-állomás a közlekedési nehézségek beálltakor azonnal megkezdte működését s a normál közlekedés helyreálltáig üzemben is maradt.

Valamennyi székesfővárosi közkórház az ostrom következtében jelentős károkat szenvedett. Már az ostrom megkezdése előtt bombatámadások folytán használaton kívül volt az erősen megsérült Szent László fertőző kórház és az Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet. A többi kórház is csökkentett ágyszámmal dolgozott már az 1944. évben, mert a fokozódó légitámadásra való tekintettel az akkori vezetőség jónak látta a kórházak és felszerelések egyrészét vidékre kihelyezni. Az 1944. év nyarán működő fővárosi kórházak voltak már az esztergommegyei Bélán, a somogymegyei Lengyeltótin, Balatonboglár és Kéthely községekben, míg jelentős felszerelési tárgyakat Szőllősgyörökön raktároztak el. Az 1944. év őszén fasiszta kormányzat alatt rendeztek be egy kisebb kórházat a sopronmegyei Mihályin, ahová ezen a címen jelentős gyógyszermennyiséget, valamint élelmiszer- és fehérneműkészletet vitetett el a főváros odamenekült nyilas vezetősége, s ezzel megnehezítette az amúgy is — főleg az ostrom alatt — gyógyszer-, kötszer- és élelmiszerhiányban szenvedő közkórházak gyógyító munkáját.

A közel 1500 ágyat magába foglaló Szent István-kórház súlyos sérüléseket szenvedett.

Még 1944. év nyarán angolszász repülőtámadás következtében használhatatlanná vált az Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet.

A Szent Rókus központi közkórházat 12 repülőbomba és 123 különböző ürméretű tüzérségi belövés rongálta meg. A főépület szülészeti műtőszárnya, az udvarban lévő raktárépület, a kápolna és a plébániahivatal szárnyépülete szenvedte a legsúlyosabb károkat. Gyujtóbombáktól kiégett az I. emeleti II. sz. sebészeti osztályhoz tartozó kötszerraktár és a felette lévő fehérneműraktár.

A Gyöngyösi-úti szülő- és nőbetegosztály, a bombatámadások következtében szintén használhatatlanná vált és szülészeti osztály visszaállítására nem alkalmas. Az épületben egészségház létesül. A Madarász-utcai csecsemő- és gyermekkórház átmenetileg a Fertőtlenítő Intézetben nyert elhelyezést, jelenleg 60 ággyal működik.

A budai rész legnagyobb kórháza, a Szent János-kórház az ostrom alatt a harcok középpontjában volt. Az 1944. év karácsony napján az addig sértetlen kórházat német csapatok szállták meg és a legerélyesebb tiltakozás ellenére ott védelmi állásokat foglaltak el. Épületről-épületre folyt a harc, a kórház hadszíntérré vált. A kórház előtti térségben az arcvonal megmerevedett és 8 héten át tartott itt a harc. Ennek következménye volt, hogy a kórház törzsépülete teljesen leégett és majdnem minden épület megsérült.

A Bécsi-úton lévő Szent Margit-kórház 2 bombát és több aknát kapott.

A kitelepített kórházak közül a bélai kórház berendezése a háborús események következtében majdnem teljesen elveszett. Mihályi községben volt 40 ágyas kórház berendezésének csak egy része volt megmenthető. Lengyeltótiban megmaradt jórésze a nagy értéket képviselő műszaki anyagraktárnak, amelyet a nyár folyamán a fővárosba visszaszállítottak. A balatonboglári és kéthelyi kórházakból csak kevés felszerelési tárgyat sikerült Lengyeltótiba átmenteni. A kéthelyi anyagraktárban volt felszerelés ugyancsak a háborús cselekmények következtében veszett el a főváros számára. A szentendrei kórházat leszerelték és visszaszállították a fővárosba.

Külön fejezetet érdemel még az Eötvös Lóránd rádium- és röngenintézet rádiumkészlete is. Még 1942. év nyarán a főváros akkori vezetősége szükségesnek tartotta az intézet úgynevezett ágyújához tartozó 3 gr-os rádiummennyiséget ólomcsomagolásban Veszprémben, a Nemzeti Bank pincéjében elhelyezni. 1944. év őszén az ügyosztály tisztviselői, sőt akkor még azon kívül álló személyek is mindent elkövettek, hogy ez a több mint 100.000 dollár értéket képviselő rádiummennyiség visszakerüljön a fővárosba és az itteni ú. n. légó (Szikla) kórházban akarták azt biztonságos helyen befalazni. Ez a kísérlet azonban főként a nyilas kormányzat által a közkórházak élére állított központi igazgató ellenzésén meghiusult, aki még menekülése előtt gondoskodott arról, hogy személyes közbenjöttével az értékes rádiummennyiség az elmenekültek törzsszállására, Mihályiba kerüljön. 1945. május havában bizottság szállt ki Mihályi községbe, ahol megállapították hogy a rádiumot a volt központi igazgató az akkori polgármester kocsiján a községházáról továbbvitte Németországba. A fővárosi elhurcolt javak felkutatására az amerikaiak által megszállott övezetbe kiutazott bizottság megállapította, hogy a rádium továbbszállítás céljából egy tehergépkocsira került, amely repülő-mélytámadás következtében kigyulladt és elégett. Az amerikai katonai hatóságok a dologról tudomást szerezve, a gépkocsi roncsai alól a rádiumot elszállították és biztonságba helyezték.

A nagy költséggel létesített légoltalmi sziklakórház működését megszüntették és a berendezési tárgyakat a Szent János-kórház vette át. A helyiségeket pedig a »Virus« oltóanyag rt-nak adták bérbe szérumtermelés céljára.

Az alsóerdősori Szeretetotthon-kórházat közkórházzá szervezték át, hogy a csökkentett ágyszámmal működő közkórházakat kiegészítse.

A közkórházak gyógyszerellátásának biztosítására fenntartott fővárosi Központi Gyógyszerraktár vezetésének felfrissítésére és a kereskedelmi képességnek nagyobbmértékű érvényesítésére van a mai nehéz gyógyszerbeszerzési viszonyok mellett szükség. Általában nyomasztó a gyógyszerhiány, de gondos előrelátással a gyógyszerraktár időnként fellépő nehézségekkel bár, el tudta a kórházakat látni. Minthogy a hazai gyógyszergyárak alapanyaghiány miatt inzulint nem termeltek, illetőleg forgalomba nem hoztak, külföldi gyárakkal kellett tárgyalni a behozatal ügyében. A fővárosnak az elmult év végén sikerült nagyobb mennyiségű inzulinkészletet Dániából behozni, úgy, hogy a főváros közkórházai ma már néhány hónapra elegendő készlettel rendelkeznek.

A közegészségi ügyosztály hatáskörébe tartoznak a gyógyszertárak ügyei is. A jogosítvány gyakorlásától eltiltottak gyógyszertárait hatósági kezelésbe kell venni és a kirendelt hatósági kezelő felett nemcsak egészségügyi, hanem gazdasági szempontból is ellenőrzést kell gyakorolni. A gyógyszertári ügyek rendezésénél az ügyosztály törekvése arra irányul, hogy a régi és új jogosítottak között felmerülő magánjogi viták lehetőleg békés úton nyerjenek elintézést és ahol a hatósági kezelésbevétel szükséges, ott a szakszervezettel egyetértésben az a törekvés, hogy olyan kézbe kerüljön a gyógyszertár vezetése, akinél az egészségügyi, gazdasági és közszempontok egyaránt biztosítva látszanak.

A Köztisztasági Hivatal a felszabadulás napján egyetlen egy gépjárművel, lóval sem rendelkezett. A VI. ker., Bulyovszky-utcai garázstelepről a locsoló- és seprőgépet a harci cselekményekkel kapcsolatosan elvitték. Maga a garázsépület is súlyos sérüléseket szenvedett. Ugyanez volt a helyzet a Kun-utcai központi igazgatósági épületnél is. Ezt az épületet a felszabadulás napjától kezdve, huzamosabb időn keresztül az orosz katonai parancsnokság vette igénybe. Az Ecseri-úti fuvartelep már korábban a bombázások során jelentős károkat szenvedett. Itt a legnagyobb veszteség az, hogy a telepen elhelyezett lóállományból egyetlen egy sem maradt meg.

A II. ker., Erőd-utcai garázstelep igen súlyos károkat szenvedett. A műhelyekben és raktárakban az anyag- és szerszámkészletből alig maradt meg valami. Az itteni garázsból is az összes gépjárműveket elvitték. A II. ker., Kisrókus-utcai fuvartelep is több bombatalálatot és belövést kapott. A raktárak és az istállók itt is teljesen üresek voltak. Legkevésbbé sérült meg a hivatal svábhegyi, Felhő-utcai telepe, valamint a III. ker., Pacsirta-utcai kisfuvartelep.

A székesfőváros területén több hónapon keresztül felhalmozódott szemét elszállításához a megindulás pillanatában semmiféle fuvareszköz vagy felszerelési tárgy nem állott rendelkezésre. A vidéken lakó köztisztasági alkalmazottak — közlekedés hiányában — munkára nem jelentkezhettek. Ezért csak csekélyszámú alkalmazottal indulhatott meg a munka. Az összes munkások eleinte csak a lóhullák eltakarításán dolgoztak. A szemétkérdés rendezése ilyen körülmények között csak igen nehezen indulhatott meg.

A főbb útvonalakon a hivatal alkalmazottai közmunkaerők igénybevételével karöltve dolgoztak. Ma mintegy 1800 ember dolgozik a Köztisztasági Hivatalnál. A háború előtti időkben a hivatal létszáma 2500 fő volt.

A polgármester engedélyével a hivatal bevezette a szeméttakarítás terén az akkord-bérrendszert. Ezt fokozott teljesítmény is követte, a munkaidő emelése mellett és ennek következtében a sűrűn lakott belső városrészek között, úgy a magánterületeken, mint a közterületeken felhalmozott szeméthegyek rövid idő alatt eltűntek. A legnagyobb szemét az ú. n. gettó területéről került ki. Mintegy 5000 m^3 romokkal kevert szemét volt a Dunapart Ferenc József-rakparti részen is. Sorra megtisztultak a belső városrész terei és utcái és a munka betetőzéséül a Ferenc József-rakpartot is sikerült az elmúlt év őszére a reménytelenül soknak látszó, romokkal kevert szeméttől megszabadítani. A Köztisztasági Hivatal a megindulástól kezdve a pesti oldalról 174.315 m^3 szemetet, 129.615 m^3 romot, a budai oldalról pedig 34.484 m^3 szemetet, 36.625 m^3 romot szállított el az elmult év végéig.

A szemétszállítás terén a hivatal nagy munkát végzett, ma már a legtöbb kerületben házról-házra való rendszeres szemétgyüjtést vezetett be és állandóan fokozza az egész város területén rendszeres szemétszállítás kiterjesztését és az útvonalak fokozottabb tisztántartását.

Az elveszett berendezések és felszerelési tárgyak pótlására mintegy 40 millió aranypengő összeg kellene ahhoz, hogy fővárosunk minél előbb a tisztaság városa lehessen.

Polgármesteri XI. (Városgazdasági, idegenforgalmi és közművelődési) ügyosztály.

A Fővárosi Könyvtár, melynek épülete az ostrom során súlyosan megsérült, nagyrészt saját erőire és házieszközeire utalva a legnagyobb erőfeszítésekkel igyekezett a tatarozási munkálatokkal annyira elkészülni, hogy a tudományos központot és a háború előtt is működött fiókjait — ha korlátozott mértékben is — minél hamarább a közönség rendelkezésére bocsássa. Újabb fiókok létesítésére irányuló munkálatok következményeképen az igazgatóság megnyitotta a két pesti mozgókönyvtárat, teljesen felszerelte a budai mozgó könyvtárat, megnyitotta a

Kereskedelmi Bankban működő, a Gellért-fürdőben levő és a Vízműveknél felállított fiókkönyvtárakat, valamint a IX. ügyosztállyal közösen, különböző kávéházakban létesített melegedő-olvasótermeket és teljesen felszerelte a Központi városházán tervezett Közigazgatási Fiókkönyvtárat. Tehát a rendkívüli nehézségek ellenére is megnyitott 11 és teljesen felszerelt 3 új fiókkönyvtárat. Új alkotása a könyvtárnak a központban felállított Budapesti Színháztörténeti Gyüjtemény. A Fővárosi Könyvtár a környező államokkal való kulturális kapcsolatok kezdeményezése céljából 682 válogatott magyar könyvet juttatott el ajándékként Moszkvának, Bécsnek, Varsónak, Prágának, Szófiának, Bukarestnek és Belgrádnak. Megindította a folyóirat- és könyvcserét, angol, amerikai, norvég, svéd és dán kiadókkal s az elmult év folyamán összeállította a Londonban, Stockholmban és Belgrádban felállítandó magyar olvasótermek könyvanyagát. A fasiszta, antidemokratikus és szovjetellenes sajtótermékekből átvett a Könyvtár 233.144 kötet könyvet és 5362 kg ujságot, folyóiratot és kruda-anyagot.

Székesfővárosi Múzeumok. A fővárosi múzeumok igazgatósági épületét a németek istállóknak használták, a könyvtár egy részét a lovak alá dobták szalma helyett. A Halászbástya kőmúzeumának kőemlékeit barrikádoknak használták, az Aquincumi Múzeum ládáit pedig az autók alá tették. A Történeti Múzeum épületcsoportja nemcsak lövegektől, hanem napokon át tartó tűzvésztől is szenvedett. Belövés, tűzvész és fosztogatás következtében teljesen elpusztult a pesti biedermeier bútor-, falképkarton-, bábsütőminta-, hangszer-, fegyver-, bot- és kardgyüjtemény. Elpusztult több mint a fele a Blaha-gyüjteménynek, az óra- és textilanyagnak, az éremgyüjtemény jórésze.

A »Budapest Régiségei« XIV. kötete sajtó alá rendezése több akadály elhárítása után lényegesen előrehaladt. A XIV. kötettel párhuzamosan a XV. kötet anyaga is együtt van. A jövő évben mind a két kötet meg fog jelenni.

A Régészeti és Ásatási Intézet Budapest ókori multjára vonatkozó főbb leletek tudományos, rendszeres feldolgozását tűzte ki célul. A tabáni leletek, a Bécsi-út 82. sz. alatti korarómai temető, az Eskü-téri leletek stb. kerültek feldolgozásra. Ezzel kapcsolatban az Intézet a feldolgozásra kerülő leleteket újra restaurálta s a jobban átnézett töredékekből újabb edényeket állított össze.

Az Aquincumi Múzeum a régebben kiásott körszínházban a falbeomlásokat és falrongálódásokat teljesen kijavította és a ládákban elhelyezett emlékanyagnak a legbiztonságosabb helyre, az Egyetem-utca 6. sz. alá való összehordását befejezte. A múzeum tudományos és belső személyzete Budapest rómaikori multjának kutatását végezte. A tudományos tisztviselők résztvettek a népművelési központ munkájában és különböző tudományos társulatokban több előadást tartottak. Folytatódott az ostrom után megmaradt leletanyag számbavétele, rendezése, leltározása, így elsősorban a rákosi népvándorláskori anyag terén.

A Fővárosi Középkori Múzeumban a már korábban megkezdett műemléki felvételek folytatódtak. A Várban a középkori műemlékeket és épületrészeket kibontották és műszaki felvételekkel rögzítették. A bombázások folyamán felszínre került épületrészeket lefotografáltatták s egyes fontosabb és kisebb kőemlékeket a Múzeumba beszállították.

A Székesfőváros Történeti Múzeuma műtárgyi anyagának folytonos munkát igénylő mentése mellett vele szinte párhuzamosan haladt bizonyos műtárgyak karbantartása és restaurálása, amely főleg a grafikai anyagnak módszeres konzerválására vezetett. Elkészült ezzel karöltve a város újjáépítésének szemmeltartásával tervbevett várostörténeti, illetőleg topográfiai kiállítás 15. század végétől 18. század végéig terjedő képanyagának kiválogatása. Az új szerzemények főleg a város ostromában rommá lőtt emlékek ábrázolásaira vonatkoznak, másik kisebb csoportja a főváros ostromelőtti, békebeli arculatának az ábrázolásából áll; néhány kép pedig a város újjáépítéséből az ideiglenes hídmegoldásokat ábrázolja.

A Petőfi Múzeumot Budapest székesfőváros a 223.220/1945—XI. sz. 1945. szeptember 4.-én kelt határozattal kezelésbe vette. A vezetőség a Halászbástyán elhelyezett műtárgyakat tartalmazó ládákat a Régészeti Intézetbe szállította és átrendezte.

A Székesfővárosi Képtár anyagából rendezett 1. munkás vándor-kiállítás 1945. július 22.-én nyílott meg a csepeli Weiss Manfréd-gyárban, a kiállítás július 30.-án zárult. Szeptember 1.-én nyitotta meg a Székesfővárosi Képtár felszabadulás utáni első kiállítását. A Székesfővárosi Képtár volt az első intézmény, amely az ostrom után kapuit a nagyközönségnek megnyitotta. A Székesfővárosi Képtár vezetősége állandóan figyelemmel kísérte és megtekintette a megnyíló kiállításokat és ott a lehetőséghez képest vásárlásokat eszközölt. Az 1945. második felében a különböző kiállításokon vásárolt műtárgyak mennyisége és megosztása:

Olajfestmény	120 db
Vízfestmény és rajz	182 »
Szobormű és plakett	77 »

Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásai igazgatósága a fürdők helyreállítását végeztette. A gyógyfürdőknél a megindulóskori fürdőárakhoz képest az áremelkedés 12.700 százalékos, a Harmatvíznél a megindulóskori árakhoz képest az emelkedés 13.233 százalékos volt

az elmult évben. Úgy a Gellért-fürdőben, mint a Széchenyi-fürdőben énekkart szerveztek, valamint kultúrirodát létesítettek. Étkezőt és beszerzési csoportot tartanak fenn, mely fokozatosan fejlődik és mind eredményesebb működést fejt ki. Ezenkívül napközi otthon áll fönn, mely internátussal fog bővülni. Az igazgatóság az üzem megindulásával egyidejűleg a szükséges propagandát megfelelően megszervezte.

Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala működését az ostrom után megkezdte. Az idegenforgalmi naptárhoz francia, angol és orosz nyelvű s az ostrom pusztításaira utaló betétlapokat fűztek. A hivatal állandóan arra törekedett, hogy a budapesti szállodák üzembehelyezését előmozdítsa. Intézkedés történt a bécsi és velencei irodák megnyitására és terveket dolgoztak ki Bukarestben, Belgrádban, Prágában, Moszkvában vagy Kievben megfelelő időben új idegenforgalmi irodák felállítására. Résztvett a spanyolországi nemzetközi brigádok tagjainak tiszteletére rendezett vendégüllátás megszervezésében. Foglalkozott a Szent István-nap előkészületeivel és felvette a kapcsolatot a bécsi irodával. Megjelentette a »Budapesti havi eseménynaplót«, ezúttal négynyelvű betétlappal. Tekintettel arra, hogy a Szent István-napi ünnepségek világi része elmaradt, a hivatal a székesfővárosnak az egyházi ünnepségeken való képviseltetése körül fejtett ki tevékenységet. Foglalkozott a hivatal a tervezett tömegszállások létesítésének kérdésével, tárgyalásokat folytatott a külföldi magyaroknak a Budapest újjáépítésére irányuló idegenforgalmi propagandába való bekapcsolása tárgyában, nyomdába adta a rombadőlt Budapestről készülő prospektus anyagát. Megindította az Idegenforgalmi Hivatal az elhurcolt szállodai berendezési tárgyak visszaszerzésére vonatkozó akcióját. Tárgyalásokat folytatott a Gyógyhelyi Bizottsággal »Budapest fürdőváros« jövő terveiről. A hivatal megkezdette a vidéki városok háború utáni idegenforgalmi felkészültségére vonatkozó adatok összegyüjtését. Rendszeresen foglalkozott a hivatal a külföldi idegenforgalmi propaganda irodák felállításának kérdésével, a szállodák helyreállításának problémájával, a Magyarok III. Világkongresszusának előkészítésével.

Az Állatkert az ostrom során erősen megrongálódott, épületeinek nagy része megsérült, állatállománya úgyszólván teljesen kipusztult. Az állat- és növénykert állatállománya az 1945. év végén 1 elefánttehén, 5 víziló, 1 láma, 1 kétpúpú teve, 1 zebra, 5 sheflady póniló, 3 majom, 1 sárgafejű amazon papagály, 1 hullámos papagáj, 1 fácánkakas, 1 magvágó, 1 stiglic, 2 házi gerle, 1 pávakakas, 3 macskabagoly, 1 rétihéja, 1 görög teknős és 2 őz.

Művészet. Képzőművészeink támogatására jelentős összeg jutott és pedig kiállításokon vagy közvetlenül a művészektől történt vásárlások útján és segélyek címén. A főváros területein levő mintegy 300 szobor és emlékmű közül megsemmisült 32, erősen megrongálódott 24, javítható sérüléseket szenvedett 84 alkotás. A többi is apróbb sérüléseket szenvedett, teljesen épen alig maradt emlékmű. A romeltakarítások és helyreállítások a közterületi emlékművekkel és szobrokkal kapcsolatban is megindultak. Elszállításra, illetőleg biztonságosabb helyre kerültek az ostrom idején tönkrement szobrok, helyesebben azoknak megmaradt részei. A romeltakarítással egyidejűen megkezdődött a szoborművek helyreállítása is. A Kossuth-híd építésével összefüggésben kellett lebontani gróf Andrássy szobrát. A bronzszobor, valamint a talapzat kövei megfelelő biztonságba helyeztettek el. A főváros elismerő érmeket adományozott az orosz hídépítő alakulatok tagjainak, valamint azoknak az orosz autósoknak, akik Budapest közellátásában önfeláldozóan közreműködtek.

„Budapest" Irodalmi, Művészeti és Tudományos Intézet címen 1945. szeptember 28.-án kiadott rendelettel önálló vagyonkezelésű intézmény szerveztetett egyelőre ideiglenes státussal. Az intézmény rendeltetése: a fővárosi kiadványok egységes vezetése, szerkesztése, kiadása, értékesítése és terjesztése a gazdaságosság szem előtt tartásával.

Színházak. A kiadott koncessziók és a színházhasználhatósági engedélyek alapján a főváros területén a három állami színházon kívül 17 magánszínház működik. Ezek közül 1 színházhelyiségben kabaréelőadások, 3 helyiségben pedig varieté-előadások folynak. Fentieken kívül a főváros területén még négy nagyobb színházteremben tartatnak időközönkint rendkívüli alkalmi előadások. 1945. szeptember 19.-én megvásárolta a székesfőváros a Belvárosi Színházat.

Budapest Székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága 1945. július havában átalakult a Fővárosi Népművelési Központtá.

Á Székesfővárosi Zenekar 1945. július hónaptól kezdve folytatta a Károlyi-kerti, nyári évadbeli hangversenyeket, a téli hónapokban pedig a bérletrendszerrel meghirdetett és a Városi Színházban, illetőleg a Zeneművészeti Főiskolán tartott előadásokat. A szélesebb néprétegek számára a Zenekar a főváros egyes terein sétahangversenyeket rendezett, valamint a különböző pártok és kulturális intézmények felkérésére rendkívüli hangversenyeket tartott; többek között Csepelen munkáshangversenyt.

Á Városi Színház 1945. július 7.-én nyitotta meg kapuit és mint Budapest legnagyobb elsőhetes moziszínháza kezdte el működését. A színház működése kielégítőnek és eredményesnek mutatkozott és az év végén számottevő bevételi felesleggel rendelkezett, holott hathónapi működése alatt a színház belső tatarozásra és helyreállításra, a leltári hiányok pótlására, továbbá anyagbeszerzésre jelentős összegeket fordított és ezenfelül a Fővárosi Népművelési Központnak

támogatásként ugyancsak számottevő összeget bocsátott rendelkezésre. Két ízben öt- és nyolcnapos időtartamra az Ukrán Állami Ének- és Táncegyüttes, egyízben pedig az Orosz Állami Énekkar vendégszerepelt a Városi Színházban. A vasárnap és ünnepnap délelőttjein a Városi Színházban részben a Székesfővárosi zenekar hangversenyeinek, részben pedig közületek, szakszervezetek közcélú előadásainak adott helyet.

Kegyuraság. Az ostrom alkalmával megrongált egyházi épületek helyreállítása a rendelkezésre álló hitel keretén belül folyamatosan halad előre.

A pesti Vigadó épülete csaknem teljesen kiégett. A nagyterem teljes egészében elpusztult. Megrongálódott a budai Vigadó is. *A Vigadók, kioszkok* keretében a Pesti Vigadó állagbiztonsági munkálatai, továbbá a Budai Vigadó helyreállítási munkálatai indultak meg az elmult év folyamán. Az Erzsébet-téri kioszk helyreállítása pedig olyan mértékben haladt előre, hogy a tetőzetnek nagyobb része elkészült.

A főváros ostroma súlyos károkat okozott az irodai felszerelésekben. Legnagyobb veszteség az írógépekben van, melyeknek jórésze megsemmisült, illetve eltűnt. A Városháza épületei az ostrom folytán hatalmas károkat szenvedtek. A Somogyi Béla-úti rész teljesen rombadőlt, a Kamermayer Károly-utcai front, a főépület keresztszárnya és a Vásárcsarnok kiégett. Az 1200 hivatali helyiségből teljesen megsemmisült 500 hivatali helyiség. Többé-kevésbé megrongálódtak az elöljárósági székházak is. Legsúlyosabban az I. kerületi elöljáróság rongálódott meg, melynek hivatalait bérelt helyiségekben kellett elhelyezni.

Polgármesteri XII. (Üzemgazdasági) ügyosztály.

Az ügyosztály feladata, hogy a székesfőváros törvényhatósági bizottsága és polgármestere által adott útmutatás és irányítás szerint elsősorban üzempolitikai kérdésekkel foglalkozzék ; etekintetben nemcsak a végrehajtás szerepét tölti be, hanem kezdeményezőleg is eljár.

Az ügyosztály ügykörébe tartoznak : a székesfőváros összes üzemeinek személyzeti ügyei ; a székesfővárosnál alkalmazott valamennyi munkás illetmény-, jóléti, kulturális és biztosítási ügyei ; a székesfőváros üzemi gazdálkodásának ellenőrzése ; a költségvetési előirányzat és zárszámadás, valamint az adózás terén az egyöntetű eljárás biztosítása ; az Elektromos-, Gáz- és a Vízművek, a Fűtő- és Főzőkészülékeket terjesztő vállalat (röviden Petrofűtő), továbbá az Anyaggazdasági Intézet, a főti gyermeküdülő, az üzemi tanoncotthon és tanonciskola polgármesteri hatáskörbe utalt ügyeinek intézése, irányítása és ellenőrzése.

Az 1945. év első hónapjában Budapest ostroma alatt az ügyosztály a legnehezebb körülmények között is, a minimális létszámmal folytatta működését. A főváros akkori vezetőjének, *Beliczay Imre* tanácsnoknak megbízásából *Reminiczky Lajos* tanácsjegyző állott az ügyosztály élén. Az ügyoszály hivatali munkája a Vízművek Egyetem-utcai helyiségében folyt, a németek ugyanis a Központi városházáról az alkalmazottakat 1944. december 31-én erőszakkal eltávolították. Január hó utolsó napjaiban az ügyosztály a főváros új polgármesterével : *Csorba Jánossal* és *Bechtler Péter* alpolgármesterrel együtt a Központi városházára visszaköltözött.

Az ügyosztály működése arra terjedt ki, hogy a háborús károkat szenvedett üzemek újjáéledését elősegítse. Ezért erélyesen közreműködött a szükséges anyagok, ú. m. szén, olaj stb. előteremtésében, az üzemi alkalmazottak szabad mozgásának biztosítására eljárt a megszálló katonai hatóságoknál. Részt vett az üzemi dolgozók egytálételes ellátásának megszervezésében elősegítette az üzemek számára gépkocsik beszerzését, eljárt az üzemi alkalmazottak illetményeinek kiutalása érdekében. Nagyon igénybevette az ügyosztály munkásságát az árambekapcsolások iránt előterjesztett tömeges kérelmek elintézése. A budapesti erőművek áramtermelését ugyanis nagyrészben a megszálló alakulatok, hatóságok és az általuk vezetett ipari üzemek foglalták le, a polgári hatóságok és különböző vállalatok csak polgármesteri engedéllyel juthattak áramellátáshoz. A bánhidai távvezeték helyrehozatalával és a dunai átfeszítés megtörténtével az áramszolgáltatást általánossá lehetett tenni s így a külön bekapcsolási kérelmek feleslegesekké váltak.

Az üzemek helyzetének megvizsgálására és a működésük megindításához szükséges feltételek biztosítására, illetve ilyen irányban megfelelő javaslattételre Csorba János polgármester a tavasz folyamán 10 tagú szakértő bizottságot küldött ki *dr. Szilas Oszkár* elnöklete alatt. A bizottság több ülésben igen behatóan és részletesen foglalkozott a reá bízott feladattal s javaslatai nyomán számos olyan intézkedés történt, amely a legfontosabb közüzemek működésének megindítását, műszaki és gazdasági talpraállítását elősegítette.

A három nagyüzem egységes központi vezetését a polgármester közlekedési és egyéb nehézségek miatt még március hóban megszüntette ; ettől kezdve ezek az üzemek külön-külön üzemvezető irányítása mellett önállóan működnek.

Az ügyosztály ügykörébe tartozott a Székesfővárosi (üzemi) Egészségvizsgáló Intézet is. Ennek helyiségeit a Semmelweis-utcában súlyos bombatalálatok érték. A helyiségek elpusztultak, de az értékes orvosi műszereket és berendezési tárgyakat az alkalmazottak megmentették. Maga az intézet csökkent lehetőségek mellett a Központi városházán ideiglenesen kapott helyiségben folytatja ma is működését. Jelenleg már a tiszti főorvosi hivatal ügykörébe és felügyelete alá

tartozik. Az üzemgazdasági ügyosztály már évekkel ezelőtt megszervezte és az ostrom után újból megindította a székesfőváros üzemeinél a rendszeres tanoncképzést. Ennek az a célja, hogy lehetőleg az üzemi alkalmazottak gyermekeiből jó szakmunkásokat neveljenek az üzemek számára. Jelenleg 7 fővárosi üzemnél, illetve intézménynél vannak iparostanulók. Számukra a főváros külön tanoncotthont tart fönn, ahol ellátásukról gondoskodik, ezenkívül ugyancsak külön üzemi szakirányú tanonciskolában kapják a szakmájukhoz szükséges oktatást.

Az ügyosztály ügyköréhez tartozik a főváros központi beszerző szerve az Anyaggazdasági Intézet is. Központja a Nagydiófa-utca 14. sz. alatt van ; raktára a Központi városháza területén is működik. Az ostrom alatt a központi épületet belövés érte ; raktáranyagát részben nyugatra szállították, részben kifosztották. Az ostrom után az Intézet vezetését *Erdélyi Jenő* igazgató vette át és az ügyosztállyal legteljesebb együttműködésben, az általános anyaghiány ellenére is fáradhatatlan munkával megindította a főváros hivatalainak, üzemeinek, intézményeinek anyagellátását. Ma már az Intézet ismét elfoglalta azt a helyet, amelyről a központi anyagbeszerzéssel szemben támasztott igényeket a rendkívüli viszonyok között is teljesíteni tudja. Ügyköre néhány hónappal ezelőtt kibővült olyképen, hogy az ú. n. Gazdasági Hivatalt is az intézethez csatolták.

Az ügyosztály vezetését május 12-én *Felkay Ferenc* tanácsnok vette át. Az ügyosztály kezdeményezésére szeptember hó folyamán megalakult Budapest Székesfőváros Fűtő- és Főzőkészülékeket Terjesztő Vállalata. A vállalat feladata, hogy a nagy tüzelőanyagínségben a lakosságot olajtüzelés űfűtő- és főzőkészülékekkel ellássa. Ezt a feladatot új tüzelési rendszer bevezetésével, különböző típusú petróleumfűtő- és főzőkészülékek forgalombahozatalával igyekszik megoldani. Bár a készülékek gyártása a mai anyaghiányban sok nehézség között és csak vontatottan halad előre, mégis a vállalat mozgékony üzletvitelével lehetővé vált, hogy már eddig is több ezer petróleumfűtőkészüléket szereltek fel s az ehhez szükséges fűtőanyagot is kiszolgáltatták a megrendelőknek. A földművelésügyi miniszter határozatával a Gr. Károlyi István-féle fóti kastélyt, a hozzátartozó 260 hold parkkal és gazdasággal együtt a főváros részére juttatta gyermeküdülő céljára. A kastély és berendezései, valamint a park faállománya az ostrom alatt és után sok kárt szenvedtek. Ezeknek helyreállításáról kellett mindenek előtt gondoskodni. Az épület tetőzetének kijavítása s a legszükségesebb felszerelési tárgyak beszerzése lehetővé tette, hogy az üdülő megkezdhesse működését. Az ügyosztály ügykörének lényeges része a személyzeti ügyek intézése. Ennek keretében a rendes mindennapi munkán kívül, a közép- és kisüzemek státusának újabb megállapításával kapcsolatban végrehajtották az esedékes kinevezéseket ; ezzel sikerült elérni, hogy az órabéres személyzet jelentékeny része havifizetéses állásba jutott. Ugyanilyen eredményre vezettek a nagyüzemeknél végrehajtott kinevezések is. Az ügyosztály gondoskodott az alkalmazotti illetmények, munkabérek, nyugellátások, öregségi járadékok, beszerzési segélyek ügyében kiadott kormányrendeletek végrehajtásáról is. Rendkívüli szabadságok, segélyek, családi pótlékok, korengedélyek, áthelyezések, rehabilitálások, igazolási ügyek, túlóradíjak, prémiumok stb.-k intézése az ügyosztály személyzeti ügykörében tömegesen bonyolódott le ; ez annál is jelentékenyebb munkát okozott, mert a különböző üzemek és intézmények sokféle alkalmazotti csoportja számára az egyenlő elbánás és azonos gondoskodás követelményét biztosítani kellett.

Az üzemek pénzügyi gazdálkodásával kapcsolatban a helyszínen ellenőrízték, hogy adózási kötelezettségüknek helyesen és időben tesznek-e eleget. A havi eredménykimutatásokat tételenkint átvizsgálták. A társulati adónál az üzemektől bekért 5 évi jövedelem-kimutatások alapján a pénzügyi kormányzatnál közbenjártak, hogy az üzemekre megállapított 32·%-os adókulcsot az 1945. évi veszteséges üzletmenetre tekintettel szállítsa le. Eljárása eredményeként az üzemek által fizetendő társulati adó kulcsát 0·5 %-ra szállították le. Az üzemi alkalmazottak jövedelemadója kezelésénél követendő egyöntetű eljárás ügyében a szükséges intézkedéseket ugyancsak megtették.

Az üzemek forgótőke és újjáépítési hitelszükségletének biztosítására a kormányzati szerveknél többízben eljártak.

Polgármesteri XIII. (Középítési) ügyosztály.

A székesfővárosnak az 1943. évi vagyonleltár szerint 4464 épülete volt, 320 millió aranypengő értékben. Az épületek károsodása a háborús cselekmények következtében 40%-os. A helyreállítás költsége 128 millió aranypengő. Az épületek karbantartása a béke éveiben az ügyosztály elfoglaltságának csak kisebb részét képezte és a nagyvonalú tevékenység az új épületek emelésében merült ki. Most azonban a rommálótt épületek helyreállítása az ügyosztály mérnökeit olyan óriási feladat elé állítja, aminek nagyságát azelőtt soha senki elképzelni nem tudta. A tevékenység második része, vagyis az új épületekről való gondoskodás a magasabbrendű feladat, mely azonban egyelőre előtervek készítésében és általános munkaterv felfektetésében merül ki, hogy a később kialakuló nagyvonalú építési tevékenység előre átgondolt tervek szerint legyen lefolytatható. Az elmult évben a lejátszódott történelmi események rendkívül teljesítményekre kényszerítették az ügyosztályt. Az orosz csapatok január 18-án foglalták el a Városházát és az ügyosztály mérnökei 2 nappal később már megkezdték a munkát és ilyenformán történelmi tény, hogy Budapest romjain a középítési ügyosztály mérnökei jelentek meg először, hogy hozzá-

fogjanak a helyreállító munkához. Az ostrom következtében szétzüllött műszaki közigazgatást lassanként újraszervezték és egyre nagyobb erővel fogtak hozzá a főváros épületeinek helyreállításához. Az első hónapokban a magyar kormány részére szükséges minisztériumi épületek helyreállításán is az ügyosztály mérnökei dolgoztak, mert az állami szervek még nem kezdték meg működésüket. Az 1945-ös évben az ügyosztály elköltött a helyreállítási munkákra 62 milliárd pengőt. Érdekes megjegyezni, hogy ez az összeg a végzett munka értékének világparitás szerint nem felel meg és az alacsony munkabérek következtében csaknem háromszor annyi munkát teljesítettek, mint amennyit aranypengő értékben az előbbi összeg képvisel.

Közélelmezési épületeink rendbehozását az ostrom után először a Községi Kenyérgyárnál kezdte meg, melyet teljesen üzembehelyeztek. A teljesen elpusztított Élelmiszernagyvásártelep pincéjét is kijavították és helyreállítottak két gyümölcsraktárt; a vágóhidak és a vásárcsarnokok részleges kijavítása is folyamatban van.

A lakóházak, kislakásos bérházak és telepek állapota elég súlyos. A székesfőváros tulajdonában 1398. épületben 19.604 bérlemény volt, ebből 19.054 lakás és 650 üzlet. Ezekben a bérleményekben 80.500 ember lakott. A bérlemények közül a háborús cselekmények következtében 14.313 semmisült meg, vagy vált lakhatatlanná. Az ostrom óta kb. 2000 lakást a lakók és 4000-et az ügyosztály javíttatott ki. Ugyanitt a tetők helyreállítására 3 milliárd pengőt fordítottak. Még ki nem javított tetőzet a lakótelepeken, a hozzátartozó szerkezeti részek helyreállításával együtt, jelenleg 30 milliárd pengő költséget igényel és a továbbiakban könnyebben kijavítható 2000 lakás költsége 26 milliárd lenne. A kislakás-termelést új építkezés formájában is folytatták és a magdolnavárosi telepen, ahol az elmult évben 282 lakást adtak át a használatnak, a közeljövőben még további 72 lakást fejeznek be.

Az iskolák és óvodák helyreállítása szintén megindult. A fővárosnak volt 144 iskolaépülete és 84 óvodaépülete. Ezekből lebontottak 12 iskolát és 8 óvodát. A 144 iskolaépületből 11 nem üzemképes.

A kórházak és közegészségügyi intézmények javítását először kezdték meg és most már ott tartanak, hogy a László-kórház kivételével, valamennyi intézményünk üzemben van. Legkorszerűbben jelenleg az István-kórház működik, mert a kazánokat átalakították olajtüzelésre. Az üvegkészletek túlnyomórészét a kórházak beüvegezésére fordították.

A népjóléti épületek, árvaházak és egyéb szociális épületek rendbehozására kereken 600 millió pengőt költöttek.

Budapest templomai túlnyomórészt súlyosan megsérültek, de az állagbiztosításon kívül nagyobb munkákat most nincs mód végeztetni. A tetőket igyekeztek kijavítani és a leomlással fenyegető tornyokat biztosítani, de a további munka a jövő feladata. A templomok kijavítása nemcsak az anyagiak hiánya miatt késedelmes, hanem művészi jellegű épületek és műemlékek restaurálása egyébként is hosszú időt vesz igénybe.

A közművelődési épületek, könyvtárak, vigadók, múzeumok, továbbá a képtárak, színházak és az Állatkert helyreállításánál is jelentős munkákat végeztek és a Képtárat, a Fővárosi Könyvtárt, valamint a Városi Színházat üzembe helyezték.

A hivatali épületek, a katonai laktanyák és tűzőrségek, valamint a Központi városháza, az Újvárosháza és az elöljárósági épületek helyreállítására 3600 millió pengőt fordítottak. Itt ki kell emelni a Központi városházát, mely többezer belövés és kilencszeri tűz után ismét üzemképes állapotban van, bár a szükséges munkák csak részben készültek el. A Városháza Somogyi Béla-úti része teljesen megsemmisült, de ezt úgyis le kellett volna bontani, mert az új városháza építése alkalmával itt fognak először megindulni a munkák.

Budapest fürdőépületei külön fejezetet képeznek. A fürdőket többé-kevésbé üzembe helyezték, de itt még nagy feladatok elvégzése szükséges, melyek azonban már összefüggnek Budapest fürdőváros problémájával.

A Szövetséges Ellenőrző Bizottság angol, amerikai és orosz tagozatai részére végzett munkák értéke az elmult esztendőben 900.000 aranypengőre tehető.

Az ez évben végzendő munkák túlnyomó része épülethelyreállításokban fog kimerülni. Ezeknek a mértéke egyedül és kizárólag az ország gazdasági helyzetéhez igazodik. Amennyiben a helyreállítási munkákat a legszükségesebb mértékre csökkentik, akkor is a munkák költsége 29 millió aranypengőre tehető. Amennyiben tekintetbe vesszük azt, hogy az elmult békeévekben a középítési ügyosztálynak volt olyan tevékeny éve, amikor az évi költségvetése 26 millió aranypengő volt, most, amikor a főváros romokban fekszik, a 29 millió előirányzat nem tekinthető túlzottnak.

Polgármesteri XIV. (Közmunka és katonai) ügyosztály.

Az ostrom után a székesfővárosban szerteszét heverő törmelékek, szemét, kocsironcs, vashulladék stb. elszállítása vált szükségessé. Ezt a feladatot a polgármesteri XIV. ügyosztály hatáskörébe utalták. Az első alkalommal kiadott polgármesteri rendeletet, mely a romok eltakarításáról és a közmunkák végzéséről intézkedett, a kerületi elöljáróságok és a házmegbízottak nagy nehézségekkel küzdve tudták csak végrehajtani. Mivel a székesfőváros közigazgatásában

ilynemű feladat még nem fordult elő és a gyakorlatban való keresztülvitelét előrelátni nem lehetett, a rendelkezések nem bizonyultak megfelelőeknek. Ezért különböző hatóságok részéről ezzel a kérdéssel kapcsolatos rendeletek egymást váltották. Mindezek a nehézségek ellenére a főváros megtisztítása jelentős ütemben folyt és rövid egy pár hónap alatt szemmelláthatóan eredményeket tudott a székesfőváros ezen a téren felmutatni. A közmunkaszolgálat rendezése terén az országos építésügyi kormánybiztos és a polgármester által kiadott szükségrendeletek után az ideiglenes nemzeti kormány 1945. évi június hó 28.-án kiadta »Az újjáépítési közmunkakötelezettség«-ről szóló 4.000/1945. M. E. számú kormányrendeletet. A rendelet kimondotta az általános közmunkakötelezettséget és szabad választást engedett a tekintetben, hogy ki-ki havonta négy napi közmunkával, vagy a jövedelméhez mért váltság fizetésével teljesíti kötelezettségét. Kormányrendelkezés hiányában a 770/1945. és 256.472/1945—XIV. számú polgármesteri rendeletekkel kellett szabályozni az említett kormányrendelet végrehajtása körüli teendőket. Az ezt követően kiadott 257.000/1945—XIV. számú polgármesteri rendelet pedig felépítette a közmunkaszolgálat hivatali szervezetét és részletesen szabályozta a közmunkakötelezettek nyilvántartását, az igénybevételüket, valamint a közmunkaszolgálat lebonyolítását.

A polgármesteri rendeletek a székesfővárost ért rendkívüli háborus károsodásra és ennek folytán a közmunkaszolgálat útján megoldásra váró feladatok igen nagy számára való tekintettel, egyes kérdéseket a kormányrendelettől eltérő módon szabályoztak. Így a közmunkaváltság alapjául, a kormányrendelet az elmult évi jövedelmet jelölte meg, a polgármesteri rendelet pedig a valóságos jövedelmet, mert különben a befolyó váltság összege elenyészően csekély lett volna. A székesfőváros több felirattal szorgalmazta a kormányrendelet megfelelő módosítását és javasolta, hogy a közmunkaváltság mértékét olyan értékmérőben állapítsák meg, amely lépést tart a kereseti viszonyok alakulásával. Ennek az eljárásnak az eredménye volt a 9.000/1945. M. E. számú rendelet kiadása október 5.-én, amely a tényleges jövedelmet jelölte meg a közmunkaváltság alapjának, a váltságot pedig progresszív módon emelkedő kulccsal a mindenkori napszámbér egységében határozta meg. Ugyancsak a székesfőváros előterjesztésére adta ki a honvédelmi miniszter a 17.000/1945. számú rendeletét, amely felhatalmazta a polgármestert, hogy a romeltakarítás céljára hetenként egyszer igénybevehesse a budapesti fuvarokat és egyéb szállítóeszközöket. A közmunkára kötelezettek összeírása július havában, a váltságalapoknak az új napszámbér-rendszer alapján való általános újabb bevallása pedig október havában történt. A kereken 600.000 közmunkakötelezett közül váltságfizetésre 270.000 fő vállalt kötelezettséget; 120.000 személy az újjáépítés szempont jából fontos rendes munkahelyén túlórázással tesz eleget a közmunkakötelezettségének és helyettük a váltságot a munkaadójuk fizeti; a havi négy napon át természetben teljesítendő közmunkára pedig 3000 személy vállalt kötelezettséget. A többi közmunkakötelezettség alá eső személy részben munkaképtelensége, másrészt egyéb körülményből kifolyóan (gyermekes anyák, tanulók) mentességet élvez. A közmunkára igénybevehető fogatok száma kereken 1200, a más szállítási eszközöké 1000. A közmunkaváltság tekintetében egyik legfontosabb feladat a váltságalap-bevallások rendszeres felülvizsgálása. A kerületi közmunkahivatalok minden váltságfizetővel kapcsolatban egyénenként állapítják meg az életkörülményei vizsgálata és esetleg személyes meghallgatásuk után, hogy a valóságos jövedelmükhöz mért váltságot fizetik-e és ellenkező esetben a váltságuk összegét hivatalból emelik. Az év végéig mintegy 60.000 felülvizsgálatra került sor. A közmunka váltság címén Budapesten az alábbi összegek folytak be:

1945. évi július havában	.....	22,000.000 P
1945. « augusztus «	.....	31,000.000 «
1945. « szeptember «	.....	46,000.000 «
1945. « október «	.....	105,000.000 «
1945. « november «	.....	250,000.000 «
1945. « december «	.....	800,000.000 «

A közmunkák végzése terén: a legelsőbbrendű feladat a székesfőváros útvonalainak és egyéb közterületeinek a szabad közlekedést gátló törmelékektől, romoktól, valamint a bomló anyagoktól való megtisztítása volt. A közmunkaszolgálat december hónapig ezt a feladatát majdnem teljes mértékben megoldotta, mert decemberben már alig volt olyan helye a székesfővárosnak, ahol közlekedést gátló törmelék lett volna. Az elmult év során a közmunkaszolgálat összesen több mint 270.000 köbméter romot és törmeléket szállított el a közterületekről. Nagymértékben akadályozták a közlekedést a házak tatarozása során az építkezők által az úttestre hordatott törmelékek. A 257.068/1945—XIV. sz. polgármesteri rendelet intézkedett a tekintetben, hogy ezeket az építkezőnek nyolc napon belül el kell távolítania, mert különben költségére a közmunkaszolgálat szállíttatja el. Ezzel az eljárással november közepétől december hó végéig 2600 köbméter törmeléket szállítottak el ilyen módon. A másik igen fontos munkafeladat az úttesteken szanaszét heverő gépkocsironcsok, páncélosok és nehézlövegek eltávolítása volt. A roncsokban levő vas- és fémanyagot újbóli feldolgozás céljából egyenesen az újjáépítési üzemekhez szállították. Az elmult év során ilyen módon összesen 352 vagón nyersanyaghoz jutott a gyáripar a közmunkaszolgálat révén. A lövedékek és egyéb robbanóanyagok hatástalanítását

és elszállítását a honvédséggel, a tűzoltósággal és a honvédelmi közmunkaszolgálat tűzszerészeivel együttműködve végezte a székesfőváros. Az eltávolított lövedékek száma meghaladta a 100.000-et. A közmunkaszolgálat keretében csak kisebb mértékben lehetett a természetbeni közmunkavállalókat foglalkoztatni, mert az amúgy is csekély létszámuk állandóan csökkent és a munkateljesítményük is igen gyenge volt. Ezért a székesfőváros a közmunkaváltság terhére állandó, fizetett munkásgárdát szervezett és ezeket a polgármesteri XIV. ügyosztály a saját kezelésében végzett munkálatokon kívül a közmunkaváltság terhére is foglalkoztatta a romeltakarításban. A Szemere- és Csáky-utcák környékén felhalmozott mintegy 50.000 köbméter törmelék elszállítását pedig az Országos Központi Hitelszövetkezetnek adta munkába, mely kisvasúti berendezéssel kezdte meg a munkálatokat. A közmunkával foglalkoztatott személyek és szállítóeszközök az elmult év során a következő teljesítményt nyujtották:

a természetbeni közmunkások	47.866	munkanapot
a tartós közmunkások	7.251	«
a honvédelmi munkaszolgálatosok	24.166	«
a fizetett munkások	64.747	«
a közmunkára igénybevett és fizetett fuvarok együttesen	10.495	«

Megjegyezzük, hogy a 4000/1945. M. E. számú rendelet alapján tartós közmunkára igénybevett volt szélsőjobboldali (nyilas, volksbundista stb.) elemek egy része nem a romeltakarítási közmunkára, hanem egyes fontosabb újjáépítést végző gyárüzemekhez nyert beosztást. Az országos építésügyi kormánybiztos rendelkezése alatt álló honvédelmi közmunkaszolgálat tagjainak pedig csak kis része vett részt a székesfőváros közmunkáiban, nagyobbik része a romházak lebontásában tevékenykedett. A közmunkaszolgálat tevékenységet fejtett ki a cserépellátás terén is. Közreműködött több vidéki gyár üzembehelyezésénél és ilyen módon négy és félmillió cserepet szállított fel és osztott el az országos építésügyi kormánybiztos kiutalása alapján a budapesti köz- és magánépítkezők között. A kormányrendelet értelmében a Budapesten befolyó közmunkaváltságot az újjáépítési közmunkaváltság-alapba kell befizetni. A közmunkaváltság-alap felett az újjáépítési miniszter rendelkezik és a miniszter folyósítja onnan a székesfővárosi közmunkaszolgálat kiadásaira szükséges ellátmányt.

	Budapesten befolyt közmunkaváltság összege	A közmunkaszolgálat kiadásai
1945. július havában	22 millió P	21 millió P
1945. augusztus «	31 « «	21 « «
1945. szeptember «	46 « «	25 « «
1945. október «	105 « «	93 « «
1945. november «	250 « «	412 « «
1945. december «	800 « «	417 « «

Az 1945. évi augusztus hóban kiadott 7000/1945. M. E. számú rendelet felhatalmazza a hatóságot, hogy az ország újjáépítése, valamint a jóvátételi kötelezettség teljesítése szempontjából közérdekű munkát végző úgynevezett »kijelölt« üzemek részére a szükséges munkaerőt a közérdekű munkára kötelezett személyek igénybevétele útján biztosítsa. Ebből a célból a kormányrendelet intézkedett az úgynevezett munkáskataszter felállítása iránt, amelynek rendeltetése az ország közmunkára és közérdekű munkára kötelezett lakosságának egyes fontos közigazgatási szempontok, elsősorban pedig a szakképzettség és munkaviszony szerinti egyénenként való nyilvántartása. A nyilvántartás vezetése a helyi hatóságok, Budapesten tehát a székesfőváros közigazgatásának a feladata. A nyilvántartók veszik igénybe a munkaerőket, az országos, illetőleg törvényhatósági közmunkaügyi felügyelők által megadott célokra és keretek között. A munkaerőnyilvántartás tökéletes keresztülvitele céljából a kerületi elöljáróságok kötelékében működő közmunkahivatalok, valamint a lakosságot ezideig csupán honvédelmi szempontok szerint nyilvántartó, ú. n. népmozgalmi nyilvántartó hivatalok egyesítve lettek és közös, általános érvényű nyilvántartás vezetése lett elrendelve. A nyilvántartás felállításának alapjául szolgáló országos összeírást, amelyet a kormányrendelet értelmében december hóban kellett volna foganatosítani, az újjáépítési miniszter nyomtatványnehézségek miatt rövid időre elnapolta. A székesfőváros mindent elkövetett, hogy a közigazgatásnak ez a fontos új ágazata sikerrel működjék. Felterjesztésére intézkedett akként az újjáépítési miniszter, hogy az ipari szempontból egységet alkotó budapesti és budapestkörnyéki terület egy közmunkaügyi felügyelői körzetbe tartozzék a polgármesteri XIV. ügyosztály vezetőjének, mint budapesti és északpestvármegyei közmunkaügyi felügyelőnek vezetése alatt. A munkaerők kirendelése terén jelentős tevékenységet a pontos nyilvántartás felállításáig folytatni nem lehet. Ezért az összeírás foganatosítását szorgalmazták. Igen fontos esetekben már eddig is sor került közérdekű munkára való igénybevételekre. Így elsősorban a dunahidaknál, a munkák megindulásánál már 150 ács nyert kirendelést, augusztustól decemberig pedig 5877 szakmunkás kapott hatósági behívót különböző fontos üzemekhez. A tartós közmunkások közül 177 fő nyert elhelyezést ilyen módon.

A közérdekű munkaszolgálat megszervezésével kapcsolatos kérdés a munkásszállások létesítése, ahol a vidékről felrendelt munkások nyernek elhelyezést. Ezért a hídépítéseknél már dolgozó, valamint a később felrendelendő munkások elhelyezése céljából a székesfőváros máris több munkásszállást létesített. Így az Izabella-utcai iparosotthonban 550 férőhellyel, a Szent László-laktanyában 1500 férőhellyel, a Mező-utcai keresk. iskolában 500 férőhellyel. Az elmult évben igen nagy munkát okozott az ostrom alatt elpusztult katonai nyilvántartási anyag nélkülözhetetlen részének utánpótlása, továbbá az 1921—23. évfolyambeli állításra kötelesek lajtsromának átdolgozása és helyesbítése. A székesfőváros öt laktanyája közül már újból visszakerült a kezelésbe a Szent László-, gróf Szapáry- és a Bajcsy-Zsilinszky-laktanya. A laktanyák igen súlyos károkat szenvedtek, amelyeknek egyrésze anyagbeszerzési nehézség miatt még nem lett kijavítva. Az előbb említett laktanyák közül már kettő az év végén használható állapotban volt, ugyanúgy a székesfőváros Mária-utcai tiszti szállója. A székesfőváros igyekezett rendezni a szövetséges ellenőrző bizottság katonai alakulatai által elfoglalt magánlakások ügyeit is. A lakások adatait összegyüjtötte és a kormányhatósághoz felterjesztést intézett, amelyben a kérdés jogi rendezését kérte. A kormányhatóság felhívására dceember hó folyamán került sor az orosz fogságból még vissza nem tért hadifoglyok összeírására és adatok feldolgozására. Év végéig 33.000 ilyen hadifoglyot jelentettek be. Ugyancsak a kormány felhívására rendelte el a főváros a német háborús bűnösök, valamint az általuk okozott károk felkutatását és összeírását is. A leventeintézményt, valamint a légoltalmi szolgálatot az elmult félév folyamán felszámolta a székesfőváros, a nyilvános óvóhelyek anyagát leltározta és részben a kórházak céljaira fordította, az arra alkalmas óvóhelyeket pedig bérbeadás útján igyekezett hasznosítani.

Polgármesteri XV. (Ipari és kereskedelmi) ügyosztály.

Budapest ostroma alatt az ügyosztály elhelyezésére szolgáló épület és annak berendezése jórészt megsemmisült. Talán ennél is fájdalmasabb a teljes iratanyag és az egyes ügyekben hozott elvi jelentőségű határozatok megsemmisülése egyrészt azért, mert az iratcsomókban a polgárság létfontosságú személyi okmányai is elpusztultak, másrészt azért, mert iparjogunkat csupán úgynevezett kerettörvények szabályozzák, melyeket az élet és így az egyes ügyekben hozott döntések láncolatából kifejlődött joggyakorlat tölt meg tartalommal.

A romok eltakarításával és a megmaradt felszerelés biztonságbahelyezésével egyidőben a csupán 3 ablaktalan szobából álló ideiglenes helyiségünkben kezdték meg a feladatok ellátását. Először összeírták az iparűzőket és a birtokukban megmaradt árukészlet mennyiségét, így elsősorban a papirkészleteket és az ásványolajtároló anyagokat, megszervezték a papir-, textil-, vas és fémhulladék, valamint az üvegtörmelék gyüjtését és igyekeztek a sütőüzemek, kórházak és csecsemővédőintézetek szükségleteit előteremteni.

Mialatt a helyreállítómunka, aránylag gyors tempóban haladt előre, az ipari és kereskedelmi élet megindulását elsősorban azzal gyorsították meg, hogy az óvóhelyekről az iparosokat és alkalmazottakat magyar- és orosznyelvű személyazonosságú igazolvány kiadásával hozták elő. Az igazolványok amellett, hogy több-kevesebb mozgási lehetőséget biztosítottak, tulajdonosaik önbizalmát is növelni voltak hivatva. Kb. 50.000 ilyen igazolvány kiadása hamar megtette hatását és rövid idő alatt már olyan nyüzsgő kereskedelmi élet fejlődött ki, hogy annak túlzásait kellett megszüntetni s a forgalmat megfelelő keretekbe igyekeztek szorítani. Az árusok tömege ellepte az utcákat és kétes eredetű áruik kínálgatása közben az utcai forgalmat és a közlekedés biztonságát veszélyeztették. Először a legális kereskedelemnek ártó alkalmiárusokat kellett eltávolítani az utcákról, majd az utcai árusítás eltiltása tárgyában kiadott rendelet végrehajtása során, különösen az életveszélyes metylalkohol forgalombahozatalát kellett lehetetlenné tenni, amely előzőleg több áldozatot követelt.

Lehetővé tették ezután az iparjogosítvány megszerzését azok számára is, akik a harcok dúlása közben a szükséges személyi okmányokat elvesztették és újakkal pótolni különböző okokból egyelőre nem tudták. Rendeletben szabályozták tehát az iparjogosítványok megszerzésére irányuló eljárást, a rendeletet a társhatóságokkal és a debreceni ideiglenes nemzeti kormány budapesti kirendeltségével előzőleg letárgyalták úgy, hogy a közgyűlés és a szakminisztériumok utólagos jóváhagyásának ne legyen akadálya. Közben tanáccsal, segítséggel és útbaigazítással látták el az ügyosztályhoz forduló iparosok és kereskedők nagy tömegét. Ekkor még az volt az uralkodóhangulat s kormányzati felfogás, hogy az iparűzés terén minden megkötöttséget fel kell számolni. Az ügyosztály azonban már akkor rámutatott arra, hogy különösen a képesítés elvét kellő megfontolás nélkül nem lehet feladni, legfeljebb átmeneti könnyítésről kell gondoskodni addig, amíg a kérdést országos viszonylatban megvitatják, illetve addig amig a képesítés megszerzésének az akadálya megszűnik. Ezért az úgynevezett ideiglenes, de legfeljebb hat hónapig érvényes iparjogosítványok kiadását engedélyezték, ugyanakkor azonban pontosan körülírták, hogy azt milyen esetben lehet kiszolgáltatni. Intézkedéseik azóta kormányhatósági jóváhagyást nyertek. Az iparszabadság elvét azonban a kormányzat később teljesen elejtette, sőt a nyersanyag s áruhiány folytán a kötött gazdálkodás rendszerére tért vissza. Ennek következtében szükséges

volt az önálló kereskedők és iparűzők számának korlátozása is, mert a rendelkezésre álló csekély áru és nyersanyagok elosztására, illetve feldolgozására sokkal kevesebb kereskedő és iparos elegendő és így könnyebb figyelemmel kísérni az áru útját a termelőtől a fogyasztóig. Ezért a kormányzat az iparjogosítványok kiadását megszorította, illetve a legtöbb iparban, valamint az egész kereskedelemben, az iparjogosítvány kiadását a szakminiszter előzetes engedélyétől tette függővé. A kereskedelem nagyiramú gyors fejlődése szükségessé tette egyes kinövések letörését s a fogyasztók érdekeinek is hathatósabb védelmét. Így az áralakulás és az egészséges üzleti verseny biztosítása érdekében az üzletekben és a kirakatokban az árak feltüntetését rendelték el és a rendelet betartását a helyszínen ellenőrizték, a mulasztókat pedig azonnal fizetendő bírsággal sujtották. A reakciós korlátozó rendelkezések hatálytalanítása során az elvett üzlethelyiségeket is vissza kellett régi bérlőiknek adni. Az erre irányuló eljárást először a 140.040/1945—IX. sz. rendelet szabályozta, meglehetős hiányossággal. Miközben a rendelet fogyatékosságaira ismételten rámu- tattak, a kerületi elöljáróságok által első fokon hozott véghatározatok nagy tömegét kellett másodfokon végérvényesen elbírálni. Ez a tevékenység nagy körültekintést, tárgyilagosságot, élettapasztalatot és főleg, a közigazgatási gyakorlaton felül, sok magánjogi ismeretet is igényelt, amellett az érdekeltek nagy tömege és emberileg magyarázható türelmetlensége sokszor kemény próbára tette az ügyosztály személyzetét.

Az üzlethelyiségek megszerzése az egyre élénkülő kereskedelmi életben mind nehezebb lett. A háztulajdonosok egy része a szabad rendelkezési jogot arra használta fel, hogy a bérlőként jelentkezőktől magas lelépési díjat követelt. Az üzletbéruzsora letörése és az anyagilag kevésbbé tehetősek támogatása céljából a polgármester utasítására rendeletet készítettek az üzlethelyiségek hatósági úton történő hasznosítása érdekében. A kiadott 292.500/1945—XV. számú rendelet alapján azután a bérbeadható üzlethelyiségekre nyilvános pályázatot hirdettek. A bérlők kijelölése tárgyában az alpolgármesteri értekezlet határoz, elsősorban a szociális szempontok figyelembevételével, de szem előtt tartva azt az elvet is, hogy előnybe részesítse azokat a pályázókat, akik az újjáépítés érdekében megfelelő áldozatot is hajlandók hozni. Az ismertetett eljárás során eddig kb. 2500 üzlethelyiséget adtak bérbe és jelenleg már ez a tevékenység a befejezéshez közeledik.

A felszabadulás a székesfőváros pénztárát üresen találta. A sok egyéb akadály mellett, az anyagi eszközök hiánya miatt a legmegfelelőbbnek látszó újjáépítési tervek megvalósítása többnyire halasztást szenvedett. Gondoskodni kívántak a szükséges anyagiak előteremtéséről és ennek során bevezették az iparügyi eljárás folyamán a külön helyhatósági díjak szedését. Rendeletet adtak ki, melynek értelmében az iparjogosítványért folyamodók, az egyéb díjakon felül helyhatósági díjat is kötelesek fizetni és ezt a kötelezettséget azokra is kiterjesztették, akik az iparhatóságtól az iparűzés érdekében tett egyéb bejelentéseik tudomásulvételét kérik.

A székesfőváros területén 1945. évben 42.331 darab iparjogosítványt adtak ki, ezenfelül a régi iparjogosítványok kötelező záradékolása során 60.339 darabot mutattak be, úgyhogy az érvényben lévő iparjogosítványok száma jelenleg kb. 110.000-re tehető.

Az iparosok és kereskedők politikai szempontból történő igazolása tárgyában megjelent kormányrendeletek végrehajtása iránt ugyancsak az ügyosztály intézkedett. Az ipartestületek és egyéb ipari érdekképviseletek autonómiájukat már is visszakapták és tisztújító közgyűléseiket megtarthatták.

Az üzletek zárórájának szabályozása kérdésében is állandó érintkezést tartottak fenn a különböző érdekképviseletekkel és a minisztériumokkal, ennek során több rendelet kiadásának előkészítésében működtek közre. A záróra megállapításánál figyelembe kellett venni nemcsak az iparűzők és az általuk foglalkoztatott alkalmazottak érdekeit, hanem a világító anyagokkal való takarékosság elvét is, végül azt, hogy az üzletek lehetőleg olyan időkben álljanak a dolgozók rendelkezésére, amikor azok munkahelyüket már elhagyták.

A rendőri büntetőbíráskodás terén intézkedni kellett új és megfelelő képesítésű elsőfokú rendőri büntetőbírák kijelölése iránt, majd a kedvezőtlen közlekedési viszonyokra való tekintettel megszüntették a központi kontárbíróságot és az ipari kihágások elbírálását ismét a területileg illetékes kerületi elöljárók hatáskörébe utalták. A pénz vásárlóerejének csökkenése folytán az 1928. évi X. tc.-ben megállapított összegű pénzbüntetések már nem voltak alkalmasak arra, hogy a kihágási cselekmények kellően megtorolhatók legyenek és az elkövetőkkel szemben javítóhatást érjenek el, ezért állandóan szorgalmazták a pénzbüntetések összegének felemelését.

Az ügyosztály ügykörébe tartozó intézmények ismertetésénél elsősorban a Teleki-téri őszeres és zsibárus piacot kell megemlíteni. A piac az ostrom alatt csaknem teljesen elpusztult. Tekintettel ennek a piacnak a mai rendkívüli viszonyok közötti különös jelentőségére, az újjáépítést haladéktalanul megkezdték. A zsibárus fülkéket főként maguk a bérlők állították helyre, az őszeres csarnok újjáépítése pedig az ügyosztály irányítása mellett kezdődött meg.

A Hordójelző Hivatal a polgármesteri XVI. ügyosztályhoz került át, azonban az újjáépítés és a hitelesítéshez szükséges eszközök előteremtése az ügyosztály feladatát képezte.

A kubikus szállás, mely az elmult időkben a Teleki-téren tanyázó kubikusoknak volt hivatva szerény, de olcsó hajlékot nyujtani, az ostrom alatt erősen megrongálódott. Ezt az Országos Földmunkás Szövetség vette bérbe és állította helyre.

A Ferencvárosi Helyi Kikötőt már 1944-ben erős bombatalálat érte, miért is annak forgalma akkor egy harmadára csökkent. Jelenleg a kikötőt az állam akarja bérbevenni, mert a helyreállítás olyan nagy összegbe kerülne, amit a székesfőváros nem tud viselni. A kikötőfal ugyanis beomlott, a vasúti vágányzat erősen megrongálódott, a Duna medre eliszaposodott és kotorni kellene, a közúti híd pedig leszakadt.

A közraktárak, a hozzájuk tartozó elevátorral a székesfőváros tulajdonát képezik. A hasznosítás bérbeadás útján történt és 1942-ben azt a Községi Takarék és a Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank vette bérbe évi 80.000 pengő bér és a tiszta haszon 50%-ának fizetése mellett. Az elevátor már 1944-ben használhatatlanná vált, a raktárak pedig megsérültek.

A közterületről érzékelhető hirdetések közzététele, a vonatkozó szabályrendelet értelmében a székesfőváros kizárólagos joga, melyet a Hirdető Vállalat útján hasznosítanak. A vállalat az ostrom után elsőnek kezdte meg a működését és különösen a hatósági, valamint az orosz katonai parancsnokság által kiadott hirdetmények kiragasztásával fontos feladatot látott el. Hirdetőberendezéseinek nagy része az ostrom alatt elpusztult, azonban már eddig is sokat helyreállított és fokozatosan az ipari és kereskedelmi plakátok közzététele lesz ismét a fő tevékenysége.

Meg kell még említeni a Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt.-t, mely pénzintézetet a főváros kisipari és kiskereskedelmi hitelek folyósítására alapíttatott.

Az intézet 1944. december 31-ével összeállított mérlege 67.612·70 pengő összegű tiszta nyereség kimutatása mellett 44,078.132·51 pengő főösszegben nyert megállapítást. Az intézet 1945. évi mérlegének és zárószámadásának összeállítása folyamatban van.

Bár a főváros ostroma alatt az intézet székháza és berendezése csekély kárt szenvedett, pénzt és egyéb értékeket sikerült átmenteni, az ostrom után mégis igen nehéz körülmények között kezdte meg újra működését, mert összes követelései és kinnlevőségei befagytak, hosszú időre hozzáférhetetlenekké váltak s így csak az átmentett 401.000 pengő készpénz volt az intézet újraindítási tőkéje, ami egy pénzintézet részére igen-igen csekély. Az ostrom alatt az intézet helyiségeiben hadikórház volt, ez a körülmény és a behatoló németek vandalizmusa az intézet nyilvántartásaiban hiányokat, zűrzavart okozott. Az intézet racionális megszervezettsége lehetővé tette az összes hiányzó adatok rekonstruálását, az irat- és okmánytárak, érték és egyéb nyilvántartások könyvelés, stb. gyorsan rendbehozattak úgy, hogy az intézet adminisztrációja zavartalanul működik. Az intézet hivatali helyiségeinek kb. egyharmadrészét a Községi Temetkezési Intézetnek engedte át átmeneti használatra.

Hitelnyujtási tevékenységét 1945. április havában kezdte meg újra az intézet.

Polgármesteri XVI. (Gépészeti) ügyosztály.

Bár Buda ostroma még javában folyt, Pest területe pedig hadszíntér volt, az ügyosztály személyzetének kisebb, de napról-napra növekedő része már megjelent munkahelyén, hogy kötelességét teljesítve a fővárosi hivatalok, intézetek, intézmények, közép- és kisüzemek épületeiben az ostrom alatt megrongálódott gépészeti berendezéseket mielőbb ismét üzemképes állapotba hozza. A közlekedési eszközök teljes hiánya, a távbeszélőforgalom szünetelése, a műszaki anyagok beszerzésének nehézségei, végül a vállalkozói tevékenységnek aránylag későn történt bekapcsolódása és a munkáshiány már az első pillanattól kezdve szükségessé tette, hogy a sürgős tennivalók közül tervszerűen a legszükségesebbeket válasszák ki. Mindenekelőtt a hivatali helyiségekből kellett a romokat eltakarítani s a városházi távbeszélő állomást használhatóvá tenni. E munkát az ügyosztály személyzete úgyszólván egyedül végezte, s már az első hetekben megtörtént. Ez időben Pesten egyedül a városházi központ volt működésben s felsőbb utasításra az állami távbeszélőhálózat egyes vonalrészeinek felhasználásával részben a kerületi elöljáróságokat, részben az orosz katonai hatóságokat, majd később az időközben Pestre költözött állami hivatalokat, miniszteriumokat stb. közvetlen vonalként kapcsolták be. Ilyen külső mellékállomás összesen 164 volt, melyeket azonban az állami távbeszélőhálózat részbeni üzembehelyezése folytán már kikapcsoltak. Egyidejűen megindult az intézmények rendeltetésszerű fontossága szerint azok gépészeti berendezéseinek helyreállítása is. Elsősorban egyrészt a közkórházak, a csecsemővédők, a gyermekotthonok, szeretetotthonok, árvaházak és egyéb szociális intézmények gépészeti berendezései, másrészt a közélelmezési üzemek és intézmények gépeit iparkodott az ügyosztály a romeltakarítással párhuzamosan,, vagy azt közvetlen követően legalább a minimális szükségletet kielégítő mértékben rendbehozni. Az ostrom utáni első időkben természetesen csak ideiglenes rendbehozatalról lehetett szó, míg a rendszeres karbahelyezési munka csak május—június hónapban indult meg. Az elért eredmény jellemzéseképen megemlíthetjük, hogy 1945. év végén a Szent János-kórházban, mely a bombatámadások alatt alig szenvedett kárt, de az ostrom alatt súlyos rongálódásokat szenvedett, a helyreállítási munkák annyira előrehaladtak, hogy mind a kórtermek és műtők, mind a főzőkonyha és mosoda rendeltetésszerűen használható s ezen használhatóságát csupán a gyakran fellépő tüzelőanyaghiány korlátozta. A Szent István-kórházban sikerült a bombázások és az ostrom, de főleg az elfagyások folytán keletkezett károkat annyira rendbehozni, hogy a kórház teljes üzemben tartható. Ebben a kórházban próbaképen az egyik legnagyobb

teljesítményű kazánt, egy 280 m² fűtőfelületű, 6 atm. üzemnyomású BW. kazánt átalakítottak olajtüzelésre. Ezzel a berendezéssel a folyó télen 250 vagón szenet takarítanak meg, illetve teszik lehetővé, hogy azt más célra fordítsák. A Szent László-kórházban, melynél a bombatámadások következtében 37 épület közül 7 teljesen megsemmisült, 14 pedig súlyosan megrongálódott, a vízcsőhálózat rendbehozása, a kevésbé sérült épületekben a berendezések karbahelyezése, a világítási és erőátviteli villamoslégvezeték helyreállítása megtörtént. A főzőkonyhai és mosodai gépek egyrészét szintén sikerült üzemképes állapotba hozni annyira, hogy a korház bár redukált befogadóképességgel, de üzemben tartható. A közélelmezési üzemek közül a marhaközvágóhídon a kis vágócsarnok üzembehelyezése megtörtént, az egyik hűtő és fagyasztó, majd a jéggyár üzeme megindult. A sertésközvágóhídon a nagyvágó csarnok viszonylag épen maradt részében a korszerű gyors-szúró berendezéseket, majd a saját vízműtelepet, a kazántelepet, a hűtőgépeket és a jéggyárat üzembehelyezték. Vízgőz és elektromos hálózatnak, valamint a csatornának azt a részét, melyet a fenti üzemágakhoz szükségesek, kijavították. Ma a jéggyár teljesen, a hűtők fél kapacitással, a kazántelep és a vízmű pedig egészen üzemben van, úgyhogy az intézményben ma már óránként 250 sertést lehetne vágni és ennek megfelelő mennyiségben zsírt olvasztani. Az üzembehelyezett hűtőben 100 vagón hús vagy egyéb hűtendő áru helyezhető el. A Nagyvásártelepet főleg az 1944. évi bombatámadások tették tönkre. Itt a romok eltakarítása után elkészítették az ideiglenes villamosvilágítást és egyéb áramszolgáltatást, a vízszolgáltatást a szükséges helyeken megindították. Kijavították a legszükségesebb mérlegeket és egy teherfelvonót, a vasúti hálózat legszükségesebb részét és ily módon aNagyvásártelepen az üzem megindulhatott. A kerületi vásárcsarnokokban a szükséges mértékben használhatóvá tették a villamosvilágítást és a mótorikus vezetékhálózatot, úgyszintén a vízvezetéki és csatornahálózatot is, úgyhogy ezek a csarnokok ma már mind üzembentarthatók. Az állategészségügyi telepet és szappangyárat a legsúlyosabb bombakárok érték. A szappangyár épülete teljesen összeomlott. A gépek és az egész berendezés romok alatt hevert. A munkálatok során a szappangyár berendezését kiásták a romok alól, valamint az ott eltemetett nyersanyag és készárú egy részét is. Két szappanfőző üstöt azonnal üzembehelyeztek az udvaron létesített tető alatt s most folyik a nagyobb teljesítményű, de provizórikus üzem felszerelése az időközben helyreállított garázsépületben. A Községi Élelmiszerüzem üzemi épületei és közművei is megsérültek s a közel 100 üzlethelyiség közül valamennyi többé-kevésbé megrongálódott. Ezen épületeket és berendezéseket, valamint a közműveket annyira rendbehozták, hogy azokban az üzem folytatható, az üzlethelyiségeket pedig annyira, hogy az újabb üzletekkel együtt ma már 79 üzlet működik. Az egyik kazánt átalakították olajfűtésre, ez közvetlenül üzembehelyezés előtt áll. A Községi Lóhúsüzem igen súlyos károkat szenvedett. Ezeket a károkat annyira már helyreállították, hogy redukált üzemmel bár, de az üzem folytatható lenne, ha lenne vágóló. Kisebb mértékben bérmunkával időnként a kolbászgyár üzemben van. Külön meg kell említeni azt a jelentős teljesítményt, melyet az ügyosztály közvetlen az ostrom után az orosz katonai hatóságok részére végzett. A szociális intézmények és kislakásos bérházakban a vízvezeték és csatornázás, valamint a villamos berendezések 60%-át helyreállították. Iskolák, tűzőrségek, tűdőbeteggondozók, csecsemővédők, hivatali épületekben felszerelve levő központi fűtőberendezések helyreállításának arányszámai: iskolák 50%, tűzőrségek 100%, tüdőbeteggondozók 60%, csecsemővédők 80%, hivatali épületek 80%. A fővárosi épületekben felszerelve levő 132 felvonó közül eddig 80 darabot helyeztek üzembe. Az 1945. évben mai értékben helyreállításra elköltött az ügyosztály 15.215,000.000 pengőt. Az előzőkben említett munkálatokat a gépészeti ügyosztály részben egyes intézményekben meglevő házi műhelyek és munkásszemélyzet igénybevételével és a helyszíni műszaki raktárak anyagkészletének felhasználásával végezte el, részben pedig azok teljesítéséről vállalkozók útján gondoskodott.

AZ ÁRVASZÉK 1945. ÉVI TEVÉKENYSÉGE.

Az árvaszék 1945. évi ügyforgalmának adatait az alábbi összeállítás tünteti fel:

Az iktatott beadványok (kérvények, jegyzőkönyvek, jelentések stb.) száma	59.583 db
Nem iktatott, úgynevezett rövidúti ügydarabok (tudakozólapok stb.) száma	1.006 «
Az elintézetlen ügydarabok száma 1945. december 31-én	1.208 «
Az önálló ügyek száma az általános árvaszéki ügykörben	14.341 «
Az önálló ügyek száma a gyermekvédelmi ügykörben	6.117 «
Tehát összesen	**20.458** db

volt.

Az ügyforgalomnak és a kezelési munkának multévi adatait az 1942. évi adatokkal összehasonlítva, az állapítható meg, hogy a forgalom nagyjában a felére csökkent.

Ennek a jelenségnek az a magyarázata, hogy az ostrom utáni hónapokban a megfogyatkozott lakosságú fővárosban kérelmeikkel személyesen, vagy írásban jóval kevesebben jelentkeztek, mint normális időben, továbbá, hogy az ostrom után tűzvésznek esett áldozatul az árvaszék újabb iratanyagának nagy része (kb. 1,500.000 iktatmány) s ennek a hatalmas irat-

tömegnek kiesése természetszerűen csökkenést idézett elő az ügyforgalomban, mert előiratok hiányában nem lehetett a gyámokat, gondnokokat számadásra felhívni, a függőben levő hagyatéki ügyeket nem lehetett befejezni, a jogügyleteket elbírálni stb.

A gyámi nyilvántartás adatai 1945. év végén.

Vagyonos, teljesen árva	1.588	Vagyonos, gondnokolt	1.734
Vagyonos, félárva	10.691	Vagyonos, id. gondnokolt	875
Vagyontalan, teljesen árva	3.621	Vagyontalan, gondnokolt	277
Vagyontalan, félárva	30.439	Vagyontalan, id. gondnokolt	4.481

A vagyonos árvák száma csökkent, mert a mult évben a háborús pusztításnak számos család vagyona áldozatul esett, s így olyan személyek is vagyontalanként jutottak árvaságra, akik rendes körülmények között vagyonosak lettek volna. A vagyontalan árvák száma a fenti okból, valamint nagyobb számú szülő elhalálozása miatt növekedett. A vagyonos gondnokoltak számát erősen növelte a távollét címén gondnokság alá helyezett deportáltak és hadifoglyok tömege. Ez a szám a valóságban jóval több, mint amennyit a nyilvántartás kimutat, mert a nyilvántartásbavétel nem a gondnokság alá helyezéskor, hanem az elöljárósági leltár beérkezése után történik, ami sokszor csak hónapok mulva következik be.

Az árvaszék tevékenysége az ostrom alatt teljesen megbénult és néhány helyisége erősen megsérült. A főváros pesti részének felszabadulása után a munka a Városháza óvóhelyén folyt.

Január vége felé a hivatalnak már egyre több alkalmazottja jelentkezett. Az ostrom befejezése után a Városházán fellángolt tűz az árvaszék helyiségeinek s berendezésének nagy részét elhamvasztotta s a megmaradt szobák az ostrom idején, valamint azt követően használhatatlanná váltak.

A működésében újjáépülő árvaszék tevékenysége, a törvényes hatáskörébe tartozó, de a rendkívüli helyzet folytán részben módosult feladatokkal bővült. A sürgős házassági ügyek mellett előtérbe került a néhány hónap óta ismeretlen helyen távollevőknek, köztük túlnyomórészt az ú. n. deportáltaknak és hadifoglyoknak vagyonjogi védelme, továbbá az üzleti vállalkozások s az önálló iparűzés konjunkturális fellendülésével a nagykorúsítások sürgős intézése, majd a tartásdíjfelemelési kérelmek, hagyatéki ügyek, vallásváltoztatások elbírálása, a kiskorúak, gondnokoltak tőkevagyonából kiutalások, újjáépítési kölcsönök felvételének engedélyezése, házasságonkívüli gyermekek jogvédelme, főként örökbefogadása.

Az árvaszéknek 1878-ban tanácsi ügyosztályból önálló központi hatósággá történt átszervezése óta külön fogalmazási státusa van. Ebből folyóan az árvaszék tagjai közül legtöbben éveken át, sokan pedig évtizedek óta dolgoztak ugyanazon a helyen, ugyanabban a munkakörben és ugyanabban a környezetben. Így kialakult egy tradicionális szellem, a gyámhatóság munkájának szeretete, a szegény, járatlan emberekkel, a magukrahagyott családanyákkal való türelmes, megértő foglalkozás, minden felmerülő kérdésnek a gyermekek és a gondnokoltak érdekében való szemlélete és intézése. Ebből a helyzetből és szempontból önként következett az árvaszék tagjainak buzgalma az elpusztult régi hivatal rendbehozásában s a megszokott és begyakorolt munka végzésében. Az árvaszék tagjaira súlyosabb közhivatali felelősség hárul, ami fokozottabb felelősségérzetet és fegyelmezettséget fejlesztett ki. Az árvaszék e hagyományos szociális szellemének köszönhető, hogy az árvaszék tagjai magától értetődően s minden nehézség és gátlás nélkül állottak be a fokozottan szociális szellemű közigazgatás szolgálatába s ezzel a legmegfelelőbben vettek részt szerencsétlen hazánk és fővárosunk újjáépítésének minden magyar emberre kötelező munkájában.

Az árvaszék tagjai eddig nem tapasztalt nehézségek között is buzgalommal, közhivatali felelősségérzettel és a jobb jövőben bizakodva igyekeztek kötelességeiket teljesíteni.

Az elpusztult iratanyag helyreállítása.

Az ostrom után a Városháza épületében keletkezett tűzvész elpusztította az árvaszéknek a Kamermayer Károly-utcai oldalon lévő első emeleti helyiségeit. Ez alkalommal teljesen kiégett az árvaszéki irattár és megsemmisült az ott őrzött 11 év iratanyaga, körülbelül 1,500.000 iktatmány, ami hozzávetőleg 250.000—300.000 önálló ügynek felel meg. Ezért az árvaszék munkájának megindulásakor, a kezdeti nehézségek leküzdése után azonnal megtették a szükséges intézkedéseket a rekonstrukció munkájának haladéktalan megindítására. A megoldandó feladat alapos tanulmányozása után megállapították a rekonstrukció munkájának általános és részletes menetét, elrendelték az ehhez szükséges nyomtatványok és mintalapok elkészítését és előterjesztést tettek a székesfőváros polgármesteréhez ennek a rendkívüli feladatnak az elvégzéséhez szükséges munkaerőknek rendelkezésre bocsátása iránt. A munka egységes menetének biztosítása végett rekonstrukciós osztályt állítottak fel, melynek vezetését dr. Romzay Richárd ülnökre bízták.

Az árvaszéki elnök működése során állandó törekvése, hogy a vezetése alatt álló hatóság a közjegyzői és az ügyvédi karral kölcsönös megértésben és becsülésben működjék együtt. Evégből a mult évben is érintkezést tartott fenn mindkét kamara vezetőségével. Állandóan gondoskodik arról is, hogy az ügyvédi kamara tagjai hivatásuknak és a hatóság munkáját támogató fontos tevékenységüknek megfelelő bánásmódban részesüljenek, mind az előadói szobákban, mind a segédhivatalban. A szociális szempontok érvényesítésére, az előadóknak, a segédhivatali, valamint az altiszti személyzetnek a hivatalt felkereső közönség iránt való megértő türelmes magatartására, udvarias bánásmódjára és segítő készségére nagy súlyt vetett. Igy éveken át az egész hivatali személyzet tudatába átment az a rendszer, hogy az árvaszéknél az udvarias modor, a szíves hang mindenkire, minden irányban kötelező. Közvetlen, természetes, magyar érintkezési mód alakult ki a hivatalban, szervilizmustól mentes tisztelet a korban, szolgálatban, hivatali rangban idősebbek iránt. kartársias megértés, jóindulatú irányítás a fiatalabb, az alsóbbrendű munkakörökben dolgozók felé. A felek iránt való magatartás tekintetében pedig nem a hűvös bürokratikus udvariasságot, nem csupán a kötelességszerű szükszavú felvilágosítást jelölte meg követelményként, hanem azt kívánta, hogy a hivatal minden tagját hassa át a közönség szolgálatának szelleme, de emellett minden alkalmazott őrizze meg gőgtől, lenézéstől mentes önérzetét ; a szegény járatlan felek iránt fokozott türelmet, megértést tanusítson, jóindulattal részletesen, ha szükséges, többször elismételve adjon érthető tájékoztatást és tanácsot, azt keresse, hogyan lehet a jogszabályok keretén belül segíteni, a kérést teljesíteni. Ha pedig erre nincs mód, magyarázza meg, hogy legjobb akarata mellett, miért nem lehet a kérésnek eleget tenni. Az árvaszék tagjainak hivatali magatartása és működése, már évek óta megfelel a demokratikus közigazgatás szellemének.

Szervezetileg 48 fogalmazási és 42 segédhivatali, valamint kezelési munkaerőből áll a tiszti személyzet, az altisztek száma 28 ; a teljes létszám tehát 118.

A tényleges létszám a mult év végén a következő volt : fogalmazási tisztviselő 34, segédhivatali és kezelőtisztviselő 30, altiszt 22.

A székesfőváros árvaszékénél az előadók száma — a belügyminisztériumban rendelkezésre álló statisztika adataiból kitűnően — az országos átlagon és a szükséges mértéken alul van.

A tartási ügyek szaporodnak és az árvaszék munkájának jelentős részét alkotják.

A különélő és az elvált szülők kérelmeinek tárgyalásában a szétesö és a felbomlott családok súlyos anyagi, erkölcsi és lelki problémái tárulnak az árvaszék elé. Ezeknek ismeretében nagy súlyt vetnek arra, hogy az előadók a családvédelem szempontjait a lehetőség szerint érvényesítsék. Az előadók meggyőző érveinek és tapintatos tárgyalási modorának hatására többizben megtörténik, hogy a szülők visszaállítják a családi életközösséget.

Az árvaszék munkamódszerének helyes kialakítása és továbbfejlesztése érdekében az érdemi munka egy részét feltüntető statisztikai feljegyzések történnek.

Törvényes kiskorúak és gondnokoltak ügyeiben érdemi határozatok száma :

T. és t. gyámi megerősítés (szülői hatalom)	548	Tőkevagyonból kiutalás	145
Gyám- és gondnokrendelés	1.644	Fellebbezés	274
Ideiglenes gondnokrendelés	265	Örökségkiutalás	83
Örökbefogadás	43	Jogügyletek	63
Nagykorúsítás	639	Kölcsönfelvételek	85
Tartás, elhelyezés, láthatás	168	Számadások	20
Tartásdíj végrehajtás	30	Vagyonkezelés	105
Hagyaték	388	Egyéb	1.229
Szakértőrendelés	36	Gyermekvédelmi ügyek	1.891
		Összesen	**7.656**

Az árvaszék 7.656 véghatározata közül 276-ot fellebbeztek meg, vagyis az összes érdemi határozatoknak mintegy 3·6%-át.

A gyámpénztár 1945. évi készpénzforgalmáról szóló adatok jelenleg még nem állnak rendelkezésre, mert az 1945. évi zárószámadás nem készült el, még feldolgozás alatt áll.

A gyámpénztárban kezelt vagyon állaga az 1945. év végén a következő volt :

Készpénz	6,418.315·50 P
Érték	377,959·014·44 «
Összesen	**384,377.329·94 P**

Az 1945. évben a gyámpénztári adósok a kölcsönök törlesztésére 483.253·15 pengőt fizettek vissza. Az 1928. év óta folyósított 408 gyámpénztári kölcsönből az 1945. év végén már csak 15 kölcsön állott fenn. Az 1945. év folyamán 78 kölcsönt teljesen visszafizettek az adósok. A kölcsönök tekintélyes részének a kiegyenlítése a pengő értékcsökkenésére vezethető vissza.

Egyébként az 1945. január havában fennállott gyámpénztári készpénzmaradvány, az ideiglenes letétek összege és a hadikölcsöntámogatási összeg (összesen 99.370·44 pengő) az ostrom után történt háborús események következtében megsemmisült.

A gyermekvédelmi osztály működését a mult évben is a fennálló jogszabályok értelmében és az eddigi gyakorlat továbbfejlesztésével fejtette ki.

A gyermekvédelmi központ életrehívása időszerűvé tette, hogy a kiskorúak gondozásának a gyámhatóság részéről történő ellenőrzését érdemlegessé tegyék és korszerűvé fejlesszék.

A hivatásos gyámság a mai keretben rendelkezésre álló szervezet tökéletlensége folytán közel sem tudja az intézmény összes lehetőségeit kifejteni. A család- és gyermekvédelmi feladatok közhatósági felismerésének és megoldásának fokozódó szükségessége időszerűvé teszi a hivatásos gyámság munkaterületének olyan rendezését, amely nemcsak az intézmény iránt támasztott kívánalmakkal és igényekkel számol, de tekintettel van a nélkülözhetetlen személyi és dologi szükségletek biztosításának lehetőségeire is. E kérdés megoldása a legközelebbi idők egyik nem halasztható feladata lesz.

A hivatásos gyám gyámsága alatt álló kiskorúak száma 1944. év végén 3007 volt, az 1945. év folyamán 458 házasságon kívül született gyermek részére rendelte ki gyámul az árvaszék a hivatásos gyámot s így az összes gyámoltak száma az 1945. év folyamán 3465 volt.

Amint a születések száma évek óta általában csökkent, a házasságon kívül születések száma is ezt a tendenciát mutatta. 1920. és 1930. között Budapesten a házasságon kívül születettek száma 3400 körül volt, 1932-ben 3216-ra, 1933-ban 3056-ra, 1934-ben 2981-re, 1935-ben 2656-ra, 1936-ban 2564-re, 1937-ben 2492-re csökkent, 1938-ban azonban a születések száma 2524-re, 1939-ben 2736-ra, 1940-ben 2980-ra, 1941-ben 2992-re, 1942-ben 3124-re emelkedett. 1943-ban 3040-re csökkent a születések száma. 1944-ről a nyilvántartás adatai nem állanak rendelkezésünkre. 1945-ben a csökkenés igen feltűnő (kereken 2000 születés). Ezt a jelenséget a borzalmas háború által előidézett népmozgalmi eltérések (nagyszámú fiatal férfinek hadbavonulása, fiatal férfiak és nők elhurcolása, hadifogságba esése, elpusztulása) magyarázzák.

Az 1945. évben az árvaszék 144 házasságonkívüli gyermekre vonatkozó örökbefogadási szerződést hagyott gyámhatóságilag jóvá.

Gyermekvédelmi rendszerünk bonyolultsága folytán az erkölcsileg veszélyeztetett kiskorúak ügyei szét vannak tagolva.

Ezek alapján az árvaszékhez csak egy része kerül az erkölcsileg veszélyeztetett kiskorúak ügyeinek. Sajnálatos, de érthető jelenség, hogy a háborús viszonyok között az erkölcsi veszélyek fokozódnak és a kiskorúak züllése emelkedik. Ezért kívánatos volna a fiatalkorú bűnözések egy részének megelőzése céljából, ha az igazságügyi kormányzat újból élne a 27.200/1909. I. M. sz. rendelet 4. és 26. §-ában biztosított jogával és ha megengedné, hogy a gyámhatóság a 27. § értelmében újból javasolhassa a bűncselekményt el nem követett, de erkölcsileg veszélyeztetett kiskorúak javító-nevelőintézeti beutalását. Erkölcsi szempontból elhagyottá nyilvánításra kevesebb esetben került sor, mint az előző években. Ez nem a kiskorúak erkölcsi színvonalának javulását jelenti, hanem egyéb okokra vezethető vissza. Egyrészt a polgármesteri társadalompolitikai ügyosztály az erkölcsileg veszélyeztetett gyermekek megmentése érdekében fokozott tevékenységet fejt ki és a gyermekvédelmi központ vagy más szerv által feltárt esetekben maga intézkedett a gyermekek intézeti elhelyezése iránt. Másrészt a gyermekvédelemnek ezen a területén az iskolai fegyelem meglazulása, a gyermekek járványszerű tolvajlásaival járó nagy kereseti lehetőségek és a megelőzés, valamint a védekezés eszközeinek csekélysége miatt a problémák számban oly nagyok s minőségben oly nehezek lettek, hogy azoktól a bejelentésre hivatott közegek is visszatorpannak s így az erkölcsileg veszélyeztetett gyermekek megmentésének ügye a gondokkal túlhalmozott jelenlegi társadalmi és gazdasági életünknek krónikus, tűrt betegsége lett, mely azonban sürgős orvoslásra vár.

A gyermekek erkölcsi züllésének társadalmi, gazdasági és erkölcsi okai vannak. Ezzel az országos jelentőségű problémával a népjóléti minisztérium foglalkozik, de a fővárosi gyermekek megmentése érdekében a fővárosi társadalompolitikai ügyosztály a gyermekvédelmi központ útján minden lehetőt megtesz és remény van arra, hogy a kormánynak, a hatóságoknak, a társadalmi szerveknek, az egyházaknak és felekezeteknek összefogásával, a gazdasági helyzet várt javulása esetén nemzeti létünknek ez a fenyegető problémája megnyugvással megoldást nyer.

KERÜLETI ELÖLJÁRÓSÁGOK.

I. kerületi elöljáróság. (I., Krisztina-körút 155—157. Távbeszélő: 161—020. I. ker. adószámviteli osztály: I., Attila-u. 9.) Vezető: *dr. Herrmann Gábor* főjegyző, kerületi elöljáró, helyettese: *dr. Sulla Imre* tanácsjegyző. Iparügyi előadók: dr. Faller Ferenc fogalmazó, Raffius Mátyás irodafőtiszt. Rendőri büntetőbíró: dr. Salamon István tanácsjegyző. Vegyes fogalmazási ügyek: dr. Le Grand Ferenc tanácsjegyző. Helyhatósági bizonyítványok előadója: dr. Vadkerty Gyula. Népjóléti osztály vezetője: dr. Külley András s.-fogalmazó. Lakásosztály vezetője: dr. Sándor Tibor tanácsjegyző. Anyakönyvi hivatal vezetője: dr. Gloetzer László főjegyző. Ker. Közmunka Hivatal vezetője: dr. Bárány István tanácsjegyző. Ker. mérnök: Weöres László főmérnök. Ker. tiszti orvos: dr. Barnaházy József tiszti orvos. Ker. állatorvos: B. dr. Jirkovszky Margit állatorvos. Közélelmezési felügyelő: Nemessányi Lőrinc közélelmezési tanácsos. Szám-

vevőség vezetője: Csiszér Ferenc számv. tan. Pénztár főnöke: Maros György főpénztáros. I. ker. adószámviteli oszt. (egyenes adó) vezetője: Babocsay István adóhivatali tanácsos. Ker. számviteli oszt. (forg. adó) vezetője: Pajzs Antal adóhiv. főtanácsos. Segédhivatal vezetője: Eller Károly s.-hiv. igazgató.

II. kerületi elöljáróság. (II., Fő-utca 3. Távbeszélő: 160—690.) Vezető: *Fodor Gyula* főjegyző, ker. elöljáró. Helyettesei: *dr. Zoltay Pál, Moldvay Sándor* tanácsjegyzők. — *Iparügyi osztály:* dr. Nádor Albert segédfogalmazó. — *Hagyatékosztály:* Bozó Pál irodafőtiszt, dr. Szarvassy György fogalmazó. — *Személyzeti osztály:* dr. Tomcsányi Tamás, Ficzek Jolán td. kezelőnő, Zander Adél kezelőtiszt. — *Kihágási osztály:* dr. Foglyos Zsigmond fogalmazó. — *Segédhivatal:* Vizi Károly irodavezető, irodafőtiszt, Perczel Miklósné kezelőtiszt, Prindl Hilda kezelőnő, Stinner Kálmán kezelő, irattáros, Weix Erzsébet kezelőtiszt. — *Bizonyítványosztály:* dr. Pál Albert td. fogalmazó. — *Pénztár:* Németh Lajos főpénztáros, Nagy György pénztáros. — *Számvevőség:* Budavári Lőrinc számv. tanácsos, Hervai Lászlóné számv. főtiszt, Kertay Mihály számv. tanácsos, Lengyel Elek számv. főtiszt. — *Közellátási osztály:* Nagy Sándor közélelm. tanácsos. — *Állatorvosi hivatal:* dr. Takács Gyula főállatorvos, Máthé István állatorvos. — *Tiszti orvosi hivatal:* dr. Hornyák Géza td. ker. orvos, dr. Micseh Gábor tiszti orvos, dr. Miskolczy László, dr. Nagy Barnabás ker. orvos, dr. Rottenbiller Alajos tiszti orvos. — *Anyakönyvi hivatal:* dr. Alm Emil tanácsjegyző, Bánhegyi Kálmán s.-hiv. igazgató. — *Lakáshivatal:* dr. Csaplár András fogalm. hiv. vez., Motesitzky Raul, Országh László és Groniewszky Józsefné, Boña Lajos, Csenkey Árpád lakáshiv. előadók, Gyurics Vince irodafőtiszt. — *Közmunka és népmozgalmi osztály:* dr. Széll Lajos tanácsjegyző, Szilfay Ferenc irodafőtiszt. — *Mérnöki hivatal:* Benke Balázs műsz. tanácsos, Csákányi Lajos műsz. felügyelő, Kontra Jenő mérnök, Pallaghy Miklós mérnök, Patacsi Béla főmérnök, Szentmiklósi Ede műsz. főtanácsos, Vancsó Gyula főmérnök, Wossala György és Zsigmondy Hugó mérnökök. — *Szociális osztály vezető:* dr. Mattyasovszky Jenő tanácsjegyző és dr. Mandl Oszkárné népjóléti főtiszt.

III. kerületi elöljáróság. (III., Fő-tér 3. Távbeszélő: 162—225, 362—340, 362—350). Vezető: *Tóth Ignác* főjegyző, ker. elöljáró. Helyettese: *dr. Horányi Antal* fogalmazó. Elöljárói titkár: Kutasi Lajos adóhiv. tiszt. Kihágási ügyek: dr. Kenessey Elek tanácsjegyző. Iparügyek: dr. Homolyai Lajos fogalmazó, dr. Ilovay Sándor tanár. Bizonyítványi ügyek: Zserdin István népjóléti tiszt. Munkakönyvek, tanoncszerződések, személyazonossági igazolványi ügyek: Széll Árpád napidíjas hivatalnok. Hagyatéki és kórházi ügyek: Ósapay Pál főtiszt, dr. Bajári Géza s.-fogalmazó. Népjóléti és hadigondozási ügyek: Vincze László osztályvezető. Mérnöki hivatal: Oszuszky István műszaki tanácsos, vezető, dr. Kosztka Elemér, Burián Ákos, Veress Aladár főmérnökök, Schäffer József mérnök, Csávolszky József td. műsz. tiszt. Tiszti orvosi hivatal: dr. Szondy László, dr. Kaszás József tiszti orvosok, dr. Thurányi Dénes, dr. Papp Sándor, dr. Perjés Károly, dr. Radó Jenő, dr. Róna István, dr. Csatlótzky Károly ker. orvosok. Állatorvosi hivatal: dr. Berhidi István főállatorvos, dr. Háry Ernő állatorvos. Közélelmezési hivatal: Becker Sándor főfelügyelő. Számvevőségi hivatal: Pál Lajos számv. tanácsos, Tóvölgyi F. Géza számv. főtiszt. Ker. pénztár: Rupp István főpénztáros. Segédhivatal: Szentiványi Róbert főtiszt, irodavezető. Városbíró: dr. Poór Gyula. Anyakönyvi hivatal: Perczel Miklós főtiszt. Népmozgalmi hivatal: Rózsa Anna, özv. Daru Lajosné, özv. Gara Lajosné kezelőnők. Termelési bizottság: Bihari László adóhiv. főtiszt. Adószámviteli hivatal: Urbán János adóhiv. tanácsos, osztályvezető, helyettese: Szentgyörgyi György, adóhiv. tanácsos. Forgalmi- és kereseti adóhivatal: Vejtei Endre adóhiv. tanácsos, vezető, helyettese: dr. Zaubál Károly adóhiv. főtiszt. Közmunkahivatal: Novotny Péter td. oszt. vez. Lakáshivatal: Kardos János hivatalvezető.

IV. kerületi elöljáróság. (IV., Váci-u. 62—64. Távbeszélő: 187—412.) Vezető: *dr. Debreczeny Géza* kerületi elöljáró. Helyettese: *Zentainé dr. Atlasz Éva.* Iparügyi előadók: dr. Szekér Gyula fogalmazó, Kottra Artur fogalmazó gyakornok. Kerületi mérnökök: Távbeszélő: 180—478. Miklós Ervin főmérnök vezető, Csányi Pál műszaki főtanácsos, Csulák János, Liptay Gyula, Schoor László főmérnökök, ifjú Vörös Tihamér mérnök. Tisztiorvosi hivatal: 382—307. dr. Kravics Károly tisztiorvos. Kerületi orvos: 382—307. dr. Pável Benő ker. orvos. Ker. állatorvos: 180—726. dr. Bakos Károlyné. Közélelmezési felügyelőség: 180—726. Gothay Zoltán közélelmezési főfelügyelő. Közigazgatási kihágási ügyek: dr. Székelyhidy József tanácsjegyző. Népjóléti ügyek: 186—595., dr. Szentkirályi Kálmán fogalmazó, Novotny Sándorné szoc. fővédőnő, Kulcsár János népj. tiszt. Kerületi városbíró: dr. Keszler Ede városbíró. Bizonyítvány-ügyek: Kozma Imre kezelő. Számvevőség: Stanek Ferenc számv. tanácsos vezető, Eperjessy Sándor számv. főtiszt vezetőh., Bagó Gusztáv számv. főtiszt, Babóthy Iván számv. tiszt. Ker. pénztár: dr. Szalay László főpénztáros vezető, Dér Antal pénzt. gyak. ellenőr. Lakáshivatal: 186—595. dr. Muzsnay Zsombor s. fogalmazó, dr. Purth Ernő fog. gyak., Dalári Ferenc irodatiszt. Közmunka és népmozgalmi hivatal: 181—364. Matei Aurél osztályvezető, Jurán Ede osztályvezetőh., Bajai Andor előadó, Biró József nyilv.-tartó tiszt. Kórházi ügyek: 182—089. Baráth Zsuzsanna td. hav. hiv. Nyomozótisztek: 181—364. Ottó János

s. hiv. igazgató, Szigeti Imre irodatiszt, Farkas Géza irodatiszt. Központi élelmiszer rendőri büntetőbíróság: (IV., Váci-u. 81.) 380—319. dr. Hanzély József főjegyző vezető, dr. Lukácsy József főjegyző vezetőh., dr. Bajcsy Dénes fogalmazó rbb. dr. Gundelfingen György fogalmazó rbb., dr. Kálnay András fogalmazó rbb., Lukács Sándor irodafőtiszt. Anyakönyvi hivatal: 185—602. Komorvszky István s. hiv. igazgató vezető, Szomráky Béla irodafőtiszt. Segédhivatal: 187—412. Ujhelyi Sándor s. hiv. igazgató vezető (183—200), Sztancsik Gyula népj. gyak. vezetőh., Tankó Gábor irodafőtiszt, Marth János td. irodatiszt, Zolnay Aurél és Kustár József irodatisztek, Kortsmárossy Dezső kezelő. Egyenes adó: 180—218. Szirmai László adóhiv. főtanácsos vezető, Kuti Pál adóhiv. tanácsos vezetőh., dr. Tarnóczy Károly adóhiv. tanácsos, Haladó Ferenc, Édes Pál adóhiv főtisztek, Kenézlői László, Tariczky István adóhiv. tisztek, Magyar József, Szendrői József, Dévay József adószedő tisztek. Forgalmi adó osztály: 180—218. Pintér Gergely adóhiv. tanácsos vezető, Juhos Károly adóhiv. főtiszt vezetőh., Herczegh Gyula adóhiv. főtiszt, Meszlényi Aladár adóhiv. tiszt, Puskás Zuárd és Vuckmann Sándor adóhiv. gyakornokok.

V. kerületi elöljáróság. (V., Honvéd-u. 20. Távbeszélő: 188—368, 121—549, 120—644, 120—611, 120—646, 120—168, 120—649.) Vezető: *dr. Csizmás Lajos* főjegyző, kerületi elöljáró, helyettesei: *dr. Németh Imre*, *dr. Obláth György* főjegyzők. Mérnöki hivatal: Katona Lajos főmérnök. Tisztiorvosi hivatal: dr. Doby József vezető tiszti orvos. Kerületi orvosi hivatal: dr. Victor Ágoston ker. orvos. Állatorvosi hivatal: dr. Lippay Lajos állatorvos-tanácsos. Közélelmezési felügyelő: Sátorhelyi József közélelmezési főfelügyelő. Számvevőség: Duday Mihály számv. tanácsos. Pénztár: dr. Mihályffy Zoltán főpénztárnok. Segédhivatal: Pálmai János segédhivatali igazgató. Anyakönyvi hivatal: Schöberl István segédhivatali igazgató. Közmunka nyilvántartó hivatal: Vezető: Ehrlich Sándor községi élelmiszerüzemi főtisztviselő, osztályvezető és Homonnay László főjegyző. Iparosztály: Hajnal György segédfogalmazó. Rendőri büntetőbíró: dr. Brodszky Miklós segédfogalmazó. Városbíró: dr. Kesztler Ede.

VI. kerületi elöljáróság. (VI., Aradi-utca 23. Távbeszélő: 123—852, 123—735.) Vezető: *Takács Ferenc* főjegyző, kerületi elöljáró, helyettese: *dr. Szalai József* főjegyző. — Népjóléti osztály vezetője: dr. Buzáth Imre tanácsjegyző. — Iparügyi osztály vezetője: dr. Kiss György tanácsjegyző. — Rendőri büntetőbíró: dr. Szomolányi István fogalmazó. — Tiszti orvosi hivatal vezetője: dr. Fazekas László tiszti orvos. — Mérnöki osztály vezetője: Hoffer Ferenc műszaki főtanácsos. — Anyakönyvi hivatal vezetője: dr. Krudy Elemér főjegyző. — VI/A. adószámviteli osztály vezetője: dr. Tamásfi József adóhivatali főtanácsos. — Számviteli osztály vezetője: Ledovits József számvevőségi tanácsos. — VI/A. forgalmiadó-osztály vezetője: Román József adóhivatali főtiszt. — VI/B. forgalmiadó-osztály vezetője: Széles Antal adóhivatali tanácsos. — Segédhivatal vezetője: Kopf Dezső irodafőtiszt. — Népjóléti nyilvántartó hivatal vezetője: Liszkay Kálmán. — Városbíró: dr. Dienes György. — Lakáshivatal vezetője: Gelléri Ferenc osztályvezető.

VII. kerületi elöljáróság. (VII., Csengery-u. 11. sz. Távbeszélő: 222—226.) Vezető: *dr. Szekeres Róbert* főjegyző, ker. elöljáró, helyettesei: *Szabó Zoltán* és *Kertész Emil* tanácsjegyzők. — Iparügyek: dr. Komáromy Gábor fogalmazó, dr. Belső Károly fogalmazó, dr. Olasz Pál tdj. fogalmazó, dr. Farkasházy József fogalmazó gyakornok, dr. Véghelyi Győző fogalmazó és Szabó László tdj. s.-fogalmazó. — Hagyatéki ügyek: dr. Németh Pál fogalmazó, Gémes József irodafőtiszt és Kemenesi Miklós irodatiszt. Bizonyítvány-ügyek: Lenkei László népj. tiszt, Hortobágyi Béla irodatiszt, Dékány Lajos irodatiszt és Tokody Lajos irodafőtiszt. — Kihágási ügyek: dr. Gajáry György tanácsjegyző. — Anyakönyvi hivatal: dr. Szenteleky László tanácsjegyző aktőh., dr. Frits Miklós fogalmazó aktőh., dr. Hámori Lajos s.-fogalmazó aktőh. és Marczevicz László irodafőtiszt. — Tiszti orvosok: dr. Pék Lajos ker. tiszti orvos, dr. Rátai László ker. tiszti orvos és dr. Andriska Viktor ker. tiszti orvos. — Kerületi orvosok: dr. Donáth Imre, dr. Fülöp Ferenc és dr. Guger Gyula. — Állatorvosok: dr. Dobó István állatorvos tanácsos és dr. Kubinszky Ernő állatorvos. — Közmunka hivatal: Vezető: Corvin Gusztáv adóhiv. főtiszt., helyettese: Szabó László ny. tiszt., — Lakáshivatal: Vezető: Zalai Sándor. — Népjóléti szak: dr. Csordás Mihály segédfogalmazó, dr. Nagy Zoltán fogalmazógyakornok, Váradi László népj. főtiszt, Váradi Lászlóné népj. tiszt, özv. Csatavári Gyuláné, Décsi Tibor, Ferenczy Kálmán, Kécsi Valérné, Szegő Gizella és dr. Szekeres János népj. tisztek. — Közélelmezés: Dubizmay Kálmán és Szabó Géza közélelmezési felügyelők. — Mérnökök: Tildy Árpád műsz. főtanácsos, Salamon Adorján főmérnök, Varga Gyula főmérnök, Medzihradszky János, Pirovich József mérnökök és Tary Endre műsz. felügyelő. Segéshivatal: Vezető: Gara Dezső s.-hiv. igazgató és Tőkés Dénes irodatiszt, h. irodavezető. — Városbíróság: dr. Dienes György városbíró. — VII/A. adószámviteli osztály: Majoros Péter és Székely Kálmán adóhiv. tanácsosok, Asbóth Miklós, Gyurkovits Ferenc, Pap Jenő, Regenhardt Pál, Schmarilla Ede, Szentiványi Károly és Virányi Imre főtisztek. — VII/a. forgalmiadó-osztály: Szilágyi Zoltán adóhiv. tanácsos, Antay János adóhiv. tanácsos, dr. Baross Tibor adóhiv. tanácsos, Hárosi Ferenc, Horváth Antal és Toperczer László főtisztek. — VII/a. pénztár: Kőszegi Andor és Kopmayer József főpénztárosok és Payper Jenő pénztári tiszt. — VII/b. adószámviteli osztály: Bacsinszky Béla főtanácsos és Toronyi Rezső tanácsos. — VII/b. forgalmi-

adóhivatal : Varga György adóhiv. tanácsos, Wlassics Géza, Kamermayer Viktor, Semjényi Tibor, Karácsonyi Tibor és Szlovák Pál adóhiv. főtisztek. — VII/b. pénztár : Zboray Géza pénztáros és Vigánty Győző adóhiv. tiszt. — Számvevőség : Pásztory János számvevőségi főtiszt, Mészégető István számvevőségi tiszt és Váradi Olga hav. hivatalnok.

VIII. kerületi elöljáróság. (VIII., Baross-u. 65—67. Távbeszélő : 188—377, 220—244.) Vezető : *Lakatos Imre* kerületi elöljáró. Helyettesei : *dr. Sándorházay Lajos* tanácsjegyző, *Kovács Pál* főjegyző. Iparügyi előadók : dr. Karlóczay Miklós főjegyző, dr. Faller József fogalmazó, dr. Borsos Ferenc fogalmazó. Népjóléti előadó : dr. Lamoth Mihály fogalmazó. Közmunka nyilvántartó hiv. vezető : Perce Lajos. Lakásügyek : Somló Ferenc tanácsos. Számvevőségi vezető : Domonkos Ferenc számtanácsos. Mérnöki hivatali vezető : Zala Pál műszaki főtanácsos. Anyakönyvi hivatali vezető : dr. Siményi Dezső fogalmazó. Tiszti orvosok : dr. Kovács Gábor, dr. Harcos Jenő, dr. Molnár István és dr. Zimmermann Frigyes. Városbíró állás betöltetlen. Segédhivatal vezetője : Rátz Nándor shiv. igazgató. VIII/A adóhiv. vezető : Bátor László tanácsos, VIII/A. forgalmi vezető : Korocz Balázs tanácsos. VIII/B. adóhiv. vezető : Stancsik János tanácsos. VIII/B forgalmi vezető : Baross Imre tanácsos.

IX. kerületi elöljáróság. (IX., Bakáts-tér 14. Távbeszélő : 185—788. Városháza 409. mellékállomás.) Vezető : *Bártfai Antal* főjegyző, kerületi elöljáró. Helyettesei : *dr. Szitnyai Béla Szilárd* tanácsjegyző és *Sugár László* tanácsjegyző. — *IX/A. adókerületi adószámviteli osztály.* (IX., Bakáts-tér 14.) Osztályvezető : *Majorossy Géza* adóhivatali főtanácsos. Burkart Nils, Molnár József, Rozgonyi György és Vargha Pál adóhivatali főtisztek, Ambrus Károly és Csikós Ferenc adóhivatali tisztek, Ványolós Lajos adószedő főfelügyelő, Bossányi István adószedő főtiszt, Bóka Andor, Csobánczy Andor és Honffy Szilárd adószedő tisztek. — *IX/B. adókerület adószámviteli osztály.* (IX., Üllői-út 115/B.) Osztályvezető : *Herpka Rezső* adóhivatali tanácsos, Fábos József, Filipich Kornél, Tolvaly Jenő és Somogyi Béla adóhivatali főtisztek, Hámory Lajos, Klement Ödön, Nezsényi György, Palánszky Andor és dr. Vukasinovits János adóhivatali tisztek, Fegyveres Ernő adószedő főfelügyelő, Holdházy János adószedő felügyelő, Gombás Gyula és Tihanyi József adószedő főtisztek. — *IX. kerületi állami anyakönyvi hivatal.* (IX., Kálvin-tér 9.) Vezető : *Bártfai Antal* főjegyző, kerületi elöljáró. Helyettese : *dr. Kutasi János* tanácsjegyző, anyakönyvvezetőhelyettes. Dány Aladár irodafőtiszt, Béles Lajos, Lindner Ödön és Tóthegyi Ferenc irodafőtisztek. — *Állatorvosi Hivatal.* (IX., Bakáts-tér 13., földszint.) Osztályvezető : *Berkovits Ignác* állatorvos főtanácsos, dr. Fazekas Ede állatorvos főtanácsos és dr. Persa László főállatorvos. — *Bizonyítvány ügyek.* (IX., Bakáts-tér 14., II. emelet 24. sz.) Osztályvezető : *Dr. Sass Kortsák István* segédfogalmazó, dr. Újlaky János segédfogalmazó, özv. Sima Frigyesné irodatiszt. — *IX/A. adókerület forgalmi- és kereseti adó osztály.* (IX., Bakáts-tér 9. I. em.) Osztályvezető : *Vágvölgyi János* adóhivatali főtanácsos. Jászay József adóhivatali tanácsos, Garamvölgyi Román, Gámenczy Géza és Török János adóhivatali főtisztek, Andráskó András Béla, Grátz Vilmos, Hajdu Róbert, Honti Albert, Kirchner Dezső, Kováts Árpád, Kovács Károly, Nagy Miklós, Perjéssy Dénes, Szabó István, Szatmáry József és Varsányi Gyula forgalmiadó ellenőrök. — *IX/B. adókerületi forgalmi- és kereseti adó osztály.* (IX., Üllői-út 115/B.) Osztályvezető : *Bajó Károly* adóhivatali tanácsos. Szonják Sándor nyug. adóhivatali főtanácsos, Jakoby Péter és Siményi Géza adóhivatali tanácsosok, dr. Domoszlóy János, Laky János és Mihályi Gyula adóhivatali főtisztek, Máté György és Moldványi Gyula adóhivatali tisztek., Nagy Mihály adószedőfőtiszt Laffler István kenyérgyári irodatiszt, Abai László, Feldhoffer István, Gezstesi Károly, Gondol Dezső, Hencsey József, Jelinek Imre, ifj. Juhász Ferenc, Kiss János, Kónya Tibor, Korok György, Lengyel József, Lukács György, Meisner Alajos, Radositzky Ferenc és Schmetich József forgalmiadó ellenőrök. — *Hagyatéki osztály.* (IX., Bakáts-tér 14. II. 18.) Hagyatéki előadó : *Dlugolinszky Simon* irodafőtiszt. — *Iparügyek és telepengedélyek.* (IX., Bakáts-tér 14. II. 17.) Bárczy László tanácsjegyző, dr. Garancsy Péter fogalmazó. — *Kerületi orvosi hivatal.* (IX., Közraktár-utca 24.) dr. Árpádffy Ernő, dr. Királyhegyi Róbert, dr. Komáromy Béla és dr. Vasváry Sándor kerületi orvosok. — *Kihágási ügyek, rendőri büntető bíróság.* (IX., Bakáts-tér 14., III. em. 1.) Dr. Lejthényi László fogalmazó, dr. Horváth Ferenc segédfogalmazó. — *Közélelmezési felügyelőség.* (IX., Bakáts-tér 13., földszint.) Zielinszky István közélelmezési főfelügyelő, Simonyi Emil közélelmezési segédfelügyelő, Áprili Antal irodafőtiszt. — *Közmunka Nyilvántartó Hivatal.* (IX., Ferenc-körút 19/21. II. em. 16.) Osztályvezető : *Havas Imre* irodafőtiszt, Besser Ferencné, Székely Gyula és Wlastó Gyula közmunkahivatali előadók. — *Lakáshivatal.* (IX., Bakáts-tér 9. I. em.) Osztályvezető : *Frank József* lakáshivatali vezető. dr. Fodor István fog. gyakornok, dr. Molnár Ferenc és dr. Thuránszky Rezső lakáshivatali előadók, Horváth Zoltán irodatiszt. — *Kerületi mérnöki hivatal.* (IX., Bakáts-tér 14., II. em. 19—23.) Osztályvezető : *Gyalokay Géza* főmérnök, Andrássy László és Bánó Lehel mérnökök. Farkasvölgyi István műszaki felügyelő, Fodor László és Szerencsés Ferenc műszaki főtisztek, Schmidt Károly műszaki tiszt. — *Munkakönyvek és tanoncszerződések.* (IX., Bakáts-tér 14. III. em. 2.) Hajós László segédhivatali igazgató, Jálics Gézáné népjóléti tiszt. — *Népjóléti osztály. Népjóléti, hadigondozási, hadisegély és gyermekvédelmi ügyek.* (IX., Bakáts-tér 14. földszint 4.) Osztályvezető : *dr. Berczel Tibor* tanácsjegyző, dr. Kurucz László fogalmazó, dr. Tóthegyi József segédfogalmazó, dr. Cséby József kezelő, Meszlényi Márton Elemér iroda-

főtiszt, özv. Hyann Károlyné kezelőfőtiszt, Friedländer Lászlóné, Goldberger Miksáné, Kovács Pál és Neumann Sarolta népjóléti tisztek, dr. Zombori Miklósné egészségügyi és szociális fővédőnő, Ament Sarolta, Hegedüs Béláné, Kozma Kornélia és özv. Radó Béláné egészségügyi és szociális védőnők. — *IX/A. adókerületi pénztár.* (IX., Bakáts-tér 14., földszint.) Valló László főpénztáros, Erményi Tibor pénztári tiszt. — *IX/B. adókerületi pénztár.* (IX., Üllői-út 115/B. földszint.) Szegedy Lajos főpénztáros, Falkay László pénztári tiszt. — *Segédhivatal.* (IX., Bakáts-tér 14. I. em. 8—10.) Irodavezető: *Gáti Ernő* irodafőtiszt. Irattár: Pamuky József irodatiszt, Bencze Ferenc és Lassingleitner Lajos kezelők. — *Számvevőség.* (IX., Bakáts-tér 14. I. em. 11—12.) Osztályvezető: *Kertész Zoltán* számvevőségi tanácsos. Berkes András számvevőségi főtanácsos, Braxatorisz Aladár számvevőségi tanácsos, Benedek Máté és dr. Mészáros Gyula számvevőségi főtisztek. — *Tiszti orvosi hivatal.* (IX., Bakáts-tér 8. földszint.) Dr. Czindery Kálmán, dr. Fáy Kálmán, dr. Hubay Örs és dr. Szarka István tiszti orvosok, Kinczel Mihályné kerületi szülésznő, Tersztyánszky Janka egészségügyi és szociális védőnő. —*Titkárság.* Berkes Lajos segédfogalmazó, Kádár Róbertné kezelőfőtiszt. — *Városbíróság.* (IX., Bakáts-tér 14. III. em. 2.) Dr. Szendrőy József kerületi városbíró, — *Tankötelesek nyilvántartó hivatal.* (IX., Közraktár-utca 24.) Gyulányi Aladár népiskolai igazgató. — *Ferencvárosi ház- és tömbmegbízottak testülete.* (IX., Bakáts-tér 14. I. em. 15.) Sós Imre elnök.

X. kerületi elöljáróság. (X., Szent László-tér 29. Távbeszélő: 183—021, 183—031, 183—089. Központi városházi közvetlen vonal: 410.) Vezető: *Szép József* főjegyző, ker. elöljáró, helyettesei: *dr. Vigh J. Béla* tanácsjegyző, *Várady Ferenc* s.-h. igazgató. Anyakönyvvezető: Báldy Károly s.-hiv. igazgató. Iparügyi előadó: dr. Fóti Lajos fogalmazó. Hadigondozási előadó: dr. Gecse Albert fogalmazó. Rendőri büntetőbíró: dr. Tereczky Tivadar tanácsjegyző. Gyermekügyi előadó: dr. Sófalvy Lajos s.-fogalmazó. Népjóléti ügyi előadó: Herceg Ferencné fogalmazó. Pénztári vezető: Óhegyi Gyula pénztáros. Állatorvosi hivatal vezetője: dr. Lengyel László állatorvos. Számvevőség vezetője: id. Verhovay András számvevőségi tanácsos. Adóhivatali szak: Adóhivatali vezető: Kovács Gyula adóhivatali főtan. Forgalmiadó hivatal vezetője: Kuti István adóhivatali tanácsos. Tiszti orvosi hivatal vezetője: dr. Markos György tiszti orvos. Kerületi orvosok: dr. Szentiványi Mihály, dr. Lakos Manó, dr. Veszely András és dr. Ottó Norbert. Mérnöki hivatal vezetője: Szinte László műszaki főtan. Közélelmezési osztály vezetője: Sveda Mihály közélelm. felügyelő. Népjóléti hivatal vezetője: Vigh Lajos népjóléti tanácsos. Városbíró: Urai József. Lakáshivatal vezetője: Steer János. Népmozgalmi hivatal vezetője: Gerlei Ferenc. Közmunkahivatal vezetője: Davidovits Zsigmond. Segédhivatal vezetője: Beretity Félix s.-hiv. igazgató.

XI. kerületi elöljáróság. (XI., Verpeléti-út 3. Távbeszélő: 268—990). Vezető: *Fray* Ágoston ker. elöljáró. Helyettesei: *dr. Varjas László* tanácsjegyző és *Dékány András* td. tanácsjegyző. Kihágási ügyek: dr. Parsch György és dr. Szilágyi Virgil tanácsjegyzők. Iparügyek: dr. Palika Jenő tanácsjegyző. Népjóléti osztály: dr. Lénárt Ernő fogalmazó. Anyakönyvi hivatal: Előadók: dr. Horváthy Béla főjegyző, dr. Séthy Béla tanácsjegyző, dr. Rajkai Jenő fogalmazó, dr. Bereczky Elemér, dr. Pompéry Béla segédfogalmazók. Mérnöki osztály vezetője: Kevevári Gyula műszaki tanácsos, Csepeli István főmérnök és Bonyhád Imre főmérnök. Tiszti orvosok: dr. Légrády Tibor, dr. Biró András, dr. Ferenczy Endre. Kerületi orvosok: dr. Antal István, dr. Pélyi József, dr. Zámodits Jenőné. Állatorvos: dr. Huszágh Nándor főállatorvos. Közélelmezési osztály: Majorossy József közélelmezési főtanácsos. Számvevőség vezetője: dr. Kemény Károly számv. tiszt. Adóhivatal vezetője: Boros Vince adóhiv. tanácsos. Forgalmiadó: dr. Fülöp Károly adóhiv. tanácsos. Pénztár: Széles Ferenc főpénztáros. Segédhivatal vezetője: Kempski Alfréd irodavezető. Közmunkahivatal: dr. Tolnay Ferenc td. előadó. Lakásügyek: Arnóti György. Városbíró: Jánosfy (Jachovits) Iván.

XII. ker. elöljáróság. (XII., Böszörményi-út 23—25. sz. Távbeszélő: 360—700.) Elöljáró: *dr. Csépai Pál* főjegyző. Helyettese: Láng István tanácsjegyző. Előadók: dr. Bernáth Gusztáv főjegyző, dr. Padányi Géza fogalmazó (kihágás), dr. Baranyai Endre fogalmazó (hagyaték), dr. Novágh Ferenc segédfogalmazó (iparügy), dr. Nagy Iván fogalmazó (népjólét), Rózsa Miklós gyakornok (hadigondozás), dr. Müller Edgár, Gyürky Antal. Anyakönyvvezető: dr. Boros Pál tanácsnok. Tisztiorvosi hivatal: dr. Spellenberg Sándor, dr. Gálbory Ernő és dr. Péchy László tiszti orvosok, dr. Wladárczyk József és dr. Dóczy Lajos kerületi orvosok. Állatorvosok: dr. Horányi Endre, dr. Jáky Jenő. Mérnöki osztály: Korbai Ignác, Szabó Kálmán, Szíjgyártó Jenő főmérnökök, Gerlai Jenő, ifj. Polgár Lajos mérnökök, Botos Ferenc műszaki főtiszt, Matuss László műszaki gyakornok. Közélelmezés: Mészáros Ferenc közélelmezési főfelügyelő. Lakásosztály: Enyingi János vezető. Számvevőségi vezető: Buzay Béla számvevőségi tanácsos. Adószámviteli osztályvezetők: dr. Ligeti Árpád és Április Dezső adóhivatali tanácsosok. Városbíró: Hável Jenő.

XIII. kerületi elöljáróság. (XIII., Béke-tér 1. Távbeszélő: 380—105, 181—739). Vezető: *Kámány János* főjegyző, kerületi elöljáró. Helyettesei: *Budai-Günthner Tivadar* főjegyző és *dr. Szemere Károly* tanácsjegyző, anyakönyvvezető. Fogalmazási szak: dr. Kaán Viktor tanács-

jegyző, rendőri büntetőbíró, Regőczy Mihály tanácsjegyző, hagyatéki előadó, dr. Marselek Ferenc tanácsjegyző, személyzeti ügyek előadója, dr. Boronkay József fogalmazó, iparügyi előadó. dr. Gundelfingen Ödön fogalmazó, rendőri büntetőbíró. Mérnöki szak : (Távbeszélő : 188—219) Kanyó Lajos műszaki tanácsos, Gergly László főmérnök, Kőrösi Kálmán mérnök. Műszaki szak : (Távbeszélő : 188—219). Csákó Lajos műszaki főtiszt, Kenessey Béla műszaki tiszt, Kalocsai Tibor tb. műszaki tiszt. Tiszti orvosi szak : (Távbeszélő : Lipót 124.) dr. Iván Ferenc tiszti orvos és dr. Arató Ottó td. tiszti orvos. Kerületi orvosi szak : (Távbeszélő : Lipót 190). dr. Cseuz László, dr. Óváry Lajos, dr. Friedmann Zoltán és dr. Sasvári Tibor kerületi orvosok. Állatorvosi szak : (Távbeszélő : Lipót 190). dr. Szekeres Jenő állatorvos-tanácsos, Ghyczy Béla állatorvos. Közélelmezési szak : Teleki Jenő k. é. főfelügyelő, dr. Ónodi József k. é. segédfelügyelő. Számvevőségi szak : Jankó József számv. tanácsos, Balázs István számvevőségi tiszt. Pénztári szak : Szentkúti József főpénztáros, Bene Ferenc vezető pénztáros, Borsos Bálint pénztáros. Segédhivatali szak : (Távbeszélő : Lipót 190). Kovács Imre főtiszt, shiv. irodavezető, Jankovszky János irodafőtiszt. Népjóléti szak : (Távbeszélő Lipót 190.) dr. Szenttamássy Ágoston fogalmazó, dr. Jászai László, Bayer Mihály népjóléti tiszt. Lakásügyek : (Távbeszélő : Lipót 190). Polyák Gyula adóhiv. tiszt. Közmunka és munkaerő nyilvántartóhivatal : (Távbeszélő : 380—105). Grünczesz István közmunkanyilvántartó, Hajnal Zsigmond adóhiv. főtiszt, Kutschera József főtiszt. XIII. ker. állami anyakönyvi hivatal : (Távbeszélő : 380—105). dr. Szemere Károly tanácsjegyző. XIII. ker. adószámviteli osztály (az elöljáróság épületében) : az együttesen kezelt adók osztályát vezeti dr. Arató Sándor adóhiv. tanácsos, az egyesített forgalmi- és kereseti adóosztályt (Távbeszélő : 188—215) vezeti Nagy István adóhivatali tanácsos. Városbíró : dr. Juhász István. Kerületi szülésznő : özv. Kaucsár Ödönné.

XIV. kerületi elöljáróság. (XIV., Pétervárad-u. 2. Távbeszélő: 120—802. 120—811). Vezető : *Karczag Géza* főjegyző, kerületi elöljáró. Helyettese : *dr. Ibrányi Dezső* tanácsjegyző. Hadigondozási osztály vezetője : dr. Hunyadi István fogalmazó. Népjóléti osztály vezetője : dr. Lejthényi László fogalmazó. Anyakönyvi hivatal vezetője : Olay Béla irodafőtiszt. Lakáshivatal vezetője : Bezák József. Segédhivatal vezetője : Vilmon István irodafőtiszt. Vásárfelügyelő : Várnai Levente I. o. főfelügyelő. Tiszti orvos : dr. Székely Sándor tiszti orvos, dr. Pereszlényi László mb. tiszti orvos. Adószámvitel : Becsusz József adóhiv. tan. Pénztár : Kendeffy István főpénztáros. Bizonyítványok : dr. Jónás Zoltán napidíjas. Kertgazdasági osztály : dr. Farkas Antal Dezső számv. tiszt. Iparügy : Polonyi László fogalmazó. Számvevőség : Maróth Andor számv. főtiszt. Népmozgalmi és közmunkahivatal : Csillag Béla osztályvezető, előadó. Mérnöki hivatal : Müller Ferenc műsz. tan., Kucsera Lajos főmérnök. Forgalmiadó-osztály : dr. Hartmann Ottó adóhiv. tanácsos. Hagyatéki nyomozók : dr. Makk István fogalmazó. Kihágási osztály : dr. Szén Ernő fogalmazó, rendőri büntetőbíró. Állatorvosi hivatal : dr. Ghéczy Ferenc főállatorvos, dr. Szücs István állatorvos, tanácsos. Városbíró : dr. Nagy Zsigmond.

A KERÜLETI ELÖLJÁRÓK ÜGYKÖRE :

Az építési engedélyek tárgyalásának, kiadásának és az építési vonal, valamint a lejtszínvonal kitűzésének kivételével minden magánépítési ügyben, nevezetesen az építkezések felügyelete, az építési rendtartás végrehajtása, építkezési állványok felállításának engedélyezése, az építési anyag lerakóhelyek kijelölése, az ezek használatáért fizetendő díjak megszabása és beszedése ; a lakhatási és használhatósági engedélyek ; polgármesteri építkezési engedélyt nem igénylő építkezések és átalakítások ; nemkülönben épületek lebontásának bejelentése és az ezzel kapcsolatos intézkedések ; kútásások engedélyezése.

A kerületi elöljáró hatáskörébe tartozik és a kerületbe beosztott szakmérnökök, mint szakelőadók közreműködésével végzik :

A közterületen folyó összes közmunkák, ú. m. útépítések, csatorna, víz-, gáz-, elektromos-, távbeszélő földalatti hálózatok építésének ellenőrzését és nyilvántartását ; már megépült és vállalkozóktól átvett útburkolatok fenntartását, állandó felügyeletét és javítási munkálatait ; közterületeken folyó ideiglenes és hosszabb keletű helyfoglalások, mint építkezési anyaglerakások, kávéházi, vendéglői járdafoglalások engedélyezését, nyilvántartását és ellenőrzését, vízművek, iparvágányok építésének ellenőrzését és nyilvántartását — ipartelepek létesítésének engedélyezését és megépülése után annak nyilvántartását, ellenőrzését ; közterületek részére kisajátított telkek átvételét, nyilvántartását, fővárosi telkek bérleteinek nyilvántartását, átadási eljárás lefolytatását.

Megtorló és kihágási eljárásoknál a kerületi elöljáró a szakelőadók véleményét meghallgatja.

A vásárrendészet és felügyelet gyakorlása piacokon, vásártereken és más elárusító helyeken az elárusító helyek kijelölése és a megszabott díjak beszedése ; ideiglenes elárusító helyek engedélyezése különös alkalmatosságra ; mint vásárok, búcsúk, körmenetek, ünnepélyek stb., a helyek tekintetében a fővárosi rendőrséggel egyetértve ; a díjak megállapítása és beszedése — a javadalmi intézőség hatáskörében ; — állategészségügyi és származási bizonyítványok kiadása, — a kerület állatorvos hatáskörében — mindez a fennálló szabályok értelmében.

A tanköteles és kisdedóvodákba vagy gyermekmenhelyekbe való járásra kötelezett gyermekek összeírása és állandó nyilvántartása; a felügyelet a tanköteles gyermekeknek az iskolába való beiratására és járására, az iskolát mulasztók szüleinek (gyámok, mesterek, gondviselők) megbüntetése. A kerületben lakó szegény betegek, lelencek, gyámoltalanok orvosoltatásáról és ápoltatásáról való gondoskodás; a kórházi ápolásra szorult szegény betegek elszállítása; azon halottak eltemetése, kiknek hátramaradottjaik nincsenek, vagy a temetésről vagyontalanságuk következtében gondoskodni képtelenek; mindez a fennálló szabábályok értelmében.

A közsegélyezésre szorult fővárosi szegények és az elárvult vagyontalan gyermekek nyilvántartása; ez utóbbiak ápoltatásáról és neveltetéséről való gondoskodás, rögtöni segélyek nyujtása: mindez a fennálló szabályok értelmében.

Szegénységi és kerületben lakók személyi viszonyairól szóló mindennemű bizonyítványok kiállítása.

Felügyeletet gyakorol az épületek, udvarok, lakások, szállók, menhelyek, istállók, csatornák, emésztőgödrök és árnyékszékek, kutak, folyó- és állóvizek, ipartelepek, üzletek, raktárak, gyárak, műhelyek egészségügyi viszonyai fölött és gondoskodik, hogy ezek állapota a közegészség követelményeinek megfeleljen.

Ezen célból joga van az itt felsorolt helyeken, járványok idején sürgősség és veszély esetén éjnek idején is szemlét és vizsgálatot tartani; a közegészség ellenes vagy a közegészségre veszélyes állapotnak záros határidő alatt való megszüntetését, illetve elhárítását elrendelni és rendeletének nem teljesítése esetén az elrendelt intézkedést a kötelezett terhére végrehajtani és a felmerült költségeket közigazgatási végrehajtás útján beszedni.

A kerületi vásárfelügyelők útján felügyel, hogy az élelmi és élvezeti cikkeknek, tápszereknek, italoknak, áruknak, előállítására, minőségére és forgalombahozatalára a főző- és más edények minőségére vonatkozó törvények, miniszteri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek a piacokon, vásártereken, vásárcsarnokokban, utakon, utcákon, tereken, mindennemű termelő helyeken, mindennemű elárusító helyeken, vendéglőkben, kocsmákban stb. megtartassanak.

Ezen célból a kerületi vásárfelügyelőnek joga van az itt felsorolt helyeken és üzletekben, sürgősség és veszély esetén éjnek idején is, szemlét és vizsgálatot tartani, a szabályok szerint intézkedni és a törvény, miniszteri rendelet, vagy törvényhatósági szabályrendeletek által megállapított esetekben a fentebb felsorolt cikkeket, árukat és edényeket elkobozni.

Végrehajtja a járványos betegségek elfojtása céljából alkotott törvényeket és rendeleteket.

Végrehajtja a himlőoltásra vonatkozó törvényeket és rendeleteket.

Végrehajtja a halottkémlésre vonatkozó törvényeket és rendeleteket, engedélyezi a hulla kiásását, valamint a hullaszállítást más törvényhatóság területére.

Nyilvántartja a kerületekben lakó orvosi és egészségügyi személyzetet és felügyel az orvosi, szülésznői, valamint a jogosulatlan gyógyászati gyakorlatokra vonatkozó szabályok megtartására.

Felügyel a kerületekben lévő gyógyszertárakra és teljesíti azok hatósági vizsgálatát; végrehajtja a mérgek forgalombahozatalára, a gyógyszerekkel való kereskedésre és ásványvizek töltésére és kezelésére vonatkozó szabályokat, ellenőrzi a fertőtlenítő anyagok gyártását és elárusítását; ellenőrzi a mesterséges ásványvizek készítését.

Felügyel a kerületben lévő kórházakra, gyógyintézetekre, orvosi rendelőintézetekre, szülőházakra, fürdőkre és gyógyfürdőkre; időszaki vizsgálatot tart azokban és gondoskodik, hogy a fennálló szabályok végrehajtassanak.

Felügyel a kerületben létező nyilvános és magános tanintézetekre, óvodákra, gyermekkertekre és gyermekmenhelyekre és teljesíti azokban a hatósági egészségügyi vizsgálatot.

Nyilvántartja a kerületben lévő lelenceket és dajkaságba adottakat, valamint a nyilvános intézeteken kívül lévő elmekórosokat, hűlyéket, vakokat, siketnémákat, nyomorékokat és felügyel ezek ápolására.

Eljár továbbá mindazon közegészségügyi ügyekben, melyek valamely törvény vagy miniszteri rendelet által hatáskörébe utaltatnak.

Javaslatba hozza a törvényhatósági bizottságnak a tapasztalatai szerint szükséges egészségrendőri szabályrendeletek megalkotását.

A kerületi elöljáró rendőri büntetőbíró a közigazgatási hatóság hatáskörébe utalt mindazon esetekben, melyekben a törvény, miniszteri rendelet vagy törvényhatósági szabályrendelet kihágást állapít meg.

Állategészségi ügyekben az állategészség rendezéséről szóló 1928. évi XIX. tc. végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/932. számú földmívelésügyi rendelet alapján.

Kereskedelmi és iparügyekben az 1884. évi XVII. az 1922. évi XII. és az 1936. VII. tc.-ben iktatott ipartörvény a kézi zálogkölcsönügyletről szóló 1881. évi XIV. tc., illetőleg ipartörvénynovella, a részletügyletről szóló 1883. évi XXXI. tc., az ipari és gyári alkalmazottaknak betegség esetében való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV. tc., az ipari és gyári alkalmazottaknak baleset elleni védelméről és az iparfelügyelőkről szóló 1893. évi XXVIII. tc., a csomagokban árult cikkek mennyiségtartalmának helyes megjelöléséről szóló 1893. évi XXXIV. tc. és az 1852. évi augusztus 15-én kelt királyi pátens, valamint az ezek kiegészítő részét képező rendeletek és szabályrendeletek alapján.

Az árva- és gyámügyekben az 1877. évi XX. tc. és az ezt kiegészítő miniszteri rendelet alapján.

Közgazdasági ügyekben a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. tc., a vízjogról szóló 1885. évi XXIII. tc., a halászatról szóló 1888. évi XIX. tc. és a vadászatról szóló 1883. évi XX. tc. és az ezeket kiegészítő miniszteri rendeletek alapján.

Egyesületi ügyekben az 1873. évi április hó 29-én kelt 1394. számú belügyminiszteri rendelet alapján olykép, hogy a hivatkozott szakasz 1. pontjában felsorolt teendők az elöljárók, a 2. és 3. pontokban elrendelt kimutatások vezetése és bemutatása elsősorban az elöljárók, másodsorban a polgármester, végül a 4. pontban szabályozott teendők továbbra is a polgármesteri hatáskörbe tartoznak.

Tűzrendészeti ügyekben a tűzrendészetről szóló 193/881. kgy. sz. szabályrendelet alapján.

1895. évi XLVI. tc. és általában az élelmiszerárusítások ügyében a IV. kerületi elöljáró mint rendőri büntetőbíró jár el.

A KERÜLETI ELÖLJÁRÓK 1945. ÉVI MŰKÖDÉSE.

Budapest székesfőváros ostromának súlyos következményei élénken foglalkoztatták a kerületi elöljáróságokat. A kerületi közmunkahivatalok és kerületi lakáshivatalok révén, bár a kerületi elöljárók felügyeleti jogköre érvényben maradt, ezirányú megterhelésük annyira enyhült, hogy már tervszerűen foglalkozhattak a kerületi elöljáróságok szigorúan vett igazgatási kérdéseivel. A kerületek *közegészségügyi* állapota az elmult évben az adott körülményekhez képest általában elfogadhatónak bizonyult. Ebben nagy része volt annak, hogy jó előre hathatós intézkedések történtek arra vonatkozólag, hogy a háborúkat rendesen követő járványok elterjedése lehetőleg meggátoltassék. A járványok kérdésétől függetlenül meg kell azonban említeni, hogy a lakosság ellenállóereje, az elégtelen táplálkozás és a téli időszakban a tüzelőszer hiánya miatt jelentősen leromlott, ami a halandósági, különösen a gyermekhalandósági arányszámban máris szomorúan jelentkezik. A kerületek *állategészségügyi* tevékenysége jelentékenyen megnövekedett az elmult évben. A gépjáróművek hiánya előtérbe helyezte az igás állatokkal való vontatás szükségességét. A lóállomány ennek következtében rendkívül módon megnövekedett. Súlyosbítja a helyzetet, hogy a fővárosban nem áll rendelkezésre megfelelő számú és berendezésű istálló és így fokozottabb figyelmet kell fordítani a közegészségügyi előfeltételek betartására. A háborút követő időben sok kétes tulajdonjogú állat volt különböző kezekben a fővárosban. Kormányrendelet kiadása vált szükségessé emiatt, melynek rendelkezése szerint minden kétes tulajdonjogú állatot hatósági nyilvántartásba kellett vonni és új marhalevéllel ellátni. Sokezerre rúgott ezek száma. Az ebtartásban visszaesés tapasztalható, ami a nehéz megélhetési viszonyokkal áll összefüggésben. A kerületi *mérnöki hivatalok* munkaköre rendkívüli módon kibővült. A főváros újjáépítésének súlyos feladata vonta ezt maga után. A kerületi mérnöki hivatalok személyzetét meg kellett növelni emiatt. Az újjáépítés keretében, az ostrom következtében megrongált sokezernyi épület állapotának felülvizsgálása és veszélyességi fokának megállapítása, valamint a területek szabaddá tétele volt az első feladat. Nagy munka volt az összes megrongált lakóházak, középületek, gyár- és gazdasági épületek kötelező kárbecslése is. E munkák közben megjelent a kormánynak a tetőhelyreállítási kölcsönre vonatkozó rendelete, mely a kerületi mérnöki hivatalokra hárította ennek a kérdésnek lebonyolításával járó tevékenység nagyrészét. A főváros tulajdonát alkotó épületek helyreállítási munkáját is reájuk bízták.

Az *ipari* ügykörben az iparjogosítványok kiadása jelentősen csökkent. Ezt jellemzőnek kell megemlítenünk, mert az elmult év első felében viszont aránytalanul nagy volt a száma a kiadott iparigazolványoknak. Ennek oka, hogy míg az első félévben úgyszólván korlátozás nélkül voltak kiadhatók az iparigazolványok, addig a második félévben kormányrendeletek már korlátokat szabtak ebben a kérdésben. Sok munkát jelentett az első félévben kiadott összes ú. n. »ideiglenes iparigazolványok« felülvizsgálata. Az iparosok és kereskedők igazolásának előkészítő munkálatát is az elöljáróságok végezték. A régi iparigazolványok kötelező bemutatása során közel 80.000 iparigazolvány került lebélyegzésre és lajstromba foglalásra. Nagy volt a forgalom az iparáthelyezési és szünetelési kérelmek előterjesztése körül. Munkakönyvek kiadása rendes keretek között mozgott. A *vásárrendészet* körében az ellenőrzés kiterjedt az őstermelői igazolvánnyal is rendelkezőkre is, akik nagy számban özönlötték el a nyilt piacokat. Különösebb figyelmet igényelt az áralakulás ellenőrzése. A *kihágási ügyekben* a legtöbb feljelentés a közmunkakötelezettség elmulasztása miatt érkezik be. Kedvező hatást váltott ki a közegészségügyi kihágások terén az a rendelkezés, amely szerint a rendőrbüntetőbíró a kerületi tiszti orvossal együtt a helyszínére kiszállva, azonnal ítéletet hozhat. Az év folyamán megszűnt a VII., VIII., IX. és IV. közigazgatási kerületeknek a VIII. kerületnél centralizált kontárbíráskodása, viszont a növényvédelmi kihágási ügyekben az eljárás az egész főváros területére vonatkozóan a XII. kerületi elöljáróság kizárólagos hatáskörébe utaltatott. A *népjóléti* osztályok munkaköre ezidőszerint a társadalomvédelem (szociális gondozás), hadisegély, hadigondozás és gyermekvédelem feladatait foglalja magában. A társadalomvédelmi, vagyis az új rendszerű *szociális gondozást* az elmult félévben vezették be.

A hangsúly itt nem a segélyezésen, hanem a gondozáson, vagyis a megelőzésen van. A *hadisegélyeket* rövid időközökben emelik a kormányrendeletek, ami minden esetben az összes segélyek újabb és újabb bonyolult átszámítását teszi szükségessé. A kerületi elöljáróságok kebelében működő *hadigondozó bizottságok* permanens ülésekben tárgyalták le az elmult évben a sokezerre rúgó hadigondozottak ügyeit. A *gyermekvédelem ierén* a multtal szemben lényeges javulás állott be. A *kerületi lakáshivatalok* forgalma tetemes volt. Elvégezték a felvételezés nagyarányú munkáját és a lakáshiányra való tekintettel, kénytelenek gyéren lakott lakásokból lakrészeket igénybe venni. A *kerületi közmunkahivatalok* az elmult évben nyerték különállásukat, erre az időre esik megszervezésük és működésük megkezdése. A hivatalok jól működnek és hatékony segítségére vannak a központi munkahivatalnak. A közmunkára kötelezettek nyilvántartása körül még kisebb hiányok mutatkoznak, kiküszöbölésük iránt mindenütt folyamatba tették a megfelelő intézkedéseket. Bizonyítványok terén *szegénységi bizonyítvány* aránylag kevés került kiadásra. A fősúly ennél az ágazatnál a hatósági bizonyítványon nyugszik. Ilyenekért a legkülönbözőbb életkörülmények igazolása céljából aránylag nagy számban jelentkeztek az érdekeltek az elmult évben.

A SZÉKESFŐVÁROSI KÖZPONTI SZÁMVEVŐSÉGI ÜGYOSZTÁLYOK ÜGYKÖRE.

Központi számvevőség.

Vezető: *Gátonyi Béla* főszámvevő.

Főszámvevőhelyettes: *Huszka Viktor.*

Számvevőségi csoportvezetők: *Raáb József, Tichler Károly, Zachara Mátyás* és *Póczonyi Béla* számvevőségi főtanácsosok.

Főszámvevői hivatal.

Helyisége: Központi városháza, fszt 23—29. Ügyköre: A főszámvevő hatáskörébe utalt ügyek előkészítése és ellátása. Az ingatlan vagyonleltár. A községi háztartás, az alapok és alapítványok zárószámadása. Üzemi számviteli és zárószámadási ügyek. Villamos vasutak beruházási tőkéinek felülvizsgálata. Utalványozási jegyzékek. Havi zárószámadások. Számvevőség személyzeti ügyei. A számvevőségi személyzet nyilvántartása. Általában a számvevőségi szolgálat irányítása és állandó ellenőrzése.

A központi számvevőség I. ügyosztálya.

Vezető: *Jeney Nándor* számv. tanácsos.

Helyisége: Központi városháza, III. em. 357—364. Ügyköre: közigazgatási alkalmazottak — végleges közigazgatási tisztviselők, gyakornokok, kezelők, kezelőnők, havidíjas hivatalnokok, gépészek, altisztek, erdő- és mezőőrök, tűzoltók, javadalmi őrök, városbírák, szülésznők — illetményeinek és egyéb járandóságainak és ellátási díjaiknak nyilvántartása, számfejtése és könyvelése. A tiszteletdíjas alkalmazottak és tolmácsok illetményeinek számfejtése. A közkórházi orvosi és gazdasági személyzet illetményeinek számfejtése. A székesfőváros kegyuraságához tartozó egyházi személyzet illetményeinek nyilvántartása és számfejtése. Az idegennyelvű előadók tiszteletdíjainak számfejtése. A templomi ének- és zenekarok költségeinek nyilvántartása és számfejtése. A gondnoki hivatal dologi kiadásainak (fővárosi épületek fűtése, világítása, háborús károk okozta helyreállítása, a főváros által hivatalos célokra bérbevett lakások béreinek) nyilvántartása és számfejtése. A házinyomda személyzeti illetményeinek, egyéb járandóságainak és munkabéreinek, valamint épületfenntartási és egyéb üzemi szükségleteinek nyilvántartása és számfejtése. A házinyomdában készült nyomtatványok stb. ellenértékének elszámolása. Az általános igazgatás, a törvényhatósági elnöki hivatal, árvaszék, tiszti ügyészség, statisztikai hivatal, levéltár, számszék, Fővárosi Közlöny dologi kiadásainak nyilvántartása és számfejtése. Az osztály kezelésébe utalt hitelösszegek nyilvántartása és kezelése. Üzemekhez és intézményekhez beosztott közigazgatási alkalmazottak illetményeinek nyilvántartása és megtérítése. Az aktív és nyugdíjas alkalmazottak kedvezményes gáz és villany, valamint a kedvezményes vasúti igazolványainak érvényesítése és igazolása. Az alkalmazottak részére folyósított fizetési előlegek számfejtése és a visszafizetett részletek nyilvántartása. Magánfelek érdekében végzett hatósági tisztiorvosi és állatorvosi tennivalók ellátására befolyt díjak nyilvántartása és szétosztása. Távollevő és eltűnt alkalmazottak és hozzátartozóik illetményeinek nyilvántartása. Bírói letiltások feljegyzése és kezelése. Az alkalmazottak illetményeinek, nyugdíjaknak, özvegyi díjaknak megállapítása és a vonatkozó utalványtervezetek elkészítése.

A központi számvevőség II. ügyosztálya.

Vezető: *Rózay Jenő* számv. főtanácsos.

Helyisége: Központi városháza, II. em. 243. Ügyköre: Hitelnyilvántartás. A székesfőváros költségvetési hiteleinek megterhelésével járó intézkedéseknek (engedélyezéseknek, utalványoknak, megrendeléseknek stb.) följegyzése és nyilvántartása.

A központi számvevőség III. ügyosztálya.

Vezető: *Berényi Sándor* számv. főtanácsos.

Helyisége: Központi városháza, III. pavillon, I. em. 35—38. Ügyköre: Útépítési telepek, útügyi intézeti, építőanyagvizsgáló és kísérleti intézeti, kertészeti, erdő- és mezőgazdasági építési, vízépítési, városépítési, városfelmérési, városfejlesztési, ingatlanok vételára, tűzoltósági központi gépjármű hivatal, központi javítóműhely, hordójelző hivatali számláknak és utalványoknak előírása és számfejtése és ezekre vonatkozó adatszolgáltatások, jelentések, könyvelések. A felsoroltakkal járó bevételek, az útburkolási járulékok előírása, számfejtése és behajtása. Úrijogelismerési díjak, fővárosi ingatlanok eladásából származó bevételek, építési engedélydíjak, mérnöki eljárási díjak. A városligeti mutatványos bódék, trafikok, tejeskocsik helyfoglalási díja. A Fővárosi Pénzalap terhére eszközölt telekvásárlások vételárának és telekeladások vételárának kifizetése, illetve bevételezése, közterülethasználati díjak, telekbérek, rétek és szántók bérleti díjainak, úthasználati, kikötési és parthasználati díjak, jelentések, adatszolgáltatás, számfejtés, könyvelés.

A központi számvevőség IV. ügyosztálya.

Vezető: *Évinger Ernő* számv. tanácsos.

Helyisége: Központi városháza, III. em. 380. Ügyköre: Katonai szolgáltatások. Laktanyák ügyei. Országgyűlési, valamint községi választásokkal kapcsolatos költségek. Községi kötelékbe való felvételi díjak. Illetőségi bizonyítványokért szedett díjak. Anyakönyvi kivonatok díjai. Házassági hirdetések alóli felmentések díja. Házassági iratok másolási díja. Kegyurasági templomok és plébániaépületek dologi szükségletei. Felekezetek rendes és rendkívüli segélye. Vigadók, kioszkok és különálló vendéglőhelyiségek bevétele és kiadásai. Idegenforgalmi hivatal. Jánoshegyi Erzsébet-kilátótorony. Hivatali épületek és helyiségek. Állat- és növénykert. Sétányszékek kezelése. Ingóságok értékesítése. Iskolánkívüli népművelés. Fővárosi nyilvános könyvtár. Fővárosi Múzeum. Gróf Zichy Jenő Múzeum. Aquincumi Múzeum. Városi Színház. Belvárosi Színház. Budapest Színház. Színészeti jutalomdíjak. Műtárgyak vásárlása. Művészeti pályadíjak és ösztöndíjak. Szobrok, díszkutak és műemlékek. Petőfi-ház. Halászbástya. Közraktárak. Árumintakiállítási csarnok. Sütőipari éjjeli munkatilalom ellenőrzése. Anyaggazdasági Intézet. Ferencvárosi kikötő. Zsibárupiac. Székesfővárosi Zenekar, Székesfőváros ingatlanai után fizetendő illetékegyenérték. Városdíszítési kiadások. Központi Közmunkahivatal. Reklámberendezések közterülethasználati díja. Az itt felsorolt intézmények és feladatokkal járó összes számviteli tennivalók.

A központi számvevőség V. ügyosztálya.

Vezető: *Horváth Ákos* számv. főtanácsos.

Helyisége: Központi városháza, III. emelet 369. és 229/a. ajtószám. Ügyköre: A székesfőváros hivatalaiban és intézményeiben fekvő ingóvagyonnak leltározása és ellenőrzése, az új beszerzések és selejtezések nyilvántartása.

A központi számvevőség VI. ügyosztálya.

Vezető: *Marthényi József* számv. főtanácsos.

Helyisége: Központi városháza, III. emelet 365—368/a. ajtószám. Ügyköre. Általában a polgármesteri VI. (pénzügyi) ügyosztályhoz tartozó ügyekkel kapcsolatos számvevőségi tennivalók ellátása, úgymint: az adókezelési költségek számfejtése, a kerületi adószámviteli osz-

tályok által behajtott (beszedett) adók : együttesen kezelt adók, a forgalmiadó, az alkalmazottak kereseti adójának, a községi adóknak, a fogyasztási adó és városi vám stb. szállításainak számfejtése és elszámolása. A városi ingatlanvagyon átruházási illetékek (átírási és engedelmi díjhátralékok) számfejtése, behajtása és elszámolása, valamint az ezzel kapcsolatos betáblázások és telekkönyvi törlések. A közlekedési adó számfejtése, a vigalmi adó és azok járulékainak kiszabása, számfejtése, behajtása és elszámolása, ugyanezek értékjegyeinek kezelése és árusítása. A tűzoltási járulékok bevételezése. Az idegenforgalmi járulékok elszámolása. A hatósági díjak lerovására szolgáló városi bélyegellátmányoknak, valamint a forgalmiadóbélyegeknek a fővárosi hivatalok és egyes engedélyesek részére való kiszolgáltatása. Hatósági díjak kiszabása és beszedése, beleértve ezek leletezési tennivalóit is. A községi háztartás tulajdonában levő értékpapírok, a cselekvő és szenvedő tőkék nyilvántartása és elszámolása. A fővárosi üzemek és intézmények részére nyujtott forgótőkék és azok kamattörlesztő részleteinek nyilvántartása és elszámolása. A kerületi adószámviteli osztályok által készpénz ellenében árusított nyomtatványok kezelése, nyilvántartása és elszámolása. A községi háztartás VI. fejezetéhez tartozó és a kölcsönpénzek terhére kiutalt számlák és kereseti kimutatások kifizetéseivel kapcsolatos számfejtések ellátása. A pénzintézeteknél elhelyezett fővárosi tőkék számadásainak vezetése, az ezekkel kapcsolatos folyószámlák felülvizsgálata. A központi pénztárhoz postautalványon és postatakarékpénztári befizetőlapokon érkezett ismeretlen rendeltetésű pénzösszegek ideiglenes bevételezése és azok végleges elszámolása. A vigalmi és forgalmiadók lerovásához szükséges értékcikkek nyilvántartása és azok készítésének nyomdai ellenőrzése. Az újjáépítési alap bevételeinek és kiadásainak nyilvántartása, az ezekkel kapcsolatos számfejtések teljesítése. A főváros által vállalt szavatosságok nyilvántartása. Az államtól kapott kölcsönök, a fővárosi üzemeknek nyujtott kölcsönök számfejtése és nyilvántartása és idegen hatóságok részére teljesített kiadások, valamint az üzemi feleslegek bevételezése és az üzemi hiányok megtérítése.

A központi számvevőség VI/a ügyosztálya.

Vezető : *Telegdy György* számv. főtanácsos.

Helyisége : Központi városháza ; Városház-utcai rész, III. em. 366/a. ajtószám. Ügykörc : A főváros kölcsönеinek tőke- és kamattörlesztésével kapcsolatos kiadások és bevételek számfejtése. Tőketörlesztés és szelvénybeváltások nyilvántartása. A kölcsönökkel kapcsolatos belföldi és külföldi pénzintézetek folyószámláinak vezetése. Talonok beváltása, kötvények kicserélése. Kötvények és szelvények bírói letiltásának és megsemmisítésének nyilvántartása. Kliringtartozások nyilvántartása és törlesztése. A függőkölcsön váltóinak kezelése. Katonatiszti házassági biztosíték címén a központi pénztárban letétbe helyezett városi kölcsönkötvények nyilvántartása.

A központi számvevőség VI/b ügyosztálya.

Vezető : *Váray Ignác* számv. tanácsos.

Helyisége : Központi városháza, I. em. 120. ajtószám. Ügyköre : A fővárostól járó követeléseket érintő engedményezések s letiltások nyilvántartása és azok foganatosítása, a gyámi és személyi kiadásokra vonatkozók kivételével. A központi pénztárnál követelés felvétele végett megjelenő összes feleknek igazoltatása, személyazonosság, nyugtázó aláírás valódisága, továbbá a pénzfelvételi meghatalmazások érvényessége tekintetében. A vállalati számlák és keresetekről szóló értesítőknek a vállalkozók részére való kiszolgáltatása. A felek köztartozásai miatt a visszatartási jog gyakorlása. A visszatartott összegeknek a vonatkozó tartozások javára való megtérítése. A vállalkozói követelésekből — az Országos Társadalombiztosító Intézet javára — felmerült munkásbiztosítási járulékoknak visszatartása és az Intézethez való átutalása. A kifizetésre kerülő követelések után járó illetékek lerovásának ellenőrzése. A postatakarékpénztár útján kifizetésre kerülő követelések utáni illetékeknek a járandóságból készpénzben való levonása és az így levont összegeknek a központi díj- és illetékkiszabási hivatalhoz való átutalása. A főváros szállítói és vállalkozói javára a költségvetés terhére engedélyezett követelések (az elöljárósági és üzemi rendelések kivételével) név, kelet és összeg szerinti, valamint kiutalás szerinti nyilvántartása. A pénzintézeteknél elhelyezett készpénz- és értékvagyon változásaira vonatkozó banküglyleteket elszámoló bankértesítéseknek, számadás- és naplószerű keresztülviteléről való gondoskodás. A Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.-nál kezelt fővárosi folyószámlák pénzkészletei terhére — a központi pénztár által — kiállított csekkek eilenjegyzése és az ezzel kapcsolatos kezelés ellenőrzése. A székesfőváros ellen indított perek nyilvántartása. A fővárosi kölcsönkötvényekben letett katonatiszti házassági biztosítékok kezelése és nyilvántartása.

A központi számvevőség VII. ügyosztálya.

Vezető: *Bánfalvy Béla* számv. főtanácsos.

Helyisége: Központi városháza, III. pavillon I. em. 12—31. ajtószám. Ügyköre: A székesfővárosi közoktatási alkalmazottak, iskolaorvosok és asszisztensnők, iskolai altisztek és takarítónők, továbbá iskolai fűtők, valamint a közoktatási nyugdíjasok illetményeinek és egyéb járandóságainak számfejtése és könyvelése. Az ezekre vezetett illetményletiltások, lakáspénzengedményezések és térítmények foganatosítása. Fizetési előlegek folyósítása és törlesztésük nyilvántartása. A félárú vasúti jegy váltására jogosító igazolványok érvényesítése. A szakiskolai műhelyekben és tangazdaságokban alkalmazott munkások bérének, valamint a közoktatásügyi dologi kiadások és iskolai bevételek számfejtése és könyvelése. A törvényesen elismert egyházak hitoktatóinak működése utáni hitoktatási segélyek. Tanulmányi ösztöndíjak folyósítása.

A központi számvevőség VIII. ügyosztálya.

Vezető: *Póczonyi Tibor* számv. tanácsos.

Helyisége: Központi városháza, III. em. 381—384. ajtószám. Ügyköre: Vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet, vegyvizsgálati díjak és tejellenőrzési illetékek. Marhaközvágóhíd és vásár. Sertésközvágóhíd és vásár. Vásárcsarnokok, javadalmi intézőség. Állategészségügyi telep. Szappanfőzőműhely. Vásárdíjak. Lóvásár. Őstermelői igazolványok, növényvédelmi szállítási és eladási igazolványok. Állat- és élelmiszerkiállítások, vásárok tiszteletdíjai és egyéb költségek. Árvaházak (József fiú-, Erzsébet leány-, Mayer Ferenc fiú-, Községi fiúotthonok), az árvaházi növendékek nyilvántartása és tartásdíjainak előírása, elszámolása és behajtása. Szeretetotthonok, jog- és engedélydíjak, nyilvános színielőadások, mutatványok, táncvigalmak helyi díjai, bírságpénzek, lóversenyfogadást közvetítő vállalatok járuléka (bukméker- és totalizatőrforgalom után), a szeretetotthoni ápoltak nyilvántartása és tartásdíjainak előírása, elszámolása és behajtása. Hajléktalanok menhelyei, közsegélyek, tartásdíjak (más hatóságoknál és vidéki családoknál elhelyezett) budapesti illetőségű munkaképtelenek gondozásáért, Budai Szent Erzsébet apácarend kórházában elhelyezettekért, Vakokat Gyámolító Országos Egyesülete intézetében elhelyezett vakokért, Irgalomházban elhelyezett betegek tartásáért. Kislakásos bérházak, kisajátított házak és átmeneti kislakásos telepek. Szükséglakások. Ezekkel kapcsolatos gondnoki elszámolások felülvizsgálata. Népszálló. Lakáshivatal. Idegen árvaházaknál elhelyezett helybeli árvák tartásdíjai és egyéb költségek. Székesfővárosi Nép- és Családvédelmi alap. (Kölcsönök nyujtása. Szegényjogon rendelt gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök. Családi kertbérletek, családok támogatása. Szociális célú egyesületek támogatása. Háziipari foglalkoztatás. Tanulmányi segélyek). Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelem. Anya- és kisdedvédelmi Intézet. Anyatejelosztó. Kelengye- és mérlegkölcsönzés. Ingyenes jogi tanácsadó. Védőképző internátus. Anya- és gyermekvédelem című lap. (Gyermek- és ifjúságvédelem). Üdülőtelepek. Diákszállók. Tanonc-otthonok. Leányotthon. Segédotthonok. Alapítványi fiúotthon ipari és kereskedelmi nevelőotthon. Hűvösvölgyi Gyermekotthon. Óvodásgyermekek üdülőotthona. Nehezen fegyelmezhető fiúgyermekek otthona. Szociális Telepek. Hatósági főzőhelyek fenntartása. Közsegélyezés terhére ellátottak élelmezése. Kötött gazdálkodási alap. (Élelmiszerellátás. Iparcikkellátás). Gabonaalap. Gabonahivatal. Budapest Székesfővárosi Közellátási Kormánybiztosság felszámolása. A fentiekben felsoroltak kiadásainak és bevételeinek előírása, számfejtése és könyvelése.

A központi számvevőség IX. ügyosztálya.

Vezető: *Kiss Miklós* számv. tanácsos.

Helyisége: Központi városháza, I. em. 114. ajtószám. Ügyköre: Árvaszéki ügyek. Kiskorúak és gondnokoltaknak a székesfővárosi központi pénztárnál mint gyámpénztárban elhelyezett készpénz- és értékvagyonának nyilvántartása, illetve a székesfővárosi árvaszék számadásainak vezetése. A gyámpénztári (árvaszéki) jelzálogkölcsönök nyilvántartása. A belügy- és pénzügyminisztérium részéről az árvaszéknél kezelésben volt hadikölcsönkötvények után megállapított támogatási összegek nyilvántartása. A központi pénztár, mint gyámi pénztár vagyonának kezelése, ezzel kapcsolatos bankelhelyezések, értékpapírok vételének és eladásának nyilvántartása.

A központi számvevőség X. ügyosztálya.

Vezető: *Kemenesy Sándor* számv. főtanácsos.

Helyisége: Központi városháza, III. em. 371—373. ajtószám. Ügyköre: Közkórházak, közegészségügyi és bakteriológiai intézet, fertőtlenítő intézet, egészséggondozó intézetek, köztemetők, köztisztasági hivatal és a közkórházak gyógyszertárai és központi gyógyszerraktár részére történt szállítások számláinak kiadási számfejtése és az intézetek bevételeinek elszámolása. Sírhelydíjak visszatérítése és sírboltdíjak befizetése. Magánkórházak, egészségügyi intézmények és egészségügyi egyesületek segélyeinek számfejtése. Alapok, alapítványok és közcélú tömegek. Alapítványi házak kezelése, alapítványi ösztöndíjak, alapítványi segélyek, kiházasítási segélyek. Polgármesteri ideiglenes letétek, bánatpénzek bevételi és kiadási számfejtése. Vállalati, bérleti, magánbizományi, bontási, magáncsatornaépítési stb. biztosítékok pénztári számfejtése.

A központi számvevőség XI. ügyosztálya.

Vezető: *Reich Imre* számv. tanácsos.

Helyisége: Központi városháza, II. em. 243. ajtószám. Ügyköre: A középítkezésekke (mély- és magasépítkezés) és a meglévő építmények fenntartásával kapcsolatos munkák, valamint az összes szállítások és egyéb járandóságok kifizetésével kapcsolatos keresetkimutatások és számlák (a közüzemi számlák kivételével), közigazgatási számfejtése (érvényesítés) és utalványtervezetek készítése. A kőterek ellenőrző anyagszámadásának vezetése.

A központi számvevőség XII. ügyosztálya.

Vezető: *Sólétormos Lajos* számv. tanácsos.

Helyisége: Központi városháza, II. em. 243. ajtószám. Ügyköre: Az üzemek, intézmények, intézetek stb. számlái, heti-havi munkabérjegyzékek, túlóradíjjegyzékek, kárbiztosítási díjak, közúti adók, az összes hivatalos kiadásokra adott előlegek, naplószámadások, a városházi gondnoki hivatal, a gazdasági hivatal, az anyaggazdasági intézet, a központi javítóműhely áruszámadásainak, továbbá a kórházak, árvaházak, szeretetotthonok havi élelmezési számadásainak, adománygyűjtések, jótékonycélú előadások és hangversenyek elszámolásainak felülvizsgálata, közigazgatási számfejtése (érvényesítése) és a felmentvénytervezetek elkészítése.

A központi számvevőség XIII. ügyosztálya.

Vezető: *Amigó József* számv. főtanácsos.

Helyisége: Központi városháza, Gerlóczy-utca 4. szám, földszint. Ügyköre: A székesfőváros községi háztartásához tartozó hivataloknál, intézeteknél és intézményeknél szolgálatban álló alkalmazottak betegségi és baleseti, öregségi és rokkantsági, valamint az alkalmazottak hozzátartozóinak özvegység és árvaság esetére való kötelező biztosításával kapcsolatban szükséges adatok központi nyilvántartása. A nyilvántartás céljaira szükséges adatgyűjtés. A levont járulékok egyénenkénti nyilvántartása. A járuléktartalékok megállapítása és átutalása. A járadékok kiszámítása és általában a társadalombiztosítással kapcsolatos összes számviteli teendők ellátása.

A központi számvevőség kezelő osztálya.

Vezető: *Gyüre Sándor* segédhivatali igazgató.

Helyisége: Központi városháza, III. em. 375. ajtószám. Ügyköre: Számlák és kereseti kimutatások átvétele, iktatása és kezelése. A központi számvevőséghez érkező iratok, ügydarabok, rendeletek és határozatok nyilvántartása és kezelése, valamint szétosztása. A szabályok és szerződések iktatása, nyilvántartása és kezelése. A központi pénztárra szóló utalványok kezelése és kézbesítése. A számvevőségi irattárak kezelése. A számadóknak naplókkal való ellátása, a számadási könyvek hitelesítése. Naplónyilvántartások vezetése. A számvevőségi nyomtatványok kezelése, pótlása és nyilvántartása. Az ezekkel járó összes kézbesítések.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁG TAGJAINAK NÉVJEGYZÉKE.

Rövidítések.

Fkg = Független Kisgazda Párt
MKP = Magyar Kommunista Párt
Szocdem. = Szociáldemokrata Párt
PDP = Polgári Demokrata Párt
P = Nemzeti Paraszt Párt
DNP = Demokrata Néppárt
Radikális Párt.

1. *Szavazati joggal bíró tagok:*

Aradi Sándor dr.	PDP	VI., Teréz-körút 7.
Abt Albin	Fkg	I., Mészáros-utca 44.
Acsay László dr.	Fkg	IV., Türr István-u. 9.
Ambrus József dr.	Fkg	IV., Vörösmarty-tér 7.
Andahazy-Kasnya Béla	Fkg	XI., Móricz Zsigmond-körtér 4.
Auer Pál dr.	Fkg	IV., Fejér György-utca 12.
Ádám Lajos dr.	PDP.	VII., Vilma királynő-út 9.
Ágoston Péterné	Közéleti (Szocdem.)	VIII., Baross-utca 90.
Árkos Pál	Szocdem.	VII., Madách Imre-út 12.
Bajcsy-Zsilinszky Endréné	Fkg	II., Vám-utca 2.
Balás Gábor dr.	Fkg	XI., Bartók Béla-út 18.
Balogh András	Fkg	V., Nádor-utca 24.
Balogh István dr.	Fkg	Miniszterelnökség
Baráth Géza	Szocdem.	XIV., Jerney-utca 7.
Barkóczy Sándor	Fkg	XIV., Bosnyák-utca 26.
Bártfai Antal	MKP	IX., kerületi elöljáróság
Básta Rezső	MKP	VIII., Práter-utca 59.
Bechtler Péter	Szocdem.	IV., Központi városháza
Benkő András	Fkg	X., Pongrácz-út 17.
Bíró Jenő	Fkg	XIV., Szent Domonkos-utca 2.
Boday Antal	MKP	IX., Ecseri-út 4/b.
Bognár József	Fkg	XII., Fészek-utca 1/a.
Bolgár István	Fkg	IX., Ferenc-körút 39.
Bolgár Miklós	Fkg	IX., Ferenc-körút 38.
Bródy Ernő dr.	PDP.	V., Légrády Károly-utca 15.
Bujtás Mihály	MKP	III., Evező-utca 6.
Cristofoli Vince dr.	Fkg	X., Orczy-út 35/a.
Csécsy Imre dr.	Radikális Párt	I., Pauler-utca 19.
Csobányi Zoltán dr.	Fkg	XI., Bartók Béla-út 8.
Csorba János dr.	Közéleti (Fkg)	IV., Petőfi-tér 3.
Dabronaky Gyula	Szocdem.	VIII., Kisstáció-utca 5.
Dajkovics István dr.	Fkg	IV., Váci-utca 41/a.
Darvas József	P	VII., Rákóczi-út 2.
Darvas Károly dr.	Fkg	VIII., Kabók Lajos-utca 1.
Dániel Károly	Szocdem.	XII., Kiss János altábornagy-utca 55.
Dessewffy Gyula	Fkg	VI., Eötvös-utca 12.
Désics Ernőné	Szocdem.	VI., Rózsa Ferenc-utca 78.
Dévényi Gusztáv	Szocdem.	III., Beszterce-utca 26.
Dudás József	Fkg	VIII., Nagytemplom-utca 34.
Dusa Ilona	MKP	XIV., Turán-tér 1.
Eckhardt Sándor dr.	DNP	XII., Muskátli-utca 4.
Eszterhás György dr.	Fkg	IV., Semmelweis-utca 1.
Faragó György dr.	Szocdem.	VII., Rottenbiller-utca 3.
B. Farkas Ferenc	P	VIII., Sándor-utca 10.
Farkas Imre	Fkg	XI., Lágymányosi-út 28.
Farkas József	Szocdem.	VI., Dévai-utca 9.
Farkas Zoltán dr.	Szocdem.	X., Állomás-utca 18.
Fái Boris	MKP	VI., Vilma királynő-út 42.
Felvinczi László	Fkg	XI., Tétényi-köz 9.
Fenyvesi Gáborné	Szocdem.	VII., István-út 9.
Fischer József	Szocdem.	VII., Madách-tér 4.
ifj. Fock Jenő	MKP	X., Halom-utca 31.
Fodor Gyula	MKP	II., Fillér-utca 16.
Fodor Vilmos	Szocdem.	X., Fűzér-utca 37/39.
Földes Imre dr.	Fkg	V., Szent István-körút 28.
Földes Mihály	MKP	VII., Hernád-utca 40.
Frey Endre	Fkg	V., Fürst Sándor-utca 8.
Galló Ernő	Szocdem.	VII., Damjanich-utca 26/a.
Gara Dezső	MKP	VII., Alsó erdősor 3.
Gárdos Mária	MKP	VIII., Scitovszky-tér 2.
Gáspár Árpád	Szocdem.	VII., Péterffy Sándor-utca 12.
Gáspár Béla	Fkg	X., Asztalos Sándor-utca 8.
Gáspár Ervin dr.	Fkg	V., Phönix-utca 14.
Gátai Ágoston	MKP	XIV., Abonyi-utca 13.
Gobbi Hilda	MKP	VII., Hársfa-utca 11.
Gordon Ferenc	Fkg	VIII., Stáhly-utca 13.

Grabotsay Ferenc	Szocdem.	XIV., Zalán-utca 48/a.
Gulácsy György dr.	Fkg	Belügyminisztérium
Gyömrei Sándor dr.	Fkg	V., Szemere-utca 6.
Gyöngyösi István dr.	Szocdem.	VII., Madách-tér 3/4.
Gyulai László	Fkg	IV., Semmelweis-utca 1.
Halász Alfréd	Szocdem.	XI., Vak Bottyán-utca 3.
Halmos József	Szocdem.	IX., Tűzoltó-utca 74.
Halter Béla	Fkg	X., Állomás-utca 18.
Harangozó Antal	Szocdem.	V., Csanády-utca 18.
Harmathy Lajos	Fkg	XI., Fadrusz-utca 18.
Harrer Ferenc dr.	Közéleti	II., Garas-utca 12.
Harustyák József	Szocdem.	X., Liget-utca 37/c.
Haypál Béla	PDP	II., Szilágyi Dezső-tér 3.
Hám Jenő	Fkg	Rákospalota, Klára-utca 84.
Hedri Endre dr.	Közéleti	VIII., Fiumei-út 17.
Hegedüs András	MKP	V., Vörösmarty-tér 4.
Hidas Ferenc	MKP	VIII., Tisza Kálmán-tér 27.
Hites Ignác dr.	Fkg	VII., Rózsák-tere 8.
Honig Ferenc	Szocdem.	V., Katona József-utca 26.
Horváth János	Fkg	XIII., Apály-utca 2/b.
agyagosi Horváth Péter	Fkg	VIII., Rákóczi-út 41.
Igaz Mária	Szocdem.	XIII., Palotai-út 58.
Igaz Sándor	MKP	VI., Csengery-utca 10.
Jármay Gyula dr.	Fkg	XII., Somorjai-utca 11/b.
Jászi Ferenc	MKP	VI., Rózsa Ferenc-utca 57.
Jékelyi László dr.	Fkg	VI., Andrássy-út 96.
József Móric	Szocdem.	VIII., Tisza Kálmán-tér 14.
Kabakovits József dr.	PDP	V., Személynök-utca 7.
Kalmár Ödön dr.	PDP	XI., Szent Imre herceg-útja 3.
Katona Jenő	Fkg	X., Szabóky-utca 11.
Kádár János	MKP	VIII., Tisza Kálmán-tér 27.
Kálmán József	Szocdem.	XI., Bartók Béla-út 83.
Károlyi Mihály	Közéleti	Szt. Gellért-szálló
Kelemen Lajos	Fkg	IV., Semmelweis-utca 1.
Kemény Pál	Szocdem.	II., Kapás-utca 46.
Kenyeresné dr. Bolgár Ágnes	MKP	XI., Szabolcska-utca 1.
Kerék Mihály dr.	Fkg	VI., Andrássy-út 4.
Killer Richárd	Szocdem.	III., Selmeci-utca 14.
Királdi Lajosné dr.	Fkg.	XII., Alsóvölgy-utca 2.
Kisbán Jenő	Szocdem.	VIII., Tisza Kálmán-tér 11.
Kisházi Ödön	Szocdem.	VI., Jókai-utca 20.
Kiss Kálmán	MKP	IV., Bécsi-utca 1.
Kiss Károly	MKP	V., Akadémia-utca 17.
Kmetty János	MKP	IV., Kristóf-tér 6.
Kónya Ferenc	Fkg.	II., Bajvívó-utca 3.
Kopta Károly	MKP	VII., Nagyatádi Szabó-utca 14.
Korbacsics Pál	MKP	IX., Szobieszki János-utca 33.
Kossa István	MKP	VIII., Fiumei-út 4.
Kostandi István	Fkg.	XIV., Róna-utca 187.
Kotzián Emil dr.	MKP	V., Pozsonyi-út 23.
Kovatsek Ferenc	Fkg.	XIV., Gyarmat-utca 59.
Kovács Imre	MKP	VI., Benczur-utca 13.
Kovács Imre	P	IV., Kaas Ivor-utca 4.
Kovács Mátyás	Fkg.	XIV., Újvidék-utca 1/b.
Köböl József	MKP	VIII., Tisza Kálmán-tér 27.
Kőműves Józsefné	Szocdem.	VIII., Tisza Kálmán-tér 16.
Kővágó József	Fkg.	IV., Központi városháza
Krén Margit		XIV., Thököly-út 69.
Kugel Béla dr.	Fkg.	XIII., Váci-út 129.
Ladányi Ármin dr.	Szocdem.	V., Alkotmány-utca 31.
Lakatos Imre	Szocdem.	VIII., Mátyás-tér 9.
Lakatos Miklós	MKP	XIII., Tomori-utca 14.
Lammel Kálmán	Fkg.	XI., Kende-utca 3.
László Lenke	MKP	VIII., Rökk Szilárd-utca 10.
Lénárt Iván dr.	Fkg.	V., Molotov-tér 3.
Liebe István	MKP	VII., István-út 16.
Losonczy Géza	MKP	VIII., József-körút 5.
Lovas Sándor	Fkg.	II., Fő-utca 11.
Lukács György	Közéleti (MKP)	IV., Váci-utca 40.
Magyar-Csik Józsefné	Fkg.	III., Uszály-utca 6.
Magyar Lajos	Fkg.	II., Vadrózsa-utca 1.
Magyar Miklós	Fkg.	VI., Benczur-utca 34.
Major Tamás	MKP	VIII., Nemzeti Színház
Margittay Tibor	Fkg.	VII., Munkás-utca 3/a.
Mayer Béla	Szocdem.	IX., Tinódy-utca 2/c.
Mercs Margit	Fkg.	XI., Ballagi Mór-utca 10.
Mezey György	MKP	V., Ipoly-utca 24/b.
Miklós Imre	Fkg.	XII., Márvány-utca 50.
Millok Sándor	Szocdem.	V., Pozsonyi-út 25.
Molnár Frigyes	Fkg.	VIII., Stáhly-utca 7.

Nagy Ferenc	Fkg.	IX., Ráday-utca 9.
P. Návay Kapisztrán	Fkg.	II., Pasaréti-út 137.
Nezvál Ferenc	MKP	XIII., Lehel-utca 49/a.
Németh Dezső	Fkg.	VI., Gr. Zichy Jenő-utca 47.
Nádas László dr.	Fkg.	VII., Dembinszky-utca 23.
Németh Imre dr.	Fkg.	V., Váci-út 14.
Némethy Béláné dr.	Fkg	VI., Dessewffy-utca 24.
Némethy Jenő dr.		VIII., Baross-utca 41.
S. Oberschall Ilma		VII., Madách Imre-út 10.
Oláh Elemér	Fkg.	XIII., Frangepán-utca 6.
Olt Károly	MKP	VII., Péterffy Sándor-utca 14.
Oltványi Imre dr.	Fkg.	V., Zoltán-utca 18.
Orbán Béla	Fkg.	IX., Ráday-utca 5.
Ortutay Gyula dr.	Fkg.	VIII., Sándor-utca 5/7.
Paksicza Endre	Fkg.	IV., Reáltanoda-utca 8.
Palágyi Natália		XIV., Thököly-út 69.
Palinay Ferenc dr.	Fkg.	XI., Mészöly-utca 6.
tyuskai Papp Béla	Fkg.	IV., Ferenc József-rakpart 13/15.
Papp István	P	XIV., Mogyoródi-utca 128.
Parragi György	Fkg.	VI., Székely Bertalan-utca 2.
Patay Pál dr.	Fkg.	X., Üllői-út 90.
Payr Hugó	PDP	X., Hölgy-utca 13.
Pásztor Tamás dr.	Fkg.	II., Orló-utca 4.
Pfeiffer Zoltán dr.	Fkg.	V., Markó-utca 16.
Pikler Emmi dr.	MKP	II., Ady Endre-utca 11.
Pintér Géza	Szocdem.	II., Kapás-utca 45/a.
Pollák Ferencné	Szocdem.	IV., Központi városháza
Pollner György dr.	MKP	XII., Margaréta-utca 15.
Pongrácz Kálmán	MKP	Kispest, Nagy Sándor-utca 116.
Pusztaszeri Erzsébet		XIII., Lehel-utca 52.
Rajkay Sándor dr.	Fkg.	X., Szent László-tér 31.
Rassay Károly dr.	Közéleti	II., Bolyai-utca 9.
Rákosi Mátyás	MKP	V., Akadémia-utca 17.
Remetey Béla dr.	Fkg.	IX., Ferenc-körút 38.
Rendek Károly dr.	Fkg.	VII., Thököly-út 26.
Reök Iván dr.	Fkg.	VI., Andrássy-út 32.
Reszegi Ferenc	MKP	VII., Dózsa György-út 68.
Rékai Pál dr.	Szocdem.	VIII., Szent Rókus-kórház
Révész Mihály dr.	Szocdem.	IX., Üllői-út 63.
Rotschild Géza	Szocdem.	IX., Soroksári-út 38.
Rózsa Gyula	Fkg.	VII., Erzsébet-körút 5.
Rubletzky Géza	Fkg.	V., Zoltán-utca 6.
Rupert Rezső dr.	PDP	VI., Bajcsy-Zsilinszky-út 33., II. em. 6.
Saláta Kálmán dr.	Fkg.	V., József nádor-tér 3/5.
Sántha Vilmos	Szocdem.	XIV., Hermina-út 12.
Sárfi Rózsi	MKP	VII., Vilma királyné-út 42.
Sári Ignác	Fkg.	VII., Munkás-utca 3/b.
Slachta Margit		XIV., Thököly-út 69.
Sebestyén János	MKP	VI., Eötvös-utca 42.
Simándi Béla	Fkg.	V., Pannonia-utca 68.
Sokhegyi János	Fkg.	VIII., Bérkocsis-utca 23.
Somogyi Imre	P	XIV., Ilka-utca 20.
Steinherz Simon	Szocdem.	VII., Király-utca 27.
Sulyok Dezső dr.		V., Gr. Teleky Pál-utca 23.
Supka Géza dr.	PDP	IV., Múzeum-körút 29.
Szabó Jánosné	Fkg.	VII., Almásy-tér 16.
Szakasits Árpád	Szocdem.	VIII., Rákoczi-út 43.
Szakasits György dr.	Szocdem.	VII., Madách Imre-út 12.
Szathmáry Imréné	Fkg.	IX., Páva-utca 32/b.
Szebenyi Endre dr.	MKP	V., Markó-utca 16., II. 21.
Szelnár Aladár dr.	Fkg.	VIII., Tisza Kálmán-tér 15.
Szemes József	Fkg.	IX., Tűzoltó-utca 38.
Szenner József dr.	Fkg.	VIII., Rákóczi-út 27/b.
Szenti Gusztáv	Szocdem	I., Karácsony-utca 1.
T. Szerémi Boriska	MKP	XIII., Csata-utca 4.
Székely Beáta	Fkg.	IV., Kaplony-utca 7.
Székely Gábor dr.	Fkg.	VIII., József-körút 43.
Székely Lajos	MKP	X., Martinovics-tér 4/a.
Széll Jenő	MKP	VIII., Tisza Kálmán-tér 27.
Szilas Oszkár dr.	Fkg.	VI., Andrássy-út 61.
Szilágyi Sándor	Fkg.	VII., Síp-utca 12.
Szintén György dr.	Fkg.	XIV., Hungária-körút 153.
Szladits Károly dr.	Közéleti (Fkg.)	II., Érmelléki-utca 7.
Szolnoki István dr.	Fkg.	V., Váci-út 4.
Tausz János	Szocdem.	XIV., Dorozsmai-utca 78.
Takács Imre	Fkg.	XI., Kende-utca 4.
Tamás Károly dr.	Fkg.	VII., Hegedüs Sándor-utca 20.
Thuránszky Zoltán	Fkg.	II., Lövőház-utca 31.
Thurzó Endre	Fkg.	XII., Vörös Hadsereg-útja 45/d.
Tolnay Gábor dr.	Fkg.	XIV., Ilka-utca 59.
Tóth Benő	Szocdem.	VIII., Tisza Kálmán-tér 20., Gázművek

Tóth Lajosné	MKP	XIV., Tábornok-utca 16.
Tömör Ede dr.	Fkg.	VI., Dózsa György-út 62.
Trócsányi Zoltán dr.	MKP	IX., Kinizsi-utca 35.
Turóczi Trostler József dr.	Szocdem.	IX., Ráday-utca 33/b.
Türk Ödön	Szocdem.	XIV., Tengerszem-utca 12.
Vadkerty Ferenc	Fkg.	V., Nádor-utca 22.
Varga Béla	Fkg.	VIII., Bangha Béla-utca 11.
Vargha István	MKP	XIV., Semsey Andor-utca 12.
Varga Lajos dr.	Fkg.	XIV., Ilka-utca 36.
Varga László dr.	DNP	IV., Galamb-utca 4.
Vas Zoltán	MKP	V., Ferenc József-tér 3.
Vámos Sándorné	Szocdem.	VIII., Tisza Kálmán-tér 16.
Verebély László dr.	Közéleti	IV., Piarista-utca 6.
Vészi Gyula	Fkg.	III., Lelkész-utca 6.
Vida Ferenc dr.	MKP	V., Váci-út 14.
Vigh Lajos	Szocdem.	X., Delej-utca 43.
Vincze István	Fkg.	XIII., Váci-út 170/c.
Vinczer Pál	Fkg.	III., Lajos-utca 11.
Virág Sándorné	Szocdem.	XIII., Taksony-utca 14.
Vörös Gyula	Fkg.	XIV., Sátor-utca 8.
Zeőke Antal dr.	Fkg.	III., Zsigmond-utca 106.
Zsolt Béla	Radikális Párt	IV., Bécsi-utca 8.

2. *Tanácskozási joggal bíró tagok:*

1. Kővágó József polgármester.
2. Bechtler Péter alpolgármester.
3. Katona János alpolgármester
4. Morvay Endre dr. alpolgármester.
5. Szokolay Leó dr. árvaszéki elnök.
6. Beér János dr. tiszti főügyész.
7. Némethy Károly dr. tanácsnok.
8. Beliczay Imre dr. tanácsnok.
9. Gallner Ferenc dr. tanácsnok.
10. Kállay Albert dr. tanácsnok.
11. Viola Rezső dr. tanácsnok.
12. Szerényi Ödön dr. tanácsnok.
13. Széchy András dr. tanácsnok.
14. Hahn Sándor dr. tanácsnok.
15. Gámenczy Béla dr. tanácsnok
16. Szoboszlay Ferenc dr. tanácsnok.
17. Pollák Ferencné tanácsnok.
18. Philip Rudolf tanácsnok.
19. Fazekas István tanácsnok.
20. Kalmár István tanácsnok.
21. Ambrózy Kálmán dr. tanácsnok.
22. Bodnár László dr. tanácsnok.
23. Borsos József műszaki főtanácsos
24. Csordás Elemér dr. tiszti főorvos.
25. Buziássy Károly dr. stat. hiv. igazgató

KÖZIGAZGATÁSI BIZOTTSÁG.

Elnök: *Szakasits Árpád.* Alelnökök: *dr. Kerék Mihály* és *Otl Károly.* Hivatali állásuknál fogva tagok: a) *székesfővárosiak*: Kővágó József polgármester, Bechtler Péter, Katona János és dr. Morvay Endre alpolgármesterek, dr. Beér János tiszti főügyész, Szokolay Leó dr. árvaszéki elnök, dr. Csordás Elemér tiszti főorvos; b) *államiak*: dr. Vajda Ernő szfőv. pénzügyigazgató, Fischer József a Főv. Közmunkák Tanácsának elnöke, Hegedüs István szfőv. tanfelügyelő, dr. Kertész Jenő a budapesti ügyészség vezető államügyésze, Münich Ferenc, a m. rendőrség budapesti főkapitánya. — Választott tagok: Bognár József, Dessewffy Gyula, Felvinczi László, Földes Mihály, dr. Gulácsy György, dr. Kabakovits József, Kováts Imre (NPP), Millok Sándor, dr. Révész Mihály, dr. Vida Ferenc.

Közigazgatási bizottság különleges alakulatai.

Fegyelmi választmány. Rendes tagok *a)* az államközegek közül: dr. Kertész Jenő, dr. Vajda Ernő, *b)* a törvényhatósági bizottság által választott tagok közül: dr. Gulácsy György, dr. Révész Mihály. Póttagok: *a)* az államközegek közül: Hegedüs István, *b)* a törvényhatósági bizottság által választott tagok közül: dr. Vida Ferenc.

Gyámügyi fellebbviteli küldöttség. Rendes tagok *a)* állásuknál fogva: Kővágó József, Bechtler Péter, dr. Beér János, dr. Szokolay Leó, *b)* választott tagok: dr. Gulácsy György, dr. Vida Ferenc, *c)* kinevezett tagok: Dessewffy Gyula, dr. Révész Mihály. Választott póttag: dr. Kabakovits József. Kinevezett póttag: Kovács Imre.

Adóügyi bizottság. Rendes tagok: *a)* állásuknál fogva: Kővágó József, dr. Vajda Ernő, dr. Beér János, *b)* választott tagok: Bognár József, Felvinczi László, Millok Sándor, dr. Vida Ferenc. Póttagok. dr. Kabakovits József, Kovács Imre.

Népoktatásügyi albizottság. Rendes tagok *a)* állásuknál fogva: Hegedüs István, dr. Vajda Ernő, Fischer József, *b)* választott tagok: Bognár József, Földes Mihály, dr. Révész Mihály.

Útügyi albizottság. Rendes tagok *a)* állásuknál fogva: dr. Beér János, Fischer József, *b)* választott tagok: Felvinczi László, Földes Mihály.

Kisajátítási albizottság. Rendes tagok *a)* állásuknál fogva: dr. Beér János, Fischer József, *b)* választott tagiok: dr. Gulácsy György, Millok Sándor.

Telepítési albizottság. Rendes tagok *a)* állásuknál fogva: dr. Beér János, Fischer József, *b)* választott tagok: Dessewffy Gyula, Földes Mihály.

Közegészségügyi albizottság. Rendes tagok: *a)* állásuknál fogva: Hegedüs István, Fischer József, dr. Csordás Elemér, *b)* választott tagok: Bognár József, Millok Sándor, Földes Mihály.

Gazdasági albizottság. Rendes tagok: Bognár József, Felvinczi László, dr. Kabakovits József, Kovács Imre, dr. Révész Mihály, dr. Vida Ferenc.

Az 1878. évi V. tc. 43. §-a alapján működő felügyelőbizottságba kiküldöttek: dr. Gulácsy György, Millok Sándor.

AZ EGYES ÜGYOSZTÁLYOK MELLÉ RENDELT ÁLLANDÓ SZAKBIZOTTSÁGOK TAGJAI:

Elnöki szakbizottság: Elnök: *Bechtler Péter.* — Tagok: Bártfai Antal, dr. Csobányi Zoltán, Dessewffy Gyula, Galló Ernő, Harustyák József, Horváth János, dr., Jármay Gyula dr., Jékelyi László, Kiss Károly, dr. Kotzián Emil, Kovács Imre (NPP), dr. Ladányi Ármin, dr. Pásztor Tamás, dr. Saláta Kálmán, Supka Géza.

Közműépítési szakbizottság: Elnök: *dr. Morvay Endre.* — Tagok: dr. Acsay László, Baráth Géza, Dévényi Gusztáv, Dudás József, Farkass Imre, Fodor Vilmos, Harmathy Lajos, Igaz Sándor, Kosztandi István, Lakatos Miklós, Lammel Kálmán, Payr Hugó, Reszegi Ferenc, dr. Szelnár Aladár, Somogyi Imre.

Városrendezési és magánépítési szakbizottság. Elnök: *dr. Morvay Endre.* Tagok: dr. Acsay László, Benkő András, Dániel Károly, dr. Farkas Zoltán, Fodor Gyula, dr. Harrer Ferenc, Hegedüs András, Kovács Imre (NPP), Lakatos Imre, Lovas Sándor, dr. Palinay Ferenc, Payr Hugó, Rubletzky Géza, Sári Ignác, Széll Jenő.

Közjogi és illetőségi szakbizottság. Elnök: *Bechtler Péter.* Tagok: dr. Auer Pál, dr. Csobányi Zoltán, dr. Faragó György, dr. Jármay Gyula, Kovács Imre (NPP), dr. Lénárt Iván, Losonczy Géza, dr. Németh Imre, dr. Rupert Rezső, dr. Szakasits György, dr. Szebenyi Endre, dr. Szenner József, dr. Szladits Károly, dr. Vida Ferenc, Tausz János.

Közlekedési szakbizottság. Elnök: *Katona János.* Tagok: dr. Gáspár Ervin, Haypál Béla, Hidas Ferenc, Kelemen Lajos, Kemény Pál, Kisházi Ödön, Kopta Károly, Magyar Miklós, Miklós Imre, Rotschild Géza, Sebestyén János, dr. Szilas Oszkár, Vészi Gyula, Vincze István, Somogyi Imre.

Pénzügyi szakbizottság. Elnök: *Bechtler Péter.* Tagok: Bognár József, dr. Bródy Ernő, B. Farkas Ferenc, Felvinczi László, Fischer József, Földes Mihály, Frey Endre, dr. Gyömrey Sándor, Halász Alfréd, Halter Béla, dr. Harrer Ferenc, dr. Csobányi Zoltán, dr. Kabakovics József, Katona Jenő, Kossa István, Magyar Miklós, Millok Sándor, Olt Károly, Rákosi Mátyás, dr. Révész Mihály, dr. Saláta Kálmán, dr. Sulyok Dezső, Vadkerthy Ferenc, Vas Zoltán, Vámos Sándorné.

Közoktatási szakbizottság. Elnök: *Bechtler Péter.* Tagok: Baráth Géza, Darvas József, dr. Eckhardt Sándor, Gárdos Mária, dr. Hites Ignác, Kálmán József, dr. Kenyeresné Bolgár Ágnes, dr. Király Lajosné, dr. Ortutay Gyula, Parragi György, Bélli Ernő, Simándi Béla, Supka Géza, dr. Tolnay Gábor, dr. Turóczi-Trostler József.

Közellátási szakbizottság. Elnök: *Bechtler Péter.* Tagok: Bujtás Mihály, Gara Dezső, József Móric, dr. Király Lajosné, Kónya Ferenc, Kovács Imre (MKP), Kőműves Józsefné, Mayer Béla, Orbán Béla, Payr Hugó, Somogyi Imre, Szathmáry Imréné, Szilágyi Sándor, dr. Szolnoki István, Tyuskai Papp Béla.

Társadalompolitikai szakbizottság. Elnök: *Katona János.* Tagok: Ágoston Péterné Barkóczy Sándor, dr. Eszterhás György, Fái Boris, Igaz Mária, Kalmár Ödön, Kálmán József, Kovács Imre (NPP), Magyar Lajos, S. Oberschall Ilma, Oláh Elemér, Olt Károly, dr. Pikler Emmi, Remetey Béla, Szabó Jánosné.

Közegészségügyi és köztisztasági szakbizottság. Elnök: *Katona János.* Tagok: dr. Ádám Lajos, dr. Hedri Endre, dr. Kugel Béla, Magyar-Csik Józsefné, Magyar Lajos, Margittay Tibor, dr. Pikler Emmi, dr. Pollner György, dr. Rajkay Sándor, dr. Reök Iván, dr. Rékai Pál, Sárfi Rózsi, Somogyi Imre, dr. Székely Gábor, Virág Sándorné.

Városgazdasági, közművelődési és idegenforgalmi szakbizottság. Elnök: *Katona János.* Tagok: Dusa Ilona, B. Farkas Ferenc, Felvinczi László, Gáspár Árpád, Gobbi Hilda, Katona Jenő, dr. Ortutay Gyula, Parragi György, dr. Pásztor Tamás, Supka Géza, dr. Szakasits György, dr. Szelnár Aladár, Szenti Gusztáv, Székely Beáta, dr. Trócsányi Zoltán.

Üzemgazdasági szakbizottság. Elnök: *Bechtler Péter.* Tagok: Biró Jenő, dr. Bródy Ernő, Darvas József, Farkas Imre, ifj. Fock Jenő, Halmos József, Köböl József, Lammel Kálmán, Sebestyén János, Steinherz Simon, dr. Szilas Oszkár, Thurzó Endre, Tóth Benő, dr. Verebély László, Vincze István.

Középítési szakbizottság. Elnök : *dr. Morvay Endre.* Tagok : dr. Acsay László, dr. Cristofoli Vince, Darvas József, Dudás József, Farkas Imre, Farkas József, Fodor Gyula, Grabotsay Ferenc, dr. Gyöngyösi István, Haypál Béla, Lovas Sándor, Reszegi Ferenc, Sári Ignác, Szemes József, Székely Lajos.

Közmunka és katonai szakbizottság. Elnök: *dr. Morvay Endre.* Tagok: Abt Albin, Árkos Pál, Balogh András, Dabrónaky Gyula, Kalmár Ödön, Kosztandi István, Kovács Mátyás, Lakatos Miklós, Liebe István, Nezvál Ferenc, Pintér Géza, Sokhegyi János, Somogyi Imre, Szabó Jánosné, Thuránszky Zoltán.

Ipari és kereskedelmi szakbizottság. Elnök : *Katona János.* Tagok : Darvas József, Felvinczi László, Gara Dezső, dr. Gyömrey Sándor, Hónig Ferenc, Jászi Ferenc, Kisbán Jenő, Kiss Kálmán, Németh Dezső, Rózsa Gyula, dr. Rupert Rezső, Sántha Vilmos, Szathmáry Imréné, Szemes József, dr. Szolnoki István.

Gépészeti szakbizottság. Elnök : *dr. Morvay Endre.* Tagok : Básta Rezső, Dudás József, Farkas Imre, Gátai Ágoston, Killer Richárd, Lammel Kálmán, Payr Hugó, Pongrácz Kálmán, Rubletzky Géza, Stachó Endre, Steinherz Simon, Somogyi Imre, Türk Ödön, dr. Verebély László, Vinczer Pál.

EGYÉB BIZOTTSÁGOK.

Kegyúri bizottság. Elnök : *Kővágó József.* Tagok : Barát Géza, Barkóczy Sándor, Dabrónak Gyula, Dániel Károly, Désics Ernőné, dr Eckhardt Sándor, dr. Eszterhás György, dr. Hites Ignác, Igaz Sándor, dr. Kabakovits József, Katona Jenő, Kemény Pál, dr. Kenyeresné Bolgár Ágnes, Killer Richárd, dr. Királdy Lajosné, Liebe István, Mezey György, P. Návay Kapisztrán, Nozvál Ferenc, Palágyi Natália, Papp István, Parragi György, dr. Kalmár Ödön, dr. Rajkay Sándor, dr. Rendek Károly, dr. Rupert Rezső, Szemes József, Szenti Gusztáv, Székely Lajos, dr. Tömör Ede, dr. Zeöke Antal.

A székesfővárosi törvény megalkotására és a fővárosi közigazgatás racionalizálására kiküldött különbizottság : dr. Balás Gábor, dr. Csécsy Imre, dr. Csobányi Zoltán, Farkas Ferenc, dr. Farkas Zoltán, dr. Harrer Ferenc, dr. Kabakovits József, dr. Révész Mihály, dr. Szebenyi Endre, dr. Varga László, dr. Vida Ferenc.

Összeférhetetlenségi bizottság : Árkos Pál, Bognár József, dr. Bródy Ernő, dr. Dajkovich István, Darvas József, Dessewffy Gyula, Dévényi Gusztáv, Dusa Ilona, dr. Faragó György, Gátai Ágoston, dr. Gyömrey Sándor, Hónig Ferenc, dr. Jármay Gyula, dr. Jékelyi László, Kemény Pál, dr. Királdy Lajosné, Kovács Imre (Npp), dr. Ladányi Ármin, László Lenke, Nezvál Ferenc, dr. Ortutay Gyula, Parragi György, dr. Pásztor Tamás, dr. Rupert Rezső, dr. Saláta Kálmán, dr. Szelnár Aladár, dr. Szenner József, T. Szerémi Boriska, Tóth Lajosné, dr. Aradi Sándor.

Segítőalapi Intézőbizottság : dr. Auer Pál, Bereczky Albert, Dusa Ilona, Gáspár Árpád, dr. Kabakovits József, Millok Sándor, Oláh Elemér, dr. Pollner György, Somogyi Imre, Balás Gábor dr.

Fellebbezési albizottság : dr. Csobányi Zoltán, Földes Mihály, dr. Jármay Gyula, dr. Ladányi Ármin. *Póttagok :* dr. Rendek Károly, dr. Rupert Rezső, dr. Tömör Ede.

Népszínházi Bizottmány : dr. Dajkovich István, Harangozó Antal, Haypál Béla, Losonczy Géza, Major Tamás, dr. Ortutay Gyula, dr. Turóczi Trostler József, dr. Tolnay Gábor.

Székesfővárosi alkalmazottak szabályszerű elbánás alá vonását megelőző eljárás lefolytatására alakított bizottság : dr. Lénárt Iván, dr. Vida Ferenc. *Póttagok :* dr. Gyöngyösi István, Vészi Gyula.

Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság. *Elnök :* dr. Groó Béla. *Másodelnök :* dr. Medgyaszay Jenő. *Magyar Népjóléti Minisztérium :* (betöltetlen.) *Magyar Kereskedelemügyi Minisztérium :* dr. Gundel Endre. *Magyar Pénzügyminisztérium :* Szőts István. *Budapest Székesfőváros :* Kővágó József, dr. Némethy Károly, dr. Csordás Elemér. *Törvényhatósági közgyűlés által választott tagok :* Dániel Károly, Katona Jenő, dr. Pollner György, Szent-Iványi Sándor, dr. Székely Gábor, Vészi Gyula. *Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala :* dr. Markos Béla. *Magyar Népjóléti Minisztérium által a szakemberek sorából kinevezett tagok :* Bánlaky Géza, dr. Benczur Gyula, Herendi József, dr. Irányi Jenő, dr. Kunszt János, Porzsolt Béla, dr. Réthly Antal, dr. Papp Ferenc, dr. Rusznyák István, dr. Vámossy Zoltán. *A Magyar Népjóléti Minisztérium által a székesfőváros területén magántulajdonban levő gyógyfürdők stb. üzemek tulajdonosai közül kinevezett tagok :* Gellér Mihály. *Fővárosi Közmunkák Tanácsa :* Ságody Ferenc. *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal :* (betöltetlen.) *Országos Közegészségügyi Intézet :* dr. Papp Szilárd. *Magyar Orvosok Szabad Szakszervezete :* Bernáth Aurélné dr. Pártos Alice. *Országos Forrás- és Fürdőügyi Bizottság :* (betöltetlen.) *Országos Közegészségügyi Tanács :* dr. Gortvay György. *Országos Balneológiai Egyesület :* dr. Pöltzel Jenő. *Idegenforgalmi, Beszerzési, Utazási, Szállítási Rt. :* dr. Sebestyén György.

Adóhivatali szakvizsgabizottság: Bolgár Miklós, dr. Darvas Károly, dr. Farkas Zoltán, dr. Kotzián Emil, dr. Rupert Rezső, Varga László.

Székesfőváros területén levő alapítványi közkórházak mellett működő Közkórházi Bizottság: dr. Ádám Lajos, Désics Ernőné, dr. Gáspár Béla, dr. Kugel Béla, dr. Pollner György, dr. Reök Iván, dr. Rékai Pál, Sárfi Rózsi, Somogyi Imre, dr. Székely Gábor.

Hídépítési különbizottság. Elnök: *Sári Ignác*, h. elnök: *dr. Gyöngyösi István.* — Tagok: dr. Acsay László, Balogh András, dr. Gáspár Ervin, Hám Jenő, Hidas Ferenc, Lakatos Miklós, Payr Hugó, Pusztaszeri Erzsébet, Sokhegyi János, Somogyi Imre, Steinherz Simon, Tóth Benő, Varga István.

ÜZEMI VÁLASZTMÁNYOK ÉS RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOK IGAZGATÓSÁGAI

Elektromos Művek üzemi választmánya: *Elnök: dr. Szilas Oszkár*, Fock Jenő, Kisházi Ödön, dr. Verebély László. *Külső szakértők:* Irsai Ervin, Novák József.

Gázművek üzemi választmánya: *Elnök: Korbacsics Pál*, Gyulai László, Harustyák József, Vince István. *Külső szakértők:* dr. Faragó László, Varga József.

Vízművek üzemi választmánya: *Elnök: dr. Pásztor Tamás*, Agyagosi Horváth Péter, Boday Antal, Türk Ödön. *Külső szakértők:* Sárközi György, Szemetka Ernő.

Csatornázási Művek üzemi választmánya: *Elnök: Dudás József*, Mezei György, Fodor Vilmos, Lammel Kálmán, Orcsó Gyula, Zsigmond Dezső.

Gyógyfürdők és Gyógyforrások üzemi választmánya: *Elnök: Olt Károly*, Fenyvessy Gyuláné, Szabó Jánosné, Székely Gábor. *Külső szakértők:* dr. Barsi Basch Imre, Papp Ferenc.

Községi Élelmiszerárusító Üzem üzemi választmánya: Bajcsy-Zsilinszky Endréné, Gara Dezső, József Móric, Szilágyi Sándor. *Külső szakértők:* Kőszegi Zoltán, Pozsonyi István.

Községi Kenyérgyár üzemi választmánya: *Elnök: Thuránszky Zoltán*, Kovács Imre (MKP), Mayer Béla, Vörös Gyula. *Külső szakértő:* Virágh Sándor.

Községi Lóhúsüzem üzemi választmánya: *Elnök: Rózsa Gyula*, Bujtás Mihály, Földes Imre, József Móric. *Külső szakértők:* Dobai Mátyás, Mayer Béla.

Községi Temetkezési Intézet üzemi választmánya: *Elnök: Jászi Ferenc*, Halász Alfréd, dr. Hites Ignác, P. Návay Kapisztrán. *Külső szakértők:* Bánkövi Imre, Popov Pál.

Hirdető Vállalat üzemi választmánya: Földes Mihály, Galló Ernő, Gyulai László, Kelemen Lajos. *Külső szakértők:* Gál József, dr. Rátkai Károly.

BSzKRt. és az érdekkörébe tartozó többi közlekedési vállalat igazgatósága: *Elnök: Millok Sándor. Alelnök:* Kossa István, Miklós Imre, Bede Károly, Gallner Ferenc, Széll Jenő, dr. Dajkovics István, dr. Szász Béla, dr. Nánássy Béla, dr. Czövek István, dr. Valló Viktor, dr. Rudán Pál, Návay István, dr. Szilas Oszkár, Vas Miklós. *Felügyelőbizottság: Elnök: Bolgár Menyhért.* Csaplár Péter, Földi Zoltán, Gátonyi Béla, Korbacsics Pál, Krasznay István.

Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. és leányvállalatai igazgatósága: *Elnök: Kővágó József. Alelnök:* Vas Zoltán, Berényi Sándor, dr. Farkas Zoltán, Gyulai László, dr. Hám Tibor, Szakasits Antal, Szilágyi Pál, *Felügyelőbizottság:* Biró Jenő, Fábry Pál, Gárdos Mária, dr. Kelemen Sándor, Szenczi Sándor.

Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. igazgatósága: *Elnök: Pirkner Béla. Alelnök:* Némedi Varga Jakab, dr. Beér János, Klein Mihály, Kovács Mátyás, Lukács Ferenc, Sebes Sándor, Szuromy József. *Felügyelőbizottság: Elnök: Gesztesi Jenő. Alelnök:* Feszler Károly. Füzesséry István, Nyirő Lilla, Paksicza Endre.

Magyar Sertéshízlaló és Húsipari Rt. igazgatósága: *Elnök: dr. Zeőke Antal. Alelnök:* Demjén Géza, dr. Gámenczy Béla, József Móric, Kónya Ferenc, Pongrácz Kálmán, dr. Szintén György, Vigh Lajos, Vörös Gyula, *Felügyelőbizottság:* Bokor Ernő, Grabotsay Ferenc, Gyarmati Lajos, Huszka Viktor, Kollonics Károly, Végh Gusztáv.

FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK TANÁCSA. ORSZÁGOS ÉPÍTÉSÜGYI KORMÁNYBIZTOSSÁG.

(VII. KER., MADÁCH IMRE-TÉR 3—4. — TÁVBESZÉLŐ: 423—350.)

Elnök és országos építésügyi kormánybiztos: Fischer József. *Főosztályvezetők: a)* elnöki főosztály: Vaszilievits-Sömjén László dr. min. tanácsos, helyettese: Sztojka József min. osztálytanácsos. Meghívott szakértők: Harrer Ferenc dr. egyetemi ny. r. tanár, ny. alpolgármester: Fodor Sándor ny. min. osztályfőnök, dr. Borbíró Virgil okl. építészmérnök. Állandó jogtanácsosok, Katona Péter dr. ügyvéd, dr. Kőrössy János ügyvéd. *b)* közigazgatási és anyaggazdálkodási főosztály: dr. Helle László min. osztályfőnök, *c)* általános műszaki főosztály: Kaffka Péter min. tanácsos, *d)* különleges műszaki főosztály: Major Máté okl. építészmérnök. *Osztályvezetők:*, az elnöki főosztályon: személyzeti és szervezési osztály: dr. Veszprémy Lóránd min. titkár, gondnoki hivatal: Dunay Róbert, országos építésügyi szolgálat: Katona Péter dr. jogtanácsos, sajtó- és propagandaosztály: dr. Gyöngyösi István min. osztálytanácsos, jogi- és jogszabályelőkészítőosztály: dr. Földváry Endre min. titkár, műszaki kivitelezési osztály: Sztojka József min. o.-tan. Osztályvezetők a közigazgatási és anyaggazdálkodási főosztályon: pénzügyi osztály: dr. Lyachovics László min. tanácsos, közigazgatási osztály: dr. Veszprémy Lóránd min. titkár, anyaggazdálkodási osztály: Márkus Antal min. o. tanácsos, anyagellenőrző osztály: Osvát István min. o. tanácsos, anyagármegállapító osztály: dr. Perjés Dénes min. o. tanácsos, anyagkiutalási osztály: Rényi Béla főmérnök. Osztályvezetők a műszaki főosztályon: városrendezési osztály: Granasztói Pál min. o.-tanácsos, nagybudapesti tervezési osztály: Hönsch László min. o.-tanácsos, nagybudapesti rendezési osztály: Vertse Dezső min. o.-tanácsos, vidéki városrendezési és építésügyi osztály: Majorossy Gyula min. tanácsos, községrendezési és építési osztály: Tóth Kálmán min. tanácsos, nagy-budapesti építésügyi osztály: Lázár Jenő min. tanácsos, Dunabalparti építésügyi osztály: Bajzát Imre min. o.-tanácsos, Dunajobbparti építésügyi osztály: dr. Gyengő Tibor min. o.-tanácsos, lakáshelyreállítási és lakáspolitikai osztály: Kisdi Pál min. tanácsos, helyettesei: Baticz Dezső okl. építészmérnök és dr. Bak Gábor min. s.-titkár, középítési osztály: Menténi Tibor min. o. tanácsos, közmű- és gépészeti osztály: Galgóczy Pál min. tanácsos. Osztályvezetők a különleges műszaki főosztályon: racionalizálási osztály: Perényi Imre okl. építészmérnök, tipustervezési osztály: Kismarthy-Lechner Jenő okl. építészmérnök. A *számvevőség* vezetője: Várkonyi Gyula min. számv. főtanácsos, a *segédhivatal* vezetője: Prudits Géza min. irodaigazgató.

TANÁCSTAGOK.

1/a. Budapesti tanácstagok.

a) *A kormány által kinevezett tagok:* dr. Bacsó Ferenc, dr. Bibó István, dr. Harrer Ferenc, Hegedüs Gyula, Kállay Gyula, dr. Kotsis Iván, dr. Pásint Ödön, Peyer Károly, Zentai Béla.

b) *Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága által választott tagok:* dr. Acsay László, Büchler József, Erdődy Mihály, ifj. Szentiványi Lajos, Székely Dezső, Széll Jenő.

c) *Budapest székesfőváros részéről tanácskozási joggal kiküldött tagok:* Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága műszaki szakbizottságainak kiküldése alapján: dr. Farkas Zoltán, Fodor Gyula, Lovas Sándor, Sári Ignác. A székesfőváros polgármestere által kiküldött székesfővárosi vezető mérnöktisztviselők: Borsos József, Kalmár István, dr. Szerényi Ödön, dr. Viola Rezső.

d) *Tanácskozási joggal meghívott szakértők:* dr. Morvay Endre, dr. Beer János, dr. Borbíró Virgil, Kozma Lajos, dr. Némethy László, Novák Ede, Szakasits Antal, Tabery Iván, Weichinger Károly.

1/b. Budapestkörnyéki tanácstagok.

a) *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága által választott tagok:* Fehér András, dr. Gorzó Nándor, Haázy Árpád, Kalmár József, dr. Kardos János, dr. Noszlopy Kálmán, dr. Pongrácz Tibor, Sz. Szabó Pál, Szélig Imre.

b) *A vármegyei államépítészeti htvatal vezetője és a budapestkörnyéki 6 megyei város képviselőtestülete által kijelölt egy-egy megyei városi tisztviselő. a)* A vármegyei államépítészeti hivatal részéről: dr. Ritvay Sándor. *b)* Budafok megyei város részéről: Baranyay János polgármester, helyettese: Hidas Antal. *c)* Kispest megyei város részéről: Barei Gyula polgármester, helyettese: Tapolczai Jenő. *d)* Pestszenterzsébet megyei város részéről: Hanny Lajos dr. polgármester, helyettese: Tokody Béla. *e)* Pestszentlőrinc megyei város részéről: Lovász Mihály. *f)* Rákospalota megyei város részéről: Szőcs Áron polgármester. *g)* Újpest megyei város részéről: Bánhalmi Rezső.

Városrendezési szakbizottság. a) *A magyar kormány által kinevezett tanácstagok részéről:* dr. Bibó István, dr. Harrer Ferenc, Hegedüs Gyula, Kállay Gyula, dr. Kotsis Iván, Zentai Béla.
b) *Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága által választott tagok részéről:* dr. Acsay László, Büchler József, Erdődy Mihály, Pintér János, Rajk László, Székely Dezső.
c) *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága részéről választott tagok részéről (a budapestkörnyéki ügyekre vonatkozóan):* Fehér András, Haázy Árpád, Kalamár József, dr. Noszlopy Kálmán, dr. Pongrácz Tibor, Szélig Imre.
d) *A tanácskozási joggal meghivott szakértők részéről:* dr. Morvay Endre, dr. Borbíró Virgil, Kozma Lajos, Novák Ede, Tabéry Iván, Weichinger Károly.

Jogügyi és kisajátítási szakbizottság. a) *A magyar kormány által kinevezett tanácstagok részéről:* dr. Bacsó Ferenc, dr. Bibó István, dr. Harrer Ferenc, Peyer Károly. b) *Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága részéről:* dr. Acsay László, Széll Jenő. c) *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága részéről:* dr. Gorzó Nándor, dr Kardos János, dr. Pongrácz Tibor. *Meghívandó még:* dr. Morvay Endre, Budapest székesfőváros alpolgármestere.

Pénzügyi és gazdasági szakbizottság. a) *A magyar kormány által kinevezett tanácstagok részéről:* Kállay Gyula, dr. Pásint Ödön, Peyer Károly. b) *Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága részéről:* Büchler József, ifj. Szentiványi Lajos. c) *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága részéről:* Fehér András, Kalamár József, Sz. Szabó Pál.

Utcaelnevezési szakbizottság. a) *A magyar kormány által kinevezett tanácstagok részéről:* dr. Bibó István, Hegedüs Gyula, Kállay Gyula, dr. Pásint Ödön. b) *Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága részéről:* Erdődy Mihály, Gallai Lajos, ifj. Szentiványi Lajos, Székely Dezső.

A 3950/1945. M. E. sz. rendelet 1. §-ának (3) bekezdése alapján alakított fellebbviteli bizottság. Elnök: *Peyer Károly.* Rendes tagok: *A magyar kormány részéről:* Zentai Béla. *Budapest székesfőváros részéről:* dr. Acsay László. *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága részéről:* Szélig Imre. Póttagok: *A magyar kormány részéről:* dr. Harrer Ferenc. *Budapest székesfőváros részéről:* Erdődy Mihály. *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága részéről:* dr. Noszlopy Kálmán.

A TANÁCS ÁLTAL ALAKÍTOTT KÜLÖN BIZOTTSÁGOK.

Városfejlesztési munkabizottság. Dr. Harrer Ferenc, Helm Ernő, dr. Morvay Endre, Ruisz Rezső, Szimély Károly, dr. Viola Rezső.

Művészeti és műemlékvédelmi bizottság. Dr. Acsay László, bárcziházi Bárczy István Erdődy Mihály, dr. Harrer Ferenc, dr. Kotsis Iván, dr. Péczely Béla, Szerényi Ödön, Székely Dezső, Széll Jenő, Tabéry Iván, dr. Viola Rezső.

Romházbizottság. Csizmazia Béla, Székely Dezső, Széll Jenő.

Épületbeomlások kivizsgálására alakított bizottság. a) a Közmunkatanács romházbizottságának tagjai részéről: Csizmazia Béla, Székely Dezső; *b)* a Magyar Iparügyi Minisztérium részéről: Szakasits Antal; a Magyar Igazságügyminisztérium részéről: dr. Némethy László; *d)* Budapest székesfőváros részéről: dr. Morvay Endre, Szerényi Ödön, dr. Viola Rezső; *e)* a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének egy statikus kiküldöttje: *f)* a Budapesti Építőmesterek Ipartestületének egy kiküldöttje; *g)* a Műegyetem szilárdságtani tanszéke részéről: dr. Csonka Pál; *h)* a Magyarországi Építőipari Munkások Országos Szövetsége részéről: Bérczi Márton; *i)* a Közmunkatanács tisztviselői közül: Lázár Jenő, dr. Vaszilievits-Sömjén László, Sztojka József.

Nagybudapesti új építkezéseket előkészítő bizottság. Dr. Acsay László, Büchler József, dr. Harrer Ferenc, dr. Kotsis Iván, Székely Dezső, Széll Jenő, dr. Viola Rezső, Zentai Béla.

Propagandabizottság. Dr. Acsay László, Büchler József, Erdődy Mihály, Hegedüs Gyula, Kalamár József, Kővágó József, Székely Dezső, Szélig Imre, Széll Jenő.

Margitszigeti bizottság. Dr. Acsay László, Büchler József, dr. Kotsis Iván, Székely Dezső, Zentai Béla.

A Szent Margitsziget Gyógyfürdő Rt. igazgatósága: Fischer József, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke, országos építésügyi kormánybiztos. dr. Balogh István államtitkár, dr. Bálint István orvos, Beck András szobrászművész, Büchler József, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke, nemzetgyűlési képviselő, Farkas Ferenc nemzetgyűlési képviselő, dr. Kovácsy Dénes ügyvéd. dr. Morvay Endre, Budapest székesfőváros alpolgármestere, Peyer Károly rk. követ és megh. miniszter, nemzetgyűlési képviselő, dr. Van Royen Gyula ügyvéd, bankigazgató, dr. Acsay László építészmérnök, nemzetgyűlési képviselő, ny. miniszteri tanácsos, Török János szakszervezeti tanácsi főtitkár. *Felügyelőbizottsága:* Dr. Pásint Ödön miniszteri osztályfőnök,

dr. Lyachovich László miniszteri tanácsos, Palkovics Béla a Moktár igazgatója, dr. Szaplonczay Ödön miniszteri tanácsos, dr. Abaffy Miklós miniszteri tanácsos, Culi Nándor számvevőségi főtanácsos.

Hitelvéleményező **bizottság.** *A Közmunkatanács pénzügyi és gazdasági szakbizottságának 6 tagja:* Büchler József, Kállay Gyula, dr. Pásint Ödön, Peyer Károly, ifj. Szentiványi Lajos. b) *A magyar újjáépítési miniszter egy képviselője:* dr. Kecső István, helyettese: Rosás Pál. c) *A magyar pénzügyminisztérium egy képviselője:* dr. Halmágyi Tibor. d) *A magyar iparügyi miniszter egy képviselője:* Kisdi Pál. e) *Az országos építésügyi kormánybiztos három képviselője:* Vaszilievits-Sömjén László dr., Sztojka József, Szakáts István. f) *Budapest székesfőváros polgármesterének egy képviselője:* dr. Viola Rezső, helyettese: Lantos Zoltán. g) *A Pénzintézeit Központ egy képviselője:* dr. Mossányi Pál. h) *A Takarékpénztárak és Bankok Egyesületének egy képviselője:* dr. György Ernő. i) *A Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének egy képviselője:* Mikes Alfréd.

Országos Építésügyi Tanács. Elnök: *Fischer József*, tagok: a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült öt politikai párt által kiküldött egy-egy tag: Klein Mihály (Szociáldemokrata Párt), Kun János (Magyar Kommunista Párt), Maschirevich György (Kisgazda Párt), Szőke Károly (Nemzeti Parasztpárt), Sipkói Kellermann László (Polgári Demokrata Párt). *A Szakszervezeti Tanács, a Parasztszövetség és a Mérnökök Országos Szabad Szakszervezete által kiküldött egy-egy tag:* Török János (Szakszervezeti Tanács), Tóth Kálmán (Parasztszövetség), Mikes Alfréd (Mérnökszakszervezet). *A gazdasági szakminiszterek döntése alapján az érdekképviseletekből kiküldött két-két tag:* A magyar kereskedelem- és szövetkezetügyi miniszter döntése alapján: Kanics Miklós (Kereskedelmi és Iparkamara), Kállay János (Szabad Kereskedelmi Érdekképviseletek Tanácsa). A magyar földmívelésügyi miniszter döntése alapján: Plchler János (Tisza-Dunavölgyi Ármentesítő Társulat), Dégen Imre (Országos Földbirtokrendező Tanács). A magyar népjóléti miniszter döntése alapján: dr. Gegyesi Kis Pál (Orvosok Szabad Szakszervezete). A magyar pénzügyminiszter döntése alapján: dr. György Ernő (Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete). A magyar iparügyi miniszter döntése alapján: Kovacsek Ferenc (Budapesti Kőműves Kőfaragómesterek és Iparosok Ipartestülete), Bércz Márton (Magyarországi Építőipari Munkások Országos Szövetsége), Somogyi Miklós (Magyarországi Építőipari Munkások Országos Szövetsége), Molnár Sándor (Budapesti Építőmesterek Ipartestülete). A magyar közellátásügyi miniszter döntése alapján: Führer László (Ipartestületek Országos Központja), Deutsch László (Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége). A magyar újjáépítési miniszter döntése alapján: dr. Kiss Tibor (Magyar Építőművészek Szövetsége), Rosás Pál (Városi Mérnökök Országos Szövetsége). *A miniszterek által kiküldött egy-egy tag:* dr. Viczián Imre (Miniszterelnökség), dr. Vecseklői József (Belügyminisztérium), Hallósy Ferenc (Földmívelésügyi Minisztérium), helyettese: Markó Iván, Abaffy Zsigmond (Honvédelmi Minisztérium), dr. Bacsó Ferenc (Igazságügyminisztérium), Kemény F. Zoltán (Iparügyi Minisztérium), dr. Barta József (Kereskedelem- és Szövetkezetügyi Minisztérium), Czikann-Zichy Móric (Külügyminisztérium), Perjés Dénes (Közellátásügyi Minisztér um), dr. Simonovits István (Népjóléti Minisztérium), dr. Foris László (Pénzügyminisztérium), dr. Varga István (Újjáépítésügyi Minisztérium), helyettese: dr. Cserzy István, Bánszky Zoltán (Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium). *A kormánybiztos javaslata alapján a miniszterelnök által kinevezett négy tag:* dr. Harrer Ferenc, dr. Kotsis Endre, Dereskei-Fodor Lajos, Vajda Ákos.

Az Országos Építésügyi Tanács munkabizottsága: Deutsch László, Dégen Imre, dr. Harrer Ferenc, dr. György Ernő, dr. Kotsis Endre, Mikes Alfréd, Molnár Sándor, dr. Morvay Endre, Székely Béla, Szőke Károly, Török János, Tóth Kálmán, dr. Varga István.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsának feladata és hatásköre: 1. A városszabályozási tervek megállapítása, fejlesztése, revíziója és módosítása. Ezzel kapcsolatban az utak, utcák felszínének megállapítása. 2. Az egész fővárosra vagy egyes városrészekre kiterjedő nagyobb szabályozási munkák végrehajtása. 3. A magántelkek szabályozási, rendezési, felosztási ügyei másodfokon, de részben előzetesen is. 4. Az építési szabályok megállapítása (Építésügyi Szabályzat alkotása, kiegészítése, módosítása). 5. Az építési engedélyi ügyekben másodfokú hatósági jogkör. Ha a székesfőváros polgármestere az építésügyi szabályzattól eltérést engedélyez, ilyen határozata másodfokon való elbírálás végett hivatalból felterjesztendő. 6. Az építésrendészeti ügyekben másodfokú hatósági jogkör. 7. Gőzmozdonyú vasút vagy annak pályaudvara mentén 60 méteren belül tervezett építkezés esetében az építési engedélynek a tűztávlat szempontjából való megadása első fokon (1881 : XLI. tc. 16—20. §). Másod- és végsőfok a kereskedelemügyi miniszter. 8. Felügyeleti jogkör minden építési és építésrendészeti ügyben, úgy a városi hatóság, mint a magánosok fölött. 9. Az utcák, utak, terek elnevezése. 10. A székesfőváros hatóságának a következő tárgyú határozatai és terveire nézve jóváhagyás: a Dunapartok mentén bármily építmény, rakpart, közraktár; út, híd építése; útburkolás; közúti vasutak építése; csatorna, vízvezeték; parkok és faültetvények; utaknak, utcáknak, tereknek, parkoknak építményekkel, műtárgyakkal való igénybevétele; közvilágítás. 11. Kézi, lóüzemű, továbbá géperejű vasutakra vonatkozó, a 21016.

1930. ker. min. sz. rendeletben részletezett ügyekben részben elsőfokú, részben másodfokú hatósági jogkör. Közigazgatási és műtanrendőri bejárásokban közreműködés. 12. Túlzsúfolt lakásokban másodfokú hatóság (1876 : XIV. tc. 157. §.). Ártalmas üzlettelepek kisajátítása kérdésében hatósági eljárás (1884 : XVII. tc. 37. §.). Iparhatósági telepengedélyezési eljárásban közreműködés. 13. Állami és kormánymegbízások alapján állami építkezések céljára telektömbök kisajátítása, megalakítása. 14. Az 1870 : X. törvénycikkel alkotott Fővárosi Pénzalap és az ennek tulajdonába tartozó vagyontárgyak (telkek, házak, Szent Margitsziget) kezelése. Az 1937 : VI. tc. a Fővárosi Közmunkák Tanácsának hatáskörét Budapest környékére is kiterjesztette. Az ostrom utáni időszak első teendői közé tartozott a háború által az épületekben okozott károknak a lehető gyors és szakszerű felvétele. Az erre irányuló munkát a Tanács megszervezte és a székesfőváros kerületi elöljáróságainak keretén belül alakított mérnök-munkacsoportokkal végeztette el. A kárfelvételi jelentések nagyrésze már statisztikai feldolgozást is nyert és a város legjobban érintett részein áttekinthető térképen is feldolgoztatott. A jelenlegi állapotnak a felvétele az újjáépítés szempontjából volt sürgős és fontos, mert mind az újjáépítés, mind a helyreállítás tekintetében alapvető elvként szerepelt a Tanács elhatározásában, hogy az ily irányú munka minden ütemében a lehetőség szerint illeszkedjék a városfejlesztési programba, illetve a városrendezési tervekbe. Éppen ezért a Budapestre már megállapított városfejlesztési program sürgős revizió alá vétele vált szükségessé és ezzel a munkával kapcsolatban a Fővárosi Közmunkák Tanácsa kezdeményezte a Nagy-Budapestre vonatkozó egységes városfejlesztési program elkészítését is. Ennek a munkálatnak a során általánosságban megállapította a Nagy-Budapesten alkalmazandó telepítési alapelveket, valamint állástfoglalt a nagy-budapesti közlekedési alaphálózat tekintetében és az ily módon lefektetett alapvető elveket további tárgyalás, illetve kifejlesztés céljából az illetékes közületeknek megküldötte. A végzett előmunkálatok felhasználásával készíti a Tanács Nagy-Budapest általános rendezési tervét, azaz megállapítja a főforgalmi úthálózatot, az illetékes hatóságokkal együttműködve előkészíti a nagyvasúti-, gyorsvasúti-, repülő- és hajóforgalmi feladatok megoldását, fentiekkel összefüggésben előkészíti a területfelhasználási tervet, kijelöli az összefüggő zöldterület hálózatot, a lakó-, illetve ipari telepítésre szolgáló területeket stb., stb. Ennek az átfogó feladatnak a keretén belül azonban már foglalkozik a — feladat körébe utalt — részletes rendezési tervek előkészítésével is. A földbirtokreform során kiosztásra kerülő házhelyek ugyanis az igénybevett egyes területeken sürgősen szükségessé teszik a részletes rendezési tervek előkészítését. Hasonlóképen előkészítette — mint az általános rendezési tervtől külön választható feladatot — a főváros, egy újjáépítésre szoruló, régi városrésznek mind elvi, mind gyakorlati megoldási lehetőségeit, hogy a megindu'ó új építkezések során a tervek kivitelre készen álljanak. Részletes rendezési tervként kerül feldolgozásra a Vár műemlék jellegű fenntartása illetve újjáépítése, valamint a Margitszigetnek a megváltozott társadalmi és gazdasági körülményeknek megfelelő tervszerű újjárendezése. Ezenkívül az újjáépítés munkáját racionálissá teendő a Tanács tervpályázatok útján kiérlelt eredményekkel kívánja egyrészt a lakástipusokat megállapítani, másrészt a gyakorlati előregyártás lehetőségeit biztosítani. Az előbbiekben körülírt tervezési munkákkal egyidejűen a Fővárosi Közmunkák Tanácsa és az Országos Építésügyi Kormánybiztosság keretében tetőfedési, valamint lakáshelyreállítási hitelakciókat bonyolít le, továbbá végzi a romépületek hatósági elbontását és az életveszély elhárítását célzó műszaki munkálatokat. Ezeket a fentiekben felsorolt feladatokat kiegészíti az építésügyi hatósági jogköréből folyó igazgatási teeendőknek folyamatos ellátása.

Az Országos Építésügyi Kormánybiztos feladatai és hatásköre : A háború pusztításai következtében az épületekben szükségessé vált helyreállításokat, valamint az egyéb köz- és magánépítkezéseket is, amennyiben azok a szorosabb értelemben vett magasépítkezés körébe tartoznak — e munkálatok tervszerűségének és szakszerűségének és a városrendezési szempontok biztosítása céljából — az ország egész területén az országos építésügyi kormánybiztos irányítja és vezeti. A kormánybiztos hatásköre nem terjed ki a vasút, a posta, a közutak, a hidak és a gépjáróműközlekedéssel kapcsolatos újjáépítésre. A kormánybiztos tennivalóit további rendelkezésig a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke látja el. Az 1937. évi VI. tc. szerint a Közmunka Tanácsot megillető másodfokú építésügyi hatósági jogkört a kormánybiztos működésének ideje alatt a Közmunka Tanács által saját tagjai sorából választott háromtagú fellebbviteli bizottság gyakorolja. Az Országos Építésügyi Tanácsot a 3950/1945. M. E. sz. rendelet hívta éeltre a kormánybiztos támogatására. A tanács a kormánybiztos által eléje terjesztett ügyekben véleményt nyilvánít. Az általános város-(község)rendezés terveire vonatkozóan a kormánybiztos a tanácsot meghallgatni köteles. Ha a tanácsülésen levő tagok $^2/_3$-a az általános város-(község)rendezési terv tekintetében a kormánybiztos javaslatával nem ért egyet, azt a tanács véleményével együtt az újjáépítési miniszterhez kell jóváhagyás végett felterjeszteni. A kormánybiztos tevékenységi körében — a kormány általános jellegű szervezési, pénzügyi, gazdasági, szociális és kulturális intézkedéseire figyelemmel — az újjáépítési miniszter felügyelete alatt működik. A kormánybiztos feladatának ellátásában igénybeveheti a Közmunka Tanács hivatali személyzetét is. A kormánybiztos működéséhez szükséges személyzetről, továbbá a személyi és dologi kiadásokról, a Közmunka Tanács szervezetének bővítésével, valamint egyéb, a kormány-

biztos által javasolt módon az újjáépítési miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve gondoskodik. A szükséges ügyviteli és ügykezelési szabályokat a kormánybiztos állapítja meg. Az újjáépítési miniszter általános vagy időszaki országos újjáépítési terveinek alapulvételével a köz- és magánépületek helyreállításának és létesítésének tervezetét és szabályait az 1937 : VI. tc. által megállapított körben a kormánybiztos határozza meg s ő gondoskodik azoknak végrehajtásáról. A kormánybiztos ebben a körben különösen: *a)* az építkezések és a városrendezés tervszerűségének biztosítása végett megfelelő adatszolgáltatást (bejelentést) rendel el ; *b)* gondoskodik a szorosabb értelemben vett műszaki újjáépítés megkezdéséhez szükséges előmunkálatok elvégzéséről ; *c)* szabályozza az építőipari anyagárakat, valamint a vállalkozói haszon mértékét ; *d)* gondoskodik az újjáépítési miniszter által megállapított anyaggazdálkodási terv értelmében rendelkezésre bocsátott tőke, nyersanyag, munkaerő, szállítási eszközök, valamint energiaforrások felhasználásának tervszerűségéről és ennek keretében meghatározza az építkezések (helyreállítási munkálatok) sorrendjét ; *e)* szabályozza a romanyagok felhasználását és az ezekért járó térítést. Az 1870 : X. és az 1937 : VI. törvénycikkek szerint az iparügyi minisztert és a belügyminisztert, valamint az első bekezdésben felsorolt ügyekben a fennálló jogszabályok szerint az illetékes szakminisztereket megillető hatáskör — ideértve a rendeleti szabályozásra vonatkozó felhatalmazást is — a kormánybiztosra száll át. Mindazokat a jogokat, amelyek a közalkalmazottakkal szemben az egyes szakminisztereket megilletik — ideértve a bírságolást, a fegyelmi eljárást és a felfüggesztést is — a rendelettel megállapított feladatkörében a kormánybiztos is gyakorolhatja. A kormánybiztos működéséről negyedévenkint az újjáépítési miniszternek jelentést tesz. A kormánybiztos a minisztériumhoz az újjáépítési miniszter útján, az egyes miniszterekhez közvetlenül tesz előterjesztéseket, a polgári és katonai hatóságokkal közvetlenül érintkezik, az önkormányzati és egyéb első- és másodfokú szervekhez a rendelettel megállapított jogkörében rendeleteket intézhet és azoktól közvetlenül jelentéseket kívánhat. A kormánybiztos feladatkörében a rendelkezésre bocsátott hitelkerettel rendelkezik és ezen hitelkeret erejéig az államkincstár nevében magánjogi ügyletek kötésére jogosult.

A

Adófelügyelőségek székhelyei: I. ker. I., Fortuna-utca 4.; II. ker. II., Fő-utca 34.; III. ker. III., Fő-tér 1.; IV. ker. IV., Eskü-tér 8.; V/A ker. V., Szalay-utca 10.; V/B ker. V., Szent István-körút 22.; VI/A ker. VI., Bajcsy-Zsilinszky-út 7.; VI/B ker. VI., Aradi-utca 16.; VII/A ker. VII., Síp-utca 23.; VII/B ker. VII., Síp-utca 23.; VIII/A ker. VIII., Mária-utca 56.; VIII/B ker. VIII., Baross-utca 66—68.; IX/A ker. VIII., Mária-utca 56.; IX/B ker. IX., Lónyay-utca 34.; X. ker. X., Állomás-utca 26.; XI. ker. XI., Orlay-utca 3.; XII. ker. I., Fortuna-utca 4.; XIII. ker. VI., Lehel-utca 1/c; XIV. ker. XIV., Thököly-út 152.

Adófizetések esedékessége. Az együttesen kezelt adók tizenkét egyenlő részben éspedig minden hónap első napján esedékesek és az illető hónap 15. napjáig kamatmentesen fizethetők, A lakásadó fizetési határideje a bérlő részéről minden hónap 5. napja, a tulajdonos részéről pedig január hónapban a hó 15. napja, február—december hónapokban pedig a hó 8. napja. Az általános forgalmi adót készpénzben fizetők a hét első napján előző heti forgalmuk után tartoznak adójukat befizetni és a következő hó 15-ig bevallásukat benyujtani. Az alkalmazottak utáni kereseti- és jövedelemadót a munkáltató a kifizetéstől számított három nap alatt, illetménykimutatás kapcsán tartozik befizetni. Addig, amíg valamelyik adónem folyó évi kivetése megtörténik, az illető adónem fizetésére kötelezett adózó havi részleteit a megelőző adókirovás szerint köteles megfizetni. Az adópengővel kapcsolatos és az adófizetéseknél figyelembe veendő kedvezményes határidőket lásd az »Adópengővel kapcsolatos kedvezmények« címszó alatt.

Adófőkönyvi kivonat. Az egyes adózóknak a kerületi elöljáróságok mellett működő adószámviteli osztályok főkönyvi számlát nyitnak, amelyeken az összes adókat nyilvántartják. Minden adófizető főkönyvi számlájáról számlakivonatot kérhet.

Adóintés. Az írásbeli adóintés a székesfővárosban átmenetileg szünetel. A hátralékosok ellen a fizetési határidő után a kerületi adószámviteli osztályok a végrehajtási eljárást azonnal megindítják.

ADÓK

Csatornahasználati díj. A közcsatornahálózat karbantartási, valamint a szivattyútelepek üzemi kiadásainak fedezésére szolgál a csatornázott ingatlan tulajdonosai által, az elhasznált vízmennyiség arányában fizetendő, *csatornahasználati díj*. Az elhasznált víz mennyiségére a Budapest Székesfőváros Vízművei által szolgáltatott és a hivatalos vízmérőn leolvasott, illetve ahol a vizet magánvízmű útján nyerik, ott az üzemi naplóból, vagy egyéb üzemi adatokból a Csatornázási Művek által megállapított vízmennyiség irányadó. A csatornahasználati díj egységárát a törvényhatósági bizottság közgyűlése állapítja meg. Az öntözési időszakban — áprilistól szeptemberig — olyan ingatlanok, melyek nagyobb részén kert, vagy pázsit van, kedvezményben részesülnek. A Csatornázási Művek a csatornahasználati díjat a házicsatornának a közcsatornába való bekötése időpontjától kezdődően írja elő. A csatornahasználati díjat fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell megfizetni. A vízdíjat újabban az ingatlantulajdonos a ház lakóival térittetheti meg. Ebben a szellemben a Csatornázási Művek is javaslatot tett, hogy a csatornahasználati díjat is a lakókra lehessen áthárítani.

Ebadó. Az ebtartásra vonatkozó 258.000/1944. F. M. számú rendelet az ebadó szempontjából az ebeket tenyésztési és hasznosítási szempontból osztályozza. A tenyésztési szempontból *a)* magyar, *b)* nem magyar fajtájú és *c)* korcs (keresztezett) ebet kell megkülönböztetni. Hasznosítási szempontból *a)* ház-, nyáj-, erdő- és mezőőrzés céljából, *b)* különleges célból, *c)* kedvtelésből tartott ebet és végül *d)* ebtenyészetet kell megkülönböztetni. Az ebadó évi összegét a földművelésügyi miniszter — a belügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértve — állapítja meg. Az ebadó megállapítása, kivetése, beszedése, az adómentesség kérdésében és a bírságolási ügyekben elsőfokon a kerületi elöljáró, másodfokon a közigazgatási bizottság adóügy bizottsága határoz. A földművelésügyi miniszter 20.500—1946. III. 1. F. M. számú rendelete alapján az ebadó évi összege az 1946. évtől kezdődően *a)* a tenyészetek magyar fajtájú ebei, továbbá a ház-, nyáj-, erdő- és mezőőrzés céljából tartott magyar fajtájú ebek után húszezer adópengő, *b)* a tenyészetek nem magyar fajtájú ebei ház-, nyáj-, erdő- és mezőőrzés céljából tartott nem magyar fajtájú, továbbá korcsebek után negyvenezer adópengő, *c)* a különleges célból tartott ebek után egyszázezer adópengő, *d)* a kedvtelésből tartott ebek után Nagy-Budapest területén kettő-

százezer adópengő, egyéb helyen egyszázötvenezer adópengő. A rendelet szempontjából Nagy-Budapest megjelölés alatt Budapest székesfőváros, továbbá Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest megyei városok, valamint Albertfalva, Békásmegyer, Budatétény, Cinkota, Csepel, Mátyásföld, Nagytétény, Pesthidegkút, Pestszentlőrinc, Pestújhely, Rákoscsaba, Rákoshegy, Rákoskeresztúr, Rákosliget, Rákosszentmihály, Sashalom, Soroksár és Vecsés községek értendők.

Engedelmi díj. A 12.250/1945. M. E. sz. rendelet értelmében átmenetileg szünetel a szedése.

Forgalmiadó. Az általános forgalmiadó kulcsa általában 5%. A forgalmi adó lerovása bélyegjegyekben naponta, vagy bevallás benyujtása mellett, heti részletekben történik. A bélyegjegyeket naponta kell a forgalmiadókönyvbe beragasztani. A készpénzben fizetők bevallásaikat a tárgyhónapot követő hó 15.-ig nyujthatják be, de ha az adópengővel kapcsolatos kedvezményt igénybe kívánják venni, úgy bevallásukat a tárgyhónapot követő hó 5.-ig tartoznak benyujtani és a heti előleg befizetéseiken felül jelentkező tartozásukat kiegyenlíteni. A székesfővárost a befolyó általános forgalmiadóból az 1921. évi XXIX. tc., továbbá az azt módosító 1925. évi XXIII. tc. értelmében részesedés illeti meg, melynek fejében a forgalmiadó kezelését ellátni tartozik. A pénzügyminiszter 1927. évi 163.416., 1927. P. M. számú rendelete 1928. évi február hó 1-től kezdődően a fényűzési forgalmiadó kezelését is részesedés ellenében a székesfőváros kezelésébe utalta. A felszabadulást követően a székesfőváros polgármestere a nyomasztó pénzügyi helyzet enyhítése céljából 1945. évi május hó 24-től kezdődő hatállyal avrosi általános forgalmiadó fizetése iránt intézkedett, amely adónemnek teljes hozadéka a székesfőváros jövedelmét képezte. Az időközben Budapestre érkezett kormányhatóság azonban 600/1945. M. E. számú rendeletével országos érvénnyel, ismét bevezette az általános és fényűzési forgalmiadó fizetési kötelezettségét és annak kezelését ugyancsak a székesfőváros hatáskörébe utalta megfelelő részesedés ellenében. Az ideiglenes nemzeti kormánynak ez az intézkedése 1945. évi június hó 1-én lépett hatályba és ezzel a városi általános forgalmiadó szedése megszűnt. A székesfőváros az általános és fényűzési kfoaglmiadóból jelenleg 10%-ban részesedik, amelynek ellenében viseli mindkét adónemnek rezelésével, behajtásával és helyszini ellenőrzésével kapcsolatos összes kiadásokat.

Földadó. Az 1945. évtől kezdődően a földadót búzában vagy más, a vonatkozó rendeletekben meghatározott terményekben kell leróni. A földadó a kataszteri tiszta jövedelem minden koronája után egy kiló búza. A szőlőbirtokos a lerovást bor beszolgáltatása útján is teljesítheti. A beszolgáltatás előtt az adózó tartozik a földingatlan fekvése szerint úilletékes adószámviteli osztálytól átvételi elismervényt kiállítását kérni, maleynek alapján a kijelölt beszolgáltatási helyen a terményeket beszolgáltathatja. A beszolgáltatás megtörténtét az adószámviteli osztálynál igazolni kell. Megfelelő termény hiányában tartozását pénzben csak a végrehajtási eljárás során egyenlítheti ki. Kivételt képeznek a 600 négyzetölet meg nem haladó földbirtokok tulajdonosai, akik a végrehajtási eljárás bevárása nélkül, a földadó esedékességekor tartozásukat pénzben is kiegyenlíthetik. Pénzben való kiegyenlítés esetében a székesfőváros területén lévő földingatlanok után kivetett búzaföldadót métermázsánként 1,000.000 adópengővel lehet megfizetni. A székesfőváros területén a beszolgáltatási helyek a következők: az I. és XI. kerületek adózói részére: Első Budapesti Gőzmalmi Rt., XI., Hengermalom-u. 49—51; a II., III. és XII. kerületek adózói részére: Hungária Egyesült Gőzmalmok Rt., III., Vörösvári-út 105; az. V., VI., VII., VIII., X., XIII. és XIV. kerületek adózói részére: Örs Miklós »Katalin« malma, VIII., Orczy-út 28; a IV. és IX. kerületek adózói részére: Gizella Gőzmalom Rt., IX., Soroksári-út 16 és Schmidt és Császár Gőzmalom Rt., IX., Soroksári-út 44. A bor beszolgáltatási helye: Braun Testvérek Rt., VIII., Üllői-út 60.

Házadó. Az 1946. évtől kezdve a házadó kivetése átmenetileg szünetel.

Házbérfillér. A lakásadó bevezetése folytán egyelőre szünetel a szedése.

Idegenforgalmi járulék. Budapest székesfőváros közgyűlése 71/1938. kgy. sz. szabályrendeletével elhatározta, hogy az idegenforgalom előmozdítása és növelése érdekében, az e célból szükséges anyagi eszközök előteremtése és biztosítása végett a székesfőváros területén levő szállodákban és penziókban bérbeadott szobák bére (ára) után idegenforgalmi járulékot szed. Az idegenforgalmi járulék a bérbeadót (a szálloda, a penzió tulajdonosát) terheli és azt a bérbevevőre semmiféle címen áthárítani nem szabad. Az idegenforgalmi járulék kivetési alapja a szállodákban (penziókban) bérbeadott szobák hatóságilag láttamozott bére (ára), amelyből azonban az igazolt engedményeket, továbbá a fűtésért és a külön fürdőszobahasználatért számlázott díjakat levonásba kell hozni. A különágyért külön felszámított használati díj járulékköteles. Az idegenforgalmi járulék általában a megállapított bérösszeg 5%-a. A bérbeadó köteles az idegenforgalmi járulékot havonként utólag, mindig a következő hónap 8. napjáig a székesfőváros központi pénztárába befizetni. A járulék kivetése ellen a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához lehet fellebbezni. Ennek határozata ellen az 1896. évi XXVI. tc. alapján a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

Illetékek. Úgy az állami, mint a székesfővárosi illetékeket és díjakat a vonatkozó rendelkezések adópengőben állapítják meg; azokat a napi jelzőszám alkalmazásával kell pengőre

átszámítani és leróni. Az átszámításnál a pengő összeget százzal maradék nélkül osztható összegre kell felfelé kiegészíteni.

Italmérési illeték. Bornak, bormustnak, gyümölcsbornak, sörnek és égetett szeszesitaloknak a kimérése, kismértékben való elárusítása, valamint égetett szeszesitaloknak nagyban való eladása fölött kizárólag az állam rendelkezik. Ezen rendelkezési jog alapján az említett italokat csak az mérheti ki és árusíthatja, aki erre a pénzügyi hatóságtól engedélyt nyer. Ezen engedélyek kiadását legutóbb az 1921. évi IV. tc. szabályozta, amely törvénycikk 2. §-a szerint az engedélyesek illetéket tartoznak fizetni azon jogosítványért, hogy italmérést gyakorolhatnak. Az italmérési illeték mérve az italmérés forgalmától és jövedelmezőségétől függ. Az italmérési illetéket a pénzügyigazgatóságok vetik ki. A befolyó jövedelem 1924. évi január hó 1-ig az államkincstárt illette meg és a községek abból csak bizonyos részesedést kaptak. 1924. évi január hó 1-től kezdődőleg az italmérési illetékekből befolyó jövedelmek a 8700/1923. M. E. számú kormányrendelet értelmében a községeket illetik meg, azonban a kivetést továbbra is a pénzügyigazgatóságok végzik, ellenben azok előírása és behajtása a községek feladata. Az illetékek kivetése 3 évenként történik s a kivetés ellen az italmérési illetékek elleni felszólamlási bizottsághoz lehet fellebbezni, amely bizottság tagjait a belügyminiszter nevezi ki. A felszólamlási bizottság másodfokú határozata ellen a pénzügyminiszterhez van jogorvoslatnak helye. A községeknek az italmérési illetékek megállapításánál csak a tekintetben van beleszólásuk, hogy az italmérési illeték megállapítására javaslatot tehetnek és mint a jövedelem élvezői, a nézetük szerint alacsonyan megállapított illetékek ellen jogorvoslattal élhetnek.

Jövedelemadó. Jövedelemadó címén az adózók az általános kereseti adóhoz hasonlóan és annak meghatározott százalékában havonta előlegbefizetéseket kötelesek teljesíteni. A befizetendő előleg összege az általános kereseti adó 25—150%-a. A befizetést az általános kereseti adóval együtt, a tárgyhónapot követő hó 15.-ig kamatmentesen lehet teljesíteni. A tárgyhónapot követő hó 5.-ig a jövedelemadóelőleget a hó első napjára érvényes adópengő jelzőszámmal lehet kiegyenlíteni.

Kereseti adó. A kereseti adó az 1922. évi XXIII. tc. alapján illeti meg a székesfővárost. A kivetés módozatait az 1927. évi 300. P. M. számú hivatalos összeállítás szabályozza. A kereseti adónak két neme van, ú. m. az általános kereseti adó és az alkalmazottak kereseti adója. Általános kereseti adót a szabadfoglalkozásúak fizetnek az elért tiszta keresetük után, amelynek végleges összegét a kerületi adófelügyelőségek állapítják meg. Kulcsa 10%. A pénz vásárlóerejében bekövetkezett változások miatt az általános kereseti adó alanyai havi nyersbevételük vagy tiszta keresetük alapján a következő hónap 15. napjáig előleget tartoznak befizetni. A hó 5.-ig történő kiegyenlítés esetében a hó első napjára érvényes adópengő jelzőszám alkalmazásával lehet a befizetést teljesíteni. Az alkalmazottak illetményadóját, amely a kereseti adón felül a jövedelemadót is magában foglalja, a kifizetett illetmények után a munkáltató fizeti be. Az adó kulcsa 10%-tól 30%-ig terjed. A munkáltató ezzel egyidejűleg a társadalombiztosítási járulékokat és díjakat (OTI, MABI) is köteles az illetménykimutatás kapcsán a kerületi adópénztárba befizetni.

Közmunkaváltság alapjául szolgáló jövedelem a) *szolgálati vagy munkabérviszonyban állóknál* a havi fizetés (vagy a napidíj 25-szöröse, az óradíj 200-szorosa), ezenfelül a kollektív szerződés értelmében 4 hétre járó természetbeni juttatás legutóbbi megállapított pénzértéke (a 4 hétre járó kalóriák száma szorozva a kalória legutóbb megállapított megváltási összegével.) b) *A szabadfoglalkozású* személynél az előző hónapban elért tiszta jövedelem (ha ez az üzleti-, adó- stb. könyvekből nem állapítható meg, az az összeg, amit az elmult hónapban költött, a vagyona állagának csökkentése nélkül). A közmunkaváltságot az átlagos napszámbér mindenkori pénzértékében kell fizetni, amelyet időnkint az újjáépítési miniszter állapít meg. *A váltság mértéke a 9000/1945. M. E. számú rendelet értelmében:* ha a közmunkaváltság alapjául szolgáló havi jövedelem nem haladja meg az átlagos napszámbér 25-szörösét, ½ napszámbér; 32-szereset, ¾ napszámbér; 40-szeresét, 1 napszámbér; 50-szeresét, 1½ napszámbér; 60-szorosát, 2 napszámbér, 70-szeresét, 2½ napszámbér; 80-szorosát, 3 napszámbér; a napszámbér 80-szorosát meghaladó jövedelem esetén minden megkezdett újabb öt napszámbér után további ½ napszámbérrel emelkedik a váltság. Akinek jövedelme nincsen, tehát eltartott családtag, ½ napszámbért fizet. A váltság beszedését a házmegbízottak végzik. A váltságköteles minden hó 5. napjáig a házmegbízottnál megjelenik, a váltságbeszedési jegyzékre rávezeti a váltság alapjául szolgáló jövedelmét és kifizeti az ennek alapján járó váltságot. A szolgálati vagy munkabérviszonyban állók, ha a fenti módon szabályszerűen kiszámított jövedelmüket egyszer már bevallották, — további intézkedésig — az így megállapított napszámbért fizetik, tehát nem kell minden hónapban a jövedelmüket a jegyzékre rávezetni. A szabadfoglalkozásúaknak azonban minden hónapban fel kell tüntetniök a váltságalapjukat a házmegbízottnál levő beszedési jegyzéken. A házmegbízott a váltság kifizetését a fizető közmunkaigazolványán nyugtázza. Azt, aki a váltságot időben nem fizeti be, vagy nem megfelelően vallotta be a jövedelmét, természetbeni közmunkára veszik igénybe. A hamis bevallást adót ezenfelül adócsalás miatt is megbüntetik. *Egyes fontos újjáépítési üzemek munkavállalóit* az illetékes miniszter arra kötelezi, hogy a rendes *munkahelyükön természetben (túlórával) teljesítsék*

a közmunkát. Ezek helyett az őket terhelő váltságot a munkaadójuk fizeti a székhelye szerinti közpénztárba, az alkalmazottaknak pedig erről minden hónapban igazolványt ad. Az alkalmazottak váltságfizetés helyett ezt az igazolványt adják át a házmegbízottnak. Aki igazolványt nem ad, nemfizetőnek tekintetik és közmunkára hívják be. Ha az ilyen alkalmazottnak mellékfoglalkozásból eredő más jövedelme is van, ez után külön kell fizetni a közmunkaváltságot (de az üzemtől a megtérítést követelheti). A háztömbmegbízottak által havonta begyüjtött közmunkaváltság összegét az illetékes adópénztárnál kell befizetni. Az átlagos napszámbér összege : 15.000 adópengő.

Közlekedési adó. A 72/1928. kgy. sz. szabályrendelet értelmében Budapest területén a személyszállítási közforgalmat lebonyolító közúti jellegű közlekedési eszközöket, tehát a villamosvasutat, az autobuszt, a síklót, a fogaskerekű vasútat, a helyihajókat stb. igénybevevő utasok a mindenkori viteldíj 10%-át fizetik közlekedési adó fejében. Az adót a közlekedési vállalatok kötelesek beszedni és a székesfőváros központi pénztárába beszolgáltatni. Az adót a székesfőváros számvevősége veti ki, írja elő és hajtja be. A kivetés ellen a fizetési meghagyás kézbesítését követő 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi albizottságához fellebezésnek, ennek határozata ellen pedig a közig. bírósághoz panasznak van helye.

Községi fogyasztási adó. Az 1923. évi XXXIII. tc. eltörölvén az állami bor-, ital és húsfogyasztási adót és az ezek után szedett községi adópótlékokat, felhatalmazta a községeket, hogy ezen cikkek után — a pénzügyminiszter által időszakonként megállapítandó adótételek keretében — önálló községi fogyasztási adókat, a sör- és az égetett szeszesitalok és folyadékok után pedig fogyasztási pótadókat szedhessenek. E törvényen és az ennek alapján hozott 395/1938. kgy. számú határozattal alkotott szabályrendeleten épül fel a fővárosi községi fogyasztási adóztatás mai rendszere. Ezt a szabályrendeletet a belügyminiszter az 1938. évi december 21-én 107.681. 1938. IV. B. M. sz. alatt kelt leiratával hagyta jóvá és a székesfőváros polgármestere 1939. évi február hó 1. napjával léptette életbe. Ez a szabályrendelet a fogyasztási adó- és adópótlékok lerovását és beszedését a kor követelményeinek megfelelően egyszerűbbé és az adózó polgárok részére könnyebbé teszi. Az eddig nyujtott kedvezmények fenntartása és kibővítése mellett az adómentességek kiterjesztése, az adóvisszatérítés lehetőségének rendszeresítése és az adó átalányozás eseteinek tágítása révén jelentkező könnyítések mind az adózó közönség előnyét és kényelmét szolgálják. Az adóztatási rendszernek lényeges alkateleme a feltételes adómentesség intézménye, amely abból áll, hogy az adótárgyak termelése és raktározása a főváros jövedéki ellenőrzése mellett történik s az adót csak akkor kell megfizetni, ha az adótárgy a főváros területén szabadforgalomba kerül : ellenben a feltételesen adózónál rendszeresen nyilvántartott adótárgyak a szabályszerű jövedéki ellenőrzés mellett az adó lefizetése nélkül szállíthatók ki idegen községbe, úgyszintén az egyik feltételesen adómentes helyiségből a másik ilyen helyiségbe. A feltételes adómentességre való jogosultság megilleti az adóköteles cikkek termelésével, illetőleg gyártásával és feldolgozásával, nagybani árusításával és raktározásával foglalkozó adózókat. Az adóztatási rendszert az ú. n. letétbárcával való adózás, valamint az adóhitel intézménye egészítik ki. Fogyasztási adó, illetőleg adópótlék tételei és az adózás alá eső cikkek a következők :

	Adópengő
Bor 1 l. után	3.000
Bormust és szőlőcefre 1 l. után	2.000
Borsepről 1 l. után	1.000
Gyümölcslé 1 l. után	900
Élő marha kg-ként	900
Élő sertés után 1 kg-ként	1.500
A leölt állapotban behozott vágómarhák, borjúk, sertések és ezeknek friss húsa, azután besózott, füstölt, pácolthús kolbászfélék, végre szalonna után 1 kg-ként	2.300
Szalámi és szelencehús 1 kg-ként	3.000
Házi szárnyasok :	
a) lúd, pulyka után db-ként	22.500
b) kacsa (réce), kappan után db-ként	18.000
c) csirke, tyúk után db-ként	2.400
d) baromfi feldarabolt részei után kg-ként	3.000
e) libamáj után kg-ként	15.000
Vadak :	
a) szarvas darabonként	30.000
b) dámvad, őz, zerge db-ként	30.000
c) vadmalac 20 kg-ig db-ként	6.000
d) vaddisznó 20 kg-on felül db-ként	12.000
e) nyúl db-ként	—
f) kivágott vagy feldarabolt vad 1 kg-ként	3.000
Vadszárnyasok :	
a) fácán db-ként	1.500
b) süket- és nyírfajd, hófajd, császármadár, erdei szalonka db-ként	1.800
c) egyéb szalonkák db-ként	1.200
d) túzok	3.000

	Adópengő
e) fürj és fenyőmadár, szárcsa, v. vadgalamb	300
f) fogoly, vadliba, vadkacsa	900
Halak:	
a) fogas, süllő, kecsege, harcsa, konzervhal után 1 kg-ként	3.000
b) minden egyéb hal után 1 kg-ként	2.000
Rákok után db-ként	400
Sör 1 l. után	400
Az olyan égetett szeszesitalok és folyadékok, amelyeknek alkoholtartalma a közönséges 100 fokú szeszmérővel megállapítható, 1 hl. fok után	5.300
Az olyan égetett szeszesitalok és folyadékok, amelyeknek alkoholtartalma a közönséges 100 fokú szeszmérővel meg nem állapítható, 100 l. után	6.000

Községi pótadó. A községi pótadó szedésének jogát a székesfővárosra vonatkozólag az 1930 : XVIII. tc. hatálybalépése előtt az 1872. évi XXXVI. tc. 19. §-a biztosította, amely kimondotta, hogy a főváros összes önkormányzati és közigazgatási költségei a közvagyon egyenlő elvek szerint értékesítendő jövedelmeiből és az államadó után szedendő pótlékból fedeztetnek. Az 1930 : XVIII. tc. 73. §-a a községi pótadó szedésére vonatkozó jogot újból biztosította s egyben változatlanul átvette az 1872. évi XXXVI. tc. 19. §-ának azt a rendelkezését, hogy a községi pótadót a törvényhatóság egész területén — ugyanazon adóalap és adókulcs szerint — az illető állami adók után egységesen megállapított százalékban kell kivetni. A községi pótadó kivetésének alapjául a földadó, a társulati adó, valamint az igazgatósági, felügyelőbizottsági és választmányi tagok javadalmazása után kivetendő tantiémeadó szolgál. Az egyenes állami adók után kivethető községi pótadó jelenleg az alapadók 100%-a.

Lakásadó. A 12.410/1945. M. E. rendelet a házadókivetés átmeneti szüneteltetésének tartamára lakásadó fizetése iránt intézkedik. Lakásadó alá esik a lakás és minden más helyiség használata vagy bérlete. A lakásadót az 1945. évi házadókivetés során számításba vett nyers házbér, illetőleg haszonérték alapulvételével kell megállapítani. A lakás céljaira szolgáló helyiségek után a lakásadó a nyers házbér, illetőleg haszonérték 200—500-szorosa, a lakás fogalma alá nem eső helyiség után pedig 500, illetőleg 1000-szerese. A lakásban lakó személyek száma a fizetendő lakásadó összegét befolyásolja. A lakásadó összegének kiszámításáról a tuladonos évenként egrzr, legkésőbb minden év január hó 15. napjáig két példányban kiszámítási jegyzéket köteles készíteni és annak egyik példányát a ház fekvésesré illetékes adószámviteli osztályhoz benyujtani. A jegyzék második példányát a tulajdonos két évig megőrizni köteles. A lakásadót a bérlő minden hónap 15.-éig köteles a lakásadót a kiszámítási jegyzék kapcsán, február-december hónapokban pedig a hó 8. napjáig a kerületi adószámviteli osztálynál befizetni.

Szemétfuvarozási illeték. A lakásadó bevezetése folytán egyelőre szünetel a szedése.

Társulati adó. A társulati adó havi előlegének összegét a tárgyhónapot követő hó 15.-ig lehet kamatmentesen befizetni. A tárgyhónapot követő hó 5.-ig az előleget a hó első napjára érvényes adópengő jelzőszám alkalmazásával lehet kiegyenlíteni. Az előleg lerovása tiszta jövedelem vagy havi nyers bevétel alapján történik. Az utóbbi esetben a megfelelő arányszámot kell alkalmazni.

Tűzoltási járulék. A törvényhatósági bizottság közgyűlése az 1938. évi február hó 18-iki 70/1938. kgy. számú határozatával alkotta meg a tűzoltási járulékról szóló szabályrendeletet. A járulék kivetése, beszedése, biztosítása vagy visszatérítése, továbbá az adómentesség kérdésében felmerült vitás esetekben elsőfokon a polgármester, másodfokon a közig. bizottság adóügyi albizottsága dönt. Az utóbbinak véghatározata ellen a közig. bírósághoz panasznak van helye. A jelenleg érvényes jogállapot szerint a Budapest székesfőváros területén székhellyel, vagy állandó képviselettel bíró biztosító vállalatok a székesfőváros területén levő ingatlanok és ingók után beszedett tűzkár elleni biztosítási díjbevételeik 10%-át kötelesek községi tűzoltási járulék fejében fizetni. Kivételesen a biztosított fizeti a járulékot abban az esetben, ha a székesfőváros területén levő ingatlanát, vagy ingóságát a székesfőváros területén székhellyel, vagy állandó képviselettel nem bíró biztosító vállalatnál biztosítja tűzkár ellen és pedig a biztosítási díj 10%-át, ha hazai és 50%-át, ha külföldi a biztosító vállalat.

Városi ingatlanvagyonátruházási illeték. A 12.250/1945. M. E. sz. rendelet az illeték szedését átmenetileg felfüggesztette.

Városi vámok. Buda és Pest vámszedési jogát, amelyet régi királyi kiváltságleveleik alapján gyakoroltak, az egyesítésről szóló 1872. évi XXXVI. tc. 10. §-a is fenntartotta. A vámszedési jog tárgya minden cikk, amelyet a főváros területére beszállítanak. A városi vám tehát autonóm behozatali vám, amely, mint ilyen, lényegesen különbözik a közutakról és vámokról szóló 1890. évi I. tc. 81. §-án alapuló vámszedési jogtól, amely szerint a közutak, közforgalomra szolgáló hidak, kompok, révek, hajóhidak használatáért a kormányhatóságtól nyert engedélyokirat alapján úgy közhatóságok, mint természetes és jogi személyek vámot szedhetnek. A városi vám szedésének jogát a székesfőváros törvényhatósága többízben, utóljára pedig a 127/1899. kgy. számú szabályzattal rendezte, a szabályzat kiegészítő részét képező díjjegyzéket azonban azóta többízben is

módosította, így legutoljára az 1939. évben. A díjjegyzékben megállapított vámtételek árucsoportonként emelkedő tételekben vannak megállapítva. Ez árucsoportok: a nyersanyagok, tömegcikkek, különleges nyersanyagok, félgyártmányok, közönséges iparcikkek és különleges iparcikkek. A vámtételek a vasúton és hajón érkező szállítmányoknál 1—1 q-ra vonatkoznak, a tengelyen érkező szállítmányoknál pedig 0·10—1, 1—10, 10—20, 20—30 q-ig és 30 q-n felüli sulykategóriákra vannak megállapítva. A vasúton és hajón érkező szállítmányok után a közlekedési vállalatok városi vám helyett fővárosi külön díjat szednek, amelyek mértékét a közlekedésügyi miniszter szabályozza. A városi vámszabályzat a fizetési kötelezettség alól különböző mentességeket állapít meg és a helybeli iparosok, kereskedők, gazdálkodók javára különböző kedvezményeket biztosít. Vitás, konkrét vámügyekben I. fokon az illetékes kerületi elöljáróság, II. fokon a székesfőváros közigazgatási bizottságának adóügyi albizottsága határoz, mely utóbbinak határozata ellen panasszal lehet fordulni a közigazgatási bírósághoz. A fellebbezés határideje 15 nap. Ha valamely szállítmány után a díjjegyzék téves magyarázatánál fogva az illetékesnél több vámot szedtek akkor a városi vám visszatérítése iránti igény a polgármesternél érvényesítendő.

Alaptarifa.

Városi vámtételek

Érvényes 1946. június 16-tól.

Tételszám	10 kg—1 q	1—10 q	10—20 q	20—30 q	30 q-n felül
		a d ó p e n g ő b e n			
I/a.	44.000	97.500	135.000	172.500	210.000
I/b.	68.000	150.000	210.000	270.000	330.000
II/a.	52.000	135.000	172.500	210.000	262.500
II/b.	80.000	210.000	270.000	330.000	420.000
II/c.	80.000	262.500	330.000	412.500	675.000
III/a.	52.000	165.000	210.000	262.500	315.000
III/b.	80.000	255.000	330.000	420.000	495.000
III/c.	80.000	330.000	412.500	525.000	825.000
IV/a.	72.000	240.000	352.500	465.000	585.000
IV/b.	112.000	375.000	555.000	735.000	930.000
IV/c.	112.000	472.500	697.500	922.500	1,500.000
IV/d.	56.000	187.500	277.500	367.500	465.000
V/a.	72.000	315.000	465.000	622.500	772.500
V/b.	112.000	495.000	735.000	990.000	1,230.000
V/c.	112.000	622.500	922.500	1,275.000	2,250.000
VI/a.	262.500	637.500	960.000	1,275.000	1,597.500
VI/b.	420.000	1,020.000	1,530.000	2,040.000	2,550.000
VII/a.	262.500	1,275.000	1,912.500	2,550.000	3,187.500
VII/b.	420.000	2,040.000	3,060.000	4,095.000	5,100.000
VII/c.	504.000	3,060.000	4,590.000	6,120.000	9,000.000

Egy-, legfeljebb kétfogatú üres, vagy csak személyeket szállító szekér és minden üres, vagy csak személyeket szállító tehergépjármű, valamint pótkocsija után darabonként 40.000

Tűzifa után ürköbméterenként 160.000

Szabadon behajtott vagy kocsihoz kötött minden darab:

a) ló, ösvér, szamár, szarvasmarha, sertés után 36.000

b) egy éven aluli borjú, juh, kecske, bárány, 20 kg-on aluli malac után ... 20.000

Emberektől vont megrakott kézikocsi, vagy megrakott talyigák után 30.000

Vigalmi adó. A 283/1938. kgy. sz. szabályrendelet szerint vigalmi adót tartozik fizetni, aki a székesfőváros területén hatósági engedély alá eső bármiféle előadáson (színi-, opera-, operett-, orfeum-, kabaré-, varieté-, mozi-, hangverseny-, balett-, cirkusz-, artista-, élőkép-, némajáték- stb. előadás), mulatóhelyen, táncvigalomban (bál, táncünnepély), zenével, tánccal szórakoztató kávéházban, vendéglőben, korcsmában, bármiféle versenyen (lóverseny, ügetőverseny), sportmérkőzésen (labdarúgás, vívás, box stb.), kiállításon megjelenik, aki kávéházban, vendéglőben vagy egyesületben (kaszinó, kör, klub, társulat stb.) kártyajátékban részt vesz.

Mentesek a vigalmi adó alól:

1. az intézetek, egyesületek, egyházközségek és iskolák által rendezett tudományos, közművelődési, nemzetvédelmi, vagy oktatási célokat szolgáló előadásoknak, hangversenyeknek, kiállításoknak;

2. az amatőr sportversenyeknek és mérkőzéseknek;

3. az állami színtársulatok saját helyiségeiben tartott előadásainak;

4. a székesfőváros és intézményei által rendezett előadásoknak, hangversenyeknek, kiállításoknak látogatói, hallgatói.

Az 1. és 2. pontokban megjelölt előadások, versenyek látogatói azonban csak akkor mentesek az adó alól, ha az előadás, a verseny rendezése nem haszonszerzés céljából történik.

A vigalmi adó mértéke a következő:

1. állandó jellegű színházaknál a belépődíjnak (belépőjegy árának) 5%-a,

2. hangversenyen, alkalmi előadásokon a belépődíjnak (belépőjegy árának) 10%-a,

3. mozgóképszínháznál, kabaré-, varieté-, orfeum-, artista- és cirkuszelőadásoknál, állatseregletnél a belépődíjnak (belépőjegy árának) 20%-a,

4. táncvigalomban, bármilyen versenyen (lóverseny, ügetőverseny) stb., hivatásos sportolók közreműködésével rendezett sportversenyen (labdarúgás, vívás, box stb.), kiállításon a belépődíjnak (belépőjegy árának) 50%-a,

5. egyesületek, hivatalok, üzemek és háztömbök által rendezett kisebb táncmulatságokon a belépődíj, vagy azt helyettesítő bármilyen bevétel 25%-a. Egyesületek, hivatalok, üzemek és háztömbök által rendezett kisebb táncmulatságokon ha belépődíj nincs és semmiféle fizetési kötelezettség nem áll fenn (műsormegváltás, ruhatár, önkéntes adomány stb.) a vigalmi adó személyenként 1000 adópengő.

6. Ahol belépődíjat nem fizetnek, zene után kocsmában 8000 adópengő; vendéglőben, kávéházban 24000 és 16000 adópengő. Olyan nyilvános helyen, ahol a közönség táncolhat (bár, grill, mulató stb.) 40.000 adópengő a vigalmi adó személyenként. Ha az utóbbi helyen belépődíjat szednek, akkor a belépődíj 50%-a a vigalmi adó, de a fizetendő összeg fenti adópengőnek megfelelő összegnél nem lehet kevesebb.

7. A kártya- és tombolajátékosok vigalmi adója a fizetett kártya-, illetőleg a tombolapénz 50%-a.

A vigalmi adót a vállalkozó (rendező stb.) áthárithatja a látogatóra, ebben az esetben a belépődíjat (belépőjegy árát) feltüntető táblán (árjegyzéken, kimutatáson stb.) a vigalmi adó összegét külön is fel kell tüntetni. A vigalmi adót az köteles a közönségtől a székesfőváros részére szavatosság mellett beszedni, aki a belépődíj bevétele felett rendelkezik, vagy ahol nincsen belépődíj, az engedélyes, akinek jogán a szórakozóhely üzemben van (a következőkben »vállalkozó«). A vigalmi adót a belépődíjjal (belépőjegy árával) együtt kell megfizetni. Azért a belépődíjat úgy kell megállapítani, hogy abban a belépődíjon felül a vigalmi adó is bennfoglaltassék. Ahol nincs belépődíj, ott a vigalmi adó lerovása adójegyek ellenében történik. A vállalkozó tartozik erre a célra szükséges adójegyeket, az adójegy árának befizetése ellenében, a székesfőváros pénztárától beszerezni. A vállalkozó az adójegyet akkor köteles a fizetésre kötelezettnek átadni, amikor az a kávéházban, vendéglőben, mulatóhelyen, kártyaszobában helyet foglal. A polgármester a vigalmi adót, kivételes esetekben, átalányban állapithatja meg és a vállalkozó kérésére, a megelőző hónap (hónapok) eredménye alapján legfeljebb egy-egy év tartamára rögzitheti. Ha az átalányozás (rögzítés) adójeggyel fizetendő vigalmi adóra vonatkozik, adójegyeket kiszolgáltatni nem kell. A beszedett adóval a vállalkozó kéthetenkint tartozik elszámolni olyképen, hogy a hónap 1. napjától 15 napjáig beszedett vigalmi adót ugyanazon hónap 20-ig, 16-tól a hónap végéig beszedett adót pedig a következő hónap 5. napjáig köteles a székesfőváros pénztárába beszolgáltatni. Késedelem esetében a tartozást a jelzőszámok félhavi középarányosa alapján adópengőre kell átszámitani és az igy nyert adópengő tartozást a fizetés napjára érvényes jelzőszámmal kiszámított pengőösszegben kell megfizetni. Ezen felül késedelmi kamatot is kell fizetni. Az átalányozott (rögzített) adót minden hónap 5-ig előre kell megfizetni. A beszolgáltatott adó helyességének ellenőrzése céljára a vállalkozó az adó beszolgáltatásával egyidejűen kimutatást tartozik adni a székesfőváros számvevőségének a kiadott belépőjegyekről és az adóköteles bevételekről. A vállalkozó köteles a belépőjegyekről nyilvántartást és a jegybevételekről szabályszerű üzleti könyvet vezetni, azokat legalább 2 évig megőrizni és a székesfőváros részéről megbízott ellenőrző tisztviselőinek bármikor megmutatni. Ha az adózás adójegyekkel történik, akkor az adózó az adójegyet ellenőrzés céljából kívánatra felmutatni tartozik. Az adójegyek felhasználásáról a vállalkozó napi kimutatást tartozik vezetni. Ha a vállalkozó nem mutatja be kellő időben a kimutatást, vagy ha nem a helyesen kiszámított adóösszeget szolgáltatja be a székesfővárosnak, akkor az adót a székesfőváros számvevősége állapitja meg és veti ki a vállalkozó terhére. A kivetett adó összegét fizetési meghagyáson kell az adózóval közölni. A fizetési meghagyással kivetett adót a kézbesítéstől számított 15 nap alatt kell megfizetni. Az adó visszatérítésére, behajtására és biztosítására a közadók kezelésére vonatkozó rendelkezések az irányadók. Azt, aki a szabályrendeletben előírt kimutatást nem mutatja be idejében és mulasztását elfogadhatóan ki nem menti, pénzbírsággal kell büntetni. A befolyt bírságpénzeket szegényügyi célokra kell fordítani. A pénzbírságot a közadók módjára kell behajtani. Az adó kivetése ellen a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához lehet fellebbezni. Ennek határozata ellen az 1896. évi XXVI. tc. alapján a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye. A pénzbírság ügyében I. fokon a polgármester, II. fokon a közigazgatási bizottság adóügyi bizottsága határoz. A másodfokú határozat ellen az 1929. évi XXX. tc. korlátai között felülvizsgálati kérelemmel lehet a belügyminiszterhez fordulni.

Adókerületek beosztása Budapesten a 24/1927. és 175.249/1934. P. M. számú pénzügyminiszteri rendeletek alapján: *Az I. adókerület* területe az I. közigazgatási kerület. — *A II. adókerület* területe a II. közigazgatási kerület. — *A III. adókerület* területe a III. közigazgatási kerület. — *A IV. adókerület* területe a IV. közigazgatási kerület. — *Az V/A adókerület* területe az V. közigazgatási kerületnek a Deák Ferenc-utca és a Markó-utca közötti része. — *Az V/B adókerület* területe az V. közigazgatási kerületnek a Markó-utca és Dráva-utca közötti része. — *A VI/A adókerület* területe a VI. közigazgatási kerületnek a Bajcsy-Zsilinszky-út és Csengery-utca közötti része a Nyugati p.-u. kivételével. — *A VI/B adókerület* területe a VI. közigazgatási kerü-

letnek a Csengéry-utca és Dózsa György-út közötti része, a Nyugati p.-u. területével. — *A VII/A adókerület* területe a VII. közigazgatási kerületnek a Somogyi Béla-út és Csengery-utca, Almássy-tér, Almássy-utca és Hársfa-utca közötti része. — *A VII/B adókerület* területe a VII. közigazgatási kerületnek a Csengery-utca, Almássy-tér, Hársfa-utca és a Dózsa György-út közötti része. — *A VIII/A adókerület* területe a VIII. közigazgatási kerületnek a Múzeum-körút és Aggteleki-utca, Kender-utca, Táncsics-utca, Szűz-utca és Thék Endre-utca közötti része. — *A VIII/B adókerület* területe a VIII. közigazgatási kerületnek az Aggteleki-utca, Kender-utca, Táncsics-utca, Szűz-utca, Thék Endre-utca, Lóvásár-utca, Juranics-utca és Fiumei-út, illetőleg Orczy-út közötti része. — *A IX/A adókerület* területe a IX. közigazgatási kerületnek a Vámház-körút ésFerenc-körút közötti része. — *A IX/B adókerület* a IX. közigazgatási kerületnek Ferenc-körút és Budapest közigazgatási határok közötti része. — *A X. adókerület* területe a X. közigazgatási kerület. — *A XI. adókerület* területe a XI. közigazgatási kerület. — *A XII. adókerület* területe a XII. közigazgatási kerület. — *A XIII. adókerület* területe a XIII. közigazgatási kerület. — *A XIV. adókerület* területe a XIV. közigazgatási kerület.

Adókivetés elleni fellebbezés. A földadó, a lakásadó, a társulati- és tantiémeadó kivetése elleni fellebbezéseket a pénzügyigazgatósághoz kell címezni; az általános kereseti adó, továbbá a jövedelem- és vagyonadó elleni fellebbezéseket az adófelszólamlási bizottsághoz kell intézni, A földadó kivételével valamennyi adónemről fizetési meghagyást kézbesítenek az adózónak. a fellebbezést a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 15 nap alatt az illetékes kerületi adófelügyelőhöz kell benyujtani, a földadóra vonatkozóan az adóív kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell a fellebbezést szintén az illetékes adófelügyelőhöz benyujtani. Az adókivetés elleni fellebbezés, valamint az ahhoz mellékelt igazoló iratok bélyegmentesek. A pénzügyigazgatóság, illetve az adófelszólamlási bizottság döntése ellen az adózó a közigazgatási bírósághoz élhet panasszal. A panaszt a fellebbezésre illetékes hatóság végzésének kikézbesítésétől számított 15 nap alatt kell mindig a pénzügyigazgatóságnál benyujtani, a panasz azonban már bélyegköteles. A bélyegilleték összege a megfellebbezett adó összegéhez igazodik. Ezeket a jogorvoslattal kapcsolatos szabályokat az 1946. évre kiadandó rendelkezések módosíthatják.

Adománygyüjtések engedélyezése. Készpénzadományok gyüjtéséhez, utcai gyüjtés engedélyezéséhez belügyminiszteri engedély szükséges. A belügyminiszterhez címzett kérvényt Budapesten a Központi városháza IX. ügyosztályába kell benyujtani, ahonnan a polgármester véleményével felterjesztik a belügyminiszterhez. A főváros területén történő utcai gyüjtések engedélyezése iránti kérvényt március hó 1-ig kell beadni. Kizárólag a főváros területére kért gyüjtésre az engedélyt az utcai gyüjtések kivételével a polgármester adja meg. A kérvényben meg kell jelölni a gyüjtés célját, módját, időtartamát, helyét és a felelős elszámoló nevét. A polgármester csak gyüjtőkönyvvel és postán szétküldött és postatakarékpénztári befizető lappal ellátott felhívásokkal való gyüjtést engedélyezhet.

Adópénztárak postatakarékpénztári csekkszámlái:

I. kerületi adópénztár	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.001
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.201
II. « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.002
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.202
III. « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.003
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.203
IV. « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.004
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.204
V/A « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.005
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.205
V/B « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.105
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.305
VI/A « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.006
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.206
VI/B « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.106
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.306
VII/A « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.007
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.207
VII/B « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.107
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.307
VIII/A « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.008
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.208
VIII/B « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.108
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.308
IX/A « «	*a)*	együttesen kezelt adók részére	86.009
	b)	forgalmi- és kereseti adók részére	86.209

IX/B kerületi adópénztár			*a)* együttesen kezelt adók részére	86.109
			b) forgalmi- és kereseti adók részére	86.309
X.	«	«	*a)* együttesen kezelt adók részére	86.010
			b) forgalmi- és kereseti adók részére	86.210
XI.	«	«	*a)* együttesen kezelt adók részére	86.011
			b) forgalmi- és kereseti adók részére	86.211
XII.	«	«	*a)* együttesen kezelt adók részére	86.012
			b) forgalmi- és kereseti adók részére	86.212
XIII.	«	«	*a)* együttesen kezelt adók részére	86.013
			b) forgalmi- és kereseti adók részére	86.213
XIV.	«	«	*a)* együttesen kezelt adók részére	86.014
			b) forgalmi- és kereseti adók részére	86.214

Adópengő. A nemzeti kormány 11.600/1945. M. E. számú rendelete a közadók kivetése és a kivetett, valamint a már fennálló közadók könyvelése és nyilvántartása, illetőleg a közadótartozások fizetése szempontjából az 1946. évi január hó 1. napjától kezdődően új számolási értékként az adópengőt vezette be. Az adópengőnek a pengőérték törvényes fizetési eszközeihez való mindenkori értékviszonyát a pengő vásárlóerejében bekövetkező változásoknak megfelelően az Országos Árindex Megállapító Bizottság javaslata alapján a pénzügyminiszter a Magyar Közlöny útján teszi közzé. Az adópengő jelzőszámát ezen felül a postahivatalok, továbbá a kerületi adószámviteli osztályok hivatalos helyiségeikben is kifüggesztik.

Adópengővel kapcsolatos kedvezmények. A háztulajdonos a lakásadót minden hónap 8.-ig a hó első napjára érvényes adópengő jelzőszám alkalmazásával fizetheti be. Az általános kereseti, jövedelem- és társulati adó havi előlegeit a tárgyhónapra érvényes középarányos jelzőszámmal lehet befizetni. Az alkalmazottak adóját a kifizetéstől számított három hónapon belül, továbbá a készpénzben lerovandó forgalmi adót a heti előlegek pontos lerovása esetében a tárgyhónapot követő hó 5.-ig bevallás kapcsán pengőben lehet kiegyenlíteni.

Adószámviteli (kerületi) osztályok : I. adókerület, I., Attila-u. 9. II. *a)* együttesen kezelt adók osztálya : II., Fő-u. 3. *b)* forgalmi- és kereseti adók osztálya : II., Fő-u. 12. III. III., Fő-tér 3. IV. IV., Váci-utca 62—64. V/A V., Honvéd-utca 20. V/B V., Szent István-körút 22. VI.A VI., Bajcsy-Zsilinszky-út 3. VI/B VI., Aradi-utca 23. VII/A VII., Klauzál-utca 10. VII/B VII., Csengery-utca 11. VIII/A VIII., Mária-utca 56. VIII/B VIII., Baross-utca 67. IX/A *a)* együttesen kezelt adók osztálya : IX., Bakáts-tér 14. *b)* forgalmi- és kereseti adók osztálya : IX., Bakáts-tér 9. IX/B IX., Üllői-út 115/b. X. X., Szent László-tér 29. XI. XI., Verpeléti-út 3. XII. XII., Böszörményi-út 23—25. XIII. XIII., Béke-tér 1. XIV. XIV., Péterváread-utca 2.

Ajánlati feltételek a székesfőváros polgármestere által kiírt nyilvános versenytárgyalásokhoz. Szállításra vagy munkálatra az tehet ajánlatot, akinek arra jogosító iparigazolványa vagy iparengedélye van. (Közszállítási Szabályzat 4. § 1.) Magasépítési munkáknál az ipari képesítés elbírálása tekintetében a Közszállítási Szabályzat 4. § 1—6. pontjaiban körülírt rendelkezések irányadók. Iparjogosítvány nélkül is ajánlatot tehet : *a)* a saját üzemében vagy tagjai által termelt árura a háziiparos, háziiparosok egyesülete, mezőgazda, erdőbirtokos, bánya- és kohóvállalat ; *b)* kisiparosok alkalmi egyesülései, ideértve az ipartestületek szállító csoportját is, ha az egyesülés vagy a csoport valamennyi tagjának a szóbanlevő iparra szóló iparjogosítványa van, amely körülmény az ipartestület bizonyítványával igazolandó. (Közszállítási Szabályzat 4. § 2—3.) Társvállalkozóknak ajánlatukban ki kell jelenteniök, hogy az ajánlatért egyetemlegesen felelősek s az ajánlatot mindegyik társnak személyesen vagy közjegyzőileg felhatalmazott megbízottja útján kell aláírnia. Jogi személyek, nem önjogú személyek, társaságok és társvállalkozók tartoznak ajánlatukban olyan megbízottat bejelenteni, ki nevükben és javukra pénzt vagy más értéket felvenni vagy nyugtázni jogosult. Ugyanez a kötelezettség terheli a nem helybenlakó ajánlattevőt is abban az esetben, ha kereseti járandóságait, vagy az őt megillető egyéb értékeket nem kívánja személyesen felvenni. Társaságok és társvállalkozók a pénzfelvételre vonatkozó megbízást csak együttesen vonhatják vissza és csak együttesen jelölhetnek ki a pénzfelvételre más megbízottat. Fővállalkozók kötelesek az ajánlatukban megnevezni azokat az önálló iparosokat, akik mint alvállalkozók a munkálatok elvégzését elvállalják és csatolniok kell az alvállalkozók ily értelmű nyilatkozatait, valamint ipari jogosultságukat igazoló okirataikat. Csatolni kötelesek továbbá egy oly értelmű nyilatkozatot, amely szerint feljogosítják a székesfővárost, hogy a munkálatnál közreműködő alkalmazottak és alvállalkozók igazolt járandóságát, ha szükséges, saját követelésük terhére folyósíthassa. Pályázni csak a székesfőváros által kiadott hivatalos nyomtatványokon (ajánlati, költségvetési ürlap stb.) lehet és pedig mindegyik versenytárgyalási hirdetménnyel kapcsolatban külön-külön. Ha valamely versenytárgyalási hirdetményben többféle munka vagy szállítás van megjelölve, az egyes munkálatokra (munkanemekre) külön-külön is lehet ajánlatot tenni. Az ajánlatot lepecsételt és felirattal (címzés, versenytárgyalási hirdetmény száma, munka vagy szállítás megjelölése), ellátott sértetlen borítékban kell

benyujtani az illető versenytárgyalási hirdetményben megjelölt helyen és időben. Az ajánlati ürlap első íve (a 12.250/1945. M. E.) rendeletben körülírt fokozatos bélyegilleték alá esik, az ajánlat többi ívét, az ajánlat kiegészítő részeit (költségvetés, tervek stb.), valamint mellékleteit a 158.762/1932. P. Ü. rendelet értelmében csak a munka elnyerése esetén utólag, az ajánlat elfogadásától szóló értesüléstől számított 5 nap alatt kell megfelelően felbélyegezni. A fővárosi illetékjegyek lerovása szempontjából mindenkor a fennálló rendelkezések az irányadók. Budapesti ajánlattevő ajánlatát postán nem küldheti be. Az ajánlati nyomtatványok valamennyi rovatát tisztán és olvashatóan, magyar nyelven kell kitölteni. — Az ajánlatokat cégszerű aláírással kell ellátni. — Ha az ajánlattevő nem kereskedő, úgy sajátkezűleg írt ajánlatát tanuzás nélkül, idegen kézzel vagy géppel írt ajánlatát pedig 2 tanuval előttemezve kell aláírnia. Ugyanígy kell aláírni az ajánlat esetleges mellékleteit (költségvetés, minták, tervek stb.). Az ajánlatban kihúzásnak, törlésnek, vakarásnak, beszúrásnak vagy egyéb javításnak nem szabad előfordulnia. Ha az ajánlaton annak benyujtása előtt javításra mégis szükség van, ezt az ajánlat végén külön záradékban a javított tételek tüzetes felsorolása mellett ugyanúgy kell aláírni, mint magát az ajánlatot. Ott, ahol az ajánlati nyomtatványokon összegeket kell beírni, ezeket betűkkel is ki kell fejezni éspedig nemcsak az ajánlati végösszeget, hanem a költségvetésben szereplő egységárakat is. Az ajánlattevőnek ki kell jelentenie, hogy a hirdetett munka vagy szállítás teljesítésére vonatkozólag érvényben levő általános és részletes vállalati feltételeket, továbbá a terveket, a helyi (telek stb.) viszonyokat ismeri s hogy az említett feltételeket, valamint a székesfőváros szokásos elszámoló szabályzatát magára nézve mindenben kötelezőnek elfogadja. A több ívből álló ajánlatot esetleges mellékleteivel (kivéve a bánatpénz letételét igazoló okiratot) együtt zsinórral egybe kell fűzni, a zsinór végét az ajánlat hátlapján cégszöveget tartalmazó pecséttel ellátni. A fentiektől eltérőleg kiállított ajánlat a közszállítás odaítélésénél nem jön figyelembe. Az ajánlathoz bánatpénzképen készpénzt vagy más értéket (takarékbetéti könyvecskét, értékpapírt stb.) mellékelni nem szabad és az ilykép netán előálló károsodásért a székesfőváros semminemű felelősséget nem vállal. Bánatpénz gyanánt a 250.000 aranypengő értéket meg nem haladó munka vagy szállítás után az ajánlati végösszeg (ajánlat szerinti érték) 2%-át, ennél nagyobb értékű munka vagy szállítás esetében 250.000 aranypengőig a 2%-át, azonfelül pedig 1%-át kell letenni. A készpénzben letett bánatpénz után csak az odaítéléstől számított egy hónap elteltétől kezdve van kamatigénylésnek, kezességi levél esetében költségmegtérítésnek helye. A készpénzben letett bánatpénzt a székesfőváros által óvadékképesnek elismert értékpapirossal vagy takarékbetéti könyvecskével bármikor ki lehet cserélni. Hasonló árura kötött előzetes szerződés kapcsán készpénzben vagy értékpapírban letett biztosíték bánatpénzül leköthető, ha az előző szerződés teljesítésének biztosítására a biztosíték egész összege már nem szükséges. Ha az ajánlatban foglalt végösszeg (ajánlat szerinti érték) a 15.000 aranypengőt meg nem haladja, bánatpénzt nem köteles letenni a saját szakmájában vállalkozó kisiparos, kisiparosok szövetkezete, alkalmi egyesülése és szállító csoportja, háziiparos, háziiparosok egyesülete és jótékony intézet, mezőgazda és erdőbirtokos, továbbá a közszállítás értékére való tekintet nélkül az 1923. évi XI. tc. 1. §-ában említett és szakmájában vállalkozó földmunkás szövetkezet. A bánatpénzt az illető versenytárgyalási hirdetmény ügyszámára hivatkozva minden egyes bánatpénzköteles ajánlat után külön-külön kell a központi számvevőségnél történő előzetes számfejtés mellett az ajánlat benyujtása előtt a központi pénztárnál letenni. Bánatpénzül, ha azt nem készpénzben teszik le, a mindenkor érvényben levő kormányrendeletek alapján a székesfőváros által kiadott határozatban (jelenleg a 153.297/1929. VI. sz. tan. határozatban) megjelölt egyéb értékek, valamint értékpapírok, betétkönyvek és kezességi nyilatkozatok fogadhatók el a szóbanlevő határozatban közölt módozatok és értékszámítás szerint. Az idevonatkozólag szükséges felvilágosítást az érdekelt ajánlattevő kívánságára a központi számvevőség X. ügyosztálya (IV., Központi városháza III. em.) adja. Azok az ajánlattevők, akiknek ajánlatát a székesfőváros az odaítéléskor nem fogadta el, bánatpénzeiket rövid úton visszakapják. A bánatpénzt az ajánlattevő még az odaítélés előtt is visszakaphatja, ha ezt ajánlatában kifejezetten kéri arra az esetre, ha ajánlata nem a három elsősorban figyelembejövő ajánlat között van. A bánatpénz visszautalása esetén azonban az ajánlattevő a közszállítás odaítélésére nem tarthat igényt. Az ajánlattevők a végleges döntés megtörténtéig (odaítéléséig), illetve amennyiben az odaítélés időpontja tekintetében az illető versenytárgyalási hirdetményben külön kikötés nincsen, az ajánlatok felbontási napjától a Közszállítási Szabályzat 44. §-ában meghatározott határidőig a székesfővárossal szemben kötelezettségben maradnak. Kivételesen visszavonható az ajánlat, ha a Közszállítási Szabályzat 63. §-ában felsorolt terhek az ajánlat benyujtása után emelkedtek. Ha az ajánlattevő bejegyzett cég, csatolnia kell a cégjegyzésre vonatkozó adatok igazolására szolgáló okiratokat. Csatolni kell továbbá az ajánlatokhoz az ajánlattevő iparjogosítványát egyszerű másolatban. Kisiparosok a versenytárgyalásban hirdetett munkára való jogosultságukat ipartestületek bizonyítványával is igazolhatják. Magasépítésnél az építés végrehajtására jogosító iparjogosítvánnyal nem rendelkező ajánlattevő köteles ajánlatában megnevezni azt az iparjogosítvánnyal rendelkező önálló iparost, aki a munkát tényleg végre fogja hajtani. Az ajánlathoz csatolni tartozik az illető iparos iparjogosítványát egyszerű másolatban és az illető munka elvállalására vonatkozó sajátkezűleg

aláírt nyilatkozatát. Az ajánlattevő tartozik az ajánlathoz csatolni a társadalombiztosítási köztartozásról szóló és a Közszállítási Szabályzat 40. § (2) bekezdés 7. pontjában, továbbá a 46. § (1) bekezdés 11. pontjában körülírt kimutatást, esetleg az ugyanott körülírt és a 70.932/1932. B. M. sz. rendeletnek megfelelően 2 tanuval előttemezett joghatályos engedményt. Az ajánlattevő köteles ajánlatában megjelölni a legkisebb munkabéreket, melyeket a vállalati összeg 20%-ig terjedhető kötbér terhe mellett munkásainak fizetni fog. Az a vállalkozó, aki több cikkre vagy munkanemre tesz ajánlatot, köteles kinyilatkoztatni, vajjon egyes cikkekre vagy munkanemekre vonatkozó megbízást is vállal-e. Azok az ajánlattevők, akik közszállítást már teljesítettek, kötelesek ezt ajánlatukban a megrendelő megnevezésével a szállítás vagy munkálat mineműsége, értéke és a teljesítés ideje megjelölésével megemlíteni. Akik több éven át nagyszámú közszállítást teljesítettek, csak az utolsó két évben teljesített szállításaikat vagy munkáikat sorolják fel, de jelöljék meg a még folyamatban levőket. A nyertes ajánlattevő a biztosítékot a hozzá intézett felhívás vételétől számított 8 nap alatt köteles letenni. Jogában áll bánatpénzét, ha ez biztosítékul felhasználható, a biztosítékul előírt százalék összegéig kiegészíteni. Ha ezt elmulasztja, a közszállításra való minden igényét és bánatpénzét elveszti. Ha a vállalati összeg 15.000 aranypengőt nem halad meg, vagy a leteendő biztosíték 750 aranypengőnél kevesebb, az ajánlattevő szakmabeli kisiparos, kisiparosok szövetkezete, alkalmi egyesülete és szállító csoportja, háziiparos, háziiparosok egyesülete, jótékony intézet, mezőgazda vagy erdőbirtokos vállalkozó kérheti a biztosíték letételének elengedését. Az 1923 : XI. tc. 1. §-ában említett földmunkás szövetkezetek biztosíték letételére ugyane törvény 5. § 1. pont 3. bekezdésének rendelkezései az irányadók. A biztosíték letételének módja, a biztosíték kamatozása, a készpénz helyettesítése, a kamatszelvények kiadása s a régi biztosíték felhasználása tekintetében a bánatpénznél mondottak megfelelő alkalmazást nyernek. A székesfőváros a munkára (szállításra) előleget nem nyujt, azonban a beadott időközi keresetekre a teljesítés arányában megfelelő kereseti részösszegeket folyósít. (Közszállítási Szabályzat 80. §.) Az elfogadott ajánlatban feltüntetett egységárak utólagos felemelését a vállalkozó sem időközi munkabér- vagy anyagáremelkedés címén, sem bármi egyéb címen nem kérheti, csupán a K. Sz. 62—63. §-aiban körülírt kivételes esetekben. A kisiparosokat, hadirokkantakat stb. illető kedvezmények felsorolását a Közszállítási Szabályzat 51. §-a tartalmazza. E kedvezményekre való igényt a következőképen kell igazolni: 1. a kisipari kedvezményre való igényt az illetékes ipartestület bizonyítványával. Aki ipartestület kötelékébe nem tartozik, annak az elsőfokú iparhatóság bizonyítványát kell becsatolnia; 2. a helyi ipar előnyére vonatkozó igényt annak, aki a Szabályzat szempontjából kisiparosnak tekintendő, az 1. pontban megjelölt módon, másnak, ha ipartestület kötelékébe tartozik, az ipartestület bizonyítványával, ha ipartestület kötelékébe nem tartozik, az elsőfokú iparhatóság — őstermelőknek az elsőfokú közigazgatási hatóság — bizonyítványával kell igazolnia; 3. a hadirokkantkedvezményre való igény igazolására a hadigondozási igazolvány szolgál; 4. a földmunkás vállalkozó szövetkezeteknek a kedvezményre való igényét a cégjegyzés igazolja; 5. a Közszállítási Szabályzat 51. § 6. bekezdésében felsorolt előnyökre való igény igazolása a következőképen történik; az 1. és 2. pontok eseteiben a fentebb 2. alatt megjelölt módon, illetve amikor magyar mérnöki munka eredményének igazolásáról van szó, a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete bizonyítványával; a 3. pont esetében az illetékes Kereskedelmi és Iparkamara igazolványával; a 4. pont esetében az illetékes Kereskedelmi és Iparkamara, illetve az illetékes Mezőgazdasági Kamara igazolványával; a 6. pont esetében az elsőfokú iparhatóság bizonyítványával; az 1—5. pont alatt felsorolt okiratokat az ajánlathoz kell csatolni, a Közszállítási Szabályzat 51. § (6) bekezdés 5. pontjában említett kedvezmény elnyerése végett az ajánlatban csak bejelentést kell tenni. Annak megállapítását, hogy közmunkavállalás szempontjából kik tekintendők kisiparosoknak, a Közszállítási Szabályzat 3. §-ának 6. pontja foglalja magában. A közszállítást elnyert vállalkozó köteles a Közszállítási Szabályzatnak a hazai beszerzésre vonatkozó rendelkezéseit (85—94. §) az azokban foglalt megtorló intézkedések terhe mellett pontosan megtartani. A vállalkozói járandóság kifizetése a Közszállítási Szabályzat 80—81. §-ai szerint történik. Azt, hogy a vállalati járandóságból annak kifizetése alkalmával milyen levonások eszközölhetők, a Közszállítási Szabályzat fentebb említett §-ai állapítják meg. Az ajánlattevők vagy igazolt képviselők az ajánlatok felbontásánál jelen lehetnek. Az az ajánlat, mely a kellő aláírásokkal nincsen ellátva, amely nincs összefűzve és pecséttel lezárva, amely nincs lepecsételt és sértetlen borítékban, amely a megkívánt lényeges adatokat nem tartalmazza, vagy a feltételeknek meg nem felelő kikötéseket foglal magában, amelyhez bánatpénzkötelezettség esetén a bánatpénz letétét igazoló letéti nyugtát az ajánlattevő az előírt idő alatt nem csatol, az az ajánlat, melyben a vállalkozó saját eredeti ajánlatát utólag módosítja, amely a benyujtási határidő után érkezik, amelynél az egységárakra vagy a végösszegre kiható kihúzás, törlés, vakarás, beszúrás vagy egyéb javítás van és a szövegjavítást igazoló záradék hiányzik, amely számszerűleg meghatározott árat nem tartalmaz, amely a munkálat teljesítésére vagy szállítás vállalására nem jogosult ajánlattevő részéről adatik be, amely mellől a társadalombiztosítási járulékok előírt mértékben történt kiegyenlítést igazoló kimutatások, vagy az ezekre vonatkozó joghatályos engedmény hiányzik, az odaítélésnél figyelembe

nem vehető. A felsoroltakon kívül még figyelembe jövő egyéb kizáró okokat a Közszállítási Szabályzat 46. § (1) bekezdésének 12—18. pontjai tartalmazzák. A székesfőváros polgármestere fenntartja magának a jogot, hogy a Közszállítási Szabályzat rendelkezéseinek szemelőtt tartásával a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson és hogy az eloszthatő munkanemeket (szállításokat) több vállalkozó között megoszthassa, illetőleg egyik ajánlatot sem fogadja el és új versenytárgyalást tartson anélkül, hogy emiatt az ajánlattevők a székesfőváros vagy annak közegei ellen kártérítési vagy bármiféle más igényt támaszthatnának. A most felsoroltakban nem érintett esetekben a Közszállítási Szabályzatban, valamint a Közszállítási Szabályzat 38. §-a értelmében az iparügyi miniszter 1936. évi 25.000, 26.000. és 28.000. számú rendeleteivel megállapított általános, részletes és különleges feltételekben foglalt rendelkezések az irányadók. Mindaddig, amíg az előző szakaszban említett 26.000. és 28.000. számú rendeletekkel kibocsátott részletes vállalati feltételeken felül szükséges, egyéb munkanemekre vonatkozó részletes vállalati feltételeket az iparügyi miniszter meg nem állapítja, e munkanemekre a fővárosnál jelenleg érvényben levő részletes munkafeltételek rendelkezései kötelezők, amennyiben azok a Közszállítási Szabályzattól eltérő vagy azzal ellenkező rendelkezést nem tartalmaznak. Ez utóbbi esetekben a vonatkozó rendelkezések helyett a Közszállítási Szabályzat megfelelő rendelkezései nyernek alkalmazást. A fővárostól elnyert munkáknál elsősorban olyan munkásokat kell alkalmazni, akik vagy rendőrségi bejelentőlapjukkal vagy a elöljáróságoki nségigazolványaival igazolják, hogy az alkalmazást közvetlenül megelőzően legalább egy év óta állandóan Budapesten laknak. Ha ilyen munkásokat a budapesti munkaközvetítők közvetíteni nem tudnak, csak akkor lehet sorrend szerint rövidebb idő óta Budapesten lakó, azután budapestkörnyéki, végül, ha ilyenek sem találhatók, vidéki munkásokat alkalmazni.

Alapítványi fiúotthon, ipari és kereskedelmi nevelőotthon. (III., Szél-u. 11—13.) Az intézet a főváros törvényhatósági bizottságának 269/1937. kgy. számú határozata alapján, több gyermekvédelmi célú alapítvány alapító oklevele értelmében, az alapítványok készpénzvagyonából épült 1939-ben, a III., Szél-u. és Kerék-u. által határolt mintegy 2150 négyszögöl nagyságú telken. A telket a főváros az otthon tulajdonául engedte át és hozzájárult ahhoz, hogy a telek és a rajta emelt épület az alapítványok közös tulajdona legyen olyan arányban, mely arányban az alapítványok az intézet létesítéséhez hozzájárultak. A 200 ágyas otthon egy épületben elhelyezve, két különálló részből áll. Az egyik részben átmeneti fiúotthon, a másik részben ipari- és kereskedelmi nevelőotthon működik. Az utóbbi célja az ipari- és kereskedelmi pályára alkalmas fiúnövendékek gondozása és munkahelyeiken való kiképeztetése. Az átmeneti otthonban 3—6 éves és 6—14 éves átmeneti gondozásra szoruló fiúgyermekeket gondoznak. Az óvódások foglalkoztatása az intézetben történik, az iskolásgyermekek a környék iskoláiba járnak. Minthogy az átmeneti gondozásra szoruló gyermekek száma egyre emelkedik, az intézet ma az iparostanulók ágylétszámának csökkentésével elsősorban átmeneti elhelyezésre szoruló gyermekeket gondoz. Az intézetet *Máthé János* nevelőintézeti megbízott igazgató vezeti.

Alkalmazottak létszáma a fővárosnál. Lásd : Székesfővárosi alkalmazottak létszáma c. a.

Alkalmazotti illetmények a fővárosnál. Lásd : Fővárosi alkalmazottak illetményei c. a.

Anya- Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézet. (VIII., Vas-u. 8—10.) A főváros törvényhatósági bizottsága 540/1940. kgy. számú határozatával a főváros területén az anya-, csecsemő- és kisdedvédelmet községi közfeladattá nyilvánította és az Országos Stefánia Szövetség budapesti szervezetének és intézményeinek átvételével megalakította a székesfővárosi Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézetet, mely 1945 óta »*Anya- és Kisdedvédelmi Intézet*« néven működik. Az intézetnek a főváros területén 24 körzeti védőintézete van. A körzeti védőintézetek feladatai : a terhes és szülő nők, az anyák, csecsemők és kisdedek szociális és egészségügyi védelme és annak keretében, a bajok megelőzését szolgáló orvosi tanácsadások révén a terhesség és a szülés zavartalan lefolyását elősegíteni, az anyáknak csecsemőik és kisdedeik megfelelő táplálására és gondozására való kioktatásával az őket fenyegető ártalmaktól megelőzés útján megóvni, a csecsemők és kisdedek egészséges testi és értelmi fejlődését előmozdítani és ennek érdekében szociális helyzetükön javítani. A csecsemők és kisdedek részére a hét minden napján, terhes nők részére pedig hetenként kéthároms zor van rendszeres tanácsadás. Az Anya- és Kisdedvédelmi Intézet keretében 7 tejkonyha és 15 anyatejgyüjtő-állomás működik, továbbá átmeneti gondozásra szoruló anyák, csecsemők és kisdedek számára 5 otthont tart fenn a főváros, amelyekben 46 anya, 110 csecsemő és 40 kisded helyezhető el. A munkábajáró anyák csecsemőinek, illetve kisdedeinek napközi gondozását, táplálását és szakszerű felügyeletét és ezáltal a munkábajáró szülők részére napi munkájuk nyugodt és zavartalan elvégzését a főváros bölcsődék és napközi kisdedotthonok fenntartásával biztosítja. A főváros területén 9 bölcsőde működik 234 férőhellyel és 11 napközi kisdedotthon, melyekben 313, 1—3 éves kisded napközi gondozása biztosítható. Az intézet igazgató-főorvosa : *Dr. Surányi Gyula.*

Központ : VIII., Vas-utca 10. (Távb. 125—867) Igazgató-főorvos : dr. Surányi Gyula. VIII., Vas-utca 10. (Távb. 125—868) Vezetőorvos : dr. Sellei Sándor. XIII., Váci-út 159—161. (Távb. Lipót 231) Vezetőorvos : dr. Szlávik Ferenc. VII., Izabella-utca 42. Vezetőorvos : dr.

Faragó Eszter. I., Krisztina-körút 125. Vezetőorvos: dr. Milhofer Erzsébet. XI., Bocskay-út 43—45. (Távb. 258—044) Vezetőorvos: dr. Takács Margit. V., Vág-utca 12. (Távb. Lipót 336) Vezetőorvos: dr. Kassányi Ferenc. III., Raktár-utca 41. (Távb. 162—221) Vezetőorvos: dr. Takács János. II., Marcibányi-tér 1. (Távb. 160—649) Vezetőorvos: dr. Grimm Gabriella. III., Bécsi-út 88—92. (Távb. 162—215) Vezetőorvos: dr. Veszelszky László. XIII., Üteg-utca 18. Vezetőorvos: dr. Zádor Margit. VII., Peterdy-utca 17—19. Vezetőorvos: dr. Beck Bella. XIV., Thököly-út 178. Vezetőorvos: dr. Andor Miklós. X., Golgota-utca 3. Vezetőorvos. dr. Markovits Béla. IX., Gróf Haller-utca 16—18. Vezetőorvos: dr. Fritz Sándor. X., Fűrész-utca 32. Vezetőorvos. dr. Pánics Mária. X., Kolozsvári-utca 39—41. Vezetőorvos: dr. Pánics Mária. IX., Soroksári-út 136. Vezetőorvos: dr. Ujj J. Sára. XIV., Álmos vezér-tér 10. Vezetőorvos: dr. Huszár Antal. XI., Albert-utca 44. Vezetőorvos: dr. Halász Andor. X., Üllői-út 120. Vezetőorvos: dr. György Ede. X., Tomcsányi-út 9. Vezetőorvos: dr. Dienes Zoltán. X., Kerepesi-út 33. Vezetőorvos: dr. Szabó Barnabás. X., Kozma-út 7. Vezetőorvos: dr. Zimányi István. XII. Völgy-utca 17. Vezetőorvos: dr. Jelly Zoltán.

Tejkonyhák: III., Bécsi-út 88—92., II., Fillér-u. 29., V., Vág-u. 12., X., Tomcsányi-út 5., XI., Bocskay-út 89—95., VIII., Vas-u. 10.

Anyatejgyüjtő állomások: VIII., Vas-u. 10., XI., Bocskay-út 89—95., V., Vág-u. 12., II., Marcibányi-tér 1., III., Bécsi-út 88—92., IX., Gróf Haller-u. 16—18., X., Tomcsányi-út 5., X., Kerepesi-út 33., XIII., Váci-út 159—161., VII., Izabella-u. 42., II., Fillér-u. 19., XIV., Thököly-út 176. X., Kolozsvári-út 39., X., Üllői-út 120.

Átmeneti anya- és csecsemőotthonok: V., Vág-u. 12., VIII., Vas-u. 10., VIII., Szigetvári-u. 14., X., Kerepesi-út 33., XII., Völgy-u. 19.

Csecsemőotthonok: III., Bécsi-út 88—92., V., Vág-u. 12., VII., Izabella-u. 42., VIII., Vas-u. 10., IX., Gróf Haller-u. 16—18., X., Kolozsvári-út 19., X., Üllői-út 120., X., Tomcsányi-út 4., XI., Bocskay-út 43—45., XIII., Váci-út 159—161.

Napközi kisdedotthonok: II., Fillér-u. 29., III., Bécsi-út 88-92., V., Vág-u. 12., VII., Izabella-utca 67., VIII., Vas-u. 10., IX., Gróf Haller-u. 16—18., X., Kolozsvári-út 39., X., Üllői-út 120., X., Tomcsányi-út 4., XI., Bocskay-út 43—45., XIII., Váci-út 159.

Anyakönyvi bejegyzések. Minden születés legkésőbb a születéstől számított egy hét alatt — illetve a halvaszülött és a szülés közben elhalt a legközelebbi hétköznapon — bejelentendő annál a kerületi anyakönyvvezetőségnél, amelynek területén a születés történt. A bejelentésre fokozatosan, sorrend szerint kötelesek: *a)* a törvényes atya, *b)* a szülésnél közreműködött bába, *c)* a szülésnél segédkezett orvos, *d)* mindazok, kik a szülésnél jelen voltak, *e)* az, akinek lakásán a születés történt, *f)* az anya, mihelyt erre képes. A fokozatos kötelezettség úgy értendő, hogy a később következő akkor köteles a bejelentésre, ha előtte felsorolt nincs, illetve a bejelentésben akadályozva van. Aki a születést bejelenti, vigye magával törvényes gyermek születése esetén a szülők házassági anyakönyvi kivonatát (házasságlevél), törvénytelen gyermek születése esetén az anya születési anyakönyvi kivonatát, vagy munka- (cseléd) könyvét. A szülőházakban, kórházakban, letartóztatási intézetekben és egyéb közintézetekben történt születések bejelentése az intézet elöljáróságának kizárólagos kötelessége. E helyeken született gyermekek anyakönyvi kivonatai az intézet helyére illetékes anyakönyvvezetőnél kérelmezendők.

Anyakönyvi bejegyzés kiigazítását szóval vagy írásban, vagy az illető anyakönyvi bejegyzést nyilvántartó, vagy a lakóhely szerinti anyakönyvvezetőnél kell kérni. A kiigazításhoz szükséges a helyes adatot igazoló megfelelő alapokmány (születési vagy házassági, vagy halotti anyakönyvi kivonat, vagy illetőségi bizonyítvány stb.). A kiigazítást az anyakönyvvezető felterjesztésére a polgármesteri IV. ügyosztály rendeli el. Az eljárás díj- és illetékmentes.

Anyakönyvi hivatalok. Lásd: Anyakönyvvezetőségek helyiségei c. a.

Anyakönyvi kivonatok. Minden bejegyzésről, amely 1895. szeptember 30. s ezt megelőző időből származik, az illető felekezeti lelkészi hivatal, 1895. október 1. s azóta történt bejegyzésről pedig az illető állami anyakönyvvezetőség ad közokirat jellegű kivonatot. (1895. október 1. utáni bejegyzésről egyházi hatóságok által kiállított keresztlevél, házasságlevél, halottlevél, hitközségi bizonyítvány az állami anyakönyvi kivonatot a hivatali eljárásban nem pótolja!) Aki 1895. szeptember 30-át megelőző bejegyzésről anyakönyvi kivonatot kér, ahhoz a felekezeti lelkészi hivatalhoz, aki pedig 1895. október 1. óta történt bejegyzésről kér kivonatot, ahhoz az állami anyakönyvvezetőséghez forduljon, amelynél az illető bejegyzés (vagyis melynek területén a születés, házasságkötés, halálozás) történt. Az anyakönyvi kivonatokat 1000 adópengő értékű állami okmánybélyeggel kell ellátni, ha csak a fél szegénységi bizonyítványt fel nem mutat. Ezenkívül külön 3000 adópengő értékű kiállítási díjat is kell fizetni. Névváltozás céljára díj- és illetékmentes tanusítványokat állít ki az anyakönyvvezetőség minden születési esetről és házasságkötésről. Házasságkötés céljára az anyakönyvi kivonatok szegénységi bizonyítvány felmutatása nélkül is bélyegmentesek. Születési, házassági vagy halotti anyakönyvi kivonat bármennyi kérhető, szóval vagy írásban. Levélbeli megkereséshez mellékelni kell a bélyeg, kiállítási díj és postaköltség árát, vagy postautalványon küldhető be a megfelelő összeg.

Anyakönyvi kivonatok felülhitelesítését külföldi felhasználás céljából a polgármesteri IV. ügyosztály végzi. Szegénységi bizonyítvány felmutatása esetében a hitelesítés illetékmentes. A belügyminiszter részéről történt hitelesítés után a belügyminiszter aláírását a külügyminiszter hitelesíti, a külügyminiszterét pedig annak az államnak a követsége, amelyben az anyakönyvi kivonatot fel kívánják használni.

Anyakönyvvezetőségek helyiségei: I., Krisztina-körút 155. II., Keleti Károly-utca 30—32. III., Fő-tér 3. IV., Váci-u. 62—64. V., Honvéd-u. 20. VI., Aradi-utca 23. VII., Csengery-utca 11. VIII., Baross-utca 67. IX., Calvin-tér 3. X., Szent László-tér 29. XI., Verpeléti-út 3. XII., Böszörményi-út 23—25. XIII., Béke-tér 1. XIV., Pétervárad-utca 2.

Anyakönyvi ügyekben felszólamlás. Ha az anyakönyvvezető a házassági kihirdetés vagy a házasságkötésnél való közreműködés kivételével valamely hatáskörébe tartozó cselekményt megtagad, a fél emiatt az anyakönyvi közvetlenül felügyelő hatóságnál (Budapesten a polgármester) akár közvetlenül, akár az anyakönyvvezető útján szóval, vagy írásban panaszt emelhet. Az ily ügyekben a polgármesteri IV. ügyosztály intézkedik.

Anyatejgyüjtő állomások. Lásd: Anya- és Kisdedvédelmi Intézetek c. a.

Aquincumi Múzeum. Lásd: Múzeumok c. a.

Arányszámok. Az általános kereseti- és társulati adó alanyai, amennyiben nyers forgalom alapján adóznak, havi előleg befizetéseiket a velük közölt vagy az általános arányszámok alapján számítják ki. Az általános arányszám a kereseti adó alanyainál 3%, a társulati adó alanyainál pedig általában 3·5%.

Autobusz, BSzKRt és HÉV hirdetések felvétele: a Hirdető Vállalatnál (IV., Központi városháza, Somogyi Béla-út 28.) történik.

Autobuszjárat engedélyezése ügyében a m. közlekedésügyi miniszter határoz. Az engedélyért benyujtott kérvénynek a következő adatokat kell tartalmaznia: folyamodó nevét (cégét) és lakóhelyét (telephelyét); annak megjelölését, hogy folyamodó milyen gépjárművel kíván fuvarozói vállalatot létesíteni. Társaskocsi, áru- vagy vegyesfuvarozási, beteg- vagy hullaszállító gépjáróművállalatot, továbbá rendszeres járatot, vagy csak esetenkénti járatot kíván fenntartani; a használatba venni kívánt gépjárómű számát, típusát, minőségét, felszerelését, berendezését, gyártmányának megnevezését; társaskocsinál a férőhelyek számát; tehergépjárműveknél a hasznos teherbírást, végül annak megjelölését, hogy a folyamodó arra az esetre, ha a gépjárómű használhatatlanná válik, az üzem folytonosságát milyen módon fogja biztosítani, A létesíteni kívánt vállalat telephelyének, rendszeres járatnál a járat útvonalának, a község beépített területén az utcák és terek neveinek említésével való megjelölését, az útvonal kilométerekben kifejezett hosszának, a megállóhelyeknek, a végállomásoknak; áru- és vegyesfuvarozási járatoknál az ügynökségeknek, érdekképviseleteknek és hasonló létesítményeknek a megjelölését; a beruházások nagyságára nézve tájékoztatást nyujtó költségelőirányzatot; rendszeres járatokra nézve a menetrend-tervezetet; menet- és fuvardíjat, annak megokolását, hogy a tervbevett vállalkozás közgazdasági és közforgalmi szempontból szükséges; az érdekelt közlekedési vállalatok megnevezését; az üzem megindításának tervbevett időpontját. A kérelemhez csatolni kell folyamodó erkölcsi bizonyítványát, továbbá nagykorúságának, valamint annak igazolását, hogy vele szemben az 1930. évi XVI. tc. 7. §-ában említett egyik kizáró ok sem forog fenn; ha a vállalat üzemvezetőt alkalmaz, a fentemlítetteket az üzemvezetőre vonatkozólag is igazolni kell; bejegyzett cégnél a Központi Értesítő cégbejegyzést tartalmazó számának megjelölését, vagy pedig a cégbejegyzést elismerő bírósági végzés hiteles kiadványát; a vállalat létesítéséhez szükséges anyagi eszközök kimutatását; az engedélyokirat illetékének lerovására szükséges okirati bélyeget. A rendszeres járatok közlekedési idejét, menetrendjét, továbbá ezek, nemkülönben a beteg- és hullaszállító vállalatok által szedhető menet- és fuvardíjak tételét, az engedélyező hatóság állapítja meg.

Autobuszjáratok viteldíja. Lásd: Autobuszjárat engedélyezése cím alatt.

Autobuszon talált tárgyak. Lásd: Villamoson, autobuszon cím alatt.

Autobuszüzem. Lásd: Budapest székesfőváros üzemei és intézményei című fejezet alatt.

Autoőrzés. Lásd: Közterületi járműőrzés c. alatt.

Autótaxi. Gépjárművel közterületen fuvarozó bérkocsi (autotaxi) vállalatot csak az erre kiadott engedélyokirat alapján lehet fenntartani. Az engedélyokiratot Budapesten a polgármester adja ki. A kiadható engedélyek száma ezidőszerint 1500-ban van megállapítva. Az engedélyért folyamodónak a kérvényben kell feltüntetni családi és utónevét, életkorát, születési helyét és évét, állampolgárságát és lakását, részvénytársaságoknál és szövetkezeteknél a bejegyzett céget, közkereseti és betéti társaságoknál a bejegyezni kívánt céget és ezenkívül a társtagok, illetve beltagok nevét és személyi adatait. A használatba venni kívánt gépkocsi típusát, kis- vagy nagytípusú, azt a körülményt, hogy a kérelmező személyesen vezeti-e a gépkocsit, vagy gépkocsivezető alkalmazottat fog tartani. Csatolni kell a kérvényhez a születési anyakönyvi kivonatot, a kérelmező nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy vele szemben az 1930: XVI. tc.-ben felsorolt kizáró ok

nem áll fenn, esetleg cégbej. kivonatot a vállalat létesítéséhez szükséges anyagi eszközök kimutatását, végül a rendőrhatóság által kiadott erkölcsi bizonyítványát Az autotaxiipar űzéséhez az 1930. évi XVI. tc. rendelkezései értelmében csak magyar gyártmányú gépjáróművet szabad felhasználni. Ezen kötelezettség alól felmentést csak a m. közlekedésügyi miniszter adhat.

Autotaxi állomáshelyek ügyében a polgármester határoz. A polgármester a kérelem elintézése előtt a m. rendőrség főkapitányságának véleményét kikéri esetről esetre. Ez ügyben helyszíni eljárást is tart, melynek eredménye alapján elhatározását kérelmezővel határozatilag közli. Az ez ügyben hozott határozat a belügyminiszterhez fellebbezhető.

Autotaxi-viteldíjszabást a 4720/1942 M. E. sz. rendelet értelmében a székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése állapítja meg.

Á

Állami alkalmazottak egészségügyi vizsgálatát a szolgálatképesség, munka- és kereső-képesség szempontjából a tiszti főorvosi hivatal végzi. A vizsgálat megejtését a beteg hivatali főnökének írásban kell kérelmeznie. (75.168/1903. B. M. kr.) A tiszti főorvosi hivatal a vizsgálat eszközlése végett az érdekelteket behívja, a fekvőbetegeket a tiszti orvos felkeresi. Az orvosi vizsgálat eredményét hivatalos úton írásban közlik a megkereső hivatallal.

Állam kötelékéből elbocsátás. Lásd: Elbocsátás a magyar állam kötelékéből c. a.

Állampolgársági bizonyítvány. Akik állampolgársági bizonyítvány kiadását kérik, a belügyminiszterhez címzett kérvényüket a polgármesteri IV. ügyosztálynál (Központi városháza) kell benyujtaniok. A kérvényhez a 31.700/1937. számú belügyminiszteri rendelet értelmében az alább közölt tájékoztató megfelelő pontjában feltüntetett okmányokat kell csatolni: 1. Nagykorú, ha sem maga, sem atyja nem elcsatolt területi születésű: saját születési és házassági, atyja születési és házassági anyakönyvi kivonata (amennyiben atyja 1870. év után született, az atyai nagyatya születési és házassági anyakönyvi kivonata is csatolandó), lakásigazolás, mellyel 1916. évtől a lakóhelyek igazolandók, valamint jelenlegi lakását igazoló lakbizonylatát (ha a folyamodó 1921. évi július hó 26-án kiskorú volt, úgy atyjának 1916. évtől folyamodó nagykorúságáig terjedő tartózkodását igazoló lakásigazolása is csatolandó); 2. Kiskorú, ha sem maga, sem atyja vagy atyai nagyatyja nem elcsatolt területi születésű: saját születési bizonyítványa, atyja születési és házassági anyakönyvi kivonata (amennyiben atyja 1870. év után született, atyai nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is csatolandó), atyja lakásigazolása, mellyel 1916. évtől a lakóhelyek igazolandók, valamint jelenlegi lakását igazoló lakbizonylata. 3. Férjes, özvegy vagy elvált nő, ha férje vagy apósa nem elcsatolt területi születésű: saját születési anyakönyvi kivonata (férj halottlevele, bontóítélet jogerősségi záradékkal), férje és apósa születési és házassági anyakönyvi kivonata (amennyiben apósa 1870. év után született, az após atyjának születési és házassági bizonyítványa is csatolandó), férje lakásigazolása (ha pedig a férj 1921. évi július hó 26-án kiskorú volt, az após lakásigazolása is), mellyel 1916. évtől a lakóhelyek igazolandók, valamint férje jelenlegi lakását igazoló lakbizonylatát, (özvegy és elvált nőnél férj lakása 1916. évtől haláláig, illetve elválásáig, folyamodónak lakása özvegységétől, illetve elválásától igazolandók). 4. Nagykorú és kiskorú, ha maga vagy atyai nagyatyja elcsatolt területen született vagy lakott: saját és atyja születési és házassági anyakönyvi kivonata (amennyiben atyja 1870. év után született, úgy atyai nagyatyja születési és házasságlevele is csatolandó), 1921. évi július hó 26-án valamely jelenleg belföldi községben bírt illetőséget (trianoni záradék) igazoló illetőségi bizonyítvány, lakásigazolás, mellyel a lakóhelyeket 1921. évtől kell igazolni. Kiskorú az atyja lakásigazolását mutatja be, 1921. év után nagykorúvá vált folyamodó az atyja lakásigazolását is bemutatja annak igazolására, hogy atyja 1921. évtől a folyamodó nagykorúságáig hol lakott. 5. Férjes, özvegy vagy elvált nő, ha férje vagy apósa elcsatolt területi születésű: saját születési anyakönyvi kivonata (férj halottlevele, bontóítélet jogerősségi záradékkal), férje és apósa születési és házassági anyakönyvi kivonata (amennyiben apósa 1870. év után született, az após atyjának születési és házassági bizonyítványa is csatolandó), férje, vagy férje jogán bírt saját 1921. évi július hó 26-án valamely belföldi községben bírt illetőségét (trianoni záradék) igazoló illetőségi bizonyítványa, férj lakásigazolása, hogy 1921. év óta hol lakik (özvegy vagy elvált nőnél igazolandó, hogy férje 1921. évtől haláláig, illetve a házasság felbontásáig hol lakott, saját személyét illetően igazolni tartozik, hogy özvegysége, illetve elválása óta hol lakott). A lakásigazolás a rendőrség bejelentőhivatala által kiállított lakbizonylattal és az illetékes kerületi elöljáróság által vizsgálat vagy két tanu vallomása alapján kiállított helyhatósági bizonyítvánnyal történik. A kérvény és a mellékletek iktatása, illetve mellékletei illeték alá esik. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén bélyegmentes. A kérelmet a polgármester véleményes javaslata kapcsán a belügyminiszterhez terjeszti fel. A kiállított állampolgársági bizonyítványt és személyi okmányokat a polgármesteri hivatal kézbesíti. Kézbesítés előtt az állampolgársági bizonyítványra 10.000 adópengő értékű okmánybélyeget kell tenni.

Állampolgársági igazolvány. Az 5070/1945. számú M. E. rendelet alapján azok a személyek, akik az 526/1945. M. E. számú rendelettel hatályonkívül helyezett jogszabályok (felvidéki, kárpát-

aljai, erdélyi, délvidéki törvény) alapján szerezték meg annak idején a magyar állampolgárságot és állandó lakóhelyük Magyarországnak 1937. évi december hó 31. napján fennállott határain belül van, magyar hatóságok (bíróságok) előtti eljárás során állampolgárságuk szempontjából további rendelkezésig a magyar állampolgárokkal egy tekintet alá esnek. Az állampolgársági igazolvány kiadása iránti kérelmet a belügyminiszterhez címezve a polgármesteri IV. ügyosztálynál (Központi városháza) kell előterjeszteni. A honvédség tényleges állományához tartozó személy. szolgálati úton terjeszti elő kérelmét és azt a honvédelmi miniszter továbbítja a belügyminiszterhez Az igazolvány hatályát veszti, ha az érdekelt állandó lakóhelyét Magyarországnak 1937. évi december hó 31. napján fennállott határain kívül eső területre teszi át. Azt, hogy a folyamodó az 526/1945. számú M. E. rendelettel hatályon kívül helyezett jogszabályok alapján szerezte meg annak idején a magyar állampolgárságot és állandó lakhelye Magyarországnak 1937. évi december hó 31. napján fennállott határain belül van, alkalmas okirat bemutatásával kell igazolni. Ha az okiratok rendelkezésre nem állanak, vagy megszerzésük nehézséggel jár, a feltételek fennállását a folyamodónak más alkalmas módon kell valószínűsítenie. A kérvényhez csatolni kell: 1. *Felvidékieknél:* (1938: XXXIV. tc. alapján) leszármazást igazoló személyi okmányok apai ágon 1870. évig visszamenőleg (születési és házasságlevél); 1921. évi július hó 26. napján fennállott felvidéki illetőség; lakásigazolás arról, hogy 1928. évi november hó 1-től 1939 évi március hó 1-ig és ezen a napon is Magyarországhoz visszacsatolt felvidéki területen lakott; 1939. és 1945. évek közötti tartózkodást igazoló bizonyítvány és a jelenlegi lakását igazoló lakbizonylatát. 2. *Kárpátaljaiaknál:* (1939. évi VI. tc. alapján) leszármazást igazoló személyi okmányok apai ágon 1870. évig visszamenőleg (születési és házasságlevél); 1921. évi július hó 26. napján fennállott felvidéki illetőség; lakásigazolás arról, hogy 1929. március hó 15-től 1939. évi július hó 23-ig a visszacsatolt kárpátaljai területen lakott; 1939. és 1945. évek közötti tartózkodását igazoló bizonyítvány és jelenlegi lakását igazoló lakbizonylatát. 3. *Erdélyieknél:* (1940. évi XXIV. tc. alapján) a folyamodó személyi okmánya (születési és házasságlevél); igazolás arról, hogy a visszacsatolás időpontjában román honos volt; igazolás arról, hogy a visszacsatolás időpontjában (1940. év augusztus hó 30.) a visszacsatolt erdélyi területen lakott; 1940. és 1945. évek közötti tartózkodását igazoló bizonyítvány és jelenlegi lakását igazoló lakbizonylatát. 4. *Délvidékieknél:* (1941. évi XX. tc. alapján) leszármazást igazoló személyi okmányok apai ágon 1870. évig visszamenőleg (születési és házasságlevél); az 1921. évi július hó 26. napján fennállott délvidéki illetőség; lakásigazolás arról, hogy 1931. évi június hó 1-től 1941. évi június hó 1-ig a visszacsatolt délvidéki területen lakott; 1941. és 1945. évek közötti tartózkodást igazoló bizonyítvány és jelenlegi lakását igazoló lakbizonylatát. A felvidéki, kárpátaljai, erdélyi és délvidéki törvény alapján megszerzett állampolgárság kiterjed a feleségre és a jogszerzés befejezése időpontjában (1939 március 1.; 1939 június 23.; 1940 augusztus 30.; és 1941 június 1.) még kiskorú (24 éven aluli) gyermekekre.

Állandó havi közsegély. Az eltartásukra köteles és képes hozzátartozóik nélküli munka és keresetképtelen szegények a lakásuk szerint illetékes kerületi elöljárótól rendszeres havi pénz- és természetbeni segélyezésben részesülnek. Az állandó segélyezés további feltétele a megállapított budapesti lakóhely, értvén alatta azt, hogy a segélyre szoruló a legutóbbi 5 év alatt leghosszabb ideig Budapesten lakott. Amennyiben a kerületi elöljáró, mint elsőfokú szegényügyi hatóság a segélyezést megtagadja, ez ellen az elsőfokon eljárt kerületi elöljáróságnál szóban (jegyzőkönyv) vagy írásban a vonatkozó véghatározat kézbesítésétől számított 15 napon belül a székesfőváros polgármesteréhez fellebbezni lehet, akinek másodfokú véghatározata ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Állatárverések. Rendszeresített állatárveréseket a székesfőváros területén nem tartanak, azonban időnként a rendőrség, a honvédelmi minisztérium, a földmívelésügyi minisztérium lovait és a bíróilag lefoglalt lovakat a lóvásártelepen, a hivatalos lapban való közzététel után árverezik el. Magánosok részére az állatárveréshez az állatvásárok és közvágóhidak igazgatósága ad engedélyt.

Állategészségügyi gondozást a főváros területén az állatorvosi egyetem és magánosok által létesített és fenntartott állatkórházak és rendelők látják el.

Állategészségügyi közigazgatás. A hasznos állatok összeírását, illetve vizsgálatát a ker. elöljárók minden évben tavasszal tartják, vagy egy kitűzött helyen, vagy az állattulajdonos telepén. Állati fertőző betegségek megállapítása esetén a fertőtlenítést a ker. állatorvos utasítása és felügyelete mellett az állattulajdonos köteles elvégezni saját költségén. Géperejű kocsikon történő állatszállításhoz az engedélyt a ker. állatorvos közbenjöttével a kerületi elöljáró adja meg. Állatszállításokat az elszállítás előtt 6 órával a hivatalos órák alatt a ker. állatorvosnál kell kérni. Sürgős esetekben a kiszállás, illetve vizsgálat azonnal is megtörténik. Az állati nyerstermények (termékek) nemzetközi forgalmához szükséges származási és egészségi bizonyítványokat a ker. állatorvos állítja ki.

Állategészségügyi rendészet. Szabályozza az 1928. évi XIX. tc. és a 100.000/1932. F. M. sz. rendelet.

Állatok bejelentése. Mindenki köteles összes hasznos állatát (ló, öszvér, szamár, szarvasmarha, bivaly, sertés, juh, kecske és kutya) a ker. állatorvosnál bejelenteni. Ugyancsak tartozik bejelenteni minden ilyen állat elhullását. Budapesten lovat, szarvasmarhát, juhot, kecskét, sertést közfogyasztásra csak a vágóhídon szabad levágni; sertésnek nem iparszerű, magánfogyasztásra való házi vágását az illetékes ker. állatorvosnak kell bejelenteni. Házi öléseknél a levágott súly után a fogyasztási adó szintén megfizetendő. Vendéglős, kocsmáros, hentes, mészáros házi ölést nem eszközölhet, csak a vágóhídon.

Általános iskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Ápolásban részesült egyének állampolgárságának (illetőségének) megállapítása: Gyermekmenhelyi gondozásban részesülők, budapesti szegényházakban élő külföldi honosoknak mutatkozó ápoltak és külföldön kórházi ápolásban állott, állítólag magyar honosok állampolgárságát vagy illetőségét hivatalos megkeresésre a polgármesteri IV. ügyosztály tárgyalja.

Árjegyzési statisztika. A főváros területén lévő vásárcsarnokokban és az Élelmiszer-Nagyvásártelepen kialakult árakról a vásárcsarnokok igazgatósága olyképen vezet statisztikát, hogy a kerületi vásárcsarnokok és a Nagyvásártelep vezetői hetenkint kedd és pénteki napokon a valóságban szereplő árakról jelentéseiket beküldik.

Árufuvarozási iparengedély gépkocsi felhasználásával. Lásd: Autobuszjárati engedély c. a.

Árufuvarozási iparigazolvány. Lófogatú kocsikkal való árufuvarozáshoz az iparigazolványt az elsőfokú iparhatóság adja ki. Budapest székesfőváros területén tehát az illetékes kerületi elöljáró. A kérelem bélyegköteles, az iparigazolvány csak az iparhatósági díj lefizetése után adható ki.

Árusítóhelyigénylés a vásárcsarnokokban. A vásárcsarnokokban megüresedett árusítóhelyeket a csarnok felügyelősége körözés útján a vásárcsarnokok igazgatóságának előzetes elbírálása és utasítása alapján adja ki használatra. A köröző ívek aláírására a vásárcsarnok vezetőjénél kell jelentkezni, aki a vásárcsarnokban egyfolytában eltöltött árusítási idő figyelembevételével a legrégebben árusító igénylő részére adja át az árusítóhelyet. Minden árus csupán egy árusítóhellyel rendelkezhet. Amennyiben a régi árusok közül a megüresedett helyre nem pályáznak, úgy a vásárcsarnok felügyelője a csarnoki árusítóhelyet a jelentkezési sorrend szerint a többi pályázóknak adja ki. A kerületi piacokon árusítóhelyelnyerés iránti kérelemmel az elöljárósághoz kell fordulni. Árusítóhely eladását vagy albérletbeadását tiltja a vásárcsarnoki szabályrendelet és az ezt szigorító 22.924/1933.—VIII. polgármesteri határozat.

Árusítás utcán, közterületen. Az 1100/1922. Kgy. sz. szabályrendelet alapján kerületenként megalakított bizottságok minden évben megállapítják azokat a közterületeket (utakat, utcákat, tereket), ahol kosárból, asztalról vagy kézikocsiról utcai árusítás folytatható. Az így megállapított helyeken csak az 1100/1922. szabályrendelet végrehajtási utasításában megállapított, vagy a polgármester által engedélyezett cikkek árusíthatók. A helyfoglalási engedélyt az illetékes kerületi elöljáró adja egy évre. A kérelem előterjesztésével egyidejűleg igazolni kell, hogy a kérelmező hadigondozott, vagy hogy egészségi állapotánál fogva más (nehezebb) testi munkára képtelen, a létfenntartását csak ily módon tudja biztosítani. Az utcai fagylaltárusítás kizárólag hadirokkantak részére van fenntartva. A helyfoglalási engedélydíjat a székesfővárosi javadalmi intézőség szedi be. A kerületi elöljáró helyfoglalási engedélyügyben hozott határozatai ellen a székesfőváros polgármesteréhez (p. m. XV. ü. o.) lehet fellebbezni. Vásárcsarnokok és piacok környékén utcai árusítás nem engedélyezhető. Lásd még Közterület elfoglalása cím alatt.

ÁRVAHÁZAK (FIÚ- ÉS LEÁNYOTTHONOK)

A hosszabb ideig tartó intézeti gondozásra szorult budapesti árva, vagy félárva fiú- és leánygyermekek intézeti elhelyezését a főváros a fiú- és leányotthonokban teszi lehetővé. A gyermekek 6 éves kortól 14-ik életévük betöltéséig maradhatnak ezekben az intézetekben, azonban mód van arra, hogy magasabb iskolákat is látogassanak s ez esetben 18—20 éves korukig maradhatnak az intézetek növendékei.

József-fiúotthon. (VIII., Üllői-út 76.) A főváros legrégibb fiúotthona. A gróf Festetich által adományozott 3600 négyszögöl kiterjedésű telken épült. 1843. március 11-én nyílt meg 12 növendékkel. 1886-ban a főváros a férőhelyek számát 100-ra emelte, majd az első világháború után az intézet átalakításával az ágyak száma 200-ra emelkedett. A főváros ostroma előtt a férőhelyek száma 130 volt. Ezidőszerint az intézetnek csak 96 férőhelye van, mert az épületet ért háborús károk kijavítása nem történhetett meg. Amennyiben a tatarozási munkálatok elvégezhetők, az ágylétszámot 160-ra emeli fel a főváros. Az intézetet *Antal Fülöp* polgári iskolai tanár, nevelőintézeti h. igazgató vezeti.

Erzsébet-leányotthon. (XI., Szent Imre herceg-útja 29.) Az intézet 1861-ben nyílt meg egy bérházban elhelyezve, azonban nem volt alkalmas a mind nagyobb számban jelentkező árvák

befogadására, ezért 1868-ban 100 ágyasra bővítette ki a főváros. Ugyanebben az évben a közgyűlés elhatározta a Rottenbiller-utca és Dob-utca sarkán levő telkek megvásárlását és az otthonnak e helyen történő felépítését. Az intézet 1871-ben felépült és működését 35 növendékkel kezdte. 1931-ben a főváros megvásárolta a Gellért-hegy déli lejtőjén fekvő és nagykiterjedésű telken álló Notre Dame de Sion rendházat. Az új intézetben a főváros ostroma előtt 170 férőhely állt az árva és félárva leánygyermekek rendelkezésére. Az épület az ostrom alatt rendkívül súlyosan megrongálódott s míg a már megkezdett tatarozási munkák be nem fejeződnek, az otthonban csak 83 gyermek gondozható. Az otthont *dr. Szabó Miklósné* megbízott igazgató vezeti.

Mayer Ferenc-fiúotthon. (XII., Városmajor-u. 31.) *Mayer Ferenc* császári és királyi tábornok 1857-ben végrendeletileg nagyobbösszegű pénzt tett le a főváros hatóságánál abból a célból, hogy a pénzből szegénysorsú, árva fiúk részére árvaház részesüljön. A főváros az intézetet az e célra adományozott egy magyar holdnál nagyobb kiterjedésű, a Városmajor szomszédságában álló telken építette fel. 1886-ban nyílt meg az intézet, az első évben 25 növendéke volt. A főváros többizben bővítette a férőhelyeket, legutóbb 1942-ben 100 személyesre. Az intézet a főváros ostroma alatt erősen megsérült. A helyreállítási munkák megindultak, de még nem fejeződtek be s így egyelőre csak 55 gyermek befogadására alkalmas. Az intézetet *Mosonyi Ferenc* nevelőintézeti igazgató vezeti.

Községi fiúotthon. (XIV., Erzsébet királyné-út 6.) Az intézetet *Bernfeld Mór* alapította, aki végrendeletében nyaralóját, ennek árvaház céljára való átalakításához pénzt, az árvaház további fenntartására pedig értékpapirokat hagyományozott. Az épület átalakítását 1911-ben indította meg a főváros, az intézet 1912-ben 12 növendékkel nyílt meg. 1924-ben a főváros 40 személyesre építette át és bővítette az intézetet, majd a férőhelyek száma a későbbi évek alatt 48-ra emelkedett. A főváros ostroma után a férőhelyek száma 60-ra emelkedett. Az otthon vezetője *dr. Szeghalmi Elemér* nevelőintézeti mb. igazgató.

Árvaszéki beadványok alakja, beadása és bélyegzése. Az árvaszékhez intézendő beadványok alakszerűséghez nincsenek kötve. A kérvények megírásánál a következőket kell szem előtt tartani. A megszólítás (T. Árvaszék!) után röviden elő kell adni a kérést és annak indokait, fel kell tüntetni a kiskorúak nevét, születési adatait, a szülők nevét, vagy a szülők halálának helyét és idejét. A kérelmező feltétlenül tüntesse fel olvashatóan a nevét és lakáscímét. Ha a szóbanforgó ügyben az árvaszék már intézkedett, ajánlatos az előző intézkedés ügyszámát is feltüntetni. Beadványokat, kérvényeket az árvaszék iktatóhivatalában (IV., Központi városháza III. pav. II. em. 57) személyesen lehet beadni hétköznaponként 11 órától 14 óráig, de postán is be lehet küldeni, utóbbi esetben azonban ügyelni kell a pontos címzésre (Budapest székesfőváros árvaszéke), mert Budapesten van a vármegyei árvaszék is. Bélyegmentesen mindazok a beadványok, amelyeket a szülő, gyám vagy gondnok ad be és amelyeket törvényes kötelezettségükből folyóan a kiskorú vagy gondnokolt érdekében terjesztenek elő. Természetszerűen bélyegmentesek azok a beadványok is, amelyekben az árvaszék felhívására való válasz van. Szegénységi bizonyítvány alapján minden beadvány bélyegmentes. A fentiek alá nem vonható minden kérvény, beadvány illetékköteles, azokon a törvényes állami bélyegilletéket (okmánybélyeg) és a városi bélyegilletéket le kell róni. A városi bélyegilleték készpénzben is befizethető az iktatóhivatalban. A bélyegilleték összegszerűségéről az árvaszék iktatóhivatala pontos felvilágosítást ad. Szegénysorsú és beadványkészítésben járatlan, írástudatlan vagy írásra képtelen felek kérelmeiket szóbelileg is előterjeszthetik az árvaszék tudakozó irodájában (Központi városháza, III. pav. II. 47.) hétköznaponként 9 órától 14 óráig. Ugyanitt általános jogi felvilágosítással is szolgálnak az érdeklődőknek.

Árvaszéki határozatok elleni fellebbvitel. Fellebbezni csak az árvaszék ügydöntő határozatai, az ú. n. véghatározatok ellen lehet. Közbenszóló, döntést nem tartalmazó határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye. A fellebbezést a kézbesítést követő naptól számított 15 napon belül lehet előterjeszteni és azt az árvaszéknél kell beadni. Az árvaszéknek joga van a fellebbezést előterjesztésnek venni és a fellebbezésben előadottak alapján határozatát saját hatáskörében módosítani, ellenkező esetben köteles a fellebbezést az iratok kapcsán a törvényhatóság közigazgatási bizottságához felterjeszteni. A fellebbezést a közigazgatási bizottság gyámhatósági küldöttsége tárgyalja, de arra a feleket nem idézi meg. A fellebbezés bélyegköteles (állami és városi bélyeg ragasztandó.) A másodfokú gyámhatóság véghatározata ellen fellebbezéssel élhet a törvényhatósági bizottság elnöke és a tiszti főügyész, — míg az érdekeltek felülvizsgálati kérelmet terjeszthetnek elő, amennyiben úgy vélik, hogy az alsófokú hatóságok hatáskörüket túllépték, vagy jogszabályt sértettek. A másodfokú véghatározat elleni fellebbezést, illetve felülvizsgálati kérelmet a másodfokú véghatározat kézbesítését követő 15 napon belül ugyancsak az árvaszéknél kell benyujtani. A felülvizsgálati kérelem szintén bélyegköteles. A felülvizsgálati kérelmet az árvaszék a belügyminiszterhez köteles felterjeszteni. Ha a belügyminiszter a hatáskör túllépését, vagy a jogszabálysértést megállapítja, joga van az alsófokú véghatározatokat megváltoztatni vagy feloldani és új eljárást elrendelni. A másodfokú véghatározat, amennyiben az elsőfokú véghatározattal azonos, rendszerint végrehajtható, de a végrehajtást akár az elsőfokú, akár a másodfokú gyámhatóság felfüggesztheti. Kivételesen az árvaszék elsőfokú véghatározata is végrehajtható, feltéve, hogy

az árvaszék azt a kiskorú vagy gondnokolt érdekében azonnal végrehajthatónak mondotta ki abban az esetben, ha a jogorvoslatból előálló késedelemből a kiskorúra vagy gondnokoltra helyrehozhatatlan kár hárulhat. A kiskorúak tartása ügyében hozott véghatározatok a fellebbezésre tekintet nélkül azonnal végrehajthatók.

Árvaszéki szakértők. A székesfővárosi árvaszék 1948. évi december hó 31-ig terjedő időre kinevezett és politikai megbízhatóság szempontjából igazolt szakértőinek névjegyzéke. *Ingatlanszakértők:* Antal Dezső építész, XI., Fadrusz-utca 14. sz., Bánó Lehel szfőv. mérnök, XI., Szent Imre herceg-útja 55. sz. fsz. 2., Bójár Géza építőmester, V., Rudolf-tér 4/a. sz., Gerlóczy Gedeon okl. építész, IV., Városház-utca 4. sz., Literáty Káldi Gyula okl. építész, XI., Bartók Béla-út 61. sz., Márkus Antal min. o. tan., IV., Kaas Ivor-utca 4. sz., I. e. 4. sz., Mueller Félix dr. építész tanár, XI., Szent Imre herceg-útja 47. sz., Novák Imre okl. építészmérnök, VI., Andrássy-út 8. sz., Rados Jenő dr. műegyetemi tanár, XIV., Szabó József-utca 14. sz., Schmitterer Jenő okl. építész, I., Szent János-tér 1. sz., Somló Emil okl. építész, V., Személynök-utca 2/b. sz., Szivessy Tibor okl. építészmérnök, V., Erzsébet-tér 15., II. 3. sz., Szőllősy Aurél okl. építészmérnök, ny. min. tan., XI., Szabolcska Mihály-utca 9. sz., Tasnádi (Trattner) Károly okl. építész, MÁV mérnök, VI., Andrássy-út 83. sz., III. 51/b., Vecsey (Wellisch) Andor műépítész, V., Kossuth Lajos-tér 4. sz., ½ em. — *Kereskedelmi és könyvszakértők:* Bíró Lajos szfőv. keresk. középiskolai tanár, VI., Székely Bertalan-utca 5. sz., Dunnay Pál dr. h. könyvvizsgáló, IV., Somogyi Béla-út 26. IV. 4. sz., Kamody József h. könyvvizsgáló, II., Batthyány-utca 2. sz., Kozma Károly dr. h. könyvvizsgáló, VI., Andrássy-út 5. sz., Litvay Nándor közs. temetk. int. igazg., II., Margit-rakpart 54. sz., Mohay Sándor Rt.-i cégjegyző, V., Mérleg-utca 3. sz., Oravecz Károly keresk. isk. tanár, IV., Apponyi-tér 1. sz., Polinszky Gyula dr. Gyógyhelyi Bizottság ellenőre a népjóléti minisztériumban, VIII., József-utca 38. sz., Rajna Tibor dr. szfőv. keresk. középiskolai tanár, VI., Szobi-utca 5. sz., Rezutsek Lajos dr. közellátásügyi min. főfelügyelő, III., Kecske-utca 30. sz., Szántó Dénes h. könyvvizsgáló, V., Rudolf-tér 6. sz., II. 10. sz., Szántó Ferenc h. könyvvizsgáló, V., Szent István-park 3., IV. 1. sz., Szokolai (Schmitt) Géza üzemi főtitkár, IX., Üllői-út 115/a. sz., Szűcs Miklós dr. h. könyvvizsgáló, V., Báthory-utca 22. sz., Varga Ferenc ny. szfőv. számv. főtan., VIII., Damjanich-utca 49. sz., I. 3. sz., Veress László h. könyvvizsgáló, XI., Orlay-utca 2/b. sz., I. 4. sz., Vicenty Sebestyén orsz. földhit. int. h. igazgató, I., Tigris-utca 33. sz. — *Gazdasági szakértők:* Gotay Zoltán szfőv. k. é. főfelügyelő, IX., Mester-utca 13. sz., Nagypataki (Reichenbach) Béla dr. műegyetemi tanár, IV., Kálvin-tér 3. sz. I., Véghelyi Ernő dr. v. jószágfelügyelő, okl. mezőgazda, IV., Ferenciek-tere 9. sz., III. 6. sz., — *Gépészeti szakértők:* Dunay András okl. gépészmérnök, II., Rhédey-utca 5. sz., Erőss Béla okl. gépészmérnök, XII., Ráth György-utca 24. sz., Freund Vilmos okl. gépészmérnök, VI., Eötvös-utca 38. sz., Füzy Rezső okl. gm. ny. szfőv. műsz. főtan., XII., Városkúti-út 1. sz., Scheuer Róbert okl. gépészmérnök, V., Rudolf-rakpart 9. sz., Zerneck Ernő okl. gm,. min. tan., XI., Bertalan Lajos-utca 15. sz. — *Ékszerszakértők:* Grónay Gabriella, férj. Ruszina Vilmosné aranyműves mester, IV., Molnár-utca 26. sz., II. 8. sz., Guttmann Imre ékszerész, aranyműves mester, VII., Erzsébet-körút 15. sz., Homolka András kereskedő, VIII., Dembinszky-utca 10. sz., Majorosi Alfréd adás-vételi üzlettulajdonos, IV., Petőfi Sándor-utca 2—4. sz., Seregi Béla aranyműves mester, VII., Holló-utca 4. sz. — *Ingó-szakértők:* Árvai László György textiltechnológus vállalat vezető, Győr, Vágóhíd-utca 1. sz., Dalári Ferenc szfőv. irodatiszt, IV., Kaplony-utca 7. sz., IV. 27. sz., Gémes (Glasz) József szfőv. s. hiv. ig., VII., Dembinszky-utca 10. sz., Homolka András kereskedő, VII., Dembinszky-utca 10. sz., Inzelt György, keresk. képviselő, IX., Thaly Kálmán-utca 14. sz., I. 1. sz., Majorosi Alfréd adás-vételi üzlettulajdonos, IV., Petőfi Sándor-utca 2—4. sz., Rátai Pál szfőv. irodafőtiszt, II., Nagybányai-út 27. sz., Tokody Lajos szfőv. irodafőtiszt, Rákosliget, VI. utca 37. sz. — *A gyámpénztári értékbetétek állandó szakértője:* Grónay Gabriella, férj. Ruszina Vilmosné aranyműves mester, IV., Molnár-utca 26. sz., II. 8. sz.

Árvízvédelem. Lásd: Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei c. a.

Árvízvédelmi telepek. Lásd: Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei c. a.

Ásványvízüzem. Lásd: Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások c. a.

Átmeneti anya- és csecsemőotthonok. Lásd: Anya- és Kisdedvédelmi Intézetek c. a.

Átmeneti gyermekotthonokba 3—14 éves fiú és 3—18 éves leányok vehetők fel, akiknek átmeneti gondozásra van szükségük, addig, míg a szülők, vagy hozzátartozók körülményei annyira változnak, hogy a gyermeket újból magukhoz vehetik, vagy amíg — szükség esetén — a gyermek végleges elhelyezése iránt történik intézkedés. Átmeneti intézeti elhelyezésre okul szolgálhat a szülők súlyos betegsége, vagy kórházi ápolása, válóper, a szülők halála, a szülők szabadságvesztése, az atya katonai szolgálata, hajléktalanság, erkölcsileg aggályos lakásviszonyok; ha a szülők súlyos betegsége a gyermeket veszélyezteti, a szülők erkölcstelen életmódja, a gyermeknek koldulásra, vagy erkölcstelen életre való kényszerítése stb. Az átmeneti otthonba való felvétel céljából a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központhoz kell fordulni, ahol kivizsgálják a felvételre szoruló gyermek helyzetét és az igényjogosultság megállapítása után a Központ intézkedik a gyermek beutalása iránt.

B

Baromfihúsvizsgálat. A székesfőváros területén levágott állapotban közfogyasztásra forgalombahozott baromfiak húsát a forgalombahozatalt megelőzően hatósági állatorvosi vizsgálatnak kell alávetni és csakis a kedvező eredményű vizsgálatot igazoló hatósági húsbélyegzővel szabad forgalombahozni vagy értékesítés céljából fölhasználni. A közfogyasztásra szánt vágott baromfiak vizsgálatát a vásárcsarnokokban és a közvágóhídon létesített baromfihúsvizsgáló kirendeltségekhez beosztott állatorvosok végzik. A vizsgálatért húsvizsgálati díjat kell fizetni. Aki baromfihúst a kötelező vizsgálat elmulasztásával bélyegzetlenül közfogyasztásra forgalomba hoz, kihágást követ el.

Bál, jótékonycélú engedélyezése. A jótékonycélú bál, mulatság, hangverseny, matiné megtartására az engedélyt, illetve a jótékonysági mivoltának az igazolását a polgármester adja. A kérvény az engedélyező hatóságnál nyujtandó be. Lásd még: Jótékonycélú hangverseny c. a.

Bánatpénzül elfogadható értékpapírok. Lásd: Üzleti biztosítékul és bánatpénzül c. a.

Beiratkozási díjak a fővárosi iskolákba. Lásd: Tandíjak c. a.

BEIRATÁSOK A FŐVÁROSI ISKOLÁKBA

Az általános iskolai rendes beírás rendszerint június hó végén az évzárást (bizonyítványkiosztást) követő 2—3 napon van. A rendes beírásokon kívül szeptember hó első napjaiban pótbeírást is tartanak azon tanulók számára, akik az évvégi rendes beírás alkalmával nem jelentkeztek, vagy időközi lakásváltoztatás következtében más iskolába kell átiratkozniok. Mind a tanévvégi rendes, mind a pótbeírás idejét Budapesten a polgármester jelöli ki és a beírások idejéről a város lakosságát hirdetményeken tájékoztatja. Az általános iskola I. osztályába beiratkozó tanulókat rendszerint szülőik kísérik a beíráshoz. Az iratkozó gyermek bemutatja születési anyakönyvi kivonatát, himlőelleni oltási bizonyítványát és lakásbejelentő lapját. Minden általános iskolának a szfőv. polgármestere külön beírási körzetet szab ki. Hogy valamely épület, utca mely beírási körzetbez tartozik, arról az iskolák kapuin a beírások idején kifüggesztett beírási körzet-kimutatások tájékoztatják a szülőket. Az általános iskola II. vagy magasabb osztályába beiratkozó gyermekek a beiratkozás alkalmával megelőző évi iskolai bizonyítványukat és lakásbejelentő lapjukat tartoznak bemutatni. — Az a tanuló, aki a tanév folyamán május hó 1-ig 10-ik életévét betöltötte, újraoltásra köteles és a következő esztendőben a beiratásnál újraoltási bizonyítványát is tartozik bemutatni. Tanköteles az a gyermek, aki hatodik életévét szeptember 15-ig bezárólag betölti. Az egy vagy két tárgyból elégtelen osztályzatot nyert általános (nép) iskolai tanuló a következő tanévi beiratkozás előtt javítóvizsgálatot tehet. Javítóvizsgát ugyanabban az iskolában kell tenni, amelyben a tanuló az előző tanévben járt. A házi vagy magánoktatásban részesítendő tanulókat a rendes tanulókkal egyidőben kell beíratni és ugyanez alkalommal kell az iskola igazgatója útján a Tanfelügyelőséghez kérvényt benyujtani a gyermeknek a mindennapi rendes iskolai oktatás alól való felmentése iránt. A magánoktatás feltételeiről az iskola igazgatója ad felvilágosítást. Amíg a Tanfelügyelő nem dönt, a gyermek rendes tanulónak tekintendő és a mindennapi általános iskolai oktatásban részt kell vennie. Ugyanezen alapon újabb felmentést csak akkor nyerhet a tanuló, ha előző tanévi magánvizsgálata sikerrel járt. Házi, illetőleg magánoktatásra minden tanévben külön kell engedélyt kérni. Az általános (nép-) iskolai magántanulókat rendszerint a tanév végén bocsátják magánvizsgálatra. Egy ízben általában csak egy osztályról tehető magánvizsga. A vizsgálat díja változó. Az érvényes díjszabás az igazgatónál tekinthető meg. A magánvizsgálatot tenni kívánó tanulónak a gondos előkészítésen kívül illetékes lelkészi hivatal bizonyítványával azt is igazolnia kell, hogy a tanév folyamán a vasár- és ünnepnapi istentiszteleteken rendesen részt vett.

A községi polgári iskolákra vonatkozólag a június végén megtartandó rendes beírások, úgyszintén a szeptember elején megtartandó pótbeírások pontos idejét a vallás és közoktatásügyi miniszter évről-évre állapítja meg. A beírások idejéről a közönség az iskolai hirdető táblákon közzétett értesítésből szerezhet tájékozódást. A beírásnál felmutatandó okmányok: 1. iskolai bizonyítvány, 2. anyakönyvi kivonat, 3. himlőoltási bizonyítvány, 4. lakásbejelentőlap. A rendes beírásokra szabott idő elmulasztása esetén a szeptemberi pótbeírások alkalmával — javító- és pótlóvizsgálatra utaltakon kívül — csak az a tanuló vehető fel, aki a rendes beírások idejének elmulasztását és a késedelem okát elfogadhatóan igazolja. A községi polgári iskolákba csak az a tanuló vehető fel, aki az iskolának az iskolai hirdetőtáblán is közzétett beírási körzetébe tartozó területen lakik. Javítóvizsgálatot az a tanuló tehet, aki legfeljebb két tantárgyból nem felelt meg. A javítóvizsgálatok szeptember első napjaiban még a pótbeiratások előtt tartatnak meg. Pótvizsgálatot tesznek azok a tanulók, akik betegségük miatt annyit mulasztottak, hogy az összefoglaló ismétléseken nem vehettek részt és így nem voltak osztályozhatók. A pótló vizsgálatok ideje ugyancsak szeptember első napjai. A másfajta iskolákból (a népiskola V—VIII., vagy a középiskola

alsó osztályaiból) a polgári iskola megfelelő osztályába átlépni kívánó tanulók felvételi, vagy különbözeti magánvizsgálatot tesznek. A felvételi vizsgálat anyagára vonatkozólag az iskola igazgatója ad pontos útbaigazítást. A felvételi vizsgáért a vallás- és közoktatási miniszter által megállapított díjat kell fizetni. A rendkívüli tárgyak (idegen nyelvek, gyorsírás stb.) tanfolyamaira a beiratások alkalmával vétetnek fel a jelentkezők. A rendkívüli tárgyak díjait a már felvett tanuló az iskolaév egész tartamára megfizetni tartozik. A gyermekek, akik a tanköteles kort még be nem töltötték (15. év), csak az esetben lehetnek magántanulók, ha betegség miatt az előadásokat nem látogathatják. Ezt a hatósági orvosnak kell megállapítania. Magánvizsgálatok évente háromszor, szeptember, december és június hónapokban tartatnak. A finomabb kivitelű rajz, a torna, esetleg csak szertorna és az ének, valamint a kézimunka alól orvosi bizonyítvány alapján egyes tanulók felmentést kaphatnak. A felmentést a rendes tanulókra vonatkozólag az iskolaorvos, a magántanulókra vonatkozólag hatósági orvos javasolja.

Középiskolákban a rendes beiratás idejét a vallás- közoktatásügyi miniszter rendelettel állapítja meg. A fővárosi középiskolákban a beiratások alkalmával minden beiratkozó tartozik a következő okmányokat felmutatni: *a)* születési anyakönyvi kivonatot, *b)* himlőoltási bizonyítványt: *c)* mult évi bizonyítványt. A pótbeiratások a középiskolákban azon tanulók részére tartatnak fenn, akik betegség miatt a tanév végén nem iratkozhattak, avagy javító-, pótló- vagy magánvizsgálat után léptek fel magasabb osztályba. A pótbeiratásokat szeptemberben, a tanév megnyitása előtt tartják. Javítóvizsgálatra csak az egy tárgyból bukott tanulók mehetnek, amit az iskola igazgatójától írásban tartoznak kérelmezni. Ez a folyamodvány bélyegtelen és legkésőbben június végéig adandó be. A tanuló csak abban az iskolában vizsgázhat, ahol eddig tanult. Megokolt esetben a tankerületi főigazgató megengedheti, hogy a tanuló javítóvizsgálatot más intézetben tehessen, de ebben az esetben tanulmányait ugyancsak abban az intézetben folytathatja. A javítóvizsgálat díjtalan, kivéve, ha más intézetben teszi a vizsgálatot, amikor vizsgálati díjat tartozik fizetni. A két tárgyból bukott tanulók javítóvizsgálati engedélyért nem folyamodhatnak. Azok az osztályt ismételni tartoznak. Különbözeti magánvizsgálatot tesz az a tanuló, aki egyik iskolafajból egy másik iskolafaj megfelelő osztalyába lép át. A különbözeti magánvizsgálat anyaga, ideje és módja, úgyszintén a fizetendő díj esetenként különböző és ezért célszerű a tanév végén az illetékes iskola igazgatóságánál tájékozódni. A különbözeti magánvizsgálat anyagát a vallás- és közoktatásügyi minisztérium külön rendeletben állapítja meg. A különbözeti magánvizsgálatra az engedélyt az iskola igazgatósága adja, kivéve a külföldön szerzett közép- vagy középfokú bizonyítvánnyal jelentkezők esetében, amikor a vizsgálatot a vallás- és közoktatásügyi minisztertől kell kérelmezni. Díjtalan magánvizsgálatot tesz az a tanuló, aki a tanév végén az összefoglalásokon nem jelenhetett meg, amennyiben betegségét tiszti orvosi bizonyítvánnyal igazolta és évközi előmenetele a kívánalmaknak megfelelt, az engedélyt az illető iskola tanári kara adja meg. Díjtalan magánvizsgálatot is csak saját intézetében teheti le a tanuló. A vizsgálat rendesen szóbeli, de szükség esetén azt írásbeli vizsgálat előzi meg. Ebben a tárgyban is a tanári értekezlet határoz. Ha a vizsgázó tanuló valamelyik tárgyból elégtelen osztályzatot nyert, akkor két hónap mulva javítóvizsgálatot tehet. Ez alatt az idő alatt saját iskolájába bejárhat, de az addig elvégzett tanítási anyagból felvételi vizsgálatra köteles. A javító-, különbözeti és dítalan magánvizsgálatok mindig szeptember első napjaiban tartatnak. Minden iskola vezetősége erre a célra rendesen három napot tűz ki. A sikerrel vizsgázott tanulók a szeptemberi pótbeiratásokra jelentkezhetnek. A szeptemberi javító és pótló érettségi vizsgálatok a tanker. főigazgató rendelete értelmében mindig szeptember első napjaiban valamelyik középiskolában tartatnak meg. Az érdekelteknek részletes utasításokat csak az illetékes iskola igazgatósága adhat. Magántanuló a középiskolai újabb rendtartás értelmében csak az a tanuló lehet, aki túlkoros, vagy betegségét tiszti orvosi bizonyítvánnyal igazolja vagy olyan vidéken tartózkodik állandóan, ahol a megfelelő iskolafaj nincs. Túlkoros az a tanuló, aki az illető osztály tanulóinak megkívánható koránál három évvel idősebb. Betegség miatt csak olyan tanuló nyerhet magánvizsgálati engedélyt, aki hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy betegsége három hónapnál hosszabb ideig tartott és az őt munkaképtelenné tette. A rendes korú tanulók részére az engedélyt az iskola igazgatója adja, ha azonban a tanulmányok folytatásában egy évnél hosszabb megszakítás van, valamint a felnőtt korú tanulóknak, a felvételt a tankerületi főigazgatótól kell kérni. A folyamodványt azonban az iskola igazgatójánál kell benyujtani. Minden magántanuló igazolni tartozik, hogy a kért vizsgálatot még sehol meg nem kísérelte. Tartozik illetőségi, illetőleg helyhatósági bizonyítványt, születési bizonyítványt és összes iskolai bizonyítványait csatolni. Amennyiben tanulmányaiban megszakítás volna, akkor a hiányzó időt hivatalos bizonylattal kell igazolnia. Az a magántanuló, aki más iskolatípusból lép középiskolába, előzetesen különbözeti vizsgálatot tesz. Ugyanez áll a szakiskolákra és a kereskedelmi iskolákra.

Kereskedelmi középiskolába készülő tanulók beiratási feltételei. A kultuszminiszter 62.400. 1940. rendeletével életbeléptetett kereskedelmi középiskolai Rendtartás alapján a kereskedelmi középiskola I. osztályába felvehető az a tanuló, aki valamely hazai gimnázium, vagy polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezte és életének 18. évét még nem töltötte be. A beiratáshoz szükséges okmányok azonosak a középiskolákéval. Javító vizsgálatot tehet az a tanuló, aki

legfeljebb két rendes tárgyból kapott elégtelen osztályzatot. Pótló vizsgálatot a következő tanév kezdetén tehet az a tanuló, aki önhibáján kívül a szorgalmi idő jelentékeny részét elmulasztotta és az évvégi osztályvizsgálatokon igazoltan maradt el. A pótló vizsgálat díjtalan. Magántanuló a kereskedelmi középiskolában nincs,így magánvizsgálat a kereskedelmi középiskolában nem tehető. Különbözeti magánvizsgálatra az kaphat engedélyt, aki a kereskedelmi középiskola magasabb osztályába a középfokú kereskedelmi szakiskolából vagy kereskedelmi szaktanfolyamról kíván átlépni.

Községi iparrajziskola. (IX., Török Pál-u. 1.) A Székesfőváros és Magyarország legrégibb iparoktatási intézete, amelyet Mária Terézia uralkodásának utolsó évében 1778-ban alapítottak. Hosszú fennállása alatt többször ment át a haladó élet követelményeinek megfelelő szervezeti változáson. Mai szervezetében: I. képesítést nyujtó szakosztályokra, II. képesítést nem nyujtó szakosztályokra, III. iparostovábbképző esti tanfolyamokra, IV. esetről-esetre rendezett tanfolyamokra tagozódik.

A képesítést nyujtó szakosztályok a következők: 1. Agyagipari-, 2. díszítőfestőipari-, 3. faipari-, 4. könyvkötőipari-, 5. bőrdíszműipari-, 6. ötvösipari- és 7. sokszorosítóipari szakosztály. Ezek III. évfolyamának elvégzése és a záróvizsga sikeres letétele után kiadott »végbizonyítvány« munkakönyv váltására és egyévi szakbavágó gyakorlat kimutatása után az illetékes Kereskedelmi és Iparkamaránál szervezett mestervizsgáló bizottság előtt a mestervizsga letételére jogosít: a IV. évfolyam (mesterképző tagozat) elvégzése és a mestervizsga sikeres letétele után kiadott bizonyítvány szakbavágó gyakorlat kimutatása nélkül az iparigazolvány kiváltására, tehát önálló iparűzésre és a mester cím használatára jogosít. A képesítést nyujtó szakosztályokra felvehetők, akik valamely közép- vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, a 14. életévüket már betöltötték és iparukra alkalmas egészséges testalkatúak, amit hiteles orvosi bizonyítvánnyal kell igazolniok. A felvételre jelentkezőknek alakrajzból és ékítményes rajzból felvételi vizsgát kell tenniök (a faiparra jelentkezők kivételével), amelynek eredménye alapján a felvételi vizsgabizottság dönt, hogy a jelentkező a választott szakosztályra felvehető-e. A mesterképző tagozatra (IV. évfolyam) a szakosztály három évfolyamát eredményesen elvégzett növendékein felül felvehetők: 1. akik az iparágnak megfelelő már hazai ipari szakiskola elvégzését szabályszerű végbizonyítvánnyal igazolják, továbbá 2. a 18. életévüket betöltött és egy évi segédi szakbavágó gyakorlatot munkakönyvvel igazoló iparossegédek, ha magyar nyelvből, számtanból, könyvvitelből, szabadkézi és mértani rajzból, valamint a szakrajzból sikeres felvételi vizsgát tesznek. Idegen állampolgárok, valamint külföldi iskolai bizonyítvánnyal jelentkezők csak a magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével vehetők fel. A felvételi kérvény a miniszterhez címezve az intézetnél nyujtandó be. A jelentkezésnél a következő okmányokat kell benyujtani: 1. a születési anyakönyvi kivonatot, 2. az újraoltási bizonyítványt, 3. a közép- vagy polgári iskola 4. osztályának elvégzését tanusító, illetőleg az utolsó iskolai bizonyítványt, 4. a választott ipari pályára való testi alkalmasságot igazoló hatósági orvosi bizonyítványt. A mesterképző tagozatra jelentkezőknél a 2—4. pontokban felsorolt okmányok bemutatása elmarad, ellenben kötelesek: ipari szakiskolai végbizonyítványokat vagy segédlevelüket és a legalább egy évi szakbavágó gyakorlatukat igazoló munkakönyvüket bemutatni. Az intézet felvesz rendkívüli növendékeket, akik a szakosztályokon tanított tárgyakra szabad választás szerint iratkozhatnak be. Ezek azonban legalább heti 8 órát kötelesek venni.

Az iparos továbbképző esti tanfolyamok az érdeklődők általános rajzi készségének kifejlesztését, valamint iparosmesterek, segédek és szerződésükben megállapított tanidő utolsó évében lévő tanoncok szakszerű és művészi irányú, a haladó ipari technika követelményeinek megfelelő továbbképzését szolgálja. A tanfolyamok a következők: 1. alakrajzi (három éves), 2. díszítő-festőipari, 3. faipari, 4. könyvkötő- és bőrdíszműipari, 5. mintázó, 6. nőiszabászati és divattervező, 7. ötvös, 8. kovácsműves, 9. sokszorosító ipari, 10. textil, 11. üvegipari. Az alakrajzi és divattervező tanfolyamra felvételi vizsga alapján bárki felvehető. A többi tanfolyamokra csak azok vehetők fel, akik a választott tanfolyamok képviselte iparágban vagy annak rokoniparaiban szerzett szakképzettségüket igazolják. Kivételesen és korlátolt számban felvehetők még a tanszerződésük utolsó évében lévő tanoncok, ha a tanfolyam látogatására mesterüktől írásbeli engedélyt nyernek. Az így felvett tanoncok azonban az iparis kolát továbbra is kötelesek látogatni. A jelentkezésnél a következő okmányokat kell bemutatni: 1. a születési anyakönyvi kivonatot, 2. az utolsó iskolai bizonyítványt, 3. a szakképzettséget igazoló iratokat, a tanoncok a tanszerződésüket. Az iparostovábbképző esti tanfolyamokon a tanítás szeptember közepétől június közepéig tart, akik valamely tanfolyamot legalább 6 hónapon át látogatták, bizonyítványt kapnak, ellenkező esetben látogatási bizonyítvány állítható ki részükre. Az esetről-esetre szervezett tanfolyamok általában az ipariskolai tanítóság szak- és továbbképzését szolgálják.

A mezőgazdasági leányközépiskola (X., Maglódi-út 8. sz.) Felvehetők négy középiskolát végzett, legfeljebb 20 éves leányok. A felvételhez szükséges okmányok: a megkívánt előképzettség igazolása iskolai bizonyítvánnyal, születési anyakönyvi kivonat és orvosi bizonyítvány arról, hogy a felvételt kérő gazdasági pályára alkalmas.

Középfokú kertészeti tanintézet. (XIV., Egressy-út 73. sz.) Az iskola négyévfolyamú. A felvételhez szükséges okmányok: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. iskolai bizonyítvány (a megkívánt előképzettség igazolására), 3. orvosi bizonyítvány (a felvételt kérőnek a kertészeti pályára való alkalmasságáról), 4. szülői beleegyező nyilatkozat, 5. illetőségi bizonyítvány (mert elsősorban budapesti illetőségű gyermekek vételnek fel).

Belépés vagy kilépés, bevett vagy elismert vallásfelekezetbe, illetve vallásfelekezetből A kilépési szándékot az elhagyni szándékozott felekezet illetékes lelkészénél két tanu előtt kell bejelenteni, illetve ezt a bejelentést ugyancsak két tanu előtt az első bejelentéstől számítandó, legkorábban a 15-ik, legkésőbben a 30-ik napon meg kell ismételni. A bejelentésekről vagy a lelkész, vagy — ha ő megtagadja — a tanuk adnak külön-külön bélyegmentes bizonyítványt, amelyekkel azon vallásfelekezet lelkészéhez kell menni, amelybe az érdekelt belépni szándékozik.

Benzinkútengedélyezés. *a)* Aki közterületen kíván benzinkutat felállítani, előzetesen közterületfoglalási engedélyt kell kérnie a pm. V. ügyosztálynál. A kérelemhez tervet, műszaki leírást és minden közmű (elektromos, gáz, víz, csatorna, posta, BSzKRt) által láttamozott helyszínrajzot kell csatolni. A közterület átengedése esetén a *b)* alatti építési engedélyt is meg kell szerezni. *b)* Magánterületen felállítandó benzinkút engedélyezéséhez a polgármesteri III. ügyosztálynál helyszínrajzzal, tervrajzzal, műszaki leírással felszerelt kérelmet kell benyujtani, a kérelem benyujtásakor az építési engedélyért fizetendő díjak lerovandók. A polgármesteri III. ügyosztály ezen kérvényt érdemi elintézés előtt véleményezés végett a polgármesteri V. ügyosztálynak és esetenként a Fővárosi Közmunkák Tanácsának küldi meg. Az építési engedély elutasítása tárgyában rendelkező polgármesteri határozat ellen a Fővárosi Közmunkák Tanácsához címzendő és a polgármesteri hivatalban benyujtandó fellebbezésnek van helye.

Beszállásolási ügyek. Lásd: Katonai beszállásolási ügyek c. a.

Bélyegkötelezettség beadványokra. Lásd: Illetékek és díjak c. a.

Bérautóügyek. Garázsból (telephelyről) megrendelésre géperejű kocsival való személyfuvarozás ugyancsak engedélyokirat alapján gyakorolható. Az engedélyokirat elnyerése iránti kérelem előterjesztési módját lásd: Autotaxi címszó alatt. Az engedélyt Budapest székesfőváros területén a polgármester adja.

Bódéfelállítási engedély. A földbe nem rögzített bódék utcán való felállításának engedélyét Budapesten a polgármester adja meg. A kérvényt a polgármesterhez kell címezni és a pm. V. ügyosztályban kell benyujtani. A kérvényhez csatolni kell: 1. a folyamodó személyi okmányait, 2. a felállítandó bódé tervrajzát, 3. a felállítandó bódé környékére vonatkozó helyszíni rajzot, 4. helyfoglalási engedélyt.

Boltkapuzatok felállítását a polgármesteri III. ogyosztálynál kell kérni. A beadvány bélyegköteles. Szükséges okmányok: 1. Terv, 3 példány 1 : 20 léptékben, alaprajz, metszet, nézet. 2. Helyszínrajz-vázlat. 3. Az egész épületről fényképfelvétel. Vonatkozó törvény: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (állami okmánybélyeg). A beadványok kiállítási módja: A kérvény a polgármesterhez címzendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új helyrajzi szám feltüntetésével, a felelős jogosult tervező nevét és lakáscímét, az érdekelt szomszédok nevét és lakcímét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. A kérvényt külzettel kell ellátni.

Bölcsődék. A bölcsődéknek célja, hogy azok az anyák, akik a nap nagy részét házon kívül, munkában töltik, gyermeküket ez idő alatt olyan helyen tarthassák, ahol azok az anya távollétében is kellő gondozásban részesülnek. Bölcsődékbe 0—1 éves korig vesznek fel csecsemőt nappali gondozásra és ellátásra. Ha az anya maga táplálhatja csecsemőjét, úgy napközben, meghatározott időben jelentkeznie kell a bölcsődében, a szoptatás végett. Ha valamely okból nem képes csecsemőjét táplálni, úgy a gyermek a bölcsődében a csecsemőgondozónő felügyelete mellett, orvos által előírt mesterséges táplálásban részesül. Az anya reggel, mikor munkába megy, csecsemőjét a bölcsődében leadja és munkája végeztével hazaviszi. Aki gyermekét bölcsődébe kívánja helyezni, jelentkezzék a lakásához legközelebb eső bölcsődénél, hol orvosi vizsgálat után és férőhely esetén a gyermek nappali gondozásra elhelyezést nyer. A bölcsődék vagy ingyen, vagy csekély fizetésért veszik a csecsemőt gondozásba. A főváros 24 körzeti védőintézetet, 5 átmeneti anya- és csecsemőotthont, csecsemők számára 9 és 1—3 éves gyermekek számára 11 napközi kisdedotthont tart fenn. A védőintézetek gondozzák szociális- és egészségügyi szempontból a terhes nőket, a szoptatós anyákat, a csecsemőket és a kisdedeket, akik a körzeti védőintézetekben ingyenes orvosi tanácsadásban részesülnek, a védőnők pedig otthonukban is felkeresik őket. A bölcsődékben és a kisded napközi otthonokban a csecsemők, illetve a kisdedek szakszerű kezelés és gondozás mellett egész nap otthont és ellátást nyernek. Az átmeneti anya-, csecsemő- és kisdedotthonokban a gondozás több hónapra szól. Az átmeneti otthonokban 81 anya, 170 csecsemő és 51 kisded, a napközi otthonokban 241 csecsemő és 358 kisded számára van férőhely.

BSE. Lásd: Budapest Sport Egyesület c. a.

BUDAPEST ÉLETÉNEK STATISZTIKAI ÁTTEKINTÉSE (1945—1946)

Havonkinti adatok 1946. februárjáig.

Megnevezés	1945												1946	
	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.
Népmozgalom. Főáttekintés.														
Házasságkötés	144	993	1.205	1.134	1.068	984	999	1.029	1.073	1.062	927	1.363	741	755
Házasságkötés 1000 lélekre	2·1	14·3	17·4	15·7	14·5	13·0	12·9	12·9	13·0	12·6	10·9	16·0	8·7	8·9
Élveszületés	1.561	1.400	1.450	1.379	1.445	1.413	1.582	1.709	1.265	930	721	850	1.085	1.195
Ebből törvényes	1.356	1.202	1.250	1.173	1.237	1.184	1.362	1.464	1.076	793	623	757	981	1.089
törvénytelen	205	198	200	206	208	229	220	245	189	137	98	93	104	106
fiú	788	743	742	736	719	741	825	876	642	466	374	448	536	637
leány	773	657	708	643	726	672	757	833	623	464	347	402	549	558
Élveszületés 1000 lélekre	22·5	20·2	20·9	19·1	19·6	18·7	20·4	21·4	15·3	11·1	8·5	10·0	12·7	14·0
Halálozás általában	11.995	7.723	5.083	3.391	2.934	2.980	2.924	2.027	1.749	1.839	1.865	2.115	2.056	1.636
Halálozás 1000 lélekre	172.8	111·3	73·2	47·8	39·7	39·4	37·7	25·3	21·2	21·9	21·9	24·8	24·1	19·2
Halálozások korcsoportok szerint.														
1 hónapon aluli	129	168	167	152	91	107	112	83	55	64	57	59	93	80
1—11 hónapos	316	329	299	175	167	456	484	271	134	117	154	165	147	88
1—4 éves	191	116	78	79	81	117	168	160	99	61	37	67	60	44
5—14 éves	305	126	102	101	70	43	53	43	64	32	45	32	33	31
15—59 éves	6.018	2.585	1.662	1.289	1.212	905	966	761	755	790	777	849	841	667
60—	4.445	3.802	2.606	1.550	1.274	1.301	1.117	690	626	760	773	918	858	710
Ismeretlen	591	597	169	45	39	51	24	19	16	15	22	25	24	16
Összesen	**1·995**	**7.723**	**5.083**	**3.391**	**2.934**	**2.980**	**2.924**	**2.027**	**1.749**	**1.839**	**1.865**	**2.115**	**2.056**	**1.636**
Természetes szaporodás	—10.434	—6.323	—3.633	—2.012	—1.489	—1.567	—1.342	—318	—484	—909	—1.144	—1.265	—971	—441
Lakásváltozások, be- és kiköltözések. [1]														
Helyben lakást változtatott személyek száma	.	.	[3] 36·5		33·2	30·5	23·4	265	20·9	22·9	19·2	17·2	14·6	11·3
Budapestre költözöttek száma	.	.	[3] 49·8		35·6	36·4	33·3	38·3	38·9	29·1	19·6	13·1	8·5	7·6
Budapestről elköltözöttek száma	.	.	[3] 51·4		14·7	12·8	9·1	10·0	7·8	9·4	8·0	8·9	7·2	6·0
Kiszámított népesség kerületek szerint: [1] [2]														
I. kerület	.	.	.	12·2	11·8	11·7	11·8	12·2	12·5	12·8	13·2	13·3	13·4	13·5
II. „	.	.	.	43·8	44·0	45·1	46·6	48·5	49·8	51·7	52·4	53·1	53·3	53·5
III. „	.	.	.	51·2	51·7	52·6	54·1	56·0	57·2	58·4	59·1	59·2	59·2	59·1
XI. „	.	.	.	50·9	53·6	55·3	57·2	59·9	63·1	65·3	66·7	67·3	67·6	67·7
XII. „	.	.	.	43·4	43·6	44·8	46·1	47·8	50·0	51·7	52·6	52·7	53·0	53·3
IV. „	.	.	.	20·6	20·9	21·2	22·0	22·8	23·7	24·3	24·6	24·7	24·8	24·8
V. „	.	.	.	70·3	72·1	73·9	75·7	78·4	80·1	80·9	82·0	82·1	82·5	82·5
VI. „	.	.	.	84·8	86·0	87·9	90·2	92·7	95·1	96·5	97·1	97·2	97·1	97·0
VII. „	.	.	.	11·6	116·1	120·5	123·4	125·4	129·4	130·7	131·0	131·0	130·6	130·3
VIII. „	.	.	.	117·0	117·1	119·8	122·0	123·4	128·2	130·4	131·0	131·1	131·1	131·0
IX. „	.	.	.	71·2	73·4	75·3	77·4	80·5	83·3	84·9	86·1	86·6	86·7	86·6
X. „	.	.	.	63·0	65·2	66·0	67·8	71·3	73·0	74·2	74·9	75·0	75·0	75·1
XIII. „	.	.	.	55·1	57·1	59·1	60·5	62·2	64·1	65·2	65·8	66·0	66·2	66·4
XIV. „	.	.	.	70·8	72·9	74·6	76·1	78·1	80·6	82·2	83·2	83·4	82·8	83·7
Összesen	.	.	.	**865·9**	**885·5**	**907·8**	**930·9**	**959·2**	**990·1**	**109·2**	**1019·7**	**1022·7**	**1023·3**	**1024·5**

[1]) Ezrekben. — [2]) A rendőri ki- és bejelentések és a természetes szaporulat alapján számítva. — [3]) Március 25-től.

Megnevezés	1945												1946	
	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.
Szfőv. egészségügyi gondozóintézetek forgalma.														
Tüdőbeteggondozó int.:														
új betegek száma	16	541	1.511	2.040	2.802	4.177	3.596	3.892	5.884	9.188	6.727	2.375	2.760	3.530
rendelések száma	615	2.446	2.723	4.213	5.121	6.724	5.948	5.822	6.503	7.440	6.345	2.603	3.717	3.972
Nemibeteggondozó int.:														
új betegek száma	—	265	395	1.621	1.227	1.435	1.071	1.626	2.409	8.297	2.491	1.995	3.705	1.992
rendelések száma	—	660	695	3.859	4.703	3.758	5.208	7.618	4.125	8.748	8.669	4.916	8.496	6.711
Idegbeteggondozó int.:														
új betegek száma	—	15	62	102	214	178	126	133	167	325	117	238	383	346
rendelések száma	—	75	235	287	443	291	348	415	531	376	594	402	603	670
Közművek.														
Budapest Székesfőváros Vízművei (ezer m³)														
Vízfogyasztás	2.665	3.950	4.575	4.633	5.967	6.722	7.383	7.739	7.236	6.696	6.057	5.938	5.922	5.474
Budapest Székesfőváros Gázművei (ezer m³)														
Leadott gáz	903	—	2	277	1.307	2.795	4.708	3.786	5.011	6.779	6.620	7.603	9.569	8.927
Budapest Székesfőváros Elektromos művei (ezer kwó)														
Szolgáltatott áram ...			28.568			17.669	22.470	26.217	28.964	36.702	41.476	41.558	45.533	39.523
Ipar és kereskedelem.														
Kiadott iparjogosítványok	—	3	158	2.850	3.349	3.984	5.908	4.553	2.772	2.730	656	483	.	.
Visszaadott iparjogosítványok	—	1	10	51	104	235	313	393	522	457	386	429	.	.
Megkötött tanoncszerződések	—	5	11	33	38	36	67	117	148	275	291	295	.	.
Kiadott munkakönyvek .	—	52	278	519	841	1.238	2.132	1.976	1.555	2.040	1.378	999	.	.
Közlekedés.														
Helyi forgalomban szállított személyek száma. [1]														
Közúti villamos és földalatti vasút	—	37	175	1.761	9.658	18.799	26.492	29.643	31.164	34.408	26.393	29.488	24.504	.
Szabadsághegyi fogaskerekű vasút	—	—	—	—	—	38	147	199	176	133	101	107	85	.
Autobusz	—	—	—	—	—	—	510	824	802	856	770	374	50	.
Csavargőzös	—	—	—	—	61	247	272	417	394	420	404	353	344	247
Összesen	—	**37**	**175**	**1.761**	**9.719**	**19.084**	**27.421**	**31.083**	**32.536**	**35.817**	**27.668**	**30.322**	**24.983**	**247**
Személyszállító járművek km teljesítménye. [1]														
Közúti villamos és földalatti vasút	—	3	17	235	1.689	3.821	4.543	5.001	4.919	5.158	4.592	3.982	4.278	.
Szabadsághegyi fogaskerekű vasút	—	—	—	—	—	7	16	18	17	16	14	14	14	.
Autobusz	—	—	—	—	—	—	19	67	75	88	79	47	15	.
Összesen	—	**3**	**17**	**235**	**1.689**	**3.828**	**4.578**	**5.086**	**5.011**	**5.262**	**4.685**	**4.043**	**4.307**	
Idegenforgalom.														
Érkezett idegenek:														
belföldiek	3	4	—	65	814	1.555	1.781	2.760	3.046	3.265	2.856	1.936	2.417	.
külföldiek	5	5	6	39	253	690	920	982	1.087	1.002	702	776	489	.
együtt	8	9	6	104	1.067	2.245	2.701	3.742	4.133	4.267	3.558	2.712	2.906	.

[1]) Ezrekben.

Megnevezés	1945 jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	1946 jan.	febr.
Érkezett árumennyiség részletezése. (ezer q)														
Élőállatok[1])	.	34	53	42	.	.	.	.	9.609	7.679	3.176	.	.	.
Élelmiszerek	.	10	36	96	.	.	.	.	617	471	468	.	.	.
Tüzelőanyagok	.	.	.	44	.	.	.	.	796	873	941	.	.	.
Ipari nyersanyagok és termékek	.	.	1	1	.	.	.	.	461	411	339	.	.	.
Egyéb árucikkek	.	3	4	5	.	.	.	.	87	133	94	.	.	.
Gabonaneműek	.	.	11	30	.	.	.	.	140	109	131	.	.	.
Őrlemények	.	6	11	7	.	.	.	.	20	18	18	.	.	.
Zöldség- és főzelékfélék	.	.	2	6	.	.	.	.	96	82	93	.	.	.
Burgonya	.	1	7	42	.	.	.	.	137	62	100	.	.	.
Tej- és tejtermékek	.	.	.	.	.	.	.	.	7	8	4	.	.	.
Élő és leölt baromfi	.	.	2	.	.	.	.	.	6	3	4	.	.	.
Zsír és olaj	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	1	.	.	.
Szárazhüvelyesek	.	3	3	4	.	.	.	.	16	14	11	.	.	.
Egyéb élelmiszer	.	.	.	7	.	.	.	.	193	173	106	.	.	.
Összesen	.	**10**	**36**	**96**	.	.	.	.	**617**	**471**	**468**	.	.	.
Kiskereskedelmi árak a vásárcsarnokokban.[2])														
Főzőliszt	.	.	.	43	50	46	53	121	218	1.260	6.682	23.261	37.760	149.619
Bab, fehér	.	.	.	18	17	18	16	33	83	357	2.514	10.065	12.440	36.075
Burgonya	.	.	.	18	17	12	22	15	15	254	2.586	9.304	17.720	51.452
Zsír	.	.	.	320	410	584	814	1.436	2.561	9.636	58.363	176.609	305.600	1,398·572
Olaj[3])	.	.	.	165	212	278	382	626	1.242	6.323	33.773	103.696	158.200	683.824
Tojás[4])	.	.	.	7	8	11	15	21	38	197	1.516	5.433	6.072	14.298
Fejeskáposzta	.	.	.	42	—	54	42	65	148	395	2.307	14.021	33.348	89.650
Hagyma	.	.	.	13	13	14	27	49	25	919	5.286	17.983	34.240	108.333
Só	.	.	.	23	31	42	55	123	309	3.051	17.063	39.684	50.848	134.857
Létfenntartási költségindex a hó közepén.[5])					Időpont:			VIII. 15.	IX. 15.	X. 15.	XI. 14.	XII. 19.	I. 16.	II. 13.
Élelmezés	—	—	—	—	—	—	—	193·8	3 25·7	1694·3	10686·6	87.755	94.139	153.477
Ruházat	—	—	—	—	—	—	—	146·5	244·3	1253·8	3370·9	27.126	33727	106.818
Fűtés, világítás	—	—	—	—	—	—	—	60·5	75·6	331·3	1417·6	13,400	12.207	31.897
Lakás	—	—	—	—	—	—	—	2·5	2·5	2·5	5·7	26·6	164·2	528·8
Egyéb szükséglet	—	—	—	—	—	—	—	93·2	134·1	388·6	2569.5	16.007	18139	60.139
Összes kiadás lakbérrel	—	—	—	—	—	—	—	**106·1**	**170·1**	**821·2**	**4673·1**	**37.775**	**40797**	**78.179**
Összes kiadás lakbér nélkül	—	—	—	—	—	—	—	**139·1**	**223·4**	**1081·4**	**6156·8**	**49.775**	**53713**	**102.825**
A székesfőváros szociális tevékenysége.														
Az anya-, csecsemő- és kisdedvédelmi intézet által gondozottak:														
terhes anyák	3.466		3.171	3.252	2.792	2.553	2.478	2.372	2.702	2.138	2.201	2.582	4.280	6.579
gyermekágyasok	585		805	720	811	792	889	1.012	1.944	736	546	412	562	735
csecsemők	10.772		12.105	11.990	11.107	10.900	11.213	11.846	13.057	11.447	11.234	10.487	10.427	11.199
kisdedek	46.197		47.736	48.322	46.326	46.443	46.432	46.451	47.490	46.051	44.896	43.605	43.888	51.917
Anya-, csecsemő- és kisdedotthonokban gondozottak:														
napközi csecsemőotthonokban	.	.	.	89	94	98	116	123	124	151	199	226	107	116
napközi kisdedotthonokban	.	.	.	81	107	161	129	199	198	226	273	284	182	203
óvodai napközi otthonokban	.	1166	1.442	1.824	2.332	2.460	3.345	3.369	2.445	3.369	2.899	2.844	2.562	2.737
Gyermekotthonokban gondozottak:														
átmeneti otthonokban	150	161	141	153	194	230	120	133	371	331	481	277	289	275
intézetekben	97	83	83	101	105	135	171	193	344	366	380	531	519	581
iparostanoncotthonokban	179	164	154	107	117	196	225	247	247	256	226	191	285	297
Üdültetésre elhelyezett gyermekek száma	74	78	78	78	78	78	1.011	1.007	474	561	672	483	464	396
A főváros által fenntartott hatósági főzőhelyek száma	20	34	.	105	123	121	119	119	127	127	133	134	129	127
A főzőhelyeken kiszolgáltatott ebédek száma ezrekben		703		306	403	442	454	400	613	806	787	768	610	575

[1]) Darabszámban. [2]) Kilogrammonkint pengőben. — [3]) liter. — [4]) darab. — [5]) 1939 augusztus 26 = 1.

»BUDAPEST« SPORT EGYESÜLET.

»Budapest« Sport Egyesület 1913-ban Bárczy István akkori polgármester elnöklete alatt alakult meg és célja a főváros hivatalaiban, üzemeiben és intézményeiben dolgozó alkalmazottak között egyrészt a sportélet fejlesztése, másrészt az alkalmazottak versenyszerű egészségügyi és szórakoztató sportolására lehetőség nyujtása. Az Egyesület megalapítása óta eltelt több mint három évtized alatt az ország egyik legnagyobb taglétszámmal rendelkező sportegyesületévé fejlődött és a sport minden ágában, hazai és külföldi viszonylatban is számos kiváló eredményt ért el. A második világháború után az Egyesület régi sportemberei dr. Kovácsházy Vilmos tanácsnokkal az élükön, hozzáfogtak az Egyesület demokratikus szellemű átszervezéséhez. Az Egyesület elnökévé: Bechtler Péter alpolgármestert választották, az ügyvezető társelnök tisztségét pedig dr. Felkay Ferenc tanácsnok tölti be. Társelnökök: Kővágó József polgármester, dr. Beliczay Imre tanácsnok, Gátonyi Béla főszámvevő, dr. Gallner Ferenc, dr. Hahn Sándor és Kovácsházy Vilmos tanácsnokok és dr. Szokolay Leó árvaszéki elnök. Alelnökök: dr. Beér János tisztifőügyész, Erdélyi Jenő az Anyaggazdasági Intézet igazgatója, dr. Homolyai Rezső és Kalmár István, dr. Széchy András és dr. Szoboszlay Ferenc tanácsnokok, Márkus Antal min. oszt. tanácsos, dr. Mihalik Gusztáv a Házinyomda igazgatója, dr. Szalay József főjegyző és Vida László gépkocsivezető. Főtitkár: dr. Halmay Zoltán főjegyző. Pénztáros: Seregély Gábor számvevőségi főtiszt. Ellenőr: Tihanyi Zoltán számvevőségi főtiszt. Háznagy: dr. Irányossy-Knoblauch Géza tanácsjegyző. Az elnökség tagjai legnagyobbrészt régi kiváló sportemberek, akik az egyes szakosztályok elnökségét és irányítását is végzik. Így Kalmár István a kiváló vívó vállalta el a vívószakosztály elnökségét; dr. Szalay József a tornaszakosztály elnökségét; dr. Gallner Ferenc a tenniszszakosztály elnökségét; dr. Hahn Sándor a síszakosztály elnökségét; Márkus Antal a vitorlás (yacht)-szakosztály elnökségét és dr. Szoboszlay Ferenc a kosárlabdaszakosztály elnökségét.

Az Egyesület szakosztályainak intézői, akik szakosztályi kérdések ügyében felvilágosítást nyujtanak:

Céllövő-szakosztály: dr. Potoczki Jenő tanácsjegyző. (Közp. városháza, IX. ügyosztály I. em. 25. Távbeszélő: 399. mellékállomás.) *Evezős szakosztály:* dr. Pallos Imre fogalmazó. (Közp. városháza, XII. ügyosztály, II. 297. távbeszélő: 426. mellékállomás.) Edzés helye: koratavasztól őszig: békásmegyeri vizisporttelep (közlekedés Császárfürdőtől HÉV-vel Békásmegyerig). — *Jégkorong- és gyephockey-szakosztály:* dr. Jeney Zoltán fogalmazó. (Közp. városháza, IV. ügyosztály. I. pavillon II. 45. Távbeszélő: 376. mellékállomás.) — *Kosárlabda-szakosztály:* F. Tóth Gyula. (IX., Dandár-utca 17.) Edzés: télen IV., Cukor-utca 6. sz. iskola tornatermében, hétfőn, szerdán és csütörtökön hölgyek részére: 3—½6 óráig, férfiak részére ½6—8 óráig. Nyáron: az egyesület népligeti tenniszpályáján. — *Repülő-szakosztály:* Takács László. (Budapest, VIII., Orczy-út 38. sz.) — *Síszakosztály:* dr. Irányossy Géza tanácsjegyző. (Közp. városháza, II. 244. Távbeszélő: 388. mellékállomás.) — *Tenisz-szakosztály:* Frigyesi Tibor mérnök. (VIII. ker. elöljáróság mérnöki hivatal, Telefon: 188—377.) — Edzés helye és ideje: Jelenleg minden vasárnap d. u. 14 óráig az Egyesült Izzó Kultúrházában Újpesten; minden szombaton: d. u. 3—5 óráig a Budai Kinizsy Tornacsarnokban a Pasaréti-úton; tavasztól: a BSE népligeti tenniszpályáján. — *Tornaszakosztály:* dr. Szalay József főjegyző. (VI. ker. elöljáróság. Aradi-utca 23. II. em. 27. Telefon: 323—735.) — *Turista-szakosztály:* dr. Szücs Lajos főjegyző. (Székesfővárosi Alkalmazottak Segítő Alapja, VII., Madách Imre-tér 2. Távbeszélő: 227—030.) — *Uszó-szakosztály:* dr. Keserű Ferenc számv. tanácsos. (Közp. városháza, II. em. 342. Távbeszélő: 192. mellékállomás.) — *Vitorlás (yacht)-szakosztály:* dr. Telegdy György segédfogalmazó. (Központi városháza II. em. 260. Távbeszélő: 221. mellékállomás, alpolgármesteri hivatal.) — *Vívó-szakosztály:* Tihanyi Zoltán számv. főtiszt. (Közp. városháza III. em. 364. Távbeszélő: 581. mellékállomás.) Edzés helye és ideje: minden kedden, csütörtökön és szombaton d. u. a IV. ker. Semmelweis-utca 2. sz. alatt — *Atlétikai-szakosztály:* (alakulóban). — *Labdarúgó-szakosztály:* (alakulóban). Mandik Béla irodafőtiszt. (Közp. városháza I. em. 77. polgármesteri X. ügyosztály 210. mellékállomás.)

A tagok közötti sporttársi és baráti kapcsolat ápolására az Egyesület minden hét szerdáján a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének székházában (IV., Reáltanoda-utca 13—15. sz. alatt) a társadalmi szakosztály rendezésében tánccal egybekötött klubnapokat tart. A klubnapokra és a társadalmi szakosztály egyéb táncos összejöveteleire névre szóló részvételi jegyeket az egyesület titkáránál dr. Telegdy György segédfogalmazónál (Városháza II. em. 260.) lehet igényelni, a tagok és az általuk meghívni kívánt vendégek részére. Az Egyesület békásmegyeri klubházában április 15-től október 15-ig a tagok részére kedvezményes üdülési lehetőség áll rendelkezésre. Az üdülő és vizisporttelepen modernül felszerelt és berendezett 1—2—3 ágyas szobák, valamint túristaszobák állnak rendelkezésre. Egyesület tagjaiként jelentkezni lehet az Egyesület titkáránál dr. Telegdy György segédfogalmazónál (Városháza II. 260.) és pénztárosánál: Seregély Gábor számvevőségi főtiszt nél (Városháza, III. emelet 363.) akik »Belépési nyilatkozat« blankettát adnak, melyet kitöltve és 2 taggal

aláíratva kell ugyanazoknál benyujtani. Az egyesületi felvétel ügyében a választmány dönt. Az Egyesület irodája: Központi városháza I. emelet 173. szám alatt van.

Budapest székesfőváros nemzetgyűlési képviselői: *Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt:* Auer Pál, Balogh András, Benkő András, Bereczky Albert, Bognár József, Csornoky Viktor, Csurgai István, Dessewffy Gyula, Eszterhás György, Felvinczy László, Futó Dezső, Gordon Ferenc, Gulácsy György, Gyulai László, Horváth János, Jármay Gyula, Jékelyi László, Kővágó József, Oltványi Imre, Pásztor Tamás, Pesta László, Pfeiffer Zoltán, Saláta Kálmán, Sári Ignác, Szemes József, Szenner József, Szolnoki István, Talinay Ferenc, Tessik Pál. *Magyar Kommunista Párt:* Apró Antal, Döbrentei Károlyné, Drahos Lajos, Gerő Ernő, Gyócsi Jenő, Kiss Károly, Kovács István, Prieszol József, Ratkó Anna, Rusznyák István, Szabó Piroska, Szipka József Varga István, Vas Zoltán, *Szociáldemokrata Párt:* Dávid János, Faragó László, Gallai Lajos, Gyurkovits Károly, Halász Alfréd, Ivanics István, Jancsecz Imre, Kárpáti Antal, Kelemen Gyula, Lányi Béla, Popik János, Révész Mihály, Ries István, Szamay Lajos, Száva István, Vágvölgyi Tibor, Visnyei Sándor. *Nemzeti Parasztpárt:* Kovács Imre. *Polgári Demokrata Párt:* Szent-Iványi Nándor. *Demokrata Néppárt:* Eckhardt Sándor. *Pártonkívüliek:* Stühmerné Oberschall Ilma, Veress Anna, Halter Béla, Slachta Margit. *A Nemzetgyűlés által választott képviselők:* Bölöni György, Juhász Nagy Sándor, Károlyi Mihály, Kodály Zoltán, Miklós Béla, Moór Gyula, Pátzay Pál, Szent-Györgyi Albert, Szőnyi István, Tamási Áron, Vámbéry Rusztem, Zsedényi Béla.

Budapesti illetőségű, vidéken lakó szegények segélyezése. A 6000/1931. M. E. sz. kormányrendelet életbeléptével (1931. november 1.) megszűnt a községi illetőség a segélyezés feltételéül szolgálni. Ennek helyébe a fentebbi értelemben vett budapesti lakóhely lépett. Ennek alapján a székesfőváros polgármestere (polgármesteri IX. ü.-o.) segélyezi azokat a vidékre költözött rászorultakat, akik a segélyezést megelőzően eltelt utolsó öt év alatt Budapesten egyhuzamban három évig laktak, vagy legalább itt a leghosszabb időt töltötték.

Budapesti Napilapok Fővárosi Rovatvezetőinek Szervezete. (Központi városháza, I. em. 88. Sajtóiroda. Távbeszélő: Városháza 189—650, 189—656 és 295. mellékállomás.) Elnök: *Nádor Jenő*, ügyvezető: Gárdonyi Jenő. Tagok: Fodor Tibor *(Kossuth Népe)* VII., Erzsébet-körút 56.; Fogarassy (Wellesz) István *(Kis Ujság)* VIII., Vas-utca 2/b., Távbeszélő: 180—546.; Gárdonyi Jenő *(Magyar Nemzet)* VIII., Népszinház-utca 31. Távbeszélő: József 427, Magyar Imre *(Magyar Nemzet)* XI., Budafoki-út 12. Távbeszélő: 268—212; Nádor Jenő *(Népszava)* VII., Hársfa-utca 37. Távbeszélő: 222—462; Pakots György *(Világ)* IV., Váci-utca 52. Távbeszélő: 182—255; dr. Rátkai Károly *(Szabadság)* VI., Felső erdősor 12; Varjas Imre *(MOT)* II., Fény-utca 2.; Vándor Pál *(Világosság)* VII., Miksa-utca 9.; Vedres Mária *(MOT)* VI., Nagymező-utca 8. Távbeszélő: 420—126.; Vigh József *(Szabad Szó)* VIII., József-körút 71—73. Távbeszélő: József 773.

Burkolási járulék. A székesfőváros által első ízben eszközölt mindennemű burkolás után, mégpedig kocsiutaknál egy-egy oldalon legfeljebb 8 méter szélességig a burkolás összes költségeinek felerésze, a gyalogútnál a szegélyezésen kívül legfeljebb 3 méter szélességig felmerülő egész burkolási költség az illető közterület mentén fekvő ingatlanokat és azok hozadékait terheli s a fővárosnak burkolási járulék címén megtérítendő. Gyalogutaknál a szegélyezés költsége a fővárosnak teljes összegben megtérítendő. Az úttest és a gyalogút kellő szintre helyezéséhez szükséges földmunkák költségei egészben a fővárost terhelik. A Duna balpartján a III.—VIII. építési övezetekben, a Duna jobbpartján pedig a II.—VIII. építési övezetekben a be nem épített saroktelkek tulajdonosai ezen szabályrendelet szerint kivetendő burkolási járulékok összegének csak 30%-át fizetik, ha a telek területét elosztva a homlokzatok hosszúságának ugyanazon mérték szerint számított összegével, az így nyert hányados a 3 egységet meg nem haladja: 40%-át fizetik, ha a hányados a 4 egységet meg nem haladja; 50%-át fizetik, ha a hányados az 5 egységet meg nem haladja; 60%-át fizetik, ha a hányados a 6 egységet meg nem haladja. Ha pedig a hányados a 6 egységet meghaladja, az egész járulékot tartoznak fizetni. Ha a saroktelken felépítmény van ugyan,de annak a házbéradó kivetésének alapjául vett tiszta bérjövedelme a kivetést megelőző évben 464 aranypengőt meg nem haladt, az ingatlan a burkolási járulék kivetése szempontjából úgy vétetik, mintha beépítetlen telek volna. Az építésügyi szabályzat értelmében önállóan beépítésre nem használható telekkönyvezett telek után a szabályrendelet szerint kivetett burkolási járulék fizetési határideje a fél kérelmére mindaddig elhalasztandó, amíg a telek beépítésre használhatóvá lesz, a kivetéssel egyidejűleg azonban a járulék telekkönyvi bekebelezése útján biztosítandó. A székesfőváros évről-évre egységesen állapítja meg egy-egy négyzetméter burkolat után a különböző burkolatnemek szerint fizetendő burkolási járulékokat, a burkolathoz és alapépítményhez felhasználtatni szokott összes anyagok és a munkabér legutóbbi tényleges költségei alapján. Ha valamely közterület burkolása azon érdekelt ingatlantulajdonosok kérelmére történik, akik az illető közterületre eső homlokzatok hosszának legalább kétharmadrészét képviselik, a burkolás összes költsége egészben az illető közterület mentén fekvő ingatlanokat terheli. Ha valamely burkolat helyett, amely után már a szabályrendeletben megállapított burkolási járulék volt fizetendő, olyan új burkolat fektettetik, amely magasabb járuléktétel alá esik, az új burkolat után burkolási járulék címen annyi fizetendő, amennyi egyrészt a régi, másrészt az új burkolat után esedékes

burkolási járulék összege között különbözetként jelentkezik. Az első rendelkezések szerint megtérítendő burkolási költség az egyes ingatlanokra a burkolt közterületre eső homlokzat hossza arányában vetendő ki s az ekként kivetett burkolási járulék bárminemű adómentességre való tekintet nélkül a székesfőváros részére minden körülmények között és feltétlenül megfizetendő. Ha az úttest egy része templomok, iskolák, kórházak vagy más középületek körül, ezek érdekéből drágább burkolatnemmel láttatik el, mint az úttest többi része, akkor az ezen drágább burkolat által érintett magántelek tulajdonosai csak az úttest többi részén alkalmazott olcsóbb burkolási nem után meghatározott burkolási járulékot kötelesek fizetni. A burkolási járulékok arra vetetnek ki, aki a kivetés idejében az ingatlan tulajdonosa. A burkolási járulékok közadók módjára a fennálló törvények és szabályok szerint közigazgatási úton hajtandók be. A burkolási járulék a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 30 nap alatt fizetendő, amely határidő lejárta után a burkolási járulék, tekintet nélkül a netalán közbevetett felszólamlásra, panaszra, nyert fizetési halasztásra vagy részletfizetési engedélyre, telekkönyvi bekebelezés útján biztosíttatik s ugyanezen határidőtől kezdve a burkolási járulék összege után a tényleges fizetés napjáig a törvényes késedelmi kamat fizetendő. A kibocsátott fizetési meghagyás ellen annak kézbesítésétől számított 15 nap alatt felszólamlásnak van helye a székesfőváros polgármesteréhez. A felszólamlás azonban a burkolási járuléknak telekkönyvi bekebelezés útján leendő biztosítását nem akadályozza. A polgármester határozata ellen, annak kézbesítésétől számított 15 nap alatt fellebbezésnek van helye a székesfőváros közigazgatási bizottságához és ennek határozata ellen panasszal lehet élni az 1896 : XXIV. t.-cikk alapján a közigazgatási bírósághoz. A burkolási járulékokról a főváros központi számvevősége külön nyilvántartást vezet, amelyet a felek is megtekinthetnek és amelynek adatairól a számvevőség az érdekelteknek szóbeli felvilágosítást és kívánságukra írásbeli igazolványt is adni köteles arról, hogy valamely ingatlant burkolási járulék terheli-e és mennyi. Ez az igazolvány bélyegköteles. A székesfőváros a felek kérelmére az esedékessé vált burkolási járulékok befizetésére előzetes telekkönyvi biztosítás s az esedékesség napjától járó törvényes késedelmi kamatok fizetésének kötelezettsége mellett az esedékességtől számított, rendszerint legfeljebb két évre terjedő fizetési halasztást, illetőleg részletfizetési halasztást, illetőleg részletfizetési engedélyt adhat. Ezen két éven túl fizetési halasztás, részletfizetés kivételesen és csakis oly feltétel alatt engedhető, ha a burkolási járulék telekkönyvi bekebelezéssel jelzálogilag kellően fedezve van.

C

Cukrászüzletek minősítési díja. Lásd : Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Családbafogadás. Ha rokon vagy jótevő a kiskorút hajlandó háztartásába befogadni és tartásáról gondoskodni, de nem kíván a kiskorú és önmaga között családjogi kapcsolatot létesíteni, tehát a gyereket nem kívánja örökbefogadni, családbafogadásnak van helye. Ez lényegileg kétoldalú jogügylet, amikor a családbafogadó a kiskorú lényegileg ingyenes eltartására vállal kötelezettséget, a kiskorú törvényes képviselője (szülő, gyám) pedig kötelezettséget vállal a kiskorú nevében arra, hogy a kiskorú a családi fegyelem és a családtagokat terhelő kötelezettségeket (engedelmesség, házi munka stb.) eltartása ellenében magára vállalja. A szerződés hatálya meghatározott időre szól. A szerződést az árvaszéknek felül kell bírálni. A szerződést három példányban elkészítve kell az árvaszékhez indokolt kérelem kapcsán előterjeszteni, az árvaszék jóváhagyás tárgyában a felek meghallgatása után határoz, Az árvaszék határozata ellen fellebbezésnek van helye, a fellebbezés bélyegköteles.

Családi név átruházása. A házasságon kívül született kiskorúra a természetes atya átruházhatja családi nevét. Ez a névátruházás a születést megelőző 3 hónapon belül is történhet. A kérelmet eziránt az árvaszéknél kell előterjeszteni. A kérelemre vonatkozóan az árvaszék meghallgatja a kiskorú leendő anyját és a születendő gyermek részére kirendelt ügygondnokot, valamint a természetes atyát és azután az iratokat az igazságügyminiszterhez terjeszti fel. A gyermek megszületése után az eljárás hasonló, csak a feleknek be kell mutatni a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, amelyben a természetes atya a gyermeket tőle származottnak elismerte. Születés előtt történő névátruházásnál hatósági orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy a gyermek 3 hónapon belül valószínűen meg fog születni. A családi név átruházása *nem* törvényesítés és a névviselésen kívül más jogi kihatása nincsen.

Csatornaépítési hozzájárulás. Lásd : Csatornázás c. a.

Csatornaszivattyútelepek. Lásd : Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei c. a.

Csatornák tisztítása és karbantartása. Lásd: Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei c. a.

CSATORNÁZÁS.

A városias együttélést szolgáló közművek között az egyik legfontosabb a *csatornázás*, vagyis a szennyvíz és csapadékvíz levezetéséről, valamint ártalmatlanná tételéről való gondoskodás. A főváros közönségének elsőrendű érdeke, hogy a csatornaüzem zavartalanul működjék és sem egészségügyi hátrányok, sem anyagi károk ne keletkezzenek. A székesfőváros csatornázási rendszere egységes, ú sztató-rendszerű, vagyis a szenny-, csapadék- és ipari víz elvezetésére közös csatornák szolgálnak. A közterületekről a víznyelők közvetítésével a csapadékvizek, az ingatlanokról és épületekről pedig a szenny-, csapadék- és iparvizek a *házi bekötőcsatornák* közvetítésével jutnak a *közcsatornákba*. Egy-egy utca szenny- és csapadékvizeinek levezetésére szolgálnak a *mellékcsatornák*. Nagyobb területekről több mellékcsatorna vizeit a *gyüjtőcsatornák*, több gyüjtőcsatorna vizeit a *főgyűjtőcsatornák* vezetik le. Valamely ingatlan szenny-, csapadék- és ipari vizeit levezető csatornának az ingatlan határvonalán belül eső, vagyis magánterületen levő része a *házicsatorna*. Az ingatlan határvonalán kívül eső, az ingatlan előtt levő közcsatornáig terjedő csatornaszakasz a *házi bekötőcsatorna*, mely a házicsatornának a közcsatornákhoz való csatlakozására szolgál. Budapesten jelenleg mintegy 32.000 ingatlan van csatornázva. A székesfőváros csatornahálózatának hossza 898.660 folyóméter. A főváros csatornázási ügyeit *Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei* (IV. ker., Eskü-tér 3) intézi. A Művek a polgármesteri II. (Út- és mélyépítési) ügyosztály ügykörébe tartoznak.

Házicsatorna. Az egyes ingatlanokra hullott esővizet valamint az egészségre ártalmas szennyes vizeket a telek határain belül a házicsatorna vezeti le. A házicsatorna az ingatlan tartozéka, megépítése és fenntartása az ingatlantulajdonos feladata. A házicsatorna építésére vonatkozó terveket a Székesfőváros Csatornázási Művei felülvizsgálják és ha azok a 96/1945. kgy. számú »Szabályrendelet a csatornákról« rendelkezéseinek megfelelnek, úgy annak megépítését engedélyezi. A házicsatorna engedélyezését a Csatornázási Művektől kell kérni. A kérvényben meg kell adni: *a)* az ingatlantulajdonos nevét és lakcímét; *b)* a csatornázandó ingatlan helyét; *c)* az épület rendeltetését; *d)* a házicsatorna anyagát, a talaj minőségét; *e)* a levezetésre kerülő szennyvíz minőségét; *f)* a berendezést készítő szerelőiparos nevét és lakcímét; *g)* a tervező nevét és lakcímét; Az adatszolgáltatás megkönnyítésére a Székesfőváros Csatornázási Műveinél erre a célra rendszeresített ürlapok szerezhetők be. A kérvényhez csatolni kell: *a)* a helyszínrajzot; *b)* az épület alaprajzát, melyen a csatorna nyomvonalát, a szerelvényeket és aknákat fel kell tüntetni; *c)* a lefolyóvezetéket; *d)* a hosszszelvényt. A tervekből a házicsatorna helye, szintmagassága, esése, mérete, valamint egyéb jellemző adatai egyértelműleg könnyen megállapítható legyen. A tervek kivitelére vonatkozólag a Csatornázási Műveknél mintarajzok állanak rendelkezésre. A kérelmet és a terveket az ingatlantulajdonosnak és a munka végrehajtására jogosult szakiparosnak kell aláírnia. Az engedélyezett munkálatok végrehajtását a Csatornázási Művek szakközegeivel ellenőrizteti. Ha a házicsatorna az engedélyezett tervnek megfelelően és az előírások betartásával épült meg, úgy a házicsatorna üzembehelyezésére a Csatornázási Művek használati engedélyt ad.

Házi bekötőcsatorna. Az ingatlan határvonalán kívül eső, az ingatlan előtt lévő közcsatornáig terjedő csatornaszakasz a *házi bekötőcsatorna*. A házi bekötőcsatornát az ingatlantulajdonos kérelmére és költségére a Csatornázási Művek építi meg. Fenntartása és karbantartása a szabályrendelet szerint a Csatornázási Műveket terheli és nem mint a multban az ingatlantulajdonost. A házi bekötőcsatorna helyét a közcsatorna falába beépített elágazásokra való figyelemmel a Csatornázási Művek határozza meg. Ezért ajánlatos már a házicsatorna tervezésénél a házi bekötőcsatorna helyét a Csatornázási Műveknél megtudakolni. A házi bekötőcsatornák átépítése esetén a költségeket az tartozik viselni, akinek az átépítés érdekében áll. Az épület lebontása esetén az ingatlantulajdonosnak saját költségén a házi bekötőcsatornát el kell távolítani és a közcsatornát a csatlakozásnál el kell falazni. A szabályrendelet 4. §-a részletesen szabályozza, hogy milyen anyagokat tilos a csatornába bevezetni. A szabályrendelet rendelkezéseinek megszegőit az illetékes kerületi elöljáró pénzbírsággal sujthatja.

Közcsatorna. A házi csatornák, illetve a házi bekötőcsatornák által levezetett szennyvizek, csapadékvizek továbbvezetésére szolgálnak a *közcsatornák*. A szabályrendelet 2. §-a szerint a székesfőváros közterületein a szenny-, csapadék-, valamint az iparvizek elvezetésére szolgáló csatornák, csatornázási berendezések építése, átépítése, karbantartása, tisztítása, a szennyvíz, a csatornaiszap hasznosítása a Csatornázási Művek feladata. Ha a közcsatorna építése magánérdekből szükséges, az érdekeltek költségére külön megállapodás alapján az építést a Csatornázási Művek végzi el. Minden beépített ingatlan házicsatornáját, ha előtte a közcsatorna megépült, abba be kell kapcsolni. Az ipartelepekkel a Csatornázási Művek az ipari vizek elvezetése tekintetében külön megállapodást köt.

Csatornaépítési hozzájárulás. A 96,1945. kgy. számú csatornázási szabályrendelet megszüntette azt a régi, sokszor bírálgatott rendelkezést, mely szerint az utcai közcsatorna teljes építési költségét a közcsatornával ellátott út, utca vagy tér mentén, a csatorna hosszvonalának

mindkét oldalán fekvő ingatlanok tulajdonosai, homlokzathosszúságuk arányában viselték, még az esetben is, ha a közcsatornát nem használták. Így az üres telkek után is éppen úgy meg kellett a csatornázási járulékot fizetni — a csatornaépítés befejezte után —, mint a beépített ingatlanok után. Az új csatornázási szabályrendelet e helyett az ingatlantulajdonos terhére kétféle díjat vezetett be: *a csatornaépítési hozzájárulást és a csatornahasználati díjat. A csatornaépítési hozzájárulást az ingatlan tulajdonosa csak az ingatlan házicsatornájának a közcsatornába való bekötésekor tartozik fizetni* és azután a homlokzat után, melyen át a házicsatorna a közcsatornához csatlakozik. A csatornaépítési hozzájárulásnak az ingatlan 1 fm. homlokzatára eső összege: az 1 fm. szabványos 60×90 cm méretű, a térszint alatt 4 m mélységben épített fenékburkolással ellátott portlandcementbeton csatorna költségének félösszege, melyet évről-évre a polgármester állapít meg. Ennek megfelelően a csatornaépítési hozzájárulás összege független a megépült csatorna méretétől, az altalajviszonyoktól, az utcák szerint változó tényleges építési költségektől, hanem minden utcában azonos. Ha az ingatlan előtt a közcsatornát annak építésétől számított 50 éven túl kell átépíteni, az ingatlantulajdonosnak a közcsatorna átépítésének időpontjában megállapított csatornaéptési hozzájárulást kell megfizetni. Ha a közcsatornát 30 éven túl, de 50 éven belül kell átépíteni, úgy a csatornaépítési hozzájárulás csak 50%, mely összeget a házicsatorna bekötése előtt, vagy telekkönyvi biztosítás mellett részletfizetéssel kell a Székesfőváros Csatornázási Műveinek megfizetni.

Csatornázási Művek. Lásd: Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei c. a.

Csecsemőkelengyeellátás. Az inséges helyzetben lévő anyák részére az Anya- és Kisdedvédelmi Intézet által kiadott csecsemőkelengye-utalványokra a főváros vándor-kelengyéket szolgáltat ki, 8 hónapi használatra, kölcsöndíj nélkül.

Csecsemőotthonok. Lásd: Anya- és Kisdedvédelmi Intézetek c. a.

Csecsemővédelem. Lásd: Anya- és Kisdedvédelem c. a.

Cseléd bejelentése. Lásd: Háztartási alkalmazott c. a.

Cselédkönyvet minden 12 évet betöltött férfi vagy nő kaphat, ha személyazonosságát okmányokkal kellőleg igazolta és ha egészségi okok (trachoma stb.) ezt nem gátolják. Végett születési bizonyítványával, vagy házasságlevelével, illetőségi, vagy községi bizonyítvánnyal stb., továbbá rendőrségi bejelentőlappal és két darab fényképpel köteles megjelenni a lakása szerint illetékes kerületi rendőrkapitányságon, ahol orvosi vizsgálat után a könyvet kiállítják.

D

Dajkaságbaadás. Ha valaki gyermekét dajkaságba akarja adni, a dajkával (tápanyával) együtt a ker. elöljáróságnál kell megjelennie. A ker. elöljáróság a dajka (tápanya) egészségi állapotának, valamint lakás- és egyéb körülményeinek megvizsgálása után dajkasági engedélykönyvet állít ki. Engedélykönyv nélkül gyermeket dajkaságba fogadni nem szabad. A dajkaságba adott gyermeket a ker. elöljáróság a ker. orvosok útján állandóan ellenőrizteti. Ha akár egészségügyi, akár a lakásviszonyok tekintetében kifogás merül fel, a további gyermektartást a ker. elöljáróság a tápanyától megvonja. Ha a tápanya lakást vagy kerületet változtat, köteles azt annak az elöljáróságnak, ahol eddig lakott és annak, ahová költözik, bejelenteni. Ugyancsak a lakhely szerint illetékes kerületi elöljáróságnál kell panasz esetében jelentkezni.

Demokrata Néppárt. Lásd: Közgyűlésen kápviselt pártok c. a.

Demokrata Párt. Lásd: Közgyűlésen képviselt pártok c. a.

Dispenzáció. Lásd: Felmentés házassági kihirdetés alól c. a.

Dolgozók iskolája. Lásd: Iskolák c. a.

Dózsa György-munkásotthon. (VI., Dózsa György-út 150.) Az intézmény 027/44 négyszögölnyi területen épült 3 emeletes épület. 1912-ben nyílt meg. Célja: a nőtlen, kiskeresetű munkások részére hajlékot nyujtani s így az ágyrajárást megszüntetni. E cél megvalósítása érdekében a főváros az épületet úgy építette és rendezte be, hogy lakói az otthonban nemcsak lakást, hanem ezenfelül bizonyos kényelmet és szórakozást is találjanak. Minden lakónak külön fülkéje, az épületben étkezőhelyiség van. Olvasóterem és könyvtár is áll a lakók rendelkezésére. A konyha 1500 személy étkezését tudja biztosítani. Az intézményben 438 férőhely volt. Az ostrom alatt ez az intézmény is károkat szenvedett, férőhelyek száma jelenleg 317. Az otthont *Kovács Kálmán* irodafőtiszt vezeti.

Drogista továbbképző tanfolyam. Lásd: Iskolák c. a.

Dunafürdők. Lásd: Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások c. a.

Dunai életmentés megszervezése az 1876. évi XIV. tc. 41. §-án alapszik. Hivatkozott szakasz *a)* pontja a helyi hatóságok kötelességévé teszi, hogy »mentő intézetek állíttassanak«.

A Dunai Életmentés hajóparkja, őrbódéi és egyéb felszerelései a főváros tulajdonát képezik. Az életmentési szolgálatot és a gazdasági ügyek ellátását — ez utóbbit átruházott hatáskörben — a főváros rendelkezésére bocsátott fedezet terhére — a m. államrendőrség végzi.

Dunapartok hasznosítása évről évre nyilvános pályázati hirdetmény útján történik. A fizetendő partbéreket a főváros a rakpartok fekvéséhez és használhatóságához képest szakaszonként állapítja meg; évi összegük ezidőszerint fm-ként 3200—32.000 adópengő között váltakozik. A rakpartok egyéb jövedelmeit képezik még a kikötési díjak, amelyeket mind a bérelt rakpartokon, mind a szabad kikötőkben kikötő mindennemű hajók és úszó egységek után fizetni kell, azonkívül a rakodóhelydíjak. A rakpartokon levő s a székesfőváros tulajdonát képező kisebb házak és raktárak ugyancsak bérlet útján évről évre hasznosíttatnak. A kikötési és rakodóhelydíjakat a Dunaparti Felügyelőség (jelenleg Központi városháza, II. pav., I. em. 29.) szedi be s egyben a székesfővárosban kikötő összes hajókról s azoknak áruforgalmáról rendszeres nyilvántartást vezet. A felügyelőség ezenkívül állandóan ellenőrzi, hogy a rakodópartok használata az általános és különös partbérleti feltételeknek megfelelően történik-e.

E

Ebtartás. Minden ebtulajdonos köteles ebét minden év január havában a ker. elöljáróság nyomtatvány-ürlapján bejelenteni, továbbá minden évben osztályozás és állatorvosi vizsgálat céljából bemutatni és az ebadót a ker. pénztárnál befizetni. Az ebadó évi összegét a földmívelésügyi miniszter állapítja meg. Aki adóját nem fizeti ki, annak adóköteles ebét a ker. elöljáróság intézkedésére az állategészségügyi telep befogja. Minden 3 hónapos kort elért ebet gyakorlatra jogosult állatorvossal be kell oltatni veszettség ellen, az oltást évente meg kell ismételni, de az nem teszi feleslegessé az ebtartással kapcsolatos óvatossági rendszabályokat (póráz, szájkosár). Az oltás díját szabályrendelet állapítja meg. Hatósági szegénységi bizonyítvánnyal rendekező tulajdonos ebét a kerületi állatorvos díjmentesen oltja. Ebzárlat esetén az ebek megkötve tartandók, — házon kívül pedig pórázon, szájkosárral ellátva vezetendők. Ennek elmulasztása esetén az ebtulajdonos ellen kihágási eljárás indíttatik. Az ebzárlat alatt a gyepmesteri hivatal által befogott ebek az állategészségügyi telepen 90 napi megfigyelés alá kerülnek, de az ebbirtokos kérelmére érzékeny vagy nagyértékű ebek házi megfigyelését is engedélyezheti a ker. elöljáróság. Ez esetben a ker. állatorvos az ebet az ebtulajdonos lakásán háromhetenként megvizsgálja. A vizsgálat díját a ker. elöljáróság pénztárába előzetesen be kell fizetni.

Egészségügyi panaszok. Mindennemű, az egészséget veszélyeztető ártalomra vonatkozó panasszal a kerületi tiszti orvoshoz lehet fordulni beadvánnyal vagy szóbelileg, utóbbi esetben a panaszról jegyzőkönyvet vesznek fel. Ilyen panasz nagyon sokféle lehet (nedves lakás, elromlott illemhely, felhalmozott szemét, piszkos udvarok, folyosók, egészségre ártalmas ételek, italok, műhelyek, eltitkolt fertőző bajok, fertőző betegek, ahol a környezet nem tartja be az előírt óvórendszabályokat stb.). A tiszti orvos a panaszt megvizsgálja és a kerületi elöljáró véghatározattal intézkedik.

Egészségügyi vizsgálatok. az 1876 : XIV. tc. alapján történnek. A vegyvizsgálatok végzésére Budapesten kizárólag a székesfővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (Központi városháza) illetékes. Hivatalos mintát annak a kerületnek a tiszti orvosa, esetleg vásárfelügyelője vehet, akinek kerületében van az az üzlet, ahol a kifogásolt cikket vásárolták. Magánmintavétel is lehet hiteles, de ez oly körülményes, hogy panasz esetén legcélszerűbb az illetékes tiszti orvoshoz vagy vásárfelügyelőhöz fordulni.

Egészségvédő Intézetek. A főváros mindig nagy gondot fordított lakosságának megelőző egészségvédelmére, mert tudatában volt annak, hogy ezzel a megelőzéssel csökkentheti később a betegek s ezzel a kórházi ápoltak számát is. Ez a meggondolás vezette akkor, mikor közgyűlési határozat alapján már 1917-ben felállította az első tüdőbeteggondozó intézetet, melyet később több kerületi intézet felállítása követett, úgyhogy a mostani világháború kitörése idején már tíz volt működésben. 1931-ben az ideg- és elmebetegek gondozásának és felügyeletének hatályosabbá tétele érdekében a főváros az első idegbeteggondozó intézetét állította fel. Később az 1940. évi VI. tc. alapján a törvény rendelkezéseiben foglalt meghatározott munkakörön túlmenően önálló nemibeteggondozó intézeteket létesített s ezzel a betegségek megelőzése terén példátadóan járt el. Budapest ostroma az intézetekben is óriási károkat okozott, úgyhogy azokat csak a legnagyobb nehézségek és megfeszített munka árán sikerült rendeltetésszerű feladatuknak megfelelően megindítani. De a változott viszonyok természetszerűleg a feladatokat is megsokszorozták és jórészt meg is változtatták. Így például új nemibeteggondozó intézetek sürgős felállítása vált szükségessé. A szervezés kérdésében is változás történt, amennyiben ezeknek az intézeteknek az irányítását a székesfőváros egységes közegészségügyi politikájának érdekében az elmult évben a tiszti főorvosi hivatal vette át. A jelenleg működő intézetek a következők:

Tüdőbeteggondozó intézetek: Igazgató-főorvos: *dr. Földes Aladár.* Központi intézet: VI., Dévai-utca 15/a (ellátja a VI. és XIII. ker. lakosságát), távbeszélő: Lipót 299; I. ker., Pauler-utca 22., vezető: dr. Surányi Ede mb. vezető-főorvos, távbeszélő: 160—882; II. ker., Tölgyfa-utca 10., vezető: dr. Szörényi Richard vezető-főorvos; III. ker., Szentendrei-út 21., vezető: dr. Haynal Tibor megbízott vezető-főorvos, távbeszélő: 162—167; VII. ker., Rózsák-tere 2., vezető: dr. Járfás Sándor vezető-főorvos, távbeszélő: 220—434; VIII. ker., Kistemplom-utca 6., vezető: dr. Babarczy Mária vezető-főorvos; IX. ker., Mester-utca 33., vezető: dr. Martin András vezető-főorvos; X. ker., Mázsa-tér 9., vezető: dr. Baitz Géza vezető-főorvos, távbeszélő: 183—098; XI. ker., Kökörcsin-utca 5., vezető: dr. Zsögön Béla vezető-főorvos, távbeszélő: 258—420; XIV. ker., Újvidék-utca 5., vezető: dr. Korányi Sándor vezető-főorvos, távbeszélő: 120—806.

Idegbeteggondozó intézetek: Megbízott vezető-főorvos: dr. *Szirtes Gyula.* Központi intézet: VII., Rózsák-tere 2., távbeszélő: 220—434, rendelés: kedd, csütörtök, szombat 12—2-ig; V. ker., Honvéd-utca 29., távbeszélő: 122—277, rendelés hétfő, szerda, péntek 12—2-ig; IX., Közraktár-utca 24., távbeszélő: 189—262, rendelés: hétfő, szerda, péntek 12—2-ig; I., Mártírok-útja 99., rendelés: kedd, péntek 12—2-ig; XII., Böszörményi-úti elöljáróság, rendelés: kedd, péntek 12—2-ig.

Nemibeteggondozó intézetek: Vezető-főorvos: *dr. Guszmann József* egy. tanár. Központi intézet: VIII., József-utca 49. (Ellátja a IV. és VIII. kerület lakosságát), távbeszélő: 136—156; II., Tölgyfa-utca 10. sz. (ellátja az I. és II. kerület lakosságát), vezető: dr. Weisz Gyula intézeti orvos; III., Fényes Elek-utca 1., vezető: dr. Pilau Gusztáv intézeti orvos, VI., Dévai-utca 15/a. (Ellátja az V. és VI. ker. lakosságát), vezető: dr. Balassa Benő intézeti orvos, távbeszélő: Lipót 299; VII., Rózsák-tere 2., vezető: dr. Egyedi Dávid intézeti orvos, távbeszélő: 220—434; IX., Gr. Haller-utca 38.288. hrsz., vezető: dr. Müller Imre intézeti orvos, X., Pongrác-út 9., vezető: dr. Hajós Imre intézeti orvos, XI., Kökörcsin-utca 5., vezető: dr. Bárd Rudolf intézeti orvos, távbeszélő: 258—420; XII., Olaszfasor 20., vezető: dr. Németh Pál intézeti orvos, távbeszélő: 161—265.

Egészségvizsgáló Intézet. Lásd: Üzemi Egészségvizsgáló Intézet c. a.

Egyesületek alapítására az alapszabálytervezet egyidejű bemutatása mellett, a törvényhatóság első tisztviselőjénél benyujtott és a belügyminiszterhez címzett beadványban kell az alapszabályok láttamozását kérni. Akik bármilyen célú egyesületet óhajtanak alapítani, kötelesek az illetékes rendőrhatóságnak is bejelentett alakuló közgyűlést egybehívni. Ha az alakuló közgyűlés az alakítandó egyesületnek a 77.000/1922. B. M. számú rendelete alapján elkészített alapszabálytervezetét elfogadta, azokat a belügyminiszterhez címzett kérvény kapcsán a polgármesterhez kell beterjeszteni. A kérvényhez mellékelni kell az alapszabályoknak 5 példányát, az alakuló közgyűlési jegyzőkönyv 5 példányát, az ideiglenes tisztikar teljes személyi adatait tartalmazó (név, foglalkozás, lakás, születési helye és ideje, szülők neve) névjegyzék 5 példányát. Azon egyesületek alapszabályait, melyek működési körüknél fogva a belügyminiszteren kívül más szakminiszter ügykörét is érintik, 6 példányban kell bemutatni. A beadványban részletesen felsorolandók az egyesület megalakításának és működésének indokai, továbbá részletesen indokolandó, hogy az alakulni kívánó egyesület jövőbeni működéséhez milyen anyagi előfeltételekkel rendelkezik. A felsoroltak szerint felszerelt kérelem a polgármester véleményével lesz felterjesztve a belügyminiszterhez, illetve az illetékes szakminiszterhez láttamozás céljából.

Egyesületek nyilvántartása, ellenőrzése és vizsgálata. A láttamozott alapszabályokkal bíró egyesületeket természetük szerint a polgármesteri IV., IX. és XV. ügyosztályok, valamint a székhelyeik szerint illetékes kerületi elöljárók tartják nyilván. A Társadalmi és Sportegyesületek, Klubok, Kaszinók, Társaskörök stb. a polgármesteri IV. ügyosztály, a kifejezetten közjótékonyságot végző egyesületeket a polgármesteri IX. ügyosztály, az ipari és kereskedelmi és általában ilyen vonatkozású érdekképviseleti egyesületeket a polgármesteri XV. ügyosztály tartja nyilván. Az elsőfokú felügyeletet ugyancsak nevezett ügyosztályok látják el. Az egyesületek ellenőrzését átruházott hatáskörben a székhely szerint illetékes kerületi elöljárók végzik. Az egyesületek elleni vizsgálatot az illetékes miniszter, vagy a polgármester rendeli el. A vizsgálatot ugyancsak a székhely szerint illetékes kerületi elöljárók folytatják le. A lefolytatott vizsgálat eredményéhez képest elsőfokon a polgármester, másodfokon a belügyminiszter, illetve az illetékes szakminiszter határoz. Mindennemű székhelyváltozást a kerületi elöljáró útján a polgármesterhez be kell jelenteni. Az egyesület vezetőségének ezt a bejelentését a magyar rendőrség budapesti főkapitányságához (államrendészeti osztály) is meg kell tenni.

Egyéni lap, hadigondozási igazolvány, a hadigondozottak személyi adatait tartalmazó nyilvántartási lap, melyet a kerületi elöljáróságokon működő igénymegállapító bizottságok állítanak ki és őriznek. Egyéni lapról szóló másolatot a fél kérésére a hatóság díjmentesen állít ki.

Egyházak segélyezése. Lásd: Felekezeti segélyek c. a.

Egyházi adó megfellebbezése. Ha valamely izr. vallású, budapesti lakos terhére több izr. autonóm hitközség vet ki egyházi (hitközségi) adót, az 1888. évi 1191. számú vallás- és köz-

oktatásügyi miniszteri rendelet értelmében a polgármester hivatott elsőfokon eldönteni, hogy melyik autonóm izr. hitközség jogosult az adóztatásra. Az elsőfokon hozott véghatározat ellen beadott fellebbezés alapján, az 1932. évi 4470. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri körrendelet értelmében másodfokon és végérvényesen a vallás- és közoktatásügyi miniszter dönt. Ugyanez az eljárás az izr. hitközség által kivetett adó jogalapjának megtámadása esetén. A r. kat. és a protestáns hitfelekezetek adóügyeit az egyházközségi autonóm fellebbviteli hatóságok intézik.

Egyházi hivatalok. — Római katolikus plébániák: *Várbeli plébániahivatal*, I., Tárnok-u. 2. dr. Kátay Béla pápai kamarás, plébános; *Tabáni plébániahivatal*, I., Döbrentei-utca 20. dr. Tille Gyula plébános; *Krisztinavárosi plébániahivatal*, I., Mészáros-u. 1., dr. Szabó Imre tb. kanonok-plébános, budai kerületi esperes. *Alsóvízivárosi plébániahivatal*, II., Fő-u. 32., Kapucinusrend; *Felsővízivárosi plébániahivatal*, II., Batthyány-tér 7. Molnár László apát-plébános; *Országúti plébániahivatal*, II., Mártirok-útja 23. Ferencrend; *Újlaki plébániahivatal*, III., Bécsi-út 32. dr. Pálfy Lajos plébános; *Óbudai plébániahivatal*, III., Lajos-u. 108. Leiner Mihály plébános; *Római fürdői helyi lelkészség*, III., Zaránd-u. 35. Madaras Aurél helyi lelkész; *Szűz Mária Szíve (Kövi Szűz Mária) plébániahivatal*, III., Szentendrei-út 111—113. Peisz Lajos plébános; *Belvárosi plébániahivatal*, IV., Eskü-tér 2. Bednárz Róbert pápai prelátus, plébános,; *Szent István Bazilika Plébániahivatal*, V., Szent István-tér 14. dr. Tarnóczy János plébános, pesti belső kerületi esperes; *Szent István város lőportárdülői plébániahivatal*, V., Váci-út 48/a. dr. Zaymus Gyula érseki tanácsos, plébános; *Szent Család plébániahivatal*, VI., Szondy-u. 67. Sármány Ferenc érseki tanácsos, plébános; *Terézvárosi plébániahivatal*, VI., Érsek-u. 2. dr. Hévey Gyula pápai kamarás, plébános; *Erzsébetvárosi plébániahivatal*, VII., Rózsák-tere 8. dr. Hites Ignác plébános; *Regnum Marianum plébániahivatal*, VII., Damjanich-u. 40. dr. Némethy Ernő pápai kamarás plébános; *Szent József plébániahivatal*, VIII., Mária Terézia-tér 7. Blieszner Ágoston prépost, plébános; *Szent Rókus plébániahivatal*, VIII., Gyulay Pál-u. 2. Molnár Frigyes pápai kamarás, plébános; *Belsőjózsefvárosi Krisztus Király plébániahivatal*, VIII., Reviczky-u. 9. dr. Vargyas Tivadar érseki tanácsos, plébános; *Ferencvárosi plébániahivatal*, IX., Bakáts-tér 13. Ferenczy Géza plébános; *Középsőferencvárosi plébániahivatal*, IX., Gróf Haller-tér, dr. Töttössy Miklós pápai kamarás, prépost, plébános; *Külsőferencvárosi plébániahivatal*, IX., Üllői-út 145. Farda Adolf plébános; *Soroksári-úti plébániahivatal*, IX., Illatos-úti elemi iskola, Szabó László plébános; *Kőbányai plébániahivatal*, X., Szent László-tér 21. dr. Rajkay Sándor plébános; *Tisztviselőtelepi plébániahivatal*, X., Család-u. 40. Légrády János plébános; *Kada-utcai helyi lelkészség*, X., Kada-u. 25. Pulai István helyi lelkész; *Törökőri plébániahivatal*, X., Kerepesi-út 33. dr. Kemény Aladár plébános; *Kelenföldi plébániahivatal*, XI., Szent Imre herceg-útja 7. Kalmár Ödön h. plébános; *Külső Kelenföldi Szent Gellért plébániahivatal*, XI., Kelenföldi-út 21. Bárány Anzelm h. plébános; *Szent Adalbert plébániahivatal*, XI., Fehérvári-út 88. Mihályi Tamás plébános; *Városmajori plébániahivatal*, XII., Csaba-u. 3. Láng János plébános; *Felsőkrisztinavárosi plébániahivatal*, XII., Szendy-árok 8204/8. hrsz. Szelényi István plébános; *Zugligeti lelkészi hivatal*, XII., Zugligeti-út 12. dr. Huszár Elemér lelkész; *Istenhegyi helyi lelkészség*, XII., Diana-út 15/a, dr. Szabó János helyi lelkész; *Magdolnavárosi plébániahivatal*, XIII., Béke-tér, Schuszter Antal plébános; *Külső Váci-úti plébániahivatal*, XIII., Babér-u. 13—15. Mester Jenő plébános; *Külsőmagdolnavárosi helyi lelkészség*, XIII., Szent László-út 139. dr. Balázs Lajos helyi lelkész; *Vizafogói helyi lelkészség*, XIII., Váci-út 87. Kisceli József helyi lelkész; *Zuglói plébániahivatal*, XIV., Bosnyák-u. 26. Barkóczy Sándor prépost, plébános, pesti külső kerületi esperes; *Thököly-úti plébániahivatal*, XIV., Thököly-út 51. Domonkosrend; *Herminamezői plébániahivatal*, XIV., Kassai-tér, Seres Ferenc plébános; *Rákosfalvai plébániahivatal*, XIV., Templom-tér 1. dr. Meszlényi Mihály plébános; *Budai görög katolikus plébániahivatal*, II., Pálffy-tér 5. dr. Sztankay András püspöki tanácsos, plébános; *Pesti görög katolikus plébániahivatal*, VII., Rózsák-tere 9—10. dr. Krajnyák Gábor tb. kanonok, plébános. — Református egyházközségek: *Budapesti ref. egyházközség*, IX., Kálvin-tér 7., *Budapest—Kelenföld—Lágymányosi ref. egyházközség*, XI., Lenke-út 44.; *Budai ref. egyházközség* II., Szilágyi Dezső-tér 3.; *Budahegyvidéki ref. egyházközség*, I., Királyhágó-u. 16. I. em. 1.; *Óbudai ref. egyházközség*, III., Calvin-u. 4.; *Pesti német ref. egyházközség*, V., Gróf Klebelsberg Kunó-u. 18; *Felső lipótvárosi ref. egyházközség*, V., Báthori-u. 24. I. em. 4.; *Külső Szent István városi ref. egyházközség*, VI., Tutaj-u. 15.; *Magdolnavárosi ref. egyházközség*, VI., Frangepán-u. 43.; *Fasori ref. egyházközség*, VI., Vilma királynő-út 5—7.; *Baross-téri ref. fiók egyházközség*, VII., Bethlen-u. 11.; *Zuglói ref. egyházközség*, XIV., Róna-u. 75.; *Józsefvárosi ref. egyházközség*, VIII., Salétrom-u. 5., *Külső Józsefvárosi ref. fiók egyházközség*, VIII., Salétrom-utca 5.; *Kálvin-téri ref. egyházközség*, IX., Kálvin-tér 7.; *Kőbányai ref. egyházközség*, X., Ihász-utca 15.; *Tisztviselőtelepi ref. egyházközség*, X., Család-u. 8. — Evangélikus egyházközségek: *Kelenföldi ág. h. ev. egyházközség*, XI., Lenke-út 56.; *Budai ág. h. ev. egyházközség*, I., Verbőczy-u. 28.; *Óbudai ág. h. ev. egyházközség*, III., Zichy-u. 7.; *Pesti evangélikus magyar egyházközség*, IV., Deák-tér 4.; *Pesti ágostai német egyházközség*, IV., Deák-tér 4.; *Fasori ág. h. ev. lelkészi kör*, VII., Damjanich-u. 28/b; *Pesti ágostai (Rákóczi-úti tót) egyházközség*, VIII., Rákóczi-út 57.; *Kőbányai ág. h. ev. lelkészi kör*, X., Kápolna-u. 14. — Unitárius egyház lelkészi hivatala: V., Koháry-u. 4. — Görögkeleti egyházközségek: *Budai görög-*

keleti szerb egyház, I., Attila-körút 51.; *Pesti görög keleti szerb egyházközség*, IV., Veres Pálné-u. 23.; *Pesti görögkeleti és macedón oláh egyházközség*, IV., Petőfi-tér 1.; *Pesti görögkeleti román egyházközség*, VII., Holló-u. 8. — Izraelita hitközségek: *Budai izr. hitközség*, II., Fő-utca 12.; *Újlaki izr. hitközség*, II., Mártirok útja 5/a.; *Óbudai izr. hitközség*, III., Lajos-u. 163.; *Pesti izr. hitközség*, VII., Síp-u. 12.; *Pesti izr. hitközség (orthodox)*, VII., Dob-u. 35.; *Kőbányai izr. hitközség*, X., Cserkész-u. 12. — Baptista egyházközség: VIII., Kistemplom-u. 12

Elbocsátás a magyar állam kötelékéből. Elbocsátható az állam kötelékéből az a magyar állampolgár: 1. aki rendelkezési képességgel bír, aminek hiányát atyja, gyámja vagy gondnoka gyámhatósági jóváhagyott beleegyezése pótolja; 2. aki állami és községi adóhátralékban nincs; 3. aki nem áll büntető vizsgálat vagy még végre nem hajtott büntető bírói ítélet alatt. Ezen előírt kellékek fennforgását az eljáró polgármesteri IV. ügyosztály hivatalos megkeresések útján hivatalból állapítja meg. A belügyminiszterhez címzett kérvényt a polgármesteri IV. ügyosztályban (Központi városháza) kell benyujtani. Mellékelni kell a magyar honosságot tanusító bizonyítványt (állampolgársági, illetőségi bizonyítvány vagy ezek hiányában 1870. évig visszamenőleg az apa leszármazást tanusító személyi okmányokat, születés- és házasságlevél); folyamodó születési bizonyítványát, ha nős házasságlevelét, felesége és kiskorú gyermekei születési anyakönyvi kivonatát, kiskorúnál apa vagy gyám, gondnokoltaknál a gondnok beleegyezését. Az elbocsátási okiratot a Budapesten lakók a polgármesteri IV. ügyosztályban személyesen vehetik át, a külföldön lakóknak a belügyminisztérium a külképviseleti hatóságok útján kézbesítteti ki. Belföldi lakósoknál csak az esetben szűnik meg a magyar állampolgárság, ha az elbocsátási okirat kézbesítését követő egy éven belül az ország területét elhagyják. Ellenkező esetben az elbocsátási okirat hatályát veszti.

Elektromos erős- vagy gyengeáramú vezetékek engedélyezése magánosok részére. A kérvény a polgármesterhez címezve, 4 darab egyforma terv, alaprajz és keresztszelvénnyel és műszaki leírással adandó be. A kérvényre és a mellékletekre okmánybélyeg teendő. Megszüntetése külön bélyegköteles kérvénnyel kérendő.

Elektromos közvilágítás iránti kérvények a polgármesterhez címezve, lehetőleg rajzmelléklettel vagy a világíttatni kívánt hely pontos megjelölésével adandók be. Közvilágításról lévén szó, a kérvény bélyegmentes.

Elektromos légvezeték iránti kérvényüket magánosok a polgármesterhez címezve, okmánybélyeggel felülbélyegezve adják be. A kérvényhez 4 darab terv, alaprajz és keresztmetszet csatolandó, okmánybélyeggel felszerelve. Közterület használatáért úrijogbér köttetik ki. A magánvezeték megszűnése szintén a polgármesterhez címzett és felülbélyegzett kérvényben bejelentendő.

Elektromos szerelési helyhatósági engedélyt a fél a polgármesterhez címzett, okmánybélyeggel felülbélyegzett kérvényre, az időnként megtartott szakvizsga alapján, határozat alakjában nyeri. A kérvényhez iparengedély, kétévi segédi gyakorlatot igazoló irat vagy gépészmérnöki oklevél csatolandó. A szakvizsgáért a vizsga letétele előtt vizsgadíj fizetendő a központi pénztárba. Ha a fél erősáramú elektromos szerelői bizonyítvánnyal rendelkezik, szakvizsgát nem kell tennie; a polgármesterhez címzett, okmánybélyeggel felülbélyegzett kérvényre, a fenti bizonyítvány és iparengedély csatolása mellett, a helyhatósági engedélyt azonnal elnyeri.

Elektromos vezetékfeszítéseknek közterület érintésével való felszerelése esetén a fél szóbeli vagy írásbeli előterjesztésére a polgármesteri XII. ügyosztály ad helyszíni bejárás, vagy az Elektromos Művek előterjesztése alapján engedélyt. Tekintettel az ideiglenes jellegű engedélyre, a kérvény bélyegmentes. Közterület érintése nélküli esetben az Elektromos Művek saját hatáskörében intézkedik.

Elhagyottsági ügyek. Az elhagyottság kétféle: erkölcsi és anyagi. Anyagi okokból elhagyottá nyilvánítható az a 15. évét még be nem töltött kiskorú, aki vagyontalan, eltartásra köteles hozzátartozói (szülők, nagyszülők, természetes atya a házasságon kívül született gyermeknél) nem élnek, vagy ha életben vannak ugyan, de a gyermek eltartására nem képesek. Anyagi elhagyottság kérdésében a főváros árvaszékének megbízásából a ker. elöljáróságok járnak el. Az anyagi elhagyottság megállapítása iránti kérelemmel az illetékes ker. elöljáróhoz kell fordulni, aki a szükséges vizsgálat megtartása után a kiskorút anyagi okokból elhagyottá nyilvánítja és őt az állami gyermekmenheiy kötelékébe beutalja. Az elhagyottá nyilvánító vagy azt megtagadó véghatározat ellen fellebbezésnek van helye, amit a ker. elöljáróságon kell beadni a kezbesítést követő naptól számított 15 napon belül. A fellebbezést a ker. elöljáróság közvetlenül a belügyminiszterhez terjeszti fel, aki végérvényesen határoz. A fellebbezés bélyegköteles. Erkölcsi elhagyottság címén elhagyottá lehet nyilvánítani — anyagi helyzetére tekintet nélkül — azt a 15 éven aluli gyermeket, aki nevelésének elhanyagolása vagy környezetének káros befolyása következtében az erkölcsi romlás veszélyének van kitéve, vagy aki züllés veszélyének indult. Erkölcsi elhagyottságot csak az árvaszék állapíthat meg, természetesen szakszerű vizsgálat és esetleg az érdekeltek és rokonok

meghallgatása után. Erkölcsi elhagyottság esetén az árvaszék az elhagyottság megállapítása mellett a kiskorút az állami gyermekmenhelybe utalja be és ha a gyermek gondozója ennek az intézkedésnek nem tenne eleget, a gyermeket a IV. ker. rendőrkapitányság útján a menhelybe szállíttatja. Az erkölcsi elhagyottság tárgyában hozott véghatározat ellen fellebbezésnek van helye, amit az árvaszéknél kell beadni és amit az árvaszék a belügyminiszterhez terjeszt fel. A fellebbezés bélyegköteles.

Elmebetegek zárt intézeti elhelyezése a lakhely szerint illetékes kerületi elöljáróság tiszti orvosi beutalásával történik.

Elvi építési engedély. Minden olyan esetben, amikor valamely tervbevett építkezés akár rendeltetésénél, akár elhelyezésénél, építési módjánál, külső magassági méreteinél stb. fogva az Építési Szabályzat általános rendelkezéseitől részben vagy egészben eltér, viszont városrendezési szempontból, vagy az általános városkép kialakulása szempontjából előnyösnek látszik, vagy létesítését közszükséglet indokolja, célszerű a konkrét tervek elkészíttetése és a konkrét építési engedély kérelmezése előtt elvi építési engedélyt kérni, hogy a folyamodó már előre tudja, foglalkozhatik-e a kivitel gondolatával és érdemes-e részletes terveket készíttetnie. Kéri tehát a hatóságot, hogy nyilatkozzék, fog-e a szándékolt építkezésre egyáltalán engedélyt adni és jelölje meg azokat az irányelveket, amelyek figyelembevételével a konkrét tervek elkészítendők lesznek. A kérelmet, amelyben a Fővárosi Közmunkák Tanácsa a polgármesterrel együttesen dönt, a polgármesteri III. ügyosztálynál kell előterjeszteni éppen olyan módon, díjelőírással kezdve, mint a konkrét építési engedély iránti kérelem esetében. A beadványokra állami okmánybélyeg és városi bélyeg jár. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Vázlatterv, 1 : 200 léptékben 2 példányban. 3. Hivatalos helyszínrajz 2 példányban. Az elvi építési engedélyeket a főváros a Fővárosi Közmunkák Tanácsához hivatalból megküldi. Vonatkozó törvény: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (állami okmánybélyeg).

Emléktábla felállításának engedélyezését a polgármestertől kell kérni. A kérelem a polgármesteri XI. ügyosztályhoz tartozik. A bélyegköteles beadványban meg kell jelölni az emléktábla állíttatóját, az emléktábla tervezőjét és az emléktábla helyét. Mellékelni kell a háztulajdonos beleegyezését az emléktábla elhelyezéséhez, továbbá az emléktábla tervét, esetleg fényképét. Mellékelni kell végül az emléktábla szövegét, hivatkozva azokra a forrásokra, amelyekből a szöveg történeti hitelessége megállapítható. Az engedélyt a közművelődési szakbizottság vagy művészszakértők esetleges meghallgatása után a polgármester adja.

Emléktábla költségeihez való hozzájárulás nagy vonásokban a szoborfelállítás költségeihez való hozzájárulás iránti benyujtott kérelmeknek megfelelően kerül elintézés alá. Lásd: Szoborfelállítás cím alatt.

Engedményezés. A vállalkozók a székesfővárostól járó követeléseiket engedményezhetik. Az engedményezés mindig közjegyzői okiratban történhet csak, mert különben a főváros az engedményezési bejelentést nem veszi tudomásul és az engedményezett összeget vagy bírói letétbe helyezi, vagy pedig az engedményes és engedményező közös nyugtájára fizeti ki. Az enedményezés, amennyiben kísérő irat nélkül nyujtják be, beadványi illeték alá nem esik, csak az engedményezett összeg ½%-át kell engedményezési illeték címén az engedményezési okiratra fölragasztandó okmánybélyegben leróni. Az engedményezés iránti bejelentést a központi segédhivatalba (Központi városháza, földszint 6.) kell benyujtani. Amennyiben az engedményezési okirathoz az engedményező kísérőlevelet is csatol, úgy ez a szokásos beadványi illeték alá esik.

Erzsébet-leányotthon. Lásd: Fiú- és leányotthonok c. a.

Exhumálás. Halottaknak valamely budapesti temetőben lévő sírból vagy sírboltból más sírba, sírboltba való újbóli eltemetése vagy vidékre való szállítása — csakis engedély alapján történhetik. Az erre vonatkozó engedély iránti kérelem annál az I. fokú közegészségügyi hatóságnál nyujtandó be, amelynek területén a temető fekszik. A németvölgyi, farkasréti temető a XII. ker., a táborhegyi, óbudai a III. ker., a kerepesi és újköztemető a X. ker. elöljárósághoz tartoznak. Halottnak külföldre történendő szállításánál követendő eljárás a következő: exhumálási kérvény az illetékes kerületi elöljárósághoz nyujtandó be, a halottszállítási engedély iránti kérelem pedig a polgármesteri hivatalhoz. Exhumált hamvaknak sírból-sírba való betemetésénél leforrasztható fémkoporsó nem szükséges, sírboltba, vidékre, vagy külföldre menő hamvak azonban csakis légmentesen lezárt érckoporsókban szállíthatók. Fertőző betegségben, mint pl. difteria, sarlach stb. elhúnytak földi maradványait az eltemetés után csak egy év mulva engedi meg a hatóság kiföldelni, — pestis, kolera, lepra stb. betegségben elhúnytak temetei egyáltalában nem exhumálhatók. Kiföldelésnél exhumálási, illetve hatósági díjak fizetendők; kiürítendő sírtáblánál, amennyiben a hamvak ugyanazon temetőben maradnak, vagy másik temetőbe vitetnek (Pestről-Budára), az exhumálási díjak alacsonyabbak, mint a sírból-sírboltba, vidékre vagy külföldre történő szállításnál. Kiürítés alatt nem álló sírtáblából való exhumálásnál meg kell téríteni még a temetőfőkönyvi kivonatok mindenkori díját.

É

Élelmezésre vonatkozó egészségügyi rendészet. A vásárcsarnokokban az élelmiszeráruk ellenőrzése a vásárcsarnoki felügyelőség közvetlen hatáskörébe tartozik, míg a nyílt piacok, üzletek, vendéglők, szállodák, éttermek a ker elöljáróságokon működő kerületi közélelmezési felügyelőségek hatáskörébe. Az említetteken kívül a kerületi tiszti orvosok, kerületi állatorvosok hatásköre is kiterjed az élelmiszerek árusítására vonatkozó egészségügyi rendelkezések ellenőrzésére. Másodfokon a felügyeletet a polgármester látja el. Az ellenőrzés kiterjed az élelmezési cikkek hamisításának megakadályozására és az általános közegészségügyi szempontok szabályainak szigorú betartására. A kerületi közélelmezési felügyelőség és a vásárcsarnoki felügyelőség a különböző törvények, így különösen az 1876 : XIV. tc. közegészségügyi törvény, az 1895 : XLVI. tc. az élelmiszerhamisításról, az élelmiszerek forgalmára vonatkozó különböző, újabban kiadott miniszteri rendeletek alapján járnak el. Azon kereskedők, csarnoki, piaci árusok ellen pedig, akik a fentemlített törvények és rendeletekben foglaltak ellen vétenek, amennyiben cselekményük egyéb büntető rendelkezésbe nem ütközik, úgy ellenük a kihágási eljárás megindítható. A fentemlített ellenőrző közegeken kívül a húsneműeknek egészségügyi és egyéb rendelkezéseknek megfelelő voltát a közvágóhidak igazgatóságának keretében létesült külön szerv »Központi Húsvizsgáló Állomás« állatorvosai útján is ellenőrzi, a tej- és tejtermékek ellenőrzését pedig a »Székesfővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet« közegei útján is folytatja, különösen a tejvállalatok telepein, vámokon és pályaudvarokon.

Élelmiszerárak hivatalos jegyzése. Lásd : Árjegyzési statisztika c. a.

Élelmiszerárusító Üzem. Lásd : Bp. székesfőváros Községi Élelmiszerárusító üzeme c. a.

Élelmiszerek ellenőrzése. Lásd : Élelmezésre vonatkozó egészségügyi rendészet c. a.

Élelmiszerekkel elkövetett kihágások. Az élelmiszerekkel úgy rendészeti, mint közegészségügyi szempontból elkövetett kihágások elbírálására elsőfokon a IV. ker. elöljáró illetékes. Az eljárás úgy a vizsgálatokat megejtő hatósági közegek ú. m. tiszti orvos, kerületi állatorvos, vásárfelügyelő, vásárcsarnok vezető, Központi Húsvizsgáló Állomás által kiküldött állatorvosok, Vegyészeti Intézet kiküldött szakközegei, mint magánosok által tett feljelentés, illetve panaszok útján indul meg. A hamisításra vagy egészségre ártalmas élelmiszerekből vizsgálat céljából minta vétetik, amelyről hivatalos jegyzőkönyvet vesznek fel. Az érdekelt félnek jogában van ellenminta vételét és jegyzőkönyvmásolatot kérni s azt valamely más hatósági intézetben megvizsgálni. Ezen ellenmintát is hivatalos pecséttel zárolt edényben helyezik el, hogy a minta azonossága kétségkívül megállapítható legyen. A minta vizsgálatát a székesfővárosi vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet, illetve a hústermékekre nézve a közvágóhídon levő laboratórium is ellátják. A vizsgálat eredményéről az intézet értesíti a IV. ker. elöljáróságot, amely amennyiben a vett minta kifogás alá esik, az ügyfelet tárgyalásra megidézi. A tárgyalást a kerületi elöljáró, illetve a kerületi elöljárósághoz beosztott rendőri büntetőbíró vezeti. A tárgyalás menetéről külön jegyzőkönyvet vesznek fel. A tárgyalás nyilvános, a terhelt és tanuk részvételével, a tiszti ügyész csupán a közérdek különös fennforgása esetén vesz részt. A tárgyaláson kihirdetett, vagy a féllel írásban közölt ítélet ellen úgy a fél, mint a tiszti ügyész — akit az ítéletről az elöljáróság haladéktalanul értesít — fellebbezéssel élhet. A fél fellebbezési jogát akár szóban, akár írásban a kihirdetés vagy az ítélet kézbesítésétől számított 15 napon belül gyakorolhatja. Minden, a kihágás keretében levő beadvány, fellebbezés, felfolyamodás, díj- és illetékmentes. Élelmiszerkihágási ügyek másodfokú elbírálására részben a Kihágási Tanács, részben pedig a polgármester illetékes. A másodfokú eljárásban az érdemi intézkedés csupán írásban történik, a rendelkezésre álló adatok alapján. Ha a másodfokon az ügy elbírálására nem állanak kellő adatok rendelkezésre, úgy azokat az elöljáróságoknak kell pótlólag közölni. A másodfok új eljárás lefolytatását is elrendelheti. A másodfokú ítélet ellen a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló 1929. évi XXX. tc. 60. §-a értelmében erősen korlátoztatott a harmadfokra fellebbezhető kihágási ügyek száma. Az élelmiszerek vizsgálata körül felmerülő költségeket mindenkor az elsőfok állapítja meg, az esetben, ha a fél elmarasztaltatott ennek terhére. Ellenkező esetben a vizsgálati költségeket részben a földmívelésügyi miniszter, részben pedig a főváros viselik. A kihágási büntetésből befolyt összegek egynegyed része a főváros szegényalapját, egynegyed része az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetet, felerésze pedig az államkincstárt illeti.

Élelmiszervizsgálatok. Az élelmiszerek forgalmát és a mintavételi eljárást, valamint az esetleges büntetéseket az 1895. évi XLVI. tc. szabályozza. Vegyvizsgálatok végzésére Budapesten a székesfővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (Központi városháza) illetékes. Hivatalos mintát annak a kerületnek a vásárfelügyelője, esetleg tiszti orvosa vehet, akinek területén azon üzlet van, ahol a kifogásolt cikket vásárolták, továbbá a Vegyészeti Intézet kiküldöttei egész Budapest területén. Magánfél is vehet hivatalos mintát, azonban ennek módja pontosan előírt és szigorúan betartandó ; a mintavétel módját a 38.286/1896. sz. F. M. rendelet szabályozza. A magánmintavétel körülményessége miatt panasz esetén célszerűbb a fentebb említett illetékes kerületi vásárfelügyelőhöz, illetőleg tiszti orvoshoz fordulni.

Építési engedelmi és műszaki eljárási díjak után díjvisszatérítésnek csak akkor van helye : *a)* ha a kért építési engedély nem adatik meg, mely esetben a befizetett engedélydíjak 80%-át kell visszatéríteni, *b)* ha a folyamodó kérelmét az engedély kiadása előtt visszavonja, mely esetben a befizett engedélydíjak 75%-a jár vissza, *c)* ha a folyamodó a megadott építési engedéllyel nem él, mely esetben a befizetett díjak 50%-át kell visszaadni.

Építési engedélyek. (Új és toldaléképítkezés, emeletráépítés, lábazatos kerítés-, támfal-gyárkémény építés, átalakítás, födémközbeiktatás-, -kicserélés, -felemelés, -lesüllyesztés, -áttörés). A beadványok állami okmánybélyeggel ellátva, a polgármesteri III. ügyosztályhoz adandók be. Szükséges okmányok : 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Terv (alaprajzok, metszetek, homlokzatok) 3 példány. 3. Hivatalos helyszínrajz 3 példány. 4. Statikai számítás 3 példány, esetleg részletrajz. 5. A VIII. építési övezetben történő építkezések esetén kilátási nyilatkozat az érdekelt szomszédoktól. Vonatkozó törvény : Építésügyi szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (állami okmánybélyeg). A beadványok és okmányok kiállítási módja : 1. A kérvény a polgármesterhez címzendők. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új helyrajzi szám feltüntetésével, az építkezés rendeltetését vagy milyenségét (lakóház, gyárépület vagy átalakítás, módosítás stb.) a felelős jogosult tervező nevét és lakáscímét, az érdekelt szomszédok szemben, hátul és oldalt levők nevét és lakáscímét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. Ikerházas építkezés esetén az ikerszomszédnak egy olyan szövegű nyilatkozata szükséges, mely szerint azonos lábazatpárkány és gerincmagasságú épületet fog építeni. Új építés esetén a kérvényben meg kell említeni, hogy az utcában van-e köz- vagy magáncsatorna. A kérvényt külzettel kell ellátni. 2. A telekkönyvi kivonat keltezése 30 napnál nem lehet régibb. Budai telkek telekkönyvi kivonatát az I—III. kerületi járásbíróság, a pesti telkekét pedig a budapesti Központi járásbíróság telekkönyvi hivatalában lehet megszerezni. 3. A terv tussrajzról készült pozitív fénymásolata. A tervlapok felírásában szerepeljen az építtető neve, az építkezés helye (kerület, utca, házszám, új helyrajzi szám). Annyi homlokzati rajz szükséges, amennyiből az épület külső kiképzése megítélhető. A metszet rendszerint a lépcsőn keresztül veendő fel és itt a magassági méreteket kell feltüntetni, új épületnél a födémekhez beirandó, hogy milyen rendszerű födém terveztetik, fedélszék fagerendáinak méretét is be kell írni. Az alaprajzon a vízszínes kiterjedés méreteit kell feltüntetni, födém vastartók kék színnel jelölendők be és rájuk irandó a szelvényszám és hosszméret, vasbetongerendák zöld színnel és ráirandó a statikai számításban használt jele. Színezésről színmagyarázatot kell adni. Általában új fal + vörös, új beton + zöld, vas + kék, kő + világoskék, fa + barna, megmaradó fal + szürke, lebontandó + sárga stb. Módosított tervet úgy kell kiállítani, mint az új épület tervét. A tervet aláírják : építtető, felelős (jogosult) tervező és ha külön személy, a telekkönyvi tulajdonos vagy tulajdonosok. 4. A helyszínrajzba léptékhelyesen be kell jelölni a saját és a szomszédos telkeken levő építményeket feketével, a tervezett épületet pedig vörös színnel, az üres telkeket a helyszínrajzon fel kell tüntetni. Az érdekelt szomszédtelkek tulajdonosainak nevét és lakáscímét a megfelelő helyre kell beírni. Hivatalos helyszínrajz megrendelhető a Központi városháza, III. em. 423. — 5. Statikai számítást kell bemutatni minden födémről, kiváltásról, nagyobb megterhelésű vagy exponáltabb pillérről, különleges fedélszékről, rácsos szerkezetekről, vasbetonszerkezetekről, támfalakról (ez utóbbiakról részletrajzokat is kell bemutatni). Különleges alapozásokról, felvonó szerkezetekről. A statikai számítást csak a felelős szakértő írja alá. Amennyiben az építési engedély harmadik oldalán elő van írva, hogy a lakhatási, illetve használhatási engedély kiadása hivatalból megindított telekszabályozási ügy telekkönyvezésétől függ, akkor a kérelmező saját érdekében jelentkezzék a polgármesteri III. ügyosztály telekszabályozási alosztályán a szabályozási ügyhöz egy *A. B. C.* lappal ellátott telekkönyvi kivonat csatolása és a telekrendezési eljárási díj lefizetése céljából.

ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYEKHEZ SZÜKSÉGES KELLÉKEK.

I. Új és toldaléképítkezésnél, emeletráépítésnél, kerítés-, támfal- és gyárkéményépítésnél: 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Terv 3 példány, (1példány vászonra ragasztva 1 : 100 léptékben, minden emeletsorról külön alaprajz, metszet és homlokzat.) 4. Hivatalos helyszínrajz 3 pld. 5. Statikai számítás 3 példány, esetleg részletrajz. 6. A VIII. építési övezetben kilátási nyilatkozat az érdekelt szomszédoktól.

II. Átalakításnál, födémközbeiktatásnál, kicserélésnél, felemelésnél vagy süllyesztésnél : 1. Kérvény. 2. Terv 3 példány, 1 : 100 léptékben, minden emeletsorról külön alaprajz és metszet. 3. Statikai számítás 3 példány.

III. Gépfelállításnál, központi fűtőberendezésnél, ipari gőzkazán-, motor-, benzintároló berendezés felállításánál : 1. Kérvény. 2. Terv 3 példány, 1 : 100 léptékben alaprajz és metszet, az alaprajzban a gépek arab számmal, a motorok római számmal sorszámozandók, melyekre a műszaki leírásban hivatkozni kell. 3. Műszaki leírás 3 példány. 4. Helyszínrajzvázlat 3 példány. 5. Esetleg telepengedély és annak jogerőssége. Ipari gőzkazánnál a tervek és műszaki leírás 4

példányban adandók be. Benzintároló berendezésnél helyszínrajzvázlat helyett hivatalos helyszínrajz kell 3 példányban.

IV. Boltkapuzat és kirakati szekrény felállításánál : 1. Kérvény. 2 Terv 3 .példány, 1 :20 léptékben alaprajz, metszet és méret. 3. Helyszínrajzvázlat, az egész épületről fényképfelvétel.

V. Felvonó építésénél : 1. Kérvény. 2. Terv 3 példány, 1 : 20 léptékben alaprajz és metszet. 3. Statikai számítás 3 példány műszaki leírással.

VI. Tervmódosításnál : 1. Kérvény. 2. Módosított terv 3 példány 1 : 100 léptékben, ugyanúgy kiállítva (színezve) mint az eredeti beadványnál. 3. Engedélyezési záradékkal ellátott összes eredeti (jóváhagyott) tervek. 4. Engedélyezési záradékkal ellátott eredeti helyszínrajz is.

VII. Homlokzatváltoztatáshoz : 1. Kérvény. 2. Terv 3 példány, 1 : 100 léptékben, esetleg kisebb épületnél 1 : 50 léptékben. Szükség esetén a várbeli építkezéseknél, homlokzatváltoztatásoknál, tatarozásoknál minden esetben a régi homlokzatról fényképfelvétel.

VIII. Elvi építési engedélyhez : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Vázlatterv 1 : 200 léptékben, 2 példányban. 4. Helyszínrajzvázlat.

IX. Reklámberendezésnél, vihartető építésnél : 1. Kérvény. 2. Terv 4 példány, 1 : 20 léptékben. 3. Statikai számítás 4 példányban. 4. Helyszínrajzvázlat, nagyobb és tető reklámberendezéseknél fénykép az épületről.

X. Közterületen felállítandó árubódék, illemhelyek, telefonfülkék építésénél : 1. Kérvény. 2. Közterületfoglalási engedély. 3. Terv 3 példány, 1 : 50 léptékben alaprajz, metszet, homlokzat. 4. Hivatalos helyszínrajz 3 példány.

XI. Lejárt engedélyek újbóli megadásánál : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Engedélyezési záradékkal ellátott összes (jóváhagyott) eredeti terv és helyszínrajz.

ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYEK IRÁNTI BEADVÁNYOK KIÁLLÍTÁSI MÓDJA.

1. **A kérvény** a polgármesterhez címzendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új helyrajzi szám feltüntetésével, az építkezés rendeltetését vagy milyenségét (lakóház, gyárépület vagy átalakítás, módosítás stb.), a felelős jogosult tervező nevét és lakáscímét, az érdekelt szomszédok : szemben, hátul és oldalt levők nevét és lakáscímét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. Ikerházas építkezés esetén az ikerszomszédnak egy olyan szövegű nyilatkozata szükséges, mely szerint azonos kiképzésű, azonos lábazat, párkány és gerincmagasságú épületet fog építeni. Új építés esetén a kérvényben meg kell említeni, hogy az utcában van-e köz- vagy magáncsatorna. A kérvényt külzettel kell ellátni.

2. **A telekkönyvi kivonat** keltezése 30 napnál nem lehet régibb. Budai telkek, telekkönyvi kivonatát az I—III. kerületi járásbíróság, a pesti telkekét pedig a budapesti központi járásbíróság telekkönyvi hivatalában lehet megszerezni.

3. **A terv** tusrajzáról készült pozitív fénymásolat egy példánya vászonra ragasztva. A tervlapok felírásában szerepeljen az építtető neve, az építkezés helye (kerület, utca, házszám, új és régi helyrajzi szám). Annyi homlokzati rajz szükséges, amennyiből az épület külső kiképzése megítélhető. A metszet rendszerint a lépcsőn keresztül veendő fel és itt a magassági méreteket kell feltüntetni ; új épületnél a födémekhez beírandó, hogy milyen rendszerű födém terveztetik ; a fedélszék fagerendáinak méretét is be kell írni. Az alaprajzon a vízszintes kiterjedés méreteit kell feltüntetni, a födém vastartók kék színnel jelölendők és rájuk irandó a szelvényszám és hosszméret, a vasgerendák zöld színnel és ráirandó a statikai számításban használt jele. Színezésről színmagyarázatot kell adni. Általában : új fal = vörös, új beton = zöld, vas = kék, kő = világoskék, fa = barna, megmaradó fal = szürke, lebontandó = sárga stb. Módosított tervet úgy kell kiállítani, mint az új épület tervét. A tervet aláírják : építtető, felelős (jogosult) tervező és ha külön személy, a telekkönyvi tulajdonos vagy tulajdonosok.

4. **A helyszínrajzba** léptéket helyesen be kell jelölni a saját és a szomszédos telkeken levő építményeket feketével, a tervezett épületet pedig vörös színnel, az üres telkeket a helyszínrajzon fel kell tüntetni. Az érdekelt szomszéd telkek tulajdonosainak nevét és lakáscímét a megfelelő helyre kell beírni. Hivatalos helyszínrajz megrendelhető a Központi városháza III. em. 426.

5. **Statikai** számítást kell bemutatni minden födémről, kiváltásról, nagyobb megterhelésű vagy exponáltabb pillérről, különleges fedélszékről, rácsos szerkezetekről, vasbetonszerkezetekről, támfalakról, ez utóbbiakról részletrajzokat is kell bemutatni. Különleges alapozásokról. Felvonó szerkezetekről. A statikai számítást csak a felelős szakértő írja alá.

6. **A műszaki leírásban** a következő adatok tüntetendők fel :

a) **Gép felállításánál :** Elektromotor adatai : lóerő feszültség, fordulatszám, gyártmány és az áram neme. Gáz-, benzin-, nyersolajmotor, gőzgép adatai : lóerő, elrendezés (álló vagy fekvő),

ütem (motoroknál), hengerátmérő, hengerszám, fordulatszám, lökethossz, gyártmány, kipuffogó edény és hangtompító méretei, az üzemanyag tárolásának módja és a tárolt mennyiség. A munkagépek megnevezése és meghajtása motoronként csoportosítva. Közlőmű és annak elhelyezési módja.

b) **Központi fűtéseknél :** A fűtés neme : gőz, melegvíz, lég, a kazán adatai : nyomás, fűtőfelület, kazán faja : öntöttvas, kovácsoltvas, tűzcsöves, vízcsöves stb. gyártmány, tüzelőszerkezete és tüzelési módja, esetleg a meghajtó erőgép leírása. Minden emeletsorról kell alaprajz, ezenkívül függőleges csőhálózati terv a kazánok, boylerek és fűtőtestek feltüntetésével három példányban.

c) **Ipari kazánoknál :** a kazán adatai : nyomás, fűtőfelület, kazán faja, gyártmány, tüzelőszerkezete és tüzelési módja és az esetleges meghajtó erőgép leírása. A kazánház tetőszerkezetének és héjazatának neme, a kazánalapozásnak minősége és módja, továbbá a szomszéd határfaltól és lakott helyiségtől való távolsága. Az alacsonynyomású öntöttvas elemes fűtési kazánok kivételével minden egyéb kazánról részletrajzot kell négy példányban bemutatni a füstmentes tüzelést biztosító szerkezet berajzolásával együtt, ugyancsak négy példány elhelyezési terv szükséges.

7. Bélyegilletékek a kérvényre 2000 adópengő állami okmánybélyeg, továbbá 2000 adópengő városi bélyeg a mellékletekre minden megkezdett ív után 500 adópengő állami okmány és 500 adópengő városi bélyeg.

Építési engedélyek módosítását a polgármesteri III. ügyosztály intézi. A beadványra állami okmánybélyeg ragasztandó. Szükséges okmányok : 1. Módosított terv 3 példányban ugyanúgy kiállítva (színezve), mint az eredeti beadványnál. 2. Az engedélyezési záradékkal ellátott összes eredeti (jóváhagyott) tervek és eredeti helyszínrajz. 3. Ha időközben telektulajdonosváltozás állott elő, új telekkönyvi kivonat. A többi részre nézve lásd : Építési engedélyek c. a.

Építési engedélyek újbóli megadása a polgármesteri III. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A beadványra állami okmánybélyeg ragasztandó. Szükséges okmányok : 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Engedélyezési záradékkal ellátott összes (jóváhagyott) eredeti tervek és hivatalos helyszínrajz. Vonatkozó törvény : Építési Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához. Az építési, gépfelállítási stb. engedélyek hatályukat vesztik, ha a jogerőre emelkedésük napjától számítva a munkát egy év alatt meg nem kezdik, vagy ha a megkezdett munka egy éven át szünetel. (Építésügyi Szabályzat 42. §).

Építési pótdíjak. Lásd : Hatósági eljárási díjak c. a.

Építkezésekből és bontásokból származó törmelék elszállítása a háztulajdonos kötelessége. Ha ilyen törmeléket közterületfoglalási engedély nélkül közterületre helyez, kihágást követ el és a törmeléket a költségére a közmunkaszolgálat szállítja el. Ezért célszerű a törmelék elszállítását már előzetesen kérni. Evégből az illetékes kerületi közmunka-nyilvántartó hivatalnál kell eljárni. A szállítás költsége köbméterenkint a törmeléknek a lerakóhelytől való távolsága szerint 70.000—200.000 adópengő.

Építésügyi Kormánybiztos. Lásd : Országos Építésügyi Kormánybiztos c. a.

Építésügyi Tanács. Lásd : Országos Építésügyi Tanács c. a.

Étkeztetés. A székesfőváros 1923-ban nyitotta meg az első hatósági konyhát. A gazdasági viszonyok romlása és a munkanélküliség fokozódása a hatósági főzőhelyek számának fokozását tették szükségessé, úgy, hogy a gazdasági válság legsúlyosabb éveiben mintegy 120—130 hatósági főzőhelyen naponta 80.000 ember étkezett. A háború előtt kb. 11.000 felnőtt és 15.000 gyermek étkezett 56 felnőttek részére berendezett főzőhelyen, 22 főzőhelyen pedig csak gyermekek étkeztek. A háború és a főváros ostroma alatt a főzőhelyek 40%-a elpusztult, illetve oly súlyosan megsérült, hogy hosszabb időre használhatatlanná vált. A főváros felszabadítása után igen sokan kényszerültek arra, hogy hatósági konyháról étkezzenek. Ennek következtében szaporítani kellett a konyhák számát. Ezidőszerint 134 hatósági főzőhely (dolgozók konyhája), 139 üzemi főzőhely működik. A dolgozók konyháin jelenleg 15.108, az üzemi főzőhelyeken 49.112, összesen 64.210 felnőtt és 7284 gyermek és iparostanuló étkezik.

F

Fa- és növényvédelem. A kaliforniai (San José) pajzstetű ellen való kötelező védekezés ellenőrzése céljára a székesfővárosban a faiskolai felülvizsgáló helyi bizottság szolgál. A bizottság hivatalos helyisége : IV., Központi városháza, II. em. Közélelmezési ügyosztály. A helyi bizottság minden év őszén megvizsgálja azokat a faiskolákat, falerakatokat és gyümölcsösöket, amelyek a nyilvántartás szerint faiskolai termesztvények eladásával foglalkoznak. Ezenkívül kérelemre vagy feljelentésre, továbbá saját kezdeményezésére magánkertekben is tart vizsgálatot. A helyi bizottság eljárása díjmentes. A székesfőváros területén vagy területéről faiskolai termesztvényeket (gyümölcsfák, gyümölcsbokrok, díszfák, díszbokrok, kivéve a tűlevelűeket, szőlővessző és az erdei

rózsabokrot) csak igazolvánnyal szabad szállítani. A fertőzött termesztvényt ciánnal való fertőtlenítése után szabad forgalomba hozni. A cianozást 24 órával előbb be kell jelenteni a helyi bizottságnak, amely azután a fertőtlenített áru forgalombahozatalának engedélyezését javasolja. Az ilyen árut is csak szállítási igazolvánnyal szabad forgalomba hozni. Az igazolványok egységesek. A szállítási igazolványt a helyi hatóság adja ki.

Faiskolai felülvizsgáló helyibizottság. Kötelessége minden olyan ügyben és munkában, amelyek a kaliforniai pajzstetű tárgyában kiadott F. M. rendeletek a helyi hatóságra (polgármesterre) ruháznak, ennek rendelkezésére álljon és segítségére legyen. A m. földmívelésügyi minisztérium szakszervének, az úgynevezett m. Növényegészségügyi Szolgálatnak (V. ker., Kossuth Lajos-tér 11. fsz. 6.) kiküldött szakembereit működésükben minden tekintetben támogatni kell. A bizottság különös feladata a főváros területén levő faiskolák és faiskolai lerakatok állandó ellenőrzése. Minden új faiskola, illetve lerakat létesítéséhez a földmívelésügyi miniszter engedélye szükséges, aki ezen engedélyt az említett szakszerve útján adja ki, előzetes vizsgálat elrendelésével, mely vizsgálatnál a bizottság és a helyi hatóság kiküldöttje is közreműködik. A bizottság feladatához tartozik, az engedéllyel működő faiskolák és faiskolai lerakatok ellenőrzése abból a célból, hogy az érvényben levő rendelkezéseiket mindenben betartják-e. A rendeletek ellen vétőket pedig a helyi hatóságnak feljelentik, amely aztán a megfelelő megtorló eljárást (kihágási eljárást) haladéktalanul megindítja.

Faiskolai szállítási igazolványok. Az egész ország területén mindennemű faiskolai terméknek (kivéve a tűlevelűeket, hasonlóképen eper- és akáccsemetéket, rózsatöveket) a termelés helyéről való elviteléhez szállítási igazolvány szükséges. Ezen igazolványt a helyi hatóság (Budapesten : Közp. városháza, Közélelmezési ügyosztály, II. 218.) adja ki azok részére, akiknek a földmívelésügyi minisztérium kijelölt szerve a »M. Növényegészségügyi Szolgálat« (V. ker., Kossuth Lajos-tér 11. fsz. 6.) a faiskolai felülvizsgáló helyi bizottsággal egyetemben végzett vizsgálat után úgynevezett faiskolai, illetve faiskolai lerakati növényegészségügyi igazolványt ad ki. A szállítási igazolványokat tehát a helyi hatóságoktól (polgármestertől) azok igényelhetik, akiknek telepére a M. Növényegészségügyi Szolgálat egészségügyi igazolványt adott ki. Ezen igazolványon kívül a helyi hatóság azok részére díjmentesen külön igazolványt adhat ki, akik termesztvényeiket nem akarják forgalomba hozni, hanem csak a főváros területén különböző helyen levő saját tulajdonukban levő telkeikről vermelés, eladás előkészítése, cianozás céljára akarják elvinni. Mindazok, akik növényegészségügyi igazolvánnyal nem rendelkeznek, a helyi hatóságtól szállítási igazolványt nem igényelhetnek, hanem előzetesen kertjeik, telepeik megvizsgálását a m. Növényegészségügyi Szolgálattól kell kérniök.

Felekezeti segélyek kiutalására a törvény nem kötelezi a székesfővárost ; az 1868. évi LIII. tc. csupán azt rendeli, hogy amennyiben a község valamely felekezetet segélyez, úgy a segélyezésben az összes ottlevő felekezetek igazságos arányban részesítendők. Méltányolva a különböző egyházak áldásos és hasznos tevékenységét, a székesfőváros közönsége évenkint rendes, vagy a viszonyok által kívánt rendkívüli segélyekkel régi idők óta mégis támogatja az egyházakat hivatásuk teljesítésében.

Felekezetnélküliek belépése és nyilvántartása. A felekezetből való kilépésnek a Belépés vagy kilépés c. a. részletezett módon való megtörténte után az érdekelt születési anyakönyvi kivonatával, bejelentőlapjával és a tanuk által kiállított kétrendbeli bizonyítvánnyal a polgármesteri IV. ügyosztályban bejelenti azt a szándékát, hogy más vallásfelekezetbe nem óhajt belépni. Erről jegyzőkönyv készül, melynek másolatát az érdekelt is megkapja. Illetékköteles. A jegyzőkönyv felvételével a felekezetenkívülivé válás befejezettnek tekinthető. Felekezeten kívül állók születési anyakönyvi kivonatukkal, bejelentőlapjukkal és a felekezetenkívüliséget igazoló polgármesteri jegyzőkönyvmásolattal megjelennek a polgm. IV. ügyosztályban, ahol bejelentik azt a szándékukat, hogy valamely bevett vagy elismert vallásfelekezetbe be óhajtanak lépni. Erről jegyzőkönyv készül, melynek egy példányát az érdeklteknek is megkapják. Illetékköteles. Ezzel a jegyzőkönyvvel kell elmenni azon vallásfelekezet lelkészéhez, amelybe az érdekelt belépni szándékozik.

Felmentés házassági hirdetés alól. Lásd : Házasság kihirdetése alól felmentés c. a.

Felnőttek védelme (Nyilt gondozás). A központi irányítás a polgármesteri IX. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A kerületi elöljáróságoknál népjóléti osztályok működnek, amelyeknek feladata a kerületben lakó és hatósági, társadalmi vagy egyházi vonalon támogatásra szoruló lakosok nyilvántartása. A nyilvántartás külön öleli fel a teljesen munkaképteleneket, a csökkent munkaképességűeket, a karitász által támogatottakat, a vakokat és azokat a családokat, amelyek bár nem esnek a fenti kategóriák egyikébe sem, de valamely támogatásban részesülnek, vagy ilyenre igényük lehet. Az összes gondozottak »Gondozási igazolványt« kapnak és minden pénzbeli és természetbeni támogatás csak az ebbe való bejegyzés mellett kapható. A kerületi elöljáróságok népjóléti osztálya a támogatás megindítása előtt minden jelentkezőről helyszínen környezettanulmányt vesz fel. Jelenleg a segélyezés módja vagy pénzbeli, vagy a dolgozók konyháján napi egytál ételre jogosító ingyen jegy. A pénzbeli segély az ebédjegy havi árának megfelelő pénzösszeg lehet.

Felvonók építése iránt benyujtott kérelmeket a polgárm. III. ügyosztály intézi. Szükséges okmányok : 1. Terv, 3 példány 1 : 20 léptékben, alaprajz, metszet. 2. Statikai számítás 3 példányban műszaki leírással. Vonatkozó törvény: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához. A beadványok és okmányok kiállítási módja : 1. A kérvény a polgármesterhez címzendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új helyrajzi szám feltüntetésével, a felelős jogosult tervező nevét és lakás címét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. A kérvény külzettel kell ellátni.

Ferencvárosi kikötő a soroksári Dunaág legészakibb, tehát a fővároshoz legközelebb eső pontján 860 folyóméter hosszúságú függőleges rakodópartból áll, 3 vasúti sínpárral és 4 villamos mozgó daruval felszerelve, mely partvonalközépen a technika legmodernebb berendezéseivel felszerelt emeletes, hat különálló részre osztott betöntárház áll, összesen 4500 négyzetméter raktárterülettel, a Duna felőli oldalon közvetlen vasúti rakodóval, a kocsiút felől pedig közvetlen kocsirakodóval felszerelve. Az emelődaruk úgy vannak elhelyezve, hogy azokkal az áruk a hajóból közvetlenül kiemelhetők a tárházhoz vagy pedig a rakodópart egész hosszában felállítható vasúti vagy más kocsira és viszont. Az áruknak daruval való ki-, be- vagy átrakását a főváros végezteti, melyért métermázsánként 3000 adópengő, tűzifa és rönkfa után 2500 adópengő díjat kell fizetni. Rakodópart területekért négyzetméterenkint a következő helypénz fizetendő. 1. A tárházban : *a)* a földszinten napi bérlet esetében 3500 adópengő, a pincében vagy emeleten napi 2500 adópengő; *b)* a földszinten heti 2000 adópengő, a pincében vagy emeleten heti 1500 adópengő ; *c)* havibérben földszinten, pincében vagy emeleten 2500 adópengő. 2. A szabadban a partterület fekvése szerint: *a)* a daru működési vonala mentén és a vasúti vágánytól 12 méter szélességig napi 150 adópengő, heti 800 adópengő, havi 1000 adópengő ; *b)* a daru működési vonalán túl a függőleges part végéig, valamint *a)* alatt megjelölt területnek a raktári útig terjedő további 12 méter szélességű részén napi 100 adópengő, heti 500 adópengő, havi 800 adópengő ; *c)* a kikötő egyéb belső partterületein (rézsüs part mentén és a raktári úton túl levő területen) napi 50 adópengő, heti 250 adópengő, havi 800 adópengő ; *d)* a kikötő összes külső területein (nyers partok mentén stb.) évi 500 adópengő. A kikötőben a felek részére a tárház mellett a főváros irodahelyiségeket is bocsát rendelkezésre igen mérsékelt díj ellenében. A kikötő és annak minden berendezése az érdeklődők által bármikor megtekinthető és mindennemű felvilágosítást akár telefon, akár személyes érdeklődésre a székesfőváros Javadalmi Intézősége ad (Budapest, VIII., Rákóczi-téri vásárcsarnok, távbeszélő 186—005.)

Fertőtlenítés. Súlyosabb fertőző betegségek (kolera, himlő, kiütéses tífusz, hastífusz, vörheny, diftéria stb.) után a fertőtlenítés kötelező a következő esetekben : 1. ha a beteget kórházba szállították, 2. ha a beteget otthon ápolták s a beteg meggyógyult, vagy pedig 3. a beteg otthon meghalt. A hatóság csak azt a fertőtlenítést tekinti megtörténtnek, amelyet a székesfővárosi Fertőtlenítő Intézet végzett el. Az első pontban említett esetben — ha a beteget a fertőtlenítő intézet kórházba szállítja — az intézet alkalmazottai hivatalból, minden különösebb bejelentés nélkül végzik el a fertőtlenítést. Minden más esetben a fertőtlenítés szükségességét a kezelőorvos állapítja meg s azt a kerületi tiszti orvosnál kell bejelenteni távbeszélőn vagy írásban. A fertőtlenítést ilyen esetben a kerületi tiszti orvos rendeli el. Azt, hogy az otthon kezelt és meggyógyult fertőző betegnél mikor és hány helyiséget kell fertőtleníteni, a fertőtlenítésről alkotott 427/1930. kgy. számú szabályrendelet határozza meg és az illetékes kerületi tiszti orvos rendeli el. A kötelező fertőtlenítés alá eső betegségeknél a fertőtlenítés díjtalan. A nem kötelező fertőtlenítés alá eső betegségeknél szükséges fertőtlenítéseket, vagy esetleg féregirtásokat (cyánozást) a Fertőtlenitő Intézet díj fizetése ellenében végzi. Nagyon tetves lakásokban a féregirtást a ker. tiszti orvos, ha a panasz alaposságáról meggyőződött, díjtalanul is elrendelheti. A székesfőváros fertőtlenítő intézete a XIII., Váci-út 174. szám alatt van. Távbeszélőszáma : 380—180. Ez a szám éjjel-nappal hívható.

Fertőtlenítő Intézet. Lásd : Budapesti székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Fertőző állatbetegség bejelentése. Lásd : Állategészségügyi közigazgatás c. a.

Fertőző betegek kórházba szállítása. A székesfőváros területén a fertőző betegeket csakis a székesfővárosi Fertőtlenítő Intézet (XIII., Váci-út 174. Távbeszélő : 380—180 éjjel-nappal hívható) szállíthatja. A súlyosabb fertőző betegségben (kolera, himlő, kiütéses tífusz, hastífusz, vörheny, diftéria) szenvedő beteget a Fertőtlenítő Intézet közvetlenül a kezelőorvos bejelentésére is beszállítja a Szent László-kórházba, a többi betegségben szenvedőket a kezelőorvosnak a lakhely szerint illetékes kerületi tisztiorvosnál bejelentenie. Távbeszélőértesítésre azonnal megtörténik a beszállítás és a fent említett súlyosabb esetekben még aznap a lakás fertőtlenítése. A kötelező fertőtlenítés alá eső betegségben szenvedők (kolera, himlő, hastífusz, vérhas, vörheny, diftéria, stb.) kórházba szállításáért és a lakás fertőtlenítéséért díjazás nem jár ; azoknál a fertőző betegségeknél azonban, amelyeknél a fertőtlenítés nem kötelező, a betegszállítás díját a Fertőtlenítő Intézet a beteg, vagy fizetőköteles hozzátartozói terhére felszámítja. Amennyiben a kórházbaszállítást a ragályozás veszedelme miatt az elsőfokú közegészségügyi hatóság megbízásából a lakhely szerint illetékes kerületi tiszti orvos rendelte el, a beteg hozzátartozói a kórházban

ápolási díjat nem fizetnek. A beszállítás szükségességét azonban kizárólag a lakhely szerint illetékes kerületi tiszti orvos állapítja meg és ez mindig a betegség természetétől, a lakás zsúfoltságától, az elkülönítés lehetőségétől stb. függ. Gyakorlóorvos, vagy a kerületi elöljáróságokon szolgálatot teljesítő ú. n. kerületi orvos rendelkezése alapján kórházba szállított fertőző beteg ápolási díjának behajtása a rendes betegségek után felmerült ápolási költségek behajtására előírt szabályok szerint történik. A kerületi tiszti orvosok a szükséges intézkedések megtételére a hivatalos órákon túl is ügyeletes szolgálatot tartanak és a kerületi elöljáróságok ügyeletes kapusai a nap bármely szakában közlik az ügyeletet tartó tiszti orvos lakcímét és telefonszámát. A kezelőorvos ha a fertőző betegséget megállapítja, köteles ezt az erre szolgáló bejelentőlapon posta útján az elöljáróságnak azonnal bejelenteni s a borítékra ráírni : »az 1876. évi XIV. tc. alapján«, akkor a bejelentést a posta soronkívül intézi el. Ezenkívül a fontosabb betegségeket (vörheny, diftéria, vérhas stb.) az elöljáróság tisztiorvosi távbeszélőjén is azonnal be kell jelenteni. Ha a kezelőorvos — kinek bejelentése portómentes — nem kap posta útján elismervényt, az annak a jele, hogy bejelentése nem érkezett meg és ez esetben ötödnapra a bejelentést meg kell ismételni. A Székesfővárosi Fertőtlenítő Intézet XIII., Váci-út 174. sz. alatt van. Távbeszélőszáma: 380—180. Ez a szám éjjel-nappal hívható.

Féregirtás. Lásd : Fertőtlenítés c. a.

Filmintézet. Lásd : Közoktatásügyi Filmintézet c. a.

FIÚ- ÉS LEÁNYOTTHONOK.

Fiú- és leányotthonokba való felvétel iránti kérelmet az iskolagondozó útján a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központhoz kell előterjeszteni. A kérelem kivizsgálása után a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ gondoskodik a gyermek elhelyezéséről.

József-fiúotthon (VIII., Üllői-út 76). A főváros legrégibb és legnagyobb ilyen intézete. Létesítését 1837-ben határozták el a beteg József nádor felgyógyulásának emlékére. Az intézet a főváros polgárságának adományából épült fel az Üllői-úti kb. 4 holdas telken, melyet gróf Festetich Antal adományozott. Az intézet 1842-ben nyílt meg. A növendékek elemi és középiskolát végeznek. Férőhelyek száma 160.

Erzsébet-leányotthon (XI., Szt. Imre herceg-útja 29.). Az intézet 170 gyermek befogadására alkalmas. Az elemi és középiskolás növendékek tanulmányaikon kívül a háztartási munkák elemeit is elsajátíthatják az intézetben.

Mayer Ferenc-fiúotthon (XII., Városmajor-u. 31.). Az intézet nevét Mayer Ferenc tábornoktól nyerte, aki 1857-ben 370.000 koronát hagyományozott az intézet alapítására. Az intézetben 84 elemi, középiskolás és ipari tanulót gondoz a főváros.

Községi Fiúotthon (XIV., Erzsébet királyné-útja 6.). A 60 fiúárva befogadására alkalmas intézetben gondozott gyermekek a szokásos intézeti nevelésen túl közép-, vagy felsőiskolát (főiskola) is látogathatnak.

Iparos- és kereskedőtanuló otthonok. A lakás és ellátás tekintetében, továbbá erkölcsi szempontból rászorult iparos- és kereskedőtanulók intézeti gondozását a főváros iparos- és kereskedőtanuló otthonok fenntartásával teszi lehetővé. A tanulók az otthonban nemcsak a szorosanvett ellátásban részesülnek, hanem kulturális szükségleteik kielégítését és továbbképzésüket is igyekszik biztosítani a főváros. Az 1933-ban létesült Szondy-u. 41. sz. alatti otthonban 61 fiú, az 1939-ben megnyílt Alapítványi Fiúotthon, Ipari és Kereskedelmi Nevelőotthonban 100 fiú, az 1942 óta működő Vág-u. 12. sz. alatti otthonban 130 fiú és 50 leány, az 1938-ban létesített Hernád-u. 46. sz. alatti otthonban 60 leány intézeti neveléséről gondoskodik a főváros.

Fiúotthon. (VI., Bajza-u. 53.) A főváros 1941-ben megállapodást kötött az Országos Gyermekvédő Liga és Gyermekszanatórium Egyesülettel, melynek értelmében a főváros a Gyermekvédő Liga 1938. óta működő fiúotthonában száz 8—12 éves olyan fiúgyermeket helyezett, akik nem tudnak beleilleszkedni az iskolai közösségbe. Elhelyezést nyernek ebben a intézetben azok a 12 évnél fiatalabb, rendőrség vagy bíróság elé kerülő gyermekek, akik züllésnek indultak vagy a züllés veszélyének vannak kitéve eddigi környezetükben. A fővárost terhelik az intézethez kiküldött tanítók és a segédszemélyzet illetményei, továbbá a gyermekek felruházásával, élelmezésével, a tüzelőbeszerzéssel kapcsolatos és kisebb kiadások költségei. A jelenleg felszámolás alatt álló Gyermekvédő Liga eme intézete a közeljövőben teljesen a fővárosé lesz. Az intézet az ostrom alatt kisebb sérüléseket szenvedett s egyelőre csak 75 gyermek helyezhető el. Az intézet vezetője *Hoffmann Marianna* állami tanítónő.

Klotild-leánynevelőotthon. (XII.,Szilágyi Erzsébet-fasor 8.)A székesfőváros törvényhatósági bizottsága 161/1942. kgy. számú határozatával saját kezelésébe vette át a Klotild Szeretetház Egyesület árvaházát és azt leányiparostanuló otthonnak rendezte be 110 férőhellyel. Az intézet 4400 négyszögöles telken emelt 3 épületből áll. Az ostrom alatt súlyos sérüléseket szenvedett Minthogy a károk kijavítása még csak részben történt meg, a férőhelyek száma egyelőre csak 80..

Az otthonban elsősorban erkölcsileg veszélyeztetett elemi iskolás leánygyermekek vannak gondozásban, akik az intézetben végzik tanulmányaikat ú. n. munkaiskola keretében. Vannak gondozásban azonban középiskolás és iparostanulók is. Az intézetet *dr. Baránszky Jób Lászlóné* nevelőintézeti megbízott igazgató vezeti.

Fizetések a fővárosnál. Lásd: Fővárosi alkalmazottak illetményei c. a.

Fogatok igénybevétele. A gazdasági főtanács 4/1945. és a honvédelmi miniszter 17.000/1945. számú rendeletei alapján évi 60 napra igénybevehetők újjáépítési célokra, illetve közérdekű bérmunkára a fogatos járóművek és igaerők. Az igénybevételért térítés jár. A fogatok felett a polgármester (XIV. ügyosztály) rendelkezik. Mentesítés kivételesen méltánylást érdemlő esetekben engedélyezhető csak, ha a fogat igazoltan állandóan pékeknek vagy más fontos közellátási üzemnek szállít. A mentesítési kérvényt a ker. közmunka nyilvántartó hivatalnál kell benyujtani, amely ezt a polgármesteri XIV. ügyosztályhoz terjeszti fel.

Fogyasztási adók. Lásd: Községi fogyasztási adók c. a.

Fogyasztási adókirendeltségek. 2. Fehérvári-út XI. 268—427; 3. Kelenföldi p. u. XI 268—096; 4. Budaörsi-út XI.; 5. Déli sz. p. u. I.; 6. Budakeszi-út I.; 6/a. Normafai m. ház I.; 7. Bécsi-Bécsi-út III.; 8. Szentendrei-út III.; 9. Déli t. p. u. I.; 10. Váci-út XIII.; 11. Vizafogó p. u. V/b.; 12. Erzsébet királyné-út XIV.; 13. Szent László-út XIII.; 14. Füredi-tér VII/b.; 15. Kerepesi-út VII/b.; 17. Külső Jászberényi-út VIII/a.; 18. Gyömrői-út X.; 19. Üllői-út VIII/b.; 19/a. Hangya VIII/b.; 20. Ferencvárosi p. u. IX/b.; 21. Soroksári-út IX/b.; 22. Dunaparti t. p. u. IX/a.; 23. Budapesti nagyvásártelep IX/a.; 26. Ferenc József-rakpart IV.; 27. Nyugati t. p. u. VI/b.; 28. Nyugati sz. p. u. VI/b.; 30. Keleti p. u. XIV.; 31. Józsefvárosi p. u. VIII/b.; 32. Széchenyi alsó rakpart IV.; 35. Nagykovácsi-út II.; 36. Hidegkúti-út II.; 38. Palotai-út XIII.; 39. Maglódi-út X.; 40. Budapest—Kispest p. u. VIII/b.; 41. Kőbánya alsó p. u. VII/b.; 42. Kőbánya felső p. u. VIII/a.; 44. Budapest kitérő p. u. IX/a.; 45. Ferencvárosi kikötő IX/a.; 46. Gyál-iút IX/b.; 47. Balatoni műút XI.

Fővárosi Alkalmazottak Jóléti Szövetkezete. A Fővárosi Alkalmazottak Jóléti Szövetkezete 1945. évi október hó 24-én tartotta alakuló közgyűlését. A Szövetkezet célja tagjait olcsó és jóminőségű cikkekkel, elsősorban pedig élelmiszerekkel ellátni; a tagok jóléti és gazdasági érdekeit szolgáló intézményeket létesíteni, vagy annál közreműködni. A Szövetkezet tagjai lehetnek a Városi, Vármegyei és Községi Alkalmazottak Országos Szövetsége, valamint bármely, a Szakszervezeti Tanács által elismert szabad szakszervezet fővárosi alkalmazásban álló és a tagjárulékot pontosan fizető tagjai, akár tényleges szolgálatban állanak, akár nyugellátást (nyugdíjat, kegydíjat) élveznek, végül ezeknek özvegyei, feltéve, hogy Magyarország területén bírnak állandó lakóhellyel. A Szövetkezetbe belépő tag a 300 pengő értékű üzletrészen és 200 pengő belépési díjon kívül üzletrészenkint 50.000 adópengő beszerzési előleggel köteles a Szövetkezet üzletvitelához hozzájárulni. A tagok üzletrészt korlátozás nélkül jegyezhetnek, vásárlási igazolványt azonban a jegyzett üzletrészek mennyiségén belül saját személyükön kívül csak a családi pótlékra, vagy családi segélyre jogosult hozzátartozóik után kaphatnak. A Szövetkezet helyiségei a Kossuth Lajos-u. 9., Reáltanoda-u. 8—10. és Szép-utca 6. sz. alatt a volt Nagykovácsy-féle üzletház helyiségeiben vannak. A Szövetkezet igazgatója: Nemes Sándor, aligazgatója: Bagdy György, az igazgatóság elnöke: dr. Halmay Zoltán, alelnökök: dr. Ambrózy Kálmán és Megele Bertalan. A felügyelőbizottság elnöke Huszka Viktor, alelnöke dr. Horváth Antal. A Szövetkezet irodahelyiségei a Kossuth Lajos-utcai 9. sz. alatti üzletház I. emeletén vannak. Távbeszélő 180—758.

Fővárosi Énekkar. Lásd: Székesfővárosi Énekkar c. a.

Fővárosi képviselők. Lásd: Választójog c. a.

Fővárosi kölcsönkötvények. Lásd: Kölcsönkötvények c. a.

Fővárosi Közlöny. Budapest székesfőváros hivatalos lapja. Megjelenik hetenkint többször. Szerkesztőség és kiadóhivatal IV., Központi városháza, Somogyi Béla-út 28. Távbeszélő. 189—850. 572 mellékállomás. A lap közli a polgármesteri rendeleteket, a hivatalos hirdetményeket, a főváros törvényhatósági bizottságának közgyűlési — a közigazgatási bizottság és a pénzügyi szakbizottság üléseinek naplóját. Felelős szerkesztő: dr. Rátkai Károly, szerkesztő és felelős kiadó: Fodor Tibor.

Fővárosi Múzeumok. Lásd: Múzeumok c. a.

Fővárosi Rovatvezetők. Lásd: Budapesti Napilapok Fővárosi Rovatvezetőinek Szervezete c. a.

Fővárosi telkek bérbeadása. Lásd: Telkek bérbeadása a fővárosnál c. a.

Fővárosi Történeti Múzeum. Lásd: Múzeumok c. a.

Fővárosi Zenekar. Lásd: Székesfővárosi Zenekar c. a.

FŐVÁROSI ALKALMAZOTTAK ILLETMÉNYEI.

Érvényes a 8300/1946—I. polgármesteri rendelet alapján 1946. május 1.-től további intézkedésig.

A székesfővárosi közigazgatási alkalmazottak fizetése.

Tisztviselők	Gyakornokok, kezelők, kezelőnők	Ideiglenes hivatalnokok (csak nyugdíjasok)	Havidíjas hivatalnokok	Főgépészek, gépészek	Tűzoltók, jav. őrök erdő- és mezőőrök	Altisztek	Id. altisztnők	Havifizetés és nyugdíj alapjául szolgáló összeg (a nyugdíjjogosultsággal egybekötött állást betöltő alkalmazottaknál) P
Fizetési osztályok és fokozatok								
I.								900,000.000
II. 1. II. 2.								800,000.000
III. 1. III. 2. III. 3.								700,000.000
IV. 1. IV. 2. IV. 3.								650,000.000
V. 1. V. 2. V. 3.								600,000.000
VI. 1. VI. 2. VI. 3.								575,000.000
VII. 1. VII. 2. VII. 3.								550.000.000
VIII. 1. VIII. 2. VIII. 3.				1. 2. 3.				500,000.000
IX. 1. IX. 2. IX. 3.				4. 5. 6.				450,000.000
X. 1. X. 2. X. 3.		I. II.		7. 8. 9.				400,000.000
XI. 1. XI. 2. XI. 3.	1.	III. IV. V.		10. 11. 12.	1. 2. 3.			360,000.000
(XII. 1.) (XII. 2.) (XII. 3.)	2. 3.	VI. VII. VIII.	I—II. 1.		4. 5. 6.	1. 2. 3.		320,000.000
(XIII. 1.) (XIII. 2.) (XIII. 3.)	4. 5. psz.	IX. X.	2. 3. 4—5.		7. 8. 9.	4. 5. 6.	19. évtől	280,000.000
(XIV. 1.) (XIV. 2.) (XIV. 3.)					10. 11. psz.	7. 8. 9.	16—18. évben 13—15. évben 10—12. évben	240,000.000
(XV. 1.) (XV. 2.) (XV. 3.)						10. 11. psz.	7—9. évben 4—6. évben 1—3. évben	200,000.000

Napidíjas hivatalnokok.

Szolgálati idő	Napidíj P	Egy hónapra (25 munkanapra) számított napidíj P
10. évtől	12,800.000	320.000.000
7—9. évben 4—. « 1—3. «	11,200.000	280,000.000

Napibéres takarítónők és napibéres dajkák.

Szolgálati idő	Napibér P	Egy hónapra (25 nap) P
19. évtől	11,200.000	280,000.000
16—18. évben 13—15. « 10—12. «	9,600.000	240,000.000
7—9. « 4—6. « 1—3. «	8,000.000	200,000.000

Rendszeres állásban levő iskolai kezelők, óvónők, tanítók, tanárok és igazgatók.

Fizetési csoport, osztály és fokozat					Havifizetés és nyugdíj alapjául szolgáló összeg P
I.	II.	III.	IV.	V.	
A. 1. A. 2. A. 3.	A. 1. A. 2.	A. 1.			360,000.000
A. 4. A. 5. A. 6.	A. 3. A. 4. A. 5.	A. 2. A. 3. A. 4.	A. 1. A. 2.		400,000.000
A. 7. A. 8. A. 9.	A. 6. A. 7. A. 8.	A. 5. A. 6. A. 7.	A. 3. A. 4. A. 5.	A. 2. A. 3.	450,000.000
B. 1. B. 2. B. 3.	A. 9. A. 10. —	A. 8. A. 9. A. 10.	A. 6. A. 7. A. 8.	A. 4. A. 5. A. 6.	500,000.000
	B. 1. 2. B. 3.	B. 1. B. 2.	A. 9. A. 10.	A. 7. A. 8.	550.000.000
	C. 1. C. 2.	B. 3. C. 1.	B. 1. B. 2.	A. 9. A. 10.	575.000.000
		C. 2.	B. 3. C. 1.	A. 11. B. 1. A. 12. B. 2.	600,000.000
			C. 2.	B. 3. C. 1.	650,000.000
				C. 2.	700.000.000

Rendszeres állásban levő dajkák.

Fizetési fokozat	Havi fizetés és nyugdíj alapjául szolgáló összeg P
1. 2. 3.	200,000.000
4. 5. 6.	240,000.000
7. 8.	280,000.000

Kegyúri javadalmasok és közkórházi lelkészek.

a) *Plébánosok.*

Szolgálati idő	Havi fizetés és nyugdíj alapjául szolgáló összeg P
16. évtől 13—15. évben	600,150.000
10—12. « 7—9. «	575,800.000
4—6. « 1—3. «	550,900.000

b) *Helyi lelkészek, helyettes plébánosok, közkórházi lelkészek.*

16. évtől	550,000.000 P
13—15. évben	500,000.000 «
10—12. «	
7—9. «	450,000.000 «
6—4. «	
1—3. «	

c) *Segédlelkészek, közkórházi segédlelkészek.*

16. évtől	450,000.000 P
13—15. évben	
10—12. «	
7—9. «	400,000.000 «
4—6. «	
1—3. «	

Káplántartási díj	havi	160,000.000 P
Sekrestyési segély	«	160,000.000 «
Kántori segély	«	225,000.000 «

Az 5600/1904. M. E. sz. rendelet alapján szolgálatteljesítésre kötelezett nyugdíjasok díjazása.

Ha a nyugdíjasnak a nyugalombahelyezése időpontjában betöltött állásához

főiskolai végzettséget	középiskolai érettségit	legalább a középiskola 4 osztályának elvégzését	a középiskola 4 osztályánál kisebb értékű végzettséget
kíván meg a fennálló jogszabály, a költségátalány összege egy hónapra			
P	P	P	P
450,000.000	360,000.000	280,000.000	200,000.000

A közigazgatási, közoktatási és kegyúri tényleges és nyugdíjas alkalmazottakat megillető lakásadótérítés.

Közigazgatási alkalmazottak	Kegyúri javadalmasok és közkórházi lelkészek	Közoktatási alkalmazottak	Lakásadótérítés havi összeg P
Fizetési csoport, osztály és fokozat			
I—II.	—	—	22,050.000
III—V.	plébánosok 13. évtől	V. C. 1—2. V. B. 1—3. V. A. 11—12. IV. C. 1—2. IV. B. 3. III. C. 2.	18,900.000
VI—X. főgépészek (1—6.) gépészek (7—9.) ideiglenes hivatalnokok (I—II.)	plébánosok 1—12. évben, helyi lelkészek, helyettes plébánosok, közkórházi lelkészek, segédlelkészek, közkórházi segédlelkészek	V. A. 2—10. IV. B. 1—2. IV. A. 1—10. III. C. 1. III. B. 1—3. III. A. 2—10. II. C. 1—2. II. B. 1—3. II. A. 3—10. I. B. 1—3. I. A. 4—9.	15,750.000
XI. gépészek (10—12.), gyakornokok, kezelők, kezelőnők, ideiglenes hivatalnokok (III—X.), havidíjas- és havijegyzékes hivatalnokok, heti-, napi- és óradíjas hivatalnokok, szülésznők, altisztek, erdő- és mezőőrök, tűzoltók, javadalmi őrök, próbaszolgálatos altisztek, próbaszolgálatos erdő- és mezőőrök, ujonctűzoltók, javadalmi-őrségi próbavizsgálók, ideiglenes altisztnők és napibéres takarítónők	—	III. A. 1. II. A. 1—2. I. A. 1—3. rendszeres dajkák, a legalább heti 15 órával működő ideiglenes és helyettes oktatószemélyzet, ideiglenes és helyettes iskolaorvosok, iskolanővérek, asszisztensnők és iskolai kezelők, napibéres dajkák	12,600.000

A székesfővárosi közoktatási alkalmazottak részére rendszeresített működési pótlékok és külön megbízások díjazása.

Megnevezés		Összeg
Ideiglenes igazgatók működési pótléka		a tanítói, illetve tanári és az igazgatói fizetés közti különbözet
Helyettes igazgatók működési pótléka		a tanítói, illetve tanári és az igazgatói fizetés közti különbözet felösszege
		Pengő
Ideiglenes vagy rendszeres állást betöltő tanerők működési pótléka a kislétszámú népiskolai osztályok vezetéséért :		
ha gyógypedagógiai képesítéssel is rendelkeznek	havi	55,000.000
ha gyógypedagógiai képesítéssel nem rendelkeznek	«	28,000.000
A helyettes tanerők működési pótléka a kislétszámú népiskolai osztályok vezetéséért :		
ha gyógypedagógiai képesítéssel is rendelkeznek	napi	2,200.000
ha gyógypedagógiai képesítéssel nem rendelkeznek	«	1,120.000
Nevelőintézeti igazgatók és internátusi vezetők működési pótléka	havi	110,000.000
Nevelőintézeti tanítók és internátusi felügyelők működési pótléka	«	55,000.000
Felügyelők tiszteletdíja :		
kisdedóvóknál	hav	100,000.000
népiskoláknál és iparostanonciskoláknál	«	110,000.000
polgári-, nőipariskoláknál és alsófokú zenetanfolyamoknál	«	115,000.000
középiskoláknál és az iskolaegészségügyi intézménynél	«	120,000.000
Igazgatási pótlék :		
a legfeljebb kétosztályú női kereskedelmi szaktanfolyamok igazgatásával megbízottak részére	havi	110,000.000
a kettőnél többosztályú női kereskedelmi szaktanfolyamok és nőipariskolák igazgatásával megbízottak részére	«	120,000.000
a droguista-tanfolyam igazgatásával megbízott részére	«	200,000.000
Felügyeleti díj napközi otthonok felügyeletéért	havi	37,000.000

Fővárosi háztartások gázfogyasztására előfizetés. Az elővásárlási utalványokat a háztartási gázfogyasztók a Gázművek kirendeltségeinél és kokszlelepein — az előző havi számla bemutatása mellett — minden hó 16-tól minden pénteken és szombaton vásárolhatják. Az utalványok a Községi Takarékpénztár és a Magyar Általanos Hitelban fiókjaiban is vásárolhatók. Az elővásárlás a 30 köbméteren felüli fogyasztás kiegyenlítésére és az ügyvitel egyszerűsítése érdekében csak 5-tel osztható köbméter mennyiségre szólhat. Egyszerre csak legfeljebb egy havi 30 köbméteren felüli fogyasztásra szükséges utalvány vásárolható és az utalvány három hónap leforgása esetén felhasználandó. Az esetleg fennmaradó utalványokat ezen időszakon belül vissza lehet váltani. Az utalvány köbméterre szól és az árszabás változása esetén a pénzbeszedő a feltüntetett köbmétermennyiséget napi áron köteles a számlából levonni. A pénzbeszedő csak teljes köbméterekben fogadhat el elővásárlási utalványokat. A fel nem használt utalványok visszaváltására a pénzbeszedők nem jogosultak, azokat csak az utalványon feltüntetett kiállító irodánál lehet az utalványon szereplő névértéken visszaváltani. Az elővásárlási utalványon feltüntetendő a kiállító kirendeltség, a fogyasztó neve és lakáscíme, az elővásárolt gázköbmétermennyiség és a befizetett összeg.

Fővárosi háztartások világítási áramfogyasztására előfizetés. Az Elektromos Művek — kizárólag háztartási fogyasztók részére — az előfizetést igazoló jegyeket minden hó 16-tól minden pénteken és szombaton II., Mártírok-útja 15., IV., Eskü-út 5., V., Váci-út 74. és VIII., Baross-tér 2. szám alatti körzeti irodáiban árusítja. Az utalványok a Községi Takarékpénztár és a Magyar Általános Hitelbank fiókjaiban is vásárolhatók. A jegyek névértéke további intézkedésig : *a)* a háztartási világítási áramfogyasztásra 600.000 pengő, *b)* a külön árammérőre kapcsolt háztartási villamos nagykészülékek áramfogyasztására 3,000.000 pengő. A jegyek a fogyasztó nevére kiállítva kerülnek forgalomba és abból háztartásonkint és fajtánkint legfeljebb 4—4 darab vásárolható. Ha a jegy felhasználása előtt az áram egységárát emelik, a jegy pengő értéke az egységáremelés arányában emelkedik. A pénzbeszedők a jegyeket az áramszámlák kiegyenlítésénél készpénzként kötelesek elfogadni. Ha a fogyasztók a jegyek értékénél több áramot fogyasztanak, a többletet készpénzben tartoznak kiegyenlíteni. Csak a jegy teljes értékével lehet fizetni, abból részösszegeket visszaadni nem szabad. A 3 millió pengős jegyek csak a külön árammérőre kapcsolt háztartási villamos nagykészülékeket használó fogyasztóktól fogadhatók el. A jegyek a vásárlás időpontját közvetlenül követő két (1—1) havi számla kiegyenlítésénél használhatók fel.

FŐVÁROSI ALKALMAZOTTAK LÉTSZÁMA

(1946. március 31-én.)

Közigazgatási alkalmazottak:

I. fizetési osztály	1	fő
II. « «	3	«
III. « «	36	«
IV. « «	118	«
V. « «	290	«
VI. « «	253	«
VII. « «	514	«
VIII. « «	630	«
IX. « «	994	«
X. « «	434	«
XI. « «	916	«
Gyakornok, kezelő	975	«
Gépész	32	«
Havidíjas hivatalnok	440	«
Napidíjas hivatalnok	742	«
Városbíró	12	«
Szerződéses	4	«
Forgalmiadóellenőr	325	«
Élelmiszerjegyközpont óradíjas	1.068	«
Tiszteletdíjas	1.058	«
Altiszt	2.143	«
Erdő-, mezőőr	69	«
Tűzoltó	811	«
Javadalmiőr	678	«
Ideiglenes altiszt	55	«
Egyéb alkalmazott	980	«
Napidíjas takarítónő	536	«
Összesen	14.317	fő

Az itt kimutatott létszámból különböző okok (eltávozás, hadifogság, deportálás stb.) miatt 1493 személy nem teljesít ezidőszerint szolgálatot, úgyhogy a ténylegesen szolgálatot teljesítők száma 12.824 fő.

Közigazgatási nyugdíjas, özvegy, kegydíjas, árva stb.

Nyugdíjas	2.560	fő
Özvegy	2.040	«
Kegydíjas	224	«
Árva	30	«
Havisegélyes	330	«
Összesen	5.224	fő

Közoktatási létszám:

III. fizetési osztály	4	fő
IV. « «	26	«
V. « «	121	«
VI. « «	144	«
VII. « «	609	«
VIII. « «	1.188	«
IX. « «	1.140	«
X. « «	871	«
XI. « «	574	«
Ideiglenes tanár és tanítónő	26	«
Ideiglenes iskolaorvos	1	«
Végleges és ideiglenes dajka	162	«
Összesen	4.792	fő

Ezenfelül különböző okok (eltávozás, hadifogság, deportálás stb.) miatt 418 személy nem teljesít ezidőszerint tényleges szolgálatot, úgyhogy a közoktatási alkalmazottak száma 5.210 fő.

Közoktatási nyugdíjas, özvegy, kegydíjas, árva stb.

Nyugdíjas	1.777	fő
Özvegy	382	«
Kegydíjas	14	«
Árva	7	«
Összesen	2.180	fő

A székesfőváros önálló vagyonkezelésű üzemeinél alkalmazottak létszáma.

	Elektromos Művek		Gázművek		Vízművek		Gyógyfürdők és Gyógyforrások		Élelmiszer-árusító Üzem		Kenyérgyár		Lóhúsüzem		Temetkezési Intézet		Hirdető Vállalat	
	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött	Szervezett (költségvetésileg előirányzott)	Betöltött
	állások száma																	
I.....	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II.....	4	5	3	5	2	5	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselők, III.....	8	10	5	3	2	3	1	2	1	4	1	2	1	1	1	1	1	1
(fürdőorvosok) IV.....	26	31	16	26	9	13	3	6	4	4	1	2	1	1	1	1	1	1
kezelőtisztek, V.....	43	63	29	38	16	17	4	7	5	8	1	1	1	1	2	2	2	3
pénz- és raktárkezelők, VI.....	83	92	51	42	30	41	6	11	5	8	1	1	2	2	6	6	3	2
(ápolószemélyzet) VII.....	123	188	81	79	44	43	7	15	12	21	4	4	2	2	7	9	3	4
üzemi tisztek VIII.....	167	400	103	103	58	55	12	19	19	20	6	6	2	2	9	9	4	7
(mesterek és ellen- IX.....	184	203	114	93	57	53	13	16	16	20	7	8	1	1	10	11	4	5
őrök) X.....	173	198	112	99	50	50	28	22	32	26	7	5	1	1	12	16	4	4
XI.....	178	174	111	86	49	52	9	12					3	3	14	8	2	5
XII.....	52	84	47	115	30	26	27	18	46	37	18	18	1	1	15	12	5	6
Hetidíjasok:	223	402	161	[1]) 245	56	12	—	—	—	—	—	—	1	1	24	18	6	1
Üzemi végrehajtó személyzet: (szaksegédek)	482	890	240	489	162	398	44	352	84	84	5	65	5	5	69	66	7	13
Segédalkalmazottak segédszemélyzet	103	644	170	542	23	434	44	210	30	30	4	63	—	—	117	117	12	33
Havi (heti) fizetések összesen:	1.850	3.385	1.244	1.966	589	1.203	199	691	255	[3]) 263	55	175	21	21	287	[3]) 276	54	85
Órabéresek	1.878	1.170	1.339	951	1.098	225	962	255	884	884	241	199	155	155	131	124	50	26
Összes létszám:	3.728	4.555	2.583	2.917	1.687	1.428	1.161	946	1.139	1.147	296	374	176	176	418	400	104	111

Jegyzet:

[1]) Ebből 94 szünidei gyakornok.

[2]) Ezen felül 59 kisegítő kereskedelmi alkalmazottat is foglalkoztat az üzem.

[3]) Ezen felül egy orvost és egy kereskedelmi szakértőt is foglalkoztat az üzem.

Fürdőorvosok és ápolószemélyzet csak a Gyógyfürdők és Gyógyforrásoknál. Közigazgatási munkáslétszám kb. 9600 fő.

A betöltött állások rovatban tényleges szolgálatot teljesítő alkalmazottakon kívül, a távollevő és az igazolási eljárás során nem jogerősen állásvesztésre ítélt alkalmazottak is szerepelnek.

Összesítés.

Szolgálati csoport	Nagyüzemek		Közép- és kisüzemek		Nagy-, közép- és kisüzemek	
	Szerv.	Bet.	Szerv.	Bet.	Szerv.	Bet.
	állások száma					
Tisztviselők (üzemi tisztek mesterek, stb.) ..	2.063	2.498	419	453	2.482	2.951
Hetidíjasok (gyakornokok)	440	659	31	20	471	679
Szaksegédek	884	1.777	214	585	1.098	2.362
Segédszemélyzet	296	1.620	207	453	503	2.073
Havi (heti) fizetések összesen	3.683	6.554	871	1.551	4.554	8.065
Órabéresek	4.315	2.346	2.423	1.643	6.738	3.989
Főösszesen:	7.998	8.900	3.294	3.154	11.292	12.054

Fuvarosok állomáshelyei. Lásd: Teherkocsik (lófogatú) állomáshelyeinek kijelölése c. a.

Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párt. Lásd: Közgyűlésen képviselt pártok c. a.

Fűtőberendezések használhatási engedélye. Lásd: Gépek használhatási c. a.

Fűtővállalat. Lásd: Budapest Székesfővárosi Fűtő- és Főzőkészülékeket Terjesztő Vállalat c. a.

G

Gazdasági iskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Gázcsőfektetések engedélyezését a polgármesteri XII. ügyosztálynál, vagy közvetlenül a Gázműveknél lehet kérelmezni. A kérelem felett a polgármester határoz, akinek intézkedése ellen fellebbezésnek helye nincs.

Gáz és elektromosáram egységáraiból kedvezményt csak közérdekű és jótékonycélú egyesületek, továbbá fővárosi alkalmazottak kaphatnak. Ezirányú kérelmeket a polgármesteri XII. ügyosztályhoz kell benyujtani. Az igényjogosult egyesületek a kérvénnyel egyidejűleg tartoznak bemutatni alapszabályaikat, legújabb költségvetésüket és zárszámadásukat.

Gellért-fürdő és Szálló. Lásd: Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások c. a.

Gépfelállítási engedélyek. (Központi fűtőberendezés, ipari gőzkazán, motor, benzintároló- és adagoló berendezés felállítás). Az állami bélyeggel ellátott beadványt a polgármesteri III. ügyosztálynál kell beadni. Szükséges okmányok: 1. Terv, 3 példány (Ipari gőzkazánoknál 4 példány). 2. Helyszínrajzvázlat 3 példány (Ipari gőzkazánoknál 4 példány). (Hivatalos helyszínrajz csak benzinkutak építési engedélyezéséhez szükséges, 3 példány). 3. Műszaki leírás, 3 példány (Ipari gőzkazánoknál 4 példány). 4. Esetleg telepengedély és annak jogerőssége. Vonatkozó törvény: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához. A beadványok és okmányok kiállítási módja: *A kérvény* a polgármesterhez címzendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új helyrajziszám feltüntetésével, a felelős jogosult tervező nevét és lakáscímét, az érdekelt szomszédok: szemben, hátul és oldalt levők nevét és lakcímét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. A kérvényt külzettel kell ellátni. *A műszaki leírásban* a következő adatok tüntetendők fel: *a) Gépfelállításnál:* Elektromotor adatai: lóerő, feszültség, fordulatszám, gyártmány és az áram neme. Gáz-, benzin-, nyersolajmotor, gőzgép adatai: lóerő, elrendezés, (álló vagy fekvő), ütem (motoroknál), hengerátmérő, hengerszám, fordulatszám, lökethossz, gyártmány, kipuffogóedény és hangtompító méretei, az üzemanyag tárolásának módja és a tárolt mennyiség. A munkagépek megnevezése és meghajtása motoronként csoportosítva. Közlőmű és annak elhelyezési módja. *b) Központi fűtéseknél:* a fűtés neme (gőz, melegvíz, lég), a kazán adatai (nyomás, fűtőfelület, kazán faja: öntöttvas, kovácsoltvas, tűzcsöves, vízcsöves stb., gyártmány, tüzelőszerkezete és tüzelési módja, esetleg a meghajtó erőgép leírása). Minden emeletsorról kell alaprajz, ezenkívül függőleges csőhálózati terv a kazánok, boylerek és fűtőtestek feltüntetésével 3 példányban. *c) Ipari gőzkazánoknál:* A kazán adatai: nyomás, fűtőfelület, kazán faja, gyártmány, tüzelőszerkezete és tüzelési módja és az esetleges meghajtó erőgép leírása. A kazánház tetőszerkezetének és héjazatának neme, a kazánalapozásnak minősége és módja, továbbá a szomszédok határfaltól és lakott helyiségtől való távolsága. Az alacsonynyomású öntöttvas-elemes fűtési kazánok kivételével minden egyéb kazánról részletrajzot kell 4 példányban bemutatni a füstmentességet biztosító tüzelőberendezés berajzolásával együtt, ugyancsak 4 példány elhelyezési terv szükséges.

Gimnáziumok. Lásd: Iskolák c. a.

Gondnok felmentése és elmozdítása. Lásd: Gyám és gondnok felmentése c. a.

Gondnokoltak vagyonának kezelése és kiadása. Lásd: Kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kiadása c. a.

Gondozottak központi nyilvántartó hivatala (VIII., Gyulai Pál-u. 7.) a polgármesteri IX. ügyosztály keretébe tartozik. Statisztikai adatszolgáltatás céljából nyilvántartja a főváros által támogatott ínségeseket. Ezenfelül nyilvántartja a Budapesten lakó és községi iskolába járó 6—18 éves korú gyermekeket és a 0—6 éves korba tartozó kisdedeket.

Gondnoksági ügyek. Gondnokoltak azok, akiket a bíróság vagy a gyámhatóság gondnokság alá helyez. Az elmebetegeket, vagy magukat jelekkel megértetni *nem* tudó siketnémákat, gyengeelméjűeket és magukat jelekkel megértetni tudó siketnémákat és a tékozlókat a legközelebbi vérrokonok, a házastárs és kivételesen a tiszti ügyész keresete alapján a bíróság (törvényszék) helyezi gondnokság alá. Igazolt elmebetegek részére az árvaszék a bírói eljárás mellőzésével is jogosult ideiglenesen gondnokot rendelni. Az egy évet meghaladó idő óta ismeretlen helyen tartózkodó személyeket és a börtönbüntetésre ítélteket, feltéve, hogy vagyonuk kezelésére megbízottat nem rendeltek és vagyonuk kezelésében gátolva vannak, az árvaszék helyezi gondnokság alá. Ezen jogcímek alapján a gondnokság alá helyezést az árvaszék a rokonok kérelme vagy az elöl-

járóság jelentése alapján rendeli el. A bíróság gondnokság alá helyező határozatát az árvaszékkel hivatalból közli és az árvaszék intézkedik a gondnok kirendelése iránt, a rokonok meghallgatása után. Az árvaszék által kirendelt gondnok gondnokoltjának vagyonkezeléséről évenként köteles az árvaszékhez elszámolást beterjeszteni és gondnokoltjának személyi (ellátási, egészségi, ápolási stb.) körülményeiről jelentést tenni. A kirendelt gondnok tisztéből folyóan benyujtott beadványai bélyegmentesek.

Gondnokságról lemondás. Lásd: Gyámságról vagy gondnokságról lemondás c. a.

Gyalogjárdák elfoglalása. Lásd: Utcai árusítás és Járdafoglalás c. a.

Gyám és gondnok felmentése és elmozdítása. A gyámság viselése általában állampolgári kötelesség, de kivételes esetekben a gyámul kirendelt személy tisztéről lemondhat. Ilyen esetekben az árvaszék a gyámot tiszte alól felmenti, de felmentésnek van helye akkor is, ha a gyámi tisztre jogosult vérrokon a gyámi tisztet a maga részére igényli és így őt kell a kiskorú részére gyámul kirendelni. Ugyanez a helyzet a gondnokok felmentésénél is. (Lásd részletesebben: Gyámságról vagy gondnokságról lemondás.) A gyámi és gondnoki tiszt alól elmozdításnak is helye van, ha *a)* a gyám a kiskorú tartását és nevelését elhanyagolja; *b)* a gyám a kiskorú erkölcsiségét vagy testi jólétét veszélyezteti; *c)* a gyám vagy gondnok a kiskorúnak vagy gondnokoltnak vagyonát hűtlenül vagy hanyagul kezeli; *d)* a gyám vagy gondnok a kiskorú vagy gondnokolt képviseletének elmulasztásával kárt okoz; *e)* a számadás beadása körül nagyobb hanyagsággal jár el. A gyám vagy gondnok elmozdítása tárgyában az árvaszék hivatalból vagy a rokonok, kiskorú, gondnokolt kérelme, vagy akár idegenek bejelentése alapján jár el. Az árvaszék intézkedése ellen a gyám, gondnok, rokonok és a tiszti ügyész fellebbezéssel élhetnek.

Gyámhatósági jóváhagyás. Mind a kiskorúakat képviselő szülő, mind a gyám és a gondnok a kiskorúakat és a gondnokoltakat érintő bizonyos kérdésekben a gyámhatóság előzetes jóváhagyását kötelesek kikérni. A szülői hatalmat gyakorló szülő köteles a jóváhagyást az árvaszéktől megszerezni, ha *a)* gyermekét örökbeadja; *b)* a kiskorú részére ipar, gyári vagy kereskedői üzletet nyitni, átvenni vagy megszüntetni kíván; *c)* a kiskorú részére ingatlant vagy ingóvagyont kíván szerezni, tőkéjét kívánja felvenni vagy engedményezni, zálogjog törlését kívánja megengedni; *d)* a kiskorú vagyonát elidegeníteni vagy megterhelni, vagy a vagyon állagát megváltoztatni kívánja; *e)* cégvezetői meghatalmazás esetében, — végül amennyiben a kiskorú nevében váltókötelezettséget kíván vállalni. A gyám vagy gondnok a fenti eseteken kívül még a következő esetekben köteles az árvaszék jóváhagyását megszerezni: 1. a kiskorú vagyonának a tartás és nevelésre való felhasználása esetén; 2. a kiskorú életpályaválasztásánál, ha a kiskorú a gyám választásába nem nyugszik meg; 3. ha a kiskorú külföldi letelepedéséről van szó; 4. a kiskorú házassága tárgyában; 5. új építkezés, vagy új gazdasági, üzleti felszerelés létesítésénél; 6. földbirtok kezelésére vonatkozóan; 7. peres és perenkívüli egyesség esetén; végül 8. ha ingatlanvagyont tűzkár ellen nem akarja biztosítani. A szülő, gyám vagy gondnok a fenti ügyekben indokolt kérelmet köteles az árvaszékhez előterjeszteni és a kérelemhez mellékelni a jogügyletre vonatkozó okiratot is, utóbbit rendszerint két példányban. Az árvaszék a jóváhagyás kérdésében a gyám vagy gondnok, a rokonok, a serdültkorban lévő kiskorúak és esetleg meghallgatható gondnokoltak véleményének meghallgatása után határoz. Az árvaszék a jóváhagyás megadása vagy megtagadása tárgyában a kiskorú vagy gondnokolt érdekeinek figyelembevételével határoz, egyébként sem a gyám vagy gondnok, sem a rokonok véleményéhez kötve nincsen. Az árvaszéknek a fenti ügyekben hozott véghatározata ellen a gyámot vagy gondnokot, a rokonokat, az érdekelt feleket és a tiszti ügyészt fellebbezési jog illeti meg.

Gyámkirendelés. Ha a főváros területén haláleset történik, az illetékes ker. elöljáróság megállapítja az elhalt személy családi viszonyait és amennyiben utána kiskorúak maradtak hátra, a felvett halálesetfelvételi ív másodpéldányát az árvaszékhez terjeszti be. Ha a kiskorú atyját vesztette el, az árvaszék hivatalból megállapítja, hogy a szülő hatalom gyakorlása az anyát illeti meg. Mindkét szülő halála esetén az árvaszék a nagyszülők közül rendel gyámot olyként, hogy a gyámi tiszt elsősorban az atyai, azután az anyai nagyszülőket illeti meg. Ha nagyszülők sincsenek életben, a törvényes gyámság a legközelebbi vérrokonokat illeti, ilyenek hiányában pedig az árvaszék a polgári társadalom tagjai sorából rendel gyámot. A gyám köteles a kiskorú tartását, nevelését és taníttatását biztosítani, amennyiben erre a rokonok vagy jótevők nem vállalkoznak és az eltartás a kiskorú vagyonából nem fedezhető, a gyermeket hatósági vagy társadalompolitikai intézmények útján köteles elhelyezni. Meg kell jegyezni, hogy a gyám tisztéből folyóan a gyámolt eltartására kötelezettsége nincsen. A gyám a kiskorú vagyonának kezeléséről évenként számadást köteles az árvaszékhez beterjeszteni és ugyanakkor köteles a kiskorú személyi körülményeiről is jelentést tenni. Ha az árvaszék bármi okból a gyámrendelés iránt nem intézkedett volna, a gyám kirendelését a rokonoknak kell kérni. A gyám tisztéből folyóan előterjesztett beadványai bélyegmentesek.

Gyámpénztári kölcsönök. Ezidőszerint gyámpénztári kölcsönök folyósítása szünetel Az irányadó jogszabály szerint a főváros árvaszéke a főváros területén fekvő ingatlanokra

adhatott az ingatlanok értékének $^1/_3$-áig terjedő összeg erejéig kölcsönt, megfelelő jelzálogi biztosítás mellett. A kölcsön rövid lejáratú (10 éves) törlesztéses és amortizációs (32 éves) kölcsön volt. A kölcsönök felvétele árvaszéki hites szakértő és gyámhatósági kiküldött becslése és a kölcsönösszeg jelzálogjogi bekebelezése után történhet. A kölcsönt mindenkor az árvaszék teljes ülése szavazza meg.

Gyámságról vagy gondnokságról lemondás. Gyámság és gondnokság viselése állampolgári kötelesség, azt a törvényben megállapított esetek és okok kivételével elutasítani nem lehet. Gyámságot és gondnokságot viselni nem tartoznak és kérelmük esetén tisztük alól felmentendők: *a)* akik 60. életévüket betöltötték; *b)* akik egy terhesebb, vagy két kisebb gyámságot vagy gondnokságot viselnek; *c)* akik 5 gyermeknek viselik gondját; *d)* a miniszterek; *e)* nemzetgyűlési képviselők; *f)* tényleges katonák, köztisztviselők, világi papok és tanítók, ha állásukkal járó tennivalóikkal a gyámi vagy gondnoki tiszt viselése nem egyeztethető össze; *g)* akik a kiskorú lakóhelyétől vagy birtokától távol laknak; *h)* bírák és államügyészek, amennyiben a gyámi tiszt őket nem törvény vagy végrendelet alapján illeti meg; *i)* a nő férje fölötti gondnokságot nem köteles viselni. Az árvaszék a gyám vagy gondnok felmentése tárgyában az érdekelt kérelmére hoz határozatot. Megjegyzendő, hogy a szülői hatalmat gyakorló anya gyermekei vagyonát nem köteles kezelni, — ebben az esetben az árvaszék a vagyon kezelésére gondnokot rendel. Joga van azonban az anyának bármikor igényelni a vagyonkezelés jogát, amikor is a vagyonkezelő gondnokot fel kell menteni.

Gyermekek vallására megegyezés. Gyermekek vallására vonatkozóan a házasságkötés előtt a vegyesvallású házasulók megegyezhetnek abban, hogy a születendő gyermekek valamennyien az egyik szülő vallását fogják követni. Ezt az egyességet közokiratba kell foglalni és azt a házassági anyakönyvben fel kell jegyezni. Vallásegyességet csak 1. közjegyző; 2. polgármester; 3. járási főjegyző és 4. járásbíróság előtt lehet kötni. A vallásegyesség megkötésénél a házasuló feleknek együttesen kell jelen lenni, az egyességről az anyakönyvvezetőt értesíteni kell.

Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ. (VIII., Gyulai Pál-u. 7.) Az Iskolanővéri Intézményből és a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Hivatalból alakult ki 1945 őszén. Célja: megszabni, irányítani és ellenőrizni a főváros gyermekvédelmi tevékenységét. Összekapcsolja a főváros gyermekvédelemmel foglalkozó valamennyi szervezetét és biztosítja e szervezetek együttműködését. Feladata a 3 éven felüli gyermekek és fiatalkorúak védelme és gondozása. A központ által kijelölt gyermekgondozók az iskolákon keresztül állanak kapcsolatban a gyermekkel, állandó érintkezést tartanak azonban a gyermek családjával is. A gyermekek és fiatalkorúak szociális és egészségügyi gondozásán kívül a központ feladata a gyermekek és fiatalkorúak jogvédelme is. Foglalkozik a gyámság rendezésének előkészítésével, az erkölcsileg veszélyeztetett, valamint a házasságon kívül született gyermekek ügyeivel. Az iparos és kereskedő tanulók, továbbá az iskolába nem járó fiatalkorúak különleges szociális és nevelési problémáinak megoldása is hatáskörébe tartozik. Vezető: *Nemes Lipót* polgári iskolai igazgató.

Gyermekmenhely kötelékébe való felvétel. Állami gondozásra, illetve gyermekmenhelyi beutalásra jogosultak: 1. a talált gyermekek, akiknek hozzátartozóit nem sikerült kinyomozni; 2. árva gyermekek, vagy akiknek szülői vagy nagyszülői olyan vagyoni és kereseti viszonyok között élnek, hogy gyermekeiket, illetve unokáikat eltartani nem tudják; 3. félárva gyermekek, akik szülője munka- és keresetképtelen, vagy keresete oly csekély, hogy abból gyermekét eltartani nem képes; 4. leányanyák gyermekei, ha az anyának nincs megfelelő keresete, a természetes atya pedig ismeretlen, vagy tartásdíj rajta be nem hajtható; 5. nagyszámú családok gyermekei, figyelembe véve a méltánylást érdemlő körülményeket. Állami gondozás a gyermekmenhelyen történik, rendszerint akként, hogy a gyermekeket idegeneknél helyezik el. Hozzátartozóknál való elhelyezés nem történhet, sőt a gyermeket olyan községben helyezik el, ahol nem laknak hozzátartozók. Állami gondozás iránti kérelmet az illetékes ker. elöljáróságnál kell előterjeszteni A ker. elöljáróság a kérdésben alapos vizsgálat megtartása után határoz. (Lásd még: Elhagyottsági ügyek.) Az állami gondozás költségeit a tartásra köteles vérrokonok (szülők, nagyszülők) kötelesek megtéríteni, kivéve, ha az aránylag csekély összeg megfizetésére sem képesek. A gondozási költségek behajtása közigazgatási úton történik. Az állami gyermekmenhelybe való beutalást megtagadó véghatározat ellen a belügyminiszterhez fellebbezésnek van helye, amit a ker. elöljáróságnál a véghatározat kézbesítését követő 15 napon belül lehet előterjeszteni. Erkölcsi elhagyottság esetén, tehát ha a gyermek környezetében züllés veszélyének van kitéve, vagy züllésnek indult, az árvaszék jogosult a gyermeket az állami gyermekmenhelybe beutalni. Az árvaszék véghatározata ellen ugyancsak jogorvoslatnak van helye. Szükség esetén az árvaszék megkeresheti a gyermekmenhelyet, ha a gyermek zárt intézetben való elhelyezését látja kívánatosnak, hogy a gyermeket intézetben helyezze el.

Gyermekotthonok. Lásd: Átmeneti gyermekotthonok c. a.

Gyermeküdültetés. Az 1922-ben megindult fővárosi gyermeküdültetés célja a testileg leromlott, fejletlen, betegségekből felépült, egészségtelen környezetben élő, mindkétnembeli 3—14 éves óvodás és iskolásgyermekek évközi és nyári üdültetése. A gyermekek- üdültetésre

ajánlását szociális szempontból az iskolai gondozók, egészségügyi szempontból pedig az iskolaorvosok végzik el. A kiválogatott gyermekeket ráutaltságuk foka szerint a Gyermek és Ifjúságvédelmi Központ hívja be és osztja be a székesfőváros vidéki gyermeküdülőtelepeire. A fertőzőbetegségben, súlyos testi hibában szenvedő, állandó orvosi kezelést igénylő és szellemileg fogyatékos gyermekek az üdültetésre nem oszthatók be. Az üdültetés időtartama nyáron általában 3 hét, ha azonban egészségügyi vagy szociális szempontok indokolttá teszik, a gyermek tovább 3 hétig az üdülőtelepen maradhat. Az üdültetés általában ingyenes, a tehetősebb szülők gyermekei azonban térítést tartoznak fizetni. Az üdülőtelepekre el nem vitt gyermekek a nyári iskolai napközi otthonok útján a nyári iskolai szünet alatt egésznapos kirándulásokat tesznek a székesfőváros kirándulóházaihoz. Az első üdülőtelepet 1925-ben létesítette a főváros, a fiúárvaházakszámára Bélatelepen a gróf Zichy Béla által adományozott 4560 négyszögöles telken. Megnyitásakor 72 ágyas volt, 1926-ban 100, 1941-ben 200 személyesre bővült. 1929-ben nyílt meg Fonyódon, az Erzsébet-leányárvaház 70 ágyas üdülőtelepe, mely ma szintén a fővárosi gyermeküdülőtelepek közé tartozik. 1930-ban épült Zamárdiban a 100 személyes első fővárosi gyermeküdülőtelep, amelyet a főváros 1936-ban kibővítve, 200 gyermek befogadására tett alkalmassá. 1935-ben a főváros egy 120 személyes gyermeküdülőt épített a bicskei árvaház parkjában, ez azonban 1944-ben bombatámadás folytán teljesen elpusztult. 1937-ben a főváros Babócsán létesített 100 gyermek számára alkalmas üdülőt, a község által ingyenesen átengedett Prinke-féle kastélyban. 1940-ben gyermeküdülőtelepet létesített a főváros a levente intézménytől átvett érdi üdülőtelepen. Több alapítvány készpénzvagyonának felhasználásával a főváros 1943-ban 150.000 pengő vételárért megvásárolta Bakonyoszlopon és 100 személyes gyermeküdülővé berendezte a volt Eszterházy-kastélyt. 1945-ben gyermeküdültetés céljára átvette a főváros a megszüntetett levente-intézmény balatonaligai, fonyódligeti és balatonboglári üdülőtelepeit. A háború okozta károk következtében a felszabadítás utáni évben még nem volt üzemben a babócsai, balatonaligai, az érdi és a fonyódligeti üdülőtelep. A felsorolt üdülőtelepeken a háború előtt 1256 férőhely volt, a férőhelyek száma jelenleg 562. Ma már a gyermekek nemcsak nyáron, hanem a tanév tartama alatt is részesülhetnek üdültetésben a téli üzemre is alkalmas bakonyoszlopi, fonyódi, balatonboglári és zamárdi üdülőtelepeken. A gyermeküdültetéssel kapcsolatos ügyek közvetlen intézése a főváros Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központjának feladata.

Gyermekvédelmi ügyek. A gyermekvédelmi ügyek különböző hatóságok és hivatalok hatáskörébe tartoznak. A legáltalánosabb ügyekben az árvaszék, árvaházi és gyermekjóléti ügyekben a polgármesteri IX. ügyosztály és annak külső hivatalai járnak el. Gyermekmenhelyi beutalást az illetékes ker. elöljáróságnál lehet kérni. Ideiglenes beutalásra jogosult a IV. ker. rendőrkapitányság (IV., Szerb-utca 3.), mint a rendőri gyermekbíróság, amennyiben a fiatalkorú csavarog, munkakerülő, a főváros területén felügyelet nélkül kóborol vagy erkölcsi szempontból egyébként van veszélyeztetve. Anyagi és erkölcsi elhagyottság jogcímén minden 15. életévét be nem töltött kiskorút lehet az állami gyermekmenhely kötelékébe utalni. Anyagi elhagyottság megállapítása és a beutalás tárgyában az árvaszék megbízásából a kerületi elöljáróságok, — erkölcsi elhagyottság megállapítása és a gyermek végleges menhelyi beutalása iránt az árvaszék intézkedik. (Lásd : Elhagyottsági ügyek.) A gyermekmenhelyből való kiadatás iránt az a hatóság jár el, amelyik a kiskorút a menhely kötelékébe utalta. Az eziránti kérelmet a szülőnek kell előterjeszteni, minden esetben ott, ahol a kiskorú anyagi vagy erkölcsi elhagyottságát megállapították. Kivételesen ez a kérelem az illetékes gyermekmenhelynél (Budapesten, X., Üllői-út 86.) is előterjeszthető. Általános gyermekvédelmi ügyekben az árvaszék gyermekvédelmi osztálya (IV., Központi városháza III. pav. II. em.) ad felvilágosítást. Idetartoznak különösen a házasságon kívül született gyermekek érdekvédelmi ügyei. Ugyanitt működik a főváros hivatásos gyámsága is, ahol a kiskorú leányanyák gyermekeinek jogvédelmét hivatalból látják el. Bűnöző kiskorúak ügyében (ú. n. fiatalkorúak : 12—18 éves kor között) a budapesti törvényszék, mint fiatalkorúak bírósága (V., Markó-utca 27.) jár el. A bíróságot hatáskörének gyakorlásában a Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága (V., Markó-utca 16.) támogatja. Kihágást elkövető fiatalkorúak ügyeiben az államrendőrség IV. ker. kapitánysága (IV., Szerb-utca 3.) ítélkezik. A terhes anyák, csecsemők és 3 éven aluli gyermekek szociális védelmét a székesfővárosi anya-, csecsemő- és kisdedvédelmi Intézet (VIII., Vas-utca 10.) biztosítja, míg az idősebb gyermekek érdekében a Fővárosi Gyermekvédelmi Központ (VIII., Gyulay Pál-utca 7.) tevékenykedik.

Gyógydíjak megtérítése. Az ápolási költség megtérítése tekintetében a községi illetőségnek nincsen jelentősége. Nem a székesfőváros által fenntartott közkórházban történt ápolással kapcsolatos ügyek csak annyiban tartoznak a polgármester hatáskörébe, amennyiben az ápolási költség viselése ügyében az érdekelt fél (intézmény) jogorvoslattal él. Ebben az esetben ugyanis a jogorvoslat elbírálására a 6000/1931. M. E. rendelet 7. §-a értelmében annak a törvényhatóságnak első tisztviselője (Budapesten a polgármester) illetékes, amely törvényhatóság területén a kórház fekszik. A székesfőváros közkórházaiban (felsorolást lásd : Közkórházak c. a.) felmerült ápolási költségek lengedése, részletfizeetése, fizetési halasztás adása, telekkönyvi biztosítása, túlfizetések visszautalása, mentőszállítások költségeinek kifizetése a polgármesteri X. ügyosztály (IV., Központi városháza, I. em. 173—175. sz.) hatáskörébe tartozik. Az erre vonatkozó kérelmeket állami

bélyeggel kell ellátni és a polgármesterhez címezve az ápolást nyujtó kórházcsoport (a kórházak csoportbeosztását lásd: Közkórházak c. a.) számvevőségi kirendeltségénél kell benyujtani. A kérelemben a kórházi ápolás törzskönyvi számára hivatkozni kell. Amennyiben az ügyben már polgármesteri intézkedés történt, a kérelmet a polgármesteri határozat számára való hivatkozással a Központi városháza iktatóhivatalánál (fsz. 6.) kell benyujtani.

Gyógyfürdő szegénybetegeknek. A közegészségügyi törvény alapján a szegénybetegek gyógykezelésére beszerzett gyógyfürdőjegyekért az igénylő szegénybetegeknek a lakhely szerint illetékes kerületi elöljáróság kerületi orvosánál személyesen kell jelentkeznie.

Gyógyintézetek engedélyezése. Lásd: Szanatóriumok, gyógyintézetek c. a.

Gyógyintézetek felállítását és működését a m. belügyminiszter az 1300/1932. N. M. M. sz. rendelet alapján engedélyezi. Az engedély elnyerése iránt benyujtott kérelmet a polgármester, a kerületi elöljáró és a tiszti főorvos meghallgatásával véleményezi és így terjeszti fel a m. belügyminiszterhez.

Gyógypedagógiai intézet. Lásd: Iskolák c. a.

Gyógyszerek vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Gyógyszertár áthelyezése. Lásd: Gyógyszertár felállítása c. a.

Gyógyszertár felállítása iránt a kérelmeket a m. belügyminiszterhez kell címezni és a Központi városházán az iktatóhivatalban (földszint 6.) kell benyujtani. Általában mindenféle gyógyszertári ügyben a kérvények a Városházán nyujtandók be. A kérvényhez csatolni kell 1. a záradékolt gyógyszerészmesteri oklevelet eredetiben, vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban; 2. legújabb keletű erkölcsi bizonyítványt; 3. a testi épséget és az érzékszervek hiánytalanságát igazoló tiszti főorvosi bizonyítványt; 4. a megjelölt területre vonatkozó térképet, továbbá 5. a minősítvényt a működési bizonyítványokkal. A kérvényben pontosan meg kell határózni a területet, amelyre a kérelem irányul. Egy kérvényben több helyre folyamodni nem lehet. A polgármester az új gyógyszertár felállítása iránt benyujtott kérelmeket javaslattétel végett kiadja az illetékes kerületi elöljárónak, mint elsőfokú közegészségügyi hatóságnak és a tiszti főorvosnak, akiknek véleménye alapján előterjesztést tesz a törvényhatósági bizottságnak a pártoló vagy elutasító javaslattal való felterjesztésre. Az új gyógyszertár létesítésének engedélyezését vagy a kérelmek elutasítását a m. belügyminiszter dönti el és erről az illetékes törvényhatóságot értesíti. Ma már csak személyjogú gyógyszertárak engedélyeztetnek, melyek nem örökölhetők és el nem adhatók, hanem a tulajdonos — életében — a jogot csupán átruházhatja belügyminiszteri engedéllyel egy másik gyógyszerészre. Az átruházást az eladó és a vevő együttesen benyujtott és közjegyzői hitelesítés mellett sajátkezűleg aláírt közös kérvényben köteles kérni. Ez a kérelem is a m. belügyminiszterhez címezve, a polgármesterhez adandó be és felszerelendő a vevő előbb felsorolt személyi okmányaival. A kérelmet az illetékes kerületi elöljáró és a tiszti főorvos véleményezése alapján a polgármester terjeszti fel a m. belügyminiszterhez döntés végett. A reáljogú gyógyszeretárak szabadon eladhatók, örökölhetők, ennélfogva a tulajdonjogban beállott változást a polgármester a bejelentő kérvényhez csatolt szerződés, vagy egyéb okirat alapján tudomásul veszi és ennek a levéltárban vezetett törzskönyvbe való följegyzése iránt intézkedik, valamint erről a m. belügyminiszterhez jelentést tesz. A jelentéshez csatolandó a tulajdonosok által bejelentett új felelős vezető személyi okmánya is. Az átruházás alkalmával a mindenkori miniszteri rendeletekben megállapított hatósági díj fizetendő a székesfőváros központi pénztárába. A gyógyszertárakban alkalmazott személyek az okleveles vagy oklevélnélküli segédek és a gyakornokok. A gyakornokok felvételét a vallás- és közoktatásügyiminiszter által szervezett felvételi bizottság dönti el, mely előzetesen újságokban hirdetményt tesz közzé az iskolai tanév megkezdése előtt, melyben fel vannak sorolva a kívánt személyi okmányok, melyeket a kérvényhez kell csatolni. A felvételi bizottság elnöke a folyamodót a döntésről értesíti és fölvétel esetén az illető törzslapot kap, melyet a gyógyszertárba való belépéssel egyidejűen a törvényhatóság tiszti főorvosánál láttamoztatni tartozik. Helyváltoztatás alkalmával a törzslapon ugyanilyen módon történik az átvezetés, illetőleg bejegyzés, melynek megtörténte után az a bizottságnál is bemutatandó. Az a gyógyszertártulajdonos, vagy felelős vezető, aki gyakornokot kíván tartani, köteles a m. vallás- és közoktatásügyi minisztertől erre engedélyt kérni. Az erre irányuló kérelem a törvényhatóság első tisztviselőjénél nyujtandó be, aki azt a tiszti főorvos véleményével terjeszti fel. A gyógyszertár vezetője az okleveles és nem okleveles segédeket, valamint a gyakornokokat a belépéstől számított 8 nap alatt és ugyancsak a kilépésüktől számított 8 nap alatt is köteles be-, illetve kijelenteni a tiszti főorvosnál, ahol a gyógyszertári személyzetről állandó nyilvántartás van. Előfordul, hogy a gyógyszertárak áthelyezése iránt nyujtanak be kérelmet, melyet a belügyminiszterhez címezve a polgármesternél kell benyujtani. Ez esetben is a kerületi elöljáró és a tiszti főorvos meghallgatása után a polgármester javaslatával kerül fel a kérelem a m. belügyminiszterhez. Az ilyen kérelmeket rendkívül nyomós indokokkal kell alátámasztani.

Gyógyszertári személyzet. Lásd: Gyógyszertár felállítása c. a.

Gyógyszertári személyzet be- és kijelentése az I. fokú közegészségügyi hatóság, a kerületi elöljárónál, illetve a kerületi tiszti orvosnál történik. A bejelentésre megfelelő ürlapok szolgálnak. A bejelentésnél be kell mutatni az alkalmazott eredeti okmányait. (252.627/1934. B. M. r.)

Gyógyszert ingyen igénylő szegénybetegeknek a lakóhelyük szerint illetékes kerületi elöljáróságnál szegénységi bizonyítványt kell előzően kérniök. A szegénységi bizonyítvány alapján a gyógykezeléshez szükséges gyógyszert a kerületi orvosok rendelik. A kerületi orvos által felírt gyógyszer bármelyik, de lehetőleg a kerületben levő gyógyszertárban szerezhető be. A kerületi orvosok csakis azokat a gyógyszereket rendelhetik, amelyeknek a közalap terhére való rendelését a m. belügyminiszter engedélyezte. OTI, MABI vagy más az 1927 évi XXI. tc. hatálya alá eső betegsegélyző intézeti tagok az ingyenes gyógyszert igénybe nem vehetik. (Vonatkozó rendeletek: 6000/1931. M. E. és 400/1932. . M. M.)

Gyógyszert külföldről magánszemélyek az illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének engedélyével hozhatnak be, aki az engedélyt a 117.378/1902. B. M. és az 1926. évi 92.000 P. M. sz. rendelet »C« melléklet H. II. fejezet 1. pont, 4. bekezdés alapján a tiszti főorvos meghallgatásával, véghatározattal adja meg. A véghatározat ellen jogorvoslatnak helye nincs.

H

Hadifogolytemető. Lásd: Hősi és hadifogolytemető c. a.

Hadigondozási igazolvány. Lásd: Egyéni lap c. a.

Hadigondozási járadék. Lásd: Hadisegély c. a.

Hadi-, honvédelmi és polgári gondozottak. A hadirokkanttörvény és végrehajtási utasítása, valamint a kiegészítő rendeletek értelmében minden Budapesten lakó gondozott nyilvántartó hatósága a lakása szerint illetékes kerületi elöljáróság, ahol a kerületi hadigondozó bizottságok foglalkoznak a hadi-, honvédelmi és polgári rokkantak, a hadi-, honvédelmi és polgári özvegyek és a hadi-, honvédelmi és polgári árvák ügyeivel. A gondozásra irányuló igényt a kerületi elöljáróságoknál írásban kell benyujtani, vagy szóbelileg előterjeszteni. A kérelmet a kerületi hadigondozó bizottság tárgyalja. A hadigondozó bizottság tagjai: a kerületi elöljáró, mint elnök, a hadigondozási ügyek előadója, hadirokkant vagy hadviselt orvosszakértő és két I., II. vagy III. járadékosztályú hadirokkant, akiket a kerületi Nemzeti Bizottság jelöl ki. A Bizottság megállapítását a kerületi elöljáró a népjóléti miniszterhez terjeszti fel, akinek döntése ellen jogorvoslatnak helye nincs. A hadigondozás nemei: járadék (rokkantjáradék és nevelési pótlék, továbbá özvegyi járadék, árvajáradék), járadéksegély, temetési segély, gyógyászati ellátás (gyógykezelés, gyógyszerrel és mesterséges testrész pótlásával ellátás), rokkantotthoni ellátás, kiképzés új életpályára, nevelőintézeti ellátás, ösztöndíj és egyéb kedvezmények, jogok előnye. Ez utóbbiak közzé tartoznak: adó- és illetékkedvezmények, kedvezmények a rászorultság mértékének elbírálásánál, közszolgálati és alkalmaztatási kedvezmények, tanulmányi kedvezmény, közlekedési kedvezmények, kereskedelmi és ipari kedvezmények, hasznothajtó jogosítványok stb. A hadigondozási járulékok a következők: I. járadékosztály (100%) tiszti ellátási csoportban havi 2,880.000, altiszti és legénységi ellátási csoportban 2,160.000 pengő, II. járadékosztály (75%) tiszti 1,800.000, altiszti és legénységi 1,296.000 pengő. III. járadékosztály (50%) tiszti 540.000, altiszti és legénység 432.000 pengő. IV. járadékosztály (25%) tiszti 108.000, altiszti és legénységi 96.000 pengő. A hadi-, honvédelmi, valamint polgári özvegyek járadéka a tiszti ellátási csoportban havi 1,440.000 pengő, az altiszti és legénységi csoportban pedig havi 1,080.000 pengő. A tiszti hadi-, honvédelmi, valamint polgári félárva járadéka havi 1,080.000 pengő. Az altiszti félárva havi járadéka 360.000, a szülőtlen árva járadéka pedig 900.000 pengő. Az igény megállapítása után a kerületi hadigondozó bizottság a jogosultakat hadigondozási igazolvánnyal látja el. A hadigondozottakat a bizottság időközönként, de legalább három évenként felülvizsgálja, mikor is a rokkantság fokát újból megállapítja. A hadirokkant külön is kérhet felülvizsgálatot, ha orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a felülvizsgálat indokolt. A hadigondozottak egyedüli érdekképviselete ezidőszerint a »Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Nemzeti Szövetsége« (VIII., Horánszky-u. 32.). Minden gondozott tehát a HONSz-nál felvilágosítást kaphat, ugyancsak minden gondozási ügyben tájékoztatást ad a kerületi hadigondozási előadó.

Hadisegély, hadigondozási járadék és nemzeti gondozási díj. A hadisegélyben, hadigondozási járadékban és nemzeti gondozási díjban részesülők részére a segély, a járadék, illetőleg díj összegét, a mindenkori rendelkezésekben megállapított mértékben a kerületi adószámviteli osztályok csekkfizetési utalványok útján juttatják el.

Hagyatéki ügyek. Minden halálesetről az illetékes ker. elöljáróság halálesetfelvételt állít ki a hozzátartozók, — ezek hiányában az ismerősök, — bevonásával. A halálesetfelvétel során a ker. elöljáróság megállapítja, hogy az elhalt után maradt-e kiskorú, gondnokolt, esetleg isme-

retlen helyen tartózkodó örökös és ilyen esetben a halálesetfelvétel egy példányát az árvaszékhez, másik példányát az illetékes közjegyzőhöz terjeszti be. A ker. elöljáró a halálesetfelvételi ívhez mellékeli az elhalt vagyonáról szóló kimutatást (vagyonleltárt). Az árvaszék a halálesetfelvételi ív alapján gondoskodik az örökös kiskorú vagy gondnokolt képviseletéről, a közjegyző pedig a hagyaték tárgyalására tűz ki határidőt. A hagyatéki tárgyalásról szóló iratokat a közjegyző a kiskorú vagy gondnokolt érdekében való felülbírálás végett az árvaszéknek küldi meg. Az árvaszék ilyenkor tüzetesen megvizsgálja, hogy a kiskorú vagy gondnokolt képviseletében a hagyatéki tárgyaláson tett jognyilatkozat a kiskorú, illetve gondnokolt érdekeinek megfelel-e és az nem sért-e jogszabályt, különösen az öröklési jog rendjét. Gyámhatósági jóváhagyás esetén a hagyatéki iratok a közjegyzőhöz, majd onnan a területileg illetékes járásbírósághoz kerülnek át, amikor is a bíróság dönt a hagyaték átadása, esetleg perre utasítás tárgyában. Abban az esetben, ha akár a ker. elöljáróság, akár az örökösök a leltározás során, vagy akár később a hagyatéki vagyont nem látják kellőképen biztosítottnak, a vagyontárgyak közül a készpénzt, értéktárgyakat stb. az eljáró közjegyzőnél kell letétbe helyezni, az egyéb vagyontárgyakra pedig a ker. elöljáróság, később a járásbíróság zárlatot rendelhet el. A ker. elöljáróság által foganatosítandó biztosítási intézkedés rendszerint az örökhagyó lakásának lezárásával és lepecsételésével történik.

Hajléktalanok menedékhelyei. A székesfőváros 1935-ben az éjjeli menedékhelyek megszüntetésével 1440 férőhellyel 2 új menedékhelyet létesített a Kerepesi-út 23/a. szám alatt 870 hajléktalan férfi és a Pillangó-u. 13/a sz. alatt 570 hajléktalan férfi és nő részére. A Kerepesi-út 29/a sz. alatti menedékhely telkén 1941-ben egy új, 600 személy befogadására alkalmas pavillont létesített. Ez időtől a családi kereteken kívül élő hajléktalan férfiak a kerepesi úti, a nők a pillangó utcai menedékhelyen nyertek elhelyezést. 1941-ben a főváros a pillangó utcai menedékhely udvarterületén 2, egyenként 54 egyszobás lakásból álló épületet létesített hajléktalan öreg házaspárok elhelyezése céljából. A főváros ostroma következtében a menedékhelyek épületei súlyosan megrongálódtak. A kerepesi úti intézetben jelenleg mindössze 500 férőhely áll rendelkezésre. Az intézményt *Borbíró Elek* népjóléti tanácsos vezeti.

Hajóhíd engedélyezése a polgármesteri V. ügyosztály hatáskörébe tartozik. Engedélyért folyamodó állampolgárságát, szakértelmét igazolni, erkölcsi bizonyítványát és a tervbevett hajóhídra vonatkozó műszaki terveket köteles bemutatni. Eljárás az 1890. évi I. tc. szerint.

Hajózási engedély kiadása ügyében nem gőzerejű hajóknál a polgármesterhez (V. ügyosztály) előterjesztett kérelemmel kell fordulni. Csatolandó okmányok: állampolgárság, szakértelem igazolása, erkölcsi bizonyítvány, műszaki tervek. Eljárási szabály 2362/1869. M. E. rendelet és 1883. évi hajózási rendszabályok.

Haláleset alkalmával a lakásban történt halálesetnél a következő az eljárás: 1. Beszerzendő a kezelőorvostól bizonyítvány arról, hogy az elhúnytat meddig, milyen betegségben kezelte 2. Ezen bizonyítvány családtag vagy hozzátartozó által azon kerületi elöljáróság tiszti orvos hivatalánál mutatandó be, mely kerületben a haláleset történt. 3. A bejelentett halálesetet az elöljáróságon felveszik, a bemutatott kezelőorvosi bizonyítvány alapján a tiszti orvos megejti a halottkémlést, ugyanakkor a lakáson hagy két darab halottvizsgálati bizonyítványt. 4. Ezen két darab halottvizsgálati bizonyítványt az illetékes kerületi anyakönyvi hivatalnál a halotti anyakönyvekbe való bevezetése végett be kell mutatni. A halott és a bejelentő fél személyazonosságának igazolására vigyen magával születési, házassági levelet, ugyanezen eljárás követendő a magánkórházakban, szanatóriumokban elhaltaknál is. A fővárosi közkórházakban és klinikákon elhaltaknál a hozzátartozóknak semmiféle bejelentési kötelezettségük nincs. A tiszti orvos a halottvizsgálati bizonyítványra rávezeti a temetés napját, ezen időpontban a halott feltétlenül eltemetendő, kivételes esetekben a tiszti orvos engedélyezheti 24 vagy több órával való elhalasztását a temetésnek, ez esetben légmentesen lezárt fémkoporsó alkalmazandó. A család a tiszti orvosi hivatalból kapott két darab anyakönyvelt halottvizsgálati bizonyítvány egyik példányát köteles a Községi Temetkezési Intézet (VIII., Vas-u. 2/d) közegeinek, kik a halottat a lakásból a temetőbe kiszállítják, a temetőfelügyelőség részére átadni, míg a másik bizonyítvány az illető felekezet lelkészéé. Amennyiben a család a tiszti orvos által megejtett halottkémlés után a temetésről nem intézkedik, a Községi Temetkezési Intézet tiszti orvosi rendeletre a halottat a lakásból kiviszi az egyik köztemető halottasházába. Az elhalálozás után nyolc nappal az elhúnyt hozzátartozóját behívják az elöljáróságra a hagyaték leltározása tárgyában s amennyiben a hátramaradott kiskorú, gyengeelméjű vagy ismeretlen, úgy az elöljáróság hagyatéki előadója hivatalból leltározza a hagyatékot. Más esetekben a leltározás elrendeléséért a járásbírósághoz kell folyamodni.

Halászati engedélyért Budapesten a IV. kerületi elöljáróhoz kell folyamodni. Elsősorban az ország egész területére érvényes állami halászjegyet kell kiváltani. Az elöljáró előadója a jelentkezővel a kérelemről jegyzőkönyvet vesz fel. Budapest határán belüli halászathoz az állami halászjegyen kívül fővárosi halászati bérletjegyet is kell váltani. Különböző nagyságú haszonbért kell az elöljáró pénztárnál készpénzben lefizetni aszerint, hogy a fél csak horoggal való horgászásra vagy hálóval való halászásra is jogosító bérletjegyet vált. Aki segédmunkással

óhajt halászni, minden egyes segédje részére is köteles az állami és városi halászati bérletjegyet kiváltani. A városi bérletjegyekre állami okmánybélyeg is ragasztandó. Úgy az állami, mint a fővárosi halászjegyek csakis egyévi időtartamra, május 1-től a következő év április 30-ig érvényesek.

Halottszállítás külföldre. Külföldre hullát csak kettős koporsóban lehet szállítani. A belső koporsót az elhalálozás helyéhez legközelebb eső halottasházban a Községi Temetkezési Intézet légmentesen lezárja. A szállítás vonaton és gépkocsin történhetik. A vonaton való szállítás esetén a kettős koporsót még egy koporsóvédő faládába is el kell helyezni, gépkocsin való szállításoknál pedig csak Itália, Anglia és Amerika kívánja a faburkolat alkalmazását. Budapesten a külföldre való halottszállítás esetén az engedélyt a polgármester adja meg. A kérvényt a Központi városháza központi iktatójában (földszint 6. ajtószám alatt) kell beadni. Külön kérvény adandó be a tiszti főorvosi hivatalhoz, feltüntetve abban a halott neve, melyik temetőben fekszik, a koporsóbetétek mikor forrasztattak s melyik napon és órában történik az elszállítás. A tiszti főorvosi hivatal gondoskodik a szállítmány közegészségi vizsgálatáról, s ha a vizsgálat a szállítmányt közegészségi szempontból útbaindíthatónak találja, a halottszállítási engedély kiadását a tiszti orvos egyidejűleg kieszközli. Gépkocsin való szállításra a halottaknak géperejű járműveken való szállítására engedélyt nyert vállalkozók jogosítottak. Vasúton való szállítás esetén a mindenkori vasúti díjszabás irányadó. A szállítási díjon felül meg kell fizetni a kísérők díját : tiszti főorvosi vizsgálat díját, hatósági távirat díját, hullaszállítási engedélyt, vízum és határátlépési költségeket kísérővel együtt. A halottszállítási engedélyek lefordítási és hitelesítési illetéke a mindenkori érvényben levő árszabás szerint.

Használati engedélyek eljárási díja. Lásd : Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Haszonbéres földek bérbeadását a polgármesteri III. ügyosztály intézi. Haszonbéres földek mezőgazdasági, vagy konyhakerti célokra átlagosan két magyar hold terjedelemben hatévi időtartamra adatnak bérbe.

Hatósági bizonyítványok díja. Lásd : Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Hatósági eljárások esetei. Hatósági eljárásnak akkor van helye, ha azt valamely jogszabály elrendeli vagy megengedi. A hatósági eljárásokat vagy hatósági közegekből álló bizottság, vagy pedig hatósági közeg (tisztviselő) foganatosítja. Ha a hatósági eljárást hatósági közegnek kell foganatosítani, az illetékes hatóságnak ügyelnie kell arra, hogy a foganatosítással megbízott hatósági közeg az illető ügyben szakértelemmel bírjon. A hatósági eljárásokat az erre irányuló kérelmek előterjesztésének sorrendjében és lehetőleg az előterjesztés napjától számított 8 napon belül kell foganatosítani. A székesfőváros a hatósági eljárásokért olyan esetekben, amikor azt jogszabály, vagy szabályrendelet elrendeli vagy megengedi, közadók módjára behajtható eljárási díjat szed. Jövedelmet nem hajtó középületek — ideértve a közkórházakat, a székesfővárosi és állami iskolákat, a bevett és elismert vallásfelekezetek iskoláit és templomait is — építésével vagy átalakításával kapcsolatos eljárásokért eljárási díjat szedni nem szabad. A székesfővárost az eljárási díjon felül az eljáráson alapuló hatósági intézkedésért külön hatósági díj is megilleti. Az eljárási díjat a kérelmező (érdekelt) fél tartozik viselni. Az eljárási díjak az eljárást megelőzően esedékesek. A hatóság az eljárást csak a díjak befizetése esetén teljesítheti. Ha az eljárási díj pontos összege csak az eljárás foganatosítása után állapítható meg, a fél az eljárás foganatosítása előtt olyan összeget köteles az eljárásra illetékes hatóság pénztáránál ideiglenesen letétbe helyezni, amelyből az eljárás díjai előreláthatóan fedezhetők lesznek. Ha a fél az eljárás megtartására irányuló kérelmétől visszalép és azt olyan időpontban jelenti be, hogy visszalépése legkésőbb az eljárás foganatosítására kitűzött időpontot megelőző napon az illetékes hatóság tudomására jut, a befizetett eljárási díjakat vissza kell utalni. Ha az eljárást bizottságnak kell foganatosítani és ha a kitűzött eljárás a bizottság bármely tagjának távolmaradása vagy idő előtt történt eltávozása miatt meghiusult vagy befejezést nem nyert, az újabb eljárásért hatósági eljárási díjat követelni nem szabad.

HATÓSÁGI ELJÁRÁSI ÉS ENGEDÉLYDÍJAK.

A magánfelek kérelme alapján teljesítendő hatósági helyszíni eljárásokkal kapcsolatban fizetendő eljárási díjak.

A) *A hatósági mérnökök feladatkörébe tartozó eljárások után fizetendő díjak.*

Adópengő

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa által alkotott Építésügyi Szabályzat rendelkezései alapján a magánfél kérelmére és érdekében megtartott s ebben a §-ban külön nem említett eljárás díja 75.000

az Építésügyi Szabályzat

a) 501. §-ában említett munkaállványok felállításával kapcsolatos eljárásért 50.000

b) 502. §-ában említett különleges munkaállványok felállításával kapcsolatos eljárásért a 188/1927. kgy. sz. szabályrendelet alapján az engedély kiadásáért járó hatósági díj 50%-a, de legfeljebb 100.000

épületek lebontásával kapcsolatos eljárásért a 188/1927. kgy. sz. szabályrendelet alapján az engedély kiadásáért járó hatósági díj 50%-a, de legfeljebb :

a) épületenkint alapdíj 100.000

b) emeletsoronkint további 50.000

magánosok által végzett magánút és gyalogút építésével, átalakításával, gyalogjárók átkövezésével 100 m² területenkint, továbbá kocsifelhajtók építésével és átalakításával, valamint ezekkel összefüggő munkálatokkal és szegélykő fektetésével kapcsolatos eljárásért .. 75.000

15—100 m hosszig terjedő magáncsatornaépítkezéssel kapcsolatos eljárásért 100.000

minden megkezdett további 100 m hossz után . 40.000

magánosok által végzett csatornázási munkálatoknál a házicsatorna betorkolásával és a burkolat helyreállításával kapcsolatos eljárásért eljárásonkint 75.000

eljárási díj fizetendő.

az Építésügyi Szabályzat értelmében használati engedélyhez kötött felvonók használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 100.000

felvonókezelői és kezelői gyakorlati vizsgával kapcsolatos eljárásért

a) egy személy vizsgáztatása esetén 25.000

b) két személy vizsgáztatása esetén 50.000

c) két személyen felül, a személyek számára való tekintet nélkül 75.000

adózással kapcsolatos, továbbá a telekkönyv részére nyujtandó adatszolgáltatás céljából a helyszínen megtartandó műszaki eljárásért :

a) épületenkint alapdíj 100.000

b) emeletsoronkint további 50.000

lakásépítési kölcsönök (LÁB-kölcsön) folyósításához szükséges becslésekkel kapcsolatos eljárásért 100.000

kéményseprői számlák felülvizsgálatával kapcsolatos eljárásért :

a) 20 kéményig 100.000

b) 20 kéményen felül 150.000

gépek, fűtőberendezések, kemencék használati engedélyével kapcsolatos eljárások :

az Építésügyi Szabályzat értelmében építési, illetőleg használati engedélyhez kötött hajtógépek (elektro-, benzin-, gázmótorok, gőzgépek stb.) és munkagépek esetében :

a) az 1—5 lóerő hajtóerővel működő üzem hajtó- és munkagépei használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 50.000

b) az 5—10 lóerő hajtóerővel működő üzem hajtó- és munkagépei használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 100.000

c) a 10—20 lóerő hajtóerővel működő üzem hajtó- és munkagépei használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 150.000

Adópengő

d) minden további 5 lóerő után 25.000

úgy azonban, hogy az összes díj az *a)* alatti díj húszszorosára nem emelkedhetik.

Az Építésügyi Szabályzat értelmében építési, illetőleg használati engedélyhez kötött központi és etage-fűtőberendezések használati engedélyével kapcsolatos eljárások : melegvízkazánok eseteiben a 3 m² kazánfűtőfelületnél nagyobb fűtőfelületű, de

a) a 10 m² kazánfelületet meg nem haladó fűtőberendezés használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 100.000

b) 10—20 m² kazánfűtőfelületig a fűtőberendezés használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 150.000

c) minden további 10 m² után 25.000

ipari célra szolgáló kazánok és kemencék használati engedélyével kapcsolatos eljárások :

a) ipari célra szolgáló kazánok, illetve kazántelepek használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 1 m² kazánfelületig 100.000

b) ipari célra szolgáló kazánok, illetve kazántelepek használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 10—20 m² kazánfűtőfelületig 150.000

c) minden további 10 m² fűtőfelület után 25.000

20 a dcm²-nél nagyobb rostélyfelületű tüzelőhely (kemence) használati engedélyének kiadását megelőző eljárásért 100.000

eljárási díj fizetendő.

B) *A székesfővárosi állatorvosok feladatkörébe tartozó eljárások és vizsgálatok után fizetendő díjak.*

Adópengő

A bejelentett évenkinti — az újonnan szerzetteknek vagy behozottaknak a beszerzéstől, illetve a behozataltól számított nyolc napon belül — bejelentésekor a hatósági állatorvos helyiségében megtartott vizsgálatért állatonkint 20.000

veszettség gyanújában nem levő, embert mart ebeknek a fél lakhelyén történő tizennégynapi megfigyeléséért 100.000

veszettség fertőzésére gyanús és az ebzárlat idejében befogott ebeknek a 100.000/1932. F. M. számú rendelet 324. § (5) bekezdése értelmében történő hatósági megfigyeléséért vizsgálatonkint 40.000 fizetendő.

Ebek veszettség elleni oltásáért :

a) ha az oltás az eb birtokosának lakásán történik, akkor egy eb beoltásáért 50.000 adópengő látogatási díjat és 2000 adópengő oltási díjat,

b) ha az oltás a kerületi állatorvos rendelőjében vagy hivatalos helyiségében történik, akkor egy eb beoltásáért 25.000 adópengő látogatási díjat és 2000 adópengő oltási díjat,

c) ha ugyanazon birtokosnak ugyanazon alkalommal több ebe kerül oltásra, akkor az *a)*, illetve a *b)* alatt meghatározott összegen felül még az első ebet követő minden egyes eb oltásáért külön-külön 2000 adó-P oltási díjat kell az oltott eb birtokosának fizetni.

A látogatás és az oltási díjon felül az oltóanyag ára is megtérítendő. Az oltóanyag árának megtérítésére nézve az idevonatkozó jogszabályok az irányadók.

Ebnek vagy macskának a fél kérelmére történő külön vizsgálata alapján adott egészségügyi bizonyítványért 100.000

vizsgálati díj fizetendő.

Adópengő

Állati eredetű nyersterméynek (termékek), vészterjesztő tárgyak, anyagok stb. nemzetközi forgalmához szükséges származási és egészségi bizonyítványok kiállításával kapcsolatban szükséges vizsgálatok díja minden megkezdett kg után 1.250

A díj egynemű tömegáru után számítandó és 100.000 adópengő fölé nem emelkedhetik.

Vasúton, hajón vagy egyéb járművön szállított állatok vizsgálata alkalmával felszámítható eljárási díjak tekintetében az 1928 : XIX. tc. 15. §-ának (2) bekezdése, illetve 16. §-ának (2) bekezdése alapján kiadott földmívelésügyi miniszteri rendeletek az irányadók.

Az fenti tételek alatt említett díjakon és költségeken kívül egyéb költség a fél terhére fel nem számítható.

C) *Tárgysorsjáték ellenőrzése.*

Adópengő

A magánosok (egyesületek, ligák stb.) által rendezett tárgysorsjátékok elrendelt ellenőrzése esetében a nyereménytárgyak eredetének megállapítása céljából tartott vizsgálat, valamint a megtartott sorsolás ellenőrzésének díja :

a) hétköznapon tartott sorsolás esetén naponkint 620.000

b) ünnep- vagy vasárnapon, vagy hivatali szünnapon tartott sorsolás esetén naponkint 700.000

D) *Telepengedélyezési eljárás.*

Adópengő

Azoknál az üzemeknél, amelyekben elemi erővel hajtott, de legfeljebb hat lóerős munkagépet használnak és állandóan tizenötnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak, vagy elemi erővel hajtott munkagépet nem használnak és állandóan húsznál kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak 200.000

A többi üzemeknél ..... 325.000 eljárási alapdíj fizetendő. A kérelmező fél az engedéllyel kapcsolatban felmerülő hirdetési és nyomdaköltséget is megtéríteni tartozik.

E) *Tűzrendészeti eljárás.*

Adópengő

Tűzrendészeti engedély kiadása előtti helyszíni szemléért :

gépkocsi, csónak befogadására alkalmas magángarázs, továbbá benzinkút, sporttelep, film-, celluloid- és robbanóanyagokat raktározó telep és tűzveszélyes berendezésű üzlet vizsgálatánál 75.000

gépkocsi és csónak bérgarázsoknál, ha

a) legfeljebb 50 jármű befogadására alkalmas 100.000

b) az ennél nagyobb bérgarázsoknál 150.000

mozgófényképszínházak és mutatványos telepek használati engedélyének megadását megelőző eljárásért :

a) 1—400 személy befogadóképességű helyiség esetében 75.000

b) 400—700 személy befogadóképességű helyiség esetében 100.000

c) 700 személyen felüli befogadóképességű helyiség esetében 125.000

magánházakban és lakóépületekben elhelyezett pótmaházakban évenkint egyszer megtartandó tűzrendészeti vizsgálat alkalmával felszámítható eljárásoknál :

a) 1—50 személy befogadóképességű helyiség esetében 75.000

b) 50—100 személy befogadóképességű helyiség esetében 125.000

c) 100—200 személy befogadóképességű helyiség esetében 200.000

d) 200—400 személy befogadóképességű helyiség esetében 250.000

Adópengő

e) 400 személyen felüli befogadóképességű helyiség esetében ..... 375.000 eljárási alapdíj fizetendő.

A 180.000/1936. B. M. rendelet 111. és 112. §-ainak hatálya alá tartozó helyiségekben tartandó nyilvános előadások, hangversenyek, táncmulatságok stb. engedélyének kiadását megelőző tűzrendészeti eljárásért az eljárás alapdíja 75.000

A 2. § *d)* pontja alá nem eső alkalmi emelvények használati engedélyének kiadását megelőző tűzrendészeti eljárásért :

a) ha az emelvény 1000 személy elhelyezésére alkalmas, az eljárás alapdíja 75.000

b) minden további 1000 személy után az alapdíj 25.000 adópengővel emelkedik.

A megjelölt eljárási díjak csak abban az esetben szedhetők, ha más engedély (iparengedély, telepengedély, építési, használati engedély stb.) kiadásával kapcsolatban helyszíni szemlét nem tartanak. Egyébként a tűzrendészeti szemlét a különben is lefolytatott eljárás keretében kell megtartani, amikor is ezen a címen külön eljárási díj felszámításának nincsen helye. Ez a korlátozó rendelkezés nem nyer alkalmazást, ha a tűzrendészeti szemlét az egyéb engedélyért folyamodóval nem azonos személy kéri, vagy ha a magánfél a tűzrendészeti szemle megtartását olyan időben kéri, amikor a szemle tárgya (helyiség stb.) még nincs olyan berendezéssel ellátva, hogy a szemlét ebből a szempontból is meg lehessen tartani. Időközi tűzrendészeti ellenőrzésért eljárási díj felszámításának helye nem lehet.

F) *Közterület elfoglalásával kapcsolatos eljárás.*

Adópengő

10 napnál tovább tartó tatarozás, épületbontás alkalmával anyag-, továbbá árulerakás céljára közterületfoglalási engedély kiadását megelőző eljárásért 75.000

kávéházak, vendéglők, cukrászdák, fagylaltárusító üzemek stb. előtt közterületnek a nyári idényre (májustól októberig) való elfoglalásának engedélyezését megelőző eljárás esetében 75.000

új építkezéseknél állványozásra és anyaglerakásra szolgáló közterület elfoglalásának engedélyezését megelőző hatósági eljárás esetében, ha az elfoglalandó közterület :

a) 200 m²-ig terjed 75.000

b) 200—500 m²-ig terjed 100.000

c) 500—1000 m²-ig terjed ..... 125.000 eljárási alapdíj fizetendő.

Minden további megkezdett 500 m² után az alapdíj ..... 75.000 adópengővel emelkedik.

G) *Használati engedélyek kiadása előtti eljárás.*

Adópengő

Használati engedélyek kiadása előtti helyszíni szemléért emeletenkint a 188/1929. kgy. sz. szabályrendelet alapján az engedély kiadásáért járó hatósági díj 50%-a, a kerületi mérnök személye után ennek 100%-a, de legfeljebb emeletenkint :

a) 100 m²-ig terjedő területi építkezéseknél az eljárás vezetője és a kerületi mérnök után személyenkint 100.000
a bizottság többi tagja után személyenkint . 50.000

b) 100—200 m²-ig az eljárás vezetője és a kerületi mérnök után személyenkint 150.000
a bizottság többi tagja után személyenkint . 75.000

c) 200—500 m²-ig az eljárás vezetője és a kerületi mérnök után személyenkint 200.000
a bizottság többi tagja után személyenkint . 100.000

d) 500—1000 m²-ig az eljárás vezetője és a kerületi mérnök után személyenkint 300.000
a bizottság többi tagja után személyenkint. 150.000

e) 1000 m²-en felül minden további 500 m² beépítése esetén az eljárás vezetője és a kerületi mérnök után személyenkint 50.000
a bizottság többi tagja után személyenkint. 25.000 eljárási alapdíj fizetendő.

A 25 m²-nél nagyobb pincehelyiségeket és a közönséges padlástól eltérő lakó- vagy egyéb használati helyiségek céljára (cselédszoba, cselédfürdő, műterem, mosókonyha, mángorló stb.) beépített padlástereket a tényleg elfoglalt alapterülettel kell számítani.

H) *Cukrászüzletek minősítésével kapcsolatos eljárás.*

Adópengő

Újonnan létesített, vagy mástól átvett, vagy áthelyezett cukrászüzletek, vagy pedig cukrászdává alakítani kívánt cukorkás, illetve fagylaltárusító stb. üzletek cukrászda jellegének megállapítását — minősítését — célzó eljárás díja, ideértve a bizottság összes tagjának díjazását. 200.000

Az időközi ellenőrző vizsgálatokért eljárási díjat felszámítani nem szabad.

Közterületfoglalási díjak.

A) *Kávéházak, vendéglők és egyéb vendéglátóüzemek által fizetendő közterületfoglalási díj.*

Egy-egy idényre minden megkezdett m² után:

	Adópengő
az I. díjosztályban	600.000
a II. «	550.000
a III. «	500.000
a IV. «	450.000
az V. «	400.000
a VI. «	350.000
a VII. «	300.000
a VIII. «	250.000
a IX. «	200.000
a X. «	150.000
a XI. «	100.000
a XII. « «	50.000

B) *Kikötési díjak.*

Napokra fizetendő díjak.

	I. díjosztály adópengőben	II.
a) Géperejű hajóért, úszó munkagépért (kotrógép, emelőgép, daru stb.) a díj		
ha 50 méternél hosszabb	40.000	60.000
ha 30 méternél hosszabb, de legfeljebb 50 méter	35.000	50.000
ha 10 méternél hosszabb, de legfeljebb 30 méter	25.000	45.000
ha legfeljebb 10 méter a hossza	25.000	35.000
b) Teherhordó- vagy uszályhajóért, halászbárkáért		
ha 30 méternél hosszabb	35.000	50.000
ha 10 méternél hosszabb, de legfeljebb 30 méter	25.000	40.000
ha legfeljebb 10 méter a hossza	20.000	35.000
c) Csónakért, kiürített dereglyéért, úgyszintén kékfestő és más iparosok által használt mosótalpért	5.000	15.000
d) Dunafürdőért, magánuszodáért	20.000	40.000
e) Csónakházért, egyéb úszóműért, ha 10 méternél hosszabb	5.000	25.000
ha legfeljebb 10 méter a hossza	5.000	15.000
) Tutajért	5.000	15.000

Egész naptári évre fizetendő átalánydíjak.

a) Halászcsónakért	12.500	32.500
b) Motorcsónakért (beépített motorral)	50.000	125.000
c) Sportegyesületi úszóházért (csak bérparton)	75.000	—
d) Sportegyesületi kikötőtalpért (csak bérparton)	175.000	—
e) Tutajért (csak bérparton)	25.000	—

Rakodóhelydíjak.

a) A szabadkikötőben kirakott (méterberakott) tűzifa minden m²-e után 1500 adópengő.

b) A szabadkikötőben lerakott minden egyéb áruval (ideértve a nem idombarakott tűzifát is) elfoglalt területért négyzetméterenként és naponkint 500 adópengő a díj.

Út- és közterülethasználati díjak.

A) *Telephelyről és közterületről fuvarozó géperejű bérkocsik úthasználati díja.*

Adópengő

Gépkocsinkint évi 900.000

B) *Közterületről fuvarozó géperejű bérkocsik közterülethasználati díja.*

Adópengő

Gépkocsinkint évi 2,500.000

C) *Épületrészekkel elfoglalt közterületek használati díja.*

Adópengő

Az	I. díjövezetben négyzetméterenkint	1,200.000
A	II. « «	900.000
A	III. « «	600.000
A	IV. « «	300.000

Helyhatósági bizonyítványok és tanusítványok.

A) *Illetőségi bizonyítványok.*

Adópengő

a) hatósági díja	200.000
közszolgálati és magánszolgálati alkalmazottaknak és másoknak	100.000
b) kiállítási díja	40.000

B) *Községi kötelékbe való felvétel magyar honos részére.*

Adópengő

a) hatósági díja	1,000.000
közszolgálati és magánalkalmazottaknak és munkásoknak	500.000
b) kiállítási díja	40.000

C) *Hatósági orvosi bizonyítványok.*

Adópengő

a) Gyógyszertár átruházásáért folyamodó testi épségének igazolása	1,300.000
b) Gyógyszertár felállításáért folyamodó testi épségének igazolása	25.000
c) Állampolgársági kötelékből való elbocsátáshoz szükséges adóbizonyítvány	250.000
d) Minden más hatósági (helyhatósági, vagyontalansági, erkölcsi stb.) bizonyítvány, a szegénységi bizonyítványokat kivéve	25.000
(szegénységi bizonyítvány kiállítása díjmentes.)	

D) *Másolatok és egyéb kiadmányok.*

Adópengő

a) Irattári és levéltári másolatok ívenkint	25.000
b) Házbérvallomási ívek másolata ívenkint	25.000
c) Adólajstromkivonatok, birtokívek, zálogolási és árverési jegyzőkönyvek másolata ívenkint	25.000
d) Adóügyi és gyámpénztári számlakivonatok díja ívenkint	25.000
e) Hullaszállító- és kísérőlevél díja, ha a hullát a székesfőváros környékére szállítják	25.000
ha a hullát vidékre (az ország egyéb területére) szállítják	50.000
ha a hullát külföldre szállítják	150.000
f) Minden más irat másolata ívenkint	25.000

E) *Láttamozások és hitelesítések.*

Adópengő

a) Házalásikönyvek láttamozásának díja darabonkint	25.000
b) sorsjegyek részletfizetésre történő eladásáról vezetett üzleti könyvek hitelesítési díja darabonkint	100.000

F) *Helyhatósági engedélyek.*

Adópengő

a) Gyógyszertárak, (reáljogú) átruházásánál, valamint új gyógyszertárak nyitásánál fizetendő helyhatósági díj	1,500.000

	Adópengő
b) A színi- és mozgófényképelőadási engedélyek után a díj minden egyes hónapra .	200.000
c) Színházon kívül nyilvános látogatás céljára szolgáló zárt vagy egyéb helyiségben szavalati, dal, zenehangverseny, táncmulatságok és minden néven nevezendő mutatványi előadásokra szóló engedélyek után a díj:	
ha az engedély csak egy előadásra szól . .	20.000
ha több előadásra szól, de nem terjed egyhónapi időtartamon túl	100.000
d) Panorámák, gépszínházak, mechanikai művek, minden néven nevezendő hinták erőütőgépek, körhinták (ringlispilek) és hasonló vállalatok engedélye után a díj naponkint	2.000
e) Állatseregleti engedélyek után a díj havonkint a hatósági megállapítás szerint	40.000—240.000

Építési engedelmi és mérnöki (műszaki) eljárási díjak.

A) *Építési engedélyek és tervbirálatok díjai.*

Az engedélydíjak alábbi megállapításánál az építmények rendeltetése vétetik alapul s az építmények, rendeltetésük szerint, a következő három csoportba foglaltatnak össze:

A) épületcsoport. Egyszerű kivitelű, legfeljebb öt és pedig 30 négyzetméternél nem nagyobb alapterületű lakószobát és a legszükségesebb mellékhelyiségeket magában foglaló földszintes vagy egyemeletes családi házak, munkáslakóházak, kisipari műhelyek, kisebb üzletek, valamint a hozzájuk tartozó kisebb gazdasági és melléképületek, továbbá a székesfővárosi és az állami középületek, munkásjóléti intézmények s az amatőrsport céljára szolgáló építmények.

B) épületcsoport. Szokásos kivitelű bérházak, áruhelyiségek, gyárak vagy gyárjellegű iparüzletek céljára szolgáló épületek, valamint a hozzájuk tartozó gazdasági és melléképületek, továbbá mindazon építmények, amelyek rendeltetésüknél fogva sem az *A)* sem a *C)* épületcsoportba szorosan bele nem illeszthetők.

C) épületcsoport. Magánszínházak, mulatók, mozgófénykép- vagy más effele előadások, mutatványok céljára szolgáló építmények, gazdag kiképzésű s a keletkező helyiségek számánál, méreteinél vagy rendeltetéseinél fogva az *A)* épületcsoport körébe nem sorolható családi házak, nyaralók, paloták, valamint a hozzájuk tartozó gazdasági és melléképületek.

Az *A)* csoport körébe sorolható építmények építési, átalakítási stb. engedélydíja 150.000,

a *B)* csoportba sorolt épületeknél 300.000,

a *C)* csoportba sorolt épületeknél 450.000 adópengőnél kevesebb nem lehet.

Új építkezések.

Szilárd épületeknél a beépített térfogat minden köbmétere után a díj:

	Adópengő
az *A)* csoportba foglalt épületeknél . .	1.500
a *B)* « « « . . .	3.000
a *C)* « « « . . .	4.500

Favázas szerkezetű (nem kifalazott) építményeknél a beépített térfogat minden köbmétere után a díj:

	Adópengő
az *A)* csoportba foglalt épületeknél . .	450
a *B)* « « « . .	900
a *C)* « « « . .	1.500

Átalakítások.

Amennyiben az átalakítás nem jár egyúttal a helyiségek használati módjának lényeges megváltoztatásával, a díj emeletsoronkint 150.000 adópengő.

Amennyiben az átalakítással a helyiségek korábbi rendeltetésének olyan megváltoztatása is terveztetik, amely a helyiségek jövedelmező kihasználásával jár, szilárd épületekben, a helyiségek térfogatának minden köbmétere után a díj:

	Adópengő
ha a helyiségek lakócélokra alakíttatnak át	450
ha a helyiségek közép- és nagyipari vagy üzleti célokra alakíttatnak át	1.500
ha a helyiségek a *C)* épületcsoport rendeltetése körébe sorolható luxuscélokra alakíttatnak át (színház, mulató, mozgófényképterem, nyaraló, palota stb.)	3.000
Favázas szerkezetű épületekben, a helyiségek térfogatának minden köbmétere után a díj:	
ha a helyiségek lakócélokra alakíttatnak át	1.500
ha a helyiségek közép- és nagyipari vagy üzleti célokra alakíttatnak át	4.500
ha a helyiségek a *C)* épületcsoport rendeltetése körébe sorolható luxuscélokra alakíttatnak át (színház, mulató, mozgófényképterem, nyaraló, palota stb.)	7.500

Meglevő üzlethelyiségeknek közbeiktatott mennyezettel való megosztása.

A mennyezetbe iktatás által keletkező helyiség (és az új mennyezetszerkezet) térfogatának minden köbmétere után a díj:

	Adópengő
tűzbiztos mennyezetek építése esetében	
az *A)* csoportba foglalt épületeknél . .	900
a *B)* « « « . .	1.500
a *C)* « « « . .	3.000
Fagerendás mennyezetek építése esetében	
az *A)* csoportba foglalt épületeknél . .	450
a *B)* « « « . .	900
a *C)* « « « . .	1.500

Meglevő favázas építményeknél a faváz közeinek kifalazása.

Annak a helyiségnek térfogatát véve számításba (a favázas szerkezet térfogatának hozzáadásával), amelynek számára a kifalazás készült, a térfogat minden köbmétere után a díj:

	Adópengő
az *A)* csoportba tartozó épületeknél . .	450
a *B)* « « « . .	900
a *C)* « « « . .	1.500

Pincemennyezet emelése vagy lesüllyesztésének díja.

	Adópengő
az *A)* csoportba foglalt épületeknél . . .	150.000
a *B)* és *C)* csoportba foglalt épületeknél 100 négyzetméter alapterületig	300.000
Ezen felül	450.000

Nyugtani számításoknak, mint az engedélyek iránti kérelmek mellékleteinek felülvizsgálati díjai.

Minden megkezdett félív (21 × 34 cm) után

	Adópengő
az *A)* csoportba tartozó épületeknél . .	37.500
a *B)* « « « . .	75.000
a *C)* « « « . .	150.000

Nyugtani számításoknál kapcsolatos helyszíni vizsgálatok.

A munka szakszerű végrehajtásának vagy a felhasznált anyagok jóságának az építtető, vagy a hatóság által kívánt megállapítására (nem ellenőrzésére) vonatkozó szakértői véleményezéssel kapcsolatos minden egyes helyszíni vizsgálatért

	Adópengő
az *A)* csoportba tartozó épületeknél . .	300.000
a *B)* « « « . .	450.000
a *C)* « « « . .	600.000

díjat kell fizetni.

Újabb építési anyagok és szerkezetek elvi elhelyezése.

	Adópengő
A kérvény benyujtásakor fizetendő díj . .	150.000

Ezenkívül a kérelem érdemi elbírálására fordított munka arányában utólag, de még az engedély kiadása előtt fizetendő:

	Adópengő
minden félnapi irodai munka után	300.000
minden egyes helyszíni vizsgálatért	600.000
Budapest székesfőváros területén kívül végzett minden egyes napi munkáért	500.000

azonkívül az eljáró mérnök útiköltsége és ellátása is megtérítendő. Próbaterhelésért, anyagvizsgálatért külön díj számítandó a fővárosi Anyagvizsgáló Intézet díjjegyzéke alapján. A fenti munkálatokkal kapcsolatos jegyzőkönyvek kiállításáért, írásba foglalt véleményekért félívenkint

	Adópengő
az *A)* csoportba tartozó épületeknél	300 000
a *B)* « « «	450.000
a *C)* « « «	600.000

számítandó fel.

Szilárdan épített kerítések (ideszámítva a lábazatos kerítéseket is) és támasztófalak.

A kerítés vagy támasztófal által beépített alapterület négyzetmétere után (kerítéseknél a környező talaj szintjében, támasztófalaknál pedig a fal középmagasságában mérve) olyan telkek bekerítésére, amelyeken

	Adópengő
az *A)* csoportba sorolt épületek állanak fenn, vagy amelyekre ilyenek terveztetnek	15.000
a *B)* csoportba sorolt épületek állanak fenn, vagy amelyekre ilyenek terveztetnek	30.000
a *C)* csoportba sorolt épületek állanak fenn, vagy ilyenek terveztetnek	60.000

díj számítandó. Üres telek bekerítése esetén a díjtétel magassága a telek rendeltetéséhez, jövedelmezőségéhez esetleg övezeti fekvéséhez képest a fenti három fokozat egyikének megfelelően állapíttatik meg.

Szilárdan épített gyárkémények.

	Adópengő
A díj a kéményterek talpától mért magasságnak minden folyómétere után	37.500

az engedélydíj összege azonban 90.000 adópengőnél kevesebb nem lehet.

Világítóaknák.

Az utcai gyalogjáróban 2 négyzetméter alapterületig a díj:

	Adópengő
az *A)* csoportba tartozó épületeknél	150.000
a *B)* « « «	300.000
a *C)* « « «	450.000

Minden további megkezdett 2 négyzetméter alapterület után 30.000 adópengővel több.

Gépberendezések.

Mótorok (elektro-, gáz-, benzin-, gőz-, nyersolajmótorok és munkagépek) engedélydíjai:

	Adópengő
legfeljebb 3 munkagép, mótoronkint	120.000
gépenkint	15.000
4—10 gép mótoronkint	225.000
gépenkint	30.000
10-nél több munkagép mótoronkint	375.000
gépenkint	37.500
kisebb elektromótorral felszerelt munkagép darabonkint	60.000

Új munkagépek felállításánál ezek száma a helyiségben vagy az ipartelepen már fennálló munkagépek számához hozzászámíttatik. Az engedélydíj összege kisipari műhelyeknél 180.000 adópengőnél kevesebb nem lehet: minden egyéb esetben legalább 300.000 adópengő.

Ipari gőzkazánok.

	Adópengő
legfeljebb 6 légkörnyomású és 500 liternél kevesebb víztartalmú, úgynevezett álló vagy kis kazánok engedélydíja db-kint	180.000
6 légkörnyomáson felüliek db-kint	450.000

Központi fűtés és szellőztetőberendezés.

	Adópengő
Az engedélydíj kazánonkint	375.000
ezenkívül minden egyes fűtendő emeletsor után	180.000

Felvonók engedélydíja.

	Adópengő
Személyfelvonók db-kint	375.000
ezenkívül minden emeletsor után	180.000
Teherfelvonók, kéziüzemű, db-kint	225.000
ezenkívül minden emeletsor után	140.000
Teherfelvonók, villamosüzemű, db-kint	375.000
ezenkívül minden emeletsor után	140.000

Benzintartóberendezés, együttal a benzintartás engedélydíja.

	Adópengő
1000 literenkint	150.000
Vas- vagy vasbádog olajtartályok köbméterenkint	4.500

Boltkapuzatok és kirakatszekrények.

	Adópengő
Ha a homlokfelület 15 négyzetméternél nem nagyobb, a díj	450.000
15—40 négyzetméter, négyzetméterenkint	30.000
ha a 40 négyzetméteren felül van, négyzetméterenkint	45.000
egy db kirakatszekrény, 5 négyzetméternél nem nagyobb felületű	225.000

Ha két különálló, egymástól bizonyos távolságban elhelyezett kirakatszekrény, vagy boltkapuzati rész egymással fent, egy rendszerint címtábla elhelyezésére szolgáló lezárás, vagy koronázó rész által összeköttetésbe jut, a közterületfoglalásnál, valamint a homlokfelület megállapításánál a teljes hosszúság veendő számításba.

Módosított tervek jóváhagyásának díja.

	Adópengő
Az *A)* csoportba tartozó épületeknél	300.000
a *B)* és *C)* csoportba tartozó épületeknél	750.000

Amennyiben az eredetileg engedélyezett beépítéstől eltérőleg több vagy kevesebb térfogatépítés történik, megfelelő különbözeti díj fizetendő, illetve térítendő vissza.

Lejárt építési engedélyek újból való megadásának díja.

	Adópengő
Ha az *A)* csoportba foglalt épületekre vonatkozik	300.000
ha a *B)* csoportba foglalt épületekre vonatkozik	600.000
ha a *C)* csoportba foglalt épületekre vonatkozik	900.000

Olyan építési engedély újból való megadásánál, amelynek díja valamely korábbi, az ennél a díjszabásnál alacsonyabb díjszabás szerint állapíttatott meg, az építési engedély díját a jelen díjszabás szerint megállapítandó összegre kell kiegészíteni, az engedély összeg azonban az *A)*, *B)* vagy *C)* épületcsoport valamelyikének megfelelő 300.000, 600.000 vagy 900.000 adópengő alapdíjnál kevesebb nem lehet.

Ideiglenes építmények további fennállhatása.

	Adópengő
Az *A)* csoportba foglalt épületeknél a díj	300.000
a *B)* csoportba foglalt épületeknél a díj	600.000
a *C)* csoportba foglalt épületeknél a díj	1,200.000

Elvi építési engedélyek díja.

	Adópengő
Minden megkezdett 1000 m^3 térfogat új beépítése után	750.000

Homlokzati változtatás, utcai lábazat, egy-egy sütőkemence, füstölő vagy szaritókamra, vihartető.

	Adópengő
Az *A)* épületcsoport körébe sorolható építményeknél a díj	180.000
a *B)* és *C)* épületcsoport körébe sorolható építményeknél a díj	450.000

Minden egyéb, az előbbi szakaszban fel nem sorolt építkezési munkálat.

	Adópengő
Engedélydíja	450.000

Tervek másolási díja.

	Adópengő
Ha a fél maga végzi, laponkint	30.000
ha a hivatal által készítteti:	
alap-, metszet- és homlokrajzok másolása	
alapdíj	90.000
ezenkívül minden egyes lemásolandó lapért	30.000
további minden berajzolt négyzetdeciméter	75.000
Részletrajzok másolása: alapdíj	225.000
ezenkívül minden egyes lemásolandó lapért	30.000
további minden berajzolt négyzetdeciméter	7.500

Tervhitelesítési díjak.

Ha a hitelesítendő tervlapok száma 3-nál nem több:

	Adópengő
alapdíj	150.000
ezenkívül a rajzterület minden négyzetdecimétere után	7.500
3-nál több lap hitelesítése esetén alapdíj	150.000
ezenkívül a rajzterület minden négyzetdecimétere után	7.500
minden egyes lap után	30.000

B) *Műszaki eljárási díjak.*

Térrajzok másolásáért területkimutatással együtt.

	Adópengő
Szabályozás nélkül alapdíj	375.000
Ezenkívül a térrajz területének minden négyzetdecimétere után	30.000
További minden egészben ábrázolt telek	30.000
Szabályozási vonalak kitüntetésével együtt az 1. pont alatti díj s azonfelül annak	50%-a.

Építési vonalak és talajmagasságok kitűzéséért.

	Adópengő
Helyszíni kijelölés díja (szemle) mérés nélkül	375.000
Helyszíni kijelölés méretek alapján, ha 1 napnál több időt nem vesz igénybe, igazolvánnyal együtt:	
az *A)* épületcsoportra	900.000
a *B)* épületcsoportra	1,500.000
a *C)* épületcsoportra	2,250.000

Szabályozási és felosztási tervek díjai.

	Adópengő
Helyszíni munkát nem igénylőknél:	
Szobai munkáért naponta	750.000
A kérelmezőnek kiadandó térrajzpéldányért a *B)* alatti műszaki eljárási díjak 1. vagy 2. tételének megfelelő díjai.	
Helyszíni munkával kapcsolatos ügyeknél a megelőző díjakon felül minden napi külső munka után még	1,200.000
Térrajzok másolatának hitelesítéséért alapdíj	450.000

Minden, ezen díjszabás fentebbi pontjaiban nem foglalt műszaki műveletekért, ilyenek pl. helyszíni felmérés, telekfelosztások kitűzése, kitűzés kerítkezés céljából, határvonalak vizsgálata és kijgazítása, helyszíni hitelesítés, kitűzések felülvizsgálatának céljából tartandó bizottsági eljárások, kivételes bérszámításokért külön díjak fizetendők, és pedig:

	Adópengő
irodai munkálatokért minden nap után	750.000
helyszíni munkálatokért minden nap után	1,200.000

telekkitűzések elleni felszólalás, illetőleg fellebbezés esetén tartozik a felszólaló vagy fellebbező 3,000.000 adópengő eljárási díjat letétbe helyezni, amely összeg a felszólalás, illetőleg fellebbezés jogossága, illetve alapossága esetén a felszólaló vagy fellebbező részére visszatérítendő.

Színházvizsgálatok eljárási díjai.

	Adópengő
Színházak tűzrendészeti évadnyitó és záróvizsgálatáért, továbbá az esetleg felmerülő évközi vizsgálatokért	750.000
Színházak rendkívüli előadásáért engedélyezési díj előadásonkint	450.000

C) *A kerületi elöljáróságok, mint építésrendőri hatóságok hatáskörébe eső engedélyezések díjai.*

Az engedélydíjak alábbi megállapításánál az építmények rendeltetése vétetik alapul és az építmények rendeltetésük szerint a következő: 3. csoportba foglaltatnak össze:

A) *épületcsoport:*

Egyszerű kivitelű, legfeljebb öt, és pedig 30 m² nél nem nagyobb alapterületű lakószobák és a legszükségesebb mellékhelyiségeket magában foglaló földszintes vagy egyemeletes családi házak, munkás lakóházak, kisipari műhelyek, kisebb üzletek, valamint a hozzájuk tartozó kisebb gazdasági és melléképületek, továbbá a székesfővárosi és az állami középületek, munkásjóléti intézmények és az amatőrsport céljára szolgáló építmények.

B) *épületcsoport:*

Szokásos kivitelű bérházak, áruhelyiségek, gyárak vagy gyári jellegű iparüzletek céljára szolgáló épületek, valamint a hozzájuk tartozó gazdasági és melléképületek, továbbá mindazon építmények, melyek rendeltetésüknél fogva sem az *A)*, sem a *C)* épületcsoportba szorosan bele nem illeszthetők.

C) *épületcsoport:*

Magánszínházak, mulatók, mozgófénykép- vagy más efféle előadások, mutatványok céljára szolgáló építmények, gazdag kiképzésű és a keletkező helyiségek számánál, méreteinél vagy rendeltetésénél fogva az *A)* épületcsoport körébe nem sorolható családi házak, nyaralók, paloták, valamint a hozzájuk tartozó gazdasági és melléképületek.

Az *A)* csoport körébe sorolható építmények lebontási, lakhatási, használati, közterületfoglalási engedélydíjának összege 150.000, a *B)* csoportba tartozó épületekre vonatkozó engedélyek díja 300.000, a *C)* csoportba tartozó épületeknél pedig 450.000 adópengőnél kevesebb nem lehet.

Épületek lebontásának engedélydíjai.

Szilárd épületek.

Minden megkezdett 500 m³ térfogat lebontása után:

	Adópengő
az *A)* csoportba foglalt épületeknél	150.000
a *B)* és *C)* csoportba foglalt épületeknél	300.000
Favázas szerkezetű (nem kifalazott) építmények:	
Minden megkezdett 1000 m³ térfogat lebontása után:	
az *A)* csoportba foglalt épületeknél	150.000
a *B)* és *C)* csoportba foglalt épületeknél	300.000

Különböző engedélyek és eljárások díjai.

Kútásás (ivóvíz és öntözés céljára) darabonkint, gazdasági célra használt telken 10 m²-nél nem nagyobb terjedelmű kamra, szőlőkunyhó, baromfi- és sertésól építése, valamint mászható kémény lebontása és helyébe hengerkémény építése, külön-külön válaszfal eltávolítása vagy építése, ablaknak ajtóvá alakítása, válaszfalban ajtó nyitása vagy befalazása, épülettatarozás, ha a munka végrehajtásához bármely szerkezetű állvány szükséges, külön-külön, esetleg csoportosan is: leégett tető helyreállítása, cégtábláknak épületekre, kerítésekre, építési állványokra való felfüggesztése, virágtartók és zászlórudak elhelyezése, továbbá mérnöki eljárási díj (építésrendőri ügyekben)

	Adópengő
az *A)* csoport körébe sorolhatóknál	150.000
a *B)* épületcsoport körébe sorolhatóknál	450.000

Lakhatási és használati engedélyek díjai.

Szilárd vagy favázas falazatú új épületeknél a beépített térfogat minden köbmétere után a díj:

	Adópengő
az *A)* csoportba foglalt épületeknél	450
a *B)* csoportba foglalt épületeknél	900
a *C)* csoportba foglalt épületeknél	1.500

Favázas szerkezetű új építmények a beépített térfogat minden köbmétere után:

az *A)* csoportba foglalt épületeknél	300
a *B)* csoportba foglalt épületeknél	450
a *C)* csoportba foglalt épületeknél	750

Átalakítás útján keletkező helyiségek lakhatási, illetve használati engedélyének díjai:

az *A)* csoportba foglalt épületeknél	150.000
a *B)* csoportba foglalt épületeknél	450.000

Közterületfoglalási díjak.

Új építkezéseknél:	Adópengő
minden elfoglalt m² közterület után: emeletsoronkint, évenkint	22.500

	Adópengő
Bontásoknál és átalakításoknál minden elfoglalt négyzetméter közterület után:	
az *A)* csoportba tartozó épületeknél	3.000
a *B)* csoportba tartozó épületeknél	6.000
a *C)* csoportba tartozó épületeknél	9.000

Meglevő helyiségek használati módjának megváltoztatása.

Amennyiben a helyiségek az újabb használati mód mellett jövedelmezőbben használhatók ki.

Szilárd épületekben a helyiségek térfogatának minden köbmétere után a díj:

ha a helyiségek lakócélokra alakíttatnak át	450
ha a helyiségek közép- és nagyipari vagy üzleti célokra alakíttatnak át	750
ha a helyiségek a *C)* épületcsoport rendeltetése körébe sorolható luxuscélokra alakíttatnak át (színház, mulató, mozgófényképterem, nyaraló, palota stb.)	900

Favázas épületekben a helyiségek térfogatának minden köbmétere után:

ha a helyiségek lakócélokra alakíttatnak át	300
ha a helyiségek közép- és nagyipari célokra vagy üzleti célokra alakíttatnak át	450
ha a helyiségek a *C)* épületcsoport rendeltetése körébe sorolható luxuscélokra alakíttatnak át (színház, mulató, mozgófényképterem, nyaraló, palota stb.)	750

Amennyiben a helyiségek használati módjának megváltoztatása nem jár együttal a helyiségek értékemelkedésével, a díj:

	Adópengő
az *A)* csoportba tartozó épületeknél	150.000
a *B)* és *C)* csoportba tartozó épületeknél	450.000

Homlokzattatarozás.

	Adópengő
A díj emeletsoronkint	120.000

HATÓSÁGI ÉTKEZTETÉS.

A székesfővárosban 126 hatósági főzőhely működik, amelyeken naponta átlag 15.000 felnőtt és 8000 gyermek étkezik. A felnőttek ebédet, a gyermekek pedig reggelit, ebédet és uzsonnát kaphatnak. Az ebédjegyeket a konyhákon minden pénteken déli 1 óráig kell a következő hétre megváltani. Aki csak egyes napokon kíván étkezni, napijegyet válthat az étkezést megelőző napon. — Az étkezésért a kenyérjegyet le kell adni. A felnőttek ebédje egytál-ételből és 10 dkg kenyérből áll. Kukoricás napokon az étkezők a kenyér helyett kukoricalisztből vagy darából készült ételt kapnak. — Az ebéd ára a változó gazdasági helyzetnek megfelelően az önköltségi árhoz igazodik. — A rászorulók azonban a kerületi elöljáróságokon ingyen ebédjegyet kaphatnak. Étkezési idő 12—14 óráig. Az óvodai vagy iskolai étkeztetésben részesülő gyermekek feljavított ebédet, reggelire 3 dl. cukros kávét és kenyeret és uzsonnát kapnak. Az étkezésért fizetni kell, a rászorulók azonban indokolt esetben féláron, vagy ingyenesen étkezhetnek. Az étkezésre az óvodákban, illetve az iskolákban kell jelentkezni és a félárú vagy ingyenes étkezést is ugyanott kell kérni.

Hatósági étkeztetésért jelentkezni a lakhely szerint illetékes kerületi elöljáróság népjóléti osztályán lehet. A jelentkezést követi a környezet tanulmányozása, amelynek eredményéhez képest — ha a ráutaltság megállapítást nyert — a kérelmező részére a dolgozók konyhájára szóló ingyenes ebédutalványt adnak. A 2 heti időtartamra érvényes ebédjegyeket a kerületi elöljáróságok kézbesítik az inségeseknek. Az ebédjegyeken annak a főzőhelynek a címe is fel van tüntetve, ahol az ebédjegyet érvényesíteni lehet. A kézhez vett ebédjeggyel legkésőbben vasárnap délig kell jelentkezni a főzőhelyen, mert különben a következő héten nem részesülhet ebédben.

Hatósági hússzék. A húsvizsgálat alkalmával a korlátlan közfogyasztás alól elvont, illetve feltételes fogyasztásra utalt húsok árusítása a hatósági hússzékben történik, amely a sertésközvágóhídon van (Gubacsi-út). A hatósági hússzékben egyrészt csekélyebb tápláló és élvezeti értékű és feltételes fogyasztásra alkalmas húsokat árusítják. A hússzékbe utalt húsok árát a köz-

vágóhidak igazgatósága állapítja meg és pedig oly mértékben, hogy az ugyanazon fajú állatok húsának mindenkori árának 70%-ánál magasabb nem lehet. Az eladott árukból befolyt vételárat az adminisztrációs költségek levonása után a közvágóhidak igazgatósága pénztára útján számolja el a hús tulajdonosával.

HATÓSÁGI ÍNSÉGENYHÍTŐ TEVÉKENYSÉG.

Csecsemőkelengye kölcsönzés. Szegény anyák 8—10 havi használatra vándor-csecsemőkelengyét kapnak. A visszahozott kelengyéket tisztítás után újból kölcsönadják. Az igényjogosultságot az Anya- és Kisdedvédelmi Intézet védőintézetei állapítják meg.

Ruhaosztás. A ruhaosztásban 3—18 éves rászorult gyermekek részesülnek. A gyermekek számára a ruhaosztást a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ javaslata alapján a Hatósági Foglalkoztató raktára végzi. A gyermekek kapnak fehérneműt, felsőruhát, télikabátot, cipőt és harisnyát. Azok a gyermekek, akiknek a cipője még megjavítható, nem kapnak új cipőt, hanem csak cipőjavítást, főleg talpalást.

Tejosztás. A hatodik hónapban levő terhes nők és a szoptatós anyák, valamint a 3 éven aluli csecsemők és kisdedek csekély összegű térítés ellenében tejet, illetve tejkészítményt kapnak. A rászoruló igénylőket az Anya- és Kisdedvédelmi Intézet védőintézetei válogatják ki, ahol a tejsegélyben részesülőknek havonként kell a gyermekkel jelentkezni. A tejen kívül anyatejet is kapnak teljesen ingyen azok a csecsemők, akiket anyjuk valamilyen orvos által megállapított ok miatt maga táplálni nem tud.

Hatósági közvetítő hatósági felügyelet mellett a vidékről beküldött árukat bizományba köteles átvenni, eladni és a hatóság által megszabott jutalék levonásbavételét közvetlenül a beküldőnek elszámolni.

Hatósági orvosi bizonyítványt a kerületi elöljáróság adja ki, részben az egészség, részben a betegség bizonyítására. A bizonyítvány kiállítása végett személyazonosság igazolásával ahhoz a kerületi elöljárósághoz kell fordulni, amely kerületben az illető lakik. A kérelemről jegyzőkönyvet vesznek fel és a bizonyítványt a tiszti orvosi vizsgálat után kiadják. A hatósági orvosi bizonyítványra a mindenkori rendeletekben megállapított állami és városi illetéket kell leróni, orvosi vizsgálati díj pedig a hatósági orvosi díjszabás szerint fizetendő. Szegénységi bizonyítvány alapján díjmentes.

Hatósági orvosi bizonyítványok díja. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Hatósági tanusítványok díja. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Házaláshoz házalókönyvet kell váltani a VII. kerületi elöljárónál. A kérelmező személyesen jelentkezzék és igazolja: 1. anyakönyvi kivonattal, hogy legalább 30 éves, 2. illetőségi bizonyítvánnyal, hogy magyar állampolgár, 3. erkölcsi bizonyítvánnyal, hogy büntetve nem volt. Ezenkívül csatolandó a házalási adó befizetését igazoló nyugta, melyet szintén a kerületi elöljárónál kell befizetni. A fővárosban legfeljebb százhetven házalási engedély adható ki. A házalási engedélyeket évről-évre újra kell kiadni. Az új kiadásnál elsősorban az előző évben házalási engedéllyel rendelkezőket kell kielégíteni. A megállapított létszámon belül még fennmaradó, vagy bármely okból később megüresedő házalási engedélyeket mindaddig, amíg a házalók ötven százaléka nem hadigondozott, másnak, mint hadigondozottnak kiadni csak akkor szabad, ha a házalókra vonatkozó jogszabályokban előírt feltételeknek megfelelő hadigondozott nem jelentkezik. A házalási engedélyek megújításáért minden évben január hó 1—31-e között kell az elsőfokú iparhatóságnál jelentkezni. Aki az előző évi engedélyesek közül e határidőn belül nem jelentkezik, annak engedélye megüresedettnek tekintendő. Az engedélyek kiadása ügyében az elsőfokú iparhatóság a közhírrétételtől számított tizenöt nap után határoz. A házalási engedélyeket mindig csak a legközelebbi január hó 31-én lejáró érvénnyel lehet kiadni.

Házasság kihirdetése alól felmentés. Ha a házasulandók valamely nyomós ok miatt a kihirdetési időt nem várhatják meg, a polgármestertől kihirdetés alóli felmentést kérhetnek. A kérelem indokát okirattal kell igazolni. Evégett a felek a Központi városháza IV. ügyosztályán jelentkezzenek, bemutatva ugyanazokat az okmányokat, melyek a házasságkötéshez szükségesek. Ott jegyzőkönyvet vesznek fel a kérésről és még aznap délben megkapják a felmentést, okmányaikkal együtt. Ezzel aztán az illetékes anyakönyvvezetőhöz mennek a házasság megkötése céljából. A felmentés szegénységi bizonyítvány alapján díj- és illetékmentes.

Házassági felmentés fejletlen kor akadálya alól. 18 évnél fiatalabb vőlegény vagy 16 évnél fiatalabb menyasszony, ha házasságot kíván kötni, a fejletlen kor akadálya alól való felmentését kell kérnie. A kérvényt a m. igazságügyminiszterhez (Budapest, V., Markó-u. 16. sz.) kell címezni az alábbi okmányok csatolásával: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. a kerületi elöljáró által kiállítandó hatósági orvosi bizonyítvány, 3. szülői (árváknál árvaszéki) beleegyezés a házassághoz.

Ha a vőlegény és a menyasszony is a fenti kornál fiatalabb, a felmentést közös kérvényben is kérhetik, az esetben mindkettő fenti okmányai csatolandók.

Házassági várakozási idő alól felmentés. Ha a nő előbbi házasságának megszűnésétől számított 10 hónapon belül kíván újból házasságot kötni, a várakozási idő alól való felmentésért kell folyamodnia. A kérvényt a m. igazságügyminiszterhez (Budapest, V., Markó-u. 16. sz.) kell címezni, az alábbi okmányok csatolásával 1. özvegy nőnél (az engedélyt csak 3½ hónappal férje halála után kérheti) az elhalt férj halotti anyakönyvi kivonata, elvált nőnél a válóperi ítélet és az ennek jogerősségét kimondó végzés, 2. a kerületi elöljáró hivatalában kiváltandó hatósági orvosi bizonyítvány, (elvált nőnél a jogerős ítélet utánról keltezve), mely igazolja, hogy a nő nincs terhes állapotban (ha a nő teherben van s a vőlegény az anyakönyvvezető előtt jegyzőkönyvileg elismeri, hogy a nő tőle van teherben, a felmentés ebben az esetben is megadható), 3. esetleg az állampolgárság igazolása.

Házasságkötés. A házasság, megkötése előtt kihirdetendő. A kihirdetés 16 napig tart, de letelte után még 2 napig nem lehet a házasságot megkötni. A kihirdetést a házasulandók valamelyikének kérelmeznie kell a lakása szerint illetékes kerületi anyakönyvvezetőségnél. A kérelem előadásakor a következő okmányokat kell bemutatni: 1. a vőlegény és menyasszony születési anyakönyvi kivonatát, 2. mindkettőjük részére kiállított legújabb keletű lakbizonylatot, 3. mindkét házasuló részéről oly tartalmú tiszti orvosi bizonyítványt, mely igazolja, hogy a házasuló sem fertőző nemibajban, sem fertőző gümőkórban nem szenved. Ezeken az okmányokon kívül esetleg még más okmányok is bemutatandók, a házasulandók körülményeihez képest (pl. ha özvegy — az elhalt házastárs halotti anyakönyvi kivonata, ha elvált — a jogerős válóperi ítélet, ha elcsatolt területen születtek, állampolgársági vagy illetőségi bizonyítvány, külföldi állampolgároknál hazájuk illetékes hatóságának bizonyítványa, hogy itt megkötendő házasságuk hazájuk törvényei szerint akadályokba nem ütközik stb.). A kihirdetés megtörténte után az anyakönyvvezetővel megbeszélt időben megtörténhetik a házasság. A házasságkötéskor a felek két 16 évnél idősebb tanu jelenlétében kötelesek megjelenni.

Házasságonkívül született (törvénytelen) gyermekek védelme. A házasságonkívül született gyermek nem vérszerinti atyjának, hanem anyjának nevét viseli. A törvénytelen születés jogi és erkölcsi hátrányainak utólagos megszüntetése vagy lehető enyhítése céljából s általában a törvénytelen gyermekek jogvédelme érdekében az árvaszék a következő intézkedéseket teheti: *a)* kezdeményezi és elősegíti a gyermeknek a szülők utólagos házasságkötése útján való törvényesítését, vagy államfői kegyelemmel való törvényesítését vagy örökbefogadását; *b)* a gyermeknek természetes apjával fennálló tartási igényét elsősorban egyes égileg igyekszik biztosítani, ha pedig erre mód nincs, akkor a peres úton való biztosítását szorgalmazza. Minden Budapesten született házasságon kívüli gyermek születéséről az anyakönyvvezetőség értesítést küld az árvaszékhez s az árvaszék minden Budapesten házasságonkívül szülő anyát a Székesfővárosi Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézet útján a szülőintézetben vagy lakásukon jegyzőkönyvileg meghallgattat. Az árvaszék a nagykorú anyákat, hacsak nem külföldi állampolgárok, szülői hatalmukban megerősíti, őket jogaikról és kötelességeikről tájékoztatja, a kiskorú anyák gyermeke részére pedig rendszerint a hivatásos gyámot rendeli ki gyámul. Az árvaszék ugyancsak hivatalból ellenőrzi, hogy az anya vagy a gyám biztosítja-e a természetes atyával szemben a gyermektartási igényét. Ha a természetes atyával egyezség jön létre és az megfelel a gyermek érdekének, az árvaszék jóváhagyja, ellenkező esetben a jóváhagyást megtagadja és a gyámot a tartásdíjnak per útján való biztosítására utasítja. Az anya tetszésszerint választhat ügyvédet, ha azonban ismerős ügyvédje nincs, akkor a gyermekvédelmi osztálynál szóval előterjeszthető kérelmére s az általa kiállított meghatalmazás alapján, az árvaszék kiadja az ügyet perlésre az arra vállalkozott ügyvédek egyikének. Ha az árvaszék a házasságon kívül született gyermekek ügyében hivatalból bárminő okból nem intézkedett, akár az anya, akár a rokonok vagy idegenek is kérhetik az intézkedést a gyermekvédelmi osztályban (IV., Központi városháza, III. pav. II.), ahol egyébként gyermekvédelmi ügyekben útbaigazítást kaphatnak.

Házasulandó külföldi állampolgároknak felmentés. Ha külföldi állampolgár (Magyarországtól elcsatolt területen született is, ha nem óptált) hazájának illetékes hatóságától nem tud felmutatni olyan bizonyítványt, amely szerint Magyarországon megkötendő házassága hazájának törvénye szerint akadályba nem ütközik, akkor e bizonyítvány felmutatásának kötelezettsége alóli felmentését kell kérnie. A kérvényt a m. Igazságügyminiszterhez (Budapest, V., Markó-u. 16. sz.) kell címezni. A kérvényhez csatolandók úgy a menyasszonynak, mint a vőlegénynek mindazok az okmányai, amelyek a házasság kihirdetéséhez szükségesek, valamint állampolgárságukat igazoló valamennyi okmány. Ha a házasulandók mindketten idegen állampolgárok, a felmentést közös kérvényben kérjék. A megkapott felmentéssel és a visszakapott okmányokkal ezután kérelmezendő a kihirdetés alóli felmentés, illetve a házassági kihirdetés az illetékes anyakönyvvezetőségnél.

Házicsatorna. Lásd: Csatornázás c. a.

Háziipari foglalkoztató. (VII., Dob-u. 51.) A főváros ezt az intézményt 1924-ben állította fel azzal a céllal, hogy a hatósági ínségenyhítés keretében az elszegényedett, csekély keresettel rendelkező sokgyermekes családoknak állandó közsegély helyett munkaalkalmat nyujtson. Ezt elsősorban a nőknél a házimunka mellett, otthon is elvégezhető, a kórházi, szeretetotthoni, hatósági felruházásokhoz szükséges fehérneműek és gyermeruházati cikkek varrásával valósította meg, de később munkaalkalmat nyujtott azoknak a férfiaknak is, akik önhibájukon kívül inséges helyzetbe jutottak. A háziipari fogalakoztató végzi el a társadalompolitikai ügyosztály keretében működő összes intézetek, a gyermek- és felnőtt felruházás és a hatósági étkeztetés számára beszerzett textilanyagok, készáruk és konyhafelszerelési tárgyak átvételét, feldolgozását és raktári kezelését. A társadalompolitikai ügyosztály utalványozása alapján lebonyolítja a ruházati és egyéb cikkek szétosztását, elvégzi az iskolásgyermekek lábbelijének javítását, végül a dolgozók konyháinak kiadott felszerelési tárgyakat ellenőrzi és nyilvántartja. Az intézményt *Szotyori Lajos* népjóléti tanácsos vezeti.

Házszámok megállapítása érdekében : bélyegköteles beadvány intézendő a polgármesteri III. ügyosztályhoz. Okmányokra szükség nincs. A házszámkérések szóbelileg is történhetnek, kivéve a házszámazonosság megállapítását, mely után 90.000 adópengő mérnöki eljárási díj fizetendő a polgármesteri III. ügyosztály segédhivatalában. A házszámozási kérvények elintézése határozattal történik, amit egyúttal az összes érdekelt hatóságoknak is megküldenek. A házszámozást szabályozó határozatok : 34.331/1880. tan. sz., 12.622/1876. tan. sz., 1114/1878. mh.—7805/1878. tan. sz. A házszámozási határozatok ellen fellebbezésnek helye nincs.

Háztartási alkalmazottakat a gazda tartozik 24 órán belül a kerületi rendőrőrszobán a Bejelentő lappal bejelenteni, illetve eltávozását a Kijelentő lappal kijelenteni. A rendőrőrszobáknál beadott bejelentő-, illetve kijelentőlapokon levő szelvényt lebélyegezve, a bejelentés igazolásául a félnek visszaadják.

Háztartások gázfogyasztására előfizetés. Lásd : Fővárosi háztartások c. a.

Háztartások világítási áramfogyasztására előfizetés. Lásd : Fővárosi háztartások c. a.

Helyfoglalási engedély. Aki az utcán vagy piacon akár élelmiszert, akár iparcikket óhajt árusítani, annak helyfoglalási engedélyt kell kérnie attól a kerületi elöljárótól, akinek területén árusítani kíván. A kérvényhez csatolni kell az iparigazolványt vagy iparengedélyt. Budapesten a járva-kelve árusítás tilos. A kérvényre okmánybélyeget kell tenni (mellékletekre is). Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén bélyegmentes. Az engedélyt elsősorban hadirokkantak, hadiözvegyek kapják. Lásd még : Járdafoglalások c. a.

Helyhatósági bizonyítványokat a kerületi elöljáró különböző ügyekben állít ki. Olyan körülmények igazolását, melyet a kerületi elöljáró hivatalból nem tud megállapítani, két tanu személyes megjelenése, illetve egybehangzó vallomása alapján kell kérni. Ha a kérelmező jövedelme a szokásos napszámbért nem haladja meg, a bizonyítvány illetékmentes, ellenesetben illeték rovandó le. Minden bizonyítványt csakis előzetes vizsgálat alapján lehet kiadni, illetve annak kiadását indokolatlan esetben a kerületi elöljáró megtagadja. Házasságbontó peres ügyekben a következő helyhatósági bizonyítványokat állítja ki a kerületi elöljáró : 1. Az utolsó együttlakásra vonatkozó bizonyítvány. 2. Bizonyítvány arról, hogy a házastársak a házassági életközösséget bírói felszólítás dacára sem állították helyre. Bizonyítványt mindenki csak saját céljaira kérhet. A kérelemről az elöljáróságon jegyzőkönyvet vesznek fel, okmány-, városi bélyeg, majd hatósági díj szükséges hozzá. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén bélyeg- és díjmentes. Annak igazolására szóló helyhatósági bizonyítványt, hogy valaki politikai jogainak gyakorlásától felfüggesztve és hivatalvesztésre ítélve nincs, a székesfőváros polgármestere (IV. ügyosztály) állít ki.

Helyhatósági engedélyek díja. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Helyiséghasználati engedélyek a kerületi elöljárónál kérelmezendők. Mozgófényképbemutató helyiségek, filmfelvételi és filmraktárhelyiségek, garázsok, mutatványos előadásokkal kapcsolatos mulatóhelyiségek és egyéb termek, ideiglenes izraelita imaházak, tömeges forgalomra szánt kiállítási és gyűléstermek, tűzveszélyes áruházak, műhelyek és telepek állandóan a kerületi tűzrendészeti bizottság felügyelete alatt állanak. Minden ilyen célra használandó helyiség a tényleges igénybevétel előtt tűzrendészeti szempontból felülvizsgálandó s a kerületi elöljárónak, mint elsőfokú tűzrendészeti hatóságnak írásbeli engedélyével vehető igénybe. A tűzrendészeti felülvizsgálatot a használatbavevő írásban tartozik kérelmezni s a kérvényt a mindenkori ingatlantulajdonossal is láttamoztatnia kell. A kérvényre a ker. mérnök vezeti rá a fizetendő hatósági díjat, bizottsági költségeket, melyek a kérvény felbélyegzése és iktatása után a kerületi pénztárnál fizetendők be. Minden, előadásokra és nagyobb tömeg befogadására szolgáló helyiségről méretezett, legalább 1 : 50 arányú rajz készítendő, amelyen az előadóhely, a székek elhelyezése s a közlekedésre szánt utak, kijáratok méretezve, pontosan feltüntetendők. Amennyiben az előadóhely is nagyobb megterheléssel jár, arról szerkezeti részletrajzok is mellékelendők. A helyiségek és azok berendezései

a kerületi tűzrendészeti bizottság által vizsgáltatnak felül s annak javaslata alapján a ker. elöljáró írásban adja meg az engedélyt. Állandó színi- és kabaréelőadások tartására szolgáló helyiségeknél a polgármester adja meg az engedélyt.

Helyszíni eljárási díjak. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Helyszínrajz. Lásd: Hivatalos helyszínrajz c. a.

HÉV hirdetések. Lásd: Autobusz, BSzKRt, HÉV hirdetések c. a.

Himlőoltás. Minden gyermek védhimlőoltása első életévében és újraoltása 12 éves korában hatóságilag kötelező. A kerületi elöljáró minden évben falragaszok útján közlik a közönséggel, hol és mely napokon történik az oltás. Az oltás ingyenes. Gyakorlóorvos is végezheti az oltást, de ennek megtörténtéről szóló igazolást az oltást végző kerületi orvosnak be kell mutatni. Aki gyermekét vagy gyámoltját beoltani elmulasztja, pénzbüntetéssel sujtható kihágást követ el.

HIRDETÉSEK KÖZTERÜLETEN.

Hirdetés közterületen vagy közterületről érzékelhető módon a 189/1941. kgy. számú szabályrendelet értelmében csak Budapest Székesfőváros Hirdető Vállalata útján, illetve a vállalat engedélyével tehető közre. A Hirdető Vállalat helyiségei a Központi városházán (Somogyi Béla-út és Kamermayer Károly-utca sarokrész) vannak.

Plakáthirdetések elhelyezésére ezidőszerint 700 db nagy hirdetőoszlop, 1000 db kis oszlop, többszáz favédőrács és hirdetőtábla áll a hirdetőközönség rendelkezésére. Elhelyezés és díjszabás szempontjából kétféle hirdetési mód van: oszlop- és táblahirdetés. A hirdetőfél tartozik minden ábrával ellátott plakátot kiragasztás előtt a polgármesteri IV. (közjogi) ügyosztálynál bemutatni. A plakáton a felelős kiadót és a nyomda cégét fel kell tüntetni.

Plakátméretek:

¼ íves plakát	.....	29·5	cm	széles	42	cm	magas
½ « «	.....	42	«	«	59	«	«
1 « «	.....	59	«	«	84	«	«
2 « «	.....	84	«	«	119	«	«
3 « «	.....	84	«	«	177	«	«
4 « «	.....	119	«	«	168	«	«
vagy	.....	84	«	«	236	«	«

Világított oszlophirdetés egyike a leghatásosabb hirdetési eszközöknek. A székesfővárosban olyan oszloptípusok vannak felállítva, amelyekbe nemcsak üvegre festett hirdetések, hanem egyíves és félíves plakátok is belehelyezhetők. A világító oszlopok árukirakatok rendezésére is alkalmasak, ami megbecsülhetetlen előny a kereskedők részére, mert áruiknak üzletüktől távol, a legforgalmasabb útvonalakon való bemutatását is lehetővé teszi.

Pajzshirdetések gázlámpa, BSzKRt vezetéktartó, ívlámpa oszlopokon helyezhetők el. a hirdetés megfestése, valamint a berendezés elkészítése, felszerelése a Hirdető Vállalat költségén történik.

Padhirdetés az utcai hirdetés egyik legolcsóbb és igen kedvelt módja, mely feltétlenül felkelti a járókelő közönség figyelmét. A hirdetés megfestéséről, a padról, a kihelyezésről a Hirdető Vállalat gondoskodik.

Hirdetéses favédőrácsnak kétféle alakja használatos állandó jellegű reklám közzétételére, a négyoldalas festett és a háromoldalas kirakatos rács. Mindkét típus előnye, hogy a főváros területén bárhol álló járdaszegélyfa köré felállítható. A rácsokat a Hirdető Vállalat bocsátja a hirdető fél rendelkezésére és felállításáról is a vállalat gondoskodik, azonban a négyoldalas favédőrács megfestése a hirdetőt terheli.

Idegen ingatlanon elhelyezett hirdetés szokásos formái: tűzfalakra való közvetlen festés, tűzfalakra felerősített reklámtáblák, tető- és homlokzatreklámok, villamos várócsarnokon, árubódén elhelyezett hirdetések és általában minden olyan hirdetés, amely a kereskedő, vagy iparos üzleti tevékenységére szolgáló helyiség (helyiségek) közterületről látható külső határfelületén kívül van elhelyezve. Az ilyen hirdetések felszereléséhez az érdekelt ingatlantulajdonos beleegyezését minden esetben meg kell szerezni. Építési engedélyre is szükség van, ha a reklámberendezés (tábla) emeleti soron van, vagy az épület földszintjén van ugyan, de a hossza az 5 m-t,

magassága az 1·5 m-t, kinyulása pedig a 0·15 m-t meghaladja. Az építési engedély iránti kérelmeket az Építésügyi Szabályzatban előírt mellékletekkel együtt a Hirdető Vállalatnál kell benyujtani.

Telefonfülkéken közzétehető hirdetések alkalmazását a Magyar Telefonautomata R. T.-gal kötött megállapodás értelmében szintén a Hirdető Vállalat végzi. A fülkéken elhelyezendő hirdetések részben üveglapra, részben bádoglemezre festhetők. Az üveglap, illetve lemez beszerzési, valamint a reklám felfestési költsége a hirdető felet terheli. A fülke oldalán üveglap, a hátrészen és lábazaton pedig bádogtábla kerül felerősítésre. A hirdetés vázlatát festés előtt a Hirdető Vállalatnak be kell mutatni. A telefonfülke belsejében való hirdetéshez 18/24 cm méretű plakát szükséges.

Röplaposztogatási engedélyt a székesfőváros egész területére a Hirdető Vállalat ad ki. A díjszabásban feltüntetett hirdetési díj 24/32 cm nagyságú nyomtatványokra vonatkozik és amennyiben a kiosztásra kerülő nyomtatvány ennél nagyobb, a díj megfelelő többszöröse fizetendő. Oly röplapok, amelyeken ábra vagy kép van, az engedélyezési eljárás előtt a polgármesteri IV. ügyosztálynál bemutatandók.

Táblahordozási hirdetés gyakorlásához a Hirdető Vállalat engedélyén kívül a magyar rendőrség közigazgatási osztályának (IV., Veres Pálné-u. 24.) engedélye is szükséges. A rendőrségi engedélyt a Hirdető Vállalat által díjtalanul rendelkezésre bocsátott nyomtatványon kell kérni és az engedélyt a rendőrség azonnal, díjtalanul adja ki.

Reklámkocsi járatáshoz ugyancsak a rendőrség közigazgatási osztályának engedélye is szükséges. Díszítés és díjszabás tekintetében kétféle reklámkocsi különböztethető meg, éspedig *a)* egyszerű reklámkocsi, melyen a szokásos reklámfeliratokon kívül egyéb reklámeszközök nem vétetnek igénybe ; *b)* díszített reklámkocsi, melyen reklámfeliratokon felül más, a reklámhatást fokozó díszítések, ábrák vannak elhelyezve, vagy a kocsi alakja az általában használatos járművek alakjától eltérően van kiképezve.

Zászlóhirdetéshez szükséges zászló beszerzése, megfestése, a kifüggesztéshez igényelt helyek megszerzése és a zászlóknak az előírt közbiztonsági szabályoknak megfelelő felszerelése a hirdető fél kötelessége. A hirdetési engedélyt a Hirdető Vállalat szóbeli kérelemre az előírt hirdetési díj befizetése ellenében azonnal kiadja.

Beszkárt hirdetések.

Budapest székesfőváros polgármestere 53.019/1945—V. számú határozatával a BSzKRt-hirdetések kezelését Budapest Székesfőváros Hirdető Vállalata hatáskörébe utalta.

A BSzKRt közlekedési járművein és állomásépületein az alant felsorolt hirdetési módozatok állnak rendelkezésre. :

Villamos plakáthirdetés. A forgalomban levő és hirdetőkerettel ellátott kocsik száma kb. 1100 darab. A kihelyezhető plakátok méretei : 18×24 cm, 24×36 cm és 24×54 cm. Férőhely kb. 40.000 darab 18×24 cm nagyságú plakát. A villamoskocsik hosszanti ablakára kihelyezhető 32×8 cm nagyságú cellofán-plakát.

Villamos tárcsaplakát. Kihelyezhető a villamoskocsikban levő fogantyúkon 11 cm átmérőjű köralakú tárcsaplakát. A rendelkezésre álló tárcsamennyiség kb. 1300 darab.

Fav. villamos plakáthirdetés. Forgalomban levő kocsik száma 20 darab. Kihelyezhető plakátméretek : 18×24, 24×36 és 24×54 cm. Hirdetési megbízás csak az összes kocsira adható fel.

Fav. állomás plakáthirdetés. Rendelkezésre áll 18 állomás. Kihelyezhető plakátnagyságok : ½, 1/1 és 2/1 ív. Férőhely állomásonként kb. 100 darab 1/1 íves plakát.

BHÉV kocsiplakát. Négy vonal : Budafok, Vágóhíd, Szentendre és Gödöllő. Kihelyezhető plakátnagyságok : 18×24, 24×36 és 24×54 cm. Rendelkezésre álló férőhely Budafoki vonalon kb. 1200 darab 18×24 cm nagyság, Vágóhídi vonalon kb. 1300 18×24 cm, Szentendrei vonalon kb. 750 18×24 cm nagyság, Gödöllői vonalon kb. 1300 18×24 cm. Az egyes vonalakon forgalomban levő kocsimennyiségek a következők : Budafoki vonal : 83 kocsi, Vágóhídi vonal : 132 kocsi, Szentendrei vonal : 62 kocsi, Gödöllői vonal 105 kocsi.

BHÉV állomás plakáthirdetés. Rendelkezésre áll három budapesti és 34 vidéki állomás. Plakátnagyságok : ½, 1/1 és 2/1 ív. Kihelyezhető plakátmennyiség állomásonként 20—100 darab.

Villamos tetőtáblahirdetés. Rendelkezésre áll kb. 600 darab. Mérete 50×500 cm. Festett kivitelben kerül kihelyezésre.

Villamos oldallemezhirdetés. Felhasználható mennyiség kb. 400 darab. Mérete 63×95 cm. Kétféle kivitelben készül : festett és ragasztott plakát.

Egyéb hirdetések. Táblák, vagy plakátok elhelyezése BSzKRt várócsarnokokban, váltóőri bódékon stb.

HIRDETÉSI DÍJSZABÁS.

Szorzószám 1946. június 12-től 20 milliárd (alap-pengőben).

Plakáthirdetés.

I.

Tudomány, irodalom, művészet, hazafias és közművelődési egyesületek, amatőr sportcélokat szolgáló hirdetések térdíja:

Oszlophirdetések térdíja 100 darabonként:

Napok száma	¼ ív	½ ív	1/1 ív
1—15	3	6	12
1—30	4	8	16

Táblahirdetések térdíja 100 darabonként:

Napok száma	¼ ív	½ ív	1/1 ív
1—15	2	4	8
1—30	3	6	12

II.

Az ipar és kereskedelem céljait szolgáló hirdetések térdíja:

Oszlophirdetések térdíja 100 darabonként:

Napok száma	¼ ív	½ ív	1/1 ív
1—15	4	8	16
1—30	6	12	24

Táblahirdetések térdíja 100 darabonként:

Napok száma	¼ ív	½ ív	1/1 ív
1—15	3	6	12
1—30	4	8	16

III.

Mozgóképszínházak, vendéglők, éttermek, szállodák céljait szolgáló hirdetések térdíja:

Oszlophirdetések térdíja 100 darabonként:

Napok száma	¼ ív	½ ív	1/1 ív	2/1 ív
1—15	5	10	20	40
1—30	8	15	30	60

Táblahirdetések térdíja 100 darabonként:

Napok száma	¼ ív	½ ív	1/1 ív	2/1 ív
1—15	4	8	15	30
1—30	5	10	20	40

IV.

Mulatóhelyek, látványos és zenés szórakozóhelyek és egyéb célokat szolgáló hirdetések, valamint külföldön készült plakátok térdíja:

Oszlophirdetések térdíja 100 darabonként:

Napok száma	¼ ív	½ ív	1/1 ív	2/1 ív	3/0 ív
1—15	8	15	25	50	60
1—30	10	20	40	80	100

Táblahirdetések térdíja 100 darabonként:

Napok száma	¼ ív	½ ív	1/1 ív	2/1 ív	3/1 ív
1—15	6	12	20	40	60
1—30	8	16	30	60	80

V.

Kiragasztási díjak 100 darabonként oszlopra és táblára.

¼ ív	½ ív	1/1 ív	3/1 ív	2/1 ív
1	2	4	8	15

VI.

Kiragasztási díjak falakon elhelyezett 100 db hirdetés után.

	¼ ív	½ ív	1/1 ív	2/1 ív	3/1 ív
	2	4	8	15	30
Különmunkadíj	2	4	8	15	30

(A kétíves plakátok térdíját a III., illetve a IV., a háromíves plakátok térdíját pedig a IV. táblázat foglalja magában.)

VII.

Kiragasztási önköltség

	¼ ív	½ ív	1/1 ív	2/1 ív	3/1 ív
100 drb.	1	2	4	—	—

Röplaposztogatás.

hirdetési díj emberenként és naponként 5
Havonta 10 engedély váltása esetén 8, 15 engedély váltása esetén 12, végül 30 engedély váltása esetén 15 engedély díja fizetendő a Hirdető Vállalat pénztárába.

Táblahordozás.

Egy ember táblahordozási engedélyének díja naptári naponként 5
Havonta 10 engedély váltása esetén 8, 15 engedély váltása esetén 12 és 30 engedély váltása esetén 15 engedély díja fizetendő. Ha a hirdető fél embereit jelmezben járatja, ezért emberenként és naponként külön 2 fizetendő.

Reklámkocsijáratás.

Az egyszerű reklámkocsijáratás díja egy naptári napra 8
A díszített reklámkocsijáratás díja egy naptári napra 15
Havonta 10 engedély váltása esetén 8, 15 engedély váltása esetén 12, és 30 engedély váltása esetén 15 engedély díja fizetendő.
Ha a hirdető fél a reklámkocsit jelmezes emberekkel kísérteti, úgy az a díszített kocsi fogalma alá esik és az ezért járó díjon felül jelmezes emberenként és naponként további 2 fizetendő.

Nappal világító reklámpajzsok.

Lemezre festve, évi hirdetési díj db-ként 60
Üvegre « « « « 80
Üvegre festve, tükör alátéttel évi hirdetési díj 100

Padhirdetés.

Évi hirdetési díj darabonként 50

Hirdetéses favédőrácsok.

Négyoldalas favédőrács évi díja 50
Háromoldalas kirakatos favédőrács évi hirdetési díja 150

Háromoldalas gázlámpahirdetés.

Évi hirdetési díj darabonként 80

Világító oszlopok.

Kistípusú oszlop évi hirdetési díja 250
Nagy « « « « « 600

Zászlóhirdetés.

Hirdetési díj 1 db zászló után 1 napra 10
« « 1 « « « 8 « 60
« « 1 « « « 15 « 100
« « 1 « « « 30 « 150

Vásárcsarnoki hirdetések.

Megkezdett m^2-ként és havonként ..... 0·5

Idegen ingatlanon (ingatlanrészen) elhelyezett hirdetések.

(Az üzlet, műhely stb. céljára ténylegesen használt helyiség, helyiségek külső felületének határán kívül elhelyezett hirdetések.)

I.

Az ingatlanoknak közterületről látható részén az ingatlantulajdonos, vagy bérlők, lakók a házban lévő üzletek, műhelyek stb. tulajdonosai által elhelyezett hirdetések, feliratok stb.

Évi hirdetési díj megkezdett m^2-ként a hely forgalma szerint :

a) egyszerű festett hirdetések	4—15
b) kirakatszekrény	8—15
c) napfénytáblák	6—12
d) világított vagy világításra alkalmas hirdetések	8—15

II.

Idegen ingatlanon, ingóságon (kerítésen, tűzfalon, plakáttáblákon, beépítetlen telken stb.) elhelyezett hirdetések (márkahirdetések) :

Évi díj megkezdett m^2-ként a hely forgalma szerint :

a) egyszerű festett hirdetések	4—20
b) kirakatszekrény (idegen kirakat)	12—40
c) világítható hirdetések	8—60

Közterületbe nyúló hirdetőberendezések.

(Portálfelületi hirdetések.)

A közterületbe 10 cm-en túl benyúló reklámberendezések (világító hirdetések, kiugrótáblák, portálfeliratok stb.) csakis előzetes hatósági engedély alapján szerelhetők fel. Nyílt, vagy zárt erkélyen, valamint egyéb kiszögelésen elhelyezett hirdetésekre, cégszövegekre szintén a közterületbe nyúló berendezésekre érvényes rendelkezések az irányadók. Amennyiben a felszerelésre kerülő hirdetőberendezés (tábla) mérete a ½ m^2-t, a telekhatártól számított legnagyobb kiugrása pedig a 100 cm-t nem haladja meg, csupán közterülethasználati engedély szükséges, melyet a Hirdető Vállalatnál az e célra kapható nyomtatvány felhasználásával kell kérni. Ha a berendezés a fenti méreteket meghaladja, vagy emeleti soron kerül felszerelésre, úgy építési engedély megszerzése is szükséges. Az e célra szolgáló nyomtatványt szintén a Hirdető Vállalat bocsátja az érdekelt rendelkezésére, aki a kérelemhez 3 db tervrajzot és 3 db szilárdsági számítást is köteles csatolni. A Hirdető Vállalat úgy a közterülethasználati, mint az építési engedély iránti kérelmeket az illetékes ügyosztály útján a polgármester elé terjeszti és az elintézésről a kérvényezőt értesíti. Az engedélyezés megtörténte és a megállapított közterülethasználati díj befizetése után a reklámberendezés felszerelhető.

Közterületbe kinyúló hirdetőberendezések díjszabása adópengőben.

I.

Megvilágítás vagy nappali fény különleges kihasználása nélkül alkalmazott (vaslemez-, bádog-, vászon-, egyszerű üveg-, fa- stb.) hirdetőtáblák :

½ m^2 terjedelemig évi	100.000
1 « « «	200.000
2 « « «	300.000
2 m^2-en felül minden megkezdett m^2 után évi	300.000

II.

Nappali fényhirdetések (napfénytáblák).

½ m^2 terjedelemig évi	150.000
1 « « «	250.000
2 « « «	400.000
2 m^2-en felüli hirdetések minden megkezdett m^2-re után évi	400.000

III.

Megvilágított vagy kivitelüknél fogva megvilágításra alkalmas hirdetőberendezések.

Ha méretük egyirányban sem haladja meg az 50 cm-t, évi	150.000
Ha terjedelmük ½ m^2-nél kisebb és ha méretük egyirányban sem haladja meg a 100 cm-t, évi	250.000
Ha méretük bármely irányban meghaladja a 100 cm-t, vagy ½ m^2-nél nagyobb terjedelmű, 1 m^2-ig évi	300.000
2 m^2-ig évi	500.000
2—10 m^2 terjedelemig a reklámberendezés minden megkezdett m^2-re után évi	300.000
10 m^2-en felüli hirdetések minden megkezdett m^2-re után évi	500.000

Hitelesítések díja. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Hivatalos helyszínrajz. A fél a polgármesteri III. ügyosztályban a »Hivatalos helyszínrajz megrendelés«-t kitölti. A helyszínrajz díja általában 75.000 adópengő — a szabványos helyszínrajzlapnál nagyobb rajzlapot igénylő telkeknél a rajzlap nagyságával arányos többszöröse, — amelyet a polgármesteri III. ügyosztály segédhivatalában készpénzben kell fizetni s erről a fél »Elismervényt« kap. A helyszínrajzot elkészítése után az elismervény visszaadása ellenében adja ki az ügyosztály. Vonatkozó törvény: az Építésügyi Szabályzat. Nem fellebbezhető.

Hivatásos gyámság. A főváros árvaszékénél hivatásos gyámság címen különleges, az ország többi árvaszékeinél nem szereplő intézmény működik. A hivatásos gyámság rendeltetése, hogy a házasságon kívül született kiskorú gyermekek, akiknek anyja maga is kiskorú, fokozottabb hatósági segítséget nyujtson és a természetesen tájékozatlanabb leányanyák segítségére legyen. A gyakorlati megoldás az, hogy az anyakönyvvezetőségek minden házasságon kívül történt születést kötelesek az árvaszékkel közölni. Ha az anya kiskorú, az árvaszék a hivatásos gyámot, — egy megfelelő gyakorlattal bíró saját tisztviselőjét, — rendeli ki a kiskorú részére gyámul, aki így az összes a fővárosi árvaszékhez tartozó házasságon kívül született kiskorú gyermekek gyámja, — akiknél természetesen az anya maga is kiskorú. A hivatásos gyám igyekszik gyámoltjainak törvényesítését, örökbefogadását elősegíteni, a gyermek tartási igényét késedelem nélkül a természetes atyával szemben egyességileg biztosítani. Ha ebben az irányban a hivatásos gyám munkája nem vezet eredményre, az árvaszék hivatásos gyámja a kiskorú tartási igényét a természetes atyával szemben per útján érvényesíti. A perben a hivatásos gyám meghatalmazása alapján erre vállalkozott ügyvédek járnak el. A hivatásos gyám a kiskorú gyámoltjai fölötti felügyeleti kötelezettségét a fővárosi anya-, csecsemő- és kisdedvédelmi intézet segítségével gyakorolja.

Homlokzatváltoztatások engedélyezése a polgármesteri III. ügyosztályhoz tartozik. Az állami okmánybélyeggel és városi bélyeggel ellátott beadványhoz szükséges okmányok: Terv, 3 példány 1 : 100 léptékben, esetleg kisebb épületnél 1 : 50 léptékben. Szükség esetén a várbeli építkezéseknél, homlokzatváltoztatásoknál, tatarozásoknál minden esetben a régi homlokzatról fényképfelvétel. Vonatkozó törvény: az Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához.

Honosítás. Eredetileg idegen honos a magyar állampolgárságot honosítás által szerezhet meg. A honosítás előfeltétele, hogy a folyamodó rendelkezési képességgel bírjon. Ennek hiányát a törvényes képviselőjének beleegyezése pótolja. A honosítás iránt előterjesztett kérelemhez a következő okmányokat kell csatolni: 1. a folyamodó születési anyakönyvi kivonatát, ha nős: házasságlevelét, felesége és kiskorú gyermeke születési anyakönyvi kivonatát, 2. lakásigazolást (lakbizonylatát és ennek kiegészítéséül helyhatósági bizonyítványát), melynek legalább 5 (öt) évi belföldi lakást kell igazolnia, 3. erkölcsi bizonyítványt, valamint politikai megbízhatóságát tanusító pártigazolást, amennyiben politikai pártnak nem tagja, a házmegbízott és a tömbmegbízott együttes igazolását, 4. helyhatósági bizonyítványt a lakóhely szerint illetékes kerületi elöljáróságtól arra vonatkozólag, hogy folyamodónak van olyan vagyona vagy keresete, amelyből magát és családját a köz megterhelése nélkül el tudja tartani, 5. adófőkönyvi kivonatot a kerületi elöljáróság adószámviteli hivatalától, melynek legalább 5 (öt) évi adózást kell igazolni, 6. a jelenlegi állampolgárságról szóló bizonyítványát, 7. a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság által kiadott lakhatási bizonylatot. Aki örökbefogadás útján óhajtja a magyar állampolgárságot megszerezni, annak a 4. és 5. pont alatt felsoroltak helyett az örökbefogadó születési, az örökbefogadó atyjának a születési és házasságlevelét, lakásigazolását, továbbá helyhatósági bizonyítványát és adófőkönyvi kivonatot kell csatolni. A belügyminiszterhez címzett kérvényt a polgármesteri IV. ügyosztályban (Központi városháza) kell benyujtani, amit az ügyosztály terjeszt fel a belügyminiszterhez. A kérelem teljesítése esetén a polgármesteri IV. ügyosztály meghívja a honosítottat az állampolgári eskü letétele végett. A honosítási okirat 20.000 pengő értékű (adópengő értékben) állami okmánybélyeggel látandó el. A kérelem elutasítása nem fellebbezhető meg. A vonatkozó törvény: 1879. évi L. tc. 8. §-a.

Honvédelmi gondozottak. Lásd: Hadi-, polgári és honvédelmi gondozottak c. a.

Hősi- és hadifogolytemető. A székesfővárosban, a X. ker. új köztemetőben és a Farkasréti temetőben vannak olyan sírok, melyekbe a világháborúk során elhalt halottakat temettek. Ma a világháborúban szerzett sebesülésük vagy sérülésük folytán elhúnyt azon halottak hátramaradottai igényelhetik halottaiknak a Hősi- és Hadifogoly temetőbe való eltemetését, kik a halottkémlést végző kórházi vagy illetékes tiszti orvossal igazoltatni tudják azt, hogy az elhúnyt halála a világháborúban szerzett sebesüléssel, betegséggel vagy sérüléssel okozati összefüggésben van. Az ilyen halottak temetését — ha a hozzátartozók azt fedezni nem képesek — a Községi Temetkezési Intézet végzi díjmentesen. A díjmentes temetést biztosító utalványt, a haláleset bejelentése alkalmával az illetékes tiszti orvosi hivatalban kell kérni. A Hősi- és Hadifogoly temetőben ezidőszerint 24.000 hősi halott pihen. Egy-egy sírtáblát egységes síremlékekkel látnak el s ezért a hátramaradottak ebben a temetőben nyugvó hozzátartozóik sírján síremléket nem állíthatnak fel.

Hullafuvarozási gépjárművállalat engedélyezése. Lásd: Közhasználatú gépjárművállalat és Autobuszjárat engedélyezése c. a.

Hullaszállítás és kísérőlevél díja. A hullaszállításhoz engedély szükséges. Ezt az engedélyt belföldre való szállításnál az illetékes kerületi elöljáróság, külföldre való szállításnál pedig a polgármester adja. A halottnak légmentesen lezárt, betéttel ellátott érc- vagy fakoporsóba csomagolva kell lennie. Vidékre való szállítás esetén a halott tiszti orvosi vizsgálatért, a hullaszállítólevélért, a táviratért, külföldre való szállítás esetén a halott tiszti főorvosi vizsgálatáért, az engedélyért és a táviratért a mindenkor megállapított díjakat kell fizetni. A vízum és az engedélyek hiteles fordítása ezenfelül fizetendő. A hullaszállítást a Községi Temetkezési Intézet, vagy pedig bármely hullaszállító vállalkozó is végezheti, akinek az indítás vagy az érkezés helyén telepe van.

Hullaszállító levél díja. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Húsvásárok. A helybeli vágóhidakon kitermelt húsok nagybani árusítása a marhaközvágóhídon (itt szarvasmarhán kívül borjú-, birka-, kecske-, bivalyhús is), illetve a sertésközvágóhidakon levő húsvásárokon történik.

Húsvizsgálat. Budapest területén minden köz- és magánfogyasztásra kerülő hús állatorvosi vizsgálat alá veendő. Kivétel a magánfogyasztás céljára a vidékről felhozott (vasúton, kocsin, postán) 10 kg-on aluli húsmennyiség. A főváros közvágóhídjain levágott állatok vizsgálatát a közvágóhídi szolgálatot ellátó állatorvosok végzik, akik a közfogyasztásra átadott húsokat hatósági bélyegzővel látják el. A szabálytalanul (bélyegzés nélkül) forgalomba hozott hús lefoglalandó és a forgalombahozó ellen a kihágási eljárás megindítandó. A város területén ennek ellenőrzését a kerületi állatorvos és a központi húsvizsgáló-állomás által időnként razziaszerűen kiküldött állatorvosok látják el. A vidékről felhozott minden hús egy kg-ja után — a tengelyen érkezett szállítmányoknál a város határában levő vámoknál, a vasúton érkezetteknél pedig a pályaudvarokon szolgálatot teljesítő fogyasztási adókirendeltségnél — fogyasztási adót, szúró- és vásárdíjat kell fizetni. A 10 kg-on felüli hússzállítmányokat a fogyasztási adó kirendeltségek visszatartják és a székesfővárosi húsvizsgáló állomást a szállítmány érkezéséről távbeszélőn értesítik, amely haladéktalanul intézkedik a húsnak a közvágóhidakon levő állomáshoz kíséret melletti beszállításáról, hogy a kötelező vizsgálat megejthető legyen.

Húsvizsgáló állomás. Lásd: Központi húsvizsgáló c. a.

Hűtőházak. A székesfőváros hűtőházakat nyilvános célra nem tart fenn, csupán a Községi Élelmiszerárusító Üzem saját áruinak elraktározására és a közvágóhídon létesített húsvásáron a nagyvágók és húsbizományosok részére, továbbá a vásárcsarnokok árusainak árui számára.

Hűvösvölgyi gyermekotthon. (XII., A Vörös Hadsereg-útja 107.) A népjóléti és munkaügyi miniszter 1929-ben átengedte a fővárosnak a XII., A Vörös Hadsereg útja 107. sz. alatt levő és különálló épületből, valamint a hozzátartozó parkból álló ingatlant, továbbá a Bicske községben levő 80 szobás Gróf Batthyány-féle kastélyt a hozzátartozó 50 holdas parkkal együtt. Az átmeneti gyermekotthont a főváros törvényhatósági bizottságának határozata eredetileg a bicskei ingatlanon állította fel és az csak 1935 nyarán nyert jelenlegi helyén elhelyezést. Az intézetben 3—6 éves leányok és fiúk, továbbá 6—18 éves leányok számára biztosít a főváros átmeneti gondozást. Az intézetben a gyermekek nemcsak teljes ellátásban, hanem megfelelő tanerők útján iskolai oktatásban is részesülnek. Az oktatást a Keresztes nővérekkel kötött megállapodás alapján az intézetben beosztott 15 rendi nővér végzi. Az intézetben 40 óvodás és 120 iskolásgyermek számára van férőhely. Az intézet vezetője: *dr. Knoll Andor.*

I

Idegbeteggondozó intézetek. Lásd: Egészségvédő intézetek c. a.

Idegennyelvű színházi előadások engedélyezése a polgármester hatásköre. A polgármesteri XI. ügyosztályhoz szabályszerű kérvény nyujtandó be, pontosan megjelölve az előadásokat és a műsort. Idegennyelvű az az előadás, ahol egy szereplőnél több nem magyarul ad elő. Idetartozik a külföldi színtársulatok szereplésének engedélyezése. A beadvány bélyegköteles. A polgármester véghatározata a belügyminiszterhez megfellebbezhető.

Ifjúságvédelmi Központ. Lásd: Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ c. a.

Igazoló bizottságok. Lásd: Székesfővárosi alkalmazottakat igazoló bizottságok működése c.a.

Iktató. Lásd: Polgármesteri Központi Segédhivatal c. a.

ILLETÉKEK ÉS DÍJAK

az 1946. május 1-i állapot szerint.

Sorszám	Tárgy	Állami beadványi illeték	Állami kiadmányi illeték	Fővárosi beadványi illeték	Fővárosi hatósági díjak	Fővárosi eljárási díjak
		adópengőben				
1.	Adóbecslési bizonyítvány árveréshez	—	5.000	—	25.000	—
2.	Adóbizonyítvány állampolgári kötelékből elbocsátáshoz	—	5.000	—	250.000	—
3.	Adófizetésre halasztás, részletfizetés, l. 69. sorszámot	—	—	—	—	—
4.	Adófőkönyvi, adóügyi és gyámpénztári számlakivonat	—	10.000	—	25.000	—
5.	Adó- és értékbizonyítvány	—	5.000	—	25.000	—
6.	Adó- és értékbizonyítvány illetékkiszabás céljára, illetékmentes (ill. díjjegyz. 79. t. *a)* pont)	—	—	—	—	—
7.	Adólajstromkivonat, birtokív zálogolási és árverési jegyzőkönyv másolata	—	10.000	—	25.000	—
8.	Adótartozásról kiállított bizonyítvány, illetékmentes (K. E. H. Ö. 88. § (2) bek.)	—	—	—	—	—
9.	Ajánlat közszállításra, az ajánlati összeg minden megkezdett 1,000.000 P-je után 1.000 P, a lerovandó illeték azonban nem lehet a kevesebb, mint 1.000 AP, viszont nem lehet több, mint 10.000 AP.	—	—	—	—	—
10.	Alamizsna iránti kérelem, illetékmentes (ill. díj. 14. t. *a)* pont)	—	—	—	—	—
11.	Alapszabályok jóváhagyása	10.000	—	10.000	—	—
12.	Aláírás hitelesítése	—	5.000	—	—	—
13.	Alkalmazás iránti kérelem	10.000	—	10.000	—	—
14.	Alkalmazás iránti kérelem igazolványos altiszteknek illetékmentes (1931 : III. tc. 17. §)	—	—	—	—	—
15.	Anyakönyvi bejegyzés kiigazításának anyakönyvi kivonatra vezetése illetékmentes (1904 : XXXVI. tc. 16. §)	—	—	—	—	—
16.	Anyakönyvi kivonat	—	5.000	—	3.000	—
17.	Anyakönyvi kivonat házasság, kiigazítás céljából hivatalos használatra illetékmentes (1894 : XXXIII. tc. 50. §)	—	—	—	—	—
18.	Anyakönyvvezető által a házasság megkötéséről a feleknek kiadott tanusítvány illetékmentes (1894 : XXXIII. tc. 62. §)	—	—	—	—	—
19.	Állampolgári kötelékből való elbocsátás	10.000	—	—	—	—
20.	Állampolgári kötelékből való elbocsátáshoz adóbizonyítvány	—	5.000	—	250.000	—
21.	Állampolgársági bizonyítvány	10.000	60.000	—	—	—
22.	Ápolási díj elengedése, leszállítása, részletfizetése, l. 69. sorszámot	—	—	—	—	—
23.	Ápolási díj ellen jogorvoslat, l. 134. sorszámot	—	—	—	—	—
24.	Átvételi elismervény (nyugta) értékének 1 %-a	—	—	—	—	—
25.	Bánatpénzről letett biztosítéki okirat illetéke (az illeték a kötelezettség értékének 1 %-nál több nem lehet)	—	10.000	—	—	—
26.	Beadvány és azt helyettesítő jegyzőkönyv 1. íve általában	10.000	—	10.000	—	—
	2. és többi íve	5.000	—	5.000	—	—
	melléklete	2.000	—	2.000	—	—
27.	Benzinkút felállítására közterületfoglalási engedély	10.000	—	10.000	—	—
28.	Benzinkút felépítésének engedélyezése (mérnöki hatósági, eljárási díj a 61.375/1946—VI. sz. h. 1.) és 4.) pont szerint)	10.000	—	10.000	—	—
29.	Bevallás, bejelentés a vám, fogy. adó, vagy jövedéki eljárásban, ha nem kedvezmény elnyerésére irányul, illetékmentes (ill. díj. 14. t. *g)* pont)	—	—	—	—	—
30.	Bérleti (haszonbérleti) szerződés illetéke értékének 1 %-a	—	—	—	—	—
31.	Bizonyítvány (hatósági) kiadása	10.000	5.000	10.000	25.000	—
32.	Biztosíték kicserélése	10.000		10.000	—	—
33.	Biztosítékok visszautalása illetékmentes (ill. díj. 14. t. *a)* pont)	—	—	—	—	—
34.	Borfogyasztási adókedvezmény (részletfizetési kérelem kivételével)	10.000	—	10.000	—	—
35.	Borfogyasztási adónál termelői kedvezmény illetékmentes (ill. díj. 14. t. *p)* pont)	—	—	—	—	—
36.	Borfogyasztási adó visszatérítése illetékmentes (ill. díj. 14. t. *p)* pont)	—	—	—	—	—
37.	Bűntetés kitöltésének elhalasztása	10.000	—	10.000	—	—
38.	Családi értesítő, ahány személyt vagy eseményt tüntet fel az illeték, annyiszor (a hatósági díjat csak egyszer lehet felszámítani)	—	5.000	—	7.000	—
39.	Családi értesítőre az anyakönyvvezető által rávezetett záradék	—	5.000	—	1.000	—
40.	Családi pótlék iránti kérelem, bizonyítvány, bejelentés illetékmentes (1912 : XXXV. tc. 17. §)	—	—	—	—	—

Sor-szám	Tárgy	Állami beadványi illeték	Állami kiadmányi illeték	Fővárosi beadványi illeték	Fővárosi hatósági eljárási díjak
		adópengőben			
41.	Családi segély folyósítására irányuló kérelem illetékmentes (113.001. eln. 18/1940. H. M.)	—	—	—	—
42.	Csatornabekötési engedély	10.000	—	10.000	—
43.	Csatornázási járulék ellen jogorvoslat, l. 134. sorszámot	—	—	—	—
44.	Csatornázási járulék megfizetésére fizetési halasztás, részletfizetés, l. 69. sorszámot	—	—	—	—
45.	Cseléd- és munkakönyvek, ideiglenes bizonyítványok	—	2000	—	—
46.	Cselédkönyvek kiállítása céljából kiállított bizonyítvány illetékmentes (ill. díj 22. t. *aa)* pont)	—	—	—	—
47.	Dajkasági szerződés illetékmentes (1929 : XVII. tc. 6. §)	—	—	—	—
48.	Dispenzáció	10.000	50.000	10.000	3.000
49.	Díszsírhely engedélyezése	10.000	—	10.000	—
50.	Egyházi adó elleni felszólalás, l. 134. sorszámot	—	—	—	—
51.	Elemi, tanonciskolai, polgári iskolai bizonyítvány illetékmentes (ill. díj 22. t. *e)* pont)	—	—	—	—
52.	Elengedése, vagy mérséklése méltányosságból köztartozásra vonatkozó jogszabály alapján kiszabott pénzbüntetésnek, pénzbírságnak, rendbírságnak, felemelt illeteknek és bírságnak, felemelt adónak (adópótléknak)	10.000	—	10.000	—
	továbbá minden megkezdett 50.000 P után 500 P, de legalább	—	5.000	—	—
53.	Engedményezés	—	200.000	—	—
	(az engedményi okirat illetéke azonban az engedményezés ellenértékének, illetőleg az engedményezett követelés 1 %-nál több nem lehet)	—	—	—	—
54.	Erdei iskolába felvétel	10.000	—	10.000	—
55.	Építési engedély	10.000	—	10.000	—
	(mérnöki hatósági díj a 61.375/1946—VI. sz. hal. 4. pontja szerint)				
56.	Építkezés céljára közterületfoglalás	10.000	—	10.000	—
a)	Új építkezésnél m²-ként és emeletsoronkint évente	—	—	—	22.500
b)	Bontásnál, és átalakításnál	m²-ként			
	A. csoportba tartozó épületeknél	—	—	—	3.000
	B. « « «	—	—	—	6.000
	C. « « «	—	—	—	9.000
57.	Exhumálás	10.000	—	10.000	—
58.	Fejletlenkorú házasulók orvosi vizsgálata, l. 96. sorszámot	—	—	—	—
59.	Felfolyamodás, l. 134. sorszámot	—	—	—	—
60.	Feljelentés hivatalos közeg bánásmódja ellen illetékmentes (ill. díj. 14. t. *m)* pont)	—	—	—	—
61.	Feljelentés a köz érdekében illetékmentes (ill. díj. 14. t. *h)* pont)	—	—	—	—
62.	Fellebbezés, l. 134. sorszámot	—	—	—	—
63.	Felmentés házasság kihirdetése alól, l. 48. sorszámot	—	—	—	—
64.	Felszólalás a választói névjegyzék és adólajstrom ellen illetékmentes (ill. díj. 14. t. *r)* pont)	—	—	—	—
65.	Felülvizsgálati kérelem, l. 139. sorszámot	—	—	—	—
66.	Felzet darabonként	2000	2000	—	—
67.	Fióküzlet nyitása, l. 128. sorszámot	—	—	—	—
68.	Fizetési halasztás, részletfizetés engedélyezésére irányuló kérelem köztartozások kivételével	10.000	—	10.000	—
69.	Fizetési halasztás, részletfizetési kedvezmény engedélyezése köztartozásra	10.000	—	10.000	—
	Továbbá a tartozás minden megkezdett 50.000 P-je után, 500 P. de legalább	—	5000	—	—
70.	Fogyasztási adóátalány engedélyezése és meghosszabbítása	10.000	—	10.000	—
71.	Fogyasztási adó visszatérítése illetékmentes (ill. díj. 14. t. *p)* pont)	—	—	—	—
72.	Folyóirat utcai terjesztése	10.000	—	—	—
73.	Fő-, vagy fióküzlet, melléküzlet bejelentése	10.000	150.000	10.000	—
74.	Fővárosi alkalmazottnak szolgálati viszonyból feletes hatóságaihoz intézett beadványa, a közig. bírósági panaszt kivéve, illetékmentes (1922 : VI. tc. 10. §)	—	—	—	—
75.	Gazdasági munkavállalók részére az 1938 : XII. tc. alapján kiállított bizonyítvány illetékmentes (87.000. 1938. F. M. 14. és 23. §§)	—	—	—	—
76.	Gazdasági munkaszerződés illetékmentes (1898 : II. tc. 21. §)	—	—	—	—
77.	Gépfelállítási engedély	10.000	—	10.000	—
77.	Gépfelállítási engedély (mérnöki hatósági díj a a 61.375/1946—VI. sz. h. 4. (pont szerint)	10.000	—	10.000	—
78.	Gőzkazánfelállítási engedély (mérnöki hatósági díj a 61.375/1946—VI. sz. h. 4. (pont szerint)	10.000	—	10.000	—
79.	Gümőkór és nemibetegségek elleni védekezésről szóló rendelkezések végrehajtásáról szóló bizonyítvány illetékmentes (1888 : 1940. B. M. sz.)	—	—	—	—

Sor-szám	Tárgy	Állami beadványi illeték	Állami kiadmányi illeték	Fővárosi beadványi illeték	Fővárosi hatósági díjak	Fővárosi eljárási díjak
		adó pengőben				
80.	Gyámok és gondnokoltaknak gyámhatósághoz benyujtott beadványai a fellebbezések kivételével illetékmentes (ill. díj. 14. t. x) pont)	—	—	—	—	—
81.	Gyógyszertár átruházása	10.000	—	10.000	600.000	—
82.	Gyógyszertár felállítása	10.000	—	10.000	600.000	—
83.	Gyógyszertár átruházásához, felállításához szükséges orvosi bizonyítvány, l. 96. sorszámot	—	—	—	—	—
84.	Gyüjtés engedélyezése kárvallottak számára, vagy más emberbarati célokra illetékmentes (ill. díj. 40. t.)	—	—	—	—	—
85.	Hadigondozás céljára a belügymin. és a honvédelmi min. által engedélyezett nyilvános gyüjtések, ünnepélyek, előadások, mulatságok ügyében beadott beadványok illetékmentesek (1933 : VII. tc. 26. § (8) bek.)	—	—	—	—	—
86.	Hadirokkantnak és hadigondozottnak ellátás, előny, vagy kedvezmény elérését célzó beadványa illetékmentes (1933 : VII. tc. 26. §)	—	—	—	—	—
87.	Hadirokkantak, hadigondozottak ellátási rászorultsági mértékének elbirálásához szükséges bizonyítvány illetékmentes (1933 : VII. tc. 26. §)	—	—	—	—	—
88.	Hagyatéki leltárba felvett érték minden megkezdett 200.000P-je után ívenként 100P, amely azonban nem lehet kevesebb mint	—	10.000	—	—	—
	viszont nem lehet több mint a leltározó közeg díja 10.000 P-től 180.000 P-ig	—	10,000.000	—	—	—
89.	Halasztás iránti kérelem, l. 68., 69. sorszámot	—	—	—	—	—
90.	Halálesetfelvétel másolatának kiadása	10.000	10.000	10.000	25.000	—
91.	Halászjegy kiszolgáltatása iránti kérelem illetékmentes (156.383/1934. P. M.)	—	—	—	—	—
92.	Halászjegy személyenként egész évre	—	50.000	—	—	—
93.	Halászjegy a halászatra jogosított segédszemélyzete után	—	25.000	—	—	—
94.	Halottkémlelés, l. 96. sorszámot	—	—	—	—	—
95.	Használati engedély (Eljárási díj a 61.375/1946—VI. sz. h. szerint)	10.000	—	10.000	—	—
96.	Hatósági orvosi bizonyítvány kiállítása, a megelőző vizsgálattal együtt					
	a) személyjogú gyógyszertári jogosítvány átruházása	10.000	5.000	10.000	65.000	15.000
	b) személyjogú gyógyszertár felállítása	2.000	1.000	2.000	5.000	15.000
	c) fejletlenkorú és vérrokon házasulók, valamint a 10 hónapi várakozási idő előtt újból házasuló nő vizsgálata					25.000
	d) közszolgálati alkalmazott vizsgálata szabadság, nyugdíj és pályázati ügyben					8.000
	e) tanoncszerződés megkötése előtti vizsgálat	2.000	1.000	2.000	5.000	2.500
	f) iskolai (internátusi) felvételnél, tanulmányi célokra					10.000
	g) lakás helyszíni vizsgálata magánfél kérelmére					50.000
	h) minden egyéb esetben, amennyiben jogszabály kifejezetten díjmentességet, vagy külön díjszabást nem állapit meg					20.000
	i) házasság előtti orvosi vizsgálat illetékmentes (1941 : XV. tc.)	—	—	—	—	20.000
	j) halottkémlelés	—	—	—	—	20.000
97.	Hatósági (orvosi) bizonyítvány illetékmentes a következő esetekben :					
	a) tanulók iskolai elmaradásának igazolása (ill. díj. 22. t. *f)* pont)	—	—	—	—	—
	b) himlőoltási bizonyítvány (ill. díj. 22. t. *l)* pont)	—	—	—	—	—
	c) látlelet bünvádi eljárás céljára (ill. díj. 22. *m)* pont)	—	—	—	—	—
	d) szegénységi bizonyítvány (ill. díj. 85. t. 12. pont)	—	—	—	—	—
	e) segély iránti kérelem (ill. díj. 14. t. *a)* pont)	—	—	—	—	—
	f) azok a bizonyítványok, amelyek kiállítását a hatóságok és hivatalok kizárólagosan hivatalos célokra kívánják és amelynek kiállítására a fél a polgári jog szerint nem kötelezhető (ill. díj. 79. *c)* pont)	—	—	—	—	—
98.	Hatósági (helyhatósági, vagyontalansági stb.) bizonyítvány az orvosi bizonyítvány kivételével	10.000	5.000	10.000	25.000	—
99.	Hatóságok, hivatalok által hivatalos használatra bekért okiratok, amelyeknek kiállítására a fél a polgári jog szerint nem kötelezhető, illetékmentesek (ill. díj. 79. t. *c)* pont)	—	—	—	—	—
99.	Házadómentesség iránti kérelem illetékmentes (ill. díj. 14. t. *p)* pont)	—	—	—	—	—
100.	Házalási engedély és meghosszabbítása	10.000	15.000	10.000	80.000	—
101.	Házasság céljából kiállított anyakönyvi kivonat, szülői, vagy gyámi beleegyezés illetékmentes (1894 : XXXIII. 50. §)	—	—	—	—	—

Sor-szám	Tárgy	Állam beadványi illeték	Állam kiadmányi illeték	Fővárosi beadványi illeték	Fővárosi hatósági díjak	Fővárosi eljárási díjak
		adópengő				
102.	Házasság előtti orvosi vizsgálat, l. 96. sorszámot ..	—	—	—	—	—
103.	Házassági akadály alóli felmentés okonként	10.000	—	—	—	—
104.	Házbérvallomási ív másolata, l. 144. sorszámot ...	—	—	—	—	—
105.	Helyfoglalási engedély iránti kérelem	10.000	—	10.000	—	—
106.	Helyhatósági bizonyítvány, l. 98. sorszámot	—	—	—	—	—
107.	Himlőoltási bizonyítvány illetékmentes (ill. díj. 22. t. *l)* pont).....	—	—	—	—	—
108.	Hitelesítése aláírásnak, aláírásonként	—	5.000	—	—	—
109.	Hivatalos bizonyítvány, l. 98. sorszámot	—	—	—	—	—
110.	Hivatalos másolat, l. 144. sorszámot	—	—	—	—	—
111.	Horgászjegy személyenként, egész évre	—	25.000	—	—	—
112.	Hullaszállítás iránti kérelem	10.000	—	10.000	—	—
113.	Hullaszállító kísérőlevél díja, ha a hullát a székesfőváros környékére szállítják	—	—	—	25.000	100.000
	Ha a hullát vidékre (az ország egyéb területére szállítják	—	—	—	50.000	100.000
	Ha a hullát külföldre szállítják	—	—	—	150.000	150.000
114.	Igazolványos altiszt pályázati kérelme illetékmentes (1931 : III. tc. 17. §).....	—	—	—	—	—
115.	Illetékkiszabás céljából tett bejelentés illetékmentes (ill. díj. 14. t. *p)* pont).....	—	—	—	—	—
116.	Illetékmentesen kiállítható okirat kiállítását kérő, vagy azt pótló jegyzőkönyv illetékmentes (129.497/1940. P. M.)	—	—	—	—	—
117.	Illeték ügyében jogorvoslat, l. 134. sorszámot	—	—	—	—	—
118.	Illetékügyben részletfizetési kérelem, fizetési halasztás stb., l. 69. sorszámot	—	—	—	—	—
119.	Illetőségi bizonyítvány (köz- és magánalkalmazottak, valamint munkások a hatósági díj felét fizetik)	10.000	5.000	10.000	100.000	20.000
120.	Illetőségi bizonyítvány, útlevél ügyben illetékmentes (ill. díj. 22. t. *d)* pont)	—	—	—	—	—
121.	Ingatlant terhelő köztartozásról bizonyítvány illetékmentes (KKHÖ. 88. §).....	—	—	—	—	—
122.	Iparáthelyezés Budapesten az egyik kerületből a másikba	10.000	—	10.000	—	—
123.	Ipartörvény (1884 : XVII. tc. 55., 103., 106. és 110. § és novellája 1(922 : XII. tc.) 35. § (2) bek. 43. § (1) bek. 52. és 104. § alapján az iparhatósághoz teendő bejelentések illetékmentesek (ill. díj. 14. t. *z)* pont)	—	—	—	—	—
124.	Iparról lemondás bejelentése	1.000	—	1.000	—	—
125.	Iparostanulók (tanoncok) részére az iparhatóság által kiállított bizonyítvány	10.000	1.000	10.000	25.000	—
126.	Iparostanulók orvosi vizsgálatáról kiadott bizonyítvány.....	10.000	5.000	10.000	25.000	2.500
127.	Ipar újbóli megindítása, ha a megszűnéstől számított 1 év még nem telt el	10.000	—	10.000	—	—
128.	Iparügyek :					
	a) iparengedély, iparigazolvány (1922 : XII. tc. 39—42. §)					
	b) iparüzletnek más iparhatóság területére történő áthelyezése (1922 : XII. tc. 49. § (2) bek.)					
	Budapest székesfőváros területe egy ugyanazon iparhatóságnak tekintendő.					
	c) engedélyhez kötött iparnál új üzlethelyiség nyitása, vagy üzlethelyiségnek más iparhatóság területére való áthelyezése (1922 : XII. tc. 50. § (1) bek.)	10.000	150.000	10.000	—	—
	d) fióküzlet nyitása (1922 : XII. tc. 52. § (1) bek.)					
	e) hatályát vesztett ipar újbóli megindítása (1922 : XII. tc. 71—72. §)					
	Az engedélyekkel kapcsolatban fizetendő helyhatósági díj :					
1.	Kézművesjellegű, ill. a közvetlen fogyasztók részére kereskedők (kiskereskedők) iparnál	—	—	—	80.000	—
2.	Gyárszerű iparűzésnél, ill. továbbárusítók részére történő kereskedésnél (nagykereskedés)	—	—	—	300.000	—
3.	Kis- és nagykereskedői ipar együttes gyakorlásánál	—	—	—	380.000	—
	Ezenfelül még a következő ipardíjak is fizetendők (a díjtételek pengőben vannak megállapítva) :					
1.	Iparigazolvány esetében kézmű- és szabadiparnál .	—	—	—	—	100
	Kiskereskedő, ügynöknél	—	—	—	—	110
	Nagykereskedőnél	—	—	—	—	400
	Gyárnál	—	—	—	—	500
2.	Iparengedély esetében kézmű- és szabadiparnál ...	—	—	—	—	150
	Kiskereskedő-, ügynöknél	—	—	—	—	165
	Nagykereskedőnél	—	—	—	—	600
	Gyárnál	—	—	—	—	750
129.	Iskolás gyermekeknek más körzetbe tartozó elemi iskolába való felvétele	10.000	—	10.000	—	—

Sorszám	Tárgy	Állami beadványi illeték	Állami kiadmányi illeték	Fővárosi beadványi illeték	Fővárosi hatósági díjak	Fővárosi eljárási díjak
		adópengőben				
130.	Járdafoglalás (Ezenkívül közterületfoglalási díj a 61.375/1946—VI. sz. határozat 2. pontja szerint 50.000 adópengőtől 600.000 adópengőig, négyzetméterenként egész idényre)	10.000	—	10.000	—	75.000 *
131.	Járdaköltség elleni fellebbezés, l. 134. sorszámot ...	—	—	—	—	—
132.	Jegyzőkönyv szóbeli kérelemről, l. 26. sorszámot ..	—	—	—	—	—
133.	Jelzálogtörlés iránti kérelem	10.000	—	10.000	—	—
134.	Jogorvoslatok a felsőbb hatósághoz					
	a) alsóbbfokú hatóság intézkedése, vagy rendelete ellen	20.000	—	20.000	—	—
	b) ha az elsőfokú beadványon lerótt illeték 10.000 adópengőnél több, vagy kevesebb volt, akkor annak kétszeresét kell a fellebbviteli beadványon leróni					
	c) a másodfokú hatóságnak az elsőfokú határozatot helybenhagyó határozata ellen	40.000	—	40.000	—	—
	d) ha az elsőfokú beadványon lerótt illeték 10.000 adópengőnél több vagy kevesebb volt, akkor annak négyszeresét kell a fellebbviteli beadványon leróni					
	e) illetékmentes az a beadvány, amelyet az elsőfokú hatóságnál valamely közadó-természetű szolgáltatás megállapítása, jogossága, vagy mértéke, a törvény által megengedett esetekben eszközlendő leszállítása, törlése, visszatérítése, a fizetési határidő halasztása, a biztosított adó- és illetéktartozás telekkönyvi kitáblázása tárgyában hozott határozat ellen a másodfokú hatósághoz intéznek. (Ill. díj. 14. t. *p)* pont)	—	—	—	—	—
	f) az ill. díj. jegyzék 14. t. *p)* pontjában felsorolt illetékmentes beadványokra hozott elsőfokú határozat ellen a felsőbb hatósághoz benyujtott fellebbviteli beadvány (a közigazgatási hatósághoz beadott panasz kivételével) a tartozás minden megkezdett 1 millió pengője után 500 P, de legalább	1.000	—	1.000	—	—
135.	Kedvezményre irányuló kérelem, l. 68., 69. sorszámot	—	—	—	—	—
136.	Kegydíj iránti kérelem	10.000	—	10.000	—	—
137.	Kegyelmi kérvény rendőri büntető ügyben	10.000	—	10.000	—	—
138.	Kereszteléshez anyakönyvi tanusítvány illetékmentes (80.000/1906. B. M. sz. r. 82. §)	—	—	—	—	—
139.	Kihágási ügyben vádlott beadványa illetékmentes (ill. díj. 14. t. *l)* pont)	—	—	—	—	—
140.	Kihirdetés alóli felmentés, l. 50. sorszámot	—	—	—	—	—
141.	Kiigazítás céljából kiállított anyakönyvi kivonat, l. 17. sorszámot	—	—	—	—	—
142.	Kiskorú gyermek javára folytatandó ipar bejelentése	10.000	—	10.000	—	—
143.	Kiskorúnak házasságkötéséhez szükséges gyámhatósági jóváhagyás elnyerését célzó beadvány illetékmentes (1894 : XXXIII. tc. 50. §)	—	—	—	—	—
144.	Kivonat (másolat) (anyakönyvi kiv. kivételével).	—	5.000	—	25.000	—
145.	Középület használatának átengedése	10.000	—	10.000	—	—
146.	Közérdekből beadvány illetékmentes (ill. díj. 14. t. *f)* és *g)* pontok)	—	—	—	—	—
147.	Közigazgatási bírósághoz panasz és újrafelvételi					
	a) panasz minden megkezdett 250.000 pengője után 1.000 P, de legalább	10.000	—	10.000	—	
	b) ha a panasz tárgyának értéke összegszerüen meg nem becsülhető, továbbá végrehajtási panasz, előterjesztés, védirat, sürgetés	10.000	—	10.000	—	—
148.	Községi bíróság előtti eljárásban panasz, tárgyalási jegyzőkönyv, itélet-egyesség, a peres ügynek a járásbíróság elé vitelére irányuló bejelentés, a végrehajtási eljárás során előterjesztett kérelem és a végrehajtás során készült jegyzőkönyv	3.000	—	3.000	—	—
149.	Községi kötelékbe felvétel (Közszolgálati és magánszolgálati alkalmazottak vagy munkások a hatósági díj felét fizetik.)	10.000	—	10.000	500.000	20.000
150.	Közszolgálati alkalmazott orvosi vizsgálata, l. 96. sorszámot	—	—	—	—	—
151.	Közszolgálati alkalmazottnak szolgálati viszonyból felettes hatóságához intézett beadványa — a közigazgatási bírósághoz intézett panasz kivételével — illetékmentes (1922 : VI. tc. 10. § 10. pont)	—	—	—	—	—
152.	Közszolgáltatásnak a törvény által megengedett esetekben eszközlendő leszállítását, törlését, visszatérítését, fizetési határidő halasztását, biztosított köztartozás kitáblázását kérő beadvány illetékmentes (ill. díj. 14. t. 14. pont)	—	—	—	—	—
153.	Közterületfoglalás (területfoglalási díj a 61.375/1946—VI. sz. határozat szerint)	10.000	—	10.000	—	75.000 *

* A helyszini eljárásban közreműködő minden egyes hatósági közeg személye után.

Sor-szám	Tárgy	Állami beadványi illeték	Állami kiadmányi illeték	Fővárosi beadványi illeték	Fővárosi hatósági díjak	Fővárosi eljárási díjak
		a d ó p e n g ő b e n				
154.	Közügyre vonatkozó javaslat illetékmentes (ill. díj. 14. t. *f)* pont)	—	—	—	—	—
155.	Közületi tartási járadék, vagy könyöradomány húzása miatt szükséges bizonyítvány illetékmentes (ill. díj. 22. t. *m)* pont)	—	—	—	—	—
156.	Lakás (a főváros tulajdonát képező házban) kiadása, átírása, javítása, stb. illetékmentes (ill. díj. 14. t. *aa)* pont)	—	—	—	—	—
157.	Lakás kiutalása, átírása, belakoltatás a ker. elöljáró (lakáshivatal) útján	10.000	—	10.000	—	—
	Hatósági díj pengőben egyszobás lakás után	—	—	—	800	—
	2 szobás lakás után	—	—	—	1.500	—
	3 szobás lakás után	—	—	—	4.000	—
	A többi szoba után	—	—	—	4.500	—
158.	Lakási és tartózkodási bizonyítvány, útlevél, vagy illetőségi bizonyítvány ügyben illetékmentes (ill. díj. 22. t. *d)* pont)	—	—	—	—	—
159.	Lakásvizsgálat, l. 96. sorszámot	—	—	—	—	—
160.	LÁB kölcsönügyben kiállított okirat és bizonyítvány illetékmentes (1930 : XLI. tc. 9. §)	—	—	—	—	—
161.	Látlelet, l. 97. sorszámot	—	—	—	—	—
162.	Lelenceket ápolásba venni szándékozó személyek erkölcsiségéről, vagyoni viszonyairól, egészségi állapotáról szóló bizonyítvány illetékmentes (ill. díj. 22. t. *c)* pont)	—	—	—	—	—
163.	Leltár, l. 88. sorszámot	—	—	—	—	—
164.	Magánépítkezésekhez engedély (Mérnöki hatósági díja 61.375/1946—VI. sz. határozat szerint)	10.000	—	10.000	—	—
165.	Marhalevél	—	—	—	—	különdíj
	a) juh, kecske, félévesnél fiatalabb malac	—	10.000	—	—	10.000
	b) félévesnél idősebb vagy hízott sertés	—	20.000	—	—	25.000
	c) kétévesnél fiatalabb ló, szarvasmarha, bivaly, továbbá korukra tekintet nélkül szamár, vagy öszvér	—	20.000	—	—	25.000
	d) kétévesnél idősebb ló, szarvasmarha, vagy bivaly	—	30.000	—	—	50.000
	Fizetendő még :					
	Kiállítási díj	—	—	—	100	—
	Tulajdonátruházási díj	—	—	—	70	—
	Irányítási díj	—	—	—	50	—
	(A szorzószám 1946. április 1-től 270, amely olyan mértékben emelkedik, mint a közalkalmazottak fizetése (148/300,1945. F. M. sz. r.)	—	—	—	—	—
166.	Másodpéldánya beadványnak	5.000	—	5.000	—	—
167.	Másolat, l. 144. sorszámot	—	—	—	—	—
168.	Meghatalmazás, ha a meghatalmazásban díjat vagy jutalmat nem kötöttek ki, az eljárás tárgyának értéke szerint minden megkezdett 500.000 pengője után 1.000P, amely azonban nem lehet kevesebb, mint	—	2.000	—	—	—
	viszont nem lehet több, mint	—	10.000	—	—	—
	ha az eljárás nem vagyonjogi igény érvényesítésére irányul	—	10.000	—	—	—
	ügyvédi meghatalmazáson az okmánybélyegen felül ugyanolyan értékű ügyvédi hozzájárulás is lerovandó, jóléti hozzájárulási bélyegben	—	—	—	—	—
169.	Melléklet	2.000	—	2.000	—	—
170.	Misemondás kötelességének teljesítéséről szóló bizonyítvány illetékmentes (ill. díj. 22. t. *p)* pont)	—	—	—	—	—
171.	Munkakönyv, szolgálati bizonyítvány	—	2.000	—	—	—
172.	Munkásigazolvány a mezőgazdasági munkás részére illetékmentes (1898 : II. tc. 4. §)	—	—	—	—	—
173.	Nem tényleges viszonybeli személyekkel alhadkötelezettségi viszonyaikra vonatkozóan benyujtott beadvány, fellebbezés, illetékmentes (1939 : II. tc. 227. §)	—	—	—	—	—
174.	Nevelési járulék illetékmentes (1922 : VI. tc.)	—	—	—	—	—
175.	Névátruházás	10.000	—	—	—	—
176.	Névmagyarosítás, névváltoztatás	10.000	—	—	—	—
177.	Nőtlenségi bizonyítvány, l. 98. sorszámot	—	—	—	—	—
178.	Nyilatkozat	—	10.000	—	—	—
179.	Nyugdíjazás iránti kérelem illetékmentes (1922 : VI. tc. 10. §)	—	—	—	—	—
180.	Nyugdíjügyben helyhatósági bizonyítvány illetékmentes (9.870,1920. M. E. sz. r. 3. §)	—	—	—	—	—
181.	Nyugta és átvételi elismervény illetéke értékének 1%-a	—	—	—	—	—
182.	Okirat hitelesítését kérő beadvány illetékmentes (ill. díj. 14. *f)* pont)	—	—	—	—	—
	a hitelesítésért okirati illetéket kell fizetni (4430/1946. M. E. sz. r. 3. § II. táblázat 10. pont)	—	—	—	—	—
183.	Orvosi hatósági bizonyítvány, l. 97. sorszámot	—	—	—	—	—
184.	Örökbefogadási szerződés :					
	a) ha az örökbefogadott nagykorú	—	500.000	—	—	—

Sor-szám	Tárgy	Állami beadványi illeték	Állami kiadmányi illeték	Fővárosi beadványi illeték	Fővárosi hatósági díjak	Fővárosi eljárási díjak
		adópengőben				
	b) ha az örökbefogadott kiskorú	—	50.000	—	—	—
	c) illetékmentes, ha az örökbefogadott kiskorú, házasságon kívül született, vagy szülőtlen árva, vagy hadiárva, vagy ha az atyja baloldali, fasisztaellenes magatartása, vagy származása miatt elszenvedett üldöztetés következtében halt meg, továbbá, ha az örökbefogadott állam-segélyben részesülő hadirokkant	—	—	—	—	—
185.	Őstermelői bizonyítvány illetékmentes (25/500,1925. P. M. sz. r. 2. pont)	—	—	—	—	—
186.	Özvegyi jogon ipargyakorlásának bejelentése	10.000	—	10.000	—	—
187.	Panasz atyai hatalommal való visszaélés miatt illetékmentes (ill. díj. 41. t. *m)* pont)	—	—	—	—	—
188.	Panasz hivatalos közeg bánásmódja ellen illeték-mentes (ill. díj. 14. t. *m)* pont)	—	—	—	—	—
189.	Panasz közigazgatási bírósághoz, l. 147. sorszámot	—	—	—	—	—
190.	Panasz magánszemélyeknél levő lelencek hiányos ápolása miatt illetékmentes (ill. díj. 14. t. *m)* pont)	—	—	—	—	—
191.	Partbérlet	10.000	—	10.000	—	—
192.	Pályázati kérelem	10.000	—	10.000	—	—
193.	Pénzbírságnak (kivéve az adóügyből kifolyóan kiszabottat) részletfizetésére, fizetési halasztásra irányuló kérelem	10.000	—	10.000	—	—
194.	Polgárok egész osztályait, az államot vagy köz-séget érdeklő ügyekben beadott beadvány illeték-mentes (ill. díj. 14. t. *k)* pont)	—	—	—	—	—
195.	Pótkérvény	10.000	—	10.000	—	—
196.	Rakodópartbérlet	10.000	—	10.000	—	—
197.	Rátemetési engedély	10.000	—	10.000	—	—
198.	Reklámtábla felállítása	10.000	—	10.000	—	—
199.	Rendőri büntetőeljárásban halasztás, részletfizetés, kegyelem	10.000	—	10.000	—	—
200.	Részletfizetés, l. 68. és 69. sorszámot	—	—	—	—	—
201.	Röpiratok, plakátok utcai terjesztése	10.000	—	—	—	—
202.	Segély (alamizsna) iránti kérelem illetékmentes (ill. díj. 14. t. *a)* pont)	—	—	—	—	—
203.	Síremlék felállítása	10.000	—	10.000	—	—
204.	Sírhely díjának visszatérítése	10.000	—	10.000	—	—
205.	Szakorvosi cím használatának engedélyezése	10.000	—	10.000	—	—
206.	Számlára a követelés minden megkezdett 10.000 P-je után 30 P illeték jár	—	—	—	—	—
207.	Származási bizonyítvány (bor, vad, hús) illeték-mentes (1928 : XIX. tc. 2. §)	—	—	—	—	—
208.	Szegényházba felvétel illetékmentes (ill. díj. 14. t. *a)* pont)	—	—	—	—	—
209.	Szegényházba való felvételhez bizonyítvány illeték-mentes (ill. díj. 22. t. *b)* pont)	—	—	—	—	—
210.	Szegénységi bizonyítvány illetékmentes (ill. díj. 85. t. 12. pont)	—	—	—	—	—
211.	Szegénységi bizonyítvány kiadása iránti kérelem illetékmentes (ill. díj. 14. t. *a)* pont)	—	—	—	—	—
212.	Szegénységi bizonyítvány kiadását megtagadó határozat ellen jogorvoslat, l. 134. sorszámot	—	—	—	—	—
213.	Szolgálati bizonyítvány, l. 171. sorszámot	—	—	—	—	—
214.	Szükséglakás kiutalás illetékmentes (ill. díj. 14. t. *a)* pont)	—	—	—	—	—
215.	Születési anyakönyvi kivonat, l. 16. sorszámot	—	—	—	—	—
216.	Szülői vagy gyámi beleegyező nyilatkozat házasság céljára illetékmentes (1894 : XXXIII. tc. 50. §)	—	—	—	—	—
217.	Tanoncbizonyítvány (segédlevél)	10.000	1.000	10.000	—	—
218.	Tanoncszerződés	10.000	1.000	10.000	—	—
219.	Tanoncszerződés előtti orvosi vizsgálat, l. 96. sor-számot	—	—	—	—	—
220.	Tanulók iskolából elmaradását igazoló orvosi bizo-nyítvány illetékmentes (ill. díj. 22. t. *f)* pont)	—	—	—	—	—
221.	Tartózkodási és lakási bizonyítvány, útlevél vagy illetőségi bizonyítvány elnyerése végett illetékmen-tes (ill. díj. 22. t. *d)* pont)	—	—	—	—	—
222.	Tatarozási adókedvezmény ügyben beadvány ille-tékmentes (160.000/1936. P. M. sz. r. 20. §)	—	—	—	—	—
223.	Telekbérlet illetékmentes (ill. díj. 14. t. *aa)* pont)	—	—	—	—	—
224.	Telekfelosztás, szabályozás, rendezés, kitűzés iránti kérelem	10.000	—	10.000	—	—
225.	Telepengedély, vagy módosítása	10.000	250.000	10.000	240.000	325.000 *
226.	Temetés kieszközléséhez anyakönyvi tanusítvány illetékmentes (80.000/1906. B. M. sz. r. 130. §)	—	—	—	—	—
227.	Tenyésztési jutalom kieszközlése végett kiállított bizonyítvány illetékmentes (ill. díj. 22. t. *bb)* pont).	—	—	—	—	—
228.	Törvényhatóság közérdekű intézkedése ellen felleb-bezés illetékmentes (ill. díj. 14. t. *g)* pont	—	—	—	—	—
229.	Tűzvizsgálati bizonyítvány, l. 98. sorszámot	—	—	—	—	—
230.	Új üzlethelyiség nyitása, l. 128. sorszámot	—	—	—	—	—

* a helyszíni eljárásban közreműködő minden egyes hatósági közeg személye után

Sor-szám	Tárgy	Állami illeték		Fővárosi illeték		
		beadványi	kiadmányi	beadványi	hatósági	eljárási
		adó pengő ben			díjak	
231.	Útlevélügyben tartózkodási és lakási bizonyítvány illetékmentes (ill. díj. 22. t. *d)* pont)	—	—	—	—	—
232.	Ügyvédi meghatalmazás, l. 168. sorszámot	—	—	—	—	—
233.	Üzlethelyiségek áthelyezése, l. 128. sorszámot	—	—	—	—	—
234.	Üzleti biztosítékul letett kezességi okirat illetéke... (az illeték azonban a kötelezettség 1%-nál több nem lehet.)	—	100.000	—	—	—
235.	Üzleti záróra meghosszabbítását kérő beadvány illetékmentes (1913 : XXXVI. tc. 7. §)	—	—	—	—	—
236.	Üzletvezető bejelentése	10.000	—	10.000	—	—
237.	Vagyonátruházási illeték kiszabása céljából kiállított adóbizonyítvány illetékmentes (1920 : XXXIV. tc. 41. §)	—	—	—	—	—
238.	Vagyontalansági bizonyítvány, l. 98. sorszámot	—	—	—	—	—
239.	Városbíróság előtti eljárás, l. 148. sorszámot	—	—	—	—	—
240.	Városi vámátalány engedélyezése, meghosszabbítása	10.000	—	10.000	—	—
241.	Városi vám visszautalása illetékmentes (ill. díj. 14. t. *p)* pont)	—	—	—	—	—
242.	Versenytárgyalásra ajánlat, l. 9. sorszámot	—	—	—	—	—
243.	Végeladás engedélyezése	10.000	250.000	10.000	—	—
244.	Végrehajtás felfüggesztése, l. 68—69. sorszámot	—	—	—	—	—
245.	Vérrokonok orvosi vizsgálata házasságkötés előtt, l. 96. sorszámot	—	—	—	—	—
246.	Vigalmiadóátalány engedélyezése	10.000	—	10.000	—	—
247.	Visszatérítése köztartozásnak illetékmentes (ill. díj. 14. t. *p)* pont)	—	—	—	—	—
248.	Vízcsőfektetés	10.000	—	10.000	—	—
249.	Vízrendőri kihágási ügyben büntető határozat elleni fellebbezés illetékmentes (ill. díj. 14. t. *l)* pont)	—	—	—	—	—
250.	Vízrendészeti ügyben hozott határozat ellen fellebbezés, l. 134. sorszámot	—	—	—	—	—
251.	Zálogjog telekkönyvi kikebelezése	10.000	—	10.000	—	—
252.	Zárórán túl nyitvatartása vendéglőnek kávéháznak	10.000	250.000	—	—	—
253.	Zárórán túl nyitvatartása ipari üzemnek illetékmentes (1913 : XXXVI. tc. 7. §)	—	—	—	—	—

Illetőségi bizonyítvány kiadását kérheti az a nagykorú állampolgár, aki négy évet meghaladó időn át valamely belföldi községben megszakítás nélkül lakik és a község közterheinek viselésében is résztvett. Magyar állampolgárságot igazolja : állampolgársági bizonyítvány vagy okmányok által igazolt azon tény, hogy a kérelmező atyja, nagyatyja 1870. évig visszamenőleg az ország területén született, helybenlakást lakbizonylattal és a kerületi elöljáróság által megtartott vizsgálat vagy két tanu vallomása alapján kiállított helyhatósági bizonyítvánnyal, a községi közterhekhez való hozzájárulást adókönyvvel, adószámlakivonattal kell igazolni. Kiskorú az atyja, feleség a férje illetőségét követi. Az illetőségi bizonyítvány kiadása iránti kérelem a polgármesteri IV. ügyosztályban (Központi városháza) szóbelileg is előterjeszthető, egyúttal benyujtandók az alább részletezett, szükséges okmányok. A kérelemről a hivatal jegyzőkönyvet vesz fel és ez lesz iktatva. Az illetőségi bizonyítvány hatósági díja 200.000 adópengő, közszolgálati és magánalkalmazottaknak, valamint munkásoknak 100.000 pengő, kiállítási díja : 40.000 adópengő ; az illetőségi bizonyítvány 1000 pengős állami okirati bélyeggel látandó el. A kérvény és mellékletei iktatási és mellékleti illeték alá esnek. (A hatósági díj- és bélyegköltség adópengő értékben értendők.) Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén az illetőségi bizonyítvány díj- és bélyegmentes. Azok, akik elcsatolt területen születtek vagy apai ágbeli leszármazásukban elcsatolt területi vonatkozás van, csak az esetben kaphatnak budapesti illetőségi bizonyítványt, ha jelenleg érvényes magyar állampolgársági vagy trianoni záradékkal ellátott más magyar községbeli illetőségi bizonyítványuk van, vagy már 1921. évi július hó 26. napja előtt megszerezték négy évi helybenlakás és adózás által a budapesti illetőséget. Az elintézés ideje 1—5 nap, amelynek eltelte után a folyamodó jelentkezhet a polgármesteri IV. ügyosztályban a bizonyítvány átvételéért. Kérelemre az ügyosztály igazolja, hogy a folyamodó az illetőségi bizonyítvány kiadását kérte. A kérvényhez az alább közölt tájékoztató megfelelő pontjában megjelölt okmányokat kell csatolni : *Apa utáni illetőségnél* (1886. évi XXII. tc. 6. §-a) 1. *Kiskorú*, ha sem a folyamodó, sem atyja, illetve nagyatyja nem elszakított területi születésű : saját születési és házassági bizonyítványát, atyja születési és házassági bizonyítványát (amennyiben atyja 1870. év után született, nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), atyja lakásigazolását arra vonatkozólag, hogy atyja 1916. év óta hol lakik, atyja községi adófizetését igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatát. (Általános kereseti adó, illetve alkalmazotti kereseti adó). 2. *Kiskorú*, ha ő maga vagy atyja (nagyatyja) vagy mindketten elszakított területi születésűek : saját születési és házassági bizonyítványát, atyja születési és házassági bizonyítványát (amennyiben atyja 1870. év után született, nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), atyja lakásigazolását arra vonatkozólag, hogy atyja 1916. év óta hol lakik, továbbá atyjának 1921. évi július hó 26-a előtti adófizetését

igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatát. 3. *Nagykorú*, ha sem a folyamodó, sem atyja (illetve nagyatyja) nem elszakított területi születésű : saját születési és házassági bizonyítványát, atyja születési és házassági bizonyítványát (amennyiben atyja 1870. év után született, nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), atyja lakásigazolását arra vonatkozólag, hogy atyja 1916. év óta hol lakik, továbbá atyjának a folyamodó kiskorúsága alatti községi adófizetését igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatát, saját lakásigazolását, hogy nagykorúsága óta állandóan hol lakik. 4. *Nagykorú*, ha a folyamodó vagy atyja (nagyatyja), vagy mindketten elszakított területi születésűek : saját születési és házassági bizonyítványát, atyja születési és házassági bizonyítványát (amennyiben atyja az 1870. év után született, nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), atyja lakásigazolását (mellyel a folyamodó kiskorúsága alatti és 1921. évi július hó 26-a előtti ittlakása igazolandó), továbbá atyjának a folyamodó kiskorúsága alatti és 1921. évi július hó 26-a előtti adófizetését igazoló adókönyvét vagy adószámlakivonatát, saját lakásigazolását arra vonatkozólag, hogy nagykorúsága óta állandóan hol lakik. 5. *Elvált nő*, ha sem önmaga, sem atyja (nagyatyja) nem elszakított területi születésű : saját születési és házassági bizonyítványát, házassági bontó végzést (jogerősségi záradékkal), férje születési bizonyítványát (amennyiben férje 1870. év után született, úgy az após születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), atyja születési bizonyítványát (amennyiben atyja 1870. év után született, úgy nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), atyja lakásigazolását (mellyel atyjának a folyamodó kiskorúsága alatti négy évi állandó helybenlakása igazolandó), továbbá atyjának a folyamodó kiskorúsága alatti adófizetését igazoló adókönyvét vagy adószámlakivonatát s ha házasságának bírói felbontásától számított négy év már elmult, saját lakásigazolását (mellyel igazolandó, hogy házasságának felbontása óta állandóan helybenlakik. 6. *Elvált nő*, ha önmaga, vagy atyja (nagyatyja), vagy mindketten elszakított területi születésűek : saját születési és házassági bizonyítványát, házassági bontó végzést (jogerősségi záradékkal), férje születési bizonyítványát (amennyiben férje 1870. év után született, úgy az após születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), atyja születési bizonyítványát (amennyiben atyja 1870. év után született, úgy nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), atyja lakásigazolását (mellyel atyjának a folyamodó kiskorúsága alatti és 1921. évi július hó 26-a előtti négy évi helybenlakása igazolandó), továbbá atyjának a folyamodó kiskorúsága alatti és 1921. évi július hó 26-a előtti adófizetését igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatát s ha házasságának bírói felbontásától számítva négy év már elmult, saját lakásigazolását (mellyel igazolandó, hogy házasságának felbontása óta helyben lakik.). *Férj utáni illetőségnél* (1886. évi XXII. tc. 7. §-a) : 1. *Férjezett nő*, ha sem férje, sem apósa nem elcsatolt területi születésű : saját születési és házassági bizonyítványát, férje születési bizonyítványát (amennyiben férje 1870. év után született, úgy az após születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), férje lakásigazolását, hogy 1916. év, illetve nagykorúsága óta helybenlakik, férje adófizetését igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatot. Ha férje 1921. évi július hó 26-án kiskorú volt, apósa lakóhelyeit az 1916. évtől férje nagykorúságáig igazolnia kell. 2. *Férjezett nő*, ha férje, vagy apósa, vagy mindketten elcsatolt területi születésűek : saját születési és házassági bizonyítványát, férje születési bizonyítványát (amennyiben férje 1870. év után született, úgy apósa születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), férje lakásigazolását, hogy 1916. év óta helybenlakik, továbbá férjének 1921. évi július hó 26-a előtti adófizetését igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatot. Ha férje 1921. évi július hó 26-án kiskorú volt, apósának 1921. évi július hó 26-a előtti négy évi helybenlakása és adózása igazolandó. 3. *Özvegy nő*, ha sem néhai férje, sem apósa nem elszakított területi születésű : saját születési és házassági bizonyítványát, férje halottlevelét, férje születési bizonyítványát (amennyiben férje 1870. év után született, úgy apósa születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), férje lakásigazolását, hogy 1916. év óta haláláig helybenlakott, továbbá férje adófizetését igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatot és ha több, mint négy éve özvegy, saját lakásigazolását (amellyel igazolandó, hogy özvegysége óta állandóan helybenlakik). Ha férje 1921. évi július hó 26-án kiskorú volt, apósa lakóhelyeit az 1916. évtől nagykorúságáig igazolnia kell. 4. *Özvegy nő*, ha néhai férje, vagy apósa, vagy mindketten elcsatolt területi születésűek : saját születési és házassági bizonyítványát, férje születési bizonyítványát és halotti anyakönyvi kivonatát (amennyiben férje 1870. év után született, úgy apósa születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), férje lakásigazolását, hogy 1916. év, illetve nagykorúsága óta helybenlakik, továbbá férjének 1921. évi július hó 26-a előtti adófizetését igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatot és ha több, mint négy éve özvegy, saját lakásigazolását (amellyel igazolandó, hogy özvegysége óta állandóan helybenlakik). Ha férje 1921. évi július hó 26-án kiskorú volt, apósának 1921. évi július hó 26-a előtti négy évi helybenlakása és adózása igazolandó. 5. *Elvált nő*, ha leszármazás szerint külföldi állampolgár volt : saját születési és házassági bizonyítványát, házassági bontó végzést és az azt jogerőre emelő bírói végzést, atyja születési bizonyítványát, férje születési bizonyítványát (amennyiben férje 1870. év után született, apósa születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), férje lakásigazolását, hogy 1916. évtől a házasság felbontásáig állandóan helybenlakott, továbbá férjének a házasság felbontása előtti adófizetését igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatát (amennyiben férje, vagy apósa

megszállt területi születésű, abban az esetben férjének 1921. évi július hó 26-a előtti adófizetése igazolandó), amennyiben házasságának bírói felbontásától számítva négy év már elmult, saját lakásigazolását (mellyel igazolandó, hogy házasságának felbontása óta állandóan helybenlakik). Ha férje 1921. évi július hó 26-án kiskorú volt, apósának 1921. évi július hó 26-a előtti négy évi helybenlakása és adózása igazolandó. *Önjogon szerzett illetőségnél* (1886. évi XXII. tc. 10. §-a): 1. Ha sem a folyamodó, sem atyja (nagyatyja) nem elszakított területi születésű: saját születési és házassági bizonyítványát, atyja születési és házassági bizonyítványát (amennyiben atyja 1870. év után született, nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), lakásigazolását (amellyel igazolandó, hogy 1916. év óta hol és mennyi ideig lakott), adófizetését igazoló adókönyvét vagy adószámlakivonatát. Ha 1921. évi július hó 26-án kiskorú volt, úgy atyjának 1916. évtől a folyamodó nagykorúságáig terjedő tartózkodását igazoló bizonyítványt is csatolni kell. 2. Ha a folyamodó, vagy atyja (nagyatyja), vagy mindketten *elcsatolt területi születésűek*: saját születési és házassági bizonyítványát, atyja születési és házassági bizonyítványát (amennyiben atyja 1870. év után született, nagyatyja születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), lakásigazolását (mellyel 1921. évi július hó 26-a előtti négy évi állandó, megszakítás nélküli helybenlakás, valamint az 1921. évi utáni lakóhely is igazolandó s ha katona volt, leszerelési igazolványa is bemutatandó), 1921. évi július hó 26-a előtti adófizetést igazoló adókönyvét vagy adószámlakivonatát. 3. *Legalább 4 éve özvegy nő*, ha sem néhai férje, sem apósa nem elcsatolt területi születésű: saját születési és házassági bizonyítványát, férje halottlevelét, férje születési bizonyítványát (amennyiben néhai férje 1870. év után született, úgy az apósa születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), saját lakás igazolását arról, hogy özvegysége óta hol lakott (ha férje 1916. év után halt el, a férj lakóhelyét 1916. évtől haláláig külön kell igazolni), adófizetést igazoló adókönyvét vagy adószámlakivonatát. 4. *Özvegy nő*, ha néhai férje, vagy apósa, vagy mindketten elcsatolt területi születésűek: saját születési és házassági bizonyítványát, férje halottlevelét, férje születési bizonyítványát (amennyiben néhai férje 1870. év után született, úgy az apósa születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), saját lakásigazolását (mellyel 1912. évi július hó 26-a előtti négy évi állandó, megszakítás nélküli helybenlakás, valamint az 1921. év utáni lakóhely is igazolandó), továbbá 1921. évi július hó 26-a előtti adófizetést igazoló adókönyvét vagy adószámlakivonatát. 5. *Elvált nő*, ha sem férje, sem apósa nem elcsatolt területi születésű: saját születési és házassági bizonyítványát, férje születési bizonyítványát (amennyiben férje 1870. év után született, úgy az apósa születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), házassági bontó végzést (jogerősségi záradékkal), saját lakásigazolását, hogy házasságának felbontása óta hol lakik (ha házassága 1916. év után bontatott fel, úgy igazolandó, hogy férje 1916. évtől a házasság felbontásáig hol lakott), adófizetést igazoló adókönyvét, vagy adószámlakivonatát. 6. *Elvált nő*, ha férje vagy apósa, vagy mindketten elcsatolt területi születésűek: saját születési és házassági bizonyítványát, férje születési bizonyítványát (amennyiben férje 1870. év után született, úgy az apósa születési és házassági bizonyítványa is bemutatandó), házassági bontó végzést (jogerősségi záradékkal), saját lakásigazolását (mellyel 1921. évi július hó 26-a előtti négy évi állandó helybenlakás igazolandó), továbbá 1912. évi július hó 26-a előtti adófizetést igazoló adókönyvét vagy adószámlakivonatát.

Illetőségi (budapesti) nyilvántartót vezetnek a polgármesteri IV. ügyosztályban. A budapesti illetőségűnek elismert polgárokról, valamint mindazokról akiknek állampolgársága vagy más községbeli illetősége megállapítást nyert, nyilvántartási lapot állítanak ki, amely betűrendbe sorozva az előadók és az érdeklődők rendelkezésére áll. Az 1886. év óta vezetett régi illetőségi nyilvántartó Budapest ostroma folyamán a tűzvész martaléka lett. Az újonnan felállított nyilvántartót a polgármesteri IV. ügyosztály 1945. év február havától vezeti.

Ingatlanok értékének becslése. Az ingatlanok értékének szakértői becslés útján való megállapítása alkalmával felszámítható eljárási (szakértői becslési) díjak tekintetében a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Ingatlanvagyonátruházási illeték. Lásd: Városi ingatlanvagyonátruházási illeték c. a.

Ingyen temetés. Ha az elhúnyt családtagjai olyan rossz anyagi viszonyok között vannak, hogy nem képesek hozzátartozójuk temetkezési költségét viselni, a tiszti orvos javaslatára a ker. elöljáró utalványt állít ki a családnak ingyen temetkezésre. Ha az elhúnyt kórházban halt meg, hasonló esetben a kórház gondoskodik az eltemetéséről. Magánkórházakban, klinikákon elhalt vagyontalanok eltemetéséről az illető kórházfenntartó intézmény, klinika gazdasági hivatala tartozik gondoskodni.

Ínségakció. Lásd: Hatósági ínségenyhítő tevékenység c. a.

Ínségenyhítéssel kapcsolatos panaszokat az illetékes polgármesteri IX. ügyosztály vezetőjénél vagy helyettesénél kell beadni.

Insulint szegénysorsú cukorbetegek részére a kerületi elöljáróság által kiállított szegénységi bizonyítvány, továbbá a betegséget megállapító közkórháznak, vagy egyetemi belklinikának

a kérvényhez csatolt igazolása alapján engedélyeznek. A cukorbetegek részére az insulint rendszerint egy naptári év végéig engedélyezik, a kórház azonban egyszerre csak egy hónapra elegendő insulint rendelhet. A betegnek a gyógyszer rendelése végett minden hónapban jelentkeznie kell a kezelőintézetnél. Azok részére, akik az OTI vagy a MABI, vagy más biztosító intézet kötelékébe tartoznak, insulin nem engedélyezhető. A kérelem elutasítása esetén a belügyminiszterhez lehet fellebbezni.

Iparcikkárusítás a vásárcsarnokokban és a nyilt élelmiszerpiacokon. A kerületi vásárcsarnokokban és a nyilt élelmiszerpiacokon, ahol régebben a hetivásári iparcikkárusítás nem a keddi és a pénteki napokra esett, egyelőre továbbra is ugyanazokon a napokon tartatik az iparcikk-hetivásár, mint azelőtt. Így a Lenke-úti élelmiszerpiacon hétfőn, a Szénа-téri vásárcsarnokban szerdán és szombaton, a Vérmezői vásárcsarnokban, a Kolozsi-téri és a Martinovich-téri piacon csütörtökön, a Bosnyák-téri piacon szerdán és szombaton, a Kerepesi-úti piacon szombaton. Az iparcikkárusoknak a vásárcsarnokokra nézve a vásárcsarnokok igazgatóságától, a piacokra nézve pedig a ker. elöljárótól nyert állandó helyfoglalási engedéllyel kell bírniok. Az árusítási idő az iparcikkárusoknál délután 3 óráig tart és 4 órakor kijelölt helyeiket el kell hagyniok.

Iparengedélyek és iparigazolványok. Ha valaki ipart vagy kereskedést kíván űzni, köteles ezt a ker. elöljáró hivatalánál kérelmezni. A kérelem annál a ker. elöljárónál nyujtandó be, akinek területén a kérvényező üzlet (ipar) helyiségét felállítani kívánja. Addig, míg a ker. elöljáró, mint elsőfokú iparhatóság a bejelentést tudomásul nem vette, illetve az iparigazolványt (jogosítványt) ki nem állította, az ipar gyakorlását megkezdeni nem szabad. Az 1922. évi XII. tc. az iparok három csoportját különbözteti meg: I. Képesítéshez kötött iparok iparigazolvány vagy iparengedély alapján. II. Engedélyhez kötött iparok. III. Szabadiparok. Képesítéshez kötött ipar az olyan ipar, amely a munka természeténél fogva csak megfelelő ideig tartó szakképzés és hosszabb gyakorlat alapján sajátítható el s gyakorlása a törvényben megállapított szakképzettség igazolásához van kötve. *A képesítéshez kötött iparok* a következők: *a)* Iparigazolvány alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparok: arany-, ezüstműves, ékszerész, arany-, ezüst- és fémverő, ötvös, aranyozó, artézi- és műkútfúró, asztalos (épületasztalos, bútorasztalos, mintaasztalos, mintakészítő), autójavító és szerelő, bádogos, borbély és férfifodrász, bőröndös, bőrdíszműves, szíjgyártó-nyerges, kocsinyerges, kocsikárpitos, bronzműves, csillárkészítő, cég- és címfestő, csizmadia, cipész, cukrász (keksz-, piskóta- és konzervkészítők), esztergályos (a vas- és fémesztergályos kivételével), épületburkoló, fagylaltkészítő, fazekas, cserépkályhakészítő, fegyverkovács, puskaműves, fehérneműkészítő, fémnyomó, fényképészet és fényképnagyítás, férfiszabó, férfiruhakészítő, fésűs (szaruműves), fűzőkészítő, galvanizáló, galvanoplasztikus, gombkötő és paszományos, gubás és szűrszabó, gumijavító, hajóács, hangszerkészítő (vonós-, fa- és fémfúvó hangszerek, zongora, harmónium, cimbalom és harmonika készítője), kádár (bognár, pintér), kalapos (férfi és női nemez- és szalmakészítő, ide nem értve a kalapdíszítést), kaptafakészítő, kárpitos, kárpitdíszítő, kazánkovács és hajókovács, kefekötő és ecsetkészítő, kelme- és fonálfestő, vegytisztító, késes, köszörűs, keztyű- és sérvkötőkészítő, kocsigyártó, bognár (kerékgyártó), kocsilámpakészítő, kosárfonó, kovács, szerszámkovács, könyvkötő, doboz-, díszmű- és tokkészítő, köteles, hálókészítő, kötőszövő, kövező, kútcsináló, lakatos (műlakatos, épületfelvasaló és géplakatos), látszerész, kozmetikai ipar, mázoló, fényező, mérlegkészítő, mészáros és hentes, mézeskalácsos és viaszöntő, molnár, mű- és aranyhímző, azsúrozó, műszerész, nap- és esőernyőkészítő, nemez- és szövetsapkakészítő, női fodrász, női divatkalapkészítő ipar, női szabó és leányruhakészítő, órás, orvosi műszerész és orthopédgépkészítő ipar, paplanos ipar, papucsos (papucskészítő) ipar, pipakészítő, reszelővágó, rézműves és ónozó, rézöntő, harangöntő, sokszorosító, faszobrász, fametsző, sokszorosító gipsz- és terrakottaszobrász, sokszorosító ipar (könyvnyomtatás, kőnyomás, betű- és tömöntés, fotochemigrafia, fotolitografia, fénynyomás, mélynyomás, cinkografia, fametszés), szappanos és gyertyamártó, szita- és rostakészítő, szobafestő, szűcs és szőrmesapkakészítő, takács, tetőfedő (cserép-, pala-, műpala-, facement-, péplemez- és kátránypapírfedő), tímár, üveges (ide nem értve a vándoriparosok által űzött egyszerű beüvegezést ablakba és képkeretbe) üvegcsiszoló, üvegedző és üvegvéső, üveghajlító, üvegfoncsorozó, üvegforrasztó, üveg-, porcellán- és fayencefestő, mozaikműves, tükörkészítő, vas- és fémesztergályos, vasöntő, vésőműves és bélyegzőkészítő, zománcozó ipar, zongorakészítő ipar. *b)* Iparengedély alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparok: fogadó (szálló, penzió) ipar, (ide nem értve a legfeljebb tíz vendégszobát fenntartó üzemeket), vendéglő és kávéházi iparok, mesterséges ásványvizeknek, gyógyszereknek és mérgeknek készítése, azoknak a szereknek kivételével, amelyeknek készítése kizárólag a gyógyszerészeknek van fenntartva, avagy közegészségi vagy állategészségi szempontokból külön feltételeknek, magasabb szakismereteknek igazolásához van kötve, drogériaüzletek, gyógyszerfélékkel és mérgekkel való kereskedés, gyógyárú-nagykereskedő, amennyiben ezeket a cikkeket közvetlenül a fogyasztóközönség részére árusítják, fogműves (fogtechnikus) ipar, építőiparok, kéményseprőipar, mindennemű gázvilágítási telepek, a vízellátást szolgáló mindennemű művek létesítése és berendezése, ideértve a csővezetékek létesítését, javítását, mérőeszközök felszerelését és egyéb szerelési munkát, továbbá központi fűtőberendezések létesítése, javítása, sütő (kenyér, aprósütemény stb.), villamosáramú (elektromos világítási, erőátviteli,

elektrotechnikai stb.) berendezéseknek, azok részeinek, valamint villamos mérőeszközöknek felszerelése, vezetékek létesítése, kapcsolása, javítása, robbantószerek készítése és az azokkal való kereskedés, fehérneműtisztítás, sütőipar. Azok a bádogosok és lakatosok, akik iparigazolványukat 1918. évi október hó 31-ike előtt nyerték és annak alapján kisebb szerelési munkákat is végeztek, ily munkákat e törvény hatálybalépése után is iparengedély nélkül végezhetnek. *c)* Szabad iparok azok az ipari tevékenységek, amelyeknek gyakorlása sem engedélyhez, sem képesítéshez kötve nincs. Rokoniparra való áttérés vagy rokoniparok együttes gyakorlásának bejelentése. Az az iparos, aki valamely képesítéshez kötött ipart gyakorol, az általa gyakorolt iparral fentebb felsorolt rokonipar gyakorlására külön szakképzettség igazolása nélkül áttérhet. illetőleg ezeket eddig gyakorolt iparával együttesen gyakorolhatja. Iparigazolvány alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparnál döntését az iparhatóság a már meglévő iparigazolványon határozat alakjában feljegyzi. Iparengedély alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparnál azonban új iparengedélyt kell váltani, amikor is a szakképzettségen és megbízhatóságon kívül minden egyéb feltételt igazolni kell, tehát ipardíjat is kell fizetni. A bejelentés annál a kerületi elöljáróságnál teendő meg, amelynek területén az iparüzlet van. Engedélyhez kötött ipar olyan ipar, melynek gyakorlása külön feltételek igazolásához kötött engedély elnyerésétől függ. *Engedélyhez kötött iparok* a következők: állati hullák feldolgozásával foglalkozó ipar, bank- és pénzváltó üzlet, beraktározási vállalatok, csatornatisztítóipar, értékpapírral készfizetés mellett kereskedőipar, élőállattal (marhával, sertéssel, lóval) kereskedés, filmkölcsönzőipar, fogadó- (szálló, penzió) ipar, amennyiben a tulajdonos legfeljebb tíz vendégszobát tart fenn, foglalkozást közvetítő irodák, fuvarleveleket felülvizsgáló irodák (azoknak az ipara, akik fuvarozási ügyletből kifolyólag a fuvarozóval szemben támasztható követeléseket akár a maguk nevében a maguk számlájára. akár az igényjogosult nevében és számlájára keresetszerűleg érvényesítenek), féreg-, rovar- és kártékony állatokat irtó vállalatok, hirdetések szerzése, hirdetési vállalatok, hitelezők és adósok közötti egyezkedés közvetítése, hitelhírszolgálat és hiteltudósítás, játékkártyák készítése (gyártása), kávémérés, kocsma, küldöncvállalatok, lőfegyverekkel, lőszerekkel való kereskedés és ezek közvetítése, menetjegyirodák (utazási- és fürdőirodák), őszeres ipar, pénzkölcsönt közvetítő ügynökségek, rendes járati időhöz kötött, állati erő felhasználásával űzött személyszállítási (társaskocsi) ipar, sütőipar, szabadalmak értékesítése, amennyiben azt nem szabadalmi ügyvivők végzik, személyszállító eszközöknek (bérkocsiknak, bérautomobiloknak) közhelyeken a közönség számára való tartása (bérkocsiipar) és azok ipara, akik közhelyeken a közönségnek szolgálataikat ajánlják (hordáripar), szemétfeldolgozó vállalatok, tejcsarnokok, tejgyűjtőtelepek, tejkereskedelmi és tejtermékeket feldolgozó vállalatok, ide nem értve az egyszerű tejkimérést, temetkezési vállalatok, vagyonőrző vállalatok, zsibárus üzletek. Képesítéshez, illetve engedélyhez kötött iparoknál az alábbi okmányok bemutatása, illetve a kérelemhez való csatolása szükséges: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. a magyar állampolgárság igazolása, (külföldi honosok iparűzésének tekintetében a nemzetközi szerződések irányadók), 3. erkölcsi bizonyítvány (a lakóhely szerint illetékes kerületi rendőrkapitányságtól), 4. munkakönyv és mesterlevél, illetve a képesítés igazolása, 5. nyilatkozat az illető ipartestülettől, hogy az iparigazolvány kiadása tekintetében nincs észrevétele. Férjes nőknél házassági anyakönyvi kivonatot, születési anyakönyvi kivonatot és a férj állampolgársági igazolását kell csatolni. Szabad iparnál a születési anyakönyvi kivonat, erkölcsi bizonyítvány és a magyar állampolgárság igazolása szükséges. Jogi személyek, közkereseti- és betéti társaságok ipart csak üzletvezető alkalmazásával űzhetnek. Kivételt képez az építőipar, amelyet jogi személyek általában nem űzhetnek. Az üzletvezető ugyanolyan feltételeket köteles igazolni, mint az önálló iparűző. Az üzletvezető elhalálozását vagy a társaságból való kilépését a társaság az iparhatóságnak 8 napon belül bejelenteni köteles. Az iparűző halála után házastársa az ipart özvegyi jogon tovább folytathatja, köteles azonban ezt a körülményt az iparhatóságnak bejelenteni. Ugyanez áll arra az esetre is, ha az életbenmaradt házastárs meghal és kiskorúak hátrahagyása esetén az ipart a gyám folytatja a kiskorúak nagykorúságáig. Képesítéshez kötött iparnál a gyám is köteles szakképzettségét és magyar állampolgárságát igazolni, vagy pedig szakképzett üzletvezetőt állítani. Az iparigazolvány (engedély) megszerzése iránti kérelmek a kerületi elöljáró segédhivatalához nyújtandók be s ugyanott kell az előírt ipardíjakat városi, illetve állami bélyegjegyekben leróni. Minden iparnak más helyiségbe való költözését a ker. elöljárónál 8 napon belül be kell jelenteni. Ugyancsak 8 napon belül be kell jelenteni az ipar megszüntetését az iparigazolvány visszamutatása mellett. A bejelentés állami bélyegilleték alá esik. Nem rokontermészetű és képesítéshez kötött iparra való áttérés, illetve üzletkiterjesztés esetében az iparhatóság a Kereskedelmi és Iparkamara véleménye alapján dönt a szakképzettségről. Telepengedélyhez kötött ipartelepet csak telepengedély alapján lehet felállítani. A kérvényhez csatolandó: 1. A telep helyszínrajza (megszerezhető a polgármesteri III. ügyosztálynál a Közp. városházán), 2. a felállítandó épületek és belső felszerelésük rajza, 3. az iparág műszaki leírása, 4. a szomszédos házak és telkek tulajdonosainak lakcíme, mindegyik két példányban. 5. a telektulajdonos beleegyezése. A kérelem benyujtása alkalmával az előírt városi és állami bélyegilleték rovandó le. A helyszíni eljárás költségeire készpénzben a ker. pénztárnál megfelelő összeg letétbe helyezendő. A ker. elöljáró a nelyszíni eljárásra határidőt tűz ki és ezt falragaszok útján közhírré teszi. A helyszíni

tárgyalás szakértői : a ker. elöljáró, a ker. mérnök, a ker. tisztiorvos, az államrendőrség képviselője a tűzoltó főparancsnokság, az iparfelügyelőség, a közmunkatanács képviselője, vegyészeti üzemek felállítása esetén a fővv. vegyészeti intézet szakértője, vágóhidak, húsüzemek felállításánál a fentemlítetteken kívül a ker. állatorvos. A helyszíni eljárás után a ker. elöljáró mint I. fokú iparhatóság a telepet véghatározattal engedélyezi és azt az iparfelügyelőséggel és a Közmunkatanáccsal közli. Az ipartelepet csak az engedély jogerőre emelkedése után lehet felállítani. Telepengedélyezési eljárást igényel a következő telepek, illetve műhelyek felállítása : acetongyárak, acetiléngázfejlesztő telepek, éter-, esszencia- és illóolajgyárak, agyagáru-égetőkemencék, alkáliák gyártása, (marónátron-, káliszóda- és hamuzsírgyártás), állati szőr elkészítésére szánt telepek, ásványolajfinomítók, ásványi savgyárak (kénsav-, sósav-, salétromsav- stb. gyárak), aszfaltfőző, aszfaltfedéllemez, szigetelőlemez, aszfaltlakk és aszfaltmesztix gyárak, bélhúr- és béltisztítótelepek, bőrszárító telepek, celluloidot előállító, továbbá olyan ipartelepek, amelyekben egyidejűleg 10 kilogrammnál több celluloidot dolgoznak fel, cellulóze- és papírgyárak, cukorgyárak, csontégetők, csontgyűjtők, csontfehérítők, csontfőzők, csontszárítók, csontzúzók, degras törökvörös olajgyárak, dögfeldolgozótelepek, dögnyúzóhelyek, enyvfőzők, faggyúolvasztók, fatelepek, falepároló telepek, fatelítő telepek, fémöntő (amennyiben az olvasztás nem tégelyekben történik) és nyersfémek előállítására szolgáló telepek, firneiszfőzők, fürdők, gázkészítő- és gáztartó intézetek, gépfűrészek és mechanikai berendezéssel bíró asztalosműhelyek, gépzsír-, vazelin- és kocsikenőcsgyártás, amennyiben a gyártás melegúton történik, gipszbányák, gőzmalmok, gummigyárak, gyanta- és terpentindesztiláló telepek, gyapjúfonó, kenderkészítő és fonó, lenkészítő és fonó, továbbá pamutkártoló és fonó és jutafonó telepek, gyertyaöntők, gyorsfehérítők, gyógyszervegyészeti gyárak , gyúszeráruk készítésére szánt telepek, hámorművek, házfedőpapír- és házfedőnemez előállítására szolgáló gyárak, karbidgyárak, kátránykészítő- és kátrányos ponyvát előállító gyárak, kátránylepároló telepek, kazeingyárak, keményítő- és keményítőszörpelőállító gyárak, kocsikenőcsgyártás nagyban, kokszgyárak, amennyiben másutt állíttatnak elő, mint ahol az anyag termeltetik, kőfejtő telepek és kőbányák, koromégetők, lakkgyárak, len- és kenderáztató telepek, lőporgyárak és raktárak, malátagyárak, marha- és sertéshízlalók, amennyiben a nagyipar körébe tartoznak, mésztégla- és gipszégetőkemencék, műanyaggyárak (amennyiben azok gyártása vegyi átalakulással kapcsolatos, phenol, kondenzációs termékek stb.) műtrágyagyárak, műselyem- és collodiumgyárak, nyersfilmgyárak, ócska épületfatelepek, olajgyárak, olajhidrogénező (olajkeményítő) telep, őrlőmalmok, paraffingyárak, pörkölőkemencék, rézgálic- és vasgálicgyárak, rongygyűjtő- és osztályozó telepek, ruggyantagyárak, sörgyárak, szappanfőzők, száraz- és szélmalmok, szárnyas- és apróállatok nagybani vágása, szénkéneggyárak, szerves festékgyárak (ú. n. kátrányfestékgyárak), szeszgyárak, szeszfinomítógyárak, téglagyártás, tímárműhelyek, tőzeg- és barnaszén lepároló telepek, trágyagyárak, tükörgyárak, tűzijátékáru készítésére szolgáló telep, uszodák, üveghuták, vágóhidak, vegyészeti gyárak, vegyi festékgyárak, vegytisztító telepek, villamoserőt és sűrített levegőt előállító ipari célt szolgáló telepek, viaszosvászon-, műbőr- és linóleumgyárak, vér- és lúgfőzők, vízgáztelepek, zsírbontó- és glicerinfinomító telepek. A telepengedély érvénye elenyészik, ha a jogerős telepengedély kézhezvételétől számított 2 év alatt az üzem meg nem indul, vagy ha, az 2 éven át szünetel. Műhelyekben, gyárüzemekben, iparhatóságilag jóváhagyott Munkarendet kell kifüggeszteni. A kérelemhez a munkarendet három példányban kell csatolni. A ker. elöljáró az iparfelügyelőség véleménye alapján láttamozza a munkarendet. A magyar minisztérium rendelete értelmében egyes iparokban jelenleg további rendelkezésig iparigazolványt és iparengedélyt nem szabad kiadni. Az illetékes miniszter az iparigazolvány vagy az iparengedély kiadását egyes indokolt esetekben, vagy ha indokolt, egyes iparokra nézve is engedélyezheti.

Ipari és kereskedelmi nevelőotthon. Lásd : Alapítványi fiúotthon c. a.

IPAROS ÉS KERESKEDŐTANULÓ-OTTHONOK.

A lakás és ellátás tekintetében, továbbá erkölcsi szempontból rászorult iparos- és kereskedőtanulók intézeti gondozását a főváros iparos- és kereskedőtanuló otthonok fenntartásával teszi lehetővé. A tanulók az otthonban nemcsak a szorosan vett ellátásban részesülnek, hanem kulturális szükségleteik kielégítését és továbbképzésüket is igyekszik biztosítani a főváros. Az otthonokban a fiútanulók keresetük 25, a leánytanulók keresetük 20%-át fizetik be az ellátás fejében.

Iparos fiútanuló-otthon. (VI., Szondy-u. 41.) Az intézet 1933-ban létesült a Szondy-utcai iparostanonciskola épületében. A férőhelyek száma akkor 46 volt. Később az otthont 61 személyre bővítették ki. Az otthon vezetője *Rostás József* iparostanuló iskolai igazgató.

Leányiparostanuló-otthon. (VII., Hernád-u. 46.) Az otthon a VII., Hernád-u. 46. sz. alatti leányiparostanulóiskola épületében nyílt meg 1935-ben 41 férőhellyel. 1940-ben ágylétszáma 60-ra emelkedett. 1944. őszén az otthon átköltözött a budai Klotild-leányotthonba, 1945. tavaszán pedig a Vág-utcai otthonba, az ostrom alatt megsérült intézet kijavításáig. 1945. november 5-én az intézet ismét megnyílt s 60-as létszámmal áll rendelkezésére az otthoni gondozásra szoruló iparos leánytanulóknak. Az intézetet *Lüscher Margit* iparostanuló iskolai igazgató vezeti.

Iparos fiútanulóotthon. (V., Vág-u. 12—14.) A főváros törvényhatósági bizottságának 92/1939. kgy. számú határozatával az V. kerületi Általános Közjótékonysági Egyesülettől átvett és Központi Szociális Teleppé berendezett épületben működik. 1942-ben nyílt meg és abban az időben a külföldről hazahozott ama magyarhonos gyermekek nyertek elhelyezést, akik iparostanulóknak szerződtek. Az otthon azóta 180 személyesre bővült. Ebben az intézetben vannak ideiglenesen elhelyezve a Klotild leánytanulóotthon növendékei is. Ugyancsak ebben az intézetben nyert elhelyezést a főváros első iparos- és kereskedősegéd otthona 40-es létszámmal. A segédotthont azonban fokozatosan megszünteti a főváros, hogy minél több iparostanulónak biztosíthasson helyet. Az intézet vezetője *Kutasy György* nevelőintézeti igazgató.

Iparos középiskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Iparos továbbképző esti tanfolyamok. Lásd: Iparos továbbképző esti tanfolyamok c. a.

Iparrajziskola. Lásd: Községi Iparrajziskola c. a.

Ipartársulatok. Ugyanazt, vagy a különböző iparokat egy vagy több községben önállóan gyakorló iparosok közös érdekeik előmozdítása végett ipar(kereskedő-)társulatokká egyesülhetnek. Az iparosok és kereskedők által a közös érdekeik előmozdítására alakított egyesületek nem a belügyminiszter, hanem a kereskedelemügyi, illetve iparügyi miniszter hatásköre alá tartoznak. Ezekkel szemben nem az egyesületi jogszabályok, hanem az ipartörvény megfelelő szakaszai nyernek alkalmazást (1884. évi XVII. tc. 149—154. szakaszai). Az ilyen egyesületek felügyeletét az illetékes iparhatóság gyakorolja és így az ellenük beadott panaszoknak az elbírálása is az iparhatóság hatáskörébe tartozik. Az ipari és kereskedelmi egyesületek alapszabályai jóváhagyás végett a székesfőváros polgármestere útján mutatandók be a kereskedelemügyi, illetve iparügyi miniszterhez. Ezek az egyesületek a közhatóságokhoz és hivatalokhoz intézendő beadványaikra és irataikra nézve — a peres eljárás kivételével — az 1869. évi XVI. tc., valamint az illetékdíjjegyzék 85. tételének 15. pontja és 89. tételének XII/a. pontja értelmében a bélyegmentességet igényelhetik.

Ipartelepek ellen, zaj, bűz, füst stb. miatt a kerületi mérnöknél lehet panaszt tenni.

Ipartestület. Az ipartestület a képesítéshez kötött iparűzőknek a szervezete. Budapest székesfőváros területén 44 iparágak, illetve iparcsoportok szerint tagozódó és egy vegyes ipartestület van. Az ipartestületek, szemben az ipartársulatokkal és egyesületekkel, kényszertársulások, ehhezképest minden iparos, aki képesítéshez kötött ipart gyakorol, köteles az illetékes ipartestületbe tagként belépni. Az ipartestületek autonóm szervezetek, főfeladatukat képezi tagjaiknak mindennemű szakmai, gazdasági, művelődési és emberbaráti érdekeinek felkarolása és hatékony szolgálata. Több vonatkozásban hatósági jellegű teendőket is végeznek, így tanoncszerződések kötése, a munkakönyvek kiadása, a munkaviszony nyilvántartása, a munkaadók és alkalmazottak munkaviszonyából kifolyóan felmerült vitás kérdésekben békéltetés, illetve döntés. Az ipartestületi életet általában az 1932. évi VIII. tc., illetőleg az 1936. évi VII. tc. szabályozza. Ezek a törvények tartalmaznak megfelelő rendelkezéseket az ipartestületeknek megalakítására, hatáskörére, működésére stb. nézve. A felügyeletet Budapest székesfőváros polgármestere látja el, idefordulhatnak beadvánnyal, illetve panasszal az érdekeltek, az ipartestületek önkormányzati szervei és az egyes ipartestületi tagok is. A polgármester intézkedései ellen a m. iparügyi vagy kereskedelmi miniszterhez lehet fellebbezni.

Iparvágány építésénél először bélyegköteles kérvényben a közigazgatási bejárás elrendelését és az elvi építési engedélyt kell kérni és pedig, ha kézi, vagy lóüzemű lesz a vasút, akkor a fővárosi közmunkák tanácsától, ha pedig géperejű lesz, úgy a kereskedelemügyi minisztertől. A kérvényhez mellékelni kell a vágány helyszínrajzát, hossz-szelvényét és műszaki leírását 4—4 példányban. Ha a bejárás megtartatott és az kedvező eredménnyel járt, a közigazgatási bejárásról felvett jegyzőkönyv hatósági jóváhagyása kapcsán folyamodó a vágány megépítésére elvi engedélyt kap s ez esetben az építés megkezdése előtt az igénybeveendő fővárosi közterületek használatára vonatkozólag a fővárossal szerződést kell kötnie (ezt külön nem kell kérni, a főváros tiszti ügyészsége a szerződéstervezetet elkészítve, folyamodónak aláírás végett megküldi). A szerződés aláírása után külön kérelmezendő bélyeges kérvényben a helyhatósági építési engedély a polgármestertől. A kérvényhez 4—4 példányban csatolni kell a már elvileg engedélyezett tervek alapján elkészült részletterveket. A helyhatósági építési engedély elnyerése után a vágány megépíthető és ha elkészült, használatbavétele előtt műtanrendőri bejárás kérelmezendő attól a hatóságtól, amely a közigazgatási bejárást elrendelte.

Iparvágányok közterületen. A közterületnek iparvágány céljára való átengedése tárgyában a kérelmet az elsőfokú közigazgatási hatósághoz, Budapest székesfőváros területén a polgármesterhez (V. ügyosztály) kell előterjeszteni.

Irattár. Lásd: Polgármesteri Központi Segédhivatal c. a.

Irodalmi Intézet. Lásd: »Budapest« Irodalmi Tudományos és Művészeti Intézet c. a.

ISKOLAEGÉSZSÉGVÉDELMI INTÉZMÉNY.

Iskolaorvos tevékenysége kifejezetten a prevenció szolgálatában áll és csak gondoskodni tartozik arról, hogy a beteg gyermek az arra hivatott helyen megfelelő gyógykezelésben részesüljön s ennek megtörténtét figyelemmel kísérje. Az iskolai egészségvédelem célja a tanulók testi és szellemi fejlődésének biztosítása a fejlődés akadályainak megelőzése, illetve elhárítása. Ezt a célt a tanulók egészségének állandó gondozásával, egészségügyi nevelésével, szociális megsegítésével és közvetve a szülők egészségügyi felvilágosításával biztosítja. Az iskolaorvos munkakörét a 212/1939. kgy. számú szabályrendelet 11. §-a állapítja meg. Minden tanévben az iskolaorvos az iskolai egészségvédelmi körzetébe beosztott községi közoktatási intézetek tanulóit megvizsgálni tartozik. A vizsgálatról egyéni egészségügyi törzslapot vezet. A vizsgálat során betegesnek, gyengének talált tanulót állandó megfigyelés alatt tartja, szükség esetén a gyermeket az iskolai szakorvoshoz küldi és a szakorvos leletét a törzslapra rávezeti. Ha indokolt, a szülőket a gyermek gyógykezeltetésére szólítja fel. Ezenkivül a gyermekek otthoni egészségügyi és szociális viszonyait indokolt esetben az iskolai egészségügyi védőnő útján ellenőriztet. A tantestülettel együtt kiválasztja azokat a tanulókat, akiknél szükséges, hogy a székesfőváros nyári gyermeknyaraltató akciójában részesüljenek. Közreműködik az iskolákban rendezett egészségi akciókban, amikor az arra rászorultakat a tanulók közül kiválasztja. Ugyancsak közreműködik azoknak a tanulóknak évről-évre való kiválasztásában, akiket egészségi állapotuk és szegénységüknél fogva a székesfőváros inségakciója ingyen étkeztetésben, felruházásban részesít. Az iskolaépületben az iskolaorvosnak vizsgálószobája van, ahol meghatározott napokon és órákban vizsgáló, vagy megbeszélési órákat tart, amelyeken a szülőket kívánalmaikról felvilágosítja, a tanulók gyógykezeltetésénél tanáccsal szolgál és a mellé beosztott iskolai egészségügyi védőnőknek utasításokat ad. Az iskolaorvos az egészségtan tanítását is ellátja. A legutóbbi tanévben 57 körzetben működött az iskolaegészségvédelmi intézmény. Ebbe az 57 körzetbe 283 tanintézet növendékei tartoztak. Az iskolák arányosan egészségvédelmi körzetenkint vannak elosztva, úgyhogy egy-egy körzethez 3—4 egymáshoz közelfekvő tanintézet 1500—2000 tanulója tartozik. Az iskolaorvosi vizsgálókon kívül jelenleg 11 szakorvosi, 13 iskolaorvosi rendelőt tart fenn a székesfőváros, a szakorvosi vizsgálók közül egy röntgenlaboratórium és iskolai szívvizsgáló és sportorvosi intézet is áll az iskolaegészségvédelmi intézmény rendelkezésére.

Iskolai egészségügyi védőnők. Minden iskolaorvos mellé egy iskolai egészségügyi védőnő van beosztva. Az iskolai egészségügyi védőnők létszáma 58, akik közül 1, a vezetőjük a tiszti főorvosi hivatalban, 57 az iskolaorvosi és az ipariskolai körzetekben működik. Az iskolai egészségügyi védőnők munkája két részre oszlik. Az egyik feladatuk az, hogy az iskolai orvosi vizsgálókban az iskolaorvosoknak a vizsgálatoknál segédkezzenek, a gyermekek egészségügyi törzslapját vezessék és végezzék az írásbeli munkát stb. A másik pedig, hogy a tanulókat az otthonukban, a környezetükben felkeressék, még pedig egyrészt az egészségügyi prevenció szempontjából rendszeresen, másrészt pedig az igazgató vagy az iskolaorvos felhívására a szükséges esetekben. A rendszeresen végzett környezettanulmányok egészségügyi szempontból is nagyon fontosak, mert a gyermekek szociális helyzete, a rossz lakásviszonyok, a hiányos táplálkozás és ruházkodás a környezet egészségi és erkölcsi mivolta sokszor felvilágosítást adnak a tanulók szervezeti állapotára és betegségére, amit a vizsgálatoknál az iskolaorvosoknak ismerniök kell. A gyermekek betegsége vagy kórházi elhelyezése esetében eljárnak és a szülőkkel állandó érintkezésben vannak. A környezettanulmányokat a gyermekek egészségügyi törzslapjához csatolják. A szakorvosi rendelőintézetekben 24 assisztensnő teljesít szolgálatot.

Iskolaorvosi körzetek. 1. sz. XI., Bartók Béla-út 141. Fiúnépiskola. Iskolaorvos: dr. Makkos Gábor. 2. sz. XI., Bartók Béla-út 27. Iskolaorvos: dr. Spellenbergné dr. Masirevich Anna. 4. sz. XII., Márvány-utca 32. Kereskedelmi fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Erdősné dr. Szörényi Margit. 6. sz. I., Krisztina-tér 4. Iskolaorvos: dr. Hodászy József. 7. sz. XII., Diana-úti népiskola. Iskolaorvos: dr. Sebesta Vilma. 8. sz. II., Jurányi-utca 1. Női kereskedelmi középiskola. Iskolaorvos: Szőnyiné dr. Linhardt Melánia. 9. sz. II., Batthyány-utca 8. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Vécsey Anna. 10. sz. II., Ponty-utca 3/a. Kereskedelmi fiúközépiskola. Iskolaorvos: dr. Schäffer László. 11. sz. III., Lajos-utca 1. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Csabayné dr. Beyer Margit. 12. sz. III., Kiskorona-utca 10. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Kovács Emil. 14. sz. III., Kórház-utca 9. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Rohonyi József. 15. sz. III., Szentendrei-út 129. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Incze Irén. 16. sz. IV., Prohászka Ottokár-utca 6. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Háry Emma. 17. sz. IV., Reáltanoda-utca 7. Fiúgimnázium. Iskolaorvos: dr. Bodó Sándor. 18. sz. V., Szemere-utca 3. Polgárleányiskola. Iskolaorvos: Mentuszné dr. Viola Ilona. 30. sz. V., Sziget-utca 8—10. Női ipariskolai Iskolaorvos: dr. Nagy Mária. 21. sz. V., Pannonia-utca 81. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Fáy Adorján. 22. sz. XIII., Váci-út 57—61. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Balogh István 23. sz. XIII., Tomori-út 70. Fiúnépiskola. Iskolaorvos: dr. Hofmann Ida. 26. sz. XIII., Üteg-utca 15. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Szarka Vilma. 27. sz. VI., Aréna-út 136. Népiskola. Iskolaorvos: özv. Ladókné dr. Hamburger Erzsébet. 28. sz. VI., Szondy-utca 42. Fiú-iparostanuló-

iskola. Iskolaorvos: dr. Pápay Frigyes. 29. sz. VI., Szinyei-Merse-utca 9. Népiskola. Iskolaorvos: dr. Sallayné dr. Zoufaly Mária. 30. sz. VI., Izabella-utca 46. Kereskedelmi fiúközépiskola. Iskolaorvos: dr. Nagy Sándor. 31. sz. VIII., Dohány-utca 32. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Pinkay Anna. 32. sz. VII., Wesselényi-utca 38. Kereskedelmi fiúközépiskola. Iskolaorvos: dr. Filippi Ernő. 33. sz. VII., Rottenbiller-utca 37. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Strausz Tibor. 34. sz. XIV., Miskolci-út 65—69. Népiskola. Iskolaorvos: dr. Pinkay Anna. 35. sz. VII., Hernád-utca 42. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Macskássy Ferenc. 36. sz. VII., Dohány-utca 32. Iskolaorvos: dr. Kiszelyné dr. Antal Erzsébet. 37. sz. VII., Hernád-utca 42. Iskolaorvos: Kelemenné dr. Felter Magdolna. 38. sz. XIV., Hungária-körút 140. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: Schmiedtné dr. Török Gyöngyi. 39. sz. XIV., Telepes-utca 32/b. Leányiskola. Iskolaorvos: dr. Marekné dr. Jezerinác Ilona. 40. sz. XIV., Egressy-út 69. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Wachs Zoltán. 41. sz. VII., Nyár-utca 9. Iparostanonciskola. Iskolaorvos: dr. Schmróz Béla. 42. sz. VIII., Tisza Kálmán-tér 4. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: Kiszelyné dr. Nechrebezky Irma. 43. sz. VIII., Práter-utca 15. Leánygimnázium. Iskolaorvos: dr. Kisbánné dr. Palik Ibolya. 44. sz. VIII., Mária Terézia-tér 8. Gyakorlóiskola. Iskolaorvos: dr. Szarvas Jenő. 45. sz. VIII., Német-utca 44. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Mélykúti András. 46. sz. X., Simor-utca 25—27. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Farnos Ilona. 47. sz. VIII., Dugonich-utca 19. Leányiskola. Iskolaorvos: dr. Gefferthné dr. Orbán Izabella. 48. sz. VIII., Szentkirályi-utca 12. Iparostanulóiskola. Iskolaorvos: dr. Röszkei Lajos. 49. sz. IX., Knézits-utca 17. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Illés Gyula. 50. sz. IX., Mester-utca 56. Kereskedelmi iskola. Iskolaorvos: dr. Marcsek János. 51. sz. IX., Illatos-út 2—4. Fiúnépiskola. Iskolaorvos: dr. Bényi András. 52. sz. IX., Ranolder-utca 22. Fiúnépiskola. Iskolaorvos: dr. Korpits Júlia. 53. sz. IX., Tóth Kálmán-utca 35. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Kuch Ilona. 54. sz. X., Elnök-utca 3. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Marcsek János. 55. sz. IX. Gyáli-út 25. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Szabó Imre. 57. sz. X., Liget-utca 19. Polgár, fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Tóth Tibor. 58. sz. X., Tomcsányi-út 5. Népiskola. Iskolaorvos i dr. Tóth Tibor. 59. sz. X., Szent László-tér 1. Polgári leányiskola. Iskolaorvos: dr. Gebei Jolán. 60. sz. X., Maglódi-út 8. Fiúnépiskola. Iskolaorvos: dr. Nagy Hildegárd. 61. sz. X., Százados-út 6. Polgári fiúiskola. Iskolaorvos: dr. Kiss Dénes. 62. sz. XIV., Álmos vezér-tér, 9. Népiskola. Iskolaorvos: dr. Bense Lajos.

Iskolaszakorvosi vizsgálók. I. sz. I., Krisztina-tér 4. Belorvos: dr. Herglóz Jenő. Szemorvos: dr. Szapáry Gyula. Fülorvos: dr. Veress Imre. Gégész: dr. Zsindely Sándor. Testegyenész: dr. Gróh Endre. II. sz. V., Sziget-utca 8—10. Testegyenész: dr. Gróh Endre. Belorvos: dr. Kertesy Elek. Szemész: dr. Köteles Mária. Fülorvos: dr. Veress Imre. Gégész: dr. Zsindely Sándor. III. sz. VII., Nyár-utca 9. Belorvos: dr. Kertesy Elek. Gégész: dr. Szendrey-Karper József. Szemész: dr. Szapáry Gyula. Fülorvos: dr. Veress Imre. IV. sz. IX., Knézits-utca 17. Testegyenész: dr. Gróh Endre. Belorvos: dr. Kertesy Elek. Szemorvos: dr. Honti Géza. Fülorvos: dr. Veress Imre. Gégeorvos: dr. Szendrei-Karper József. Röntgenvizsgáló: VII., Nyár-utca 9. Vezető: dr. Véghné dr. Antal Etelka. Iskolai szív- és sportorvosi vizsgáló: VII., Dohány-utca 32—34. Vezető: dr. Plenczner Sándor. Pályaválasztási orvosi tanácsadó: VII., Nyár-utca 9. Vezető: dr. Fazekas Imre.

Iskolai fogszakorvosi rendelők. Központ: IV., Prohászka Ottokár-utca 6. Vezető: dr. Erdős László. I. sz. vizsgáló: I., Krisztina-tér 4. Szakorvos: dr. Szántó Magda. II. sz. vizsgáló: III., Lajos-utca 1. Szakorvos: dr. Rátkayné dr. Román Mária. III. sz. vizsgáló: XIII., Pannonia-utca 81. Szakorvos: dr. Takács János. IV. sz. vizsgáló: VII., Nyár-utca 9. Szakorvosok: dr. Medvey Béla, Pásintné dr. Bartha Mária. VII. sz. vizsgáló: IX., Mester-utca 19. Szakorvosok: Szénásyné dr. Jankó Margarétha, dr. Szenes József. VIII. sz. vizsgáló: X., Szent László-tér 1. Szakorvos: dr. Czappán Elemér. IX. sz. vizsgáló: IV., Prohászka Ottokár-utca 6. Szakorvosok: Borsiczkyné dr. Decsy Lenke, dr. Kissné dr. Tóth Matild. XI. sz. vizsgáló: III., Kórház-utca 9. Szakorvos: dr. Vesniczky Béla. XIII. sz. vizsgáló: XIII., Telepes-utca 32. Szakorvos: dr. Nemes Lajos.

Iskolaépületek és egyéb iskolai helyiségek nem oktatási célokra történő átengedése ügyében a 92.185/1945—VII. sz. polgármesteri rendelet intézkedik. Akár iskolaépületről, akár egyes iskolai helyiségekről van szó és akár hosszabb időre, akár rövid időre kérik az épület vagy iskolai helyiség használatát, az átengedés iránt Budapest székesfőváros polgármesteréhez *írásbeli* kérelmet kell benyujtani. A kérelmet a Központi városházán, a városháza központi iktatójában, földszint 6. kell benyujtani. Az iskolák igazgatóinál ilyen kérelem nem nyujtható be. Az átengedett iskolaépületért vagy iskolai helyiségekért helyiséghasználati díjat kell fizetni és a közszolgáltatások (villany, gáz és víz) árát a székesfővárosnak meg kell téríteni. Kivételt képeznek az iskolák cserkészcsapatai, a községi iskolák tanulóinak továbbképzését szolgáló különböző tanfolyamok, az iskolákat látogató tanulókból alakult egyesületek, a szülők munkaközössége és a fővárosi népművelési központ tanfolyamai és előadásai, ezek mind a használati díj fizetésétől, mind a közszolgáltatások árának megtérítésétől mentesek. Nem vehetők igénybe az épületekben lévő

szolgálati lakások, igazgatási helyiségek, szertárak, laboratóriumok, közellátási célra igénybevett, vagy más hatóságoktól lefoglalt helyiségek, továbbá az iskolaorvosi helyiségek. Mulatságok, táncok, zenés összejövetelek céljára, továbbá politikai szervezetek összejövetelei és gyűlései tartására iskolahelyiségek semmi körülmények között sem engedhetők át. Iskolai bútorokat, berendezési tárgyakat az iskolaépület vagy annak helyiségei használatára feljogosítottak kötelesek megtéríteni. A helyiségek használatáért járó díjat és a közszolgáltatásokért kiszabott térítéseket a használat idejére előre le kell fizetni, addig a helyiségeket használatba venni nem szabad.

Iskolafelügyelők. Lásd: Tanulmányi felügyelők c. a.

Iskolai alapítványokat és ösztöndíjakat a polgármester a VII. ügyosztály javaslatára nyilvános pályázat útján hirdet meg. A pályázati feltételeket és a kérvényhez csatolandó okmányokat a mindenkori hirdetmények sorolják fel. Az alapítványi díjak és ösztöndíjak odaítélését a polgármester a VII. ügyosztály előterjesztése alapján eszközli.

Iskolai beiratások rendje és kellékei. Lásd: Beiratások a fővárosi iskolákba c. a.

Iskolai körzettől eltérő beiratkozás körzetengedély alapján történik. A kérvény az iskola igazgatójához adandó be. A kérvény bélyegmentes. Az igazgató a beadott kérvényeket az illetékes iskolafelügyelőhöz küldi, aki a férőhelyek, távolság stb. figyelembevételével dönt a fölvételről.

Iskolai ösztöndíj-, illetve jutalomdíj-alapítványok. Aki valamely székesfővárosi községi iskola tanulóinak jutalmazása, illetve ösztöndíjban való részesítése céljából alapítványt kíván létesíteni, ebbeli szándékát a polgármesterhez címezett bélyegmentes kérvényben bejelenti. A kérelemben megjelöli az alapítvány összegét, továbbá azt, hogy az alapítványt kinek emlékezetére teszi (kiről kívánja elnevezni), mik legyenek a jutalomdíj, illetve ösztöndíj-adományozás feltételei (melyik iskola milyen tanulójának, ki által, milyen időközökben oszthatók ki az alapítványi tőke kamatai stb.), végül a kérelemnek okvetlenül tartalmaznia kell azt a kötelező kijelentést is, hogy az alapítványt tevő az alapítványt Budapest székesfőváros kezelésére bízza. A kérvény beadása előtt a Központi városházán a számvevőség X. ügyosztályánál (Központi városháza, III. em., 371. sz. ajtó) történt számfejtés után az alapítvány tőkeösszegét a központi pénztárba be kell fizetni, illetőleg amennyiben az alapítványi tőke értékpapírból áll, azt ugyanezen eljárás után a központi pénztárnál letétbe kell helyezni. Az erről kapott nyugtát csatolni kell a polgármesteri központi segédhivatal iktatójába (Központi városháza, fszt 6. ajtószám) benyujtandó kérvényhez. Az alapítvány alapító oklevelét az alapítványt tevő kívánságának megfelelően a tiszti ügyészség által bemutatott alapító oklevél-tervezetet a polgármesteri előterjesztés kíséretében a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé terjeszti. A közgyűlés a székesfőváros közönsége nevében az alapítványt kezelésre elfogadja, az alapító oklevél szövegét a tiszti ügyészség tervezete alapján megállapítja és a megfelelő számban kiállított eredeti alapító okleveleket a m. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez jóváhagyás végett felterjeszti. A székesfőváros közönségének kezelésében lévő ösztöndíj- és jutalomdíj-alapítványok kamatainak kiosztása iránt a polgármester az alapítványt tevő alapítólevélben lefektetett kívánságának megfelelően kellő időben intézkedik. Az ösztöndíj-, illetőleg jutalomdíjban való részesülés feltételeit a pályázó tanuló az iskola igazgatósága útján közzétett pályázati hirdetményből tudhatja meg. A szabályszerű pályázati eljárás útján betöltendő alapítványi ösztöndíjas, illetőleg jutalomdíjas helyek elnyerésének feltételeit tartalmazó pályázati hirdetményt a polgármester a Fővárosi Közlönyben és a Budapesti Közlönyben is közzététeti.

Iskolai sporttelepek. Marczibányi-téri sporttelep (II., Marczibányi-tér), Népligeti Diákstadion (X., Simor-u. 38.442/1. hrsz.), Városmajori tenniszpálya (XII., Maros-u. 6835/2. hrsz.), Millenáris Sporttelep (XIV., Szabó József-u. 3.), Dózsa György-úti sporttelep (XIV., Dózsa György-út 1.).

Iskolaköteleseket nyilvántartó hivatalok. Központi hivata VII., Hernád-utca 3., I—XII kerületi törzskönyvvezetői hivatal: XII, Márvány-utca 32., II. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: II., Marczibányi-tér 1., III. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: III., Vörösvári-út 93., IV—V. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: V., Honvéd-utca 29., VI. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: VI., Felső erdősor 20., VII. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: VII., Hernád-utca 46., VIII. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: VIII., Homok-utca 9., IX. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: IX., Közraktár-utca 24., X. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: X., Szent László-tér 34., XI. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: XI., Verpeléti-út 3., XIII. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: XIII., Váci-út 57., XIV. kerületi törzskönyvvezetői hivatal: XIV., Telepes-utca 32. A hivatalnak az a feladata, hogy az előírt iskoláztatási kötelezettség biztosítása érdekében a székesfőváros területén az iskolaköteles gyermekeket, valamint az iparos- és kereskedőtanulókat nyilvántartsa és ellenőrizze, hogy minden iskolaköteles korban lévő gyermek a kellő időben beirattassék. A mulasztókat az illetékes hatóságnál bejelenti. Az iskolaköteleseket nyilvántartó hivatal két részből áll. A központi és a kerületi hivatalokból. A kerületi hivatalok élén a törzskönyvvezetők állanak. A kerületi hivatalok gyüjtik össze az anyagot és a központi hivatalnak beszolgáltatják. A mulasztókat megintik és a kihágási eljárás megindítása végett a kerületi elöljáróságnak bejelentik. A központ a beszolgáltatott anyagot feldolgozza és az egész hivatal ügymenetét vezeti és ellenőrzi.

Iskolaköteles kor. Minden gyermek iskolaköteles lesz azon év szeptember havában, amely év június hó 15-ig betölti a 6. életévét. A naptári év június 15. és szeptember 15. közötti időben született 6 éves gyermek csak korengedéllyel iratható be. Korengedélyt, orvosi bizonyítvány alapján, a tanfelügyelő adhat. Az a gyermek, aki szeptember 15. után tölti be 6. életévét, abban az iskolaévben még engedéllyel sem iratható be.

Iskolaorvos. Lásd: Iskolaegészségvédelmi intézmény c. a.

Iskolaorvosi intézmény. Lásd: Iskolaegészségvédelmi intézmény c. a.

ISKOLÁK.

Kisdedóvodák. A székesfőváros 78 kisdedóvódát tart fenn, amelyekben 318 óvónő működik. A gyermekek 3—6 éves korukig az óvodákban szerető gondozásban részesülnek; hasznos tudnivalók játszásközbeni elsajátításával képességeiket céltudatosan és harmonikusan fejlesztik. A napközi otthonokban lévő csoportok száma 78. Az otthonokban jelentkező gyermekek egésznapos gondozásban és a székesfővárosi étkeztetési akció révén ebédben is részesülnek. I., Dísz-tér 11., I., Koronaőr-utca 1., II., Szalag-utca 15., II., Fillér-utca 29., III., Áldás-utca 1., III., Lajos-utca 71., III., Lublói-út 1., III., Raktár-utca 1., III., Timár-utca 13/b., III., Kiscelli-utca 82., III., Vörösvári-út 19., III., Szentendrei-út 37., III., Kórház-utca 35., III., Homokosdűlő (Gázgyár)., IV., Prohászka Ottokár-utca 6., V., Rothermere-utca 10., V., Pannonia-utca 81., VI., Szív-utca 6., VI., Szondy-utca 65., VI., Kmetty-utca 13., VI., Angyalföldi-út 3., VI., Bajcsy Zsilinszky-út 49., VII., Dohány-utca 32., VII., Dob-utca 95., VII., Murányi-utca 29., VIII., Gyulai Pál-utca 7., VIII., Mária Terézia-tér 9., VIII., Tisza Kálmán-tér 4., VIII., Szigony-utca 18., VIII., Csobánc-utca 5., IX., Erkel-utca 10., IX., Ranolder-utca 43., IX., Mester-utca 56., IX., Vágóhíd-utca 35., IX., Telepy-utca 15., IX., Kén-utca 1., IX., Mária Valéria-telep, X., Ceglédi-út 6., X., Ceglédi-út 30., X., Simor-utca 37., X., Kerepesi-út 33., X., Százados-út 6., X., Auguszta-telep, X., Füzér-utca 32., X., Gergely-utca 21., X., Kada-utca 27., X., Maglódi-út 8., X., Bihari-út 10., X., Tomcsányi-út 5., X., Kozma-út 7., X., Városszéli-telep, XI., Sopron-utca 50., XI., Diószegi-út 44., XI., Bartók Béla-út 141., XI., Fehérvári-út 10., XII., Németvölgyi-út 46., XII., Városmajor utca 59., XII., Diana-utca 4., XII., Zúgligeti-út 61., XII., Vöröshadsereg-útja 83., XII., Kiss János altábornagy-u. 3., XII., Labanc-út 2., XIII., Vésző-utca 5., XIII., Janicsár-utca 2., XIII., Lomb-utca 20., XIII., Szekszárdi-út 34., XIII., Babér-telep, XIII., Petneházy-utca 83., XIII., Gömb-utca 53., XIV., Kövér Lajos-utca 7., XIV., Szugló-utca 75., XIV., Fűrész-utca 66., XIV., Káldy-utca 32., XIV., Külső Egressy-út 123., XIV., Álmos vezér-tér 9., XIV., Dongó-utca 31.935/2. hrsz., XIV., Vorosilov-út 10., XIV., Dózsa György-út 25.

Népiskolák (általános iskolák.) Az iskolák átszervezés alatt állnak. A népiskolák I. és V. osztálya az idén átalakult általános iskolai osztállyá. A többi továbbra is mint népiskolai osztály működik. Jelenleg 104 iskolában 1160 osztály van. Az iskolák a következők: I., Czakó-utca 6., I., Krisztina-tér 4., I., Attila-u. 111., II., Iskola-u. 48., II., Mártírok-útja 19—21., II., Marczibányi-tér 1., II., Fenyves-u. 1—3., III., Áldás-u. 1., III., Lajos-u. 34., III., Ürömi-u. 64., III., Timár-u. 16., III., Kiscelli-u. 80., III., Raktár-u. 1., III., Vörösvári-út 93. fiú, III., Bécsi-út 2194/43. hrsz., III., Szentendrei-út 29., III., Keve-u. 41., IV., Cukor-u. 4—6., V., Szent István-tér 13—14., V., Szemere-u. 5., V., Sziget-u. 8—10., V., Pannonia-u. 81., VI., Izabella-u. 61., VI., Szív-u. 19—21., VI., Szinyei Merse-u. 9., VI., Váci-út 21., VI., Lehel-u. 16. fiú, VII., Dózsa György-út 136. leány, VII., Kazinczy-u. 23., VII., Dob-u. 85., VII., Nagyatádi Szabó-u. 30., VII., Hernád-u. 3., VII., Hernád-u. 52. fiú, VII., Peterdy-u. 17—19. leány, VIII., Rökk Szilárd-u. 13—15., VIII., Rökk Szilárd-u. 15. nagyothallók, VIII., Mária Terézia-tér 8. gyakorló iskola, VIII., Práter-u. 11., VIII., Bezerédy-u. 16/a. fiú, VIII., Bezerédy-u. 16. leány, VIII., Homok-u. 9., VIII., Jázmin-u. 6—14., VIII., Dugonics-u. 19. fiú, VIII. Dugonics-u. 17—19. leány, IX., Bakáts-tér 12., IX., Ranolder-u. 22. fiú, IX., Szvetenay-u. 28. leány, IX., Mester-u. 67—69., IX., Tűzoltó-u. 85. fiú, IX., Ernő-u. 16. leány, IX., Illatos-út 2—4. fiú, IX., Illatos-út 2—4. leány, IX., Gyáli-út 25. fiú, IX., Gyáli-út 25. leány, X., Üllői-út 118., X., Bihari-u. 10., X., Simor-utca 29—31., X., Pongrác-út 19., X., Százados-út 6., X., Tomcsányi-út 5., X., Szent László-tér 34., X., Ihász-u. 27. leány, X., Kápolna-tér 4. fiú, X., Kada-u. 27—29., X., Maglódi-út 8. fiú, X., Maglódi-út 8. leány, X., Sibrik Miklós-út 78., X., Gém-utca 38315/1—2. hrsz., X., Külső Jászberényi-úti városszéli telep, XI., Sopron-út 50., XI., Fehérvári-út 8., XI., Bocskay-út 97—99., XI., Bartók Béla-út 141. fiú, XI., Bartók Béla-út 141. leány, XI., Bartók Béla-út 27., XII., Márvány-utca 32., XII., Németvölgyi-út 46., XII., Városmajor-u. 59., XII., Diana-út 4., XII., Diósárok-ú. 40. erdei, XII., Labanc-út 31., XII., Virányos-út 9., XII., Hidegkúti-út 83., XII., Zugligeti-út 61., XII., Érdi-út 2., XIII., Váci-út 57—61., XIII., Váci-út 89., XIII., Gömb-u. 53. fiú, XIII., Gömb-utca 53. leány, XIII., Szent László-út 61. fiú, XIII., Szent László-út 59. leány, XIII., Tomori-utca 70. fiú, XIII., Tomori-u. 70. leány, XIV., Tatai-u. 1553/60. hrsz., XIV., Lőcsei-út 123., XIV., Dózsa György-út 25., XIV., Hungária-körút 170—172., XIV., Egressy-út 69., XIV., Külső

Egressy-út 180—184., XIV., Angol-u. 25., XIV., Telepes-u. 32/b. fiú, XIV., Telepes-u. 32/b. leány, XIV., Miskolci-út 65—69., XIV., Őrnagy-u. 5—7., XIV., Álmos vezér-tér 9., XIV., Ond vezér-u. 22. fiú.

Polgári iskolák. Ma 24 polgári fiú- és 27 polgári leányiskolája van a székesfővárosnak 743 osztállyal. (Fiú.) I., Attila-utca 103., II., Medve-u. 5—7., III., Kiskorona-u. 10., III., Kórház-utca 9., V., Honvéd-u. 27., V., Pannonia-u. 81., VI., Felső erdősor 20., VII., Nagyatádi Szabó-utca 30., VII., Rottenbiller-u. 37., VII., Hernád-u. 42., VIII., Bacsó Béla-u. 44., VIII., Józsiminutca 10., IX., Mester-u. 19., IX., Knézits-u. 17., IX., Telepy-u. 17., IX., Gyáli-út 25/a., X., Százados-út 6., X., Elnök-u. 3., X., Liget-u. 19., X., Kerepesi-út 67., XI., Váli-u. 1., XII., Városmajor-utca 59., XIII., Váci-út 57., XIV., Egresy-út 69. (Leány). I., Koronaőr-u. 3., II., Batthyány-utca 8., II., Marczibányi-tér 1., III., Lajos-u. 1., III., Szentendrei-út 129., IV., Prohászka Ottokár utca 6., V., Szemere-u. 3., VI., Lovag-u. 9—11., VI., Bajza-u. 49—51., VI., Váci-út 21., VII., Dohány-u. 32., VIII., Práter-u. 31., VIII., Tisza Kálmán-tér 4., VIII., Csobánc-u. 1., IX., Mester-utca 19., IX., Tóth Kálmán-u. 35., X., Százados-út 6., X., Simor-u. 25., X., Szent László-tér 1., X., Óhegy-u. 2., XI., Fehérvári-út 10., XII., Németvölgyi-út 44., XIII., Üteg-u. 15., XIV., Dózsa György-út 25., XIV., Hungária-körút 140., XIV., Egressy-út 71., XIV., Álmos vezér-tér 2.

Iparosiskolák. Az 1922. évi XII. tc. 94. §-ának rendelkezései folytán mindazok, akik iparospályára készülnek és ezért tanoncoknak szerződnek, tanoncidejük tartama alatt úgy a fiúk, valamint a leányok szolgálatbalépésük napjától kezdődően iparosiskolába kötelesek járni. Ezek az iskolák általánosak és szakirányúak. Az általános irányú iskolákban olyan iparágak tanoncai nyernek oktatást, amelyekben a tanoncok létszáma oly csekély, hogy részükre külön szakirányú iskola nem létesíthető. A szakirányú iskolákban egy-egy iparág, esetleg rokoniparágak tanoncai gyüjtetnek össze. Mindkét irányú iparosiskolában a tanoncok elméleti és rajzoktatásban részesülnek. Úgy az általános, mint a szakirányú iskolák 4 osztályúak. Az I. osztályba azok lépnek, akik a népiskola VI. osztályát elvégezték. A kisebb előképzettségűek részére előkészítő osztályok állanak rendelkezésre. A közép- vagy polgári iskola III—IV. osztályát végzetteket a II., a középiskola V—VI. osztályát végzetteket a III., az ennél magasabb végzettségűeket pedig a IV. osztályba kell sorozni. Nagykorúságukat elért tanoncok az iskola látogatása alól teljesen felmentendők. A tanítás heti 9 órában hetenként kétszer és pedig az önálló iskolákban egyszer délelőtt, egyszer délután 8—12, illetve 2—7-ig, a többiekben pedig délután 2—6-ig, illetve 7 óráig tart. A tanítás heti 5 elméleti és 3 rajzórában, illetve a IV. osztályban 4 elméleti és 4 rajzórában állapíttatott meg, amelyhez járul még 1 hittanóra is. Az iparosiskolai tanulók felvételi és tanítási díjat nem fizetnek. A mesterek kötelesek tanoncaikat az iskolai tanuláshoz szükséges könyvekkel és egyéb tanszerekkel ellátni. Igazolt szegénység esetén az olvasókönyveket és tanszereket a székesfőváros adja. Az iparosiskolai mulasztásért az 1922. évi XII. tc. 125—127. §-ai alapján az illetékes kerületi elöljáróság a munkaadót felelősségre vonja és pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással sujtja. A próbaidőre felvett tanonc már a próbaidő alatt is köteles az iparosiskolát látogatni. Az iparosfiúiskolák száma 15, az iparosleányiskolák száma pedig 4. *(Fiú).* VI., Szondy-utca 41. (Fémesztergályos, lakatos, szerszámkészítő és rokoniparok), VI., Szinyei-Merse-u. 7. sz. (Fémesztergályos, gépkocsiszerelő, géplakatos, gumijavító, mótorszerelő, repülőgépmótorszerelő), VII., Nyár-u. 9. (Díszítő: aranyozó, aranybronz és ezüstműves, cím- és cégfestő, díszletfestő, szobafestő, szobrász, templomfestő, üveges, üvegfestő, vésnök és zománcozó. Sokszorosító: fényképész, klisékészítő, könyvkötő, könyv- és kőnyomó, vegyes nyomdász), VII., Murányi-u. 10. (Férfiszabó, fehérneműkészítő, hurkoló, női szabó, takács és siketnémák), VII., Dohány-u. 65. (Bádogos, gázfűtés- és vízvezetékszerelő, bútor, kocsi, mérleg, mű- és tűzhelylakatos), VII., Hernád-u. 52. (Bognár, bútorasztalos, csónakkészítő, épületasztalos, faesztergályos, fametsző, hegedűkészítő, járóműkészítő, kádár, kocsigyártó, mintakészítő, orgonakészítő, repülőgépasztalos, zongorakészítő és vegyes iparágak), VII., Wesselényi-u. 38. (*Élelmező iparok:* cukrász, hentes, konzervkészítő, mészáros, mézeskalácsos, molnár, sütő- és szappanfőző. *Különleges ipar:* (fogtechnikus). VIII., Szentkirályi-u. 12. (Általános műszerész), VIII., Erdélyi-u. 6. (Elektromos műszerész, mozgókép, rádió- távbeszélő- és villanyszerelő), VIII., Dugonics-u. 19. (Fémesztergályos, géplakatos, írógép-, kerékpár-, orvosi és varrógépműszerész, késes, kovács, lakatos, látszerész, órás, öntő, puskaműves és sodronyszövő), VIII., Bacsó Béla-u. 44. (Téli oktatás építőiparostanulók számára és a tavaszi oktatás szűcs, fiú- és leánytanulók számára, Téli oktatás: ács, burkoló, kályhás, kéményseprő, kőfaragó, kőműves, kútfúró és szigetelő tetőfedő. Tavaszi oktatás: szűcs) VII., Bezerédy-utca 16/a. (Bőriparok: bőrdíszműves, bőröndös, cipész, csizmadia, felsőruhakészítő, kesztyűs, ostorkészítő, papucsos, szíjgyártó, tímár és tokkészítő. Különleges iparok: borbély, fodrász, kaptafavágó, parókakészítő). Vegyes iparágak. Szent László-tér 34. (Géplakatos, kovács és lakatos) XI., Váli-u. 1. (Vegyes szakirányú iparágak az I., XI. és XII. közigazgatási kerületből), III., Kiscelli-út 80. sz. (Vegyes szakirányú iparágak a II. és III. közigazgatási kerületekből). — (*Leány*) II., Iskola-u. 48—50. (Ált. női szabó), VII., Hernád-u. 46. (Fehérneművarró, női szabó, takácshurkoló és vegyes iparágak), VIII., Rökk Szilárd-u. 13/15. (Borbély, fodrász és kozmetikus, fűzőkészítő, női kalapos, női szabó.)

Kereskedőiskolák. A munkaadó tanoncát mindaddig köteles iskolába járatni, amíg annak tanoncideje tart. A fővárosban 3 kereskedőiskola működik. IV., Cukor-utca 6. leány, VII., Wesselényi-utca 38. fiú és VII., Wesselényi-utca 38. (drogista és gyógyszerárunagykereskedő szakirányú.)

Drogisták továbbképző tanfolyama. VIII., Vas-utca 9.

Gimnáziumok. A székesfőváros jelenleg két gimnáziumot tart fenn és pedig IV., Reáltanoda-utca 7., VIII., Horánszky-utca 11.

Leánygimnáziumok. A leánygimnáziumok elődjei a felsőbb leányiskolák voltak. Ezekből alakultak ki később a leánygimnáziumok abból a célból, hogy oly magasabb általános műveltséget adjanak a leányoknak, mely egyenértékű a fiúgimnáziumokéval és a leányokat főiskolai tanulmányokra is képesíti. Az 1934. évi XI. tc. állapította meg az egységes középiskolát. Az új középiskola neve: gimnázium. I., Mészáros-utca 5., II., Jurányi-utca 3., V., Szemere-utca 3—5. és VIII., Práter-utca 15.

Kereskedelmi középiskolák. A kereskedelmi középiskolának célja, hogy a kereskedői pályára készülő tanulóknak a nélkülözhetetlen általános műveltséget megadja és őket a jövendő pályájukon szükséges szakismeretekkel ellássa. A tanulók tanulmányi ideje 4 év. Jelenleg 10 községi kereskedelmi középiskola (6 fiú, 4 női) működik. II., Ponty-utca 3/a., II., Jurányi-utca 1. női, IV., Váci-utca 43. női. VI., Izabella-utca 46., VII., Wesselényi-utca 38., VIII., Vas-utca 9., IX., Mester-utca 56., IX., Mester-utca 23. női, XI., Mező-utca 1. női, XII., Márvány-utca 32.

Női kereskedelmi szaktanfolyamok. Ide tartoznak a női kereskedelmi szaktanfolyamok és a középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyama is. A női kereskedelmi szaktanfolyamok létesítését az tette szükségessé, hogy a gazdasági életben az általános tapasztalat szerint szükség van olyan női munkaerőre, akik a gyors- és gépírásban kellő jártassággal bírnak s emellett némi kereskedelmi szakismerettel is rendelkeznek. A szaktanfolyamokra legfeljebb 120 tanuló vehető fel. II., Jurányi-utca 1., IV., Váci-utca 43. IX., Mester-utca 23., XI., Mező-utca 1.

Községi iparrajziskola. A községi iparrajziskola azokban az oktatási körébe tartozó iparágakban, melyek képesítéshez vannak kötve, a szükséges képesítést megadja. A faipari (fafaragói díszítő-festőipari, agyagipari, könyvkötő- és bőrdíszműves ipari, ötvösipari és sokszorosítóipari osztályok »ipari szakiskolai« jelleggel bírnak s 3 év elvégzése után olyan végbizonyítványt adnak a növendékeknek, mely őket az ipar szabad gyakorlására képesíti. A negyedik évfolyam a mesterképző ipari tanfolyam, melynek végbizonyítványa annak birtokosát a »mester« cím használatára jogosítja. Az iskola többi szakosztálya, a textilipari, női ruhakészítő és díszítőszobrász szakosztály, a szakiskolai jellegű szakosztályokkal együtt tökéletesen felszerelt műhelyekkel rendelkezik s művészi színvonalon álló elméleti és gyakorlati kiképzést nyujt. Az iskola esti tanfolyamai, valamint az építőipari téli tanfolyam rajzi és szakmabeli kiképzést, illetve továbbképzést nyujtanak növendékeiknek. IX., Török Pál-utca 1.

Kertészeti és gazdasági iskolák és gazdasági gyakorlótelepek. A) *Középfokú kertészeti tanintézet.* Az iskola célja a szükséges elméleti kiképzéssel kapcsolatban a kertészet minden ágában jártas gyakorlati szakemberek és képesített kertészek nevelése, továbbá a székesfőváros területén és annak környékén letelepedett kereskedő-kertészek tanulóinak oktatása. Célja még, hogy a hazai kertészetet új ágakkal gazdagítsa. Termeszti a különleges és kevésbé ismert dísz- és haszonnövényeket, továbbá az olyan virághagymákat, amelyeket eddig hazai termesztés hiányában külföldről voltunk kénytelenek beszerezni. Az iskola irányt és példát akar mutatni a kertészeknek és a főváros kertészkedő közönségének földjeik tökéletesebb kihasználására. A középfokú kertészeti tanintézet mint »Iskolai Növénykert« rendezi és gondozza a székesfővárosi iskolák és óvodák kertjeit. Az iskola végzett növendékei államérvényes végbizonyítványt kapnak, amelynek alapján mint »Képesített kertész«-ek működhetnek. B) *Mezőgazdasági leányközépiskola.* Célja: A közép- vagy polgári iskola négy osztályát végzett 15—20 éves lányokat gazdaasszonyokká képezni, hogy önálló háztartást, kisebb kertészetet vagy gazdaságot önállóan vezetni tudjanak. Az iskola a szükséges elméleti kiképzéssel kapcsolatban gyakorlati kiképzésre helyezi a fősúlyt s ezért a növendékek a gazdaság és háztartás minden ágában gyakorlati munkára vannak kötelezve. Az iskola gyakorlóterülete 20 hold, amelyből 8 hold kertészet, 2 hold gyümölcsfákkal beültetett baromfitelep, 10 hold pedig szántóföld.

Nőipariskolák. A női ipariskolákban a növendékek megfelelő közismereti és elméleti tárgyakon kívül, külön a fehérvarrásban, a fűzőkészítésben, a fehérneműtisztításban, a női és gyermekruhavarrásban és a mű-, valamint aranyhímzésben nyernek kiképzést. A növendékek az egyes szakosztályok elvégzése után szakvizsga alapján végbizonyítványt kapnak, amely nemcsak munkakönyv váltására, hanem egyévi szakbavágó gyakorlat igazolása után iparigazolvány, illetve a fehérneműtisztítóiparban engedély váltására és a mestervizsgára való bocsátásra jogosít. Jelenleg 2 női ipariskola működik. III., Lajos-utca 1., V., Sziget-utca 8—10.

Felsőbb zeneiskola és zenetanfolyamok. A székesfőváros a zenetanítás terén is arra törekszik, hogy a mai kor követelményeinek megfeleljen. Ezen cél szolgálatában állanak az egyes iskolákkal

kapcsolatos zenetanfolyamok. A zenetanfolyamok 5 évi tananyagának elvégzése után a zene terén magukat továbbképezni kívánó és erre alkalmasnak mutatkozó növendékek a Felsőbb Zeneiskolában folytathatják tanulmányaikat ; a különösebben tehetségesek pedig miniszteri biztos jelenlétében vizsgáznak. Utóbbiak bizonyítványa egyenértékű az Orsz. Zeneművészeti Főiskola I—IV. akadémiai osztályainak anyagából vizsgázók bizonyítványával. IX., Lónyai-utca 4—6.

Zenetanfolyamok. I., Koronaőr-utca 3. (p. l.), I., Mészáros-utca 5. (l. gimn.), I., Attila-utca 111. (n. isk.), II., Medve-utca 5—7. (p. f.), II., Batthyány-utca 8. (p. l.), II., Marczibányi-tér 1. (p. l.), II., Jurányi-utca 3. (l. gimn.), II., Fenyves-utca 1—3. (n. isk.), III., Áldás-utca 1. (n. isk.), III., Lajos-utca 1. (p. l.), III., Kiskorona-utca 10. (p. f.), III., Kórház-utca 9. (p. f.), IV., Prohászka Ottokár-utca 6. (p. l.), IV., Reáltanoda-utca 7. (gimn.), V., Szemere-utca 3. (p. l.), V., Honvéd-utca 27. (p. f.), V., Pannonia-utca 81. (p. f.), V., Szemere-utca 3—5. (l. gimn.), VI., Lovag-utca 9—11. (p. l.), VI., Felsőerdősor 20. (p. f.), VI., Bajza-utca 49—51. (p. l.), VI., Váci-út 21. (p. l.), VII., Hernád-utca 42. (p. f.), VII., Dohány-utca 32. (p. l.), VIII., Tisza Kálmán-tér 4. (p. l.), VIII., Bacsó Béla-utca 44. (p. f.), VIII., Práter-utca 31. (p. l.), VIII., Práter-utca 15. (l. gimn.), VIII., Horánszky-utca 11. (gimn.), VIII., Csobánc-út 1. (p. l.), IX., Mester-utca 19. (p. f.), IX., Mester-utca 19. (p. l.), IX., Knézits-utca 17. (p. f.), IX., Telepy-utca 17. (p. f.), X., Szent László-tér 1. (p. l.), X., Százados-utca 6. (p. l.), X., Liget-utca 19. (p. f.), XI., Fehérvári-út 10. (p. l.), XII., Németvölgyi-út 46. (p. l.), XII., Városmajor-utca 59. (n. isk.), XII., Érdi-út 2 (n. isk.), XIII., Üteg-utca 15. (p. l.), XIII., Váci-út 57—61. (p. f.), XIV., Dózsa György-út 25. (p. l.), XIV., Hungária-út 140. (p. l.), XIV., Egressy-út 71. (p. l.)

Internátussal egybekötött gyógypedagógiai intézet. A szellemileg fogyatékos, de képezhető mindkét nembeli tanulók kislétszámú gyógypedagógiai osztályokban, vagy amennyiben zárt intézeti nevelésre szorulnak, az internátussal egybekötött III. ker., Miklós-téri gyógypedagógiai intézetben nyernek elhelyezést és képzést. A gyógypedagógiai intézetben és a gyógypedagógia, osztályokban a szellemileg fogyatékos növendékeket vallásos és erkölcsös nevelésben részesítik-különleges szakszerű módszerek segítségével beszédre és elemi ismeretekre oktatják, amennyire azt fogyatkozásuk lehetővé teszi. Kézügyességük fejlesztése mellett ipari kiképzésben is részesülnek. A súlyosan nagyothalló, iskolaköteles korban levő gyermekek elhelyezésére a néhai dr. Török Béla egyetemi tanárról elnevezett VIII., Rökk Szilárd-utcai nagyothallók iskolája szolgál. III., Miklós-tér 5., VIII., Rökk Szilárd-utca 13.

Nevelőintézetek. (Árvaházak, iparostanuló-otthonok, gyermeküdülőtelepek.) Intézetek száma 16. Növendékek összlétszáma 1251. III., Szél-u. 11—13. Székesfővárosi Alapítványi Fiúotthon. V., Vág-utca 12—14. Székesfővárosi Központi Szociális Telep. V., Vág-u. 12—14. Községi Iparosleánytanuló Otthon. VI., Bajza-u. 53. Nehezen nevelhető gyermekek otthona. VI., Szondy-u. 41. Községi Iparostanuló-otthon. VII., Hernád-u. 46. Községi Iparosleánytanuló Otthon. VIII., Üllői-út 76. Székesfővárosi »József« Fiúotthon. XI., Szent Imre herceg-útja 28. Székesfővárosi Erzsébet Leányotthon. XI., Szilágyi Erzsébet fasor 8. Budapest Székesfőváros Klotild Leány-nevelő-otthona. XII., Városmajor-u. 31. Székesfővárosi Mayer Ferenc Fiúotthon. XIV., Erzsébet királyné-út 6. Községi Fiúotthon. — Bakonyoszlop. (Veszprém m.) Budapest Székesfőváros Alapítványi Gyermeküdülőtelepe. — Fonyód—Bélatelep. (Somogy m.) Budapest Székesfőváros Gyermeküdülőtelepe. — Balatonboglár. (Somogy m.) Budapest Székesfőváros Gyermeküdülő-telepe. — Balatonzamárdi. (Somogy m.) Budapest Székesfőváros Gyermeküdülőtelepe.

Dolgozók iskolája. Az önhibájukon kívül iskolai kiképzésben nem részesült dolgozók továbbtanulására ad alkalmat. A dolgozók iskolájában a tanítás általában az egyes iskolafajokra érvényben levő Tanterv, Utasítás és Rendtartás szerint történik az alábbi eltéréssel : A szorgalmi idő 6 hónapig tart, tehát minden beiratkozott dolgozó a rendes egy évi tanévet 6 hónap alatt végezheti el. A tanítás naponként — szombat kivételével — délután 4 órától este 8 óráig tart. A felvételnél kizárólag dolgozók jöhetnek tekintetbe, férfiak és nők egyaránt. A politikai megbízhatóságot hiteltérdemlő módon igazolni kell. A felvétel korhatárhoz van kötve, amelynek alsó határa a betöltött 18. életév, a felső határa 45. életév. Minden felvételi vizsgálat nélkül az iskola bármely osztályába felvehető az a jelentkező, aki az előző osztályt sikerrel elvégezte. A népiskola IV. osztályának elvégzését tanusító bizonyítvány alapján minden más előképzettség nélkül felvehető a polgári iskola II—IV., a gimnázium II—V. és a kereskedelmi középiskola I. osztályába az a dolgozó, aki a megelőző osztályok összes tantárgyaiból egy összevont felvételi vizsgálatot tesz. Azok a tanulók, akik a gimnázium V. és VI., a kereskedelmi középiskola I. vagy II. osztályát kitűnő, vagy jeles eredménnyel végzik el és a korhatárnak megfelelnek, egy vagy két osztály átugrásával közvetlenül a legmagasabb, vagy az azt megelőző osztályba léphetnek, ha az átugrott 1 vagy 2 osztály összes tárgyaiból felvételi vizsgálatot tesznek. Minden osztály sikeres elvégzéséről minden dolgozó teljes érvényű bizonyítványt kap. A székesfőváros a következő helyeken tart fenn dolgozók iskoláját : I., Mészáros-utca 5. sz. gimnázium, VIII., Horánszky-u. 11. sz. gimnázium, VIII., Bezerédy-u. 16. sz. kereskedelmi középiskola, III., Kórház-u. 9. sz. polgári iskola, VII., Rottenbiller-u. 27. sz. polgári iskola, IX., Mester-u. 19. sz. polgári iskola, XIII., Váci-út 57. sz. polgári iskola.

Ismeretlen helyen való tartózkodást igazoló helyhatósági bizonyítvány kiállítása a polgármesteri IV. ügyosztály hatáskörébe tartozik. Az ennek kiadására irányuló kérvényben fel kell tüntetni az eltűnt személy személyi adatait, (apja, anyja nevét, az eltűnt születési helyét és idejét, foglalkozását stb.), valamint az utolsó ismert budapesti lakását.

J

Javadalmi Intézőség. Hivatalos helyisége és pénztára: VIII., Rákóczi-téri vásárcsarnok. Vezető: *Totth Ábris* közélelmezési főtanácsos. A székesfőváros élelmiszerpiacain, közterületein, az országos-, búcsú és egyéb alkalmi vásárokon helyet foglaló árusok a 953/1925. kgy. sz. fővárosi szabályrendelet alapján helypénzt tartoznak fizetni, amelyet a főváros részére pénztára és pénzbeszedői útján a javadalmi intézőség szed be. Az árusok által fizetendő helypénz jelenleg a következő: 1. kerületi nyilt élelmiszerpiacokon állandó árusok helypénze havonta m²-kint 12.500 adópengő, amely hivatalos nyugta ellenében havonkint előre egy összegben mindig a hó 1. napjáig fizetendő. 2. Földön levő áruhelyért és m²-ként 20.000 adópengő fizetendő, 3. Lovaskocsi (takarmány, széna, szalma stb.) naponta darabonkint 100.000 adópengő. 4. Autó és minden egyes pótkocsi után helypénz naponta darabonkint 300.000 adópengő. 5. Autó 5—10 mázsáig (kis teherbírású kocsi) 100.000 adópengő. 6. Kerületi nyilt élelmiszerpiacokon, ahol a kocsiról vagy autóról való árusítás meg van engedve, egységesen kézikocsik, talyigák, targoncák után helypénz naponta m²-kint (hordterület) 30.000 adópengő. 7. Országos vásárokon a vásár második vasárnapján, vagy búcsúk alkalmával, a búcsú napján elfoglalt területért 20 **m²**-ig m²-kint 40.000 adópengő és 20 m²-en felül, m²-kint 20.000 adópengő. A helypénzt a naponta megállapított adópengőárfolyammal számítják.

Javadalmiőrség. Az 1923. évi XXXIII. tc. a székesfőváros kezelésébe adta a községi fogyasztási adókat és azok jövedelmét a székesfővárosnak átengedte. Az átvétel első hónapjaiban a fogyasztási adók beszedését és az ezzel járó ellenőrzést a pénzügyőrség végezte mindaddig, amíg 1923. szeptemberében a székesfőváros fel nem állította a székesfővárosi vámőrséget, amely később a javadalmiőrség elnevezést kapta. A testület hosszú időn át ideiglenes alkalmazottakból és szerződéses tisztviselőkből állott, szerződtetett főparancsnokkal az élén. A testület tagjainak a jogviszonyát a székesfőváros törvényhatósági bizottságának a közgyűlése az 1943. évben 116. kgy. számú szabályrendeletében rendezte és ugyanakkor megállapította a létszámát is. Eszerint a javadalmiőrség 490 végleges állásban lévő főtörzsőrmesterből, törzsőrmesterből, őrmesterből, szakaszvezetőből fővizsgálóból és vizsgálóból áll és hivatali főnöke az adóhivatali igazgató, aki hivatalfőnöki jogait a polgármester által az adóhivatali szakhoz tartozó tisztviselők közül megbízott javadalmiőrségi vezető és felügyelők útján gyakorolja. A javadalmiőrség a székesfőváros közigazgatási határán húzódó adó (vám) vonalán elhelyezett fogyasztási adókirendeltségeken, bárcázó állomásokon (vámépületek), őrházaknál és a pályaudvarokon állandó, 24 órás szolgálatban működik. Főfeladata az, hogy megakadályozza a fogyasztási adó, vagy városi vám alá eső tárgyaknak a székesfőváros területére az adó, illetőleg a városi vám lefizetése nélkül való behozatalát. Emellett a kirendeltségek adózási teendőiben is segédkezik, a megadóztatott tárgyak szemléjét és a székesfőváros területén való átszállításra bejelentett adótárgyak kíséretét végzi. A kötött gazdálkodási rendszer bevezetésével működése különös jelentőséget nyert a szállítási igazolványköteles élelmiszerek ellenőrzésével és az ilyen cikkeknek a lefoglalásával is. A javadalmiőrség központja a Központi városházán működik (II. pavillon, II. em. 58—60. sz. a.) távbeszélőszáma: 529 mellékállomás és 181—082. A Javadalmiőrség vezetője: *Varga Jenő* adóhivatali tanácsos.

Javítóműhely. Lásd: Budapest Székesfőváros Központi Javítóműhelye c. a.

Javítótorna oktatás azt a célt szolgálja, hogy a születési vagy egyéb okok következtében testi hibában szenvedő gyermekek is számukra megfelelő iskolai keretben biztosított testedzési lehetőséghez jussanak. Az e tornaórákon résztvevő gyermekek több kategóriába, nevezetesen a gerincelferdülésre hajlamosak, a gyengébb tüdejűek, a szívbántalmakban szenvedők s a lábdeformitásosak csoportjába osztottak, így tehát az iskolákban nem lesz olyan gyermek, ki valamely formában részt ne venne a tornaórákon. A felszabadulás előtti, illetve az azt követő időszakban a javítótornaoktatás szünetelt, most azonban a javítótorna oktatására hivatottságot érző testnevelő tanárok új korszerű tanfolyamon sajátították el mindazt, amire ebben az ügykörben szükség van. Mintegy negyven szakképzett gyógytornatanár veszi kezébe azoknak a diákoknak testnevelési irányítását, kik a rendes tornaórákon az előbb vázolt okoknál fogva nem vehetnek részt.

Járdafoglalások. A gyalogjárdáknak kávéházak, vendéglők, cukrászdák és egyéb üzletek által való elfoglalására az engedélyeket az illetékes kerületi elöljáróság adja meg. A gyalogjárdák elfoglalásáért fizetendő díjak nagyságát évenkint a székesfőváros polgármestere állapítja meg. A kerületi elöljárók a hozzájuk beérkezett kérvények alapján bizottságilag határozzák meg az elfoglalható terület nagyságát és a tarifális díjak alapján előírják a járda foglalásáért fizetendő összeget. A járdák elfoglalására szóló engedélyekért az illetékes elöljárósághoz kell beadvánnyal

fordulni. A kérvény minden évben február 15-ig nyujtandó be. A kérvény beadásával egyidejűleg eljárási díj és a tarifa szerint kiszámított járdafoglalási díj előre fizetendő.

Jég üzletszerű termelése, gyüjtése, forgalombahozatala és használata tárgyában a 17.233/1934. K. M. számú rendelet intézkedik. Természetes jég gyüjtési és raktározási helyét az I. fokú közegészségügyi hatóság jelöli ki. Műjég gyártási és raktározási helyét be kell jelenteni az I. fokú közegészségügyi hatóságnak. A jégtermeléshez, illetve gyártásához felhasználandó vizet bakteriológiailag és vegyileg megvizsgálják. A jég termelése, illetve gyártása, raktározása, szállítása és felhasználása csak a közegészségügyi követelményeknek megfelelően történhetik.

Jogosulatlan iparűzők, vagyis a kontárok ellen a feljelentést annál a kerületi elöljárónál, mint rendőri büntető bírónál kell benyujtani, akinek a hatásköre alá tartozó kerületben a kihágás elkövettetett. A feljelentés megtételénél lehető pontosan körül kell írni a tényállást s úgy a feljelentett pontos lakcímét, mint a tanuk lakcímeit meg kell jelölni. A kerületi elöljáró a 172.510—1932. K. M. rendelet értelmében a kihágás ügyében lehetőleg 8 nap alatt tartozik tárgyalást kitűzni s a tárgyalás után lehetőleg ítéletet hozni.

Jótékonycélú egyesületek és intézmények nyilvántartása, segélyezése, ellenőrzése, vizsgálata alapszabályainak láttamozása a polgármesteri IX. ügyosztály hatáskörébe tartozik.

Jótékonycélú hangversenyek táncmulatságok és egyéb szórakozások engedélyezése a polgármesteri IX. ügyosztálynál kérelmezendő. Az ilyen kérelmek a pénzügyminiszter által kiadott 19.293/1937. sz. körrendelet alapján bélyegmentesek. A kérelemben pontosan meg kell jelölnui a rendezés célját, idejét és helyét, továbbá meg kell nevezni, hogy a kötelező elszámolásért ki felelős. A kérelemmel egyidejűleg be kell mutatni a rendőrhatósági engedély iránti kérvényt is a polgármester engedélyezését igazoló záradék rávezetése végett. A rendőrhatósági engedély iránti kérvényen ezenkívül szükséges még a vigalmiadó rendezésére vonatkozó igazolás, melyet a polgármesteri VI. ügyosztály ad meg, továbbá a Zeneszerzők Szövetkezetének a szerzői díj lefizetésére vonatkozó igazolása. A pénzügyi eredmény igazolását és elszámolását az előadás megtartását követő 14 nap alatt kell beterjeszteni a polgármesteri IX. ügyosztályhoz. A kötelező elszámolás beterjesztésének elmulasztása kihágási eljárást von maga után.

Jótékonycélú tárgysorsjáték engedélyezését a pénzügyminiszter engedélyezi és az ezirányú kérelmek közvetlenül a pénzügyminisztériumba nyujtandók be. A pénzügyminiszter az engedélyezésre vonatkozó rendeletét megfelelő intézkedés végett a polgármesterhez küldi meg, aki a rendelet alapján a sorshúzás és az egyéb kikötések betartásának ellenőrzése céljából politikai biztost rendel ki és erről az engedélyest értesíti. A sorshúzás csak a politikai biztos jelenlétében tartható meg. Az engedélyes köteles a tárgysorsjáték egész tervezetét, továbbá a kisorsolásra kerülő nyereménytárgyak jegyzékét a politikai biztosnak a sorshúzás előtt 8 nappal bemutatni és ugyanakkor a sorshúzás helyét és pontos idejét bejelenteni. Ha a sorshúzás napja az engedélyező rendeletben meg van állapítva, annak esetleges elhalasztását a pénzügyminiszter engedélyezheti. A sorshúzás eredményéről és lefolyásáról a politikai biztos jegyzőkönyvet vesz fel és azt a polgármester eredetiben a pénzügyigazgatóságnak küldi meg, másolatát pedig az engedélyesnek kiadja. Az engedélyes köteles a tárgysorsjáték anyagi eredményéről szóló elszámolását közvetlenül a pénzügyigazgatósághoz beterjeszteni.

József-fiúotthon. Lásd: Fiúotthonok c. a.

K

Kaució. Lásd: Üzleti biztosítékul és bánatpénzül c. a.

Katonai belépési bizonyítványok. (Nyilatkozatok.) Szükséges okmányok: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. állampolgársági vagy illetőségi bizonyítvány, 3. erkölcsi bizonyítvány.

Katonai beszállásolási ügyek. Úgy az állandó, mint az ideiglenes (átvonuló) katonai beszállásolásra a katonai beszállásolásról szóló 1879. XXXVI. tc. 7. és 13. §-ai kötelezik a községeket. A rövidebb ideig tartó ideiglenes (átvonuló) beszállásolás összpontosításoknál, fegyvergyakorlatoknál, átvonulásoknál és kirendeléseknél s általában ideiglenes alkalmakkor ezek tartamára lép életbe. Ideiglenes beszállásolási hely céljaira is elsősorban a laktanyai férőhelyek, továbbá a községek által nyilvántartott egyéb alkalmas férőhelyek szolgálnak. A községek kötelesek a rendes beszállásolásra alkalmas férőhelyeken kívül a szükségbeli beszállásolásra még igénybevehető kevésbé alkalmas férőhelyeket is kipuhatolni és nyilvántartani. A községek tartoznak gondoskodni átvonuló katonatisztek ideiglenes beszállásolásáról is. Az átvonuló katonatisztek elszállásolása céljából a községek jogosultak a házakban levő lakásokból egy-egy szobát a házak sorrendje szerint tiszti szállásul igénybe venni. A főváros, hogy a közönséget a magánlakásokban való tiszti beszállásolás kényelmetlenségeitől mentesítse, gazdaságos házikezelésben tiszti szálláshelyeket tart fenn: a Mária-utcai tiszti szállót, ahol a rövid időre Budapestre érkező tisztek nyernek elhelyezést.

Katonai felmentést családfenntartók részére a lakhely szerint illetékes elöljáróságnál kell beadni. A beadvány vagy jegyzőkönyv bélyegmentes. Szükséges okmányok: helyhatósági bizo-

NÉPSZAVA

A SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Conti-utca 4.

Telefon: 420—562, 563, 564, 565

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Világosság

a Szociáldemokrata Párt harcos délutáni riportlapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Conti-utca 4.

Telefon: 420—562, 563, 564, 565

Megjelenik vasárnap kivételével minden nap

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS NEMIBETEGGONDOZÓ INTÉZETEI
AZ ALÁBBI HELYEKEN NYUJTANAK

TELJESEN INGYENES NEMIBETEGGONDOZÁST

Intézetek :		Rend. idő :
II., Tölgyfa-utca 10.		9—½12
III., Szentendrei-út 21.		9—12
VI., Dévai-utca 15/a	d. u.	½6—7
VII., Rózsák-tere 2.	d. u.	6—½8
VIII., József-utca 49.		½9—12
IX., Haller-utca 38288. hrsz. (Szt. István-kórház területén) .		½9—12
X., Mázsa-tér 9.		9—½12
XI., Kökörcsin-utca 5. (Tüdőgondozó épület)	d. u.	6—½8
XII., Olasz-fasor 20.		9—12
XIV., Újvidék-utca 5.	d. u.	4—6

MAGYAR PAMUTIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Központi iroda : Budapest, V., Arany János-u. 31.
Telefon : 121—937

GYÁRAK :

ÚJPEST, Erkel-utca 30.
Fonó-, szövő-, konfekció-gyár.
Telefon : 224—210, 232. mellékállomás,
184—870, 232. mellékállomás.

HPS. Újpest, Baross-utca 99.
Szövő- és kikészítőgyár.
Telefon : 184—870, 226. mellékállomás.

ÓBUDA, Budapest, III., Lajos-u. 93—95.
Nyomógyár. Telefon : 162—233

FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ

Budapest, Városliget. Telefon: 428—328
Igazgatók: Göndör Ferenc és Árvai Rezső

MÁJUSTÓL OKTÓBERIG

minden nap délutáni és esti előadás

RAGYOGÓ

VILÁGVÁROSI MŰSORRAL

A kontinens legjobb artistái, idomított állatok, elefántok, iskolalovak stb.

ELSŐRENDŰ BUFFÉ

CLARIDGE

OKTOGON-TÉR 3.

Kávéház - Étterem

ZENE

HEINEMANN-JAZZ

PAPÍR- ÉS NYERSFEDÉLLEMEZ-GYÁR R.-T.

Városi iroda:

Budapest, V., Alkotmány-utca 21. I. 2.

Távbeszélő: 123—915

Gyártelep:

Pestszenterzsébet, Dózsa György-út 101.

Posnansky és Strelitz R.-t.

Fedéllemez, aszfalt és kátrány vegyitermékek gyára

Tetőfedő- és útépítővállalat

Városi iroda:

Budapest, V. ker., Zsitvay Leó-utca 13.

Telefon: 121—242

Gyártelep:

Pestszenterzsébet, Dózsa György-út 63.

Telefon: Pestszenterzsébet 07

nyítvány, mely azt igazolja, hogy az, akinek a felmentését kérik, a család egyedüli fenntartója. Családi értesítő; váltható azon anyakönyvvezetőségnél, ahol a szülők házassága, esketése volt. A kérvény a polgármesterhez címzendő.

Káplánságok. Lásd: Kegyuraság c. a.

Kegyuraság. A székesfőváros kegyurasága, mint a régi szabad királyi városok kegyurasága általában, a magyar királyok főkegyúri jogából származik. Keletkezése egybeesik azzal az idővel, mikor Buda és Pest városok szabad királyi városokká lettek. Buda és Pest városa állandóan éltek kegyúri jogaikkal s viselték annak terheit. A kegyuraságban rejlő jogok leginkább tiszteleti előjogok, a legjelentősebb a plébánosválasztás joga. Ugyancsak kegyúri jognak tekintették mindig az új plébániák felállítását. A kegyúri teher: a kegyuraság alá tartozó templomok és kápolnák karbantartása, valamint a javadalmakról való gondoskodás. A legutóbbi felosztással a főváros területe 37 plébániára és 5 helyi káplánságra osztatott fel. Nem minden r. kat. plébánia és templom tartozik azonban a székesfőváros kegyurasága alá. Az udvari, az alsóvízivárosi és az országúti plébániák és számos templom, amelyek szerzetesrendek vezetése alatt állanak s ezek tulajdonában is vannak, a székesfőváros kégyuraságának körén kívül állanak. A székesfőváros kegyurasága alá tartozó plébániák és helyi káplánságok a következők: Plébániák: 1. Várbeli, 2. Tabáni, 3. Krisztinavárosi, 4. Városmajori, 5. Kelenföldi, 6. Felsővízivárosi, 7. Újlaki, 8. Óbudai, 9. Belvárosi, 10. Lipótvárosi, 11. Lipótváros-lőportárdűlői, 12. Terézvárosi, 13. Szent Család (volt Dalnok-u.), 14. Magdolnavárosi, 15. Külső Váci-úti (tripoliszi), 16. Erzsébetvárosi, 17. Herminamezői, 18. Regnum Marianum-i, 19. Thököly-úti, 20. Törökőri, 21. Zuglói, 22. Belsőjózsefvárosi, 23. Külsőjózsefvárosi, 24. Rókusi, 25. Belsőferencvárosi, 26. Középferencvárosi, 27. Külsőferencvárosi, 28. Kőbányai, 29. Tisztviselőtelepi, 30. Rákosfalvai, 31. Külső Kelenföldi, 32. Lágymányosi (Szent Adalbert), 33. Soroksári-úti, 34. Szűz Mária Szíve (Kövi Mária), 35. Felsőkrisztinavárosi. 36. Pesti és 37. Budai görög kat. plébánia. Helyi lelkészségek: 1. Istenhegyi, 2. Rómaifürdői, 3. Kada-u.-i. 4. Külső Magdolnavárosi, 5. Vizafogói. Műemlékszerű és fokozottabb védelmet érdemlő templomok a következők; Koronázó-főtemplom, Tabáni templom, Krisztinavárosi templom, Istenhegyi Szent László-kápolna, Gellérthegyi sziklakápolna, Batthyány-téri Szent Anna-templom, Fő-utcai Szent Flórián-templom, Mártirok-útja 66. sz. Szent Rókus-kápolna, Bécsi-út 32. sz. Újlaki templom, Lajos-u. 168. sz. Óbudai templom, Máriakőkápolna, Belvárosi templom, Szent István-bazilika, Nagymező-u. Terézvárosi templom, Erzsébetvárosi templom, Rózsák-tere-i gör. kat. templom, Hermina-kápolna, Szent Rókus-templom, Mária Terézia-téri templom, Bakáts-téri templom, Szent László-templom, Kápolna-téri ideigl. kápolna.

Kenyérgyár. Lásd: Községi Kenyérgyár c. a.

Kereskedelmi középiskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Kereskedőiskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Kereskedőtanulóotthonok. Lásd: Iparos- és kereskedőtanulóotthonok c. a.

Kertészet. Lásd: Budapest Székesfőváros Kertészete c. a.

Kertészeti Tanintézet. Lásd: Középfokú Kertészeti Tanintézet c. a.

Kerületi közélelmezési felügyelőség. Vásárrendészetnek az elöljáróság hatáskörébe tartozó ügyeinek ellátására a kerületi közélelmezési felügyelőségek illetékesek. Kötelességeik közé tartozik a nyilt élelmiszerpiacok, üzletek, kifőzdék, éttermek stb. ellenőrzése, piaci árusok részére áruhely kijelölése, piaci árusok helypénzfizetési kötelezettségének ellenőrzése. A helypénzt nem fizető árusokat az árusítástól eltilthatják. Azoknál az árusoknál, akik az árusítást nyolc napon túl indokolatlanul szüneteltetik, árusítóhelyeiknek megvonása iránt intézkednek.

KERÜLETI ORVOSI RENDELŐK.

I.	ker.,	Krisztina-körút 155. Elöljáróság. (Távb. 161—020)	VIII.	ker.,	Baross-utca 65. (Távb. 188—377)
II.	«	Mártírok-útja 99.	IX.	«	Közraktár-utca 24.
II.	«	Fő-utca 3. Elöljáróság. (Távb. 160—690)	IX.	«	Illatos-út 5/b
III.	«	Raktár-utca 39.	X.	«	Szent László-tér 3. Elöljáróság. (Távb. Városháza 410 mellék)
III.	«	Bécsi-út 92.	X.	«	Üllői-út 124/c
IV.	«	Váci-utca 62—64. Elöljáróság. (Távb. 382—307)	XI.	«	Verpeléti-út 3. (Távb. 278—990)
V.	«	Szent István-körút 13. (Távb. 122—277)	XII.	«	Böszörményi-út 23. Elöljáróság. (Távb. 160—934)
VI.	«	Aradi-utca 63. Elöljáróság. (Távb. 123—179)	XII.	«	Szabadsághegy, Felhő-utca 4.
VII.	«	Csengery-utca 11. Elöljáróság. (Távb. 222—236)	XIII.	«	Béke-tér 1. Elöljáróság. (Távb. Lipót 124)
			XIII.	«	Palotai-út 77.
			XIV.	«	Pétervárad-utca 3. Elöljáróság. (Távb. 120—811)

Kerületi orvosok. Minden kerületi elöljáróság keretében működnek kerületi orvosok, akik úgy a hatósági rendelőkben, mint lakáson a szegénységi bizonyítvánnyal rendelkező betegek orvosi ellátását végzik és részükre ingyen gyógyszervényt állítanak ki. Létszám: 51 fő.

KERÜLETI TISZTI ORVOSI HIVATALOK.

I.	ker. elöljáróság:	Krisztina-körút 155. (Távb. 161—020)	VIII.	ker. elöljáróság:	Baross-utca 65—67. (Távb. 387—142)
II.	« «	Fő-utca 3. (Távb. 160—690)	IX.	« «	Bakáts-tér 1. (Távb. 187—316)
III.	« «	Fő-tér 3. (Távb. 162—038)	X.	« «	Szent László-tér 3. (Távb. Városháza 410 mellék és 186—221)
IV.	« «	Váci-utca 62—64. (Távb. 382—307)	XI.	« «	Verpeléti-út 3. (Távb. 458—309)
V.	« «	Honvéd-utca 20. (Távb. 120—168)	XII.	« «	Böszörményi-út 23. (Távb. 160—934)
VI.	« «	Aradi-utca 63. (Távb. 123—179)	XIII.	« «	Béke-tér 1. (Távb. Lipót 124)
VII.	« «	Csengery-utca 11. (Távb. 222—236)	XIV.	« «	Pétervárad-utca 3. (Távb. 120—811)

Képtár. Lásd: Székesfővárosi Képtár c. a.

Képviselők névsora. Lásd: Budapest székesfőváros nemzetgyűlési képviselői c. a.

Kihágási (rendőri büntetőbírói) bíráskodás. A kerületi elöljárók, azok helyettesei, valamint a törvényhatósági bizottság közgyűlése által megbízott rendőri büntetőbírák, a következő kihágási ügyekben ítélkeznek: közegészségügyi, állategészségügyi, erdő- és mezőrendőri, ipari (házalási), vízrendőri, halászati, iskolamulasztási (tanonc), mértékügyi, különböző szabályrendeletekbe ütköző kihágások. (Az élelmiszerhamisítási ügyekben egész Budapest területén a IV. kerületi elöljáró ítélkezik.) A kihágási eljárás a m. államrendőrség, a székesfővárosi erdő- és mezőgazdasági hivatal, a kerületi elöljáró szakközegei (kerületi mérnök, tisztiorvos, állatorvos, vásárfelügyelő, iskolanyilvántartó), vagy a sértett magánfelek feljelentései alapján indul meg. Az ítéletek elleni fellebbezések illetékmentesek, de a pénzbüntetés részletekben való fizetésének engedélyezése iránti halasztási, valamint a kegyelmi kérvények állami bélyegilleték alá esnek.

Kihágási büntetések központi nyilvántartása. A közélelmezés keretébe tartozó kihágásoknak — amelyek legalább 15 napi elzárással büntethetők — és ezenkívül az 1876. évi XIV. közegészségügyi törvénynek az élelmiszerhigiénére vonatkozó rendelkezéseibe ütköző kihágások elkövetőinek rendszeres feljegyzése, amely a Központi városháza közélelmezési ügyosztályában a másodfokú kihágási büntetőbíró ellenőrzése alá van rendelve. Ez a hivatal a 138.041/1933—VIII. számú polgármesteri határozat értelmében csupán a már fentemlített kihágások elkövetőit tartja nyilván. Tekintettel arra, hogy a közélelmezés keretébe tartozó kihágások elbírálását az egyöntetűség céljából a IV. kerületi elöljáró intézi, — tehát ez a kerületi elöljáró minden a fenti feltételeknek megfelelő kihágásban jogerőre emelkedett ítéletet nyilvántartóba való feljegyzés végett megküld a kihágási büntetések központi nyilvántartásának. Minden kihágási eljárás előtt az elöljáróság megkeresésére a terheltnek nyilvántartólapjáról a nevezett hivatal másolatot küld, hogy ítélethozatal előtt a terhelt előéletére vonatkozólag megfelelő adatok álljanak rendelkezésére.

Kikötési díjak. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Kintornára, valamint egyéb utcai és házaló zenélésre, úgyszintén koldulásra engedély a 172.000/1936. számú belügyminiszteri rendelet értelmében Budapest székesfőváros területére nem adható. A rendelet alapján az államrendőrség főkapitánysága az ilyen engedélyek kiadását 1936. november hó 1.-jével beszüntette és az előzően kiadott engedélyeket visszavonta.

Kisajátítási eljárás. A kisajátítási jog engedélyezése s egyben a kisajátítási eljárás elrendelése az illetékes minisztertől kérelmezendő. A kisajátítási jog engedélyezése és kisajátítási eljárás elrendelése esetén a kisajátítási eljárást a közigazgatási bizottság kisajátítási albizottsága folytatja le. A kisajátítási eljárás keretében pedig a kisajátítási albizottság küldöttsége a kisajátító vállalat és a kisajátítást szenvedő telektulajdonos okközött a kisajátítást szenvedő telektulajdonosok által felajánlott kisajátítási ár elfogadására vonatkozólag békés egyességet kísérel meg. Amennyiben a kisajátítási albizottság csupán a kisajátítási tervet állapítja meg, az ügyet a bírói kártalanítási eljárás megindítása végett az illetékes birtokbírósághoz teszi át. Az esetben pedig, ha az érdekeltek között felajánlott kisajátítási árra vonatkozólag békés

egyesség jön létre, a kisajátítási albizottság a kisajátítási árat is megállapítja és a bírói kártalanítási eljárás elmarad. A kisajátítási albizottság elsőfokú véghatározata ellen a kereskedelemügyi miniszterhez lehet fellebbezni. A fellebbezés bélyegmentes. Vonatkozó törvény: 1881. évi XLI. tc. vonatkozó rendelet: 7890/1930. M. E.

Kisajátított telkek (telekrészek) átvétele, átadása. Az átvételt, illetőleg az átadást elrendelő polgármesteri határozat kiadása után a kisajátítást szenvedő, illetve a telekvevő a kerületi elöljáró mérnöki hivatalában jelentkezni köteles az átadás, illetőleg az átvétel végett. Közterület céljára kisajátított telekrészek, illetve telkek — amennyiben az erre vonatkozó kisajátítási egyesség mást nem tartalmaz — csakis foglalásmentesen vehetők át, vagyis közterület céljára kisajátított oly telekrészek, melyek a még osztatlan telekkel egybe vannak kerítve, amelyek bérbe vannak adva vagy amelyeken ház, vagy házrész áll, nem vehetők át. Az átadás, illetve átvétel előtt igazolandó, hogy a kisajátított telket vagy telekrészeket adó, vízdíj, vízóra eltávolítási költség, stb. nem terheli.

Kisdedóvók. Lásd: Iskolák c. a.

Kisdedvédelmi intézetek. Lásd: Anya- és Kisdedvédelmi Intézetek c. a.

Kisgazdapárt. Lásd: Közgyűlésen képviselt pártok c. a.

Kisipari Hitelintézet. Lásd: Budapesti Kisipari Hitelintézet c. a.

Kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kezelése. A kiskorúak és gondnokoltak ingatlanvagyonát rendszerint haszonbérbeadás útján kell hasznosítani. Egyéb vagyontárgyak azok rendeltetése szerint gyümölcsöztethetők, azonban a készpénz, értékpapír, ékszer és drágaság, valamint fontos okiratokat gyámpénztári letétbe kell helyezni. A vagyonkezelés módját az árvaszék a hagyatéki tárgyalás során a gyám és a rokonok bevonásával határozza meg. Értékpapírokat a gyámpénztár egyénenként, de bankszerűen kezeli, a készpénzvagyont pedig összesítetten gyümölcsözteti. Az árvaszék a készpénztőke kamatait félévenként, — február és augusztus hónapokban — hivatalból kifizetteti a szülőnek, ugyancsak kifizetteti a szülőnek az értékpapírok szelvényjövedelmét is az esedékesség idején. A gyámság alatt álló kiskorú tőkekamatait és szelvényjövedelmét az árvaszék a kiskorú tőkevagyonához csatolja, vagy indokolt szükség esetén a gyám kérelmére utalja ki. Indokolt szükség esetén nincs akadályannak, hogy az árvaszék a kiskorú vagy gondnokolt szükségleteinek fedezésére a tőkevagyonból is teljesítsen kiutalást. Hivatalból nem intézkedik az árvaszék a kiskorú vagy gondnokolt készpénzvagyonának ingatlanba vagy ingóvagyonba való befektatése iránt, ha azonban a gyám, illetve e gondnok ezt szükségesnek látja és ezirányt előterjesztést tesz és az árvaszék a kérelem teljesítését a kiskorú vagy gondnokolt érdekében állónak találj, a kérést teljesítheti. Itt említjük meg, hogy a szülőnek joga van arra, hogy a kiskorú készpénzvagyonát, — kellő biztosítás mellett — saját kezelésébe vegye vagy annak kihitelezésére tegyen javaslatot, amit az árvaszék ha a biztosíték megfelelő, nem tagadhat meg. A kiskorúak és gondnokoltak vagyonáról a gyám és gondnok évenként számadással tartozik, a szülő azonban csak ingóleltár bemutatására köteles. Felépítménnyel (házzal) bíró ingatlanokat tűzkár ellen biztosítani kell.

Kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kiadása. A nagykorúság elérésével, illetve a gondnokság megszűnésével a gyám és gondnok az általa kezelt vagyont közvetlenül tartozik a volt gyámoltnak, illetve gondnokoltnak kiszolgáltatni, ugyanekkor köteles az árvaszékhez végszámadását, vagy volt gyámoltjának, illetve gondnokoltjának felmentő nyilatkozatát beterjeszteni. A gyámpénztári kezelésben volt vagyontárgyakat az árvaszék közvetlenül a volt gyámoltnak vagy gondnokoltnak hivatalból utalja ki. Ilyen esetben az árvaszék a gyámpénztári kezelésben lévő egész vagyont kiadja, kivéve ha a volt kiskorú vagy gondnokolt mással tulajdonközösségben van és a vagyontárgy nem osztható (pl. ékszer). Utóbbi esetben a kiutalás csak akkor történhet meg, ha minden társtulajdonos önjogú. Ha a kiskorúnak vagy gondnokoltnak a gyámpénztári kezelésben lévő vagyontárgyára, annak értékesítésére, a készpénz egészére vagy egy részére szüksége van, az árvaszék az önjogúság előtt is teljesíthet kiutalást, de csak akkor, ha a szükségesség igazolt. Nincs akadálya annak sem, hogy szükség esetén a letétben lévő vagyontárgy megfelelő módon értékesítést nyerjen. A vagyon kiutalása hivatalból történik meg, de ha a kiskorú önjogúságát házasságkötéssel érte el és az erről szóló értesítés az árvaszékhez még nem érkezett meg, a házassági anyakönyvi kivonat bemutatásával lehet a kiutalást kérni.

Kiskorúak házasságához gyámhatósági jóváhagyás és beleegyezés. Kiskorúak házasságkötéséhez, ha az atya vagy anya él és szülői hatalmát gyakorolja, árvaszéki jóváhagyás nem kell. Rendszerint elegendő az atya beleegyezése a házasságkötésbe, ha azonban a szülők elváltak, az atya beleegyezésén kívül a gondozó szülő hozzájárulása is kell. Az atya halála után az anya egyedül jogosult a beleegyezésre. Gyámság alatt álló kiskorú ügyében csak akkor van szükség a házasságkötéshez gyámhatósági jóváhagyásra, ha a kiskorú gyámja nem a nagyatya. A házasságkötéshez az árvaszék a jóváhagyást a kiskorú és a gyám meghallgatása után adja meg. Ha a kiskorút képviselő szülő vagy gyám a kiskorú által tervezett házasságkötéshez a beleegyezést nem adná meg, az árvaszék a szülői (gyámi) beleegyezést pótolja. Ilyen esetben a kiskorúnak kell

az árvaszékhez fordulni. Az árvaszék meghallgatja az érdekelteket és a kiskorú érdekeinek szemelőtt tartásával dönt, hogy a szülői beleegyezést pótló gyámhatósági beleegyezést megadja-e. A kérvényhez mellékelni kell a kiskorú születési anyakönyvi kivonatát. Az ügyben az árvaszék házassági és útlevélosztályához (IV., Központi városháza III. pav., II. em. 41.) közvetlenül is lehet fordulni.

Kiskorúak képviselete. A kiskorúak mindaddig, amíg szülőik élnek és szülői jogaik gyakorlásában gátolva nincsenek, szülői hatalom alatt állanak. A szülői hatalmat rendszerint az atya gyakorolja, de a szülői hatalom gyakorlásának jogát az árvaszék az anyára is bízhatja, természetesen indokolt esetben. Az atya halála esetén a szülői hatalom gyakorlásának joga az anyára száll. Az árvaszék az atya halála után a szülői hatalom gyakorlásának átszállását hivatalból, — tehát a felek kérelme nélkül is — megállapítja. Mindkét szülő halála esetén a kiskorúak gyámság alá kerülnek. A gyámi tiszt az atyai nagyatyát, ennek nemlétében az atyai nagyanyát, majd az anyai nagyatyát, az anyai nagyanyát — ha mindezek nem élnének, vagy a gyámi tisztet viselni nem kívánnák — a legközelebbi vérrokonokat illeti meg. Ha nincs alkalmas személy, akit a kiskorúak képviseletére gyámul ki lehetne rendelni, az árvaszék a polgári társadalom soraiból rendel gyámot. (Lásd : Gyámkirendelés.)

Kiskorúak tartási, elhelyezési és szüleikkel való érintkezési ügyei. A törvényes kiskorúak elhelyezési és tartási ügyeiben rendszerint az árvaszék határoz. Minden ilyen természetű ügyben, — ha a kiskorú budapesti illetőségű vagy a főváros területén tartózkodik, — az árvaszékhez kell fordulni. Kivételesen a gyermekek elhelyezése és tartása kérdésében a házassági bontóper során a bíróság (törvényszék) ítéletben rendelkezik, de a gyakorlat szerint a bíróság a legtöbb esetben a döntést a gyámhatóságnak tartja fenn. Kiskorúak elhelyezése tárgyában jogszabály, hogy 1. ha a szülők házassága nincs bíróilag felbontva, a gyermekek 7. életévükig az anyát, azonfelül a fiúgyermekek az atyát, a leánygyermekek az anyát illetik, — 2. ha a szülők házasságát a bíróság felbontotta, a 7. éven aluli gyermekek az anyát, azon felül a *nem vétkes* szülőt illetik, tehát azt a szülőt, akivel szemben házastársát a bíróság vétkesnek nyilvánította. Hangsúlyozni kell azonban, hogy mindkét törvényi intézkedéstől a gyámhatóság fontos okból eltérhet és a gyermekeket a nem jogosult szülő, vagy akár idegen gondozására bízhatja, sőt kötelezheti a szülőket a gyermek intézeti elhelyezésére. Amennyiben a kiskorúak elhelyezése és tartása tárgyában a bíróság vagy az árvaszék már határozatot hozott, de a viszonyok változása folytán az elhelyezés formája a kiskorú érdekeinek nem felel meg, az árvaszék a bírói ítéletben foglalt rendelkezést, vagy saját véghatározatát bármikor megváltoztathatja. Törvényes kiskorúak tartásdíj megállapítási ügyeiben ugyancsak az árvaszék jár el. A tartásdíj összegszerűsége a szülők vagyoni és jövedelmi, illetőleg kereseti viszonyainak alapján nyer megállapítást. A kiskorúval való érintkezésre joga van annak a szülőnek, aki a gyermeket közvetlenül nem gondozza. Feltéve, hogy a szülők ebben a kérdésben megegyezni nem tudnak, ebben a kérdésben is az árvaszék jogosult eljárni. Az elhelyezési, tartási és érintkezési (láthatási) ügyekben a feleknek kell az árvaszékhez fordulni, beadványukra állami (okmány) bélyeget és városi illetéket kell leróni. Az árvaszéknek ezekben az ügyekben hozott határozatai ellen a szülőknek fellebbezési joguk van.

Kiskorúak vallásváltoztatása. Ha a szülők egy valláson vannak, a közös kiskorú gyermekek szüleik közös vallását követik. Vegyes vallású szülők házasságából született gyermekek, — ha a szülők között vallásegyezség nem jött létre — nemük szerint követik szüleik vallását. Ha a szülők később vallást változtatnak akként, hogy egyvallásúakká válnak, gyermekeik 7. életéven alúl minden intézkedés nélkül, egyszerű anyakönyvi feljegyzéssel, 7. életévükön felül az árvaszék beleegyezésével a szülők közös vallására térhetnek át. A 18. életévén felül lévő kiskorú vallásváltoztatás szempontjából önjogú. Újabb gyakorlat szerint a kiskorúak akkor is áttérhetnek szüleik közös vallására, ha mindkét szülő közös vallásról, más közös vallásra tért át. A vallásváltoztatási kérelmet az árvaszékhez kell előterjeszteni, ahhoz csatolni kell a kiskorú és szülei születési anyakönyvi kivonatát, amely utóbbiakon feltüntetve kell legyen a szülők vallásváltoztatása, végül csatolni kell a kiskorú új vallásban való oktatását igazoló lelkészi bizonyítványt. Az árvaszék a kiskorú szüleit és magát a kiskorút is meghallgatja, utóbbit különösen arra, hogy a vallásváltoztatást a kiskorú maga is kívánja-e és nem jelentkezik-e kényszer. A vallásváltoztatáshoz való gyámhatósági beleegyezés iránt előterjesztett kérelem bélyegmentes. Nem változtathat vallást a 7. életévét betöltött házasságon kívül született gyermek, továbbá az, akinek szülei nem közös vallásúak, vagy már nem lehetnek közös vallásúakká (pl. haláleset).

Kiskorúság. Kiskorú mindenki, aki 20. életévét még nem töltötte be. A 20. életév betöltése előtt nagykorú az a személy, akit az árvaszék nagykorúsított, aki házasságot kötött, végül akit nemzetgyűlési képviselővé választottak. Kiskorú továbbá az a 20. életévét betöltött személy, akinek kiskorúságát ideiglenesen az árvaszék, vagy véglegesen a bíróság (törvényszék) meghosszabbította.

Kiskorúság meghosszabbítása. A kiskorúságot meg kell hosszabbítani, ha a kiskorú testi vagy szellemi fogyatkozásai miatt 20. életévének betöltése után sem képes önmagát fenntartani,

vagy ügyeiről kellően gondoskodni, ha magát tetemes adósságokba bonyolította vagy kicsapongó életet folytat. A kiskorúság meghosszabbítására a törvényszék bír hatáskörrel. A keresetet a kiskorúság meghosszabbítása iránt a kiskorú 19. életévének betöltése előtt kell annál a törvényszéknél beadni, amelynek területén a kiskorú illetékes gyámhatósága van. A kiskorú 19. életévének betöltése után is lehet kivételesen a kiskorúság meghosszabbítását kérni abban az esetben, ha az ok, amiért a kiskorúságot meg kell hosszabbítani, a kiskorú 19. életévének betöltése után merült fel. A kiskorúság meghosszabbítását maga a kiskorú, szülői, gyámja, nagyszülői, ezek nemlétében rokonai kérhetik, ezeken felül az árvaszék utasítására a tiszti ügyész is. Az árvaszék a szülők, gyám vagy rokonok kérelmére a kiskorúságot ideiglenesen, a bírói ítélet jogerőre emelkedéséig, saját hatáskörében is meghosszabbíthatja.

Kiskorú személy örökbefogadása. Az örökbefogadás célja az, hogy jogi úton szülői és gyermeki jogviszonyt létesítsen az örökbefogadó és az örökbefogadott között és ezen felül biztosítsa az örökbefogadott részére örökbefogadója után a törvényes örökösödés jogát is, tehát az örökbefogadott örökbefogadója után ugyanúgy örököl, mintha annak gyermeke volna. Az örökbefogadás intézménye igen alkalmas arra, hogy a házasságon kívül született gyermek részére, — ha az nem törvényesíthető — biztosítsa a törvényes gyermek családjogi helyzetét, a törvényes öröklés és a névviselés jogát. Nem jelent azonban az örökbefogadás törvényesítést, mert bizonyos részletekben a jogszabályok nem azonosak. Csak nagykorúak fogadhatnak örökbe. A kiskorúak örökbefogadása esetén az örökbefogadási szerződést 3 eredeti példányban kell az árvaszékhez beterjeszteni és mellékelni kell mind az örökbefogadott és szülői, mind az örökbefogadó születési anyakönyvi kivonatait és esetleg állampolgársági bizonyítványukat. Igazolt szegénység esetén az árvaszék az örökbefogadási szerződést jegyzőkönyvbe foglalja. Az örökbefogadási szerződés állami bélyegilleték alá esik, ugyancsak bélyegköteles a jóváhagyás tárgyában benyujtott kérvény is, amire még városi illetéket is le kell róni. Az örökbefogadás jóváhagyása tárgyában az árvaszék a felek meghallgatása után határoz, a véghatározat ellen az érdekeltek fellebbezéssel élhetnek. Ha az örökbeadó nem a szülő, csatolni kell a szülők halotti anyakönyvi kivonatait, valamint a gyámrendelő határozatot is, ezek azonban mellőzhetők, ha ezek az adatok az árvaszék korábbi irataiból megállapíthatók. Az árvaszék jóváhagyása után az iratokat fel kell terjeszteni az igazságügyminiszterhez, a szerződés kormányhatósági megerősítése végett. A miniszter az iratokat megerősítés után az árvaszéknek küldi vissza és akkor az árvaszék hivatalból kiadja az örökbefogadási szerződéspéldányokat az okmányokkal együtt a feleknek és intézkedik hogy az örökbefogadás ténye és a névváltozás a kiskorú születési anyakönyvében feljegyeztessék.

Kiskorú útlevélváltásához gyámhatósági engedély. Kiskorú útlevélváltásához, ha szülője nem él, az árvaszék hozzájárulása is szükséges, a gyám beleegyezésén kívül. Az árvaszék hozzájárulásának megszerzése érdekében kérvényt kell beadni, vagy sürgősség esetén a kérelmet élőszóval is elő lehet adni az árvaszék útlevél és házasságügyi osztályánál (IV., Központi városháza III. pav., II. em. 41.). Az útlevélváltáshoz való hozzájárulás iránti kérelmet indokolt sürgősség esetén az árvaszék soronkívül intézi el. A kérelem bélyegköteles (állami és városi illeték).

Kitűzési igazolványmásolatok. Lásd: Térrajzmásolatok c. a.

Klotild-leánynevelőotthon. Lásd: Iparos- és kereskedőtanulóotthonok c. a.

Kommunista Párt. Lásd: Közgyűlésen képviselt pártok c. a.

Kontárok. Lásd: Jogosulatlan iparűzők c. a.

Kórházak. Lásd: Közkórházak c. a.

Kórházi ápolási díjak a székesfőváros közkórházaiban 15 napra előre fizetendők. (L. kórházi felvételi eljárás c. a.) Az ápolási díj közös kórteremben 35.000 adópengő; egyágyas különszobában 150.000 adópengő, kétágyas különszobában 100—120.000 adópengő, három- vagy több ágyas különszobában 80—10.000 adópengő. A kórházak a hátralékot ápolási napokban tartják nyilván, ezért késedelmes fizetés esetén mindenkor a befizetés idején érvényben levő árszabás alapján kell a ki nem fizetett ápolási napok díját megtéríteni. Ápolási díjak fizetésére haladékot vagy részletfizetési kedvezményt 3 hónapi időtartamra a kórház számvevőségi kirendeltségénél, 6 hónapi időtartamra a polgármesteri X. ügyosztálynál (Közp. városháza I. em. 173. sz.) szóbeli úton is lehet kérni. 6 hónapot meghaladó részletfizetést csak állami és fővárosi okmánybélyeggel ellátott és a polgármesterhez címzett beadványban lehet kérni és ezt az iktatóban (Közp. városháza fszt. 6.) kell beadni.

Kórházi ápolási díjaknál telekkönyvi bekebelezés. Ha a székesfővárosi közkórházban ápolt beteg vagy annak fizetésére kötelezett hozzátartozói az ápolási költséget nem térítették meg és azok megfelelő ingatlan vagyonnal bírnak, akkor a gyógyköltség telekkönyvi biztosítása iránt a számvevőség előterjesztése alapján a polgármester (X. ügyosztály) intézkedik. A polgármester hatáskörébe tartozik a telekkönyvi törlés elrendelése, a végrehajtási jelzálogjog feljegyzése és az árverés elrendelése iránti intézkedés is.

Kórházi felvételi eljárás. A székesfőváros közkórházai minden beteget, akinek kórházi ápolásra okvetlenül szüksége van és ha üres ágy áll rendelkezésre — felvesznek. A jelentkező betegnek az ápolási díjat 15 napra előre kell lefizetnie. Ez alól kivételnek csak akkor van helye, ha a beteg

valamelyik biztosító intézetnek tagja és annak utalványát felmutatja, vagy ha a beteg a lakóhelye szerint illetékes elsőfokú hatóság által kórházi ápolás céljára kiállított olyan szegénységi bizonyítványt mutat fel, amely szerint az ápolási díjat előre lefizetni nem tudja, vagy ha a kórház felvételező orvosa igazolja, hogy a kórházi felvételre életveszély elhárítása céljából sürgősen szükség van. A szegénységi bizonyítvány önmagában ingyenes kórházi ápolásra nem jogosít és a kórházak számvevőségei utólagos eljárás során megkísérlik a felmerült ápolási költségeknek a 6000/1931. M. E. számú rendelet 2. §-a alapján fizetőköteles hozzátartozóktól (házastárs, szülő, gyermek) való behajtását. A felvételi irodák a beteg felvételénél a személyazonosság s a foglalkozás igazolására okmányok felmutatását megkövetelik.

Kórházi Gyógyszerraktár. Lásd: Székesfővárosi Közkórházak Gyógyszertárai és Központi Gyógyszerraktár c. a.

Kórházi központi ágynyilvántartó végzi a székesfőváros által fenntartott közkórházak üres ágyainak nyilvántartását. Székhelye a Szent Rókus központi közkórház. A központi ágynyilvántartó, a mentők, orvosok, szülésznők által távbeszélőn kért, továbbá az okmányokkal felszerelve személyesen jelentkező betegek elhelyezéséről és előjegyzéséről gondoskodik.

Kölcsönkötvények (fővárosi). 1910. évi 2 millió font sterlinges (48 millió Ks) 4%-os kölcsön. Felvétetett közérdekű beruházásokra a londoni Lloyds Bank Ltd. és a Neumann, Luebeck & Co. cégektől a 13.643/1910. belügym. sz. a. jóváhagyott 117/1910. kgy. sz. határozat alapján. A kölcsönből végzett beruházások közül jelentősebbek: emeletes bérházak, földszintes kislakások, népszálló, iskolák építése; Szt. Gellért-kórház kibővítése; vízvezetéki csőhálózat kiterjesztése; fuvartelepi beruházások. — **1911. évi 100 millió K-s = 105 millió (francia) frankos** 4%-os kölcsön. Fölvétetett a közérdekű beruházásokra egy szindikátustól, mely párizsi, brüsszeli, genfi és budapesti bankokból alakult, a 60.690/1911. belügym. sz. a. jóváhagyott 609/1911. kgy. sz. határozat alapján. A kölcsönből végzett beruházások közül jelentősebbek: a központi gázmű, Széchenyi- és Szent Gellért-gyógyfürdők, V. ker., fertőtlenítő intézet, lakások és iskolák építése; Szent István-kórház kibővítése. — **1914. évi 158,000.000 K-s** = 134,300.000 német birodalmi márkás = 6,583,333 „ 6 „ 8 angol font sterlinges = 165,900.000 frankos = 79,000.000 hollandi forintos 4½%-os kölcsön. Fölvétetett közérdekű beruházásokra egy szindikátustól, mely berlini, frankfurti, hamburgi, amszterdami, bázeli, brüsszeli, anversi, londoni és budapesti bankokból alakult, a 41.802/1914. belügym. sz. a. jóváhagyott 368/1914. kgy. sz. határozat alapján. A kölcsönből végzett beruházások közül jelentősebbek: az óbudai általános csatornázási és szivattyútelep, Szent Gellért-gyógyfürdő, Széchenyi-gyógyfürdő, iskolák, lakások, kórházak építése, főbb útvonalak világító berendezése, vízvezetéki csőhálózat kiterjesztése, kenyérgyár bővítése. A székesfőváros és a külföldi hitelezők között 1925. évi augusztus 14-én megkötött osztendei egyezmény értelmében, részben az 1915 január 1-től, részben pedig 1919 július 1-től 1926 január 1-ig bezárólag esedékessé vált, ki nem fizetett kamatszelvények beváltása, a székesfőváros által egyetemlegesen a fenti három külföldi kölcsön kamatszolgáltatására átfizetett £ 458.402 „ 3 „ 10-ből történik. A fenti egyezmény értelmében az 1926. évi július 1-től esedékessé vált kamatszelvények fizetése félévenként (minden január 1. és július 1.) újból megindult, és pedig 1931. évi január 1-ig bezárólag az eredeti kamatok 75%-a erejéig, azontúl pedig a teljes eredeti összegben, míg a tőketörlesztés félévenként (minden január 1. és július 1.) 1934 július 1-től kezdve vétetik fel az elkészült új törlesztőterv alapján, melynek utolsó tőkerészlete az 1910. évi kölcsönnél 1980. évi január 1-én, az 1911. évi kölcsönnél 1981. évi január hó 1-én és az 1914. évi kölcsönnél 1984. évi január hó 1-én válik esedékessé. A fővárosnak szabadságában áll a szükséges kötvényeket visszavásárlás, felajánlás vagy névértékben való kisorsolás útján visszafizetni. A hátralevő kölcsöntőke sorsolás útján nagyobb részletekben, visszavásárlással is törleszthető vagy — 6 havi előzetes felmondás mellett — névértékben egészében is visszafizethető. — **1927. évi 20 millió dolláros** 6%-os aranykölcsön. Fölvétetett közérdekű beruházásokra a Bankers Trust Co.-tól a 42.337/1927. IV. belügym. sz. a. jóváhagyott 800/1927. kgy. sz. határozat alapján. Visszafizetendő egyenlő annuitásokban 1927. évi június 1-től számított 35 év alatt, névértékben való félévi sorsolás vagy visszavásárlás útján. A sorsolások vagy visszavásárlások minden év június 1-én és december 1-én történnek. A székesfőváros fokozott törlesztésre vagy visszavásárlásra, avagy 6 havi előzetes értesítés után a még forgalomban levő összes címletek névértékben való beváltására jogosult. A kölcsönből tervbe vétt beruházások közül jelentékenyebbek: a lakásépítés, Elektromos Művek, Vízművek, autobuszüzem fejlesztése, marha- és sertésközvágóhidak, vásárok, a központi vásárcsarnok bővítése és két kerületi vásárcsarnok építése. — **1930. évi 6/800.000 U. S. A. dolláros** és **250.000 angol fontos** függőkölcsön. A székesfőváros a 49/146.1930. IV. B. M. számú belügyminiszteri leirattal jóváhagyott 1089/1930. kgy. számú közgyűlési határozat alapján részben az 1927. év beruházási program befejezésére, illetőleg a Vásárpénztár céljára, részben pedig a Vízművek és az Elektromos Művek legsürgősebb beruházásainak végrehajtására a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztártól, részben a Magyar Általános Hitelbank, a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank részvételével alakult pénzcsoporttól, részben az Angol-Magyar

Banktól 250.000 angol font és 2,800.000 dollár, továbbá 2,000.000—2,000.000 dollár, összesen tehát 250.000 angol fontot és 6,800.000 dollárt kitevő függőkölcsönt vett fel. A Községi Takaréktól igénybevett 250.000 angol font és 2,800.000 dollár függőkölcsön 2 év alatt, a többi pénzintézetektől igénybevett 4,000.000 dollár 1½ év alatt fizetendő vissza. Minthogy az említett kölcsönök időközben lejártak s a fővárosnak a kölcsönöket visszafizetni nem állott módjában, a közgyűlés határozatai a kormányhatóság, úgyszintén a Külföldi Hitelezők Országos Bizottságának jóváhagyása alapján a főváros a kölcsönöket három hónapról három hónapra meghosszabbította. A felvett 45,689.037·50 pengőnyi függőkölcsönből 17,845.822·50 pengő a Vízművek, 11,897.215·— pengő az Elektromos Művek újabb beruházásaira szolgált, míg 15,646.000 pengő a korábban elhatározott beruházások végrehajtását biztosította. — **1935. évi 12 millió aranypengős** 5½%-os kölcsön. Fölvétetett közérdekű beruházásokra az Országos Társadalombiztosító Intézetétől a 117.408/1935—V. belügym. sz. a. jóváhagyott 171/1935. kgy. sz. határozat alapján. Visszafizetendő 20 évi részletben. A kölcsönből végzendő beruházások: a XII., XIII., kerületi elöljáróság felállítása, a Hungária-körúti főgyüjtőcsatorna és az angyalföldi szivattyútelep építése, a Tabán részleges rendezése és parkozása, a Kőbányai-úti aluljáró építése, a balatoni országút fővárosi szakaszának megépítése, a Margithid kiszélesítése, autobuszközlekedés fejlesztése, iskolák építése, a nagyvásártelepen raktárház építése, a sertésközvágóhíd modernizálása, az Új Szent János-kórházban szülészeti és nőgyógyászati pavillon építése, a Szent László-kórházban két barak pótlása, a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem klinikai tüdőbetegosztályának megépítése, a Rudasfürdő bővítése és modernizálása, új artézi kút fúrása a Széchenyi-fürdőnél, az Állat- és Növénykertben az állatházak modernizálása és utak építése. — **1936. évi 9,000.000 aranypengős** 5½%-os kölcsön. Fölvétetett közérdekű beruházásokra a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetétől a 109.772/1936—IV. B. sz. leirattal jóváhagyott 202/1936. kgy. sz. határozat alapján. A kölcsön visszafizetési ideje 20 év. A kölcsönből végzett jelentékenyebb beruházások: A BSZKRT céljaira szolgáló beruházások, a Rudasfürdő modernizálása, szükséglakások és új elöljáróság építése, iskolabővítések és a Tabán rendezése. — **Kliringtartozás.** A háború alatt az ellenséges államok alattvalói részére nem volt szabad fizetést teljesíteni, ennélfogva a székesfőváros sem fizethette ki a külföldi kölcsönök esedékes annuitását. Ezek a tartozások a trianoni békeszerződés értelmében kliringeljárás alá esnek. A békeszerződés szerint ezekért a tartozásokért az állam felelős és így e tartozásokat az államnak kellett rendezni. A főváros ezért a tartozások ügyében a kormánnyal megállapodást kötött, amelyben arra kötelezte magát, hogy eme adósságoknak felerészét az államnak visszafizeti, a felerész azonban 13,789.134 aranykoronánál nagyobb nem lehet. Az 1927. évi 110. kgy. sz. határozat szerint a főváros ezt a tartozását 1931-től kezdve 30 éven át törleszti, mégpedig úgy, hogy az első 20 évben maximálisan évi 700.000 aranykoronát (810.976 pengő), a következő tíz évben pedig maximálisan évi 1,050.000 aranykoronát tartozik az államnak fizetni. A megállapított maximális összegekben a kamatok már bentfoglaltaknak. — **1937. évi 5,000.000 aranypengős** 4½%-os kölcsön. Ezt a kölcsönt a főváros a 324/1937. kgy. határozat alapján a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól a tabáni gyógyszálló építésére vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 15 év. — Az **1937. évi 30,000.000 aranypengős** 5%-os kölcsön. Ezt a kölcsönt a főváros a Községi Takarékpénztártól a 106.931/1939—IV. B. M. számú leirattal jóváhagyott 440/1937. kgy. számú határozat alapján közép- és rövidlejáratú kölcsönök visszafizetésére, szobakonyhás kislakások építésére, útépítésekre, telekszerzésekre és kisajátításokra, valamint a Kerepesi temetőben új halottasház építésére vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 15 év. — Az **1938. évi 4,200.000 aranypengős** kölcsön. Ezt a kölcsönt a főváros az Országos Társadalombiztosító Intézettől a 30.863/1939—IV. B. M. számú leirattal jóváhagyott 394/1938. kgy. számú határozat alapján a Nemzeti Sportcsarnok felépítésére, a Gróf Andrássy-laktanya kibővítésére, szeméttelep részére vásárolt terület vételárára és más kisebb beruházásokra vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 20 év. — **Az 1939. évi 30 millió aranypengős 5½%-os kölcsön.** Ezt a kölcsönt a főváros a 37.256. 1939—IV. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 347/1939. kgy. sz. határozat alapján légoltalmi, városszabályozási és iskolaépítési célokra a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete útján vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 15 év. — **Az 1939. évi 22 millió aranypengős 5%-os kölcsön.** Ezt a kölcsönt a főváros a 41.978/1939—IV. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 267/1939. kgy. sz. határozat alapján a Községi Takarékpénztártól új központi városháza és üzemi székház építésére vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 15 év. — **Az 1939. évi 20,000.000 aranypengős 4%-os kölcsönt** a főváros a 37.469/1939—IV. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 417/1939. kgy. számú határozat alapján az Országos Társadalombiztosító Intézettől kislakások építésére vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 40 év. — **Az 1941. évi 1,000.000 aranypengős 5½%-os kölcsönt** a főváros a 142.078/1941. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 53/1941. kgy. számú határozat alapján az Országos Társadalombiztosító Intézettől a Nemzeti Sportcsarnok építésére vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 20 év. — **Az 1941. évi 5,000.000 aranypengős 5½%-os kölcsönt** a főváros a 151.484/1941. IV. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 439/1941. kgy. számú határozat alapján a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetétől a ferihegyi repülőtérhez vezető út állami szakaszának kiépítésére vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 6 év. — **Az 1942. évi 13,300.000 aranypengős 5½%-os kölcsönt** a főváros a 43.665/1942—IV. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 544/1940. kgy. számú határozat

alapján a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetétől a mátravidéki erőmű építése céljára vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 15 év. — **Az 1942. évi 26.700.000 aranypengős 5½%-os kölcsönt** a főváros a 43.665/1942—IV. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 544/1940. kgy. sz. határozat alapján az Országos Társadalombiztosító Intézettől a mátravidéki erőmű építése céljára vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 15 év. — **Az 1943. évi 50,000.000 aranypengős 4¼%-os kölcsönt** a főváros a 76.096/1943—IV. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 219/1943. kgy. számú határozat alapján az Országos Társadalombiztosító Intézettől kislakások építése céljára vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 30 év. — **Az 1943. évi 2,000.000 aranypengős 5½%-os kölcsönt** a főváros a 78.786/1943. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 220/1943. kgy. sz. határozat alapján az Országos Társadalombiztosító Intézettől a Nemzeti Sportcsarnok építésére vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 20 év. — **Az 1943. évi 31,000.000 aranypengős 5½%-os kölcsönt** a főváros a 76.179/1943—IV. B. M. sz. leirattal jóváhagyott 221/1943. kgy. sz. határozat alapján légoltalmi kiadások költségeinek fedezésére a Takarékpénztárak és Bankok Egyesületétől vette fel. A kölcsön visszafizetési ideje 15 év.

Kölcsönkötvények kamatszelvényeinek beváltási helyei. Budapest székesfőváros 1910. évi kölcsönének szelvényei minden év január 1-én és július 1-én esedékesek, beválthatók a Községi Takarékpénztár főintézeténél. Az 1911. és 1914. évi kölcsönök szelvényei január és július 1-én esedékesek, beválthatók a Magyar Általános Hitelbank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél. Az 1927. évi 20 millió dolláros kölcsön szelvényei június és december 1-én esedékesek, beválhatók a Községi Takarékpénztárnál. Az 1935. évi 21,000.000 aranypengős és az 1938. évi 4,200.000 aranypengős kölcsönkötvények szelvényei március és szeptember 1-én esedékesek. Beválthatók a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1936. évi 9,000.000 pengős kölcsönkötvények szelvényei május és november 1-én esedékesek. Beválthatók a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1937. évi 5,000.000 aranypengős kölcsönkötvények szelvényei január és július 1-én esedékesek. Beválthatók a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál és a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1939. évi 30,000.000 aranypengős kölcsön szelvényei május és november hó 1-én esedékesek. Beválthatók az Angol-Magyar Bank r. t.-nál, a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár r. t.-nál, a Creditanstalt-Bankverein magyarországi fióktelepénél, Hazai Bank r. t.-nál, Magyar Általános Hitelbanknál, a Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Banknál, Magyar-Olasz Bank r. t.-nál, a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál, a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnál, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál és a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1939. évi 20,000.000 aranypengős kölcsön szelvényei január és július 1-én esedékesek. Beválthatók: a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1941. évi 1,000.000 aranypengős kölcsön szelvényei március és szeptember hó 1-én esedékesek. Beválthatók: a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1941. évi 5,000.000 pengős kölcsön szelvényei május és november hó 1-én esedékesek. Beválthatók: a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1942. évi 13,000.000 aranypengős és 26,000.000 aranypengő kölcsön szelvényei április és október 1-én esedékesek. Beváltható: a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1943. évi 50,000.000 aranypengős kölcsön szelvényei február és augusztus 1-én esedékesek. Beválthatók: a székesfőváros központi pénztáránál. Az 1943. évi 31,000.000 aranypengős kölcsön szelvényei február és augusztus 1-én esedékesek. Beválthatók: az Angol-Magyar Bank r. t.-nál, a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár r. t.-nál, a Creditanstalt-Bankverein magyarországi fióktelepénél, a Hazai Bank r. t.-nál, a Magyar Általános Hitelbanknál, a Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Banknál, a Magyar-Olasz Bank r. t.-nál, a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál és a székesfőváros központi pénztáránál.

Könyöradománygyüjtési engedélyt a 172.000/1936. B. M. számú rendelet következtében a hatóságok nem adnak. (Lásd: Munkaképtelen inségesek cím alatt.)

Könyvtárhasználati feltételek a fővárosi Nyilvános Könyvtárban. A helybenolvasás minden felnőtt részére díjtalan olvasójegyhez van kötve. A könyvek kölcsönzése kölcsönzőjeggyel történik. Kölcsönzőjegyet válthat minden budapesti lakos, aki személyazonosságát és főbérleti lakása címét elfogadható módon igazolja. Kölcsönzési díj változó, igen mérsékelt összeg, főiskolai hallgatók és ipari munkások részére kedvezményes. Fiókkönyvtárakban a kölcsönzési díj változó.

Közadók és közadók módjára beszedendő követelések behajtása. A közadók és köztartozások behajtására az 1923. évi VII. tc. értelmében a kerületi adószámviteli osztályok illetékesek. A közadók módjára történő behajtásnak három fokozata van, úgymint a megintés, a zálogolás és az árverés. A zálogolásért a hátralékos összeg 8%-át, az árverésért pedig a hátralékos összeg további 12%-át kell adóbehajtási illeték címén megtéríteni. Az adóbehajtási illeték fejében befolyt összegek a székesfőváros pénztárát illetik. Az adóbehajtásért befolyt illetékből a székesfőváros az összes végrehajtási költségeket, nevezetesen a végrehajtási eljárás során szükséges összes nyomtatványok árát, a végrehajtók díjazását, a beraktározás, a szállítás és az árverés költségeit fedezni tartozik.

Közcsatorna. Lásd: Csatornázás c. a.

Közegészségügyi Intézet. Lásd: Székesfővárosi Közegészségügyi Intézet c. a.

Közegészségügyi intézetek segélyezése. A kórházfenntartó közegészségügyi egyesületeket és intézményeket a székesfőváros anyagi lehetőségeihez mérten segélyben részesíti. A költségvetés kormányhatósági jóváhagyása után állapítják meg a segélyek összegét.

Közegészségügyi kihágások. Közegészségügyi kihágásokat, illetőleg azokat a cselekményeket, amelyek kihágásnak vannak minősítve, az 1876. évi XIV. tc., valamint az ennek alapján kiadott miniszteri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek állapítják meg. Az eljárás megindítása iránt az elkövetés helye szerint illetékes I. fokú rendőri büntetőbíróság (kerületi elöljáró) intézkedik, mely eljárásnak eredménye a felmentő vagy büntető ítélet. A megfellebbezett ítélet II. fokon a polgármester elé kerül elbírálás végett. III. fokú döntésre pedig az illetékes szakminiszterhez, illetőleg a belügyminisztériumban szervezett Kihágási Tanácshoz, csak az 1929. évi XXX. tc. 60. §-ában felsorolt fellebbezési lehetőségek esetén kerülhet fel a kihágási ítélet.

Közélelmezési felügyelőség. Lásd: Kerületi közélelmezési felügyelőség c. a.

Középkori Kőemléktár. Lásd: Múzeumok c. a.

Középfokú kertészeti tanintézet. Lásd: Iskolák c. a.

Közérdekű munkaszolgálat. A 7000/1945. M. E. sz. rendelet értelmében a 18—60 éves férfiak és 18—42 éves nők az újjáépítési miniszter által kijelölt fontos újjáépítési és jóvátételi üzemekhez állandó jellegű közérdekű munkára oszthatók be. A kerületi közmunkanyilvántartó hivatalok a közérdekű munkára igénybevehető személyekről nyilvántartást vezetnek és ezek köréből rendelik ki a munkaerőket a ker. elöljárók, a budapesti és északpestvármegyei közmunkaügyi felügyelő utasítására, aki ezidőszerint a polgármesteri XIV. ügyosztály vezetője. A munkaerők kirendelését az üzemi bizottság véleményének csatolása mellett kérheti minden kijelölt üzem vezetője, ha igazolja, hogy az illetékes miniszter az üzem alkalmazottait a munkaviszonyban való megmaradásra kötelezte, továbbá ha a területileg illetékes szakszervezeti munkaközvetítő iroda a munkaerőigénylést a szabad munkapiacról kielégíteni nem tudja. A kirendelt munkavállaló mentesül az igénybevétel alól, ha a behívást követő 24 órán belül igazolja, hogy a 7000/1945. M. E. sz. kormányrendelet 4. §-a értelmében mentességet élvez, vagy máris kijelölt üzemnél dolgozik, vagy pedig tiszti orvosi bizonyítvány értelmében a kijelölt munkára alkalmatlan. Az igénybevétel ellen halasztó hatállyal *nem* bíró jogorvoslatnak van helye a közmunkaügyi felügyelőhöz. *A kirendelt munkaerőnek a kollektív szerződések értelmében járó javadalmazásra van igénye* és egyébként is ugyanazok a jogok illetik meg, mint az üzem többi munkavállalóját. A kirendelt a munkából való elbocsátását méltánylást érdemlő okból bármikor kérheti a közmunkaügyi felügyelőtől. A kirendelésnek nem engedelmeskedő személyt a munkára elővezetik, ezenfelül ellene kihágási, súlyosabb esetben rendőri felügyelet alá helyezési eljárás indul.

KÖZGYŰLÉSEN KÉPVISELT PÁRTOK

Demokrata Néppárt. IV., Tolbuchin-körút 4. sz. I. em. Távbeszélő: 180—761. Elnöki szék betöltetlen. Főtitkár: dr. Barankovics István.

Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párt. Törvényhatósági frakció vezetője: *Bognár József.* Helyettese: dr. Csobányi Zoltán. Titkár: Kubinyi András. Budapesti központ IV., Reáltanoda-utca 8. 189—833, 834, 188—010. Budapesti propaganda-osztály IV., Reáltanoda-utca 8. 189—835. Budapesti th. titkárság Városháza 150. Budapesti főtitkár 188—010. Országos központ IV., Semmelweis-utca 1. 381—566, 182—260, 187—937, 381—555, 382—329, 187—930. *Budapesti kerületi pártszervezetek:* I., IV. Béla király-u. 6. 160—631. II., Széll Kálmán-tér 16. 161—585. III., Korona-tér 2. 162—251. IV., Pázmány Péter-tér 5. 187—373. V., Géza-utca 4. 122—216. VI., Teréz-körút 24/a. 120—453. VII., Wesselényi-utca 49. 422—303. VIII., Rákóczi-út 19. 225—051. IX., Üllői-út 19. 183—328. X., Kőrösi Csoma-utca 3. 383—156. XI., Mészöly-utca 6. 268—258. XII., Csaba-utca 18. 360—542. XIII., Váci-út 161. Lipót 518. XIV., Thököly-út 73. 120—916.

Magyar Kommunista Párt. Központi székhelye: Budapest, V., Akadémia-u. 17. Távbeszélő: 123—410. Nagybudapesti Pártbizottság: Budapest, VIII., Tisza Kálmán-tér 27. (Távbeszélő: 221—250 és 420—108.) A budapesti törvényhatósági csoport elnöksége: dr. Beér János, Katona János, Kádár János, Olt Károly, Széll Jenő. Titkár: Földes Mihály. Távbeszélő: 123—410 (15 mellékállomás.) A kerületi szervezetek címe és távbeszélőszáma: I., Krisztina-körút 139, (161—290); II., Fillér-u. 32, (161—210); III., Kiscelli-u. 102, (362—322); IV., Városház-u. 14., (185—950); V., Váci-út 14., (121—481); VI., Csengery-u. 68., (121—473); VII., Erzsébet-körút 49., (223—274); VIII., Kabók Lajos-u. 6., (188—600); IX., Köztelek-u. 8., (180—009); X., Halom-u. 31., (183—025); XI., Bartók Béla-út 39., (468—118); XII., Istenhegyi-út 8., (161—091); XIII., Fáy-u. 18., (Lipót 127); XIV., Vorosilov-út 51., (120—902.)

Magyar Radikális Párt. VI., Podmaniczky-utca 31., Távbeszélő: 123—981. Törvényhatósági frakció vezető elnöke: *dr. Csécsy Imre* és *Zsolt Béla.*

Magyarországi Szociáldemokrata Párt Főtitkársága. Palace-szálló, VIII., Rákóczi-út 43. Távb.: 122—680 (86, 87, 88, 89). — A Szociáldemokrata Párt Községi Frakciójának elnöke: *Millok Sándor*, titkára: *Vámos Sándorné*. Az *Intézőbizottság* tagjai: Bechtler Péter, Halász Alfréd, Kisházi Ödön, Millok Sándor, Pollák Ferencné, dr. Révész Mihály és Szakasits Árpád. (222—675.) — Kerületi szervezetek: *I. kerület:* Központ: Bécsi kapu-tér 8., távb.: 161—470. — *II. kerület.* Központ: Kapás-utca 46, távb.: 161—485. I. csoport: Mónus Illés-rakpart 44. távb.: 162—272, II. csoport: Marcibányi-tér 6., távb.: 160—294, III. csoport: Pasaréti-út 76., IV. csoport: Hunyadi János-út 2. — *III. kerület.* Központ: Selmeczi-utca 14—16., távb.: 162—239, I. csoport: Toronya-utca 8., II. csoport: Emőd-utca 54., III. csoport: Ürömi-utca 4., IV. csoport: Szentendrei-út 123. — *IV. kerület.* Központ: Királyi Pál-utca 9., távb.: 185—080. II. csoport: Semmelweis-utca 17. távb.: 187—016. — *V. kerület.* Központ: Szent István-körút 18., távb.: 121—552, külső csoport: Visegrádi-utca 48., távb.: 123—603, belső csoport: Akadémia-utca 1., távb.: 122—575, középső csoport: Szent István-körút 18., távb.: 121—552. — *VI. kerület.* Központ: Andrássy-út 41., távb.: 220—201, I. csoport: Dévay-utca 13., távb.: Lipót 305, II. csoport: Benczúr-utca 43., távb.: 228—432, III. csoport: Izabella-utca 71., távb.: 121—853, IV. csoport: Andrássy-út 41., távb.: 220—201. — *VII. kerület.* Központ: Dohány-utca 76., távb.: 222—285, I. csoport: Erzsébet-körút 44., távb.: 223—873, II. csoport: Erzsébet-körút 41., távb.: 227—260, III. csoport: Rottenbiller-utca 12., távb.: 225—291, IV. csoport: Damjanich-utca 35., távb. 428—155. — *VIII. kerület.* Központ: József-körút 46., távb.: 221—643, I. csoport: Tömő-utca 56., II. csoport: Práter-utca 24., III. csoport: Teleki-tér 6., IV. csoport: Népszínház-utca 19., távb.: 125—898, V. csoport: József-körút 46., távb.: 221—643. — *IX. kerület.* Központ: Ferenc-körút 2—4., távb.: 186—001, I. csoport: Lónyay-utca 22., II. csoport: Sobieski János-utca 28., távb.: 424—932. — *X. kerület.* Központ: Füzér-utca 13., távb.: 183—012, I. csoport: Ciprus-utca és Hungária-körút sarok, II. csoport: Üllői-út 124/b, III. csoport: Füzér-utca 13. — *XI. kerület.* Központ: Bartók Béla-út 52., távb.: 468—188, I. csoport: Mányoki-út 16. — *XII. kerület.* Központ: Alkotás-utca 13., távb.: 161—022, I. csoport: Diana-utca 19/b (Sashegy), II. csoport: Költő-utca 11. (Szabadsághegy.) — *XIII. kerület.* Központ: Váci-út 98., távb.: 385—142, I. csoport: Váci-út 98., távb.: 385—142, II. csoport: Váci-út 29., III. csoport: Róbert Károly-körút 72., IV. csoport: Reitter Ferenc-utca 44., V. csoport: Újpalotai-út 12., VI. csoport: Lomb-utca 30—32. — *XIV. kerület.* Központ: Thököly-út 80., távb.: 120—901, I. csoport: Thököly-út 80., távb.: 120—901, II. csoport: Bosnyák-utca 3., III. csoport: Jerney-utca 51., IV. csoport: Vorosilov-út 1., V. csoport: Erzsébet királyné-út 76., VI. csoport: Miskolci-út 7/b. — *XV. kerület.* Központ: Remény-utca 6/b, távb.: 120—975.

Nemzeti Parasztpárt. Országos központja: VI., Andrássy-út 25. Távbeszélő: 221—220, 221—226, 221—227, 221—228, 221—229. Pártelnök: *Veres Péter*. Alelnökök: dr. Erdei Ferenc és Kovács Imre. Pártigazgató: dr. Medve Zsigmond. Közigazgatási osztály: Székely Béla. I. ker. szervezet. Pártiroda: Tárnok-u. 2. Távbeszélő: 161—372. Párthelyiség: Koronaőr-u. 10. II. ker. szervezet. Párthelyiség: Széll Kálmán-tér 6. III. ker. szervezet. Párthelyiség: Bécsi-út 181. Távbeszélő: 162—272. IV. ker. szervezet. Párthelyiség: Kecskeméti-u. 6. V. ker. szervezet. Párthelyiség: Szent István-körút 15. II. udv. Távbeszélő: 121—547. VI. ker. szervezet. Párthelyiség: Podmaniczky-u. 45. Távbeszélő: 121—463. VII. ker. szervezet. Párthelyiség: Damjanich utca 9. Távbeszélő: 225—217. VIII. ker. szervezet. Párthelyiség: Eszterházy-u. 24. Távbeszélő: József 389. IX. ker. szervezet. Párthelyiség: Mester-u. 5. II. 18. Távbeszélő: József 391. X. ker. szervezet. Párthelyiség: Harmat-u. 7. XI. ker. szervezet. Párthelyiség: Bartók Béla-u. 31. Távbeszélő: 258—030. XII. ker. szervezet. Párthelyiség: Böszörményi-út 38. XIII. ker. szervezet. Párthelyiség: Váci-út 39. Távbeszélő: Lipót 589. XIV. ker. szervezet. Párthelyiség: Bosnyák-tér 4. I. e. Távbeszélő: 120—868.

Polgári Demokrata Párt. Központi iroda: VI., Andrássy-út 43. I. Távbeszélő: 420—146. A községi frakció vezetője: *dr. Kabakovits József*, titkár: Pakots György. Kerületi pártirodák: II., Török-utca 8. (Grémusz Ödön), III., Flórián-tér 14. (dr. Vas István), V., Szent István-körút 15. (dr. Blauner Mór), VI., Andrássy-út 43. (dr. Aradi Sándor), VII., Erzsébet-körút 19. (Geguss Gusztáv), VIII., József-utca 11. (dr. Bársony Dezső), IX., Lónyay-utca 25. (dr. Szeifert Géza), X., Hölgy-utca 13. (dr. Payr Hugó), XI., Bartók Béla-út 11—13. (dr. Vajda Endre), XII., Vércse-utca 35. (dr. Varga Endre), XIII., Gömb-utca 31. (Geiringer Jenő).

Központi Húsvizsgáló Állomás. A szarvasmarhaközvágóhídon létesített intézmény, amely állatorvosai útján a piacon, csarnokok, húsipari feldolgozó telepek, konzervgyárak, kifőzdék, mészáros és hentesüzletek, vendéglők, éttermek, valamint a vidékről felhozott hússzállítmányok fokozott ellenőrzését van hivatva ellátni. A vizsgálatokat végző állatorvosok a romlott vagy a szabálytalanul forgalombahozott húsneműeket lefoglalják és azok elkobzásáról a kerületi elöljáróság intézkedik és a kihágási eljárást, amennyiben kihágás gyanúja fennforog, lefolytatják. A kihágási eljárás során történik intézkedés, hogy a lefoglalt és a közvágóhídra beszállított húsfélék elkoboztassanak, avagy a fél részére visszaadassanak.

KÖZKÓRHÁZAK.

A székesfőváros közkórházaiban 71 kórházi osztály, 6 központi, 1 physicotherápiai és 9 röntgenlaboratórium, valamint 8 prosectura van, amelyeknek orvosi munkáját egy központi igazgató és négy igazgató-főorvos vezetése alatt 85 főorvos, 14 végleges alorvos, 15 adjunktus, 1 rendelőorvos, 81 alorvos, 148 segédorvos és 2 fizikus látja el, míg az orvosi adminisztratív munkát négy főorvos-titkár és egy alorvos-titkár végzi, a központi ágynyilvántartóban pedig 1 alorvos-titkár és 2 alorvos teljesít szolgálatot. Az ápolószemélyzet létszáma 1245. A gazdasági kezelést 5 kórházi gondnok vezetése alatt 118 hivatalnok, 56 altiszt, 1085 munkás, 169 műszaki és gépüzemi munkás látja el. A székesfővárosi közkórházak élén az igazgatás egységes irányítása és ellátása, valamint szakszerű felügyelet és ellenőrzés gyakorlása céljából a közkórházi központi igazgató áll, aki egyúttal az egyik kórházcsoport igazgató-főorvosa is. A székesfőváros közkórházai öt kórházcsoportra oszlanak. I. A Szent Rókus-kórházcsoporthoz tartozik a Szent Rókus központi közkórház, a Kun-utcai fiókkórház, az Alföldi-utcai szülő- és nőbeteg-osztály, a Madarász-utcai csecsemő- és gyermekkórház és az Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet. II. A Szent István-kórházcsoporthoz tartozik a Szent István-közkórház, a Maglódi-úti Bajcsy-Zsilinszky-közkórház és a Gizella királyné-szülőosztály. III. A Szent László-közkórház magában foglalja a heveny fertőző betegek osztályait. IV. A Szent János-kórházcsoporthoz tartozik a Szent János-közkórház és a Szent Margit-fiókkórház. V. Alsóerdősori közkórház. *Közkórházak Központi Igazgatósága* VIII., Gyulai Pál-u. 2. Távbeszélőszám: 125—896. Központi igazgató: *dr. Zalka Ödön*, helyettese: *dr. Hollán Henrik*. *I. Szent Rókus-kórházcsoport.* Igazgató-főorvos: *dr. Zalka Ödön.* A Szent Rókus központi közkórház (távbeszélőszám: 188—289, 187—205, 188—605) építése a legújabb beruházásoktól eltekintve 1,643.716 aranykorona 01 fillérbe került. A kórház a Gyulai Pál-utca, Rákóczi-út, Rákosi Jenő-utca és Stáhly-utca által határolt 4.644·15 négyszögöl kiterjedésű telken épült és hozzátartozik a Stáhly-utca 7. számú 432·76 négyszögöl kiterjedésű ház, amely orvosi és tisztviselői lakások és néhány műhely elhelyezésére szolgál. A Kun-utcai fiókkórház (távbeszélőszám: József 269) 1237 négyszögöl kiterjedésű telkének vételára 349.234 aranykorona. Az Alföldi-utcai szülő- és nőbeteg osztályt (távbeszélőszám 227—619) a Kun-utcai fiókkórház területén, de attól elkülönítetten állították fel. A Madarász-utcai csecsemő- és gyermekkórház építési költsége az 1916. évi 80 millió koronás kölcsön terhére 708.816 K 93 f és 667.785 P 14 f. Az osztály 2337 négyszögöl területen épült. Az Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet (azelőtt Bakáts-téri szülő- és nőbetegosztály) (távbeszélőszám: 188—781) 402·85 négyszögöl kiterjedésű telkének és épületének vételára az 1917. évi 172. kgy. sz. határozat és 23.250. belügyminiszteri számú leirat alapján 463.962 K volt, fölszerelésére pedig a községi háztartás terhére 71.915 K 21 fillért fordítottak, tehát az összes költség 535.877 K 21 fillér volt. A kórházban az 1936. óta a rádiumkezelést igénylő betegek nyernek elhelyezést, ágyainak száma: 100. *II. Szent István kórházcsoport* Igazgató-főorvos: *dr. Melly Béla.* A Szent István-közkórház (távbeszélőszám: 183—245, 181—366, 180—098, 227—613) felépítése a legújabb gyökeres helyreállítási költségektől eltekintve 5,001.013 K 29 fillérbe került. A kórház a Nagyvárad-tér, Lenkey-utca, Gróf Haller-utca és a Vágóhíd-utca által határolt 15.830·14 négyszögöl kiterjedésű városi telket foglalja el. A Bajcsy-Zsilinszky-közkórház (távbeszélőszám: 186—358) — éppen úgy, mint 150 év előtt a Szent Rókus-kórház — szegényházi kórháznak indult és az építkezés befejezése alkalmával alakították át közkórházi célokra. A Gizella királyné-szülőosztály az Anya-, Csecsemő- és Gyermekvédelmi Központ Zita királyné Alapítványi Intézetnek a székesfőváros kezelésbevételével alakult. Az átvétel alkalmával Jászberényi-úti szülő- és nőbetegosztály elnevezést nyert. Újabban a kórház elnevezése Gizella királyné szülő- és nőbetegosztály (távbeszélőszám: 183—088). *III. Szent László-közkórház* (távbeszélőszám: 182—207, 227—675, 185—660). Igazgató-főorvos: *dr. Cseley József.* Felépítése a legújabb gyökeres helyreállítási költségektől eltekinve 5,159.503 K 30 fillér volt. A kórház a Gyáli-út, Hétvezér-utca, Lenkey-utca és Hungária-körút által határolt 29.842·60 négyszögöl és 15.456·50 négyszögöl kiterjedésű városi telkeket foglalja el. *IV. Szent János kórházcsoport.* Igazgató-főorvos: *dr. Szinetár Ernő.* A Szent János-kórházba (távbeszélőszám: 360—577) beruházott összes tőkék 20,206.105 aranykorona 70 f. és 22.883,812.153 papiroskorona 21 f. értéket képviselnek. A kórház a Hieronymi-út, Kútvölgyi-út és Diós-árok által határolt telket foglalja el, összes területe 38.970 négyszögöl. A Szent Margit fiókkórház (távbeszélőszám: 362—334) felépítési költsége 594.514 K 98 f. A kórház a Bécsi-út, Fényes Elek-utca és Kiscelli-utca által határolt összes területe 9365·05 négyszögöl. *V. Alsóerdősori közkórház* (távbeszélőszám: 223—454, 224—019). Igazgató-főorvos: *Nagy Andor dr.* A kórház a Dohány-utca, Rózsák-tere, Péterffy Sándor-utca és Alsóerdősor által határolt 3684 négyszögöl kiterjedésű telken szegényház céljaira épült, amelyben azonban kórházszerű elhelyezést nyertek a szegényházakba felvett betegek is. 1938. év augusztus hótól kezdődően kizárólag szeretetotthonokba (szegényházak) beutalt, illetve felvett betegek elhelyezésére és gyógyítására szolgált az épület, mint a Szeretetotthonok kórháza. 1945. évi június 15.-től kezdve közkórházzá alakult át. Építési költsége 448.962 forint, felszerelési költsége 43.326 forint volt. A székesfőváros közkórházaiban összesen 7753 ágy van rendszeresítve, amelyek

közül 7140 közöskórtermi ágy, 613 különszobai ágy. Ezek az ágyak az egyes kórházak között a következőképen oszlanak meg: Szent Rókus-közkórház 578 közöskórtermi ágy, 52 különszobai ágy, Kun-utcai fiókkórház 206 közöskórtermi ágy, 5 különszobai ágy, Alföldi-utcai szülő- és nőbetegosztály 82 közöskórtermi ágy, 5 különszobai ágy, Madarász-utcai csecsemő- és gyermekkórház 189 közöskórtermi ágy, 18 különszobai ágy, Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet 79 közöskórtermi ágy, 21 különszobai ágy, Szent István-közkórház 1380 közöskórtermi ágy, 112 különszobai ágy, Bajcsy-Zsilinszky-közkórház 525 közöskórtermi ágy, 36 különszobai ágy, Gizella királyné szülőotthon 70 közöskórtermi ágy, 10 különszobai ágy, Szent László-közkórház 1426 közöskórtermi ágy, 100 különszobai ágy, Szent János-közkórház 1760 közöskórtermi ágy, 244 különszobai ágy, Szent Margit-fiókkórház 140 közöskórtermi ágy, 7 különszobai ágy, Alsóerdősori közkórház 705 közöskórtermi ágy, 3 különszobai ágy. A háborús események miatt a fönt felsorolt számú ágyak helyett a székesfőváros közkórházai csökkentett — jelenleg csak 5662 — ágyszámmal rendelkeznek. A közkórházakba a közegészségügyi törvény értelmében minden jelentkező beteget, aki a felvételi orvos megállapítása szerint gyógyintézeti kezelésre szorul, személykülönbség nélkül fel kell venni. A felvételt kereső beteg köteles azonban a közkórházi ápolási díjat 2 hétre előre lefizetni vagy fizetőképtelenségét szegénységi bizonyítvánnyal igazolni, vagy ha valamely betegsegélyző pénztárnak tagja, az illető pénztár beutaló lapját fölmutatni. Ezek nélkül a beteg csak akkor vehető fel, ha fertőző betegségben szenved, vagy a felvétel a betegség természeténél fogva sürgős. A betegek elhelyezésének könnyítésére szolgál a központi ágynyilvántartó, amely a közkórházak üres férőhelyeit állandóan számontartja és a betegek szétosztását irányítja.

A kórházi üzemi bizottságok tagjai: *Szent Rókus központi közkórház:* Elnök: *dr. Durkó Dezső.* Alelnök: *Medveczky Ferenc.* Jegyző: Molnos József. Rendes tagok: dr. Antal Pálné, Zeidler Sándorné, Blaskovits János, Pál Ferenc, Tömpe Zoltán, Lechmayer Jánosné, Ackermann Ilona. Póttagok: dr. Antal Pál, Bodó Kibédi Gyuláné, Oláh Sándor, Krupa Károly, Heim Anna, Kólyi István. *Kun-utcai és Alföldi-utcai fiókkórház:* Elnök: *Éri István.* Tagok: Kertész István, *dr. Gyöngyösi Ferenc,* Horváth Margit, Gyergyák Júlia. *Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet:* Elnök: *dr. Lehoczky Győző.* Alelnök: *Farkas Géza.* Jegyző: Ungár Vera. Tag: Bogdán Margit. *Szent István-közkórház:* Elnök: *Koczkás István.* Alelnök: *Dömösi József.* Jegyző: Szabó Rózsi. Rendes tagok: dr. Németh Jenő, Biró Mária, Nyári Hedvig, Laczkó Antal, Terdik Ferenc. Póttagok: Ehardt István, Horváth János, dr. Korényi Károly, Kubányi Károly, Meskó Károly, dr. Paál János, Székely Józsefné. *Bajcsy-Zsilinszky-közkórház:* Elnök: *Szabó László.* Alelnök: *dr. Kertész Tivadar.* Jegyző: Fekete Antal. Rendes tagok: Steckbauer Lajos, Bitskey Károlyné, Kelecsényi Vazul. Póttagok: dr. Budai István, Simonfalvy Lajos, Horváth Ferenc, Hajdu József, Bartos Erzsébet, Simon Róza. *Gizella királyné szülő- nőbeteg osztály:* Elnök: *Saksó Erzsébet.* Alelnök: *dr. Busztin Anna.* Jegyző: Minik Mária. Rendes tag: Baranyai István. Póttagok: Szilágyi Lajosné, Réz Ilona. *Szent László-közkórház;* Elnök: *Lesznik Károly.* Alelnök: *Asztalos Gábor.* Jegyző: Ranga Sándor. Rendes tagok: dr. Szolga Pál, Sperber Jánosné, Klein Margit, Kusicza József. Póttagok: Végh Mihály, Várady Miklós, Tokai Pál, dr. Danis László, Pozsgai Ferencné, Futó Margit, Kovács I. Lajos. *Szent János-közkórház:* Elnök: *Bak Erzsébet.* Alelnök: *dr. Wallenstein Árpád.* Jegyző: dr. Reinits Lászlóné. Rendes tagok: dr. Borcsányi Endre, özv. Kovács Józsefné, Molnár Sándor, Tőzsér József, Somlai Erzsébet. Póttagok: dr. Simon László, dr. Payr Zita, Török Erzsébet, Hassmann Jánosné, Belle István, Réti Jenő, Kurcz Ferenc, Szentkuthy Emil. *Szent Margit-közkórház:* Elnök: *Gazdag István.* Alelnök: *Benedek Margit.* Rendes tagok: dr. Lőrinc László, Dömötör Júlia. Póttagok: Harcsás Ferenc, Maróti Péter. *Alsóerdősori közkórház:* Elnök: *Seregi Jenő.* Alelnök: *Varga István.* Jegyző: Szabó István. Rendes tagok: Hatolkay Szaniszló, dr. Wilheim Dezső, Bódi Sándorné, Vidám Jánosné. Póttagok: dr. Kovács József, Kovács István, Molnár Mihály, Bertha József, Virág Istvánné.

Közmunka. Lásd: Közérdekű munkaszolgálat c. a.

Közmunkakötelezettség. A 4000/1945. M. E. sz. rendelet értelmében minden 18—60 éves férfinak és 18—42 éves nőnek havi 4 napon át természetbeni közmunkát kell végeznie. A közmunkakötelezettség közmunkaváltság fizetésével megváltható. *A közmunkakötelezettség alól csak a rendelet 3. §-ában felsoroltak mentesek,* nevezetesen a teljesen munkaképtelen és emellett jövedelem nélküli szegények; a terhes és gyermekes anyák, ha szolgálati viszonyból származó jövedelmen kívül más jövedelmük nincsen; továbbá a legalább 25 lélek által lakott házak házmegbízottai és a háztömbmegbízottak.

Közmunkanyilvántartó hivatal (volt népmozgalmi nyilvántartó hivatal) foglalkozik a közérdekű munkakötelezettek nyilvántartásával, a közmunkaváltság befizetésének ellenőrzésével, a személyazonossági igazolványok kiadásával és nyilvántartásával.

KÖZMUNKA- ÉS KÖZÉRDEKŰ MUNKASZOLGÁLAT ALÓLI MENTESSÉG JOGCÍME ÉS IGAZOLÁSA

A mentesség csak arra az időtartamra szól, ameddig az arra okul szolgáló körülmény fennforog. A mentesség igazolása, ott ahol annak módja külön nincs előírva, a mentesség okául szolgáló körülmény bizonyítására általában alkalmas irattal történik.

A mentesség címe:	*Közmunka alól:*	*Közérdekű munka alól:*
Anyák (L. Nők)		
Állatorvos	*nem mentes*	*mentes*, ha igazolja, hogy gyakorlatot folytat
Ápolószemélyzet	*nem mentes*	*mentes*, ha igazolja, hogy gyakorlatot folytat
Deportált	*csak természetbeni* km. alól, a visszatéréstől számított két hónapig, amennyiben a *váltságot pontosan fizeti*	*ideiglenesen*, mint a közmunka alól
Egyetemi hallgató	mint a tanulók	*nem mentes*
Diakonissza	ugyanúgy, mint a szerzetesek	*nem mentes*
Élelmiszerkereskedő	*nem mentes*	*mentes*, ha hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy nélkülözhetetlen
Fegyverviselésre jogosult alakulat tagja	*csak természetbeni km. alól, ha a váltságot pontosan fizeti*	*mentes*
Gyógyszerész	*nem mentes*	ugyanúgy, mint az állatorvos
Hadbavonult családtagjai	*ideiglenesen mentesek*, ha büntetőjogi felelősséggel kijelentik, hogy a család egyúttes jövedelme tíz napszámbért nem halad meg.	*nem mentesek*
Hadifogoly	ugyanúgy, mint a deportált	ugyanúgy, mint a deportált
Hadirokkant	*mentes*, ha legalább 50%-on felüli (az ellátási járulék kifizetésére vonatkozó legutolsó postautalvány értesítő szelvényével igazolja)	*mentes*, ha legalább 50%-on felüli (az ellátási járulék kifizetésére vonatkozó legutolsó postautalvány értesítő szelvényével igazolja)
Ház- és háztömb megbízott	*ideiglenesen mentes*, ha a háznak 25-nél több lakója van.	*nem mentes*
Iparosok	*nem mentesek*	mint az élelmiszerkereskedő
Képviselő	*nem mentes*	*mentes*
Közalkalmazott	*nem mentes*	*mentes*, míg tényleges szolgálatban áll
Közérdekű tevékenységet folytató személy	*ha miniszteri igazolványa van, csak a természetbeni km. alól*, amennyiben a közmunkaváltságot pontosan fizeti	(a rendes foglalkozásánál kell nézni)
Közlekedési (csak közforgalmú) vállalatok alkalmazottja	*nem mentes*	*mentes*
Külföldi állampolgár	*mentes*, ha adóhivatali igazolvánnyal igazolja, hogy jövedelemadó-fizetésre sem köteles (ha egy évnél nem régebbi ideje lakik itt, útlevél is elegendő)	*mentes*
Lelkész	*csak a természetbeni km. alól*, ha a váltságot pontosan fizeti	*mentes*
Mezőgazdasági üzem tulajdonosa, bérlője, vezetője	*nem mentes*	*mentes*, ha 5 kat. holdnál nagyobb területen gazdálkodik
Munkaképtelen	*mentes*, ha tiszti (hatósági) orvosi bizonyítvány mellett helyhatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy *havi jövedelme* tíz napszámbért nem halad meg.	*mentes*, ha 50%-os munkaképtelenségét, vagy azt, hogy a kijelölt munkát elvégezni nem tudja, tiszti (hatósági) orvosi bizonyítvánnyal igazolja
Nők	*mentesek, ha terhesek*; vagy ha háztartásukban egy 6 évesnél vagy két 8 évesnél, vagy három 14 évesnél fiatalabb *gyermekük él* és büntetőjogi felelősség mellett kijelentik, hogy *jövedelmük nincs, vagy csak szolgálati vagy munkabérviszonyból származó jövedelmük van*	*mentesek*, ha terhesek; *vagy* gyermekük, vagy hajlott korú hozzátartozójuk él velük egy háztartásban, *vagy* ha családjuk háztartását kizárólag maguk látják el.

A mentesség címe:	*Közmunka alól:*	*Közérdekű munka alól:*
Orvosok	*nem mentesek*	*mentesek*, ha igazolják, hogy tényleges gyakorlatot folytatnak
Pékek	*nem mentesek*	mint az élelmiszerkereskedők
Szerzetesek, apácák	csak természetbeni km. alól, ha a váltságot pontosan fizetik	*nem mentesek*
Szülésznő,	*nem mentes*	mint az ápolószemélyzet
Tanár, tanító	*nem mentes*	*mentes*, ha igazolja, hogy nyilvános tanítóintézetben tanít
Tanuló	csak 24 éves korig és *csak a szorgalmi idő* tartama alatt. *Szünidőben természetbeni munkára egyhuzamban 24 napig kell igénybevenni*	*mentes*, ha igazolja, hogy nyilvános tanintézetben tanul
Vakok	ugyanúgy, mint a munkaképtelenek	*mentesek*
Védőnő	*nem mentes*	mint az ápolószemélyzet

Közmunkatanács. Lásd: Fővárosi Közmunkák Tanácsa c. a.

Közmunkák ajánlati feltételei. Lásd: Ajánlati feltételek a fővárosi versenytárgyalásokon c. a.

Közoktatásügyi Filmintézet. Minthogy a főváros ostroma alkalmával a II., Kapás-u. 56. szám alatti épület, amelyet a főváros az Oktatófilmkezelőség céljára bérbevett, teljesen tönkrement, a Közoktatásügyi Filmintézet a II., Jurányi-utcai községi iskolaépületnek néhány helyiségében nyert elhelyezést. A Közoktatásügyi Filmintézet feladatául tűzte ki, hogy a tanulóifjúságot mielőbb ismét oktatófilmekhez és vetítési lehetőségekhez juttassa. Ennek érdekében a romok alól mentette ki az értékes filmszalagokat, vetítőgépeket s a vetítéshez szükséges egyéb értékes felszereléseket. A sérült filmszalagokból szétvagdalással 34 különféle témájú oktatófilmet állított össze az intézet 285 másolatban. Az intézet megállapította, hogy a községi iskolák keskenyfilmvetítőgépjeinek mintegy $^1/_3$ része teljesen elpusztult, a megmaradt gépek mindegyikét át kell vizsgálni és az esetleges töréseket, vagy hiányosságokat kijavítani, illetőleg pótolni kell.

Központi Javítóműhely. Lásd: Budapest Székesfőváros Központi Javítóműhelye c. a.

Községi fiúotthon. Lásd: Fiú- és leányotthon c. a.

Községi iparrajziskola. Lásd: Iskolák c. a.

Községi közszolgáltatások. A főváros közjövedelmeinek legjelentősebb tényezője s a háztartás legtekintélyesebb bevételi forrása az adók hozama. A főváros autonóm adóztatási joga a székesfőváros közigazgatásáról alkotott 1930: XVIII. tc. életbeléptetéséig az 1872: évi XXXVI. tc. 3., 10. és 19. §-aiban foglalt rendelkezésein alapult. E törvényes rendelkezések biztosították a fővárosnak, hogy önkormányzati hatáskörében szabályrendelet keretében, vagy ezzel egyenrangú intézkedésben közvetett államadókra is vethetett ki pótlékot, a városban és annak területén illetékeket, helypénzeket, vámokat szedhetett s az állam által igénybe nem vett új adókat hozhatott be, végül, hogy az összes önkormányzati és közigazgatási költségeinek fedezésére a közvagyon jövedelmein felül az állami egyenesadók után községi adópótlékot szedhetett. A főváros által életrehívott adók nagyobbik része az idézett jogforrásra vezethető vissza, míg egyes újabb, az államkormányzat részéről átengedett adók — az illető adónemnél feltüntetett — más törvényes rendelkezéseken alapszanak. A főváros által szedett adók részben egyenesadók, amennyiben a vagyonból származó jövedelmet, illetőleg a keresetet terhelik, részben fogyasztási adó, illetve fogyasztási adójellegűek, de ezek mellett szerepet játszanak a főváros háztartásában a kifejezett céladók is. Az 1930: XVIII. tc. a 73. §-ában szabályozza újból ezt a kérdést, kimondván egyfelől, hogy a székesfőváros háztartásában szükséges kiadásokat rendszerint *a)* a vagyon jövedelméből, *b)* az állami adók után kivetett községi pótadókból, *c)* az állam által átengedett egyenes- és közvetett adójövedelmekből, *d)* önálló városi közszolgáltatásokból, *e)* illetékekből, vámokból, helypénzekből és díjakból kell fedezni. Ez a törvényszakasz újból törvénybe iktatja a már az 1872: XXXVI. tc. 10. §-ában, továbbá az 1927: V. tc. 45. §-ában is kifejezésre jutott azt a rendelkezést, hogy »a székesfőváros csak olyan közszolgáltatásokat állapíthat meg és vethet ki, amelyeknek igénybevételére a székesfővárost törvény, törvényes felhatalmazáson alapuló miniszteri rendelet, vagy szabályrendelet jogosítja fel vagy kötelezi«.

Községi kötelékbe való felvétel. Valamely belföldi községben illetőséggel bírók kérhetik Budapest székesfőváros községi kötelékébe való felvételüket négy évi budapesti helybenlakás és budapesti községi adózás nélkül is az 1886. évi XXII. tc. 11—14. §§ alapján. A községi kötelékbe való felvétel hatósági díja 500.000 pengő, közszolgálati és magánalkalmazottaknak, valamint munkásoknak 250.000 pengő, kiállítási díja 20.000 pengő, a kérvény és mellékletei iktatási, illetve

mellékleti illeték alá esik. A községi kötelékbe való felvételt tanusító illetőségi bizonyítványt 20.000 pengős állami okirati bélyeggel kell ellátni. Szegényjogon községi kötelékbe való felvétel nincs. Ha a felvételt kérő 2 év óta helyben lakik, vagy nem lakik itt, de 2 év óta adózik, felvétele nem tagadható meg. Település nélküli kérelem esetén az esetleges elutasítás nem fellebezhető meg. Szükséges okmányok: kérvény, leszármazást igazoló anyakönyvi okmányok, valamely belföldi község illetőségi bizonyítványa, lakbizonylat és adókönyvek vagy adószámlakivonat. A kérvényt a polgármesteri IV. ügyosztályban (Központi városháza) kell benyujtani.

Községi kötelékbe való felvétel díja. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Községi hatósági díjak. A székesfőváros hatósági díjat szed a székesfőváros hatóságai részéről kiadott bizonyítványok, engedélyek és jogosítványok után, továbbá a különböző hatósági cselekmények és hivatalos eljárások után is, abból az elvből kiindulva, hogy helyes és jogos mindazon hatósági ténykedések után díjat kiróni, ahol magánérdekből hatósági szolgáltatás vétetik génybe vagy ahol a hatóság cselekményéből, engedélyéből a kérelmezőre jogi vagy anyagi előny származik. A hatósági díjak mértékét a törvényhatóság bizottságának közgyűlése a 188/1927., illetve a 176/1937. kgy. számú határozatával állapította meg. A jogorvoslatok tekintetében az érvényben levő jogszabályok rendelkezései az irányadók.

Községi Takarékpénztár. Lásd: Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár c. a.

Közszállítási ajánlati feltételek. Lásd: Ajánlati feltételek a fővárosi versenytárgyalásokon c. a.

Közszállítók adóigazolásai. Az adólerovás teljesítését, illetőleg a fennálló hátralék összegének az igazolását a közszállítók részére az illetékes kerületi adószámviteli osztályok szolgáltatják ki.

Közszolgáltatások. Lásd: Községi közszolgáltatások c. a.

Közterületek, gyalogjárdák használatának engedélyezése. Földberögzített árusító épület céljára a székesfőváros pesti oldalán csak a Hungária-körúton kívül, a budai oldalon pedig csak a Szépvölgyi-úttól északra fekvő területeken adnak területfoglalási engedélyt. A közterületfoglalási engedélyt a rendőrség főkapitányával egyetértésben és a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a hozzájárulásával a polgármesteri V. ügyosztály adja. Mellékelendők: a hadirokkantságot igazoló helyhatósági bizonyítvány, helyszínrajz és a tervezett árusító épület tervrajzai; dohányárusító épület engedélyezése iránti kérelemnél ezen felül a dohányárusítási engedély másolata vagy a dohányárusítási engedély megadását kilátásba helyező pénzügyigazgatósági végzés. Lásd még a Járdafoglalás vagy Utcai árusítás cím alatt.

Közterületfoglalási díjak. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Közterületfoglalási eljárási díjak. Lásd: Hatósági eljárási díjak cím alatt.

Közterülethasználati díjak. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Közterületi járóműőrzés. Járómű (kerékpár, motorkerékpár, autó) őrzésére szükséges közterület átengedését az illetékes ker. elöljárónál kell kérni.

Köztisztasági ügyekben panaszokat a kerületi tiszti orvosnál lehet benyujtani.

Köztisztviselők kölcsöne ügyében történő hatósági orvosi vizsgálatot a kerületi tiszti orvos végzi, amelynek eredményét a Pénzintézeti Központtól nyert nyomtatványra vezeti rá.

Kutyaadó. Lásd: Ebadó c. a.

Kutyatartás. Lásd: Ebtartás c. a.

L

LAKÁSOK HELYREÁLLÍTÁSA.

A háborús viszonyok következtében lakhatatlanná vált lakások helyreállításáról szóló 10.300/1945. M. E. sz. rendelet egyes intézkedéseinek végrehajtása az alábbi irányelvek szerint történik:

1. a tulajdonos által végeztetett helyreállítás. Abban az esetben, ha a helyreállítást a tulajdonos kívánja elvégeztetni, a vonatkozó eljárást R. a következő esetek szerint különbözőképen szabályozza: *a)* a helyiségekre vonatkozólag bérleti jogviszony nem áll fenn; *b)* bérleti jogviszony áll ugyan fenn, de a bérleményt nem használják; *c)* a bérlő a helyiségeket használatban is tartja.

A) *Ha a helyreállítandó helyiségek tekintetében bérleti jogviszony nem áll fenn,* a tulajdonos a helyreállított bérleményt mind a bérlő kiválasztása, mind pedig a bér megállapítása tekintetében szabadon bérbeadhatja. (R. 5. §.)

A tulajdonos ilyen esetben az illetékes kerületi elöljárónak bejelenti a helyreállítási munkálatok elvégeztetésére irányuló szándékát és büntetőjogi felelőssége tudatában bejelenti, hogy a bérleményre vonatkozóan bérleti jogviszony nem áll fenn. A lakásügyi hatóság a bejelentést

csak akkor veszi figyelembe, ha a helyreállításra vállalkozó háztulajdonos a bejelentéshez az illetékes kerületi mérnöki hivatal igazolványát csatolja. Ennek az igazolványnak azt kell bizonyítania, hogy a helyreállítani szándékolt bérlemény legalább oly mértékben sérült, hogy lakhatásához — a Magyar Közlönyben folyamatosan közölt indexszámok alapján 1945. évi június hó 1. napjára visszaszámított összegben — előreláthatólag a bérlemény 1939. évi szeptember hó 1. napján érvényben volt évi bérének hatszorosát, illetőleg az 1939. évi augusztus hó 31. napját követően épült vagy átalakított házakban a bérlemény első ízben fizetett évi bérének háromszorosát meghaladó költséggel járó helyreállítás szükséges. A fényűző jellegű költségeket, továbbá az üvegezés és festetés költségeit ennél az igazolásnál figyelembe venni nem lehet. Ha a tulajdonos bejelentéséhez az említett igazolást nem csatolja, a ker. elöljáró a bejelentés vételétől számított 24 órán belül határozattal hívja fel őt a hiány pótlására azzal a figyelmeztetéssel, hogy a bejelentést csak az esetben veheti figyelembe, ha a bejelentéssel élő az igazolást a határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül bemutatja. Amennyiben valótlan adatok bejelentésével a hatóságot félrevezeti, vagy egyéb módon a lakás igénybevételét megakadályozni szándékozik, eljárása büntetőjogi következményeket von maga után, ezen felül a bérlőül kijelölni szándékolt személy esetleges kárát is megtéríteni tartozik. A lakásügyi hatóság köteles az előbbiek szerinti igazolással felszerelt bejelentést az erre a célra szolgáló és a kerületi elöljáróságoknál felfektetendő nyilvántartójegyzékben azonnal előjegyezni és annak megtörténtéről a bejelentés hozzáérkezésétől számított 3 nap alatt a tulajdonos részére igazolványt adni. A nyilvántartó jegyzékben történt előjegyzéssel egyidejűleg a kerületi lakásügyi hatóság az egyes lakásokról vezetett megfelelő kartotékon is feljegyzi a bejelentés megtörténtét, mert a bejelentett bérleményt a lakásügyi hatóság igénybe nem veheti. A kartotékról megállapítandó, hogy a bérlemény tekintetében igénybevételi eljárás van-e folyamatban, illetőleg igénybevételt tartalmazó véghatározat végrehajtás előtt vagy alatt nincsen-e, mert — amennyiben a hatóság igénybevételt tartalmazó véghatározatot a bejelentést megelőzően még nem hozott — úgy a bejelentést követően ilyent már nem hozhat. A bejelentést követőleg az igénybevételre irányuló kérelmet a lakásügyi hatóságnak el kell utasítania, ha pedig ilyen határozatot korábban hozott, annak végrehajtását hivatalból azonnal fel kell függesztenie. Amennyiben a tulajdonos az igazolváby kézbesítésétől számított négy hónap alatt a helyreállítást elfogadható ok nélkül el nem kezdi, — a lakás újból igénybevehetővé válik. B) *Ha a helyreállítandó helyiségekre vonatkozóan bérleti jogviszony áll fenn, de a bérleményt nem használják*, a tulajdonos a bérletet rögtöni hatállyal felmondhatja. Itt az előbbiekben ismertetett eljárás azzal a változással nyer alkalamzást, hogy a lakásügyi hatóság a tulajdonosnak a helyreállítás megkezdéséről szóló bejelentéséből szerez tudomást az eljárás megindulásáról. A bejelentés alapján a helyreállító tulajdonost felhívják, hogy az illetékes kerületi mérnök igazolását mutassa be. Ennek megfelelően eszközli a hatóság a feljegyzéseket, mellőzi az esetleg folyamatban levő, vagy ezután meginduló eljárások során az igénybevételt és eszerint függeszti fel az igénybevételt tartalmazó véghatározat végrehajtását.

B) *Ha a tulajdonos a bérlő által használt sérült bérleményt állít helyre*, a bérlőtől helyreállítási pótlék fizetését követelheti. Ha a bérlő a pótlék fizetését nem vállalja, a tulajdonos a bérletet rendkívüli, illetőleg rendes felmondással megszüntetheti. Az ilyen felmondás azonban csak úgy érvényes, ha a tulajdonos a felmondás közlésével egyidejűleg a bérlő részére más bérleményt ajánl fel. A felmondás közlése alkalmával egyúttal meg kell küldeni az illetékes lakásügyi hatóságnak arra vonatkozó határozatát is, hogy a bérleményt más bérlő részére igénybevenni nem kívánja. Ezért a tulajdonosnak a felajánlani kívánt bérlemény megjelölésével az illetékes kerületi elöljárónál bejelentést kell tennie és a fent megjelölt tartalmú határozat kiadását kell kérnie. A kerületi elöljáró a kérelemnek megfelelő tartalmú határozat meghozatalát csak akkor tagadhatja meg, ha a bérlemény igénybevétele iránt más személy a bejelentést megelőzően terjesztett elő már kérelmet. Ellenkező esetben a kérelmet teljesíteni kell. A lakásügyi hatóság a bejelentést az erre a célra felfektetendő nyilvántartó jegyzékbe, valamint a kartotékon feljegyzi, egyúttal a kartotékon a tulajdonos által kiadni kért határozat kézbesítésének napját is feltünteti. A bérleményt a határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt más személy részére igénybevenni nem lehet. Ha a bérlő a felmondás érvényességét elismeri, idevonatkozó nyilatkozatát a tulajdonos bemutatja a lakásügyi hatóságnak és a kerületi elöljáró a tulajdonos kérelmére a felmondás érvényességét elismerő bérlőt a felajánlott bérlemény bérlőjéül kijelöli. A kerületi elöljáró a kijelölést tartalmazó véghatározatát a kérelem hozzáérkezésétől számított 3 nap alatt köteles meghozni. Attól a naptól számított 8 napon belül, amelyre a felmondás szól, a bérlőnek a felajánlott bérleménybe be kell költöznie, mert — ha önhibájából nem költözik be — a hatóság a helyiségek bérlőjéül más személyt jelölhet ki. Ha a bérlő a felmondást nem fogadja el, a tulajdonos a felmondás érvényességének kimondása iránt pert indít. Ha a tulajdonos a perindítást igazolja, ez a körülmény a nyilvántartójegyzékben és a kartotékon megjelölendő, mert ez időtől a per jogerős befejezéséig az előjegyzés hatálya meghosszabbodik és a felajánlott bérleményt más személy részére igénybevenni nem lehet. Ha a bíróság a felmondást érvényesnek nem mondja, illetőleg, ha a bérlő a bíróság által megküldött határozat jogerőre emelkedésétől számított 8 napon belül a felajánlott bérleménybe önhibájából nem költözik be, a hatóság annak bérlőjéül más személyt

SZIKRA

IRODALMI ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT, NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Lapüzeme: Budapest, VIII., József-körút 5.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

KÖZSÉGI ÉLELMISZERÁRUSÍTÓ ÜZEME

az alábbi fióküzlethálózattal áll a közönség rendelkezésére:

Baross-utca 86.
Bem-utca 24.
Bécsi-út 88—92.
Bosnyák-téri piac
Budagyöngye
Bulyovszky-utca 28.
Béke-tér
Bimbó-utca
Batthyány-tér
Belügyminisztérium
Dávid Ferenc-utca
Elek-utca 22.
Eörs vezér-út
Fehérvári-úti piac
Ferdinánd-téri piac
Ferenc-körút 1.
Fiumei-út 65.
Flórián-tér 14.
Ferdinánd-tér (zöldség)
Fő-utca 71.
Garay-tér
Gyáli-út 25.
Gróf Haller-utca 8—10.
Gróf Klebelsberg Kunó-utcai vásárcsarnok
Garay-utca 19.
Gerlóczy-utca
Hunyadi-tér 4.
Hengermalmi-út
József-körút 10.
József-körút 83.
Királyhágó-utca 7.
Klauzál-téri vásárcsarnok
Kolossy-téri piac
Kórház-utca
Kálvária-tér
Kerepesi-út 140.
Községi Kenyérgyár
Klauzál-tér (zöldség)
Kapisztrán-tér
Kún-utca 3.
Lehel-tér
Lenke-tér
Lövölde-tér
Madách Imre-tér 1.
Martinovits-téri piac
Mészáros-utca 12.
Mosonyi-utcai rendőrlaktanya
Mátyás-tér
Magdolnaváros
Marhavágóhídi elosztó
Nagymező-utca 35.
Németvölgyi-út 132.
Óbudai Gázgyár
Országos Vásártér
Országos Társadalombiztosító Intézet
Pongrácz-út
Pénzügyminisztérium
Rákóczi-téri csarnok
Rákóczi-út 80.
Római-fürdő
Röppentyű-utca 11.
Simor-utca 55—57.
Soroksári-út 58.
Svábhegy, Templom-tér
Széna-tér 1.
Szabó József-utca 3.
Széna-tér (zöldség)
Szent László-tér 2.
Teleki-téri piac
Törökvész-utca
Torbágyi-út
Üllői-út 121.
Üllői-út 124.
Ürömi-utca 60—62.
Újpalotai-út
Váci-út 170/b
Váci-út 82.
Vámház-körút, csarnok
Visegrádi-utca 1.
Váli-út 5.
Városmajor-utca
Vörösvári-út
Zugliget, Szarvas-tér
Zrínyi-utca

Központi telep és igazgatóság: IX., Soroksári-út 58. sz.

Telefon: 380—518, 382—247

BIARRITZ

KÁVÉHÁZ ÉTTEREM

*

V., Kossuth Lajos-tér 18.

*

Esténkint cigányzene

*

A LEGKELLEMESEBB
DUNAPARTI TERRASZ

KISPESTI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Központi iroda:

V. KER., SAS-UTCA 16. SZ.
Telefon: 120—236

Gyár:

PESTSZENTLŐRINC, FÁY-U. 2. Telefon: 183—420

Postatakarékpénztári csekkszámla:

19.749. szám.

Bankösszeköttetés:

Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület központja

Fonó, szövő, előkészítő, festő, nyomó, kikészítő, kartonizáló üzemek

jelölhet ki. *Ha a tulajdonos a bérlemény helyreállítását a R. hatálybalépte előtt kezdte meg, vagy fejezte be,* a rendeletben biztosított jogok őt azzal a feltétellel illethetik meg, hogy a bérleményre vonatkozóan a végrehajtási utasítás hatálybalépésekor, tehát 1946. évi január hó 12-én bérleti jogviszony nem állott fenn.

II. A bérlő által végeztetett helyreállítás. A bérleményt helyreállítani szándékozó bérlő — ha csak nem rendelkezik kezdettől már a tulajdonos hozzájárulásával — köteles a tulajdonost felhívni a helyreállítás elvállalására. Ha a tulajdonos a felhívásra nem válaszol, vagy a helyreállítást nem vállalja, továbbá, ha az elvállalt helyreállítási munkálatokat 30 nap alatt nem kezdi meg, vagy a megkezdéstől számított 60 nap alatt nem fejezi be, a bérlő jogosult a tulajdonos hozzájárulása nélkül is helyreállítani. A helyreállítás elvégeztetésére a lakásügyi hatóság által kijelölt bérlő is jogosult. A bérlő a helyreállítás következtében vagy a R.-ben meghatározott kedvezményeket, vagy költségeinek megtérítését kívánhatja. A lakásügyi hatóság igénybevehet a háborús esemény következtében teljesen lakhatatlanná vált bérleményt is, de csak akkor, ha annak bérlőjéül olyan személyt jelöl ki, aki az egész bérlemény helyreállítására kötelezettséget vállal. Ha az ilyen bérlő a bérleménynek teljes egészében való helyreállítását a lakásügyi hatóság határozatának jogerőre emelkedésétől számított hat hónap alatt nem fejezi be, a tulajdonos a bérletet rendkívüli felmondással megszüntetheti. Teljesen lakhatatlannak e rendelkezés alkalmazásában azt a nem lakott bérleményt kell tekinteni, amelynek padozata, mennyezete utcára, udvarra, folyósóra néző fala olyan mértékben rongálódott meg, hogy a bérlemény rendeltetésszerű használatát kizárja, feltéve, hogy a megrongálódott helyiségek alapterülete az egész lakás mellékhelyiségek nélkül számított alapterületének legalább 60%-át eléri. Ilyen rongálódásnak tekinthető az ablaktokok vagy a szobák közt levő közfal hiánya is. Az ablaküveghiány és az, hogy a bérlemény bármilyen okból nem fűthető, nem minősíti a bérleményt lakhatatlannak. Azt, hogy a lakás az itt foglaltaknak megfelelően lakhatatlan-e vagy sem, az igénylőnek helyhatósági bizonyítvánnyal kell igazolnia. A lakásügyi hatóság a lakhatatlan bérlemény bérlőjéül csak azt jelölheti ki, aki az igénybevételt kérő beadványhoz csatolt nyilatkozatában kijelenti, hogy az egész bérlemény helyreállítására kötelezettséget vállal. Az albérlő, aki sérült bérleményét több önálló bérleménnyé alakítja át és a tulajdonossal ezekre nézve ház-haszonbérleti szerződést köt, a helyreállítás folytán a tulajdonoshoz hasonlóan a bér szabad megállapításának és a bérlő szabad kijelölésének kedvezményét élvezi. A helyreállíttató bérlő részére biztosított kedvezmények a következők: 1. A bérösszeghez és a helyreállítási költségekhez igazodó időtartamra a határozott tartamú bérlet meghosszabbodik, a határozatlan tartamú bérlet pedig határozott tartamúvá válik és ezidőre a bérlő és jogutóda mentesülnek a bérösszeg fizetése alól. 2. A kormánybiztosi határozat alapján a bérleti jog a tulajdonos beleegyezése nélkül is telekkönyvileg bekebelezhető. 3. A bérlő és jogutóda bérleti jogát a tulajdonos beleegyezése nélkül is átruházhatja. A bérlő a bérlemény egy részét a tulajdonos beleegyezése nélkül is albérletbe adhatja. 4. A helyreállító bérlő és jogutóda az őt megillető lakásszükségleten felül még egy lakószobára tarthat igényt, s az így őt megillető lakás az igénybevétel és visszautalás alól mentes, a lakásnak azt meghaladó része pedig csak akkor vehető igénybe, ha a bérlő azt albérletbe nem adta.

LAKÁSÜGYEK INTÉZÉSE

A lakásügyi igazgatás körébe tartozó ügyek elbírálása Budapest székesfővárosban elsőfokon a kerületi elöljáró, másodfokon a székesfővárosi lakásügyi döntőbizottság hatáskörébe tartozik. A döntőbizottság elnökből és két tagból áll: elnökét a népjóléti miniszter, tagjait pedig a székesfőváros rendszeresített állásra kinevezett tisztviselői közül a polgármester jelöli ki. A döntőbizottság határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincs. Ezidőszerint három lakásügyi döntőbizottság működik (VI., Nagymező-utca 1. sz. alatt). Az I. sz. döntőbizottság elnöke dr. Mihályi György, budapesti törvényszéki tanácselnök, tagjai dr. Hanusz Gyula és dr. Tóth István, területi illetékessége: a székesfőváros I., II., III., XI. és XII. kerülete. A II. sz. döntőbizottság elnöke dr. Ferenczy Géza budapesti törvényszéki bíró, tagjai dr. Veress Samu és Knapp Antal, területi illetékessége: a székesfőváros V., VI., VII. és XIII. kerülete. A III. sz. döntőbizottság elnöke dr. Kozma Sándor budapesti ügyvéd, tagjai Dersib Béla és Baráth Homoth Dezső, területi illetékessége: IV., VIII., IX., X. és XIV. kerülete. A Lakásügyi Döntőbizottságok Központi Hivatalának vezetője dr. Szőnyi László tanácsnok, helyettesei Nemes Béla tanácsjegyző és Hámori Miklós tanácsjegyző. A lakásügyi intézés célja: hajléktalanok lakáshoz juttatása. A hatóság erre a célra igénybeveheti az üres vagy elhagyott lakásokat, továbbá a lakás céljaira alkalmas helyiségeknek az indokolt szükségletet meghaladó részét. Az indokolt lakásszükségletet úgy kell megállapítani, hogy minden család részére egy lakószoba érintetlenül maradjon. (Ha a családnak háromnál több tagja van, legalább két lakószoba, ha hatnál több, három lakószoba és így tovább az indokolt lakásszükséget. A lakás két lakószobáját érintetlenül kell hagyni abban az esetben, ha a két lakószobában legalább két személy lakik és a két szoba teljesen nem különíthető el.) Azoknak, akik magasabb szellemi munkát végeznek, amennyiben ez közérdekből indokolt, egy külön dolgozószobát az előbb említett mértéken felül is érintetlenül kell hagyni.

Lakásügyi intézmények. A székesfőváros tulajdonában és kezelésében levő lakóházingatlanok közel 20.000 bérleményt foglalnak magukban és rendeltetésük szerint három csoportba sorolhatók :

1. Kislakásos bérházak. A székesfőváros népesedése folytán előállott lakásínséget példamutató építkezéssel igyekezett enyhíteni, ami a magánépítkezést is kedvezően befolyásolta. Három ilyen építkezési ciklus volt ; az első 1909-től a világháború kitöréséig, második 1921—1925-ig, a harmadik pedig 1940-től kezdődően még nem nyert befejezést. Ezek során 76 házban 7220 lakást építettek, amelyeknek 55%-a egyszoba-konyhás, 38%-a kétszobás és 7%-a 3 szobás.

2. Kislakásos telepek. A szerényebb igényű és jövedelmű lakosság részére készültek a kislakásos telepek, amelyek nagyrészben az ipari negyedek közelében létesültek. Ezek lakói a munkahely közelsége miatt lényegesen több időt fordíthatnak a pihenésre, mint a távolabb lakó társaik. 26 ilyen telepe van a fővárosnak 5653 lakással, amelyekből 5310 egyszoba-konyhás, 343 pedig kettőszobás.

3. Szükséglakótelepek. Azok részére, akik körülményeiknél fogva maguknak és családjuknak hajlékot biztosítani nem képesek, — létesítette a székesfőváros a szükséglakótelepeket. Ezek nagyrészben egy helyiségből állanak és csak átmenetileg szolgálnak hajlékul használóiknak. 22 helyen 5386 szükséglakása van a városnak.

Különleges rendeltetésénél fogva külön kell megemlékezni a *Százados-úti művésztelepről*, ahol 34 műterem és lakás áll rendelkezésre alkotó művészeinknek. Itt sok neves és szép sikert ért művészünk mutat irányt és segít elindulni tehetséges ifjú művészeket.

A manapság annyira fontosnak hirdetett és külföldön is jól bevált kiskert-akciót gyakorlatban valósította meg a székesfőváros a Budapest határában létesített *Városszéli teleppel.* Itt a székesfőváros lehetőséget biztosított az egyébként segítségre szoruló családoknak, hogy önmaguk munkája révén termeljék meg azokat az élelmezési cikkeket, amelyeknek megszerzése a többtagú család számára nagy gondot jelentene. A telepen 114 ikerház épült 228 lakással, melyben minden mellékhelyiség rendelkezésre áll, ezenfelül gazdasági épületet és állattartáshoz ólat is létesített a főváros. Minden házhoz 600 négyszögöles, tehát egy-egy lakáshoz 300 négyszögöles kert tartozik, mely tervszerű és gazdaságos kihasználás mellett 5—6 tagú család évi szükségletét fedezi terményei révén.

Minden fővárosi kezelésben levő lakás bárki által igényelhető, aki hajléktalan és egyéb körülményei folytán lakásra jogosult. Az erre irányuló kérelmeket a polgármesterhez kell címezni és a Központi városháza iktatóhivatalába benyujtani.

Lakbizonylat. Azokban az esetekben, amikor valamely hatóság előtt egy bizonyos ügyben a be- és kijelentések körülményei hivatalosan igazolandók (pl. házasság, illetőség, útlevél stb.), a felek a főkapitányság bejelentőhivatalától (V., Nádor-u. 16. sz.) lakbizonylat kiállítását kérhetik. A kérelem bélyegköteles, szegénységi bizonyítvány alapján díjmentes.

Lakhatási engedélyezés eljárási díja. Lásd : Hatósági eljárási díjak cím alatt.

Lakhatási engedélyt minden épületre, vagy nagyobbszabású átalakítás folytán keletkezett helyiségre, az illetékes kerületi elöljáróságnál kell kérelmezni. A lakhatási engedély-kéréssel egyidejűleg az adómentességet is kérelmezni kell. A beadványhoz csatolni kell az építési vagy átalakítási engedélyt. Egyidejűleg be kell fizetni az előírt hatósági díjakat is. Bármilyen helyiséget a használati engedélytől eltérő más célra, csak újabb hatósági engedély alapján szabad igénybevenni.

Laktanyák. Az állandó katonai beszállásolás céljaira szolgáló laktanyák rendelkezésre bocsátását a katonai igazgatás a katonai beszállásolásról szóló 1879. évi XXXVI. tc. rendelkezései alapján jogosult követelni a községtől. A lakóházakban a házak sorrendje szerint kötelező egyenkénti és közös katonai beszállásolás megváltása céljából a főváros négy laktanyát engedett át a katonai igazgatás használatába, ú. m. a Szent László, Bajcsy Zsilinszky, gr. Andrássy tüzér és a gr. Szapári laktanyákat. A laktanyák használatáért — a legénységi szállások és mellékszükségletei után — a törvényben megjelölt térítési díjakat, egyéb helyiségek után (tiszti és altiszti lakások, parancsnoksági irodák, tiszti étkezdék, műhelyek, fedett lovardák, stb.) pedig az előírt vegyes bizottság által időszakonkint megállapított — bérszabásszerű — térítést fizet a katonai kincstár a laktanyatulajdonosnak. E térítési összeg ellenében a főváros — mint laktanyaátengedő — köteles a törvény rendelkezései szerint a laktanyaépületeket használható állapotban tartani. A laktanyák használatának módjára vonatkozóan az 1895. évi XXXIX. tc. 9. §-a tendelkezik.

Láttamozások díja. Lásd : Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Leánygimnáziumok. Lásd : Iskolák c. a.

Leányiparos tanulóotthonok. Lásd : Iparos- és kereskedőtanulóotthonok c. a.

Leányotthonok. Lásd : Fiú- és leányotthonok c. a.

Leletek, régiségek vagy a polgármesteri XI. ügyosztályhoz vagy az eset körülményeihez képest a Történeti Múzeumhoz, az Aquicumi Múzeumhoz, esetleg a Régészeti Intézethez (IV., Egyetem-u. 6. sz.) jelentendők be és az illetékes szakközeg intézkedéséig épségben tartandók.

Lóhúsüzem. Lásd: Községi Lóhúsüzem c. a.

Lóvásár hetenként egyszer, csütörtökön van a Vágóhíd-utca 9. sz. a. és bárki által vezethető fel ló a vásárra. Budapest területén a lóforgalom csökkenése folytán a vásár helyi jellege megszűnt és mondhatni a mai lóvásárok a környék vásárának minősíthetők. A heti csütörtöki vásárokon kívül évenként négyszer országos lóvásárt tartanak, amely alkalomkor a lótartással kapcsolatos cikkek ú. m. szekerek, szerszámok, nyergek, patkók, patazsírok stb. is eladásra kerülhetnek.

Lúgkővásárlási engedélyt kizárólag szappanfőzési célra a zsiradékmennyiségnek megfelelően a kerületi tisztiorvos javaslata alapján a kerületi elöljáró ad.

M

Magánbizományos. Vágóhídakon állat, a vásárcsarnokokban zöldség, gyümölcs, baromfi, tojás stb. bizományosok működnek. A hozzájuk beküldött árukat bizományba veszik át és azokat a napi áron eladják s a beküldővel a hasznosan fordított kiadások és a megfelelő bizományosi jutalék leszámítása után elszámolnak. Az állatbizományos működéshez a közélelmezési szakbizottság javaslatára a polgármester, egyéb bizományosi működéshez a vásárcsarnokok igazgatósága ad engedélyt.

Mahunka-gyermekotthon. Lásd: Óvodásgyermekek üdülőotthona c. a.

Marhaleveleket minden kerületi elöljárónál a kerületi állatorvos ad ki. Marhalevelek kiadása díj alá esik. Minden eladás, csere vagy átruházás esetén a díjtételeken kívül vásárdíj is fizetendő.

Mayer Ferenc-fiúotthon. Lásd: Fiú- és leányotthonok c. a.

Másolatok díja. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Menhelyi beutalás. Lásd: Gyermekmenhely kötelékébe való felvétel c. a.

Mentőszállítások költségeit a polgármester (X. ügyosztály) utalványozza. A székesfőváros területéről a kerületi orvos intézkedésére a mentők által beszállított kórházi ápolást igénylő és fizetésre nem képes szegénybetegek szállítási költségeit a budapesti mentőegyesületnek a kórházhoz negyedévenként benyujtott összesítő kimutatása alapján a polgármester utalványozza. A Városok és Vármegyék Országos Mentő Egyesülete a vidékről beszállított szegénybetegek szállítási költségeiről szóló elszámolását a hatósági beutalások igazolásával és a hatósági vagyoni bizonyítvánnyal felszerelve a kórházhoz mutatja be. A kórház igazgató-főorvosának a beszállítás elkerülhetetlenségét igazoló nyilatkozata és a kórházi iratok alapján a szállítási költséget a polgármester utalványozza.

Mezőgazdasági leányiskola. Lásd: Iskolák c. a.

Mezőrendészet. A székesfőváros mezőgazdasági területe 33 mezőőri járásra oszlik, a mezőőri járások öt csoportban egy-egy mezőrendőrfelügyelő ellenőrzése alatt állanak. Ezenkívül 15 ideiglenes mezőőr és 4 kisegítő mezőőr áll a mezőrendészet szolgálatában.

Méregtartási engedélyt a kerületi elöljáróhoz benyujtott bélyeges kérvénnyel lehet kérelmezni, amelyen feltüntetendő a kívánt méreganyag neme és mennyisége.

Munkaadói igazolvány. Megbetegedés esetén, ha a biztosított vagy családtagja valamely biztosító intézetnek bármilyen szolgáltatását igénybe óhajtja venni, a biztosítottnak munkaadójától, a munkaviszonyt igazoló munkaadói igazolványt kell kérni. A munkaadó az igazolványt köteles kiállítani, az erre a célra szolgáló űrlapon, melyet az intézetnél vagy a kirendeltségeknél díjmentesen adnak. Budapesten egyes gyógyszertárakban is kapható ilyen űrlap.

Munkaképtelen ínségesek támogatása. (Kolduskérdés.) A m. kir. belügyminiszter 1936. évi július hó 17.-én kiadott 172.000/1936. B. M. számú rendeletével Budapest területén 1936. évi november hó 1.-től mindennemű könyöradománygyüjtést (koldulást) eltiltott. A munkaképtelen ínségeseket a főváros segélyben részesíti.

Munkakönyv. Munkakönyvek (gyári munkások részére) a kerületi elöljáróknál személyes jelentkezés mellett adatnak ki. A munkakönyvet az a kerületi elöljáró adja ki, akinek területén a munkaadó gyár (üzem) fekszik. Minden esetben a munkaadó gyártól (üzemtől) felvételi lapot kell bemutatni. A kérelmező személyazonosságát születési anyakönyvi kivonattal, házassági anyakönyvi kivonattal vagy bejelentőlappal igazolni tartozik. A munkakönyvért fizetni kell, melyre megfelelő összegű állami bélyegilletéket kell leróni. A kerületi elöljáró szak-munkakönyvet csak azok részére ad, akik valamely gyárüzem részéről a kerületi elöljárónál lettek szerződtetve.

Munkalapot a kerületi elöljárók adják ki azoknak a nyilvántartott szegényeknek, akiket a főváros által végeztetett szükségmunkákhoz mint szükségmunkásokat kiküldenek. Munkalapért folyamodni nem kell, mivel az elöljárók a munkalapot kérés nélkül adják ki azoknak a szegényeknek, akik a foglalkoztatásra leginkább rászorulnak.

Munkaszolgálat. Lásd: Közérdekű munkaszolgálat c. a.

Mutatványosok ügyei. A *városligeti* mutatványostelep bérleti ügyeit a polgármesteri II. ügyosztály felügyelete mellett a székesfővárosi Kertészet igazgatósága intézi. — A *népligeti* mutatványostelep bérleti ügyeit ugyancsak a polgármesteri III. ügyosztály felügyelete alatt a székesfőváros kertészete (IV., Szervita-tér 4.) intézi. — A *hűvösvölgyi nagyrétre* szóló ideiglenes helyfoglalási engedélyeket (mutatványos, élelmiszerárus stb.) a polgm. II. ügyosztály hozzájárulásával az Erdő- és Mezőgazdasági Hivatal ad. Ez ügyben felvilágosítást nyujt a székesfőváros Erdő- és Mezőgazdasági Hivatala (II., Malinovszki-fasor 8. sz.).

Múzeumi vásárlások a főváros részére a Történeti Múzeumnál vagy a Székesfővárosi Képtárnál kezdeményezhetők. A múzeumok igazgatóságának előterjesztése alapján a polgármester dönt. A Történeti Múzeum csakis várostörténeti vonatkozású régebbi tárgyakat vásárol.

Múzeumok. A *Székesfőváros Történeti Múzeuma* a székesfőváros újabbkori emlékeinek gyüjteménye Buda 1686. évi visszafoglalásától kezdve. Alapját a Lanfranconi Enea-féle műmetszet. hagyatékon kívül a millenniumi kiállításon felgyülemlett várostörténeti emlékek vetették meg. Ez a múzeum a Városligetben épült úgynevezett régi műcsarnok épületében létesült és a székesfőváros művelődéstörténeti, topográfiai és közigazgatási, illetve politikai fejlődésére vonatkozó emlékeket foglalja magában. A múzeum különösebb becsű és értékesebb része a főváros egészét és egyes részeit (tereit, utcáit, nevezetesebb köz- és magánépületeit, hidait) feltüntető, majdnem teljesnek nevezhető metszetgyüjtemény, aquarellek, modellek, köz- és magánépületekről fennmaradt faragványok; Budapest szoros értelmében vett történeti (politikai) emlékei: a török időkre, Budavára XVII. századbeli visszafoglalására, az 1848—49. eseményekre vonatkozó emlékek; a városi kormányzás emlékei, a céhemlékek; iparművészeti emlékek közül a régi budai és pesti ezüstök, órák, játékkártyák gyüjteménye; a Lyka-Lepora család biedermeier kosztüm-gyüjteménye; az érem- és plakett-gyüjtemény. A Történeti Múzeum anyaga körülbelül 00.000. darabot ölel fel. A múzeum 1938-ban a kiscelli volt trinitárius kolostor épületébe költözött át A kolostort Schmidt Miksa bútorgyáros végrendeletében a székesfővárosra hagyta bútorgyüjteményével együtt s ebből az anyagból a székesfőváros az épület egy részében bútortörténeti múzeumot rendez be, az épület többi részét pedig a Történeti Múzeum elhelyezésére kívánja felhasználni, mely így történeti hangulatú helyiségeket kapna keretül. A múzeumok berendezését a háborús nehézségek súlyosan hátráltatták. — A Halászbástya északi tornyában van a székesfőváros *Középkori Kőemléktára*, a főváros területén talált középkori építészeti emlékek, kőtöredékek, sírkövek múzeuma, melyet a helyszínén feltalálható, még álló középkori építmények, ill. épületrészek képe egészíti ki. A kiállított anyag, amely magában foglalja a budai Nagyboldogasszony (Koronázó) templom, a szt. Domonkos rendűek temploma és a régi királyi vár maradványait, közel 400 kőemléket, 60 fényképet, budai veretű pénzeket, magyar királyok érmeit tartalmazza, valamint nagyszámú kisebb kerámiai és fémleletet. Az 1933. évben nyilt meg a III. kerületi Flórián-téren a II. római segédlégió nagyobb fürdőjének maradványa, amely öt földalatti helyiségben a fürdő berendezésének feltárt jellemző részeit mutatja be. Az *Aquincumi múzeumban* nyert elhelyezést az óbudai ásatásokból kikerült teljes anyag. A múzeum épülete a mai alakjában 1902-ben létesült. Az 1931. évben a múzeum épületét körülvevő lapidarium északi szárnya is elkészült. A római régiségek feltárását az állam kezdette meg, az 1884. évben azonban az ásatásokat egészen a főváros vette a kezébe. Az ásatások római városrészt tártak fel, amelynek jelentékeny maradványai közül különösen kiemelendő négy fürdőépület, a vásár- és tornacsarnok, továbbá Mithras napisten temploma és az amfiteátrum. A legutóbbi ásatások alkalmával napfényre került az egész világon egyedül álló vizi orgona, továbbá a Raktár-utcában feltárt, még a római korból származó ókeresztény temetőkápolna.

Műszaki eljárási díjak. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Művészeti pályadíjakat a polgárm. XI. ügyosztály előterjesztésére a polgármester rendszerint nyilvános pályázaton ír ki. A pályázati feltételeket a mindenkori hirdetmények esetről-esetre tartalmazzák.

N

Nagykorúsítás. Az a kiskorú, aki ügyei önálló vitelére érett és képes, 18. életévének betöltése után az árvaszék által nagykorúsítható. A nagykorúsítást kérheti a kiskorú, szülője vagy gyámja. A bélyegköteles (állami és városi illeték) kérvényben fel kell tüntetni a nagykorúsítás célját és szükségességének okát, ahhoz csatolni kell 1. a kiskorú születési anyakönyvi kivonatát,

2. a kiskorú utolsó iskolai bizonyítványát, 3. községi illetőségi bizonyítványt, 4. a kiskorú szakmabeli jártasságát vagy képzettségét igazoló okmányt. Az árvaszék a nagykorúsítás tárgyában a nagykorúsítandó, a szülők és nagyszülők, ezek nemlétében az oldalrokonok és a gyám meghallgatása után határoz. Az árvaszék nagykorúsítási okirata állami és városi illeték alá esik. Az árvaszék csak akkor nagykorúsít, ha a nagykorúsítás a kiskorú érdekében áll, célszerű és szükséges A kifejezett nagykorúsításon kívül önjugúvá válik az a kiskorú, aki szülőjének vagy gyámjának gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezésével önállóan ipart űz, vagyonának kezelését átveszi vagy önálló háztartást alapít. Az árvaszéknek a nagykorúsítási ügyekben hozott véghatározata ellen az érdekeltek jogorvoslattal élhetnek.

Nagytétényi sertéshízlalda. Lásd: Magyar Sertéshízlaló és Húsipari Rt. c. a.

Napközi otthonok. A napközi otthon célja kettős. Egyrészt a prevenciót szolgálja, védelmet nyujtva a gyermeknek az utcai csavargással és ennek erkölcsi veszélyével szemben, másrészt módot nyujt a munkás szülőknek arra, hogy gyermekeit, mikor munkája miatt házon kívül van, felügyelet alá helyezze. Négyféle napközi otthon van: 1—3 éves korig kisdedek, 3—6 éves korig óvodás, továbbá elemi iskolás gyermekek részére. Aki gyermekét napközi otthonba kívánja adni, jelentkezzék a lakásához legközelebb eső intézetnél, hol orvosi vizsgálat után és férőhely esetén a gyermek nappali gondozásra elhelyezést nyer ingyen vagy csekély díjazás mellett. Az óvodás és iskolás napközi otthonba a szülők kérelmére bármely gyermeket felvesznek, aki az óvoda, illetve az iskola kötelékébe tartozik. Budapest székesfőváros fenntart 11 napközi otthont 1—3 éves kisdedek részére. Ezek az otthonok az Anya- és Kisdedvédelmi Intézet kezelésében vannak és a védőintézetek mellett működnek. Ezenkívül a székesfőváros 74 óvodájában és 109 elemi iskolájában tart fenn napközi otthont. Ezekben az otthonokban az arra rászoruló gyermekek ebédet kapnak, a székesfőváros ebédeltetési akciója keretében. A gyermekeket a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ jelöli ki az ebédeltetésre. Lásd még: Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem c. a.

Nedves lakás az illetékes kerületi tisztiorvosnál jelentendő be, aki helyszíni vizsgálatot tart és indokolt esetben intézkedik.

Nehezen nevelhető fiúgyermekek otthona. (VI., Bajza-u. 53.) A főváros 1941-ben alapította. Az intézet 100 férőhellyel áll rendelkezésére olyan 8—12 éves fiúgyermekeknek, akik nem tudnak beilleszkedni az iskolai közösségbe, vagy környezetükben erkölcsi romlás veszélyének vannak kitéve. Gondozásuk tartama alatt az intézetben teljes ellátásban részesülnek.

Nemibeteggondozó intézetek. Lásd: Egészségvédő intézetek c. a.

Nemleges illetőségi bizonyítványt a polgármesteri IV. ügyosztály az 1945. év óta újonnan vezetett illetőségi nyilvántartó adatai alapján az érdekelt fél kérelmére azonnal kiad. Szükséges okmányok; a kérelmező születési vagy házassági anyakönyvi kivonata.

Nemleges opciós igazolványt: a polgármesteri IV. ügyosztály nem tud kiadni, mert az opciós lajstromok és kartotéknyilvántartó Budapest ostroma folyamán megsemmisült (lásd még Optálás c. a.).

Nemzetgyűlési (budapesti) képviselők névsora. Lásd: Budapest székesfőváros nemzetgyűlési képviselői c. a.

NEMZETI BIZOTTSÁG

A Nemzeti Bizottságok pártközi politikai szervek. Az ideiglenes Nemzetgyűlés és az ideiglenes nemzeti kormány szózata, felhívása, valamint a 14/1945. M. E. sz. rendelet szolgáltak megalakulásukhoz jogforrásul. Szervezetük szerint minden Nemzeti Bizottságnak a Magyar Függetlenségi Frontba tömörült pártok (a Független Kisgazdapárt, a Magyar Kommunista Párt, a Nemzeti Paraszt Párt, a Polgári Demokrata Párt és a Szociáldemokrata Párt), valamint a szakszervezetek helyi szervezeteinek 3—3 kiküldöttje lehet tagja. Minden Nemzeti Bizottság tagjai közül egy elnököt és egy titkárt választ. A Nemzeti Bizottságok hetenkint egyszer tartanak ülést. A Nemzeti Bizottságok egymástól teljesen függetlenek, a járásszékhely és a megyeszékhely Nemzeti Bizottságai, vagy esetleg a külön vármegyei Nemzeti Bizottságok bizonyos adminisztrációs vonatkozásban felsőbb szervei az alárendelt Nemzeti Bizottságoknak. Felügyeleti és felülvizsgálati jogkört azonban kizárólag az Országos Nemzeti Bizottság gyakorol valamennyi Nemzeti Bizottság felett. Kivételes helyzete van a Budapesti Nemzeti Bizottságnak is, amely fenti hatáskörrel rendelkezik a kerületi Nemzeti Bizottságokra vonatkozóan. A Nemzeti Bizottságok az első időkben a háború befejezése után megfelelő kormányzati szervek működésének hiányában közigazgatási és kormányzati funkciót is betöltöttek ideiglenes hatállyal. Maradandó működésük abban nyilvánult meg, hogy a háború folytán megszűnt és felszámolt kormányzati és közigazgatási intézményeket — különösen személyi vonatkozásban — rekonstruálták. Az autonóm törvényhatósági testületeket és képviselőtestületeket az idevonatkozó rendeletek szerint létrehívták. Ugyanígy magánjellegű intézmények reorganizálásával is foglalkoztak. A véglegesség korszakában

a Nemzeti Bizottságok a vonatkozó jogszabályok, törvény- és rendeleteknek megfelelően politikai véleményező és kezdeményező szervek lettek. — **Budapesti Nemzeti Bizottság.** Központi titkárság: IV., Váci-u. 62—64. Távbeszélő: 181—686. A Bizottság elnöke: Szakasits Árpád, főtitkár: Kállai Gyula, titkár: Rosta László, tagjai: Kővágó József, Bechtler Péter, Katona János, Morvay Endre, Beér János, Farkas Ferenc, Gulácsy György, Horváth Mihály, Kovács Imre, Ortutay Gyula, Rajk László, Sipos Gyula, Supka Géza, Szeder Ferenc, Szentiványi Sándor, Széll Jenő, Varga Béla, Vas Miklós, Vértes István, Vészi Mátyás, Zentai Vilmos. — **Országos Nemzeti Bizottság.** Tagjai: Apró Antal, Darvas József, Farkas Ferenc, Gulácsy György, Halász Alfréd, Kéthly Anna, Kossa István, Kovács Béla, Kovács Imre, Marosán György, Rajk László, Rákosi Mátyás, Révai József, Szakasits Árpád, Szentgyörgyi Albert, Szentiványi Sándor, Varga Béla.

Nemzeti gondozási díj. Lásd: Hadisegély c. a.

Nemzeti Parasztpárt. Lásd: Közgyűlésen képviselt pártok c. a.

Neveléstudományi Intézet a Székesfővárosi Pedagógiai Szeminárium utódaként 1945-ben alakult. Helye: VIII., Mária Terézia-tér 8. Feladata: a fővárosi nevelők átképzése és továbbképzése. Átképzésben a főváros szolgálatába készülő nevelők részesülnek a 8—10 hónapig tartó Állandó Tanfolyamon. Ez idő alatt a hallgatók elméleti és gyakorlati kiképzést kapnak. Az elméleti képzés célja, hogy az eddigi tanulmányokat kiegészítse a legújabb tudományos eredményekkel és a fővárosra vonatkozó tudnivalókkal. A gyakorlati kiképzés arra törekszik, hogy az Intézette kapcsolatos gyakorló iskolában a hallgatók mintatanítások hallgatásával és bőséges tanítással olyan gyakorlatot szerezzenek, amelynek birtokában a főváros fejlett színvonalú nevelőmunkájának megfelelően láthassák el bármely osztály munkáját. Továbbképzésben a működő fővárosi nevelőket részesíti az intézet a rövidebb-hosszabb ideig tartó Továbbképző Tanfolyamokon. A tanfolyamok rendjén elméleti előadások és gyakorlati bemutató tanítások szerepelnek. A sokrétű és felelősségteljes nevelőképzést a Neveléstudományi Intézet kebelében működő következő intézetek segítik: a Pedagógiai Könyvtár; az Iskolapolitikai és a Lélektani Intézetek; a pedagógiai-filozófiai, a nyelvi, a történelmi, társadalomtudományi, közgazdasági, a földrajz-néprajzi, a természettan-vegytan és mennyiségtani, az élettudományi, a munkaoktatói és a rajzi szemináriumok. A Neveléstudományi Intézet vázolt munkarendje a fővárosi köznevelésnek most folyó korszerű átszervezésében és a szintén módosuló nevelő-képzés alakulásához alkalmazkodik. Ennek következtében szervezete és munkaköre a folyó és a jövő tanévben előreláthatólag bizonyos mértékben megváltozik.

Neveléstudományi Intézet állandó tanfolyamára való felvétel pályázat útján történik. Ennek alapján a polgármesterhez címzett kérvény az Intézet igazgatóságához adandó be. Mellékelendő: születési anyakönyvi kivonat, oklevél, helybenlakást igazoló írás. A kérvény bélyegmentes. A felvételről a polgármester dönt.

Neveléstudományi Intézettel kapcsolatos gyakorlóiskolába való felvétel az iskola körzetén kívül lakó tanulókat érinti. A polgármesterhez címzett kérvény a gyakorlóiskola igazgatóságához adandó be. A felvételről a közoktatási ügyosztály vezetője dönt. A kérvény bélyegmentes.

Népfürdők: *VI. ker., Palotai-úti népfürdő.* A Palotai-úti fővárosi kislakásos telep egyik épületében van elhelyezve. 8 kád- és 6 zuhanyfürdő áll a látogatók rendelkezésére. — *IX. ker., Dandár-utcai népfürdő.* A IX. ker., Gróf Haller-utca 8—18. sz. fővárosi kislakásos bérház mögött lévő telken (IX., Dandár-u. 5.) épült. 24 kádfürdő, egy 15 m hosszú és 12 m széles félköralakú medencefürdő, gőzfürdő és 14 káddal felszerelt gyermekfürdő áll a közönség rendelkezésére. A fürdőben külön masszírozóhelyiség, pedikürözés, borbélyműhely és büffé is van. — 1942-ben nyilt meg a X., Tomcsányi- és Pongrácz-úti lakótelep külön épületében 22 káddal, két külön zuhanyfürdővel a X., Tomcsányi-úti népfürdő, 1944-ben pedig a XI., Hamzsabégi-úti népfürdő, kád. és zuhanyfürdőkkel. — *XI., ker. Lágymányosi fővárosi ingyenes strandfürdő* a lágymányosi téli kikötő kopaszi védőművén az állam részéről ideiglenesen átengedett területen létesült. A fürdőben 1500 szekrény állott a férfi és női látogatóknak ingyenesen rendelkezésére. Megközelíthető volt a ferencvárosi Összekötővasúti-híd budai hídfőjétől kiinduló és a védőművön végigvezető úton. A fürdő 1944-ben egy légitámadás következtében elpusztult, épületei az ostrom alatt teljesen tönkrementek. — *III. és V. kerületi ingyenes Dunafürdők.* Tutajra elhelyezett, fafelépítményű, kosaras Dunafürdők. Használatuk teljesen ingyenes. Május 1-től szeptember 15-ig áll a közönség rendelkezésére. A III. kerületi Nagyszombat-utca tengelyében a Dunaparton, az V. kerületi pedig a Margitsziget felső csúcsával szemben a pesti parton volt elhelyezve. — *IV. kerületi fővárosi Dunafürdők.* A férfi Dunafürdő a Petőfi-téri partrészen, a női Dunafürdő a Ferenc József-tértől északra állott. Tutajra helyezett, fafelépítményű, kosaras Dunafürdők voltak, a teljesen különálló női fürdőben 72 kabinnal és 457 szekrénnyel, a férfi fürdőben 173 kabinnal és 622 szekrénnyel. Nyitva volt szintén május 1-től szeptember 15-ig, kedvező időjárás esetén azonban, szükség szerint ezen időponton túl is. A Dunafürdők felépítménye Budapest ostroma alatt nagymértékben elpusztult s a fürdők egyelőre nem nyílhatnak meg.

Népiskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Népművelési Központ. Lásd: Fővárosi Népművelési Központ c. a.

Népszálló. Lásd: Dózsa György-munkásotthon c. a.

Nőipariskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Női kereskedelmi szaktanfolyamok. Lásd: Iskolák c. a.

Nyomdák nyilvántartása a főváros területén a polgm. IV. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A nyomda üzemének megkezdését, áthelyezését, megszüntetését vagy bármilyen másirányú változást itt kell bejelenteni bélyegköteles beadványban. Különleges nyomdai címek tudomásulvételéhez szükséges a cégjegyzési kivonat.

O

Oktatófilm. Lásd: Közoktatásügyi Filmintézet c. a.

Optálás. Az 1921. évi XXXIII. tc. alapján mindazok az egyének, akik 1921. évi július hó 26. napján elcsatolt területen fekvő községben birtak illetőséggel, magyar állampolgárságuknak fenntartását (optálás) 1921. és 1922. években bejelenthették. A bejelentések a belügyminiszterium, ban terjesztettek fel. Az optálás ténye önmagában a magyar állampolgárságot még nem igazolja, hiszen bárki tehetett ilyen bejelentést. A belügyminiszterium anyakönyvi okmányok alapján elbírálta az optáló állampolgárságát és állampolgársági bizonyítványt állított ki részére, vagy elutasította, vagy hiányzó okmányai pótlására hívta fel. Utóbbiaknak magyar állampolgársága mindaddig kétes, amíg ezt okmányok alapján a belügyminiszter el nem ismeri. Általában egy felmenő ágbeli magyar honosságának, azaz magyarországi születésének igazolására van szükség. Ha tehát valaki opciós bejelentése alapján magyar állampolgárságának végleges elismerését kéri, ezirányú kérelméhez csatolni kell: 1. saját születési és házassági anyakönyvi kivonatát, feleségének és az opció bejelentése idején 18. életévét be nem töltött gyermekei születési anyakönyvi kivonatát, atyja születési és házassági anyakönyvi kivonatát; 2. opciós bejelentését igazoló bizonyítványt; 3. opciós bejelentésére vonatkozó belügyminiszteri közbeneső határozatot; 4. lakbizonylatát. Az opciós kérvényt a polgármesteri IV. ügyosztályban (Központi városháza) kell beadni. A belügyminiszter által kiállított állampolgársági bizonyítványt a polgármesteri hivatal kézbesíti ki. Az állampolgárság esetleges elutasítása végleges, nem fellebbezhető. Az opciós bejelentés tényét igazoló *opcios igazolványt* (ideiglenes) a polgármesteri IV. ügyosztály nem tud kiállítani, mert az opciós lajstromok és kartoténknyilvántartó és az annak alapját képező irattári anyag Budapest ostroma folyamán a tűzvész martaléka lett.

Országos Építésügyi Tanács. Lásd: Fővárosi Közmunkák Tanácsa c. a.

Országos Nemzeti Bizottság. Lásd: Budapesti Nemzeti Bizottság c. a.

Orvosi hatósági bizonyítvány. Lásd: Hatósági orvosi bizonyítvány c. a.

Orvos letelepedését a Budapesti Orvosok Szabadszervezeténél (V., Nádor-utca 32.) kell bejelenteni, illetőleg ott kell a bejegyzést kérni.

Óvadékul elfogadható értékpapírok. Lásd: Üzleti biztosítékul és bánatpénzül c. a.

Óvódák. Lásd: Iskolák c. a.

Óvodás gyermekek üdülőotthona. (III., Kavics-u. 9.) *Özv. Mahunka Imréné* 923 négyszögöl telket és villát adományozott a fővárosnak azzal, hogy az ingatlant a főváros gyermeküdülő céljára használja. Az alapító oklevél szerint az üdülőben olyan 3—5 év körüli gyermekek nyerhetnek elhelyezést, akik erre rászorulnak és akiknek testi és szellemi fejlődése a gondos felügyeletet megkívánja. A főváros az alapítványt elfogadta és az ingatlanon levő épületet a szükséges átalakítások és berendezés után 1931-ben adta át rendeltetésének. Az intézetnek ebben az időben 25 férőhelye volt. Az intézet befogadóképessége 1935-ben új helyiségek építésével kétszeresre bővült, azóta az otthonban 50 gyermek helyezhető el. Az otthont *Badacsonyi Mária* szociális védőnő vezeti.

Ö

Örökbefogadás. Lásd: Kiskorú személyek örökbefogadása c. a.

Őstermelő az, aki a saját terméséből származó árukat hoz forgalomba. Őstermelők az élelmiszer nagyvásártelepen kocsikról, a kerületi vásárcsarnokokban és piacokon külön kijelölt helyen mindennap 11 óráig árusíthatnak és őstermelői igazolvánnyal kell bírniok.

Őstermelői igazolvány. A saját termésüket árusító gazdák részére őstermelői igazolványt a főváros adja ki. A községi elöljáróságoknál »Jelenetkezési ürlap«-ot kell kitölteni s ezek felülbírálata után a főváros VIII. ü. o. állítja ki és küldi meg az igazolványokat. Csak azok a termelők

kaphatnak őstermelői igazolványt, akik konyhakertnél, szőlőnél, gyümölcsösnél, 300□-öl saját tulajdonú, szántóföldnél 1 k. hold saját tulajdonú rendszeres művelés alatt álló földet tudnak igazolni. Bérelt földnél a konyhakertnek, szőlőnek, gyümölcsösnek 1600□-ölnek, a szántóföldnek 2 k. holdnak kell lennie, azonkívül ezt olyan szerződéssel kell igazolni, amely után a szerződési illeték lerovatott. Az őstermelői igazolványért darabonként 10.000 adópengő fizetendő. Az igazolvány egy évre érvényes. Az, aki a falujában, vagy bárhol másutt összevásárolt élelmicikkeket hoz piacra, vagy a vásári idő előtt, avagy nem a vásárra kijelölt helyen árusít, vagyis aki zugvásárt tart, attól a vásárfelügyelőségi közegek az őstermelői igazolványt elkobozzák és őt magát a budapesti piacokról és vásárcsarnokokból kitiltják. Élelmicikkekkel Budapesten házalni tilos; a házalókat a hatóság szigorúan bünteti.

P

Parasztpárt. Lásd: Közgyűlésen képviselt pártok c. a.

Parkokban árusítást (a Városligetben és a Népligetben állványokról vagy járva-kelve árusítást) a 753/1900. kgy. számú szabályrendelet értelmében az illetékes kerületi elöljáró engedélyezi. Az állandó jellegű árusítóbódékra, pavillonokra a polgármesteri II. ügyosztálynál kell parkterületfoglalási engedélyt kérni. A kérelmezőnek igazolnia kell árusítási jogosultságát. Az engedélyt a polgármester az illetékes bizottság, a kertészeti igazgató és a rendőrhatóság véleményétől függően, megfelelő bérösszeg kikötése mellett adja meg. Lásd még: »Árusítás utcán, közterületen« és »Közterületek, gyalogjárdák használatának engedélyezése« címek alatt.

Pedagógiai film. Lásd: Közoktatásügyi Filmintézet c. a.

Pedagógiai Szeminárium. Lásd: Székesfővárosi Neveléstudományi Intézet c. a.

Pinceelöntések. Lásd: Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei c. a.

Polgári gondozottak. Lásd: Hadi-, polgári és honvédelmi gondozottak c. a.

Polgári iskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Portálok engedélyezése. Lásd: Boltkapuzatok c. a.

Pótadó. Lásd: Községi pótadó c. a.

R

Radikális Párt. Lásd: Közgyűlésen képviselt pártok c. a.

Rakodóhelydíjak. A szabadkikötőpartokon kirakott (méterbe rakott) tűzifa minden négyzetmétere után naponta 1500 adópengő, a szabadkikötő partján lerakott minden egyéb áruval (ideértve a nem idomba rakott tűzifát is) elfoglalt területért négyzetméterenként és naponkint 500 adópengőt kell fizetni.

Ravatalozás. A 762/1920. sz. közgyűlési szabályrendelet folytán a halottak ravatalozása csak a temetői halottasházakban a Községi Temetkezési Intézet által történhetik. Csak kivételes esetekben adhat a polgármester engedélyt arra, hogy az elhúnytat középületben vagy templomban ravatalozzák, rendszerint akkor, ha az elhúnyt közéleti nagyságnak ilyen helyeken való ravatalozását valamelyik erkölcsi testület kéri.

Rendőri büntetőbíráskodás. Lásd: Kihágási bíráskodás c. a.

Régészeti ügyekben a múzeumok mellett a polgármesteri XI. ügyosztály illetékes. Ásatásokra a polgármesteri XI. ügyosztály ad engedélyt, a III. ügyosztály véleményezése alapjáni Műemlékek védelme az illetékes múzeumok mellett a polgármesteri XI. ügyosztályhoz tartozik.

Robbantási engedély a polgármesteri III. ügyosztálynál kérelmezhető. A beadványra állami és városi okmánybélyeget kell tenni. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Hivatalos helyszínrajz 3 példány. A kérelem elbírálását a hivatalos helyszíni eljárás előzi meg. Az engedély díja egy teleknél 90.000 adópengő. Nagyobb és több teleknél a díj a telek nagysága és a végzendő munka szerint állapíttatik meg. Vonatkozó törvények: 139.428/1930. K. M. rend. 1884. évi XVII. tc. és a 40.302/1890. B. M. rendelet. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához.

Rudas-gyógyfürdő. Lásd: Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások. c. a.

Ruhaosztás. Lásd: Hatósági inségenyhítő tevékenység c. a.

S

Sajtóiroda tagjai. Lásd: Budapesti Napilapok Fővárosi Rovatvezetőinek Szervezete c. a.

Ságvári-Poliklinika. (XIV., Pétervárad-utca 2. Távbeszélő: 120—806.) A korszerű egészségügyi politika szolgálatában álló intézmény, mely az ostrom alatti időben létesült s később a főváros közgyűlési határozattal működését megerősítette. Az OTI-val való munkaközösség alapján ellátja részint az OTI tagjait, részint a főváros szegénybetegeit. Megbízott vezető-főorvos: *dr. Kiss Lajos.*

Síráthelyezések. A ker. elöljáróság indokolt kérelemre megengedheti, hogy valamely halott földi maradványait ugyanabban a temetőben vagy valamelyik más temetőben levő sírba vagy sírboltba helyezzék át. Sírboltba csak légmentesen lezárt, sértetlen ércbetétes kettős koporsót lehet áthelyezni. A halottak áthelyezése ügyében az írásbeli kérelmet a ker. elöljárósághoz intézve kell előterjeszteni, szabályszerű felbélyegzés után. (Továbbiakat lásd: Exhumálás c. alatt.) A sír felnyitásának engedélyezését az illetékes kerületi elöljáróságtól külön kérvényben kell kérni. Az engedély megszerzése ügyében azonban felhívásra eljár a temető és a temetkezési intézet is és a sírbontási engedélyek iránti kérelmet ott is elő lehet terjeszteni.

Sírboltokat építeni csak a temetőnek erre a célra kijelölt helyén és erre a célra megváltott területen lehet. Az építési engedély iránt a polgármesterhez kérvényt kell benyujtani, amelyhez csatolni kell az építendő sírbolt pontos méreteit feltüntető tervrajzokat 3 példányban. A kérvényt állami és fővárosi okmánybélyeggel kell ellátni, a mellékletekre pedig a szabályszerű mellékleti bélyeget kell ragasztani.

Sírboltokat használatra a székesfőváros vagy készen enged át, vagy megengedi, hogy a temetőknek erre a célra kijelölt helyein sírboltokat építsenek. A sírboltok használata a temetők fennállásáig, 100 évig, vagy 60 évig terjed. A sírboltok és sírboltépítésre alkalmas területek használati díja különböző és ahhoz igazodik, hogy mekkora lesz a sírbolt befogadóképessége, melyik temetőben, milyen helyen van az és hány év a kikötött használati idő? A sírboltok használatának megváltása ügyében adott esetekben közelebbi tájékoztatással a Községi Temetkezési Intézet igazgatósága és a kiszemelt temető felügyelősége szolgál.

Sírboltügyek. Kész sírbolt használatának megváltása, sírboltokba való temetkezések meghatározása és engedélyezése ügyében, továbbá sírboltoknak építésére alkalmas területek használatának megváltása és sírboltépítési ügyekre vonatkozó írásbeli kérelmeket a polgármesteri X. ügyosztályban (IV., Közp. városháza, I. em. 76. ajtószám) kell előterjeszteni. Írásbeli kérelmeket pedig a polgármesterhez kell címezni és 2 pengő állami bélyeggel ellátva a Központi városháza iktatóhivatalában, földszint 6. ajtószám alatt kell benyujtani. Felvilágosítások végett célszerű a kérelem benyujtása előtt a Községi Temetkezési Intézet igazgatóságához, vagy a temető felügyelőségéhez fordulni.

Síremlékek felállítását a polgármester engedélyezi. Az engedélyezési eljárás a következő: a síremlék tervrajzát 2 példányban kell elkészíteni és a polgármesteri XIII. ügyosztálynak a temetési ügyeket intéző alosztályánál (Központi városháza, III. em., 313. ajtószám alatt) kell bemutatni. Az engedély megadása esetén a terveket nyomban felülbélyegzik és a síremlék felállítható. A Kerepesi-temető 11. számú sírtáblájában az elsősoros sírhelyeken, továbbá sírboltokon felállítandó síremlékek tervrajzát a polgármesterhez címzett kérvény kapcsán kell benyujtani. Ezeken a sírboltokon és az elsősoros sírokon felállítandó emlékművek engedélyezése a műszaki osztályon kívül a közművelődési és művészeti ügyosztály véleményezése alapján történik.

Sírhelydíjvisszatérítést a polgármester csak kivételes méltánylást érdemlő esetekben — ha a sírhelyet nem használták fel — engedélyez. Az ezirányú kérelmeket a polgármesterhez kell címezni és kellően meg kell indokolni. A kérvényeket állami és fővárosi okmánybélyeggel kell ellátni.

Sírhelyek. A székesfőváros köztemetőiben kettős sírhelyeknek használata is váltható. A kettős sírhely használata azzal a nappal kezdődik, amikor a sírhelydíjat kifizették és ettől a naptól számított 30 esztendeig tart. A második temetésnél, ha az első temetéstől a második temetés időpontjáig egy évnél több idő mult el, meg kell fizetni a kettős sírhelyeknek annyiszor $^1/_{30}$-ad részét, ahány esztendő a két temetés között eltelt. Ezzel a díjjal szemben a kettős sírhely használati ideje megfelelően meghosszabbíttatik. A polgármester indokolt kérésre megengedheti, hogy a kettős sírba három halottat is betemessenek. A kettős sírhely használatának megváltásához nem kell kérvény.

Sírkiásás. Lásd: Exhumálás c. a.

Sírkövek áthelyezését csak a sírban nyugvó halottak földi maradványaival egyidejűleg engedélyezi a hatóság. A szóbeli kérelmet a polgármesteri X. ügyosztályban (Központi városháza, I. em., 76. sz.) alatt kell előterjeszteni, míg az áthelyezés iránti írásbeli kérelmet a polgármesterhez kell címezni s azt állami és fővárosi okmánybélyeggel kell ellátni.

Sírkövek eladása. A sírokon álló sírköveket a hátramaradottak semmiféle címen sem igényelhetik, mert a sírkő a halott emlékének ajándékozottnak tekintendő és sem az ajándékozó, sem leszármazottja azt többé vissza nem veheti. A lejárt használati idő után egy-egy sírtáblában visszamaradt síremlékeket a székesfőváros hatósága a temetőkről szóló szabályrendelet rendelkezései alapján a temetők fejlesztési alapja javára, vagy nyilvános árlejtés útján, vagy pedig szakértői becslés alapján megállapított árakon, közalkalmazottak részére darabonkint értékesíti. A szóbeli kérelmeket a polgármesteri X. ügyosztályban (Központi Városháza, I. em., 76. ajtószám) kell előterjeszteni, míg írásbeli kérelmeket — melyet állami és fővárosi okmánybélyeggel kell ellátni — a polgármesterhez kell címezni.

Síroknak dísznövényekkel való beültetése. A temetőben levő sírokat és sírboltokat tavasztól őszig fűvel, virágokkal vagy dísznövényekkel lehet díszíttetni. Fűmagoztatást, dísznövényeknek, vagy virágoknak a sírokra való ültetését a temetői kertészet árjegyzék szerint végzi, amire vonatkozóan felvilágosítással a Községi Temetkezési Intézet igazgatósága és összes felvételi irodái, valamint a temetőfelügyelőségek szolgálnak. Lásd még : Temetői kertészeti szabályzat c. a.

Síröntözés. A temetőben levő sírokra és sírboltokra ültetett fűnek, dísznövényeknek és virágoknak öntözését a temetői kertészet végzi április hó 1-től minden év november hó 1-ig. Részletes díjszabást a Községi Temetkezési Intézet felvételi irodáiban (L. Temetések c. a.) és a temetők felügyelőségénél közlik.

Sportegyesületek segélyezése a polgárm. VII. ügyosztályhatáskörébe tartozik. A segélyt kérő egyesület kérelmét a polgármesterhez címezve adja be. A kérelmet ajánlatos már az előző évben benyujtani. mert a segély megszavazásáról a költségvetés keretében történik gondoskodás.

Sz

Szabályozásmódosítás iránti kérelmek a polgármesteri III. ügyosztályhoz intézendők. A bélyegköteles beadványt a szabályozásmódosításban érdekelt összes ingatlanok tulajdonosainak aláírásával kell ellátni. Szükséges okmányok : 1. Telekkönyvi kivonatok. 2. A kérelem tárgyát feltüntető vázlatrajz, esetleg kívánságra rétegterv (magassági viszonyokat feltüntető rajz) és kötelező nyilatkozatok is beadandók. Díj jelenleg nincs megállapítva. Az elintézés menete: A polgármesteri III. ügyosztály javaslatot tesz, amelyre nézve a városrendezési és magánépítési szakbizottság meghallgatása és — nagyobb szabályozásoknál a törvényhatósági bizottság — állásfoglalása után a Fővárosi Közmunkák Tanácsa határoz. Vonatkozó törvények: Az 1870. évi X. tc., az 1930. évi XVIII tc. és az 1937. évi VI. tc. Fellebbezésnek helye nincs, miután szabályozási kérdésekben a Fővárosi Közmunkák Tanácsa véglegesen dönt.

Szakorvosi cím használatát a 237.600/1936. és a 240.600/1936. B. M. sz. rendeletek szabályozzák. A szakorvosi vizsgára a belügyminiszternél kell írásban jelentkezni. A kérvényhez csatolni kell az oklevelél másolatát és a működési bizonyítványokat.

Szanatórium, gyógyintézetek engedélyezése. Kórházat, bárminemű gyógyintézetet és járóbetegek gyógyítására szolgáló orvosi rendelőintézetet az 1300/1932. N. M. M. eln. számú miniszteri rendelet értelmében csak a m. belügyminiszternek engedélyével lehet felállítani. Az engedélyezés iránt a kérvényt a m. belügyminiszterhez címezve az intézet helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjéhez kell benyujtani. A kérvényhez csatolni kell : 1. a törvényhatósági tiszti főorvos igazolását arról, hogy az intézet számára kiszemelt hely és környéke a közegészségügy követelményeinek megfelel ; 2. az intézet elhelyezésére szolgáló ingatlan telekkönyvi kivonatát és a környéket is feltüntető helyszínrajzát ; 3. részletes kimutatást, amely tartamazza : pontos műszaki leírását annak, hogy az intézet milyen (tömb, pavillon) rendszer szerint épült, illetőleg épül, az egyes épületek, a kórszobák, a személyzet részére szolgáló lakások, a mellékhelyiségek helyszíni elhelyezésére és berendezésére (vízzel való ellátás, szellőztetés, fűtés, világítás, ürülékek eltávolítása, csatornázás stb.) vonatkozó adatok kimerítő feltüntetésével ; 4. annak bejelentését, hogy az intézetet, valamint az egyes kórszobákat hány ágyratervezik, általános vagy egyes betegségek (speciális) gyógyítására szolgál-e ; s mily kórosztályokra fog tagozódni ; 5. annak kimutatását, hogy az orvosok, az ápolók és a segédszemélyzet elhelyezéséről kielégítő módon gondoskodtak ; 6. pénzügyi tervezetet az intézet létesítésével és fenntartásával járó költségek megfelelő fedezetéről ; 7. az intézet nevének és pecsétjének megjelölését ; 8. amennyiben az intézet fenntartója és létesítője törvényhatóság, város vagy község, az intézet felállítására és a költségek fedezésére vonatkozó közgyűlési, illetőleg a kisgyűlés által jóváhagyott képviselőtestületi végh határozatot. A hiányosan felszerelt kérvényt a törvényhatóság első tisztviselője, a hiány pótlása végett, a folyamodónak minden egyéb eljárás mellőzésével visszaadja. A törvényhatóság első tisztviselője a kellően felszerelt kérvényt a tiszti főorvosnak, a törvényhatóság egészségügyi bizottságának, továbbá a törvényhatóság székhelyén kívül eső helyen tervezett intézet tekintetében, a fekvése szerint illetékes elsőfokú közegészségügyi hatóságnak és orvosi szakközegének

véleményével kiegészítve, saját véleményes jelentése kíséretében a m. belügyminiszterhez terjeszti fel. Az intézet felállítását, a tervek egyidejű megállapításával a m. belügyminiszter — törvényhatósági, megyei, városi és községi intézet létesítése esetében a m. pénzügyminiszterrel egyetértve — engedélyezi.

Számlák kifizetése a főváros pénztárainál. A vállalati járandóságok kifizetése háromféleképen történik : számla, kereset vagy végszámla útján. 1. Amennyiben valamely vállalkozó valamely munkára való megbízást megrendelőlevél útján kapta, úgy a munkáért járó követelését számla benyujtása útján kérheti. Számlában mindig a szóbanlevő munkálattal kapcsolatos egész vállalati járandóság összegét kell kérni. 2. Amennyiben a vállalkozó valamely közmunka elvégzésére megbízást, szűkebb vagy nyilvános versenytárgyalás útján nyerte el, úgy egyes részmunkálatok teljesítése után a végzett munka arányában részfizetést kérhet, az egyes részfizetések iránti kérelmek között legalább 15 napi időköznek kell eltelnie, be nem épített anyagra a székesfőváros keresetet (részfizetést) nem utal ki. 3. Szűkebb és nyilvános versenytárgyalás útján elnyert munkáknál a munka teljes befejezése után egyes részfizetéseken felül fennmaradó végjárandóság kifizetését a vállalkozó végszámla benyujtása útján kéri. Számlák, a keresetek és a végszámlák mindig 2 példányban készítendők el. Az országos építésügyi kormánybiztos 2.300/1946. O. É. T. szám alatt rendeletet bocsátott ki, amelyben a számlák kifizetésének határidejét is szabályozta. Ennek a rendeletnek 3. §-a (1) bekezdése szerint, amennyiben a vállalati munkából eredő és szabályszerűen számlázott követelést a megrendelő a számla benyujtásától számított 8 nap alatt nem egyenlíti ki, a vállalkozót a kifizetés napján érvényes anyagárak, munkabérek és fuvardíjak alapján kiszámított követelés illeti meg. A kormánybiztos rendelkezésével kapcsolatban a polgármester utasította a megrendelő hivatalokat, hogy a megrendelőlevél kiállításakor és a keresetek és számlák benyujtásakor egy-egy »Figyelmeztető« átadásával a vállalkozókat figyelmeztetni kell, hogy a székesfőváros keresetekben és végszámlákban érvényesített vállalkozói járandóságot a kereset, illetőleg végszámla benyujtásától számított 8 napon belül fizeti ki és ezalatt a 8 nap alatt esetleg emelkedő utánpótlási ár a székesfővárossal szemben nem érvényesíthető. A kifizetés alkalmával a vállalkozó a számvevőség VI/b. ügyosztályánál az OTI, MABI és közadótartozásokról szóló igazolásokat, a bejegyzett cégeknél ezenfelül a cégszerű nyugtázás helyességét cégkivonattal és cimpéldánnyal igazolni tartozik. Amennyiben ezeknek az igazolásoknak bemutatása nem történik meg, vagy a vállalkozó a végzett munkának megfelelően 8 naponként keresetet, illetve a munka befejezésétől számított 3 napon belül végszámlát nem nyujt be, úgy az ebből eredő késedelemért a felelősség a vállalkozót terheli. A kereset, vagy végszámla benyujtásától számított 8 nap alatt keletkező újabb utánpótlási áremelkedés a székesfővárossal szemben nem érvényesíthető. A keresetek és számlák elintézésének meggyorsítása érdekében a számlák beadásának eddigi rendjét megváltoztatták és az elintézés módját és idejét újból szabályozták. Eddig a vállalkozók számláikat, illetve kereseteiket a számvevőség kezelőosztályában adták be, amely azokat az illetékes műszaki ügyosztály kezelő irodájába továbbította. Innen kerültek az előadókhoz. 1946. évi február hó 18-tól kezdődően a kereseteket és számlákat az összes szükséges mellékletekkel az illetékes műszaki ügyosztály kezelő irodájába kell benyujtani. Amennyiben a keresetek, számlák a feltételeknek megfelelő mellékletekkel fel vannak szerelve, azt a megbízott tisztviselő iktatja és a már ismertetett »Figyelmeztető« átadásával figyelmezteti a számla benyujtóját arra, hogy a kifizetés alkalmával a számvevőség VI/b. ügyosztályánál az OTI, MABI és közadó tartozásokról szóló igazolásokat, a bejegyzett cégeknél ezenfelül a cégszerű nyugtázás helyességét cégkivonat és cimpéldány bemutatásával igazolni tartozik. Iktatás után a számlát az illetékes műszaki előadóhoz azonnal továbbítani kell. A műszaki előadónak kell gondoskodnia arról, hogy a kereset, illetve a számla szabályszerűen szerintezve és utalványozó záradékkal ellátva, aláírva 4 napon belül az ügyosztály kezelő irodájába az avval megbízott tisztviselőnek kezéhez kerüljön, aki viszont köteles ezeket átadó könyvvel azonnal a számvevőség kezelő osztályába továbbítani. A számvevőség köteles gondoskodni arról, hogy a vállalkozó keresete, számlája legkésőbb a beiktatást követő 8 nap reggelén a központi pénztárba a kifizetésre teljesen elkészítetten kézbesíttessék. Ha a kereset, illetve a végszámla azért nem számfejthető, illetőleg nem fizethető ki a központi pénztárnál, mert a kifizetéshez előírt igazolások (pl. adóigazolás, OTI, MABI igazolás, cégszerű aláírások, a pénzfelvételre jogosult személy kellő igazolása stb.) hiányzanak, a kifizetési határidő attól a naptól számít, amely napon a vállalkozó ezeket pótolta. A már benyujtott kereseteket és számlákat továbbítás céljából a vállalkozóknak átadni szigorúan tilos, s azoknak átadásáról könyv- vagy átvételi elismervény mellett az azzal megbízott tisztviselő tartozik gondoskodni. A számvevőség a vállalkozói keresetekre és számlákra vonatkozó ércvényesítésen és számfejtésen jelezni tartozik, hogy az összeg 8 napon belül fizetendő. A 12.250/1945. M. E. számú rendelet 51. § (2) bekezdése szerint a követelés kiegyenlítésének a számlára — kiállításával egyidejűleg, vagy utólag — rávezetett elismerése közpénztárból történő kifizetés esetében sem esik nyugtailleték alá. A 60.698/1946—VI. számú határozat értelmében ezért a vállalkozóknak olyan számlát kell benyujtaniok, amely a követelt összeg felvételének elismerését is tartalmazza és megjelöli a pénz felvételére jogosított személy nevét is, mert ellenkező esetben a nyugtailleték a vállalkozót terheli.

Szegénybetegek részére gyógyászati segédeszközöket a polgármesteri IX. ügyosztály engedélyez. Az elöljáróság által kiállított szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérelmeket az illetékes kerületi elöljáróságnál kell benyujtani, mely a beteget a kerületi orvosnál való személyes jelentkezésre szólítja fel. Az engedélyezésről a folyamodó határozatot kap, melynek alapján az engedélyezett gyógyászati segédeszközt a határozathoz csatolt jegyzékben felsorolt cégek bármelyikénél, a főváros költségére beszerezheti. Azok részére, akik az ÖTI-nak vagy a MABI-nak, vagy valamely más, az 1927. évi XXI. tc. hatálya alá eső biztosító intézetnek igényjogosult tagjai, gyógyászati segédeszköz a főváros költségére nem engedélyezhető. A kérelem elutasítása esetén a belügyminiszterhez lehet fellebbezni. Vonatkozó törvény: 6000/1931. M. E. és 400/1932. N. M. M. rendeletek.

Szegényházak. Lásd: Szeretetotthonok c. a.

Szegényházba (szeretetotthonba) való felvétel és tartásdíj. Azok a vagyontalan, munka- és keresetképtelen, magukat fenntartani nem képes egyének, akik közsegélyben való részesítésük előtt legalább három évig (6000/1931. M.E. sz. kormányrendelet 18. §) Budapesten laktak, (amennyiben magyar állampolgárok) s akiknek ellátásra kötelezhető és képes hozzátartozóik nincsenek, a székesfőváros által fenntartott szeretetotthonokban (szegényházakban) nyerhetnek elhelyezést és szükség esetén ugyanott kórházi ápolásban is részesülnek. A székesfőváros erre a célra egy fő- és hat fiókintézetet tart fenn. (Lásd: Szeretetotthonok c. a.) Aki a székesfőváros által fenntartott szeretetotthonok (szegényházak) egyikébe óhajt jutni, jelentkezik a lakása szerint illetékes kerületi elöljáróságnál, hol kéréséről jegyzőkönyvet vesznek fel, majd előzetes orvosi vizsgálat és életviszonyainak a helyszínen, népjóléti megbízott által megejtett tüzetes vizsgálata után, az eredményhez képest pártoló vagy elutasító javaslatot tesznek a székesfőváros polgármesteri IX. ügyosztályához. A budapesti lakóhely megállapítása esetén a polgármester (polgármesteri IX. ügyosztály) a felvétel vagy elutasítás tekintetében további jogorvoslat kizárásával végérvényesen határoz. Szükséges okmányok: A folyamodó jelentkezése alkalmával (a ker. elöljáróságnál) leghelyesebb, ha magával viszi minden meglevő okmányát, nevezetesen születési anyakönyvi kivonatát, munkakönyvét, cselédkönyvét, illetőségi vagy állampolgársági bizonyítványát, lakbizonylatát; férjes nő vagy özvegyasszony, házasságlevelét, illetve férje halotti bizonyítványát.

Szegényházi ápoltak illetőségének megállapítása. Magyar állampolgárok illetőségének megállapítása szegényházi felvételükhöz szükségtelen. A 6000/1931. M. E. számú rendelet a szeretetházi ápolásban levők után felmerülő ápolási költségek viselésére a »lakóhely község«-et kötelezik. »Lakóhely községe« valakinek az a község, melyben az utóbbi öt éven belül három éven át vagy leghosszabb ideig lakott (6000/1931. M. E. rend. 18—20. §§). Ezt tárgyalások által a ker. elöljáróságok és a pm. IX. ügyosztály hivatalból állapítja meg.

Szegényjogon rendelt gyógyszerekről szóló számlákat a polgármesteri IX. ügyosztály intéz el rövidúti utalványozással. A gyógyszerészek számláit a vonatkozó orvosi vényekkel együtt a szegénység igazolása és orvosi szakszempontból való felülvizsgálás mellett a gyógyszertár helye szerint illetékes kerületi elöljárósághoz kell beterjeszteni. Ez eljárás után az elöljáróság a számlákat a tiszti főorvosi hivatalnak mutatja be, mely észrevételei közlése mellett azokat a polgármesteri IX. ügyosztályhoz továbbítja. Az így beérkezett számlák a polgármesteri X. ügyosztály által történt retaxálás után kerülnek utalványozásra, illetőleg számvevőségi érvényesítésre. A tiszti főorvosi hivatal által meg nem engedett gyógyszerek vényei szabálytalanoknak minősítetnek, azokat a számlákból törlik és a gyógyszertárnak visszaadják.

Szegénysegélyek. A székesfőváros népjóléti igazgatásának szervezéséről szóló 1092/1916. kgy. számú szabályrendelet alapján a kerületi elöljárónak az arraszoruló budapesti lakosoknak, a székesfőváros polgármestere pedig a vidéken lakó budapesti illetőségű rászorultaknak havi vagy rögtöni segélyt nyujt. A szegényellátást legújabban szabályozó 6000/1931. M. E. sz. rendelet 15. §-a, valamint a 400/1932. N. M. M. Eln. sz. rendelet I. szakasza értelmében az igazolt szegények gyógyszer és gyógyászati segédeszközzel való ellátása a tartózkodási községet terheli.

Szegénységi bizonyítványok. Szegénységi bizonyítványt hatóságnál leendő felhasználás céljából csak az kaphat, akinek vagyona nincs, jövedelme pedig a Budapesten szokásos napszám összegét nem haladja meg. Szegénységi bizonyítványt a következő ügyekben lehet kérni: Bírósági (peres) ügyekben leendő használatra, útlevél, vízum beszerzésre. Okmányok díjtalan beszerzésére. Kórházi ápolásra, orvosi kezelésre. Szegénységi bizonyítványt csakis személyes jelentkezéssel lehet kérni a lakás szerint illetékes kerületi elöljárónál. Kérvényt nem kell benyujtani. A kérelem jegyzőkönyvi felvétele alkalmával a személyazonosság igazolandó s a lakásbejelentőlapot, valamint a jövedelmet igazoló kereseti kimutatást is fel kell mutatni. Kórházi ápolási ügyekben kért szegénységi bizonyítványok csakis az Országos Társadalombiztosító Intézet igazolása után adhatók ki.

Szemétfuvarozás elleni panaszokat a Köztisztasági Hivatal igazgatóságánál: VIII., Kún-utca 8. sz. alatt kell bejelenteni.

Szemétfuvarozási illeték. Lásd: Adók c. a.

Szemét kifuvarozását, amennyiben az olyan nagymennyiségű, vagy olyan anyagból származik, amelyeknek díjmentes elfuvarozására a Köztisztasági Hivatal nem köteles, csak külön díjazás ellenében végzi a Köztisztasági Hivatal. Így többek között nem köteles a hivatal díjmentesen elszállítani az üzletekből származó szemetet, a nagyarányú épületjavítások, tatarozások után kikerülő szemetet, a szalmazsákok hulladékát. A magánosok által saját fuvarban kiszállított szemét az Ecseri-úti átemelő állomáson üríthető ki az ott levő vasúti kocsikba. Ezért külön díjazás jár.

Szent Gellért-fürdő és Szálló. Lásd: Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások c. a.

Szent Imre-gyógyfürdő. Lásd: Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások c. a.

Szeretetotthoni (szegényházi) tartásdíjak behajtása. Az ideiglenesen felvett, idegen lakóhely községű (illetőségű) szeretetotthoni ápoltak tartásdíjainak behajtása hivatalból, átiratok útján történik. Eljárás: *a)* az 1931. évi november hó 1. előtti időben felmerült tartásdíjak esetében az idegen községbeli illetőség megállapítása után, *b)* az 1931. évi november hó 1. utáni időben felmerült tartásdíjak esetében pedig — a 6000/1931. M. E. számú kormányrendelet alapján — az idegen lakóhely község megállapítása után a polgármesteri IX. ügyosztály átirat útján szólítja fel az illetékes község hatóságát. Amennyiben a község (város) a megtérítést bármely okból megtagadná, a vitás ügyben elsőfokon annak a törvényhatóságnak első tisztviselője jár el, amely törvényhatóság (törvh. város) ellen, illetőleg, amely törvényhatóság területén fekvő megyei város vagy község ellen a követelés irányul. Az alispán határozata ellen panasszal lehet élni a m. közigazgatási bírósághoz. Vonatkozó törvény: 1886. évi XXII. tc. (145. §), illetve az 1422/1889. V. sz., az 51.000/1899. sz., 172.523/1913. IX. sz., 172.524/1913. IX. sz. belügyminiszteri körrendeletek és a 6000/1931. M. E. sz. kormányrendelet.

Szeretetotthonok. A szeretetotthonokban nyernek elhelyezést azok a budapesti illetőségű szegények, akik orvosi megállapítás szerint tejlesen munka- és keresetképtelenek és akikről hozzátartozóik gondoskodni nem tudnak. A főváros 1856-ban nyitotta meg szeretetotthonát a VII., Alsó erdősor 7. sz. alatt. E főintézet mellett fiókintézeteket létesített a főváros a VII., Rottenbiller-u. 50., a VII., Rottenbiller-u. 16—18., a VIII., Alföldi-u. 6—8., VIII., Alföldi-u. 9—11., a VI., Angyalföldi-út 2., a II., Széna-tér 3., a II., Menház-u. 3., a II., Marcibányi-tér 3. sz. alatt és a Kamaraerdőben XI., Kőérbereki dülő 33. hrsz. alatt. A férőhelyek száma az ostrom előtt 2940 volt. A főváros felszabadítása után a kórházjellegű főintézet kezelését a polgármesteri X. ügyosztály vette át, ahol 266 kórházi ápolásra szoruló szeretetotthoni ápolt nyert elhelyezést. A szénatéri és menház-utcai fiókintézetek az ostrom alatt teljesen elpusztultak. Ezidőszerint 1050 gondozottja van a fővárosi szeretetotthonoknak. Az összes férőhelyek száma 1050. A fővárosi szeretetotthonok központi vezetője *Rupp Kálmán* gazdasági felügyelő.

Szeretetotthonokban nyernek elhelyezést azok a munka- és keresetképtelen szegények, akiknek eltartásra kötelezhető és arra képes hozzátartozóik nincsenek. A szeretetotthonok központi igazgatósága a VII., Rottenbiller-u. 50. sz. alatt van, ahhoz tartozik a 9 fiókintézet. A szegények a szeretetotthonokban teljes ellátást (élelem, lakás, ruha, mosás, fürdő, borbély és zsebpénz) kapnak, a betegek orvosi kezelésben és gyógyszerellátásban részesülnek. Mindegyik intézetnek — a fiókok kivételével — saját konyhaüzeme, cipő- és ruhajavítóműhelye van. Az ápoltak szórakoztatására könyvtár és rádió szolgál. Az intézeti élelmezést és betegápolást a Szent Vince-rendű irgalmas nővérek és az Assisi Szent Ferenc leányairól elnevezett nővérek végzik. — A szeretetotthon fő- és fiókintézetében összesen 1500 szegény nyerhet elhelyezést. — *Dunajobbparti szeretetotthon* (II., Széna-tér 3.). A szeretetotthonhoz három fiókintézet tartozik. Az I. számú fiókintézet a Lógodi-utca 44. szám alatt, a II. számú fiókintézet a II., Menház-utca 3. szám, a III. számú a II., Marczibányi-tér 3. szám alatt működik. A jobbparti szeretetotthon fő- és három fiókintézetében összesen 605 szegény nyerhet elhelyezést. A betegek ápolását a főintézetben 104 ágyas kórházi osztály látja el. — *A kamaraerdei szeretetotthon* (I., Kőérberek-dülő 15877 hrsz.) 308 szegény elhelyezésére szolgál. Ennek a szeretetotthonnak konyhakerti gazdasága, tejgazdasága és sertéshízlalója is van.

Széchenyi-fürdő. Lásd: Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások c. a.

Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja. (VII., Madách Imre-tér 2. sz. Távbeszélő: 227—030.) Vezérigazató: *dr. Felkay Ferenc* (távbeszélő 423—550), vezérigazgatóhelyettes: *dr. Haury István*, igazgató-főorvos: dr. Kaposy Ferenc. Hivatalos órák: ½9—3-ig. Pénztári órák: 9—1-ig. *Ellenőrző orvosi rendelés:* Bel-, gyermek-, ideg-, seb-, orthopédia, urológia, orr-, torok, gége, szemészet, nőgyógyászat és szülészet ½9—3-ig. *Kórházi beutalás és mentőszállítási utalványok kiadása:* ½9—3-ig. Utalványok kiszolgáltatása: laboratóriumi és röntgenvizsgálatokra, fizikóterápiás kezelésekre, különleges gyógymódokra és szemüvegekre 9—2-ig. *Fogászati kezelés:* reggel 8-tól d. u. 5-ig. A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjának célja, hogy az igényjogosult tagok egészségvédelmi, jóléti és szociális érdekeit szolgálja, e célra intézményeket létesítsen és fenntartson. A Segítőalap tagjai mindazok a fővárosi közigazgatási, tanügyi, valamint a székesfővárosi üzemek, mégpedig Elektromos Művek, Gázművek, Vízművek, Házinyomda, Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásai, a Községi Élelmiszerárusító Üzem, a Községi Kenyérgyár, a Községi Lóhúsüzem, a Községi Temet-

kezési Intézet és a Kisipari Hitelintézet havifizetéses alkalmazottai és azok családi pótlékban részesülő családtagjai, akik illetményüket betegségük esetén 6 hónapig kapják és illetményük után a munkaadó főváros a 4%-os segítőalapi járulékot megfizeti. A Segítőalap tagjai részére a következő szolgáltatásokat nyujtja :

A) *Betegsegélyezés és egészségvédelem. Orvosi gyógykezelés.* A Segítőalap a szabadorvosválasztás alapján áll. Minden tag maga választhatja háziorvosát, az Alapnál jelentkezett és a kezelőorvosi névjegyzékbe felvett orvosok közül. A kezelőorvosokat az Alap fizeti 4%-os járulékjövedelmének 22%-ot kitevő összegből. Kezelőorvos működése keretén túl terjedő betegségeknél a tagok az Alapnál jelentkezett és a szakorvosi névsorba felvett szakorvost vehetnek igénybe. A háziorvos sürgős esetekben egyszeri alkalomra szakorvosi kezelést is írhat elő, többszöri szakorvosi kezelésre azonban a központi ellenőrzőorvos ad engedélyt.

Kórházi ápolás : A tag, vagy igényjogosult családtagjai szükség esetén kórházi ápolást vehetnek igénybe. Ez esetben a házi (kezelő)-orvos a vényfüzetbe beírja a diagnózist és véleményt ad a kórházi ápolás szükségességéről. Az így kiállított vényfüzettel a beteg vagy hozzátartozója a Segítőalap központi hivatali helyiségeiben, VII., Madách Imre-tér 2. sz. az ellenőrzőorvostól engedélyt kér, amelynek alapján a Segítőalap kiállítja a kórházi utalványt. Kórházi ápolás általában véve csak az Alap saját kórházában, VI., Eötvös-u. 11/b., vagy a székesfőváros közkórházaiban vehető igénybe. A közös kórtermi kezelés és ápolás ingyenes. Amennyiben a beteg a székesfőváros kórházaiban különszobát vesz igénybe, a közös kórtermi ápolás és a különszobai ápolás díja közti különbözetet a tagnak külön meg kell fizetnie. Kivételes esetekben (életveszélyes állapot, sürgős operáció) nemcsak a székesfőváros közkórházaiban, hanem más kórházakban, klinikákban és oly szanatóriumokban is, amelyekkel a Segítőalap szerződéses viszonyban van, lehet kórházi ápolást igénybe venni. Sürgős szükség, életveszély esetén a beteget be lehet azonnal szállítani a kórházba, azonban a beutaló utalványt vagy engedélyt legkésőbb 8 nap alatt be kell szerezni. Utólagos bejelentés esetén a sürgős beszállítás szükségességét az illetékes kórházi osztályos főorvossal kell igazoltatni. Bajmegállapítással és különböző vizsgálatokkal kapcsolatosan azonban kórházi beutalások csakis a székesfővárosi közkórházakba történhetnek.

Tüdőbeteggyógyintézeti ápolás. Ha a tag vagy igényjogosult családtagja tüdőbajban megbetegszik és kórházi, vagy szanatóriumi ápolást igényel, a beteg vagy hozzátartozója a Segítőalap központi hivatali helyiségében az ellenőrzőorvosnál beutalást kér, akinek felülvizsgálata alapján a Segítőalap a beutaló utalványt kiállítja. Tüdőbetegek rendszerint közkórházi tüdőosztályra kaphatnak beutalást, illetve csak ilyen helyen felmerült költségeikre kaphatnak térítést. Oly tüdőbetegeknek, akiknek szanatóriumi kezelésre és ápolásra feltétlen szükségük van és attól munkaképességük helyreállítása, vagy egészségi állapotukban legalább is jelentős javulás várható, tüdőbetegszanatóriumi beutalást is nyujt a Segítőalap.

Gyógyfürdői kezelés és üdülőhelyi üdültetés. Gyógyfürdői kezelést a Segítőalap idült neuralgia, körzeti hűdések, idült lobos izzadmányok, idült izületi és izomcsúz, továbbá köszvény, női bajok, szervi idegbajok, vesebaj és vérkeringési szervek betegségeiben szenvedő tagjainak nyujt. Gyógyfürdői kezelés csak szabályszerű beutalás formájában vehető igénybe. Más módon felmerült ilynemű költségekre térítést vagy segélyt a Segítőalap nem folyósít. *Egyénenkinti üdültetés.* Az üdülőhelyen való üdültetést csak azok kérelmezhetik, akik betegség, vagy túlfeszített munka izgalmak, vagy csapások következtében testileg leromlottak, idegkimerültek, továbbá azok, akik oly betegségben szenvednek, melyből lényeges javulás csak klimatikus tényezőktől várható (Pl. Basedow-kór, idült légzőszervi bántalmak, stb.) Fővárosi tényleges alkalmazottak az üdülőhelyre való beutalásukat csak akkor kérelmezhetik, ha szabadságukat, akár a rendes szabadság címén, akár a tiszti főorvosi hivatal felülvizsgálata alapján a kérelem benyujtása alkalmával igazolják. Üdülőhelyen való üdültetést az Alap csak szabályszerű beutalás formájában nyujt a tagoknak. Önkéntesen, vagy a nem kijelölt helyen és időben igénybevett üdülés folytán a felmerült költségekre az Alap térítést vagy segélyt nem ad. Az üdülőhelyi üdültetés jelenleg szünetel.

Betegszállítás. Amennyiben a kezelőorvos igazolja, hogy a kórházba utalt beteg csak fekve szállítható, az igényjogosult beteget lakásáról a kórházba, vagy onnan haza, az Alap betegszállítókocsin szállíttatja. Utalványt a kezelőorvos igazolása alapján a Segítőalap központi hivatalában ellenőrzőorvosi engedély alapján lehet kapni. Vidékről történő betegszállítás esetén a betegszállítás mindenkor csak a legközelebbi állami, megyei vagy a városi közkórházba történhetik. Ha sürgős szükség esetén a tag maga fedezte a betegszállítókocsi költségét és azt hiteltérdemlően igazolja, megtérítést kaphat azon összeg erejéig, amennyibe a szállítás az Alap szerződéses betegszállítójánál került volna. Autótaxi vagy egyéb fuvarköltségek nem igényelhetők s meg sem térítteinek.

Különleges gyógymódok. Ezek a gyógymódok csak abban az esetben engedélyezhetők, ha azokra feltétlenül szükség van s ha azoktól jelentős gyógyulás várható. A kezelőorvos a különleges gyógymódot szabályszerűen kiállított vénylapon rendeli s a beteg ezzel a rendelvénnyel a Segítőalap ellenőrzőorvosánál tartozik jelentkezni. Az ellenőrzőorvosi felülvizsgálás és javaslat alapján, nemkülönben az önköltségi ár 20%-ának lefizetése után, a Segítőalap kiadja az utalványt

vagy jegyfüzetet azoknak az intézeteknek egyikéhez, amelyekkel a Segítőalap szerződéses viszonyban áll. Engedély nélkül, vagy más intézetnél igénybevett kezelés költségeit az Alap nem téríti meg. Különleges gyógymódok közül az Alap jelenleg röntgen, fizikóterápiás, diatermiás, quarc, hőlég, iszapfürdő, villany, rövidhullám és orvosi massage kezeléseket nyujt.

Gyógyszerellátás. Az illetékes kezelőorvos által a tag vényfüzetén rendelt gyógyszerek, a Segítőalap házi gyógyszertárában (VII., Madách-tér 2., félemelet) vagy bármely szerződéses gyógyszertárban beszerezhetők. A gyógyszerek árából az Alap 10—100%-ig terjedő térítést ad. A vénykönyv előlapján megnevezett kezelőorvoson kívül a vénykönyvben más orvos nem rendelhet. Vényfüzetek kiadása, kicserélése, változtatások átvezetése és a szükséges felvilágosítások megadása ½9—3-ig.

Gyógyászati segédeszközök. Ezek közé tartozik a haskötő (kizárólag súlyos műtét után), orvosi javaslatra szemüveg, mankó, továbbá sérvkötő, pólya, műtalpbetét, műkar, műláb, rögzítők, Abban az esetben, ha a fentemlített gyógyászati segédeszközökre szükség van, a házi (kezelő)-orvos a vényfüzetbe beírja és a beteg a központi ellenőrzőorvosnál személyesen jelentkezik, aki a gyógyászati segédeszköz beszerzésére engedélyt ad. A tag által kifizetett számlára az Alap 50%-os térítést ad. Szemüveg igénylése esetén, a szemorvosi vizsgálat megejtése után az ellenőrzőorvos engedélye alapján az összeg 20%-ának lefizetése után az Alap kiadja az utalványt. Az utalvány a szerződéses szállítók egyikénél váltható be.

Fogászati kezelés. Fogászati kezelést, mely a műtéti és konzerváló gyógykezelést foglalja magában, az Alap csak az általa fenntartott fogászati rendelőben, VII., Madách-tér 2. nyujt. Az elhasznált anyag és a technikus munka önköltségi árát a tag megtéríteni tartozik. Etekintetben a mindenkor kihirdetett és a rendelőben kifüggesztett árszabás az irányadó. A rendelés a Segítőalap fogászati rendelőjében történik. Idegen helyen végeztetett fogászati kezelés költségeire az Alap térítést vagy segélyt nem folyósít. A díjakat a tagok megfelelően kiállított utalvány alapján fizetik be d. e. 9—1 óráig a Segítőalap pénztáránál, d. u. 1—5 óráig.

B) *Családvédelem. Családalapítási kölcsön.* Kölcsönt igényelhet az Alap ama igényjogosult férfitagja, akinek házassága alkalmából kölcsön felvételére van szüksége és az előírt általános, valamint az Intézőbizottság által megállapított részletes feltételeknek megfelel. A kölcsönfolyósítás átmenetileg szünetel.

Szülési és anyasági segély. Gyermekszületés esetén az igényjogosult tagok szülési segélyben részesülnek, melynek mértékét időről-időre az Intézőbizottság állapítja meg. Szülési segély 10 nap közkórházi közös kórtermi ápolási díjnak megfelelő összeg. Ha a szülőanya szülés esetén a Segítőalap terhére kórházi ápolást vesz igénybe, szülési segélyt nem igényelhet. Az anyasági segély az igényjogosult családfő, illetve az anya legutóbb élvezett illetményének egy havi összegéből áll. A szülési és anyasági segélyt a Segítőalapnál rendelkezésre álló kérvényürlapon kell kérelmezni s a kérvényhez csatolni kell az illetékes anyakönyvi hivatal által kiállított »Értesítés«-t. A kérvényt a hivatalfőnökkel igazoltatni kell. A születési »Értesítés«-t az anyakönyvi hivatal díjmentesen állítja ki.

Babakelengye-szolgáltatás. A Segítőalap a szülési és anyasági segély kifizetésekor babakelengyét ad, 1 évi ingyenes használatra.

Temetési segély. Az igényjogosult családfő elhalálozása esetén temetési segélyre az elhúnytnak házastársa, ilyennek nem létében családi pótlékban részesülő családtagjai tarthatnak igényt. A tag elhalálozása esetében a temetési segély összege további intézkedésig az elhúnyt által utoljára élvezett egyhavi illetmény kétszerese. Ha a tag eltemetéséről, családtagok hiányában, vagy ezek mulasztásából más gondoskodik s ennek megtörténtét számlákkal igazolja, a temetés valóságos költségeit, a szabályszerűen járó temetési segély összegének erejéig a Segítőalap az eltemettetőnek megtéríti. Ha a tagnak eltemettetéséről senki sem gondoskodik, a tag eltemettetéséről, a temetési segély erejéig, a Segítőalap is gondoskodhat. A temetési segély iránti kérelemhez, mely a Segítőalapnál rendelkezésre álló ürlapon történik, csatolni kell az elhalálozást igazoló anyakönyvi »Értesítés«-t, melyet az illetékes anyakönyvi hivatal a Segítőalap részére díjmentesen állít ki. A kérvényt a tényleges szolgálatban álló tag hivatalfőnöke láttamozza és a fizetést is igazolja. A nyugdíjas, özvegyi díjas és kegydíjas tag kérvényein járandóságának egyhavi összegét az illetékes számfejtőhivatal köteles igazolni. Nevelési segélyben részesülő szülőtlen árva elhalálozása esetében a Segítőalap az eltemettetőnek a nevelési segély kéthavi összegét folyósítja. A temetési segélyt a Segítőalap, ha a segély felvételére jogosult a pénztárnál megjelenik és személyazonosságát hiteltérdemlően igazolja, készpénzben azonnal kifizeti. A Segítőalap azonban a Községi Temetkezési Intézethez szóló levelet is bocsáthat a temettető rendelkezésére, amelyben igazolja, hogy mely összeg erejéig vállalja a temetés költségeit. Ezt az összeget a Segítőalap közvetlenül a Községi Temetkezési Intézetnek küldi meg.

Családonkinti üdültetés. A többgyermekes családok részesülnek a családonkint üdültetés kedvezményében. Célja az, hogy azok a gyermekek, akik vérszegények, betegségre hajlamosak és egész évet a városban töltik, néhány hétig vidéken tartózkodjanak és megerősödjenek. Az Alap

természetben lakást és egyéb költségekre (utazás, fuvar, fűtés, világítás, stb.) pénzsegélyt ad. A családok orvosi felügyelet alatt állanak. Az üdültetés feltételeit az Intézőbizottság évenkint állapítja meg.

Székesfővárosi alkalmazottakat igazoló bizottságok működése. A székesfővárosi alkalmazottak igazolása 1945. március havának végén indult meg. Három központi bizottság kezdte meg a közigazgatási alkalmazottak ügyeinek tárgyalását, majd fokozatosan alakultak meg a kerületi elöljáróságok, a nagyobb üzemek, önálló intézmények és hivatalok külső bizottságai. Ezek száma 1945. június haváig 57-re emelkedett. A fővárosi bizottságok egységes működésének biztosítása és a szükséges adminisztráció lebonyolítása céljából a Budapesti Nemzeti Bizottság létrehozta az Igazoló Bizottságok Titkárságát. A Titkárság végezte a bizottságok megalakítását. A beadott nyilatkozatokat nyilvántartja, a tárgyalásokat kitűzi, a feleket és házmegbízottakat kiértesíti. A Titkárság útján történik a hozott határozatok kikézbesítése és a bizottságoktól beküldött, letárgyalt igazolási ügyek iratainak nyilvántartása. 1945. június közepe táján indult meg a nyugatról hazatérők igazolása a 3300/1945. M. E. számú kormányrendelet alapján. Ezek ügyei a mult év őszén öltötték a legnagyobb arányt. A Titkárságnál a mai napig körülbelül 1890 nyugatról visszatért fővárosi alkalmazott adta be nyilatkozatát. Átlag minden bizottság hetenként 2—3 ülést tartott. Egy-egy ülésen 20—30 ügy került tárgyalásra. Jelenleg 5 központi és 2 úgynevezett üzemi alkalmazottakat igazoló bizottság működik. Ezek végzik a nyugatról, illetve keletről hazatérő hadifoglyoknak, az új alkalmazottaknak, valamint az egyéb okokból elmaradt egyének igazolását. A tárgyalások kitűzése polgármesteri rendelet alapján történik. Eddig 1821 ilyen rendelet jelent meg. A tárgyalást minden esetben a 8 napig tartó közhírrététel előzi meg. Minden rendelet az ülést megelőzően kifüggesztésre kerül a Központi városházán, a kerületi elöljáróságokon, valamennyi párt központjában, a szakszervezetekben, az illetékes hivatalban, üzemben vagy egyéb munkahelyen, végül az igazolásra kerülők lakáshelyén.

Az alábbi kimutatás 1. a közigazgatási feladatkörrel felruházott hivatalok, intézmények és intézetek, 2. az üzemek, 3. a közoktatási alkalmazottak, 4. a részvénytársaságok formájában működő vállalatok szerint részletezve azt tünteti fel, hogy (1946. május 22-ig) hány alkalmazott ellen nyert az igazoló eljárás jogerős befejezést, hány ügy van még folyamatban és azt, hogy hány alkalmazott ellen nem indult még meg az eljárás.

	Létszám	Jogerős	Folyamatban	Kitűzésre vár
1. Közigazgatás	13.868	13.423	320	125
2. Üzemek	12.485	12.365	85	34
3. Közoktatás	5.873	5.808	47	18
4. Részvénytársaságok	21.140	20.944	114	82
Összesen	**53.366**	**52.540**	**567**	**259**

Százalékban kifejezve tehát a tényleges szolgálatot teljesítő közigazgatási, üzemi, közoktatási stb. alkalmazottak ügyei 98·45%-ban jogerős befejezést nyertek. 1·06%-a még folyamatban van, 0·49% pedig most kerül tárgyalásra. A kimutatás létszámrovata csak a tényleges szolgálatot teljesítőkre vonatkozik, tehát nem foglalja magában azoknak a számát, akik szolgálati helyüket elhagyták és a felszabadulás után még vissza nem tértek. A jogerősen befejezett igazolási ügyekben az igazoló bizottságok határozatai a közigazgatási, üzemi, közoktatási és részvénytársasági csoportosításnak megfelelően az 1080/1945. M. E. számú kormányrendelet 20. §-ának egyes pontjai szerint a következőképen oszlanak meg:

	Jogerős határozat száma	Igazolt	Feddés	Áthelyezés	Előlépt. 1—5 évre kizárás	Vezetőállásra alkalm.	Nyugdíjazás	Állásvesztés	Népügy.
1. Közigazgatás	13.423	12.328	312	82	162	40	103	363	33
2. Üzemek	12.365	11.252	315	78	255	81	52	312	14
3. Közoktatás	5.808	5.546	76	19	41	28	16	76	6
4. Részvénytársaság	20.944	17.454	1.610	310	726	248	152	412	32
Összesen	**52 540**	**46.580**	**2.313**	**489**	**1.184**	**397**	**323**	**1.169**	**85**

A nyugdíjazást, illetve állásvesztést elrendelő határozatok ellen 522 esetben nyujtottak be fellebbezést. Ezek közül a Titkárság eddig 467 fellebbezést terjesztett fel a Népbíróság Igazolófellebbezési Tanácsához, mint másodfokú hatósághoz. A Népbíróságtól eddig 39 ügy érkezett vissza. A másodfok 3 esetben helybenhagyta, 36 esetben pedig enyhítette az igazoló bizottság határozatát. Az igazolási ügyekkel kapcsolatban az egyes polgármesteri ügyosztályoktól, hivataloktól és más hatóságoktól beérkezett aktákat a Titkárság intézi. A székesfővárosi alkalmazottak igazolása lassan a befejezéshez közeledik. A régebben beadott nyilatkozatok feldolgozása megtörtént. Jelenleg a nyugatról, illetve orosz fogságból folyamatosan hazatérők, az új alkalmazottak igazolása, a különböző okokból elmaradt, végül az utólagos bejelentések alapján újratárgyalandó ügyek vannak hátra.

SZABAD SZÓ

a Nemzeti Parasztpárt központi napilapja

*

Főszerkesztő:
DARVAS JÓZSEF

*

Felelős szerkesztő:
BOLDIZSÁR IVÁN

*

Kiadja:
SARLÓ LAPKIADÓ K. F. T.

*

Felelős kiadó:
RÁCZ ISTVÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Távbeszélő: 120—714, 120—715

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS VÍZMŰVEI

az ostrom alatt megsérült csőhálózatát (1000 db csősérülés) 1945 augusztus 1-re teljesen rendbehozta

*

A pesti oldal vízellátása már 1945 május végére, a budai oldalé pedig 1945 július végére elérte a békebeli mértéket

*

KÖZPONTI IGAZGATÓSÁG:

IV., EGYETEM-UTCA 2. SZÁM.

TÁVBESZÉLŐ: 185—855, 189—049, 384—524, 189—730

VÁLTSON ÖN IS BÉRLETET!

BÉRLET VÁLTHATÓ

VII., AKÁCFA-UTCA 15—17.
MÓRICZ ZSIGMOND-KÖRTÉR
(régi 35-ös v.-áll.)
SZÉLL KÁLMÁN-TÉR (régi 6-os v.-áll.)
DEÁK-TÉRI FAV. v.-áll.
ÚJPEST, SZT. ISTVÁN-TÉR
(régi 92-es v.-áll.)
NÁDOR-U. 32. Magyar Orvosok Szabadszerv.

TOVÁBBÁ A KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR ALÁBBI FIÓKJAIBAN:

III., FŐ-TÉR 2.
V., SZENT ISTVÁN-KÖRÚT 22.
VII., BAROSS-TÉR 23.
IX., FERENC-KÖRÚT 9.
IX., VÁMHÁZ-KÖRÚT 1.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI KÖZLEKEDÉSI R.-T.

Rose-Mary
KÁVÉHÁZ

Andrássy-út Jókai-tér sarok

*

A művészvilág találkozóhelye

ABBAZIA
KÁVÉHÁZ

OKTOGON-TÉR

ZENE

Rácz Béla és cigányzenekara

Reggeli, ebéd, uzsonna, vacsora

Székesfővárosi Énekkar (Központi városháza II. em. 222.) 1912-ben alakult *dr. Bárczy István* polgármester kezdeményezésére. A tagok túlnyomórészt a főváros oktatói sorából kerültek ki. 1912—1914-ig *Sztojanovits Jenő* felügyelő-igazgató, 1919—1922-ig pedig *dr. Kacsóh Pongrác* főigazgató volt az énekkar karnagya. E két kiváló s nagyjelentőségű alapozó munkát végző muzsikus után 1922-ben *Karvaly Viktor* felügyelő-igazgató kapott megbízást a kórus újjászervezésére és vezetésére. Az együttes néhány év alatt elérte a 200-as taglétszámot. Az elmult — közel negyedszázad folyamán minden jelentősebb a capella és zenekarkíséretes mű előadásra került. Az énekkar a Filharmóniai Társaság, a Hangversenyzenekar, a Székesfővárosi Zenekar oratórium-estjeinek állandó közreműködője volt. A hangversenyeket vezető-karnagyán kívül az alábbi vendégkarmesterek vezényelték: *Strauss R., Furtwängler, Weingartner, Busch, Kleiber, Bruno Walter, Klemperer, Schuricht, Weisbach, Héger, Kabasta, Wüst, Mengelberg, Defauro, Cortot, Toscanini, Molinari, Gui, Failoni, Hubay, Dohnányi, Kodály, Demény, Zsolt, Ádám* és *Ferencsik.* A kórus kiemelkedő jelentőségű szereplései voltak Toscanini-vel Wienben, Dohnányival ugyancsak Wienben, Ph. Wüst-tel Breslauban és V. Gui-vel a Firenzei »Maggio musicale« keretében adott nagysikerű hangversenyei. Két évi kényszerű szünet után 1945 novemberében, immár harmadszor vált szükségessé a kórus újjászervezése. A munkát jelenlegi karnagya indította el. A tagok áldozatos közreműködésével az igen súlyos viszonyok ellenére, négy hónapi munkával sikerült elérni, hogy az együttes ismét magasnívójú szerepléssel léphet fel a nyilvánosság elé. Vezető: *Karvaly Viktor* karnagy.

Székesfővárosi Zenekar. (IV. Központi városháza, I. pavillon, ½ emelet 9/a. Távbeszélő: 370 mellékállomás.) 1941. január 1.-évvel a főváros áldozatkészségéből újjászervezte az addig is Székesfővárosi Zenekar néven működő, tisztviselőkből álló zenekart, mely eddigi szereplésével és működésével úttörő munkát végzett Budapest zenei életében. Az újjászervezett Székesfővárosi Zenekar hivatása teljesítésére zeneművészeti főiskolát végzett, legmagasabb művészi képességű tagokat szerződtetett, melynek eredményeképen hatalmas műsorprogramjával és kvalitásával vezetőhelyet biztosított magának a főváros, sőt az egész ország zenei életében, mint egyedül csak hangversenyező testület. Munkásságát időközönként egy-egy külföldi világnagyság fémjelezte Ansermet, Mengelberg, Schuricht, Molinari stb. karmesterek személyében, kik mindenkor a legnagyobb elismeréssel szóltak úgy a Zenekar művészi képességéről, mint a főváros áldozatkészségéről, mely az abszolut művészi produkciókat lehetővé tette. A Székesfővárosi Zenekar a felszabadulás után azonnal megkezdte működését, miután a polgármester megbízást adott Somogyi László vezetőkarnagy, Fricsay Ferenc karnagy és Brunovszky Károly adminisztratív vezetőnek a Zenekar újjászervezésére. A Zenekar hatalmas műsorterve keretében ismét előadott olyan műveket, melyek előadása részben az előző kormányzat, részben pedig az egyes művek rendkívüli apparátusára való tekintettel hosszú éveken keresztül nem szólalhattak meg. Az 1945/46-os évadban a Zenekar bérleti sorozatokban abszolválta hangversenyeit, mégpedig a Városi Színházban 18 nagyzenekari matinét másodvasárnaponként, 8 Bach—Mozart zenekari estét a Zeneakadémián másodhetenként, a Belvárosi Színházban pedig kamarazenematinékat rendezett. Ezenkívül nagy súlyt helyeztek munkáshangversenyek rendezésére és a Vasas Székházban, egyes gyárak munkatermeiben, a Weiss Manfréd Sportcsarnokban, a Munkáskultúrszövetség keretében, valamint a különböző pártok által rendezett hangversenyeken működött közre a Zenekar. Számos hangversenyt kapcsolt a Magyar Rádió és a Rádió studiójából is több hangversenyt adtak.

Színházi (rendkívüli) előadás engedélyezését a polgármesteri XI. ügyosztálynál és a rendőrség főkapitányságánál egyidőben kell kérelmezni. A polgármester az engedélyezést a rendőrséghez benyujtandó kérvényre vezeti rá, ezért külön díjat fizetni nem kell.

Színháznyitási engedély megadása a polgármesteri XI. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A kérelmező igazolni tartozik anyagi felkészültségét, erkölcsi megbízhatóságát és szakértelmét. Meg kell jelölnie a színház helyét, célját, művészi irányát. A polgármester megkérdezi az engedély kiadása előtt a Magyar Művészeti Tanács színművészeti szakosztályát, valamint a Magyar Művészek Szabad Szakszervezetének színművészeti csoportját. A véghatározat ellen a belügyminiszterhez lehet fellebbezni. Minden működő színház, minden játszási évad megnyitása előtt, valamint a játszási évad befejezése előtt évadnyitó, illetve évadzáró vizsgálatot is köteles kérni a polgármestertől. Az eljárást a polgármester folytatja le, szakértők bevonásával. Tűzrendészeti, építészeti, színpadtechnikai stb. szempontból vizsgálja felül a színház épületét és berendezését és a szükséghez képest változtatásokat rendelhet el. A véghatározat ellen a belügyminiszterhez lehet fellebbezni.

Szoborfelállítási költségekhez való hozzájárulást a polgármestertől kell kérni, az ügy a XI. ügyosztály ügykörébe tartozik. A bélyegköteles kérvényben meg kell jelölni a szobrot állító testületet és ismertetni kell a szobor felállítására irányuló mozgalom kereteit. Feltétlenül igazolni kell a már gyüjtött összeget, mert a székesfőváros csak a gyüjtés végén és csak a gyüjtött összeg kisebb hányadával járulhat a legjobb esetben is a költségekhez. Be kell mutatni a kész szobor tervét, vagy közölni a szoborterv beszerzésének módját (pályázat, megbízás stb.), egyúttal meg kell jelölni a szobor helyét. A költségekhez való esetleges hozzájárulás rendszerint csak a szobor

helyének kijelölése után történhet, úgyhogy a szoborfelállítás engedélyezésénél történő bírálat ennek a kérelemnek elbírálását is megelőzi.

Szobrok felállításának engedélyezését a polgármestertől kell kérni, az ügyet a XI. ügyosztály intézi. A beadvány bélyegköteles, mellékelni kell a tervezett szobor képét, talapzatának rajzát, elhelyezésének helyszínrajzát. A beadványban meg kell jelölni az állíttatót, a tervező szobrászművészt és műépítészt, közölni kell továbbá, hogy a szobor mintái hol tekinthetők meg. Amennyiben a szobor még nincs készen, vagy a hely kijelölését a fővárostól előzetesen kérik, természetesen az ennek megfelelő mellékletek mellőzhetők. Kész szoborterv nélkül csak akkor lehet hely kijelölését kérni, ha pályázat kiírásáról van szó. Ebben az esetben azonban a hely átengedése csak elvi és a kiválasztott terv újból elbírálásra kerül. Általában szobrot a közművelődési szakbizottság, esetleg a művészi szaktanácsadó testület albizottsága bírál el. A szobor helyét az összes érdekelt ügyosztályok és közüzemek helyszíni szemléje alapján a polgármester jelöli ki. A polgármesteri határozathoz a Főv. Közmunkák Tanácsának hozzájárulása kell. A polgármester határozata megfellebbezhető a Közmunkák Tanácsához, onnan a belügyminiszterhez.

Szobrok karbantartása, gondozása, sérüléseik kijavítása a polgármesteri XI. ügyosztályhoz tartozik, az ügyosztályba beosztott szobrászszakelőadó gyakorolja az állandó felügyeletet. A közterületen álló szoborműveket a polgármester, vagy megbízottja, általában át szokta venni a székesfőváros gondozásába, amire külön kell felkérni. Az átvétellel a szobor a polgármesteri XI. ügyosztály nyilvántartásába és felügyelete alá kerül.

Születendő gyermekek vallására megegyezés. Különböző vallású házasulandók a házasság megkötése előtt a születendő gyermekek vallására nézve egyességet köthetnek (a házasságkötés után vallásegyesség nem köthető), mely szerint a gyermekek nemre való tekintet nélkül az atya — vagy az anya vallását követik. E célból a házasulandók a házasság kihirdetésének elrendelését igazoló, az anyakönyvvezetőségnél beszerzendő kihirdetési értesítéssel megjelennek a Központi városháza IV. ügyosztályának előadójánál, aki felveszi a jegyzőkönyvet és még ugyanaznap megkapják a végzést, mely az anyakönyvben hivatalból feljegyeztetik. (Bélyegmentes.)

Születés bejelentése. Lásd: Anyakönyvi bejegyzések c. a.

Szülésznő letelepedését, gyakorlatának megkezdését vagy megszüntetését, lakásváltoztatását, elhalálozását a tiszti főorvosi hivatalnál kell bejelenteni.

Szülői hatalom megszüntetése és felfüggesztése. A szülők szülői hatalma a kiskorúak felett megszüntethető akkor, ha a szülő gyermeke tartását és nevelését elhanyagolja, erkölcsiségét vagy testi jólétét, vagy gyermeke vagyonát rossz kezelés által veszélyezteti. A szülői hatalom megszüntetését kérhetik a rokonok, valamint a serdült korban lévő gyermekek is, de az erre irányuló eljárás hivatalból is megindulhat, sőt a kiskorúak érdekét sértő magatartásra idegenek, valamint gyermekjóléti intézmények és szervek is felhívhatják az árvaszék figyelmét. Az árvaszék ilyen esetekben a tényállást a rokonok és a szülők meghallgatásával állapítja meg és ezen az alapon határoz. Az árvaszék véghatározata ellen fellebbezéssel élhetnek a szülők, a közeli rokonok és a tiszti ügyész. Ha a szülői hatalom megszüntetését tartalmazó véghatározatot a belügyminiszter is helybenhagyta és ezzel az árvaszék intézkedése jogerőre emelkedett, a szülőnek joga van a jogerőre emelkedéstől számított 3 hónapon belül az ügyet bírói útra vinni. A szülői hatalom gyakorlását az árvaszék felfüggeszti, ha 1. a szülői hatalmat gyakorló szülő gondnokság alá kerül, 2. bűntettért vagy vétségért 1 évnél hosszabb szabadságvesztés büntetésre ítéltetett. A felfüggesztés hatálya az ok megszűnésével megszűnik.

Szülők Munkaközösségének Központja a Központi városháza VII. ügyosztályában működik. A Központ eddig 300 iskolában, iskolatípusokra való tekintet nélkül szervezte meg a szülői munkaközösségeket. A szülői munkaközösség az iskola helyreállításán, a szociális gondoskodásán a szénszünet enyhítésén kívül végzi a szülők átnevelését. A szülő minden osztályban megtanulja az iskolaorvos, az iskolagondozó, az iskolapszichológus és a pedagógus révén gyermekének testi és lelki fejlődése tüneteinek a megismerését. A szülő és a pedagógusok együttes nevelőmunkájának a biztosítása érdekében a Központ a következő szervezetet építette ki: I. Minden osztály köré megalakította a munkaközösséget. II. Minden iskolába megszervezte a felügyelő bizottságot. III. Minden kerületben megalkotta a Szülők Munkaközösségének Kerületi Tanácsát. Budapest egész területére létrehozta a felügyelő hatóság intézményét. Az osztályok köré megalakult munkaközösség élén egy szülő áll és az előadói tisztet az a pedagógus tölti be, aki a gyermekkel foglalkozik. Ezenkívül osztályonként a szülőkből álló háromtagú bizottság is résztvesz a munkaközösség vezetésében. Iskolánként a Felügyelő Bizottság alakul meg. A Bizottságban helyet foglalnak az osztályokban megszervezett munkaközösség vezetői és előadója az iskola igazgatója. Ez a bizottság irányítja, ellenőrzi a szülők és a pedagógusok együttes munkáját. A kerületi tanács egy nagy egységbe foglalja össze a kerületben megalakult összes munkaközösségeket. Elnöke a tagok által megválasztott szülő és előadója a tanulmányi felügyelő. A felügyelő hatóság a Szülők Munkaközösségének csúcsszervezete, melynek elnöke a tanügyi tanácsnok, előadója a Szülők Munkaközösségének Központja vezetője. Tagjai: a kerületi tanácsok elnökei és előadói és végül

a fővárosi törvényhatóság közoktatási bizottságának tagjai. A szülői értekezletek egyöntetű vezetése érdekében a Szülők Munkaközösségének Központja a következő munkaprogrammot készítette el: I. A Szülők Munkaközösségének közreműködése az iskolai élet zavartalan biztosítására: *a)* az iskola épületének felszerelésében és javításában személyesen, vagy anyagi hozzájárulás formájában vesz részt, *b)* hozzásegíti az iskolát a hiányzó szemléltetési eszközök beszerzésében, *c)* segíti az anyagiakon múló célkitűzéseket. II. A munkaközösség gyermekvédelmi tevékenysége: *a)* a rászoruló tanulók iskolai felszerelésének beszerzése, *b)* a szegénytanulók otthoni élelmezésének az eilntézése, mégpedig úgy, hogy egyik-, vagy másik szülő felajánlja egy tanuló ellátását, *c)* az elkövetkező téli nehéz időkben egy-egy tanulónak meleg szobában való elhelyezése, vagyis a szülő egy-egy tanulót magához vesz a tanulási időben. III. A Munkaközösségben tömörült szülőknek osztályonként gyermeknevelővé való átképzése, *a)* az osztályvezető tanító, tanár iskolaorvos, iskolagondozó és az iskola pszichológusa közreműködése révén be kell mutatni a szülőnek gyermekének testi és lelki fejlődését, *b)* ismertetni kell azokat az eszközöket, amelyeknek a segítségével talákozhat a szülő és a pedagógus az iskola nevelő munkájában. Iskolai ünnepélyek rendezése, kirándulások tavaszi- és nyári hónapokban, egyes tanítási órákra a szülők meghívása, az iskolában és a szülői házban a gyermekeken tapasztalt testi és lelki tulajdonságok közös megbeszélése, *c)* tudatossá kell tenni a szülőben, hogy a gyermeket a jövő társadalma számára is értékes emberré kell nevelni. IV. Az iskola munkájának a támogatása: *a)* a szülői háznak, az iskolai munkába való bekapcsolódása révén a gyermek otthoni ellenőrzése, *b)* olyan családokban, ahol mindkét szülő, vagy csak az egyik egész nap elfoglalt, a gyermekek testi és erkölcsi védelmének a megszervezése, *c)* a tanulásban visszamaradt gyermekek testi és lelki bajainak kikutatása és az orvoslás eszközeinek a megvitatása. A szülőkre bármilyen irányban kényszerítő befolyást nem szabad gyakorolni.

Szülő nők ingyenes kezelése. Szegénysorsú szülő nők szerezzék be a lakásuk szerint illetékes elöljáróinál a szegénységi bizonyítványt és jelentkezzenek ugyanott a kerületi orvos rendelőjén, ahol kijelölik számukra a kerületi szülésznőt, aki ingyen kezelésben részesíti őket. Sürgős esetekben a szegénységi bizonyítványt utólag is be lehet szerezni.

Szülőotthonok. Az Országos Stefánia Szövetség volt budapesti szülőotthona X., Kőrösi Csoma-út 24—26. sz. alatt, mint a székesfőváros Gizella királyné szülőotthona működik. Vidéken a szövetség 12 szülőotthont tart fenn. Az Országos Stefánia Szövetség szülőotthonain kívül a pesti izr. nőegylet által fenntartott »csepeli Weiss Alice-szülőotthon« (VII., Nagyatádi Szabó-utca 36. sz.) és a X., »Paula-szülőotthon« (X., Méhes-utca 4.) működik.

T

Takarmányvásár. Az országos vásártéren kedd és pénteken vidékről termelők által kocsival felhozott takarmány- és szalmafélék kerülnek eladásra. Nagybani kereskedők préselt állapotban a józsefvárosi teherpályaudvaron lévő rakodón árusítják a takarmányt.

TANDÍJAK, BEÍRÁSI DÍJAK ÉS VIZSGADÍJAK A SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI ISKOLÁKBAN.

Az 1946/47. iskolaévben történő ingyenes tanítás bevezetésére a székesfőváros törvényhatósági bizottságának a közgyűlése már határozatot alkotott. Amennyiben ez a közgyűlési határozat a kormányhatóság részéről jóváhagyást nyer, 1946. szeptember 1-től a székesfőváros közoktatási intézményeinél a nyilvános tanulók sem beírási díjat, sem tandíjat nem fizetnek.

Az 1945/46. tanév hátralévő második felében sem fizetnek beírási és tandíjat a székesfőváros községi általános-, iparos és kereskedő iskolák rendes tanulói és azok a tanulók sem, akik szülőjének (gondviselőjének) keresete, vagy jövedelme nem éri el egy szakmunkás közepes jövedelmét vagy közalkalmazottnál a VIII. fizetési osztállyal egybekötött illetmények összegét. Véleményezni lehet a rászorultságot abban az esetben is, ha a tanuló szülője (gondviselője) legalább 4 személy eltartásáról tartozik gondoskodni.

A székesfővárosi községi iskolákban fizetendő felvételi, különbözeti és magánvizsgálatok alapdíjai:

a) *általános iskolák alsó tagozatában:*

elnöki díj	1.500	milpengő
igazgatói díj	1.500	«
vizsgáztató tanító díja	6.000	«

b) *közép- és középfokú iskolákban, ideértve a polgári iskolákat és az általános iskolák felső tagozatát is :*

elnöki díj	1.500	milpengő
igazgatói díj	1.500	«
jegyzői díj	1.500	«
tantárgyi vizsgadíj tantárgyanként	1.500	«

A rendkívüli időben vizsgázók kétszeres összeget fizetnek, az ismétlő tanulók pedig a fentiek szerint megállapított összegek kétszeresét fizetik.

A bizonyítvány kiállításának díja (index) félévenként 600 milpengő.

Valahányszor 1946. június 1. után a kollektív munkabéreket felemelik, a fentiek szerint megállapított összegeket annyi százalékkal kell emelni, amennyivel a kollektív munkabéreket emelték. A felemelt vizsgadíjat attól a naptól kell számítani, amely napon a munkabéremelést elrendelték.

Érettségi díjak:

a) *gimnáziumoknál :*

A gimnáziumi nyilvános tanulók érettségi díja 200.000 adópengő.

A nyilvános tanulók javítóérettségi vizsgálati díja 90.000 adópengő.

A különbözeti és kiegészítő érettségi vizsgálat díja 66.000 adópengő és ezenkívül annyiszor 24.000 adópengő, amennyi tantárgya van a vizsgálatnak.

A magántanulók érettségi, illetve javítóérettségi díja a nyilvános tanulókra előírt érettségi, illetve javító-érettségi díjak kétszerese.

b) *kereskedelmi középiskoláknál :*

A kereskedelmi középiskolákban az érettségi vizsgálatok díja 270.000 adópengő.

A javítóérettségi vizsgálat díja egy tárgy esetén 100.000 adópengő, két tárgy esetén pedig 120.000 adópengő.

A kiegészítő érettségi vizsgálat díja, abban az esetben, ha azt a jelölt az érettségi vizsgálatával egyidejűleg teszi le, 20.000 adópengő, ha azonban a jelölt a kiegészítő érettségi vizsgálatra nem ugyanabban a határidőben jelentkezett, 100.000 adópengő.

Az érettségi bizonyítvány kiállításának díja mind a gimnáziumoknál, mind a kereskedelmi középiskoláknál 10.000 adópengő.

c) *a kereskedelmi szaktanfolyamok vizsgadíjai :*

A kereskedelmi szaktanfolyamok első évfolyama szóbeli, valamint a második évfolyam záróvizsgálatának díja 135.000 adópengő.

Tanoncszerződés. Tanoncul csak olyan egyén alkalmazható, aki a 12. életévét betöltötte és iskolai bizonyítvánnyal igazolja, hogy legalább hat elemi osztályt végzett vagy az írás, olvasás és számolás elemi ismereteit elsajátította. Kivételesen e rendelkezéstől el lehet tekinteni, de az ilyen tanoncnak a munkaidejét egy fél évvel hosszabb időben kell megállapítani. Tanoncot csak tanoncszerződés megkötése mellett lehet alkalmazni. Ha a tanonc nagykorú, a saját nevében köti a szerződést, ha kiskorú, akkor a törvényes képviselője köti meg azt. A szerződést az ipartestületnél kell megkötni, kivéve azon gyárak alkalmazottait, amelyek az ipartestületnek nem tagjai, mert azok tanoncszerződéseiket az elsőfokú iparhatóság előtt kötik, a tanonc alkalmazásától számított négy héten belül. 1. A tanidő általában nem lehet 3 évnél rövidebb és 4 évnél hosszabb ; 2. olyan tanoncok tekintetében, akik valamely középiskola vagy polgári iskola 4 osztályát sikerrel elvégezték, vagy 16. életévüket betöltötték, 2 évnél rövidebb és 3 évnél hosszabb ; 3. oly tanoncok tekintetében, akik valamely középiskola vagy polgári iskola 6 osztályát elvégezték 1½ évnél rövidebb és 2½ évnél hosszabb ; 4. végül olyan tanoncok tekintetében, akik érettségi bizonyítvánnyal rendelkeznek 1 évnél rövidebb és 1½ évnél hosszabb. A tanoncszerződés megkötésekor igazolni kell a tanonc személyi adatait (anyakönyvi okmánnyal), iskolai képzettségét (iskolai bizonyítvánnyal), a szóban levő iparra való alkalmasságát (hatósági orvosi bizonyítvánnyal), ezenkívül a szerződő felek minden egyéb feltételre is megállapodnak. (Ellátás, fizetés, tanszerek

beszerzése stb.) A tanoncszerződés megfelelő bélyegilleték alá esik. A tanoncszerződés felbontását annál a hatóságnál kell kérni, ahol a szerződés köttetett. A bizonyítványon okmánybélyegilleték rovandó le.

Tanoncvizsgálatot a kerületi tiszti orvos végez személyes jelentkezés és újraoltási bizonyítvány bemutatása alapján. A vizsgálat díjköteles.

Tanszerkészítőműhely. Lásd: Községi Tanszerintézet c. a.

Tanszerintézet. Lásd: Községi Tanszerintézet c. a.

TANULMÁNYI FELÜGYELŐK, IPAROKTATÁSI SZAKFELÜGYELŐK, KÖRZETI ISKOLAFELÜGYELŐK ÉS FELÜGYELŐK

A kisdedóvodáknál: Brettschneider Matild közp. felügy. óvónő. Közokt. ü.-o. (Városháza 334. m.-á.); dr. Francsics Lászlóné óvónő (Anyagszertári felügy.) Polgármesteri IX. ü.-o. (Városháza 379. m.-á.); Lantos Gézáné óvónő (Anyagszertári felügy.) Polgármesteri IX. ü.-o. (Városháza 379. m. á.); Papp Mária óvónő (Egészségügyi felügy.) VIII., Mária Terézia-tér 9.; Szabó Erzsébet óvónő (Egészségügyi felügy.) X., Tomcsányi-út 5.; Takács Lajosné óvónő (Egészségügyi felügy.) III., Timár-utca 13/b; Vass Gézáné óvónő (Anyagszertári felügy.) Polgármesteri IX. ü.-o. (Városháza 379. m. á.). — *A népiskoláknál:* Adamkovics Bertalan népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) X., Szapáry-utca 29.; Albrecht István iparosisk. ig. (Felügy. ig.) Közokt. ü.-o. (Városháza 607. m. á.); Andrássy Irén polg. isk. tan. (Testnevelés) VIII., Mária Terézia-tér 8.; Bajor Dezső népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) III., Áldás-utca 1.; Berényi László népisk. ig. (Körz. isk. felügy.); VII., Hernád-utca 52.; Gévay Károly népisk. ig. (Kislétsz. oszt. felügy.) V., Szemere-utca 3.; Hanvai Károly népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) X., Simor-utca 29.; Harmat Artur felsőbb zeneisk. tan. (Ének) Közokt. ü.-o. (Városháza 320. m. á.); dr. Hertelendy József népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) II., Marczibányi-tér 1.; Karvaly Viktor felsőbb zeneisk. tan. (Ének) Közokt. ü.-o. (Városháza 320. m. á.); Korondi Ferenc polg. isk. tan. (Testnevelés) II., Medve-utca 9.; Kovács Pál polg. isk. tan. (Testnevelés) IX., Mester-utca 19.; Kun László népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) X., Százados-út 6. Lengyel Ferenc népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) VIII., Mária Terézia-tér 8.; Lengyel Gyula iparisk. ig. (Felügy. ig.) IV., Cukor-utca 6.; Lenkei István népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) Közokt. ü.-o. (Városháza 320. m. á.); May Vilmos népisk. ig. (Körzeti isk. felügy.) IX., Ranolder-utca 22.; Móra Mihály népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) III., Raktár-utca 1.; Rácz János népisk. ig. (Felügy. ig.) IV., Cukor-utca 6.; Stelly Géza népisk. ig. (Körz. isk. felügy.). VIII., Mária Terézia-tér 8.; Wanitsek Rezső népisk. ig. (Körz. isk. felügy.) IX., Ranolder-utca 22. — *Az iparosiskoláknál:* Rostás József (Ip. isk. ig., iparokt. szakfelügy.) VI., Szondy-utca 41.; Sámán Márton (Ip. r. tanító, iparokt. szakfelügy.) VII., Nagydiófa-utca 8.; Haán Győző (Ip. isk. ig., iparokt. szakfelügy.) VI., Szondy-utca 41.; Borzovay Pál (nagyüzemek ipariskolájának vezetője, iparokt. szakfelügy.) Polgármesteri XII. ü.-o. (Városháza 212. m. á.); dr. Lakatos Géza (Ip. isk. ig., iparokt. szakfelügy.) VIII., Erdélyi-utca 6.; Lengyel Gyula (felügy. ig.) IV., Cukor-u. 6. *A polgári iskoláknál:* Babirák Mihály polg. isk. ig. (Ált. tanulm. felügy.) XIV., Hungária-körút 140.; Bihari Mór ny. polg. isk. ig. (felügy.) III., Kórház-utca 9.; Budai Anna ker. középisk. tan. (Testnevelés) IV., Cukor-utca 6.; Castiglione László polg. isk. ig. (Ált. tanulm. felügy.) II., Medve-utca 5—7; dr. Czeck Valdemár polg. isk. ig. (Ált. tanulm. felügy.) VI., Lovag-utca 9.; Dolinszky János polg. isk. tan. (Ált. tanulm. felügy.) II., Batthyány-utca 81.; Edvi-Illés Jenő polg. isk. tan. (Rajz) VIII., Tisza Kálmán-tér 4.; Erdődy Imre ker. középisk. tan. (Testnevelés) IV., Cukor-utca 6.; Graf Irén polg. isk. tan. (Kézimunka) X., Százados-út 6.; Halápy Jenő polg. isk. ig. (Felügy. ig.) IV., Cukor-utca 6.; Harmat Artur felsőbb zeneisk. tan. (Ének) Közokt. ü.-o. (Városháza 320. m. á.); Jancsó Ida ker. középisk. tan. (Testnevelés) IV., Cukor-utca 6.; Karvaly Viktor felsőbb zeneisk. tan. (Ének) Közokt. ü.-o. (Városháza 320. m. á.); Kubinyi Bertalan gimn. tan. (Rajz) IV., Reáltanoda-utca 7.; Luspay Kálmán polg. isk. ig. (Ipari ismeretek) IX., Mester-utca 19.; Mezey Béla polg. isk. ig. (Felügy. ig.) IV., Cukor-utca 6.; dr. Perjessy Kálmán isk. orvos (Egészségtan) I., Mészáros-utca 5. (161—090); Péter Dénes gimn. tan. (Testnevelés) IV., Cukor-u. 6.; Pintér Vilma polg. isk. tan. (Testnevelés) IV., Cukor-u. 6.; dr. Sághelyi Lajos polg. isk. ig. (Ált. tanulm. felügy.) VIII., Csobánc-utca 1.; dr. Szakál János polg. isk. tan. (Ált. tanulm. felügy.) XIV., Egressy-út 71.; Takács István polg. isk. ig. (Mindennapi kérdések) IX., Mester-utca 19.; Zsingor László ker. középisk. tan. (Testnevelés) IV., Cukor-utca 6. — *Gimnáziumoknál:* Erdődy Imre ker. középisk. tan. (Testnevelés) IV., Cukor-utca 6.; dr. Hittrich József gimn. ig. (Ált. tanulm. felügy.) VIII., Horánszky-utca 11. — *A kereskedelmi középiskoláknál:* Erdődy Imre ker. középisk. tan. (Testnevelés) IV., Cukor-utca 6.; Szabó Károly ker. középisk. tan. (Ált. tanulm. felügy.) XII., Márvány-u. 32. — *A gazdasági irányú iskolák gyakorlótelepeinél:* Varga Márton középfokú kert. tanint. ig. XIV., Egressy-út 73. (Zugló 136.) — *A zenetanfolyamoknál:* Breuer Éva felsőbb zeneisk. tan. (Hegedű) IX., Lónyay-utca 4.; dr. Horusitzky Zoltán felsőbb zeneisk. ig. (Ált. tanulm. felügy.) IX., Lónyay-utca 4. — *A javítótornatanfolyamoknál:* özv. Horváth Attiláné ker. középisk. tan. IV., Cukor-utca 6.

Tanügyi állások betöltése. A székesfőváros közoktatási intézeteinél és intézményeinél megüresedett oktatói állásokat az 1934. évi XII. tc. 13. §-ában biztosított jogánál fogva a polgármester tölti be. A közoktatási intézetek és intézmények vezetői állásait szintén a polgármester tölti be, azonban a megüresedett állások betöltésére nyilvános pályázatot hirdet. Az egyes állások betöltéséhez szükséges kellékeket, képesítéseket, valamint a pályázati kérvényhez csatolandó okmányokat a pályázati hirdetmény tünteti fel. A pályázati hirdetmény a Fővárosi Közlönyben jelenik meg.

Tartásdíjak. A székesfőváros a súlyos testi fogyatkozásban, különösen érzékszervhiányban szenvedő szegényeket lehetőleg társadalmi szakintézetekben helyezi el tartásdíjtérítés ellenében. A fennálló szabályok értelmében ugyancsak tartásdíjat fizet a főváros a vidéki hatóságok által gondozott, közellátásra szoruló, budapesti illetőségű felnőttek, valamint az állami gyermekmenhelyeken gondozott 7 éven felüli budapesti illetőségű gyermekek után. Az állami gyermekmenhelyek részére a gyermekek után felmerülő gondozási díjat az országos betegápolási és gyermekgondozási pótadó hozadékából fedezik.

Tárgysorsjáték ellenőrzési díja. Lásd: Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Teherkocsik (lófogatú) állomáshelyeinek kijelölését az ipartásulat vagy az iparigazolvánnyal rendelkező fuvaros kérésére a polgármesteri V. ügyosztály végzi. A kérvényt a polgármester véleményezés végett a budapesti főkapitányság közigazgatási osztályához küldi át és amennyiben a rendőrhatóság az állomás engedélyezéséhez hozzájárul, a teherkocsi állomáshelyének pontos kijelölése az érdekeltek bevonásával megtartott helyszíni eljáráson történik. Új állomáshelyet a polgármester a város belterületén nem engedélyez.

Tehéntartási engedélyek. A főváros területén teheneket beállítani, a meglévő tehénállományt kiegészíteni vagy az abban beállott csökkenést pótolni, végül tehenet eddigi helyéről a fővárosban más helyre áttelepíteni csak a polgármester engedélyével szabad. Tehéntartásra engedélyt csak az kaphat, akinek a főváros határában a tehénállománnyal arányos kiterjedésű mezőgazdasági üzeme (szántó, rét, legelő, kert és szőlő) van és aki a közegészségügyi követelményeknek megfelelő tejkezelő helyiséggel és tehénistállóval rendelkezik. A fővárosban tartott tehenek után darabonként és havonként a Földmívelési Miniszter által megállapított tejellenőrzési díjat kell fizetni, éspedig úgy az engedélyezett, mint az esetleg jogosulatlanul tartott tehenek után. Tehéntartási engedélyekre vonatkozó ügyekben a Vegyészeti Intézet kirendeltségéhez kell fordulni (IV., Szervita-tér 5. sz.).

Tejárusítási iparengedélyek. Tejfiókok, fűszerkereskedések, kávémérések, péküzletek és általában mindazok az üzletek és kereskedések, amelyekből utcán át, vagyis az üzlethelyiségen kívül való fogyasztásra tejet, tejszínt, tejfelt, joghurtot vagy különleges tejkészítményeket eladnak, ennek az üzletágnak a folytatására külön tejárusító iparengedélyt tartoznak kiváltani. A tejkereskedőnek, tejárusnak (viszontelárusító) az ugyanazon a helyen (üzlethelyiségben, árusítóhelyen) forgalomba hozott tejet csak egy és ugyanazon termelőtől vagy tejvállalattól szabad árusítás céljából beszereznie. A tejárusító más szállítótól származó tej árusítására csakis a polgármester előzetes engedélyével térhet át. Minősített tejet, tejszínt és tejfelt más szállítótól is szabad beszerezni, mint aki a tejet szállítja. A tejárusítási engedélyekkel kapcsolatos ügyekben a Vegyészeti Intézet tejhivatali kirendeltségéhez kell fordulni (IV., Szervita-tér 5. sz.).

Tejkonyhák. Lásd: Anya- és Kisdedvédelmi Intézetek c. a.

Telekbérlet (fővárosi) átruházását a polgárm. III. ügyosztálynál lehet kérelmezni. A terület bérlőjének a leendő bérlővel közös bélyegköteles beadványában fel kell tüntetni, hogy a bérletet a bérleti biztosítékkal együtt, vagy anélkül kívánják átruházni. Fel kell tüntetni még az átruházás időpontját is. Polgármesteri határozat alapján elkészített és aláírt szerződésátruházó záradék jóváhagyása után a terület átvétele, illetve átadása végett az illetékes ker. elöljáró mérnöki hivatalában tartoznak a felek megjelenni. A vonatkozó törvény: az 1930. évi XVIII. tc. Fellebbezésnek helye nincs.

Telekkitermelés iránti kérelmek a polgárm. III. ügyosztályhoz intézendők. A beadványra állami és városi okmánybélyeget kell ragasztani. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat (30 napnál nem régibb keletű). 2. Hivatalos helyszínrajz (3 példány). 3. A munkálat elbírálásához szükséges alaprajzot, valamint megfelelő számú hossz- és keresztmetszetet feltüntető terveket (3 pédány) felelős szakértő aláírásával ellátva. 4. A szomszédos telkek tulajdonosainak nevét és lakcímét. 5. Iparhatósági telepengedély (kivéve azon eseteket, amikor a kitermelt anyag saját szükségletre használtatik). A kérelem elbírálását a hivatalos helyszíni eljárás előzi meg. Engedély díja egy teleknél 75.000 adópengő. Nagy és több teleknél a díj a telek nagysága és a végzendő munka szerint állapíttatik meg. Vonatkozó törvények: Építésügyi Szabályzat és a 138.42/81930. K. M. rendelet, 1884. évi XVII. tc. (Ipartörvény), vízjogi törvény. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (állami okmánybélyeg).

Telekkitűzések kérésének két módja lehetséges. Kitűzés kérhető a polgárm. III. ügyosztálynál az építési engedély birtokában, avagy kerítésfelállítással kapcsolatosan kitűzési kérvénnyel (állami okmánybélyeg). Előfordulhat még az úgynevezett felmérés, amikor is a kérdéses teleknek mesgyéjén kell egy esetleg hibásan álló épület vagy kerítés helyét vizsgálni. Ezen tény esetleges megállapítása a feleknek határrendezésre való felszólításával nyer elintézést. A fenti eljárásokról kitűzési igazolvány állíttatik ki. Kitűzés díjai: Építkezéssel kapcsolatosan 180.000, 300.000 és 450.000 adópengő Kerítkezéssel kapcsolatos kitűzéseknél rendes esetben, amikor egy teleknek a kitűzését kérik, 300.000 adópengő és mérés nélkül 75.000 adópengő, több telek kitűzésének, vagy parcellázásoknak díjai esetenként a telkek nagysága és a végzendő munka szerint állapíttatik meg. A kitűzések feltételeként a telek telekkönyvezettsége szükséges, valamint a kitűzött pontok átadásakor szükség szerint az érdekelt szomszédok jelenléte. Vonatkozó törvények: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezésre vonatkozóan lásd az Építésügyi Szabályzat 103—106. §-ait.

Telekrendezés. A telekrendezési ügyek lehetnek 1. telekszabályozások, 2. telekfelosztások, 3. telekegyesítések és telekhatárrendezések. Az ügyek rendszerint magánkérelemre indulnak meg, kivéve az építkezésekkel és az útépítésekkel kapcsolatban hivatalból megindított telekszabályozásokat, továbbá az 1937. évi VI. tc. 7. §-a alapján hivatalból megindított telekhatárrendezési ügyeket. Telekfelosztás, telekegyesítés és telekhatárrendezés csak az esetben engedélyezhető, ha előzetesen vagy egyidejűleg a telekszabályozási kérdések is elintéztetnek, épp ezért oly telkek esetében, melyek még véglegesen szabályozva nincsenek — csupán felosztási, egyesítési és határrendezési kérelem esetén is —, a szabályozás okvetlenül végrehajtatik és ha ehhez a telektulajdonos nem járul hozzá, a telekfelosztási, egyesítési vagy határrendezési kérelem sem teljesíttetik. A magánkérelemre megindítandó ügyek esetében a polgárm. III. ügyosztályhoz intézett bélyegköteles beadvány alapján tétetik folyamatba az eljárás. A beadványt a szóbanforgó telek telekkönyvi tulajdonosa vagy annak meghatalmazottja tartozik beadni. A beadványhoz okvetlen mellékelni kell az eljárásba bevont összes telkek jelenlegi állapotát feltüntető telekkönyvi kivonatokat; a tulajdonosok nevében történő kérelmezés esetén a meghatalmazást és amennyiben a kívánt elintézési mód a beadványban szavakkal le nem írható, egy magyarázó helyszínrajzot, továbbá, ha a felosztásra kerülő telken a felosztás után is fenntartandó építmény, vagy oly egyéb létesítmény, vagy növényzet volna, amelyet a felosztás szempontjából figyelembe kell venni, úgy egy, az ezek elhelyezését feltüntető, méretezett és ily mérésekre jogosított mérnöki kamarai tag által aláírt rajzot is csatolni kell. Mindezen ügyek után hivatalos eljárási díj fizetendő, melyet az ügy előadója által történt számszerű előírás után a III. ügyosztály segédhivatalában kell befizetni. E célból 4—5 nappal a kérelem beadása után az illetékes előadónál célszerű jelentkezni. Az eljárási díj lefizetése után foganatosíttatik az esetleg szükséges helyszíni kiszállás és elkészül a vonatkozó térrajz, mellyel az ügy a városrendezési és magánépítési szakbizottság elé kerül tárgyalás és véleményezés céljából, kivéve azokat az eseteket, hol közterület csatolásáról van szó, amikor az ügyek előzetesen még a Fővárosi Közmunkák Tanácsához küldendők az elszámolás megejtése végett és csak azután vihetők a szakbizottság elé. A székesfőváros tulajdonában lévő telkek, telekrészek vagy csonkatelkek átadásával, valamint a székesfőváros részéről történő kártalanítási ár fizetésével kapcsolatos telekszabályozási ügyek a szakbizottsági véleményezés után engedélyezés végett a polgármester vagy a közgyűlés elé kerülnek. Ennek megtörténtével az összes iratok a tiszti ügyészséghez kerülnek a kisajátítási egyezség elkészítése és ennek a kisajátítást szenvedők által történő aláírása céljából, amely után a III. ügyosztály elkészíti a tudomásulvevő polgármesteri véghatározatot és a politikai hatósági engedélyt, valamint jóváhagyja a kisajátítási egyezséget és térrajzot. Erről az érdekelteket — a szükséges másolatok kapcsán — értesíti, az eredeti okmányokat pedig a tiszti ügyészségnek küldi meg telekkönyvi keresztülvitel céljából, melynek megtörténte után a kisajátított telkek, illetve telekrészek átvétele, vagy az átengedett telkek, telekrészek és telekkönyvezetlen terjedékek átadása iránt történik intézkedés. Abban az esetben, ha a székesfővárosnak kártalanítási árat is kell fizetni, a kisajátítási egyezségben megállapított időben ez is megtörténik. Olyan telekrendezési ügyek, melyek kapcsán sem vagyonelidegenítés, sem a főváros részéről történő fizetés nincs, a szakbizottság véleményezése után a tiszti ügyészségre küldetnek. Ezután az ügymenet általában az előbbivel azonos. Az olyan telekrendezési ügyek pedig, melyeknél sem szabályozásról, sem telekkönyvi korlátozások feljegyzéséről nincsen szó, a tiszti ügyészségre sem mennek, hanem a véghatározat, a politikai hatósági engedély és az eredeti térrajz kikézbesíttetik a folyamodónak, aki saját hatáskörében tartozik gondoskodni a szükséges térrajz-másolatok elkészíttetéséről és az ügynek egy éven belüli telekkönyvezéséről. A telekrendezési ügyekben hozott határozatok megfellebbezhetők a Fővárosi Közmunkák Tanácsához, kivéve a megállapított megváltási árat, melynek módosítását legfeljebb újabb beadvánnyal lehet kérni a kisajátítási egyezség aláírása előtt. Vonatkozó törvények: 1930. évi XVIII. tc., az 1937. évi VI. tc. és az Építésügyi Szabályzat.

Telekterjedéküguek. A telekterjedéküguek elintézésének módja teljesen azonos a telekszabályozásoknál követendő eljárással. Lásd: Telekrendezés c. a.

Telekvétel (telekfelajánlás) és telekcsere ügyében a polgárm. III. ügyosztálynál kell eljárni. A felajánlott telek megvételét, illetve elcserélését csakis az ingatlan valamennyi tulajdonosa együttesen, saját maguk vagy megbízottjuk útján kérhetik. Állami bélyeggel ellátott beadványban fel kell tüntetni a telek fekvésén (kerület, utca, helyrajzi szám vagy házszám) kívül a kért vételárat, illetve az elcserélendő telek fekvését. A vonatkozó törvény : 1930. évi XVIII. tc. Fellebbezésnek helye nincs.

Telepengedélyeknek városszabályozási szempontból való véleményezése. A telepengedélyek megadása az illetékes kerületi elöljáró hatáskörébe tartozik, a kérelmek ott nyujtandók be. Mindennemű felvilágosítást a kerületi elöljáró iparügyi előadója ad meg. A polgárm. III. ügyosztály az engedélyezési eljárásban nem vesz részt, csak városrendezési és szabályozási szempontból ad írásbeli véleményt a kérelem tárgyában a kerületi elöljárónak. Vonatkozó törvények : 1884. évi XVII. tc. és az 1922. évi XII. tc.

Telepengedélyezési díjak. Lásd : Hatósági eljárási dijak c. a.

Telepengedélyezési eljárási díjak. Lásd : Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Telepengedélyhez kötött ipar. Lásd : Iparengedély c. a.

Telkek bérbeadása a fővárosnál. A székesfőváros a be nem épített területeit bérbe adja ipari és raktározási célokra. A székesfőváros ezeknél a területeknél biztosítja az ¼ évi felmondást, úgy hogy az esetben, ha a fővárosnak ezekre a területekre saját, vagy más célra szüksége volna, rövid felmondási határidővel a bérletből visszavehető. Üres fővárosi telkek, ipari, raktározási, kereskedelmi, konyhakerti, vagy mezőgazdasági művelés stb. céljára bélyegköteles beadványban a polgármesteri III. ügyosztálytól kérhetők bérbe. A beadványban fel kell tüntetni a terület fekvését (kerület, utca, helyrajzi szám, vagy házszám stb.), milyen célra kívánja bérbevenni a területet és mekkora bérösszeget ajánl fel. Amennyiben a kért területet a főváros bérbeadja és az ajánlatot a polgármester vagy a közgyűlés elfogadja a bérlő a terület átadása végett a kerületi elöljáró mérnöki hivatalában tartozik megjelenni. 1946. március hó 1.-től kezdődőleg a fővárosi telkek és területek bérbeadása, továbbá a forgalomnak még át nem adott közterületek használatbaadása, valamint az ilyen telkek és területek bérletének, illetőleg használatának meghosszabbítása adópengő alapon történik. Az adópengőben megállapított béreket, illetőleg használati díjakat oly módon kell kiegyenlíteni, hogy a bér, illetőleg használati díj mindenkor a befizetés napjára megállapított adópengőben fizetendő. A postai befizetési lapon, vagy utalványon történt befizetéseknél a feladás napja tekintendő a befizetés napjának. Bérleti biztosítékok letétbehelyezését további intézkedésig a főváros nem kívánja. Az eddig letett és a főváros központi pénztárában őrzött készpénzbiztosítékokat a bérlők bérleti díjai, illetve a közterülethasználók használati díjai javára számolják el, amennyiben pedig a bér, illetőleg használati díj már kiegyenlítést nyert, valamint amennyiben a biztosíték nem készpénzben, hanem értékben tétetett letétbe, azt a letevőnek visszaadják.

Temetések. A Községi Temetkezési Intézetnek VIII., Vas-utca 2/d, (Központi iroda), IX., Üllői-út 95., (Pest-déli iroda), VI., Aradi-utca 23. (Pest-északi iroda), X., Szent László-tér 29. (X. ker. kirendeltség), XI., Verpeléti-út 3. (Buda-déli iroda), II., Batthyány-utca 2. (Buda-északi iroda), III., Főtér 3. (III. ker. kirendeltség) sz. alatt körzeti felvételi irodái vannak, ahol a hozzátartozók a temetéseket megrendelhetik. A temetések költségeire nézve az irodák szolgálnak felvilágosítással. Az izraelita vallású halottak temetési szertartását az autonómiával bíró zsidó szentegyletek intézik. Ilyeneknél az intézet csak a koporsót szolgáltatja és a halottakat a temetőbe szállítja ki. Teljesen vagyontalan szegényeket, akiknek hozzátartozói a temetés költségeit nem tudják viselni, a kerületi elöljáróság utalványa alapján a Községi Temetkezési Intézet díjmentesen temeti el. Köz- vagy magánkórházban elhaltak hozzátartozói ingyentemetésre a kerületi elöljáróságtól utalványt nem igényelhetnek, az ott elhaltak eltemetéséről az illetékes kórház tartozik gondoskodni. A hősi és katonai halottaknak a hősök, illetve katonai temetőbe való temetéséhez szükséges engedélyt a Hősi Temetők Felügyelősége (IV., Magyar-utca 12—14.) adja meg.

Temetkezési Intézet. Lásd : Községi Temetkezési Intézet c. a.

Temető a Duna balpartján : 1. a Kerepesi-úti köztemető, területe 260.394·50 □-öl. Ez a temető 1849 április 1-je óta áll fenn ; 2. a X., Új (Rákoskeresztúri) temető. Területe 505.300·70 □-öl. A temető 1886. évi május hó 1-én nyílt meg. 1903-ban a temetőből egy kisebb rész a katonaság részére engedtetett át temetkezési helyül, mely terület a háború alatt nagymérvben kibővítetett ; 3. a Kerepesi-úti izraelita temető, területe 4·06 hold, már betelése előtt áll ; 4. a X., Rákoskeresztúri izraelita temető, területe 70 hold. A zsidó temetkezések nagyrésze ebbe a temetőbe történik. — A Duna jobbpartján : 1. Az I., Farkasréti temető. Megnyílt 1894. évben, területe a kibővített résszel együtt 117.184·40 □-öl. A temető csak az I. és II. kerületi lakosság temetkezési helyéül szolgál. 2. A Farkasréti-temető területéből az 1894. évben kihasított 8120 négyszögöl a II. ker. izraelita hitközség felekezeti temetője. A temetőt a II. ker. izraelita szentegylet kezeli. 3. A katonai temető. A régi vizivárosi lezárt katonai temető pótlására a Farkasréti-temető területéből **2400** □-ölet engedett át a főváros új katonai

temető létesítésére. 4. Az I., Németvölgyi-temető. Megnyílt 1885. évben, területe 23.460i40 □-öl. 5. Az orthodox chevra kadisa temetője. Az I., Csörsz-utcában, a Németvölgyi-temetővel szemben. Területe 922 □-öl. Ez a temető már megtelt. 6. A III., Táborhegyi-temető. Megnyílt az 1885. évben, területe 22.407·10 négyszögöl. Ez a temető már megtelt. 7. A III., Táborhegyi-izraelita temető. Területe 1500 négyszögöl. Az 1885. évben átengedett területen 1888 május 1-én kezdték meg a temetkezést. Ezt a temetőt a III. ker. izraelita szentegylet kezeli, azonban már megtelt, lezárták és helyette a Törökkői új izraelita temető nyílt meg 1922 december havában. 8. A III., Törökkői újtemető. Területe 86.244 □-öl. Megnyílt 1910 február 1-én.

Temetői kertészet árjegyzéke a Községi Temetkezési Intézet összes irodáiban a közönség rendelkezésére áll.

TEMETŐI KERTÉSZETI SZABÁLYZAT

A virágkertészet elvállalja a temetőkben levő síroknak és sírboltoknak állandó és alkalmi díszítését, a növény- és virágdísz öntözését és gondozását. A temetői kertészet a sírok és sírboltok díszítéséhez termelt és a sírok és sírboltok díszítéséhez már fel nem használt felesleges virágokat és növényeket darabszámra is árusíthatja. A virágok és növények gondozása alatt a rendes időjárás és rendes körülmények között, a kiültetés és díszítési munkák elvégzése, a virágok és növények tisztítása, az elpusztultak pótlása, a sírhant rendbehozatala és a növénykultúra öntözése értendő. Fagy, jég, eső, viharok, vagy általában a temetőfelügyelőségek által el nem hárítható kártételek és pusztítások által okozott nagyobbmérvű rongálások helyreállítására a temetői kertészet nem köteles, azonban a temetői kertészet által kiültetett sírokon ezen károk helyreállítása a befizetett díj egyharmadának lerovása ellenében biztosítható. A virágok árának kifizetését, továbbá a kiültetésre, díszítésre és gondozásra vonatkozó megrendeléseket az illetékes köztemetőfelügyelőségnél kell eszközölni és az erre irányuló érdeklődésekre a temetőfelügyelőségek személyzete köteles a szükséges felvilágosításokat mindenkinek megadni. A virágok a rendelés előtt esetleg meg is tekinthetők. A temetői kertészetek szolgáltatásainak megrendelése és az árjegyzék szerint esedékes díj lefizetése vagy személyesen, vagy pedig posta útján történhetik. A díjaknak postán vagy csekken való beküldése esetén a gondoztatni kívánt sírról részletes tájékoztatást kell adni. Közölni kell a halott nevét, elhalálozási idejét, nyughelyének (sírtábla, sor, sír) számát, avagy sírboltszámát. Pontosan fel kell tüntetni a postautalványon, csekkszelvényen vagy pedig külön levélben azt, hogy a pénzküldeményből a megrendelő a sírnak mennyi ideig, milyen díszítését és ápoltatását kívánja biztosítani. A temetőfelügyelőség a sírápolási díjak befizetése esetén a díjak lerovásáról szabályszerű nyugtát tartozik adni. A díjaknak postán való lerovása esetén a befizetőnek a temetőfelügyelőség csak akkor tartozik postán nyugtát küldeni a befizetésről, ha a temetőfelügyelőségnek a portóköltségeket is beküldték. Esetleges panaszokkal a temetőfelügyelőséghez kell fordulni. A temetőfelügyelőségek a panaszokat megvizsgálják és a jogos panaszok orvoslása iránt haladéktalanul tartoznak intézkedni. Vásárolhatók egyes virágok is ; ilyen esetben azonban rendszerint a vevő maga viszi el és ülteti ki a virágot. A kiültetéseket a temetői kertészet a megrendelések sorrendjében tartozik teljesíteni. A fővárosi temetőkertészetben vásárolt virágokat és dísznövényeket a temetőből kivinni nem szabad. Megrendelhető a síroknak és sírboltoknak az egész idényre szóló és esetleges alkalmi díszítése is. A dísznövényeket a temetői kertészet a megrendelőnek csak használatra engedi át s azok a főváros tulajdonában maradnak. Az állandó díszítéshez használt dísznövények október hó 15-ig maradnak a sírokon, illetve sírboltokon. A temetőfelügyelőségek a használati díj egyharmadának lerovása ellenében az ilyen dísznövények használatát október hó 15-től november hó 3-ig meghosszabbíthatják. Ilyen esetekben, ha az öntözési díj csak október hó 15-ig volt kiegyenlítve, azt pótolni kell. A hullaházi ravatalozáshoz szükséges növénydíszítések csak a temetői kertészetből rendelhetők. A tavaszi, nyári és őszi sírdíszítés és gondozás a síroknál és sírboltoknál évenkint április hó 15-től október hó 15-ig — azonban, ha az időjárás megengedi — november hó 3-ig tart. A sírhantok magassága 35 centiméter.

Tervrajzhitelesítés a polgármesteri III. ügyosztálynál kérhető. A fél szóbelileg előadja, hogy a hitelesített tervre milyen célból van szüksége, átadja a hitelesítendő tervet, befizeti a díjszabás alapján megállapított hitelesítési díjat. A befizetési díjnyugta ellenében 24 órán belül megkapja a hitelesített tervet.

Tervrajzok másolata. Kérelmező a ház tulajdonosának beleegyező nyilatkozata ellenében engedélyt kap a polgármesteri III. ügyosztály tervtárában lévő terv megtekintésére. Miután kiválasztotta a szükséges tervet és a díjszabás szerinti engedély díját és másolási díját befizette, a másolatot megállapított határidőre ugyanott megkapja.

Tiszti orvosi bizonyítványt kerületi tiszti orvosnál személyes jelentkezés után lehet kapni. A jelentkező személyazonosságiát megfelelő igazolvánnyal vagy rendőri bejelentőlappal tartozik igazolni. Hatósági orvosi bizonyítvány kérhető házasságkötéshez, pályázati ügyben, kegydíj elnyerése, katonai felmentés (ha a besorozott családfenntartó és a családtagok munka- és keresetképtelenek, a keresetképtelen családtagot kell orvosi vizsgálatra elvinni), venereás betegek kórházi

ápolása, elmegyógyintézeti beutalás, peres ügyek, testgyakorlat alóli felmentés oly iskolába járóknál, ahol iskolaorvos nincs, iskolai felmentések — köztisztviselő végelbánás alá vonása, árvaházi elhelyezés, gyógypedagógiai intézeti beutalás, kilakoltatás, koldulási engedély, őszeres ipar gyakorlása, vízárusítási engedély, pénzügyőrök vizsgálata, munkaképességvizsgálat, trafik és vendéglő vezetése, gondnokság alóli felmentés stb. ügyében.

Tiszti orvosi bizonyítványt gyógyszertári jog elnyeréséhez, megfelelő vizsgálat alapján a tiszti főorvos ad ki.

Tiszti orvosi eljárásokkal kapcsolatosan az ügyfelek által lerovandó díjak és illetékek.
(1946. május 1-i érvényességgel)

Az eljárás megnevezése	Állami illeték (okmánybélyeg)	Városi illeték (városi bélyeg)	Orvosi eljárási díj (készpénz)
Bizonyítványok:	*Adópengő*		*Adópengő:*
Közszolgálati alkalmazottak vizsgálatánál	10.000	25.000	8.000
Iskolai felvételhez	10.000	25.000	10.000
Vérrokonok, fejletlen korúak házasságához és időelőtti terhességről	10.000	25.000	25.000
Lakásvizsgálatról, fél kérelmére	10.000	25.000	50.000
Házasság előtti orvosi bizonyítvány	—	—	20.000
Minden egyéb tiszti orvosi bizonyítvány	10.000	25.000	20.000
Tanoncszerződés előtti vizsgálat	10.000	25.000	2.500
Halottszállítás:			
A környékre	10.000	25.000	100.000
Az ország területére	10.000	50.000	100.000
Külföldre	10.000	150.000	150.000
Sír- és sírboltnyitás	10.000	25.000	100.000

A díjakat és illetékeket adópengőben kell számítani. Ezen díjakon kívül minden kiadmányra (bizonyítvány, engedély, stb.) 5.000 P állami illeték kell.

Tiszti orvosi vizsgálatok és eljárások. A hatósági orvosok feladatkörébe utalt s a magánfél érdekében kifejtett teendők ellátásáért fizetendő díjak tekintetében a 188.834/1946. N. M. sz. rendeletben foglalt »Hatósági orvosi díjszabás« intézkedései az irányadók.

Törmelékek elszállítása. Lásd: Építkezésekből és bontásokból származó törmelékek c. a.

Törvényhatósági bizottsági választások. Lásd: Választójog c. a.

Törvénytelen gyermekek védelme. Lásd: Házasságon kívül született c. a.

Trolleybusz engedélyezése. Lásd: Autobusz cím alatt foglalt megállapításokat azzal a kiegészítéssel, hogy a trolleybusz létesítéséhez szükséges felsővezeték építésére az elkészített felsővezeték használatba vételére engedélyt minden esetben a m. kereskedelemügyi minisztertől kell kérni és az erre vonatkozó kérelemhez a járat útvonalának 1 : 2880 léptékű tervrajzát, a berendezés szerkezeti lerajzolását és műszaki leírását is kell csatolni.

Tulajdonjogi korlátozások telekkönyvi bekebelezése a polgármesteri III. ügyosztály hatáskörébe tartozik. Bizonyos engedélyek (építési, telekrendezési stb.) kiadása előtt esetleg szükségessé válik a székesfőváros javára tulajdonjogi korlátozások telekkönyvi biztosítása. A tiszti ügyészség állítja ki a bekebelezéshez szükséges okiratot és a fél aláírása után a telekkönyvi bekebelezést is keresztülviszi.

Tulajdonjogi korlátozások telekkönyvi törlésénél először a székesfővárostól kell kérni bélyegköteles beadványban a törlési engedély kiadását és ezt kell a megfelelő törlési kérelemmel a telekkönyvi hatósághoz benyujtani. Mellékelni kell egy, a jelenlegi állapotot feltüntető telekkönyvi kivonatot. A szomszédos telkek valamelyikének javára biztosított oly szolgalom törlésénél, melynek törléséhez a székesfőváros hozzájárulása is ki van kötve, előzetesen a székesfővárostól szerzendő beleegyező nyilatkozat. Vonatkozó törvény: az Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához.

Tüzelőanyaghivatal. Lásd: Budapest Székesfőváros Tüzelőanyag Hivatala c. a.

Tűzoltói állásokra a pályázati kérelmet a polgármesterhez (Városházára) kell benyujtani. Az alkalmazási kellékeket pályázati hirdetmény tartalmazza.

Tűzoltóság és tűzrendészet. Budapest székesfőváros tűzvédelmét és tűzrendészetét a szakszerűen felszerelt és kiképzett hivatásos tűzoltóság látja el. A tűzoltóság ma a következő szerekkel rendelkezik: 1 db tiszti szolgálati gépkocsi, 1 db ügyeletes tiszti gépkocsi, 6 db mótoros fecskendő, 3 db tolólétra, 1 db mentőszer, 3 db kéménytüzes jármű, 3 db teherautó és 3 db kézi vontatásos kis mótoros fecskendő. A mozgóőrségek elhelyezése a következő: I. kerületi őrség I., Koronaőr-utca 5., II. kerületi őrség II., Tölgyfa-utca 28., III. kerületi őrség III., Vihat-utca 3., IV. kerületi-őrség IV., Gerlóczy-utca 6., V. kerületi őrség V., Szalay-utca 6., VI. kerületi őrség VI., Próféta, utca 4., VIII. kerületi őrség VIII., Kun-utca 2., IX., kerületi őrség IX., Közraktár-utca 4.,

X. kerületi őrség X., Mázsa-tér 8., XI. kerületi őrség XI., Tass Vezér-utca 9., XII. kerületi őrség XII., Felhő-utca 6., XIII. kerületi őrség XIII., Teve-utca 6., XIV. kerületi őrség XIV., Pósa Lajos-tér 1. A színházi díszletek tűz- és lángralobbanás elleni impregnálásának bevezetésével a nagyobb színházakban az állandó tűzőrségek megszüntek s csak a Nemzeti Színházban, az állami Operaházban, továbbá a Gázgyárban van még házi őrség. Az őrségek tűzvédelmi körzetekkel bírnak, melyek akkép vannak megállapítva, hogy azok minden pontjára az illető kerületi őrség érkezzék elsőnek. Ez okból a körzet tűzjelzőállomásai is ezen őrségre futnak be. Lásd még : Budapest székesfőváros üzemei és intézményei c. a.

Tűzrendészeti eljárási díjak. Lásd : Hatósági eljárási díjak c. a.

Tűzvizsgálatot tűzeset alkalmából a kerületi tűzrendészeti bizottság hivatalosan tart, melynek alapján a kerületi elöljáró hivatalból, kérelem nélkül teszi meg a szükséges intézkedéseket. A károsult fél a hivatalosan felvett jegyzőkönyvnek másolatát az úgynevezett ártatlansági bizonyítványt kérheti, melyet rövid úton kiadnak a mindenkori hatósági díjak, bélyegben való lerovása mellett, a biztosító társaságok előtti felhasználás céljából.

U

Újból való anyakönyvezés szükségességét a polgármester hivatalból állapítja meg és rendeli el, ha az Anyakönyvi Utasítás 68. §-ában körülírt előfeltételek valamelyike fennforog.

Utcai árusítást vagy asztalkáról (állványról), vagy tolókocsiról lehet folytatni. Ehhez az utcai árusításhoz az illetékes kerületi elöljárónak utcai árusításra jogosító helyfoglalási engedélye szükséges. Ezt az engedélyt a kerületi elöljáró csak akkor adhatja meg, ha kerületében az utcai árusításra alkalmas, hatóságilag kijelölt helyek közül valamelyik megüresedett. Ebben az esetben is azonban csak igazolt hadigondozottnak adhatja meg az engedélyt. Ennek a hadigondozottnak is igazolnia kell az utcai árusításról szóló 1100/1922. kgy. sz. szabályrendelet értelmében azt, hogy más megélhetése nincs, régi állandó budapesti lakos, kifogástalan előéletű, ragályos vagy undorító betegségben nem szenved. Az utcai árusításról szóló helyfoglalási engedély csak az engedélyes személyére szól, azt átruházni nem szabad. Továbbá személyesen kell gyakorolnia az utcai árusítást, kivéve betegség esetén, amikor az engedélyest házastársa, vagy 16 éven felüli gyermeke helyettesítheti. A megadott helyfoglalási engedély hatálya csak egy évre szól. Azt további egy évre csak akkor lehet megújítani, ha a szabályrendeletben felsorolt és előbb említett kellékek megvannak, továbbá, ha az engedélyes a helyfoglalási engedély díját és a helypénzt megfizette. Ezeknek a hiányában az engedély évközben is, valamint közszempontokból is bármikor visszavonható. Abban az esetben, ha a helyfoglalási engedély visszavonása nem az engedélyes hibájából történt, az engedélyes a lehetőséghez képest más árusításra hatóságilag kijelölt helyre utasítható. Az utcai árusításról szóló helyfoglalási engedély kérelem tárgyában hozott I. fokú véghatározat ellen fellebbezést lehet beadni a kerületi elöljárónál a székesfőváros polgármesteréhez, az ő másodfokú véghatározata ellen pedig felülvizsgálati kérelmet lehet beadni ugyancsak a kerületi elöljárónál a belügyminiszterhez. Az utcai árusításra eddig ismertetett és szigorúan az utcai árusításról szóló 1100/1922. számú szabályrendelet rendelkezései alá tartozó formán kívül van még pavillonból történő, alkalmi, ligeti és ujságárusítás. A pavillonból történő utcai árusításhoz a székesi főváros polgármesterének (V. ügyosztály) közterületfoglalási engedélyére, továbbá a pavillon helye szerint illetékes kerületi elöljárótól kiállított árusításra jogosító iparigazolványra, a ligetárusításhoz a polgármesternek (II. ügyosztály általában a Városligetben, XI. ügyosztály az Állatkert területén és a Népligetben) engedélyére, azután megfelelő iparigazolványra, a VI. és X. kerületi elöljáróknak helyfoglalási engedélyére (víz, perec stb.), az alkalmi árusításhoz (halottaknapi, karácsonyi, húsvéti, búcsún árusítás) ugyancsak az árusítási hely szerint illetékes kerületi elöljáró helyfoglalási engedélyére van szükség. Az utcai ujságárusítást a rendőrség engedélyezi. Ehhez, valamint az alkalmi árusítások között említett karácsonyi, húsvéti képeslevelezőlap árusításokhoz, sajtótermékek utcai forgalombahozására jogosító polgármesteri engedély is szükséges (IV. ügyosztály).

Utcai járműőrzés. Lásd : Közterületi járműőrzés c. a.

Úthasználati díjak. Lásd : Hatósági eljárási és engedélydíjak c. a.

Ü

Üzemi Egészségvizsgáló Intézet. (IV., Központi városháza, I. em. 125.) Távbeszélő : 278. Célja a székesfővárosi üzemi alkalmazottak egészségügyi felülvizsgálatának és ily irányú védelmének ellátása. Jelenleg ideiglenes helyiségben működik, mindaddig, amíg a Székesfővárosi Segítőalap székházában az új és korszerű intézet el nem készül. Az intézeti orvosok a fővárosi üzemekben üzemorvosi teendőket is látnak el. Megbízott vezető-főorvos : *dr. Lerch Jenő.*

Üzlethelyiségek igénybevétele. Az 1946 április 4.-én megjelent 4000/1946. M. E. számú rendelet értelmében azokat az üzlet (gyár, műhely, áruház, bolt, raktár, iroda, fülke, kapualja stb.) helyiségeket, *a)* amelyekre vonatkozó bérleti viszony megszűnik, *b)* amelyeket 3 hónapon át nem használnak, *c)* amelyek bérlőjének iparjogosítványát, más hatósági jogosítványát megvonták, a közigazgatási hatóság — Budapesten a polgármester — igénybeveheti. Az igénybevehető üzlethelyiségeket a háztulajdonosok, illetve házkezelők az igénybevétel jogalapjának tudomására jutásától számított 8 napon belül a polgármesternek bejelenteni tartoznak. Az igénybevehető üzlethelyiségeket a polgármesteri XV. ügyosztály közhírré teszi és a kijelölendő bérlő személyéről pályázat utján történik meg a döntés. Az üzlethelyiség bérlője üzlethelyiségét a bérbeadó hozzájárulása nélkül is más bérlő üzlethelyiségével kölcsönösen elcserélheti, üzletátruházás esetén a bérletet átruházhatja, végül bérlőtársat vehet maga mellé, feltéve, hogy ehhez a polgármester hozzájárulását adja.

Üzleti biztosítékul és bánatpénzül elfogadható értékpapírok. — *I. Budapest székesfőváros által kibocsátott kötvények:* Az 1910. évi 4%-os angol fontra szóló kötvények. Az 1911. évi 4%-os francia frankra szóló kötvények. Az 1914. évi 4%-os angol fontra, svájci frankra, holland forintra szóló kötvények. Az 1927. évi 6%-os USA dollárra szóló kötvények. Az 1935. évi 5½%-os aranypengőre szóló kötvények. Az 1936. évi 5½%-os aranypengőre szóló kötvények. Az 1937. évi 4½%-os aranypengőre szóló kötvények. Az 1938. évi 5½%-os aranypengőre szóló kötvények. Az 1939. évi 5½%-os aranypengőre szóló kötvények. Az 1939. évi 4%-os aranypengőre szóló kötvények. Az 1941. évi 5½%-os kölcsönök aranypengőre szóló kötvényei. Az 1942. évi 5½%-os kölcsönök aranypengőre szóló kötvényei. Az 1943. évi 5½%-os kölcsönök aranypengőre szóló kötvényei. Az 1943. évi 4½%-os aranypengőre szóló kötvények. — *II. A magyar állam által kibocsátott kötvények, kincstári utalványok és pénztárjegyek:* 1. Az 1922 : I. tc. 6. §-a alapján kibocsátott francia frankra szóló 6%-os állandósított magyar állami pénztárjegyek. Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 2. Az 1922 : I. tc. 6. §-a alapján kibocsátott, francia frankra szóló, 1925. évi 6%-os kötvények. Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 3. Az 1922 : I. tc. 6. §-a alapján kibocsátott, svájci frankra szóló 6%-os magyar állami pénztárjegyek. — A névérték 50%-a erejéig. 4. Az 1923 : XXVIII. tc. 12. §-a alapján kibocsátott külföldi értékre (valutára) szóló 3½%-os állami kötelezvények (kliringkötvények). — A névérték 70%-a erejéig. 5. A Magyar Királyság 1924. évi állami kölcsöne : *a)* magyar részkibocsátásának vagylagosan dollárra és aranykoronára szóló kötvényei (névértékben) ; *b)* amerikai részkibocsátásának USA dollárra szóló kötvényei (névértékben) ; *c)* angol részkibocsátásának fontsterlingre szóló kötvényei (névértékben) ; *d)* svájci részkibocsátásának svájci frankra szóló kötvényei (névértékben) ; *e)* olasz részkibocsátásának olasz lírára szóló kötvényei (névértékben) ; *f)* hollandi részkibocsátásának hollandi forintra szóló kötvényei (névértékben); *g)* svéd részkibocsátásának svéd koronára szóló kötvényei (névértékben). 6. Az 1924 : VI. tc. alapján kibocsátott 5%-os járadékkölcsön (kényszerkölcsön) kötvények. Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 7. Az 1924 : VIII. tc. alapján kibocsátott, francia frankra szóló, 6½%-os kötvények. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 8. Az 1930 : XXXI. tc. alapján kibocsátott, részben angol fontra, részben USA-dollárra és részben svájci frankra szóló állami váltók. Névértékben. 9. Az 1930 : XXXI. tc. alapján kibocsátott, vagylagosan francia frankra, svájci frankra, holland forintra, olasz lírára és pengőre szóló kincstári jegyek. Névértékben. 10. A volt m. kir. kereskedelemügyi s újabban a kereskedelem- és szövetkezetügyi minisztérium által az állami útépítési munkálatok végrehajtásánál keletkezett vállalkozói követelésekről kiadott kötelező jegyek. — A mindenkori tőketartozás 85%-a erejéig. 11. Az 1938: XX. tc. 2. %-a alapján kibocsátott, 5%-os törlesztéses kölcsön. (Nemzeti Beruházási Kölcsön) kötvényei. (Az 1938., az 1939. és az 1940. évi részkibocsátások kötvényei.) — Névértékben. 12. Az 1938 : XX. tc. 2. § (2) bekezdésének *a)* pontja alapján kibocsátott, három havi lejáratú, 3%-os m. kir. állami kincstárjegyek. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 13. Az 1940 : XXVI. tc. 8. §-a alapján kibocsátott 4½%-os törlesztéses kölcsön (Erdélyi Kölcsön) kötvényei. — Névértékben. 14. Az 1938 : XXXIV. tc. 4. §-a és az 1939 : VI. tc. 7. §-a alapján a felvidéki és kárpátaljai hitelszervezet alátámasztására kibocsátott 4½%-os »A« és »B« sorozatú államadóssági kötvények. — Névértékben. 15. Az 1940 : XXVI. tc. 8. §-a alapján a keletmagyarországi és erdélyi hitelszervezet alátámasztására kibocsátott 4½%-os »A« és »B« sorozatú államadóssági kötvények. — Névértékben. 16. A Magyar Királyság 1941. évi 4½%-os törlesztéses járadékkölcsönének kötvényei (a csehszlovák államadóssági címletek kicserélésével kapcsolatban kibocsátott kötvények.) — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 17. Az 1939 : II. tc. 155. §-a alapján kibocsátott, három havi lejáratú, 3%-os kincstári utalványok. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 18. Az 1939 : II. tc. 155. §-a és az 1940 : XXVI. tc. 8. §-a alapján, 1941. évi november hó 1-i kelettel kibocsátott 4%-os állami nyereménykölcsön (Erdélyi Nyereménykölcsön) kötvényei. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 19. Az 1939 : II. tc. 155. §-a alapján kibocsátott, háromhavi lejáratú, 4½%-os I. sorozatú kincstári jegyek. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 20. Az 1939 : II. tc. 155. §-a alapján kibocsátott, három havi lejáratú, 4½%-os

II. sorozatú kincstári jegyek. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 21. Az 1939 : II. tc. 155. §-a, az 1941 : XVII. tc. 3. §-ának (2) bekezdése, valamint az 1942 : XXIV. tc. 3. §-ának (2) bekezdése alapján kibocsátott, három havi lejáratú, 4%-os kincstári jegyek. Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 22. Az 1941 : XX. tc. 6. §-a alapján kibocsátott, három havi lejáratú, 4½%-os kincstári jegyek (Délvidéki Kincstárjegy Kölcsön). — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 23. Az 1942 : IX. tc. 5. §-a alapján 1942. évi július hó 1-én kibocsátott 3%-os törlesztéses államadóssági kötvények. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 24. Az 1939 : II. tc. 155. §-a alapján kibocsátott, három havi lejáratú 4%-os, III. sorozatú kincstári jegyek. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 25. Az 1939 : II. tc. 155. §-a alapján kibocsátott, három havi lejáratú, 4%-os, IV. sorozatú kincstári jegyek. — Tőzsdei árfolyamértékben. de legfeljebb a névérték erejéig. 26. Az 1939 : II. tc. 155. §-a alapján kibocsátott, három havi lejáratú, 4%-os, V. sorozatú kincstári jegyek. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 27. Az 1939 : II. tc. 155. §-a alapján kibocsátott, 3%-os törlesztéses kölcsön (Búzakölcsön) kötvényei. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. 28. Az 1939 : II. tc. 155. §-a alapján kibocsátott, három havi lejáratú, 3½%-os, VI. sorozatú kincstári jegyek. — Tőzsdei árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig. — *III. Magyarországi egyéb közkölcsönök alapján kibocsátott kötvények:* 1. Magyar egyesített városi kölcsön 1925. évi USA dollárra szóló 7½%-os kötvényei. 2. Magyar egyesített városi kölcsön 1926. évi USA dollárra szóló 7%-os kötvényei. 3. Magyarországi vármegyék 1926. évi, angol fontra szóló 7½%-os kötvényei. 4. Magyarországi vármegyék 1927. évi, angol fontra szóló 6%-os kötvényei. — *IV. A Magyarországon székhellyel bíró pénzintézetek és egyéb vállalatok által kibocsátott záloglevelek és kötvények:* 1. Belvárosi Takarékpénztár Rt. angol fontra szóló, 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 2. Belvárosi Takarékpénztár Rt. USA dollárra szóló, 7%-os, 25 éves záloglevelei. 3. Belvárosi Takarékpénztár Rt. angol fontra szóló 7½%-os községi kötvényei. 4. Belvárosi Takarékpénztár Rt. pengőre szóló, 7%-os, 35 éves községi kötvényei. 5. Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. 7½%-os angol fontra szóló »A« sorozatú 45 éves záloglevelei. 6. Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. 7½%-os angol fontra szóló »B« sorozatú 45 éves záloglevelei. 7. Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. 1937. évi 5%-os aranypengőre szóló községi kötvényei. 8. Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. 1940. évi 5%-os aranypengőre szóló »B« sorozatú kötvényei. 9. Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete USA dollárra szóló 7%-os, 35 éves záloglevelei. 10. Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 11. Magyar Általános Hitelbank USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 12. Magyar Általános Hitelbank USA dollárra szóló 7%-os, 35 éves záloglevelei. 13. Magyar Általános Takarékpénztár Rt. USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 14. Magyar Általános Takarékpénztár Rt. angol fontra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 15. Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 16. Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. angol fontra szóló 7½%-os, »A« sorozatú 35 éves záloglevelei. 17. Magyar Dunántúli Villamossági Rt. angol fontra szóló, 6½%-os, »B« sorozatú kötvényei. 18. Magyar Földhitelintézet angol fontra szóló, 7½%-os, »A« sorozatú 35 éves záloglevelei. 19. Magyar Földhitelintézet angol fontra szóló, 7½%-os, »B« sorozatú 45 éves záloglevelei. 20. Magyar Földhitelintézet USA dollárra szóló 7½%-os, »A« sorozatú 35 éves záloglevelei. 21. Magyar Földhitelintézet USA dollárra szóló 7½%-os, »B« sorozatú 33½ éves záloglevelei. 22. Magyar Fölhitelintézetek Országos Szövetsége USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 23. Magyar Jelzálogintézetek Szövetkezete USA dollárra szóló 7%-os, 35 éves záloglevelei. 24. Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank USA dollárra szóló 7½%-os »F« sorozatú, 35 éves záloglevelei. 25. Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank USA dollárra szóló, 7%-os községi kötvényei. 26. Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank pengőre szóló, 5%-os, II. sorozatú községi kötvényei. 27. Magyar—Olasz Bank Rt. USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 28. Magyar—Olasz Bank Rt. USA dollárra szóló 7%-os, 35 éves záloglevelei. 29. Magyar—Olasz Bank Rt. angol fontra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 30. Magyar—Olasz Bank Rt. angol fontra szóló 7%-os, 35 éves záloglevelei. 31. Magyar—Olasz Bank Rt. USA dollárra szóló 7½%-os, községi kötvényei. 32. Magyar—Olasz Bank Rt. aranypengőre szóló 5%-os, 35 éves záloglevelei. 33. Magyar Országos Központi Takarékpénztár USA dollárra szóló 7½%-os, »A« sorozatú, 35 éves záloglevelei. 34. Magyar Országos Központi Takarékpénztár USA dollárra szóló 7½%-os, »B« sorozatú 35 éves záloglevelei. 35. Magyar Országos Központi Takarékpénztár angol fontra szóló 7½%-os, »A« sorozatú, 35 éves záloglevelei. 36. Magyar Pénzintézetek Záloglevélkibocsátó Szövetkezete USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 37. Országos Központi Hitelszövetkezet USA dollárra szóló 7%-os kötvényei. 38. Országos Lakásépítési Hitelszövetkezet (1930 : XLI. tc. alapján kibocsátott) 5½%-os kötvényei. 39. Országos Magyar Ipari Jelzálogintézet Rt. USA dollárra szóló 7%-os, 20 éves ipari záloglevelei. 40. Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 41. Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület svájci frankra szóló 7%-os, 20 éves záloglevelei. 42. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei. 43. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank USA dollárra szóló 7%-os, 35 éves záloglevelei.

44. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank svájci frankra szóló 7%-os, 20 éves záloglevelei. 45. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank angolfontra szóló 7%-os, községi kötvényei. 46. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank angol fontra szóló 6½%-os, községi kötvényei. 47. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank pengőre szóló 7%-os, községi kötvényei. — *V. Részvények.* 1. Magyar Nemzeti Bank Részvényei. A kimutatás I. fejezetében felsorolt kötvények árfolyamértékben, de legfeljebb névértékben, a kimutatás III. és IV. fejezetében felsorolt záloglevelek és kötvények közül : *a)* a tőzsdén jegyzettek árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték 90%-a erejéig, *b)* a tőzsdén nem jegyzettek közül : a Magyar Jelzálogintézetek Szövetkezete USA dollárra szóló 7%-os, 35 éves záloglevelei, a Magyar Pénzintézeteknek Záloglevélkibocsátó Szövetkezete USA dollárra szóló 7½%-os, 35 éves záloglevelei és az Országos Lakásépítési Hitelszövetkezet (1932 : XLI. tc. alapján kibocsátott) 5½%-os kötvényei, a névérték 90%-a erejéig, az egyéb záloglevelek és kötvények pedig a névérték 80%-a erejéig, a kimutatás IV. fejezetében felsorolt részvények árfolyamértékben, de legfeljebb a névérték erejéig fogadhatók el üzleti biztosítékul vagy bánatpénzül. Az árfolyamértéket »a Budapesti Áru- és Értéktőzsdén« a letétbehelyezést megelőzően utoljára jegyzett pénzárfolyamon kell számítani. Amennyiben azonban egy hónapon belül ilyen jegyzés nem történt, az érték kiszámítása tekintetében a tőzsdén jegyzett értékpapírokra megállapított fenti rendelkezés alkalmazandó. — *Betétkönyvek és kezességi nyilatkozatok (garancia levelek).* Üzleti biztosíték, bánatpénz fejében csakis oly pénzintézetek betétkönyvei és kezességi nyilatkozatai (garancialevelei) fogadhatók el, amelyeket a törvényhatósági bizottság közgyűlése a székesfőváros készpénzkészleteinek gyümölcsöző elhelyezésére alkalmas pénzintézetek sorába az 1930 : XVIII. tc. 71. § (2) bekezdése alapján évenként kijelöl. A kijelölt pénzintézetek által kiállított betétkönyvek és kezességi nyilatkozatok (garancialevelek) egyenként általában legfeljebb a pénzintézet saját tőkéjének kétszerese erejéig fogadhatók el üzleti biztosítékul vagy bánatpénzül. A Pénzintézeti Központ I. kúriájába tartozó pénzintézetek által kiállított betétkönyvek és kezességi nyilatkozatok (garancialevelek) a saját tőke kétszeresét meghaladó összeg erejéig is elfogadhatók üzleti biztosítékul és bánatpénzül. A Pénzintézeti Központ tagintézeteinek I. kúriájába tartozó pénzintézetek részéről betétkönyvek és kezességi nyilatkozatok alapján vállalt összes kötelezettségek együttesen általában nem haladhatják meg az illető pénzintézet saját tőkéjének az ötvenszeresét, a II. és III. kúriába tartozó pénzintézeteknél pedig a tőke saját húszszorosát. A saját tőke összegét — 1 pengőt 1 adópengővel véve egyenlőnek — adópengőben meghatározottnak kell tekinteni. Csakis adópengőre szóló betétkönyvet, vagy kezességi nyilatkozatot (garancialevelet) szabad üzleti biztosítékul és bánatpénz fejében elfogadni. A betétkönyveket csak a kiállító pénzintézet részéről a betétkönyvbe vezetett és cégszerűen aláírt záradékkal lehet üzleti biztosítékul, vagy bánatpénzül elfogadni. A kamatláb feltüntetése nélkül, továbbá harmadik személy tulajdonjogának fenntartása mellett letett betétkönyveket üzleti biztosítékul, vagy bánatpénzül elfogadni nem szabad.

Üzleti hirdetések korlátozása és a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. tc. módosítása tárgyában alkotott 1933. évi XVII. tc. értelmében árukat a rendes üzleti forgalmon kívül eső eredetűnek vagy valamelyik alkalomszerű vásárlási lehetőségnek hirdetésével árusítani tilos. Senkinek sem szabad tehát azt hirdetni, hogy áruja pl. csődtömegből, zálogházból, bírói vagy hatósági árverésből, valamely megvásárolt üzletből vagy áruraktárból származik. Kereskedő (iparos) árukészletét önkéntes árverés, kiárusítás, üzletmegszüntetés, üzletfeloszlatás, felszámolás, üzlethelyezés, végeladás vagy végeladásra utaló más, hasonló körülmény hirdetésével csak abban az esetben árusíthat, ha arra az illetékes iparhatóságtól jogerős véghatározattal engedélyt kapott. Tehát leltári árusítást, kiárusítást, maradékvásárt stb. sem üzlethelyezés, sem üzletmegszüntetés, sem más címen rendezni nem lehet mindaddig, amíg erre jogosító hatósági engedélyt az illető kereskedő (iparos) meg nem szerzi. A hatósági engedélyt a főváros egész területére kiterjedő hatáskörrel az V. kerületi elöljáró, mint I. fokú iparhatóság adja meg. Az engedély kiadásáért ezidőszerint díjat fizetni nem kell. Az engedély elnyerésére irányuló beadványhoz mellékelni kell : 1. a kiárusítani kívánt áruk mennyiségét és minőségét feltüntető részletes és pontos jegyzéknek (leltárnak) az engedélyt kérő által aláírt három példányát ; 2. annak igazolását, hogy az engedélyt kérő egyfolytában legalább két év óta foglalkozott a jegyzékben (leltárban) felsorolt árunemek árusításával ; 3. az illetékes kereskedelmi és iparkamara tanúsítványát arról, hogy a folyamodó a kérvény beadását megelőző két év alatt árukészletét a 2. §-ban említett tények hirdetésével nem árusította ; 4. az iparjogosítványt, amelynek alapján az engedélyt kérő az árusítást folytatja. Az illetékes elsőfokú iparhatóság (V. kerületi elöljáró) az engedély megadása felől a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása után határoz. A hirdetésre engedélyezett idő három hónapnál hosszabb nem lehet. Az engedélyezett hirdetés ideje alatt csak a bemutatott jegyzékben (leltárban) feltüntetett árukat szabad árusítani. A kereskedő (iparos) iparűzési jogosítványa az engedélyben megszabott határidő leteltével megszűnik és újabb iparűzési jogosítványt két éven belül csak abban az esetben kaphat, ha új üzlete Budapesten más közigazgatási kerületében van, mint ahol megszüntetett üzlete volt és nem esik ennek közelébe. A kereskedelmi és iparkamara az érdekelt ipari és kereskedelmi szakmák képviselőinek meghallgatásával minden évben legfeljebb két ízben 15—15 napnál nem hosszabb időt állapíthat

meg arra, hogy ezalatt akár az összes, akár egyes szakmákhoz tartozó kereskedők és iparosok idényét vagy divatját mult, raktáron maradt, kiselejtezett stb. áruikat kiárusítás hirdetésével árusíthassák. Karácsony és húsvét első napját közvetlen megelőző 14 napon át engedély nélkül szabad az ilyenkor szokásos alkalmi árusítást hirdetni.

V

Vadászjegyek váltását Budapesten az V. kerületi elöljárótól az ott kapható bejelentőlapok kitöltése mellett kell kérni. A bejelentő köteles a következő adatokat felsorolni: 1. a vadászni szándékozó neve és lakása, 2. a vadászfegyverek rendszere, 3. a fegyvergyáros neve, 4. a fegyver kalibere, 5. a fegyver gyártási száma. A kerületi elöljáró az igényjogosultságot elbírálja és a bejelentésekről nyilvántartást vezet, a bejelentőlapot pedig záradékos igazolással látja el és a bejelentőnek kiadja. A kerületi elöljárónál a kérelmezőnek további teendője nincs, a vadászjegyeket a m. pénzügyigazgatóság állítja ki a bejelentőlap alapján és ugyanitt fizetendők a díjak is. Vadászjegyeket egész idényre (augusztus 1—július 31.), de egy hónapra is lehet váltani, illetve folytatólag megújítani. 20-ik életévét be nem töltött egyénre vonatkozóan a bejelentőlapot csakis az atya vagy gyám állíthatja ki. Külföldi állampolgár csak magyar állampolgár szavatossága mellett kaphat vadászjegyet. Vadőrök (vadászcselédek) bejelentését gazdájuk (a vadászterület birtokosa vagy bérlője) köteles kiállítani.

Vagyontalansági (hatósági) vagyoni bizonyítványt az kaphat, akinek sem ingó, sem ingatlan vagyona nincs, de olyan keresete van, hogy nem tekinthető szegénynek. A bizonyítványt mindenki a lakása szerint illetékes kerületi elöljárónál kérheti, ahol, ha személyazonosságát és kereseti viszonyait igazolja, jegyzőkönyvet vesznek fel róla és a lefolytatott vizsgálat után megadják a bizonyítványt. A bizonyítvány bélyegilleték alá esik, mely a bizonyítvány iránti kérelem előterjesztésekor fizetendő.

VAOSz. A Városi, Vármegyei és Községi Alkalmazottak Országos Szövetsége a Szakszervezeti Tanács keretében működő érdekképviselet. E szakszervezetekben tömörülnek a felsorolt önkormányzatok összes közigazgatási és üzemi alkalmazottai még akkor is, ha szakmájuk szerint különálló szakszervezetek is működnek. Ez alól kivételt csak az orvosok és egészségügyi alkalmazottak, mérnökök és technikusok, valamint pedagógusok alkotnak, akik tetszésszerint választhatják meg érdekképviseletükként a szakmájuk szerinti szakszervezetet vagy pedig a VAOSz-t. Nincs akadálya annak sem, hogy az alkalmazott mindkét szakszervezetnek tagja legyen. A VAOSz szervezetileg két csoportra, mégpedig közigazgatási szakosztályra és üzemi szakosztályra tagozódik. A közigazgatási szakosztály magában foglalja a szorosan vett közigazgatási hivatalok alkalmazottait. Az üzemi szakosztályhoz tartoznak a szorosan vett üzemeken kívül a közigazgatási intézmények státusához tartozó alkalmazottak, így pl. a székesfőváros köztisztasági hivatala, vagy kertészete, nem tartozik ugyan a székesfőváros üzemei közé, mégis e közigazgatási intézmények státusához tartozó összes alkalmazottak az üzemi szakosztály tagjai. A VAOSz 1917-ben alakult, újjászervezése 1945. év elején indult meg és tagjainak száma ma már a 40.000-t meghaladja. A VAOSz irodája a Madách Imre-tér 2. sz. alatt, a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjának székházában, IV. emeleten van és naponta 9 és 14 óra között tart hivatalos órákat. A VAOSz elnöke: *dr. Gámenczy Béla* székesfővárosi tanácsnok, főtitkára: Pásztor Imre nemzetgyűlési képviselő, a közigazgatási szakosztály elnöke: dr. Hahn Sándor szfőv. tanácsnok, az üzemi szakosztály elnöke: Tóth Benő gázgyári munkás, a székesfővárosi törvényhatósági bizottság tagja. A főtitkár távbeszélőszáma: 227—277, a titkárság távbeszélőszáma: 426—917, az adminisztrációé 227—485, Mária-utca **10.** helyiség távbeszélőszáma: 186—013.

Vallásegyesség létesítése esetén az érdekelt házasuló felek együttesen megjelennek a polgármesteri IV. ügyosztályban, ahol megegyezésükről jegyzőkönyvet vesznek fel. E jegyzőkönyvnek egy hiteles másolatát a házasság megkötését eszközlő állami anyakönyvvezető, egy másik hiteles másolatát a házasulók kapják.

Választhatóság. Lásd: Választójog c. a.

VÁLASZTÓJOG.

A nemzetgyűlési választásokról az 1945. évi VIII. tc. intézkedik. A nemzetgyűlés megbízatása első összeülésétől számított négy évre szól. A nemzetgyűlési képviselőket részben a pártok választókerületi lajstromán kell megválasztani általános, titkos, közvetlen, egyenlő és községenkinti választójog alapján, az érvényesen leszavazott választók arányában, úgy hogy 12.000 érvényes szavazatra essék egy képviselői megbízatás; továbbá 50 képviselőt kell választani ugyanazzal a szavazással a pártok országos lajstromai alapján. Az így megválasztott nemzetgyűlés első ülésén, megalakulása előtt további 10 képviselőt választ az ország szellemi és közéleti vezető

személyiségei közül. Az ország a választójogi törvény értelmében 16 választókerületre oszlik. Nagy-Budapest önálló választókerületet képez. Minden választókerület szavazókörökre oszlik. A szavazókörök határait a polgármester állapítja meg. úgy, hogy az egyes szavazókörökre 400 szavazónál több ne essék. Ez alapon Budapest polgármestere a székesfőváros területét 1661 szavazókörre osztotta. *Választójogosultság.* Nemzetgyűlési választójoga van minden magyar állampolgárnak, aki huszadik életévét betöltötte vagy a választói névjegyzék összeállításának évében betölti. Választójogosultság szempontjából magyar állampolgárnak kell tekinteni azt, aki Magyarország 1918. évi október hó 31-i területén belül született és Magyarországon 1937. évi december hó 31-i határain belül lakik. Annak, aki a németek vagy fasiszták elleni harcban fegyveresen résztvett és ezt az Országos Nemzeti Bizottság az előterjesztett bizonyítékok alapján igazolja, választójoga van akkor is, ha tizennyolcadik életévét betöltötte, vagy a választói névjegyzék összeállításának évében betölti. *Választhatóság.* Nemzetgyűlési képviselővé az választható, akinek a választás időpontjában választójoga van, tekintet nélkül arra, hogy a választói névjegyzékbe fel van-e véve. Nem választhatók képviselővé a honvédség és a rendőrség tényleges szolgálatot teljesítő hivatásos állományú tagjai. *Jogorvoslat.* A választójogi törvény hatálybalépését követő naptári években, évenkint szeptember 1-e és december 31-e közötti időben a választói névjegyzék helyesbítésére (felvétel, kihagyás, stb.) a törvényben foglalt előírásoknak megfelelően a belügyminiszter felhatalmazást kap azzal, hogy az ország területén való lakás az összeírás évének szeptember hó 1-ével számítandó.

Budapest székesfőváros nemzetgyűlési képviselőinek száma — pártok szerinti megoszlásban — az 1945. évi november hó 4. napján megtartott választások szerint a következő: Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt: 33, Szociáldemokrata Párt: 18, Magyar Kommunista Párt: 14, Polgári Demokrata Párt: 2, Nemzeti Parasztpárt: 1. A leszavazott választók száma 851.048. A megválasztott képviselők névsorát lásd: Budapest székesfőváros nemzetgyűlési képviselői c. a.

A törvényhatósági bizottsági, városi képviselőtestületi, illetőleg községi képviselőtestületi tagok Nagy-Budapest területén történő választása tárgyában az Ideiglenes Nemzeti Kormány 7.460/1945. M. E. számú rendelete intézkedett. A választójogosultság és választhatóság kellékei ugyanazok, mint a nemzetgyűlési képviselőválasztásnál. Az 1945. évi október hó 7. napján megtartott törvényhatósági bizottsági tagválasztásokon leadott 587.629 szavazat alapján 240 mandátum az egyes pártok szerint a következőképen oszlott meg: Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt: 121, Dolgozók Egységfrontja (Szociáldemokrata Párt és Magyar Kommunista Párt): 103, Polgári Demokrata Párt: 9, Nemzeti Parasztpárt: 5, Magyar Radikális Párt: 2. A választott tagokon felül a közgyűlés az ország fővárosának pártokon kívül álló szellemi és közéleti vezetői közül 10 törvényhatósági bizottsági tagot választott.

Vámok. Lásd: Városi vámok c. a.

Vándoriparnak az olyan ipari jellegű tevékenységet kell tekinteni, amelyet telephely nélkül, házról-házra vándorolva szoktak végezni. Budapesten csak a VII. kerületi elöljáró által kiállított engedéllyel lehet ezt az ipart űzni. (Drótosok, vándorablakos, vándor nap- és esernyőjavító, vándor üstfoltozó, vándor teknővájó stb.) Vándoripari engedélyt csak az kaphat, akinek a multban a székesfőváros területére vonatkozólag már volt ilyen engedélye s az nem lemondás vagy visszavonás útján szűnt meg. Az engedélyt Budapesten a VII. kerületi elöljárótól kell kérni. Kellékei: 1. a folyamodó neve, a lakhely feltüntetése (az ország bármely községében állandó lakhelyének kell lenni), 2. igazolása a 24. életév betöltésének születési bizonyítvánnyal, (aki 18. évét betöltötte, de még nincs 24 éves, annak gyámhatóságilag jóváhagyott atyai (gyámi) beleegyezést kell csatolni), 3. állampolgárságának igazolása (illetőségi vagy honossági bizonyítvánnyal). Aki nem magyar állampolgár, de 1921. július 26-a óta Magyarország területén tartózkodik és a magyar állampolgárság elnyerése érdekében az előírt lépéseket 1925. július 6-a előtt megtette, annak csatolni kell az erről szóló hatósági bizonyítványt. Ipardíj fizetendő, melyet az engedély meghosszabbításakor újból le kell fizetni. A lejárt s idejében meg nem hosszabbított vándoripari engedélyek, a kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében, utóbb már nem hosszabbíthatók meg. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén díjmentes.

Városatyák. Lásd: Törvényhatósági bizottság tagjainak névsora c. a.

Városházi ujságírók. Lásd: Budapesti Napilapok Fővárosi Rovatvezetőinek Szervezete c. a.

Városbíróság minden kerületi elöljárónál működik. A kerületi városbíróhoz oly és időnként meghatározott összegen aluli magánkövetelések tárgyalása tartozik, melyek pénz fizetése, munka teljesítése vagy ingó dolgok kiadására vonatkoznak. A kereseteket személyesen élőszóval kell előadni vagy írásban benyujtani. A panasz felvételekor törvénykezési bélyegilleték fizetendő. Egyéb illetékek: tárgyalási és ítélethozatali, fellebbezési, végrehajtás kérési és törvénykezési bélyegilleték.

AZ ÚJJÁÉPÜLT

SZÉKESFŐVÁROSI GYÓGYFÜRDŐK

a SZENT GELLÉRT,

SZÉCHENYI,

RUDAS

és SZENT IMRE

rádiumos, kénes, rádiumemanációval telített vizei

kiváló orvosok irányítása mellett

MINDNYÁJUNK EGÉSZSÉGÉT SZOLGÁLJÁK!

*

Ne felejtse el!

A NÉGY BUDAPESTI NÉPFÜRDŐ

(Dandár-utca, Palotai-út, Tomcsányi-út, Hamzsabégi-út)

ugyancsak a székesfőváros tulajdona és mérsékelt áraival

a fővárosi dolgozók egészségének záloga!

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

IDEGENFORGALMI HIVATALA

V., Deák Ferenc-utca 2.

Távbeszélő: 187–694

*

Hivatalos órák 8·30–15 óráig, készséggel szolgál felvilágosítással az újjáépülő fővárosról, az ismét üzemben levő gyógyfürdőkről és a vidéki városokról.

*

Elszállásolás

Városmegtekintés

Prospektusok

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

ELEKTROMOS MŰVEINÉL

az áramszolgáltatással és az áramfogyasztás elszámolásával kapcsolatos ügyeket

BUDÁN:

II., Mártírok-útja 15. szám alatt,

PESTEN:

V., Váci-út 72/74. szám alatt, VIII., Barosstér 2. szám alatt, IV., Eskü-út 5. szám alatt levő körzeti irodákban, valamint az V., Váci-út 72/74. szám alatt levő Ajánlati osztályban, illetve a Nagyüzemi és közületi fogyasztók osztályában intézik

*

A körzeti irodák a hozzájuk forduló háztartási, valamint kisipari (8 kW teljesítményig) fogyasztók új fogyasztásmérőinek szerelését és cseréjét, a költözködéskor szükséges átírását, az áramfogyasztással kapcsolatos egyéb megrendelések felvételét, felszólamlásokat, hibabejelentéseket stb. intézik.

Az Ajánlati osztály, valamint a Nagyüzemi és közületi fogyasztók osztálya a lakóházak és ipari üzemek áramellátásával kapcsolatos új csatlakozások, továbbá meglevő csatlakozások bővítési ügyeit és az ú. n. nagyfogyasztók áramszámlaügyeit végzi

*

Áramszolgáltatási zavarok bejelentése (éjjel is) 187-875 távbeszélő sz.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI KERESKEDELMI ÉS SZÁLLÍTÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., WURM-UTCA 3. SZ.

Telefon: 184—768 Távirat: Főkereskedelmi Budapest

EXPORT

IMPORT

LÓFOGATÚ FUVARTELEP
XIII. ker., Jász-utca 40. szám
Telefon: Lipót 154

AUTÓTELEP
XIII. ker., Fáy-utca 9. szám
Telefon: 221—243

Budapest látványossága

az

ügetőversenypálya
(X. ker., Kerepesi-út 9. szám)

*

Versenyek egész éven át
Bookmaker és totalizatőr

Várospolitikai pártok. Lásd: Közgyűlésen képviselt pártok c. a.

Vásárcsarnoki árusítóhely igénylése. Lásd: Árusítóhelyigénylés a vásárcsarnokokban c. a.

Vásárcsarnoki helypénzek. Lásd: Helypénzek c. a.

Vásárcsarnokok árusítási rendje. Helybeli élelmiszerkereskedők: a vásárcsarnokokban és a nyilt élelmiszerpiacokon, a csarnokokra és a piacokra nézve megállapított árusítási idő alatt és csak akkor árusíthatnak, ha valamelyik vásárcsarnokban vagy piacon helyfoglalási engedélyük van és csak abban a vásárcsarnokban, vagy piacon, ahová a helyfoglalási engedélyük szól. Vándor árusítást nem folytathatnak. Vidéki igazolványos élelmiszerkereskedők: a Nagyvásártelepen csak kedden és pénteken és csak kocsiról árusíthatnak. A vasúton vagy hajón szállított árut csak a Nagyvásártelepen működő magánbizományosok útján értékesíthetik. A kerületi (detail) vásárcsarnokokban és nyilt élelmiszerpiacokon a vidéki iparigazolványos élelmiszerkereskedők (batyusok) csak kedden és pénteken árusíthatnak 13 óráig, a helybeli állandó árusok sorában. A helybeli és vidéki őstermelők: a Nagyvásártelepen a kerületi (detail) vásárcsarnokokban és a nyilt élelmiszerpiacokon köznapokon 11 óráig árusíthatnak. Az őstermelők a kereskedőktől elkülönítve nyernek elhelyezést. Kocsiról árusítás: a Nagyvásártelepen, még pedig az őstermelők köznapokon a vidéki iparigazolványos élelmiszerkereskedők csak kedden és pénteken, délelőtt 11 óráig. A 3 mázsa mennyiséget meg nem haladó áruval kocsin érkező őstermelők a ker. (detail) vásárcsarnokokban és a nyilt élelmiszerpiacokon a gyalogos őstermelők sorában lerakodhatnak és naponta 11 óráig árusíthatnak, kizárólag kicsinyben, a közvetlen fogyasztók részére, míg a viszonteladók részére árusítaniok nem szabad. Hetivásári iparcikkárusok: 15 óráig árusíthatnak.

Vásárcsarnokok és nyilt élelmiszerpiacok nyitási és zárórája. I. *Nyári időszakban* március 1-től október 31-ig a) Nagyvásártelepen nyitás köznapokon és ünnepnapokon reggel 5 óra. Vasárnap és Szent István napján szünet. Zárás köznapokon és ünnepnapokon déli 12, vasár- és ünnepnapok előtti köznapokon délután 15 órakor. *b)* A kerületi vásárcsarnokokban és nyilt élelmiszerpiacokon: Nyitás köznapokon és ünnepnapokon az árusok részére reggel ½7, a vásárlóközönség részére reggel 7 óra, zárás köznapokon 18, szombaton este 19 óra. A mészáros- és hentesiparban az pari munka november, december, január és február hónapokban reggel ½7 óránál, a többi hónapokban reggel 6 óránál korábban nem kezdhető meg. — II. *A téli időszakban* november hó 1-től február hó 28-ig *a)* a Nagyvásártelepen: Nyitás köznapokon és ünnepnapokon reggel 6 óra. Vasárnapokon szünet. Zárás köznapokon és ünnepnapokon déli 12, vasár- és ünnepnapok előtti köznapokon 17 óra. *b)* A kerületi vásárcsarnokokban és nyílt élelmiszerpiacokon: Nyitás köznapokon és ünnepnapokon az árusok részére reggel ½7, a vásárló közönség részére reggel 7 óra. Zárás köznapokon 17, ünnepnapokon déli 12 óra. Vasárnap árusítási szünet.

Vásárdíjak. A székesfőváros a marhavásárokon a fővárosba felhozott állatok és hús után vásárdíjakat szed. Ezenfelül a vásáron kívül eladott állatok és a kőbányai Állategészségügyi Hivatal sertésszállásaiban kényszerszúrással leölt és eladott sertések után is kell vásárdíjat fizetni. A vásárdíjakat közgyűlési határozat állapítja meg.

Vásári helypénzek beszedését és behajtását a Javadalmi Intézőség közegei útján eszközli. Lásd: Javadalmi Intézőség c. a.

Versenytárgyalási ajánlati feltételek. Lásd: Ajánlati feltételek a fővárosi versenytárgyalásokon c. a.

Vidéki élelmiszerkereskedők árusítása a fővárosi piacokon. Vidéki élelmiszerkereskedőknek a főváros hetivásári engedélyt ad, hogy a főváros vásárcsarnokaiban és piacain a vidéken, a termelőhelyeken vásárolt élelmiszereket elárusíthassák. Az engedély a Nagyvásártelepen, a kerületi vásárcsarnokokban és piacokon hetivásári napokon, keddre és péntekre érvényes, amikor és ahol a fogyasztók részére kicsinyben árusíthatnak, míg a nagy tömegben felhozott élelmiszermennyiségeket az Élelmiszernagyvásártelepen minden nap eladhatják. A fővárosi piacokat látogató vidéki kereskedők részére a székesfőváros arcképes hetivásári engedélyt ad. Az arcképes hetivásári engedély megszerzéséhez az elsőfokú iparhatóság által kiállított »Iparhatósági tanusítvány« szükséges, amelyet a főváros közellátási ügyosztályában (Városháza, II. em.) kell postán vagy személyesen benyujtani.

Vigadók (Pesti Vigadó és Budai Vigadó) helyiségeinek bérletére vonatkozó összes felvilágosítást a Vigadók gondnokai adnak. A Pesti Vigadó belső termei az ostrom következtében megsemmisültek, a Budai Vigadó nagyterme súlyosan megsérült.

Vigadók, kioszkok és különálló vendéglőhelyiségek. A főváros eme bérleményei: a Hármashatárhegyi vendéglő, a III., Korona-tér 2. sz. alatti Magyar Korona épület, az Erzsébet-téri kioszk, a Városligeti tejivócsarnok, a Városligeti volt kiállítási Király-pavillon, a városligeti Fővárosi Pavillon, a Soroksári-úti határcsárda, a Népligeti és Köztemetői vendéglő, végül a pesti és budai Vigadók. Ezen épületek a pesti és budai Vigadók kivételével szerződéses alapon bérbe vannak adva. A pesti és budai Vigadó-épületekben bérlakások is vannak. A különálló vendéglőket és kioszkokat nyilvános versenytárgyalás útján hasznosítja a székesfőváros. Az üresedésben levő,

illetve kiírásra kerülő vendéglői és kioszki bérletekre vonatkozó hivatalos hirdetmények a Fővárosi Közlönyben jelennek meg. A pesti és budai Vigadók vigalmi helyiségeit házi kezelésbe vették, mert ezáltal nemcsak pénzügyileg értek el jobb eredményt, mintha azokat bérbeadás útján hasznosították volna, hanem azért is, mert ennek révén mindennemű kulturális igényeket ki tudtak: elégíteni és egyben a fővárosnak módjában volt a termek hasznosításának módját irányítani és: általában az egész intézmény nívóját mindenkor a kellő színvonalon tartani. A János-hegyi kilátó alatti vendéglő az ostrom alatt elpusztult.

Világító aknák vagy szerelő aknák az építkezések alkalmával az építési engedély kérésével egyidejűleg a polg. III. ü. o. útján kérendők. Az építési engedély kiadása előtt a polgárm. III. ügyosztály átteszi az ügyiratot hivatalosan a polgármesteri XII. ügyosztályhoz véleményezés és hozzájárulás miatt. A helyszíni szemle és a földalatti közművek vezetőségeinek meghallgatása után, az építésügyi szabályzat idevonatkozó §-a értelmében adja meg az engedélyt,.

Villamosbérletjegyek a BSzKRt székházában, VII., Akácfa-utca 19. földsz. és a Községi Takarékpénztár fiókjaiban válthatók. Az autobuszvonalakon bérletjegyrendszer nincs bevezetve.

Villamos- és autobuszügyekben panasz tehető hétköznapokon 8—2 óra között VII. ker., Akácfa-utca 15. sz. alatti BSzKRt-székházban. Panasz tehető postai úton írásban is fenti címre, a panasz tárgyának és pontos adatainak (viszonylatszám, kocsiszám, pontos idő) közlésével. Jegyre vonatkozó panaszok esetén a kifogásolt jegyet is mellékelni kell. A panaszt tevő neve és lakáscíme olvashatóan írandó.

Villamos hirdetések. Lásd: Autobusz, BSzKRt, HÉV, hirdetések c. a.

Villamos különvonatokat a BSzKRt székházában: VII., Akácfa-utca 15. II. em. 241. sz. alatt lehet bérelni, illetve megrendelni.

Villamoson, autobuszon talált tárgyakat hétköznapokon 9—½2 óra között lehet átvenni az azonosság igazolása mellett VII., Akácfa-utca 19. földszt. alatt.

Visszahonosítás. Azok, akik 1921. évi július hó 26-án az elcsatolt országrészek valamelyik községében bírtak illetőséggel és nem optáltak, az 1922. évi XVII. tc. 24. §-a alapján visszahonosításukat kérhetik. Visszahonosítását ugyanezen az alapon kérheti az is, aki a mai napig elcsatolt területen tartózkodott és most akar visszatérni. A visszahonosítás iránt folyamodók kérvényüket a magyar belügyminiszterhez címezzék és Budapesten a polgármesteri IV. ügyosztálynál (Központi városháza) nyujtsák be. Kívánatra az illetékes hatóság kiállíthat olyan tartalmú bizonyítványt, amely igazolja a visszahonosítási kérelem benyujtását. A kérvényhez csatolni kell: 1. saját születési és ha nős, házassági, neje és 18 éven aluli gyermekeinek születési anyakönyvi kivonatát; 2. atyjának születési és házassági (ha özvegy, elvált, vagy férjétől különélő asszony, férje és férje atyjának születési és házassági) anyakönyvi kivonatát; 3. hatósági bizonyítványt a lakhelye szerint illetékes kerületi elöljáróságtól arra vonatkozólag, hogy van olyan jövedelme vagy keresete, amelyből magát és családját a község megterhelése nélkül eltartani képes; 4. lakbizonylatát; 5. erkölcsi bizonyítványát; 6. politikai és nemzethűségi megbízhatóságát igazoló bizonyítványát (ezt a körülményt, ha politikai pártnak tagja, a párt által kiállított bizonyítvánnyal, ha nem tagja pártnak, úgy a ház- és tömbmegbízott együttes igazolása, vagy az igazoló bizottság végzésével igazolja). A folyamodó a kérvényében nyilatkozzék arra nézve is, hogy visszahonosítása esetére mely csonkamagyarországi községet kívánja illetőségi helyül kijeloltetni és milyen jogcímen (élethivatás, családi körülmények stb.). A visszahonosítás iránt benyujtott kérvény és mellékletei iktatási és mellékleti illeték alá esik. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a kérvény és mellékletek bélyegmentesek.A visszahonosítás díjtalan. Azok, akik állampolgárságukat elbocsátás, távollét vagy házasságkötés következtében veszítették el, az 1939. évi XIII. tc. alapján kérhetik visszahonosításukat. A szükséges okmányok megegyeznek a honosítás kellékeivel azzal a kivétellel, hogy ötévi helybenlakás és adózás igazolására nincs szükség, azonban a felmenők születési és házassági anyakönyvi kivonata bemutatandó. A visszahonosítást a magyar belügyminiszterium adja meg a polgármester véleményezése alapján. Kedvező elintézés esetén a folyamodó az állampolgári eskü letételére meghívót kap a polgármesteri hivatalba. Az eskü letétele után a visszahonosítási okiratot és személyi okmányokat a polgármesteri hivatal kikézbesíti.

Viteldíjjelző. Engedélyezett rendszerű viteldíjjelzőknek a közterületen a közönség rendelkezésére tartott géperejű bérkocsikon való alkalmazása kötelező. A viteldíjjelző felszerelése előtt igazolandó a m. központi mértékügyi hivatal hitelesítési engedélye.

Vízdíjfizetési kötelezettség. Az egyes közüzemi díjak fizetése tárgyában kiadott 11.500/1945. M. E. számú rendelet értelmében a háztulajdonos által fizetendő vízdíjat a bérlő megtéríteni tartozik. A vízdíj megtérítése a fizetett lakbér arányában történik; bérösszeg alatt a bért különdíjak (központi fűtés, melegvízszolgáltatás, üvegbiztosítási díj, felvonó használatának díja, porszívó használatának díja stb.) nélkül kell érteni. A nem kizárólag lakás céljára bérelt helyiség

bérlője által fizetendő bérösszeget kétszeresen kell számítani. A 236.477/1946. számú polgármesteri rendelet értelmében a fizetési meghagyáson feltüntetett vízdíjat a kézbesítéstől számított 8 napon belül kell kiegyenlíteni. A vonatkozó fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 8 napon belül ki nem fizetett tartozást a kiegyenlítés napján érvényben levő egységáron számlázzák.

Vízjogi engedélyezési eljárással kapcsolatos ügyekben a polgárm. II. ügyosztály illetékes A székesfőváros területén tervezett és az 1885. évi XXIII. tc. értelmében vízjogi engedélyezés alá tartozó vízművek engedélyezése iránt benyujtott kérelmek tárgyában az engedélyezési eljárást a II. ügyosztály folytatja le. A kérelmezők által benyujtott és két-két példány műszaki leírással helyszínrajzzal és tervekkel felszerelt kérvény (bélyegköteles) alapján az illetékes kerületi elöljáróságon megtartandó helyszíni tárgyalásnak kitűzése és az ezen tárgyaláson felvett jegyzőkönyv és a kultúrmérnöki hivatal szakértői véleménye szerint az engedélyokirat szövegét magában foglaló véghatározatot kiadják. A véghatározat ellen a földmívelésügyi miniszterhez intézendő és a polgármesternél benyujtandó fellebbezésnek van helye. A jogerőre emelkedés után kiadásra kerülő engedélyokiratot a vízikönyvbe bevezetik.

Vízvezetéki magánvezetékek elkészítése és fenntartása. A vízzel ellátandó ingatlan vízvezetéki berendezésére vonatkozó terveket a Vízművek vezetősége műszaki szempontból megvizsgálja és ha a vízszolgáltatási szabályrendelet rendelkezéseinek megfelelnek, azokat a kivitelre jóváhagyja. Ha a tervek a szabályoknak meg nem felelnek, a Vízművek vezetősége a tervek módosítását rendeli el. Ha a vízzel ellátott ingatlannak vezetékén módosítás történik, az erre vonatkozó terveket előzetes jóváhagyás végett ugyancsak be kell mutatni a Vízművek Magánépítési Osztályának. A vízvezetéknek a magánterületen való berendezése ügyében (ideértve a tűzivízvezeték berendezését is) a Vízművek Magánépítési Osztályához intézendő beadványnak a következő adatokat kell tartalmaznia : *a)* az ingatlantulajdonosnak nevét és a lakását ; *b)* az ingatlan helyét : a kerület, utca, házszám, helyrajzi szám megjelölésével ; *c)* a berendezést készítő szerelőiparos nevét és lakását ; *d)* a tervezett berendezés műszaki leírását két példányban ; *e)* az ingatlanon levő, vízzel ellátandó épületek pincéjének, vagy földszintjének alaprajzát két példányban, 1 : 100 mértékben, a teljes csőhálózattal s elzárócsapokkal ; a fölszálló csővezetékek helyeit sorszámmal kell megjelölni ; *f)* a be nem épített, de csőhálózattal ellátott telekrészek helyszínrajzát 1 : 720, vagy 1 : 1440 mértékben a teljes csőhálózattal s elzárócsapokkal két példányban ; *g)* minden földszintesnél magasabb épületről a fölszálló csővezetékek vázlatos rajzát az összes ágcsövekkel és berendezési tárgyakkal két példányban ; *h)* a tervekre az összes csővezetékek belső átmérőit milliméterekben kifejezve reá kell írni ; *i)* a beadványt s összes mellékleteit az ingatlantulajdonos, vagy kellően igazolt meghatalmazottja és a berendezést készítő szerelőiparos köteles aláírni ; *j)* a vízmérőaknának, illetőleg a szabadon szerelendő vízmérőnek helyét a terveken föl kell tüntetni. Ha az új vízvezetéki berendezés csőhálózata, vagy a meglevőnek a kiterjesztése az engedélyezett terv szerint elkészült, ezt az ingatlantulajdonos vagy megbízottja írásban tartozik a Vízművek Magánépítési Osztályának bejelenteni és egyszersmind a nyomási próba műszaki ellenőrzését is kérelmezni. A próba idejét a Vízművek Magánépítési Osztálya állapítja meg s azt az ingatlantulajdonosnak és a szerelőiparosnak írásban tudomására hozza. A szerelőiparos tartozik szivattyúról, a szükséges szerszámokról és munkásokról gondoskodni. A csővezeték nyomási próbájáért az ingatlantulajdonos vagy a szerelőiparos a Vízművek pénztárába előre díjat tartozik készpénzben fizetni.

Vizsgadíjak a fővárosi iskolákban. Lásd : Tandíjak c. a.

Z

Zenekar. Lásd : Székesfővárosi Zenekar c. a.

Zeneiskolák. Lásd : Iskolák c. a.

Zenetanfolyamok. Lásd : Iskolák c. a.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÜZEMEI ÉS INTÉZMÉNYEI.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI TELEP

IX., ILLATOS-ÚT 23.

1905-ben létesült, rendeltetése a székesfőváros területén elhullott vagy leölésre szánt beteg állatoknak, valamint a közfogyasztásból kizárt húsoknak, hulladékoknak elszállítása és olymódon valo feldolgozása, hogy a hulladékokból kitermelhető és közgazdasági szempontból értékes anyagok megmentessenek és értékesíttessenek. Ezek az anyagok a hullákból nyert hullaliszt és ipari zsiradék ; az előbbi haletetés, baromfi- és sertésnevelésre, az utóbbi szappangyártásra szolgál. Mindkét cél elérését a feldolgozógépek modern berendezése biztosítja, amennyiben a hullákban levő kórokozó anyagok, a baktériumok és azok spórái, a magasnyomású gőzzel történő főzés útján, teljes biztonsággal megsemmisülnek, másrészt az így nyert termékek a jelzett állatetési célokra fel is használtatnak. Ilymódon az Állategészségügyi Telep kiküszöbölte azt a korábbi gyakorlatot, hogy az állati hullák elföldeltessenek, ami közegészségügyi szempontból aggályos volt. Az Állategészségügyi Telep ezenkívül más fontos köz- és állategészségügyi szolgálatokat is lát el, nevezetesen a kóbor és gazdátlan, beteg, esetleg veszettségben szenvedő ebek befogását és ártalmatlanná tételét, továbbá a veszettség gyanuja miatt befogott ebek megfigyelését elsősorban oly esetekben, mikor az eb embert mart meg. Végül hivatása a telepnek az 1928. évi XIX. tc. idevonatkozó rendelkezései alapján az állati hullák és a telepen leölt állatok felboncolása. Ez az állatorvosi szakszolgálat azon célból történik, hogy a boncolás útján megállapított fertőzőbetegségek esetén az állategészségügyi hatóságok a szükséges óvintézkedéseket végrehajthassák és így a betegség továbbterjedésének és az esetleges járvány kifejlődésének elejét vegyék. Igazgató : *dr. Kosztolányi Sándor.* — A szappanműhely az állategészségügyi teleppel kapcsolatban 1916-ban létesült, egyrészt az Állategészségügyi Telepen termelt állati zsírnak gazdaságos értékesítése végett, másrészt köz- és állategészségügyi szempontból oly célzattal, hogy az Állategészségügyi Telepen termelt zsír hatósági kezelés és ellenőrzés mellett tényleg és kizárólag csakis ipari célra használtassék fel. A termelt szappan elsősorban a fővárosi intézetek és intézmények házi szükségletének fedezésére szolgál, amennyiben ezek speciális igényeinek megfelelő minőségű szappanféléket készít. A légibombázások és az ostrom során az intézmény súlyos sérüléseket szenvedett, a szappanfőző műhely pedig teljesen elpusztult. Ezidőszerint kisebb teljesítményképességű üstben főzik a szappant. A szappanműhely vezetője : *dr. Kosztolányi Sándor* állatorvos tanácsos. Az üzembizottság tagjai : Fekete Rezső, Máthé Béla, Mélykúti Antal és Pados István alkalmazottak.

ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERT

XIV., ÁLLATKERTI-ÚT. — TÁVBESZÉLŐ: 228—029.

A budapesti Állatkertet 1866-ban nyitotta meg a Pesti Állatkert Részvénytársaság. Pest városa az Állatkert céljaira ingyen engedett át területet a Városligetben. A megnyitáskor 587 darab állatja volt az Állatkertnek. Az Állatkertet 1871-ben kibővítették. A társulat most már ritkább növényfajokat is beszerzett. A budapesti közönség egyre nagyobb érdeklődéssel fordult az Állat- és Növénykert felé. Az intézményt 1907-ben vette át Budapest székesfőváros a magántársaságtól. Már a következő évben elhatározta a törvényhatósági közgyűlés az Állat- és Növénykert teljes átrendezését, újjáépítését és korszerű felszerelését. Erre a célra a közgyűlés 4,500.000 korona hitelt engedélyezett. Az újjáépített Állatkert 1912-ben nyílt meg. Állatállománya ekkor 2477 volt. A székesfőváros által eredetileg kijelölt 33.326 négyszögölnyi területen fekszik ma is a budapesti Állatkert. A háború pusztítása a világviszonylatban is elsők között álló budapesti Állat- és Növénykert állat- és növényállományát szinte maradéktalanul megsemmisítette. Állatai közül a háború befejeztével csak egy elefánt, öt viziló, egy kétpupú teve, egy láma és egy zebra maradt életben. Pálmaházában elhelyezett egzótikus növények mind elpusztultak. Az igazgatóságnak sikerült több állatot, melyek az ostrom alatt illetéktelen kezekbe kerültek, visszaszerezni. Ezekkel és az újabban szerzett, valamint ajándékba kapott állatokkal együtt jelenleg 80 állattal rendelkezik az Állatkert. A felszabadulás után az Állatkert 1945 május 1-én nyitotta meg újból kapuit a nagyközönség előtt. Örömmel állapíthattuk meg, hogy annak ellenére, hogy csak keveset tud nyujtani látogatóinak, a budapesti közönség az elmult hónapokban szívesen és elég szép számban kereste fel az intézményt. Az igazgatóság mindent elkövet, hogy az elpusztult állatállományt mielőbb pótolja. Sajnos, a szállítási, élelnezési és pénzügyi viszonyok miatt ez a törekvése eddig nem sok eredménnyel járhatott. Felmerült az a terv is, hogy az Állatkertet Budára — minden korszerű igényt kielégítő helyre — telepíti át a főváros. Az erre vonatkozó kezdeti lépések már meg is történtek. Ha a szép terv valóra válhat, akkor a világhírű budapesti Állatkert egészséges és minden tekintetben megfelelő helyen folytathatná ifjúságot nevelő kulturális munkáját. — Az Állatkert igazgatója : *Nadler Herbert*, helyettese : *Werner Pál* gazd. tiszt és *Szombath László* felügyelő. — Üzemi bizottság : Elnök : *Baross Kálmán*, tagok : Várhalmi Károly, Varga László és Wohl Jenő.

BELVÁROSI SZINHÁZ

IV., PETŐFI SÁNDOR-U. 6. — TÁVBESZÉLŐ: 187—794.

A Belvárosi Színházat — az időrendben is első magyar kamaraszínházat — 1916-ban alapította Bárdos Arthur, aki e színháznak e pillanatban is igazgatója. A színház 30 éves jubileumát ez év novemberében készül megünnepelni. Jubileumát már mint a főváros színháza fogja megünnepelni a Belvárosi Színház, mely 1945 szeptemberében ment át a főváros tulajdonába. Ez a kapcsolat hozzá fog járulni ahhoz, hogy a színház művészi célkitűzéseit még bátrabban, még megalkuvástalanabbul szolgálhassa és még erőteljesebben kidomboríthassa műsorának művészi magasrendűségét. A Belvárosi Színház fennállásának eddigi 3 évtizedében is az igazi kamaraszínház legválasztékosabb céljainak szolgálatában állott. Számos magyar szerzőnek adott színpadot és ezenkívül a világirodalom sok klasszikus darabjával ismertette meg a közönséget. Előadta Shaw-t, Strindberg-et, Moliere-t, Scribe-t stb.-t és ezenkívül a francia avant-garde legkiválóbb szerzőinek egész sorát. Legközelebbi programjában is Shaw-, Girodoux-, Crommelynck- és Shakespeare-darabok szerepelnek és kívülük természetesen egészsor magyar szerző kamaradarabja. Az újjáépült Belvárosi Színház, mely az ostrom után 1945 május 5-én nyitotta meg újra kapuit, eddig minden színre került darabját 60—80-szor játszotta. E darabok a következők voltak: Török Sándor: Különös éjszaka, Molnár Ferenc: Játék a kastélyban, Balázs Béla: Boszorkánytánc, Scribe: Egy pohár víz és Bourdet: Rab lélek. A főszerepeket Bulla Elma, Mezey Mária, Lázár Mária, Nagykovácsi Ilona, Timár József, Góth Sándor, Dénes György és Somló István játszották. Igazgató: dr. Bárdos Artur.

»BUDAPEST« IRODALMI, TUDOMÁNYOS ÉS MŰVÉSZETI INTÉZET

KÖZPONTI VÁROSHÁZA, IV., SOMOGYI BÉLA-ÚTI RÉSZ. — TÁVBESZÉLŐ: MELLÉKÁLLOMÁS 457, 458, 459.

A vállalat feladata a székesfőváros összes kiadványainak, lapjainak és egyéb nyomtatványainak, amelyek ezideig különböző ügyosztályok és hivatalok útján jelentek meg, kiadás és terjesztés szempontjából egységes irányítás alá helyezése. Szervezése, mint önálló vagyonkezelésű intézményé, a 23.952/1945—I. sz. rendelettel történt. A rendelet szerint »az intézmény rendeltetése, hogy a fővárosi kiadványok szerkesztése, kiadása, értékesítése, terjesztése egységes vezetésben a gazdaságosság szem előtt tartásával — legyen keresztülvihető«. Az intézmény jövedelmezőségét a kiadványok üzletszerű értékesítésével biztosítja. Igazgatásában átmenetileg a székesfőváros kisüzemeire vonatkozó üzemi szabályzat rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Az intézmény a polgármesteri XI. ügyosztály irányítása és felügyelete alá tartozik. Élén a polgármester által szerződtetett igazgató áll. A székesfőváros bármelyik hivatala, intézménye és üzeme könyvet, folyóiratot stb. kizárólag az Intézet útján jelentethet meg. Az Intézet adja ki ehhez képest a Statisztikai Hivatal egyes kiadványait, a »Demokratikus közigazgatás kézikönyve« c. sorozatot, a »Pesti könyvtár«, az »Időszerű könyvek« sorozatot stb., a Városi Szemlét, a »Budapest« szépirodalmi, történeti, művészeti és társadalmi képes folyóiratot. Különösen jelentős az Intézet népművelési sorozata, amelyet a kultuszminisztériummal és a Fővárosi Népművelési Központtal karöltve ad ki. Munkatervébe tartozik budapesti vonatkozású tudományos, szakirodalmi és szépirodalmi művek, jogszabályok és jogszabálymagyarázatok, várostudományi, városigazgatási és várostörténeti munkák és tanulmányok, valamint általános közművelődési érdekű művek kiadása. Első kiadványai 1945. év karácsonyán jelentek meg. Az intézet vezetője *dr. Vázsonyi Endre* ügyv. igazgató.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ANYAGGAZDASÁGI INTÉZETE

VII., NAGYDIÓFA-U. 14. — TÁVBESZÉLŐ: 222—869.

Budapest Székesfőváros Tanácsa 297.681/1908—VI. szám alatt kelt határozatával vetette meg alapját a székesfőváros központosított anyagbeszerzésének, amikor 1908-ban felállította a Központi Anyagszertárt. Ez a hivatal látta el a községi háztartás keretében a székesfőváros hivatalait, iskoláit és egyéb intézményeit a szükséges irodaszerekkel és fogyasztási anyagokkal. A központosítással elért megtakarítások vezettek 1913-ban a Kórházi Központi Műszer- és Anyagraktár felállításához. Ennek hatáskörébe utalta a Tanács a székesfővárosi kórházak és egészségügyi intézmények kötszer-, műszer- és egyéb kórházi felszerelésszükségletének beszerzését. A 92/1931. és a 172/1932. sz. alatt kelt határozatokkal kiküldött üzemi bizottság jelentése helyesnek véleményezte az anyagbeszerző intézmények összevonását és a székesfővárosi hivatalok, intézmények és üzemek azonos szükségletének központosított beszerzését, hogy a nagybani bevásárlás, szakszerű beszerzés és hatályos ellenőrzés előnyei fokozottabb mértékben érvényesüljenek a községi háztartás javára. Ezért a polgármester 166.216/1934—XI. számú rendeletével a központi anyagbeszerzés kötelezettségét, az egyidejűleg kiadott Anyaglajstrom alapján, kiterjesztette az összes fővárosi hivatalokra, intézményekre és üzemekre, majd 18.002/1938—I. számú rendeletével a Központi Anyagszertárt és a Kórházi Központi Műszer-

és Anyagraktárt, Anyaggazdasági Intézet néven egyesítette. A 27.616/1945—I. számú rendelet tovább ment a központosítás terén és a Gazdasági Hivatal megszüntetésével annak beszerző tevékenységét az Intézetre bízta. A 456/1941. kgy. számú határozat kiemelte az Intézet alkalmazottait a közigazgatási létszámból és önálló üzemi státus keretében biztosította a szakszerű utánpótlás és megfelelő előmenetel lehetőségét. Az anyagbeszerzés központosításának fokozatos kiépítésével kapcsolatban az Intézet működési köre állandóan bővült s ma már a fővárosi hivatalok, intézmények és üzemek anyagbeszerzése — az üzemek különleges szükségletét kivéve — az Intézet hatáskörébe tartozik. Az Intézet vezetője: Erdélyi Jenő igazgató (Távbeszélő: 220—083). Helyettese: Szabó Dániel aligazgató (Távbeszélő: 222—869). Beszerzési csoport vezetője: Csiki Csikász László aligazgató (Távbeszélő: 220—042). Számadási csoport vezetője: Stolte Lénárd szakelőadó (Távbeszélő 222—869). Raktárfőnök: Kovács János főtisztviselő (Távbeszélő: 189—850, 523 mellékállomás). Központi irodák: VII., Nagydiófa-utca 14. Raktárak: IV., Központi városháza. (Papír-, írószer-, háztartási anyag stb. Távbeszélő: 189—850, 523, 524 mellékállomás). VII., Nagydiófa-utca 14. (Kötszer-, műszer-, kórházi felszerelés. Távbeszélő: 222—869). IX., Gyáli-út 3. (Bútor-, selejtanyag, egyenruházati cikkek. Távbeszélő: 385—549). Üzemi bizottság nevsora: (Távbeszélő: 189—850, 523 mellékállomás.) Tisztviselőcsoportból: Rendes tagok: Elnök: *Kovács János*, jegyző: dr. Libertiny Zoltán, póttagok: Szekeres Ferenc, Szakolczay Imre. Munkáscsoportból: Rendes tagok: h. elnök: Nagy József, Vellai Ferenc, Ródé Elemér, póttagok: Tóth Károly, Wolf Erzsébet, Róna Gyula.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS CSATORNÁZÁSI MŰVEI

IV., ESKÜ-TÉR 3. — TÁVBESZÉLŐ: 180—418, 180—419.

A csatornázással kapcsolatos feladatok a multban a polgármesteri II. (Út- és mélyépítési) és a polgármesteri XVI. (Gépészeti) ügyosztályok hatáskörébe tartoztak. Azonkívül a kerületi elöljáróságok is rendelkeztek bizonyos engedélyező és ellenőrző hatáskörrel. A csatornázással összefüggő feladatok gyors végrehajtásának megkönnyítése céljából és a helyes gazdálkodás szempontjából a törvényhatósági bizottság közgyűlése a 95/1945. kgy. sz. határozatával a csatornázási feladatokat ellátó intézményeket »*Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei*« elnevezéssel elkülönített vagyonkezelésű üzemmé szervezte át. A közgyűlés 96/1945. kgy. szám alatt egyidejűleg új csatornázási szabályrendeletet is alkotott, melynek alapján a kerületi elöljáróságoknak eddigi engedélyező és ellenőrző hatásköre megszűnt. A Csatornázási Művek feladatai közé tartozik: az új csatornák tervezése, építése, a közterületeken levő közcsatornahálózat karbantartása és tisztítása, a csatornaszivattyútelepek üzemeinek fenntartása, a belvízlevezető árkok, nyilt vízfolyások szabályozása és karbantartása, az árvízvédelmi védőgátak és védőművek fenntartása és fejlesztése, a székesfőváros árvízvédelmi munkálataival kapcsolatos teendők, valamint a házicsatornák építésének engedélyezése és ellenőrzése. Budapest székesfőváros csatornáinak hossza az 53.579 m főgyüjtő és a 745.081 m hosszú mellékcsatornahálózattal együtt 898.660 folyóméter. A csatornákban összegyűlő szenny- és csapadékvizek a csatornaszivattyútelepek közvetítésével jutnak a Dunába. Pest mai csatornázási rendszere a millenniumi években a dunaparti, nagykörúti és Haller-utcai főgyüjtőcsatornahálózat megépítésével alakult ki. E gyűjtőrendszerből a szenny- és csapadékvíz a Soroksári-úti közös főgyűjtőn át a *Központi csatornaszivattyútelep* (IX., Soroksári-út 31. — Távbeszélő száma: 188—658.) gyüjtőmedencéjébe folyik. A szennyvízet tisztítás után 12 darab centrifugálszivattyú emeli át a Dunába. A szivattyúk összes teljesítőképessége közepes dunavízállás mellett másodpercenként 31.200 liter. A szivattyúk közül 10 darab közvetlenül (összesen 1740 LE teljesítményű) elektromótorral van meghajtva, 2 darab szivattyúhoz pedig a hajtóerőt egy 450 LE teljesítményű Diesel-motor szolgáltatja. A telep 1893 óta áll üzemben. Az 1938. évben épült rácsiszapelgázosító berendezés a szennyvíz szűrőrácsról kiemelt szemét kirothasztására és elgázosítására szolgál. Évenként 7000 m³ rácsszemétből 350.000 m³ methángáz fejlődik. A gázt mintegy 350.000 KWO elektromos energia termelésére használják fel. Az utóbbi két évtizedben Pesten a Rákospatak völgyében még egy főgyüjtőcsatornarendszer épült, amely a *Magdolnavárosi csatornaszivattyútelep* (XIII. ker., Vízafogó-utca 25884. hrsz. — Távbeszélő száma: 381—192.) közvetítésével torkol a Dunába. Az új szivattyútelep 1937—1942. években épült. Elkészült a homokfogó-berendezés, a szűrőház, a gép- és transzformátorház, továbbá az 500 m hosszú nyomócsatorna, melynek utolsó 100 m hosszú szakasza 5 méternyire a Duna feneke alatt fekszik. A szennyvizek átemelését 7 darab összesen 995 lóerős motorral hajtott szivattyú végzi, melyek összteljesítménye 9250 liter/másodperc. A csapadékvizek átemelésére 2 darab 420 lóerős motorral hajtott záporszivattyú áll rendelkezésre 3000 lit/mp teljesítménnyel. A telep jelenlegi összteljesítménye 12.250 l/mp és 1375 LE. Helyi jellegű követelményeket elégítenek ki a pesti oldalon: az *Élelmiszernagyvásártelepi átemelő*, mely a Soroksári Dunaág mentén elterülő vásártelep szenny- és csapadékvízeit emeli át a Soroksári-úti gyüjtőbe. Az átemelést 2 darab egyenként 20 liter/mp teljesítményű szivattyúegység végzi. Ezek meghajtására 1 darab 8 LE-es elektromótor és 1 darab 9 LE-s benzinmótor szolgál. A IX. kerületi Aszódi-út—Füleki-úti kislakástelep mélyebben fekvő épületei nem köthetők be közvet-

lenül a csatornahálózatba. Az *Aszódi-úti átemelő* a telep szennyes csapadékvizeit emeli át az Aszódi-úti közcsatornába. A szivattyúk teljesítménye 217 liter/mp, a mótoroké 24·5 LE. — A *Szőnyi-úti átemelő* a Rákospatak vizét emeli át a Városligeti tó táplálására szolgáló Szőnyi-úti csapadékvízlevezető csatornába. A vizek átemelését 2 darab egyenként 120 liter/mp és 1 darab 60 liter/mp teljesítményű, 33 LE-s elektromótorral kapcsolt szivattyúegység végzi. Budán eddig csak Kelenföldön és Óbuda egy részén épült meg az egységes rendszerű csatornázás. A Margit-híd és Erzsébet-híd között a csatornák jelenleg még közvetlenül a Dunába torkolnak, s ezzel a belső Dunaszakasz állandó szennyeződésnek van kitéve. A tervezett dunaparti főgyüjtőcsatornahálózat lesz hivatva e kitorkolásokat megszüntetni és a budai városrész szenny- és csapadékvizeit összefogva, egyhelyen, Buda legdélibb részén a Dunába juttatni. Az *Óbudai csatornaszivattyútelep* (III. ker., Zsigmond-tér 1.) Óbuda szennyvizeit emeli át a Dunába. A telep az 1912—1915. évek között épült. A telepre érkező szennyvizet üllepítés és mechanikai tisztítás után 6 darab, összesen 1000 lóerő teljesítményű elektromótorral meghajtott 7 darab centrifugálszivattyú emeli át a Dunába, melyek teljesítménye összesen 10.880 liter. A *Kelenföldi csatornaszivattyútelep* (XI. ker., Budaíoki-út 4005/2. hrsz. — Távbeszélő száma: 258—698.) 1934. évben épült. A telep a kelenföldi városrész szenny- és csapadékvizeit emeli át a Dunába. Erre a célra 4 darab, összesen 2225 liter/mp teljesítményű függőleges tengelyű szivattyúegység áll rendelkezésre. A szivattyúk meghajtására 4 darab, összesen 193 LE-s motor szolgál. A négy csatornaszivattyútelep által a Dunába átemelt szennyvíz mennyisége az 1944. évben kereken 69 millió köbméter volt. Az *Árvízvédelmi gépüzem* (III. ker., Szél-utca 8. és Pacsirta-utca 25. — Távbeszélő száma: 162—276.) feladata a dunajobbparti városrész belvízmentesítésével kapcsolatos teendők elvégzése, az árvízvédelmi zsilipek karbantartása és kezelése. Az árvízvédelmi zsilipek a Római-fürdőtől a Bertalan-utcáig terjedő budai Dunaparton szabadon kitorkoló csatornák elzárására szolgálnak. Magas Dunavízállás esetén a csatornákban összegyüjtött szennyvizek átemelést a zsilipállásokban részben beépített, részben pedig hordozható szivattyúegységek végzik. Az *Árvízvédelmi és Vízépítési telep* (XI. ker., Budafoki-út 185. és Budafoki-út 44. — Távbeszélő száma: 258—653.) gondozza elsősorban az árvízvédelmi védőgátakat, azonkívül a nyilt vízfolyások, hegyvízlevezető árkok szabályozásával és karbantartásával foglalkozik. A Csatornázási Művek vezetője: *Szabó János* vezérigazgató. Vezérigazgatóhelyettes: *Sajben Pál*. Igazgató: *Ózdy Lajos*. Helyettes igazgató: *Szerényi László*. Címzetes helyettes igazgatók: *Reidner Leodegár* műszaki főtanácsos és *dr. Rostagni Ferenc* főtanácsos. — Üzemi választmány: Elnök: *Dudás József*. Elnökh.: *Mezei György*, tagok: Fodor Vilmos, Lammel Kálmán, Orcsó Gyula, Zsigmond Dezső. — Központi üzemi bizottság elnöke: *Szokol István*, helyettese: *Magasházi Gyula*.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS FŰTŐ- ÉS FŐZŐKÉSZÜLÉKEKET TERJESZTŐ VÁLLALATA

V., VÖRÖSMARTY-TÉR 3. — TÁVBESZÉLŐ: 181—040, 181—041.

Kővágó József polgármester gondos előrelátásának eredményeként 1945 július havában az olajszakma és vasgyárak képviselőinek bevonásával értekezlet ült össze, amelyen megvitatták a petróleum,- illetve gázolajtüzelés felhasználásának lehetőségeit. Miután sikerült megfelelő petróleum-, illetve gázolajmennyiséget fűtési célra biztosítani Gombosi Zoltán ásványolaj-kormánybiztos támogatásával ki kellett választani olyan könnyen kezelhető, biztonságos és a petróleum gazdaságos eltüzelésére alkalmas fűtő- és főzőkészülékeket, amelyeknek gyártását a rendelkezésre álló nyersanyagok mellett biztosítani tudják. Az új tüzelési rendszer bevezetésére a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt a magángazdálkodás egyrészt már nem tudott hatósági támogatás és irányítás nélkül kellően felkészülni, másrészt a petróleum szétosztását kellett megfelelő és nem túlzottan bürokratikus alapon, ellenőrzés mellett jegyek ellenében biztosítani. ezért volt szükséges a közönség érdekében a főváros részvételét biztosítani. Kővágó József polgármester az iparügyi kormányzattal és az Ásványolajgazdálkodás Miniszteri Biztosságával folytatott tárgyalások eredményeként mintegy 10—15.000 darab fűtő- és főzőkészülék forgalombahozatalához szükséges fűtőanyag kiutalását biztosította olymódon, hogy a fűtési anyagnak a háztartások között való szétosztását az olajvállalatok végzik meglévő apparátusukkal, míg a fűtőanyag eltüzelésére szolgáló készülékeket Budapest székesfőváros e célra alakult új vállalata gyártatja le és hozza forgalomba. Miután az alapos előkészítések megtörténtek, 239.335/1945—XII. polgármesteri rendelettel életrehívták a vállalatot, »Budapest Székesfőváros Fűtő- és Főzőkészülékeket Terjesztő Vállalat« cégszöveggel, mint önálló vagyonkezelésű fővárosi üzemet. Az üzem felügyeletére a polgármesteri XII. ügyosztály kapott megbízatást. A vállalat célkitűzésének megfelelően elsősorban biztosította megfelelő minőségű és kifogástalanul működő petróleum fűtő- és főzőkészülékeknek gyártását és a közönség körében megfelelő hírverés útján megkezdte a megrendelések felvételét. Az olajszakmával való állandó érintkezés útján sikerült időben elegendő fűtőanyagot biztosítani és annak megfelelő folyamatos szétosztását megszervezni. Nagy nehézséget jelentett megfelelő helyiség kiválasztása, tekintettel arra, hogy hatalmas tömegforgalommal kellett számolni, amelyet úgy igyekeztek leegyszerűsíteni, hogy a megrendelések alkalmával

eszközölt befizetéseket nem a kézi pénztár útján, hanem Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár és a Postatakarékpénztár útján bonyolították le. A személyzetet részben a többi fővárosi üzemből felszabadult alkalmazottakból, részben pedig ideiglenes kisegítő alkalmazottak felvételével állították össze. A legnagyobb forgalom idején az alkalmazottak száma 45 személy volt, amelyet az idény befejezése után körülbelül 50%-kal csökkentettek. A vállalat működését ténylegesen 1945 október 8-án kezdte meg. Október 31-ig már 1100 darab fűtő- és főzőkészüléket adtak el. A kezdeti nehézségek mellett az eredményes munka rovására az időközben beállott sorozatos anyagár- és munkabéremelkedések nagy hátrányt jelentettek; az áraikat fokozatosan emelni voltak kénytelenek. A közönség érdeklődése azonban egyrészt a megfelelő hírverés, másrészt a már beállott fűtési idény miatt napról-napra emelkedett. November hónap végén Budapest székesfőváros különböző szociális és egészségügyi intézményei központi fűtőberendezésének gázolajtüzelésre való átalakítását készítették el, valamint újabb fűtő- és főzőkészülékek forgalombahozatalát vezették be. A vállalat által forgalombahozott, valamint a közönség birtokában levő nem tőle vásárolt fűtőkészülékek üzembentartásához szükséges petróleummennyiséget jegyrendszer bevezetésével oldották meg, amelynek szétosztására és elszámolására külön polgármesteri rendelet alapján kaptak megbízást. Bekapcsolták néhány péküzem fűtőberendezésének átalakítását is, valamint további állami és közintézmények fűtőberendezésének átalakítását. Eddig körülbelül 8000 darab fűtőkészüléket szereltek fel és 15 központi fűtőberendezést állítottak át olajtüzelésre. Összes bevételük körülbelül 2·5 milliárd pengő volt; és az idényt az időközben beállott rendkívüli méretű anyagár- és munkabéremelkedések ellenére is nyereséggel fejezték be. Vezérigazgató: *dr. Günther Ferenc.* Helyettesei: *Nóti József* igazgató és *dr. Jókúti Ferenc* tanácsos. Cégvezetők: dr. Jeney László és Bihari Miklós.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GABONAHIVATALA

KÖZPONTI VÁROSHÁZA, II. EM. — TÁVBESZÉLŐ: 186—436.]

Budapest Székesfőváros Gabonahivatala a Közellátási Kormánybiztosság malom- és takarmányosztályából fejlődött ki abból a felismerésből, hogy amíg az országos közellátási szervek ezt a feladatot ellátni nem képesek, a főváros keretén belül kell létesíteni olyan szervet, amely a főváros ellátásának biztosítása érdekében mindenkor nyersanyagot igyekszik begyűjteni, hogy azt saját kezelésében feldolgoztatva a közellátás rendelkezésére bocsássa. 1945 augusztus 29-én 19.427. sz. polgármesteri rendelet életre hozta a Gabonahivatalt, mint ügyosztálytól független, közvetlenül a polgármesternek alárendelt intézményt. A Gabonahivatal minden a fővárosba irányuló gabonaszállítmányt átvesz, kifizet, a fővárosi malomüzemekbe irányít és azt bérmunkában feldolgoztatja. Ezenkívül kompenzációs alapon olajmagvakat és egyéb nyersanyagokat szerez, amelyek feldolgozásából eredő főtermékeket: lisztet, olajat, szappant, árpagyöngyöt, zabpelyhet, stb. az illetékes ügyosztályokon keresztül a jegyrendszer keretében hoz forgalomba, míg a takarmányozásra alkalmas melléktermékeket az igényjogosultak között maga osztja szét. Havonta kb. 100.000 q különböző terményt bonyolít le. A Gabonahivatalnak kell gondoskodnia a kenyérellátáshoz szükséges anyagi fedezetről, mivel a kenyérárak általában nem nyujtanak fedezetet a nyers termények vásárlására és a költségekre. Az ezzel kapcsolatos elszámolásokat a közellátási minisztériummal szemben a Gabonahivatal ejti meg. — Vezető: *Szántó Ernő* főosztályvezető.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS HIRDETŐ VÁLLALATA

IV., KÖZPONTI VÁROSHÁZA, KAMERMAYER KÁROLY-UTCA 5. — TÁVBESZÉLŐ: 189—850, 189—308, 389—138. MELLÉKÁLLOMÁSOK: 231, 630, 631, 632.

A fejlett és széleskörű munkamegosztáson alapuló modern gazdasági életnek nélkülözhetetlen eleme a hirdetés. Termelőnek, kereskedőnek, fogyasztónak egyformán érdeke a tájékoztatás és a tájékozódás, melyben kétségtelenül a hirdetés van leginkább segítségére. A főváros vezetősége korán felismerte a hirdetési jelentőségét és hirdetési lehetőségek megteremtésével, majd pedig a szabályrendeletben biztosított jog hasznosításának házi kezelésbe vételével igyekezett a hirdetés fejlődését előmozdítani, a hirdetőközönség érdekeinek a városszépészet követelményeivel való egyeztetése mellett. A hirdetés ügyben kiadott első szabályrendelet Kamermayer Károly polgármestersége idején 1888. évi június hó 20-án 607/1888. szám alatt készült el. Ezzel szabályozták először a közterületen való hirdetés jogát olymódon, hogy a főváros területén a plakáthirdetés joga bérlet útján került hasznosításra. Ez a bérleti rendszer, amint azt az évek tapasztalata, különösen pedig a milleneumi kiállítás, majd az akkor bekövetkező hatalmas arányú gazdasági fellendülés bebizonyította, nem felelt meg a fejlődő igényeknek. A főváros vezetősége akkor határozta el a hirdetési jog házikezelésbe vételét, hogy városszépészeti, közlekedési, közbiztonsági szempontok fokozott érvényesítése mellett a hirdetési módokkal szemben jelentkező növekvő igények is kielégíthetők legyenek. Az 1537/1909. kgy. számú szabályrendelet a keresletnek megfelelő számú és minőségű hirdetőberendezés felállítását tette

lehetővé és kimondta, hogy a hirdetés joga házikezelésben is hasznosítható. Kétévvel az új szabályrendelet megjelenése után, 1911. évi március 12-én, a főváros házikezelésbe vette a hirdetési jogot. Az e célra alapított Budapest Székesfőváros Hirdető Vállalata működésének éveit a hirdetés rohamos fejlődése jellemezte. A felállított hirdetőoszlopok százai, hirdetőtáblák ezrei, nappal világító reklámpajzsok, a világviszonylatban is elismert típusú világított oszlopok és egyéb berendezések bizonyítékai a valóban bekövetkezett fellendülésnek. A házikezelésbe vétel után eltelt háromévtized folyamán a reklámnak a világ minden táján mutatkozó és a technikával együtt haladó fejlődése új, a korszerű követelményeknek megfelelő szabályrendelet megszerkesztését kívánta. Az új rendelkezés 189/1941. kgy. szám alatt 1941. évi november hó 2-án lépett hatályba és a hirdetés helyes szabályozásához fűződő köz- és magánérdekre való tekintettel úgy intézkedett, hogy a székesfővárosnak a szabályrendeletből folyó joga kizárólag Budapest Székesfőváros Hirdető Vállalata útján hasznosítható és azt a jövőben bérbeadni nem lehet. A Hirdető Vállalat engedélye nélkül közterületről közvetlenül érzékelhető hirdetést semmiféle formában, illetve módon közzétenni, közvetíteni nem szabad.

A fővárosban lefolyt háborús cselekmények folyamán a Hirdető Vállalat tulajdonában levő berendezések jelentős része elpusztult, vagy súlyosan megrongálódott. A vállalat vezetősége szakszerű irányításának és az alkalmazottak odaadó munkásságának köszönhető, hogy a gazdasági életben tapasztalható rendkívüli nehézségek ellenére, a hirdetőberendezések nagyszámban ismét használható állapotban vannak. A plakáthirdetések közzétételére szolgáló berendezéseken kívül a közönség rendelkezésére állnak világított oszlophirdetések, reklámpajzsok, padhirdetések, favédőrácsok, villamos, BHÉV és autobuszhirdetések, több újszerű hirdetési mód bevezetésére pedig előkészületek történtek. A vállalat vezetősége eredményes tárgyalásokat folytat Nagy-Budapesthez tartozó városok polgármestereivel a környékbeli városok hirdetési jogának átvétele tárgyában. Az üzem főtörekvése, hogy a gazdasági élet normalizálódása idejére teljes kapacitással álljon a hirdetőközönség rendelkezésére és egyrészt területi hatáskörének kiterjesztésével, másrészt pedig a hirdetési jog minél gazdaságosabb kihasználásával jövedelmezőségét fokozza és ezzel a községi háztartás terheinek viseléséhez az eddiginél is nagyobb mértékben járulhasson hozzá. A Hirdető Vállalat igazgatója: *Zala György*, helyettesei: *Néger Mihály* és *dr. Barcza Elemér*. — *Üzemi bizottság tagjai:* Elnök: *Vörös István* havidíjas munkás; alelnök: Szabó József tisztviselő; jegyző: Fitos Vilmos főtisztviselő; tagok: Cserhalmy Dezső főszaksegéd, Varga József havidíjas munkás. — *Üzemi választmány tagjai:* Elnök: *Gyulai László*; alelnök: Földes Mihály; tagok: Galló Ernő, Kelemen Lajos, dr. Rátkai Károly, Gál József.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS IDEGENFORGALMI HIVATALA

V., DEÁK FERENC-UTCA 2. — TÁVBESZÉLŐ: 187—694.

Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának munkássága minden Budapestet közvetlenül érdeklő idegenforgalmi kérdésre kiterjed. A főváros idegenforgalmi értékeinek állandó ellenőrzése és fejlesztése, az idegenforgalommal összefüggő városigazgatási kérdéseiben való szaktanácsadás, a budapesti idegenforgalmi évaddal kapcsolatos szervezési és rendezési tevékenység tartozik, többek között, a hivatal munkakörébe. Külföldön és belföldön idegenforgalmi propagandát végez, információs szolgálatot tart fenn. Idegenforgalmi tömegeseményeknél lebonyolítja az elszállásolást, végül pedig statisztikát vezet és dolgoz fel a főváros idegenforgalmával kapcsolatban. A Magyar Városok Országos Szövetségének felkérésére a hivatal 1942-től magára vállalta a magyar vidéki városokra vonatkozó információs és propagandaszolgálatot is. Ezzel még fokozottabb mértékben hozzájárult a főváros idegenforgalmi hivatala a magyar vidékre irányuló utazási kedv emeléséhez. E munkássága során a hivatal részletesen és szakszerűen feldolgozta az információs anyagot, megfelelő vidéki propagandaanyagot gyűjtött össze és állandó kapcsolatot létesített a vidéki városok idegenforgalmi hivatalaival. Bárczy István polgármester még az első világháború alatt, 1916. évben alapította meg Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalát, amely az idegenforgalmi ügyekkel intézményesen foglalkozó első hivatalos szervezet volt Magyarországon s 1916—1941 között egymillió információt adott, 18 millió darab nyomtatványt készíttetett és küldött szét. E 25 év alatt 5,936.355 idegen látogatta meg Budapestet, mégpedig 3,779.581 belföldi és 2,156.774 külföldi. Bár Budapest ostroma folyamán az Idegenforgalmi Hivatal hivatali helyiségeit magábanfoglaló Pesti Vigadó épülete részben leégett, részben erős bombakárokat szenvedett, magát a hivatalt csak jelentéktelen károk érték s így működését a felszabadulás után ismét megkezdhette. A hivatal ostrom utáni munkássága legelsősorban a vendéglátóipar háborús károsainak számbavételére s különösen a budapesti szállodák megmaradt részének fokozatos üzembehelyezésére s a szállodákból elhurcolt ingóságok visszaszerzéséhez szükséges hatósági eljárás megindítására irányult. Ezzel kapcsolatban a hivatal elkészítette a budapesti szállodák ostrom utáni állapotára vonatkozó katasztert és tervezetet dolgozott ki a háború utáni idegenforgalom számára szükséges szállodák újjáépítésére vonatkozólag. A hivatal propagandatevékenysége során kidolgozta az idegenforgalom jövő fejlődése szempontjából is nagy horderejű újjáépítési propagandamunkásság tervezetét. Ennek keretében került

szétosztásra elsősorban a Budapesten székelő katonai missziók tagjai között egy, az ostromra utaló betétlappal, az 1945. évi idegenforgalmi propagandanaptár s Budapest ostrom alatti károsodásáról tájékoztató képes prospektus. Az ostrom után megindúló új életet kívánta dokumentálni a havonta angol, francia és orosz nyelven tavasztól őszig kiadott Budapesti Eseménynapló, nemkülönben az 1946. évi idegenforgalmi naptár is. A hivatal keretében létesített fényképlaboratórium készletének kiegészítésére gondoskodás történt a rombadőlt Budapestről készült képanyag beszerzéséről. Előkészitette a hivatal az 1946-ban Budapesten megtartandó Magyarok III. Világkongresszusával, valamint az 1948-ban tervezett Nemzetközi Városkongresszussal kapcsolatos idegenforgalmi feladatok lebonyolítását. A hivatal bécsi irodájának ostrom utáni karbahelyezése már befejeződött, az iroda megkezdte rendes tevékenységét, amihez a Magyar Vöröskereszttel kapcsolatban az Ausztria területén lévő magyar hadifoglyok és menekültek hazaszállításával járó teendők is csatlakoztak. A velencei iroda is működik, bár azzal a közvetlen összeköttetést még nem sikerült helyreállítani. Tervek készültek további külföldi irodák létesítésére vonatkozólag is. A reprezentációs munkakörben a hivatal foglalkozott a városi fogadások és a külföldiekkel összefüggő ünnepségek megrendezésével és általában a Budapesten székelő katonai misszíókkal való érintkezés fenntartásával. A hivatal helyisége változatlanul a Pesti Vigadó épületében, V., Deák Ferenc-u. 2. sz. alatt van.

A hivatal vezetője *dr. Markos Béla* igazgató. Helyettese: Béla Henrik aligazgató.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KERTÉSZETE

IV., SZERVITA-TÉR 4. — TÁVBESZÉLŐ: 382-162.

Budapest nyilvános jellegű kertjeivel és fasoraival foglalkozik. A háború előtt 4,500.000 m² kertterületet és 80.000 darab utcai sorfát kezelt. Növényanyagszükségletét a III., Attila-faiskolában, a X., Népliget-faiskolában, a XII., Városmajorban (főképen fenyőket) és a XIII., Vágány-utcai növénynevelő telepen termeli, ahol a kiültetésekhez szükséges virágos növényeket és díszítő növényeket nevel. A kertészet célja a főváros egészségvédelme, esztétikai érzékének és sokirányú szociális igényének ápolása. A háborús események mind a parkokban, mind a kertészeti létesítményekben 60—100%-os kárt okoztak. Az újjáépítés munkája 1945-ben megindult és sikerült több mint 350.000 m² sétányt teljesen, a növénynevelő telepeknek pedig egy részét helyreállítani. Amellett 80.000 m³ romot is eltávolítottak. Az 1946. évi munkatervben fokozott tevékenység szerepel. A régi sétányok helyreállítása mellett komoly előkészítő munkálatok folynak Nagy-Budapest nagyvonalú újjáépítésével kapcsolatban. Újabban a kertészeti igazgatóság ügykezelésébe tartozik a városligeti és népligeti mutatványos telep. *Igazgatóság:* IV., Szervita-tér 4. III. Távbeszélő: 382—162. — Vezető: *Jancsó Vilmos* aligazgató. — Igazgatás: Füredi Jenő főintéző, kertépítési ügyek, tervkészítések, műszaki ügyek stb.: Csorna Antal, Jécsai László főintézők és Baranya Gyuláné intéző; gazdasági ügyek: Kordos Gusztáv kezelő és Veres Gyula gazd. gyakornok. Külső csoportok vezetői: Városligeti telep: id. Csákvári János főfelügyelő; Vágány-utcai telep: Görgényi László főfelügyelő; Pesti fasorok: Szabó Zsigmond intéző. Népliget: Baracka István főintéző, Honvéd-utca: Hegyi Pál főkertész; Tisza Kálmán-téri csoport: Zentai István főkertész; Tabáni csoport: Halász Jenő főintéző; Budai fasorok: Kerekes Antal főintéző; Városmajori csoport: ifj. Csákvári János kertészeti gyakornok. — Központi üzemi bizottság: elnök: Bogó József alelnök-titkár: Baranyai Imre; alelnök: Földi Béla.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI JAVITÓMŰHELYE

IX., SOROKSÁRI-ÚT 68. — TÁVBESZÉLŐ: 389—147.

Az üzem a multban, mint »Vásárcsarnokok Gépüzeme« kötött keretek között működött. Budapest ostroma alatt telephelye teljesen megsemmisült és gépi felszerelése, pótolhatatlan berendezése majdnem egészében elpusztult. Felszabadulás után az üzem új otthont talált a Gázművek Soroksári-út 68. szám alatti telepén, amelynek épületei is súlyos bombakárokat szenvedtek. Ma az üzem épületei, úgy az üzemi, mint hivatali és jóléti helyiségek és épületek rendben vannak. Az üzem telepén működik: 1. *Fémipari osztály*, amely a kislakásos telepek és lakóházak installációs munkálatait végzi; 2. *Gépkocsijavító és service*, amely idáig 15 darab autóroncsot épített újjá és helyezett üzemképes állapotba. A főváros és intézményei részére számos gépkocsit javított és a főváros gépkocsi parkjának állandó javítását, kezelését és rendbentartását látja el; 3. *Faipari osztály*, amely a Községi Temetkezési Intézete részére koporsókat és kegyszereket gyárt. Teljesítménye jelenleg napi 20 koporsó, amely azonban további gépek beállítása esetén napi 100-ra emelhető; 4. *Gumijavító műhely*, amely jelenleg még a Kun-utcában működik, az üzem kezelése és irányítása alatt. Teljesítményével belső és külső autógumik javításával és regenerálásával nagyban hozzájarul a mai gumihiány idején a székesfőváros kocsiparkjának kibővítéséhez. Üzemvezető igazgató: *Losonczy Pál* mérnök, aligazgató: *Vadász Kálmán* főmérnök. Üzemi bizottság: Elnök: *Kovács II. János*, alelnök: *Tabajdi László*, jegyző: Szedlák Gyula, tagok: Szakács János, Bakk István, Budai András, Zábó György.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZSÉGI ÉLELMISZERÁRUSÍTÓ ÜZEME

IX., SOROKSÁRI-ÚT 58.

TÁVBESZÉLŐSZÁMOK: KÖZPONT: 187—950, VEZÉRIGAZGATÓ: 387—342, HELYETTES VEZÉRIGAZGATÓ: 425—345, ÜZEMIGAZGATÓ: 224—027, ADMINISZTRÁCIÓS IGAZGATÓ: 224—037.

Az 1910. és 1911. években az élelmiszerek, de különösen, a húsárak drágaságának enyhítése érdekében a főváros akkori vezetősége olyan intézkedések létrehozását szorgalmazta, amelyek a kialakult drágulási folyamat gazdaságpolitikai okainak legalább részben való megszüntetésére és a lakosság gondjainak enyhítésére alkalmasnak látszottak. A közélelmezési ügyosztály 1911. évi október hó 20-án javaslatot terjesztett a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé, hogy a főváros első kézből, tehát a lehető legolcsóbb áron vásároljon, illetve állítson elő olyan fontosabb élelmi cikkeket, melyeket a fogyasztók széles rétegei nap-nap mellett vásárolnak és ezeket az élelmi cikkeket saját közegei útján csupán a kezelési és egyéb üzleti költségek betudásával számított árban közvetlenül a fogyasztóközönség részére saját maga árusítsa. A törvényhatóság közgyűlése a javaslat alapján 1911. évi november hó 21-én az élelmi cikkek községi árusítását elhatározta. Ezt a közgyűlési határozatot a belügyminiszter 1912. évi 12.837. számú leirattal hagyta jóvá. A Községi Élelmiszerárusító Üzem működését 1911. évi december hó 2-án kezdte meg és hivatásának megfelelően a különféle húsárukat, mint a marha-, borjú-, sertés-, juh- és vadhúst, továbbá minőségi kolbászáru-készítményeit 14 üzlete útján közvetlenül a fogyasztóközönség részére árusította. Budapest lakossága rövid idő alatt megszerette az üzem ízletes készítményeit. Csakhamar szükségessé vált az üzem üzletkörének tojás, baromfi, tejtermék és különféle terményáruk beszerzésével és forgalombahozatalával való bővítése. Az 1913. évben a kórházi élelmezés gazdaságosabbá tétele és a vállakozói rendszer káros kinövéseinek megszüntetése érdekében a székesfőváros tanácsa, közgyűlési hozzájárulás mellett a fővárosi közkórházak és egyéb intézmények rendszeres élelmiszerellátásával az üzemet bízta meg. Az 1914—18-as világháborút követő nehéz gazdasági helyzetben, amikor az élelmiszerek termelésében és elosztásában nagyobb nehézségek mutatkoztak, az üzem hivatásának megfelelően a fogyasztók széles rétegeit látta el mérsékelt áron nélkülözhetetlen élelmicikkekkel és ha korlátozott mértékben is, de átsegítette a főváros lakosságát az élelmiszerbeszerzési nehézségeken. Az 1925. és az azt követő években létesült jótékonysági intézményeknek mint az étkeztetési és gyermeknyaraltatási, anya- és csecsemővédelmi intézeteknek élelmiszerellátásával szintén az üzemet bízták meg. Az üzem hírneve ezután fokozatosan emelkedett. Ennek tulajdonítható, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízásából — a magánvállalkozások teljes kizárása mellett — a Pázmány Péter Tudományegyetem klinikáinak élelmezését 1928. évtől kezdve kizárólag az üzem intézte. Az 1929. évi június hó 1-én a közélelmezési ügyosztály kezdeményezésére megszüntették a hatósági Zöldségárusító ügykörét és azt teljesen az üzembe olvasztották be; így a Községi Élelmiszerárusító Üzem tevékenységét ezen időponttól kezdve burgonya-, zöldség- és gyümölcsárusításra is kiterjesztették. Az általános világgazdasági helyzet romlásával az élelmicikkek értékesítése egyre nagyobb nehézséget okozott, 1931. évben több országgal szerződésnélküli állapot következett be. A bajok orvoslására az üzem is úgynevezett intervenciós sertésvásárlásokat bonyolított le, a felvásárolt sertéseket feldolgoztatta és azok zsiradékát exportálta. Az 1932. évben állami megbízás alapján a Községi Élelmiszerárusító Üzem bonyolította le az Olaszországba irányuló marhahúskivitelt is. A fővárosi üzemek megszüntetése, beolvasztása, üzletkörének korlátozása tárgyában kelt 79.484/1934. belügyminiszteri leirat végrehajtása során kiadott polgármesteri rendelet értelmében a fővárosi közkórházak, közintézmények romlandó élelmiszereit az addigi gyakorlatnak megfelelően továbbra is az üzem szállította, míg a nem romlandó élelmiszereket a főváros ezután nyilvános versenytárgyalás útján szerezte be. 1937. év folyamán az üzem az eddigi mértéken felül is bekapcsolódik az exportba. Főleg Németországba, Angliába és Olaszországba nagyobb mennyiségű zsírt exportál. Emellett azonban a baromfi és a baromfitermékek exportját is nagyobb mértékben felkarolja. Körülbelül ebben az időpontban kezdődik az üzem modernizálása. Új húsipari gépeket szerez be, modern zsiradékfeldolgozó és olvasztó üzemet állít fel, korszerűsíti hűtőraktárait és a terményáruk raktározására nagyobb helyiségeket létesít, az élelmiszerek szállítását saját gépkocsiparkjával bonyolítja le. A második világháború kitörésének pillanatában az üzem egyike volt az ország legjobban felszerelt és mintaszerűen kiépített élelmiszerfeldolgozó és árusító üzemeinek. Jelentősége az 1940. évben kezdődő élelmiszerbeszerzési nehézségek folytán még inkább emelkedett. Minden egyes évben a fővárosi lakosság ellátásának biztosítására nagyobb árukészleteket szerzett be s ezzel biztosította az élelmiszerek folyamatos elosztását és azok mérsékelt árnívóját. 1945 január hónapjában, Budapest ostroma alkalmával az üzem súlyos károkat szenvedett. Épületei, értékes gépállománya megrongálódtak vagy tönkrementek. Szállítóparkja, mely ezen időpontban már 30 tehergépkocsiból állott, teljesen megsemmisült. Árukészlete a harci cselekmények következtében elpusztult. Az újjáépítési munkálatok csak 1945. év április-május havában indultak meg teljes erővel. Az akkori viszonyoknak megfelelően legelőször a szállítás kérdését kellett megoldani. Fővárosunk vezetősége belátta azt a fontos közérdeket, mely az üzem mielőbbi életre-

hívásához fűződik s ezért az üzem igazgatóságának és alkalmazottainak munkáját mindenben támogatta. A helyreállítási munka teljes erővel folyt és kisebb jelentőségű dolgoktól eltekintve, 1945. év végére általában befejezést nyert. A főváros közönségének nagy örömére az Elhagyott Javak Kormánybiztossága az üzem kezelésébe utalta a Suppán Konzervgyárat és a Meinl Rt. üzleteit is. Ugyanekkor a Községi Élelmiszerárusító Üzem az élelmiszerellátás folyamatos biztosítására kirendeltséget létesített Nyíregyházán és meghosszabbította a Pécsváradi Kirendeltségnek eddigi szerződését. 1945. év végén az árusítás a város különböző pontjaira telepített 84 saját és 32 üzemi kezelésben levő Meinl-üzletben folyt le. Az üzletek áruellátását 19 darab teherautó egy traktorpótkocsival és 47 igásló 27 lovaskocsival biztosítja. Az üzem árufeldolgozó gépeinek a kapacitása lényegesen nagyobb, mint amennyi nyersanyagot az üzem a mutatkozó áruhiány mellett beszerezni képes. — Vezérigazgató: *beodrai Baitz József*, helyettese: *Gál András* igazgató. — **I. Üzemi igazgatás.** *Mészáros Lajos* igazgató felügyelete alatt: 1. *Termelési és beszerzési főosztály*: a) *Húsosztály.* Vezető: Pathó István aligazgató. b) *Tojás- és baromfiosztály.* Vezető: Bihari Nándor. c) *Tejtermékosztály.* Vezető: Hoppál József főtisztviselő. d) *Fűszerosztály.* Vezető: Sándor József főtisztviselő. e) *Zöldség- és gyümölcsosztály.* Vezető: Gál Sándor főtisztviselő. 2. *Eladási osztály.* Vezető: Malasits Géza főtisztviselő. 3. *Szállítási és szállítást ellenőrző osztály.* Vezető: Nejtek József főtisztviselő. 4. *Műszaki osztály.* Vezető: Pernyesz István székesfővárosi főmérnök. Az üzem műszaki ellenőrzését Hódosi István székesfővárosi műszaki főtanácsos gyakorolja. — **II. Általános igazgatás.** *Sevcsik Pál* igazgató felügyelete alatt: 1. *Pénzügyi és számviteli főosztály.* Vezető: Tárkányi Antal igazgató. a) *Pénztár.* Vezető: Hevesi Gyula főpénztáros. b) *Főkönyvelés és folyószámlakönyvelés.* Vezető: Kovács József aligazgató. c) *Árukönyvelés.* Vezető: Dr. Pápa Miklós főtisztviselő. d) *Számfejtőség.* Vezető: Csernáth Ernő tisztviselő. e) *Számlázás.* Vezető: Tóth Imre főtisztviselő. f) *Irattár.* Vezető: Palla István irodafőtiszt. 2. *Titkárság és személyzeti osztály.* Vezető: Barabás Jenő osztályvezető. *Kirendeltségek: Pécsváradi Kirendeltség.* Vezető: Bányai Dezső aligazgató. *Kaposvári Kirendeltség.* Vezető: Börzsei Károly tisztviselő. *Nyíregyházi Kirendeltség.* Vezető: Kovács Imre tisztviselő. *Budai Kirendeltség.* Vezető: Puskovitz Károly főtisztviselő. *Az üzem kezelésében levő vállalatok: Suppán Konzervgyár Rt.* Vezető: Pathó István aligazgató. *Meinl Gyula Rt.* Vezető Keller Nándor aligazgató.

Üzemi Bizottság tagjai. Elnök: *Magyar Ferenc.* Alelnök: *Mbrton János.* Jegyző: Palla István. Tagok: Malasits Géza, Nejtek József, Molnár Ignác, F. Molnár Péter, Pajó János, Timári Sándor, Kozma György, Erdélyi János.

Üzemi Választmány tagjai: Bajcsy-Zsilinszky Endréné. Gara Dezső, József Móric, Szilágyi Sándor, dr. Kőszegi Zoltán, Pozsonyi István.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS STATISZTIKAI HIVATALA

XI., BOCSKAY-ÚT 39—41. — TÁVBESZÉLŐ: 468—353.

A Statisztikai Hivatal a székesfővárosi statisztikai szolgálat központi szerve. 1869 óta áll fenn és így több mint 75 éves multra tekint vissza. Mint önálló szakhivatal, a polgármester felügyelete alatt működik. Feladata: »A hatósági működés körében, valamint a törvényhatóság lakosságának életében mutatkozó közérdekű tények és körülmények megfigyelése, az ezekre vonatkozó észleletek rendszeres gyűjtése, feldolgozása és közzététele olymódon, hogy azok a székesfőváros közigazgatási és általános érdekei szempontjából tudományos, igazgatási és gyakorlati célokra egyaránt felhasználhatók legyenek«. (466/1943. kgy. számú szabályrendelet 124. szakasza.) A Statisztikai Hivatal ennek megfelelően hónapról-hónapra és évről-évre a legkülönbözőbb vonatkozású adatok sokaságát gyűjti és bocsátja az általa feldolgozott vagy összeállított adatokat a közigazgatás, a tudomány és a nyilvánosság rendelkezésére. A Statisztikai Hivatal állandó munkája 4 szakosztály, úgymint a demográfiai, gazdaságstatisztikai, kultúr- és szociális statisztikai, valamint piackutató szakosztálya keretében folyik. A hivatal 10 évenkint országos keretben, a közbenső 5 években saját munkakörében hajtja végre a székesfőváros népességének számbavételét és a begyűjtött anyagból állít össze az épületekre, lakásokra és népességre vonatkozó adatokat. A népszámlálások rendszerint kapcsolatosak más adatfelvételekkel, melyek részben statisztikai célokat (iparosok, kereskedők, munkanélküliek stb. összeírása), részben közigazgatási célokat szolgálnak. A népesség statisztikája keretében nagyobb munkakört jelent a népmozgalmi anyag (házasságkötések, születések, halálozások) feldolgozása, amit a hivatal szűkebb keretek között havonkint, részletesen pedig évenkint hajt végre. A vándormozgalom alakulását a rendőrségi bejelentő- és kijelentőlapok szelvényeinek feldolgozása révén tartja nyilván a statisztikai hivatal és számítja ki a népmozgalom és vándormozgalom egyenlegéből havonkint a népesség mindenkori számát. Bőséges anyagot állít össze a hivatal a közigazgatás tevékenységéről, a városi pénzügyekről és a közegészségügyi viszonyokról. A gazdasági statisztika keretében a vasúti áruforgalom és Budapest vámhatárain átmenő közúti áruforgalom, a szállodai idegenforgalom, az ipari termelés, közművek, az építkezések, iparjogosítványok, hitelintézetek, részvénytársaságok, távolsági és helyi közlekedés, közfogyasztás és annak célját szolgáló intézmények adatanyaga külön feldolgo-

zásra kerül. A kultúr és szociális statisztika keretében a közoktatásügyi intézmények, népművelés, egyházak, múzeumok, könyvtárak, tudományos intézetek, szakszervezetek, munkásviszonyok, szociális intézmények és szociális gondoskodás számanyaga nyer összeállítást. A piackutatás munkakörébe tartozik Budapest közélelmezési kérdésének feltárása. Ebből a célból hasznos anyagot állit össze a hivatal a fővárosba irányuló árufelhozatalról és vizsgálja az áru útjának egyes fázisait a termelőtől egész a fogyasztóig ; megfigyelés alatt tartja az élelmiszerpiaci árakat és ezekből indexsorokat számit. A 8900/1945. M. E. számú rendelettel működő Országos Indexmegállapító Bizottság tagjaként résztvesz a hivatal az adópengő, valamint több gazdasági index hivatalos megállapításában. A felsorolt munkakörökön kívül a hivatal miniszteri vagy polgármesteri rendeletre, vagy tudományos, illetve gyakorlati szükségből esetenkint a legkülönbözőbb tárgyú összeírásokat, illetve feldolgozásokat hajt végre. De a statisztikai munkák mellett gyakran vesz még részt más hivatalok, szervek részére szolgáló összeírásokban és feldolgozásokban. Az évi statisztikai adatgyüjtések eredményeit valamennyi statisztikai tárgykörből évenkint *Budapest Székesfőváros Statisztikai Évkönyveiben* teszi közzé a hivatal. A havi adatgyüjtések eredményei *Budapest Székesfőváros Statisztikai Havifüzeteiben* (jelenleg negyedévenkint) jelennek meg. A Havifüzetek mellékleteként került kiadásra 1939-től 1944 augusztusáig a legkülönbözőbb statisztikai problémákat és adatgyüjtéseket szövegesen ismertető *Statisztikai Értesítő*. A *Statisztikai Zsebkönyv* a legfontosabb tájékoztató adatokat könnyen áttekinthető csoportosításban, gyakran nem statisztikai, de közhasznú tudnivalókkal kiegészítve közli, többnyire évente. A *Statisztikai Közleményekből* évenkint 4 kötet kerül kiadásra. Ezek a legkülönbözőbb tárgyú statisztikai és városigazgatási problémákat ismertetik. A Statisztikai Közlemények sorozatában jelennek meg a budapesti piackutatás eredményeit tartalmazó kötetek, *Piackutatási Munkálatok* cím alatt. A hivatal *népszámlálási kiadványai* 5 évenkint számolnak be külön kötetben Budapest épület- és lakásviszonyairól. A magyar városok háztartási viszonyait tartalmazó *Magyar Városok Statisztikai Évkönyve* szintén évente jelent meg. A várostudományi, közigazgatási és statisztikai tárgyú tanulmányokat, közleményeket és városügyi bibliográfiát tartalmazó *Városi Szemle* a statisztikai hivatal kiadványainak sorozatában lát napvilágot. A felsoroltakon kívül számos grafikus kiadvánnyal (»A székesfőváros multja és jelene grafikus ábrázolásban«, »Budapest székesfőváros áruforgalma«, »A székesfőváros jelentősége hazánk anyagi és szellemi művelődésében«) jubiláris vagy alkalmi statisztikai kiadvánnyal, (»A munkások szociális és gazdasági viszonyai«, »A főváros polgáir népességének szociális és gazdasági viszonyai«, »Csonka hazánk városai a statisztika tükrében« stb.) szolgál a hivatal a nyilvánosság számára. Budapestnek az 1945—46. telén lezajlott ostroma oriási feladatok elé állította a hivatalt. Az abbamaradt adatgyüjtéseket újjá kellett szervezni, a hosszú hónapok kényszerű szünete miatt felgyülemlett hátralékokat pótolni kellett és az új kívánalmaknak megfelelően új adatgyüjtéseket meg kellett indítani. (Pl. a népesség számának havonkinti nyilvántartása és a vándormozgalom alakulása a rendőrségi bejelentő- és kijelentőlapok alapján.) Kiemelkedő teljesítménye volt a hivatalnak 1945 március 25-én, alig néhány héttel Budapest felszabadulása után, a rombadőlt és alélt városban a közlekedés teljes hiánya mellett végrehajtott általános népösszeírás. Ennek előzetes eredményeit a hivatal már 1945. év májusában nyilvánosság elé bocsátotta. A nyert adatok először adtak képet az épületekben, lakásokban szenvedett mérhetetlen veszteségekről és arról az óriási hiányról, mely a lakosság lélekszámában alig néhány hónap alatt bekövetkezett. 1945 őszén bekapcsolódott a hivatal abba a nagyarányú munkába, melyet a Magyar Központi Statisztikai Hivatal a háborús károk országos megállapítására indított a béketárgyalások előkészítése céljából. A hivatal ostrom utáni első publikációja az 1945 őszén megjelent és a legújabb adatokat tartalmazó jubiláris Zsebkönyv »Budapest 1873-tól napjainkig« címmel, mely 70 évre visszatekintő adatok mellett függelékében már a legfrisebb (ostrom utáni) adatokat is tartalmazza. A külföld tájékoztatására a hivatal *orosz- és angolnyelvű zsebkönyvet* adott ki. Értékes munkája a Statisztikai Hivatalnak az a jelentés, mely 1945—46 *telének küszöbén Budapest közállapotait* tárja fel. E kiadvány a szenvedő Budapest segélykiáltása a magyar vidék és a külföld felé, szöveg, melyben számok és szemléltető grafikus ábrák egymásutánjában mutatja be a pusztulást, az újjáépítés hősi erőfeszítéseit és a saját erőnkből meg nem oldható helyzetet magyar, orosz, angol, francia és spanyol nyelven. 1945-ben ismét megindult a Városi Szemle, melyből az év végéig három szám jelent meg. A kiadvány továbbra is folyamatosan megjelenik. Újból megindította a hivatal a Statisztikai Havifüzeteket, egyelőre negyedévi formában. E kiadványok vannak hivatva a nyilvánosságot tájékoztatni a legújabb budapesti statisztikai adatokról. A hivatal kiadványait 1945 óta a Budapest Irodalmi Művészeti és Tudományos Intézet adja ki. Az Országos Árindexmegállapító Bizottság munkájában tevékeny részt vesz a székesfőváros statisztikai hivatala. A Statisztikai Hivatalnak 42 ezer kötetet tartalmazó értékes nemzetközi és magyar vonatkozású munkákat tartalmazó könyvtára van, mely az ostrom alatt a pusztulástól szerencsésen megmenekült. Érdeklődő szakemberek részére szakmunkákkal és részletes kézirati adatokkal saját helyiségeiben áll rendelkezésre. Vezető : *dr. Buziássy Károly* statisztikai hivatali igazgató. Helyettese : *dr. Bene Lajos* statisztikai főjegyző. — *Statisztikai fogalmazási szak :* dr. Török István, dr. Rásonyi Viktor statisztikai főjegyzők, dr. Szántó Emil, dr. Kopcsányi Rezső statisztikai jegyzők, dr. Láng László, dr. Balogh József statisztikai segédfogalmazók. —

Statisztikai szak: Dobrovits Mátyás statisztikai főfelügyelő, Szerdahelyi Károly, Marczell Gyula statisztikai felügyelők; dr. Pallós Jenő, dr. Kovács Ábrahám, dr. Ijász Olga, Tatár Lászlóné, Perczel Rudolf, Noszlopy Judit, dr. Dolányi Géza, dr. Györkös Erzsébet statisztikai főtisztek; Varga Géza Ernőné, Mayor József, Fleischer Blanka, Karczag Ilona, Réz Mihály, Brunyánszky Adrienne, Nagy Sarolta, Csókássy Júlia, dr. Letenyei Lászlóné, Szabó Alice, Zentai Károlyné, Szécsey Margit, Török Miklós, Hirsch-Drégelyi Klára, Dergács Erzsébet, Keszei Pál, Lajos Margit, Mészáros Pál, Tallum Ferencné, Molnai Mária, Magyar Mária, Szabó István statisztikai tisztek; Sykó Ákosné, Tavasz Mária, Robinek Ilona, Pintér Rózsa, Nagy Éva, Kiss Ilona, Szabó Ilona, Tábori Gizella, Orbán Irén, dr. Novák Ferencné, Pallai Gézáné statisztikai gyakornokok. — *Statisztikai segédhivatali szak:* Winter Győzőné statisztikai ellenőr; Vigvári Róza statisztikai irodafőtiszt; Kelényi Mária, Gutori Lajos, Székelyhidi Miklós, Debreczeny László, Klein Vilmosné, Gidai András statisztikai irodatisztek; Vetsey Magda, Guzsák Kálmánné, Papp Etelka, Leimeter Ilona, Zsarnay Ferencné, Hegyaljai Erzsébet, Erdősi Andor, Sipőczy Lajos, Szilas Gyula, Fischer Klára, Földes Rózsi statisztikai segédhivatali gyakornokok. — *Havidíjas hivatalnokok:* Ambrus Katalin, Ütő Károlyné, Szilas Gyuláné, Spirkó Mária, Mustó Lászlóné, Gyarmati Erzsébet, Polifka Éva, Pap Károlyné, Kolárik Valéria, Szomráky Ibolya, dr. Káplárszky Olga.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TÜZELŐANYAG HIVATALA

VI., ÉRSEK-U. 4. — TÁVBESZÉLŐ: 422—930, 421—955

Budapest Közellátási Kormánybiztosság tüzelőanyagosztályának működését folytatta. A Kormánybiztosság megszűnése után a XV. ügyosztály kebelébe tartozott, 1945. év augusztusában a 18.045/1945—I. sz. polgármesteri rendelet alapján önálló hivatallá alakult. A hivatal feladata Budapest székesfőváros üzemeinek, intézményeinek és lehetőség szerint Budapest székesfőváros közönségének tüzelőanyaggal való ellátása. Feladatának végrehajtását nehéz körülmények között kezdte meg. Csekély anyagi eszközök álltak rendelkezésére, hatásköre csak a fővárosra terjedt ki, ennek következtében anyagbeszerzés terén, önálló intézkedési lehetősége csak részben volt meg. A szénellátás terén a Szénkormánybiztosság útján a főváros részére juttatott szénmennyiséget osztotta szét. A faellátás terén már megvolt a kezdeményezési lehetőség is. A hivatal élt ezzel a lehetőséggel, fatermelések megindítását kezdeményezte, ezeket finanszírozta. Készletgyűjtésre sajnos, a fennálló nehézségek miatt nem volt lehetőség, annyit sikerült elérni, hogy a sütőiparosok, ínségkonyhák, kórházak, malmok és közérdekű üzemek üzembetartásához szükséges minimális tüzelőanyagot biztosítani tudta. A hivatal megalakulása óta 1945. év végéig eltelt 5 hónap alatt átlag havi 907 vagón tüzelőanyagot osztott szét. Az 1945—46. év téli nehézségein túljutva, minden remény megvan arra, hogy az elkövetkezendő esztendőben a Tüzelőanyag Hivatal már Budapest Székesfőváros közönsége részére is tud majd tüzelőanyagot biztosítani. — Vezető: *Samodai Árpád* főjegyző.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI KÖZLEKEDÉSI RT.

VII., AKÁCFA-U. 15—17. — TÁVBESZÉLŐ: 422—130.

Budapest és környékének közlekedését a háború előtt hét vasúttársaság bonyolította le. A székesfőváros már a béke éveiben céljául tűzte ki e vállalatoknak községi kezelésbe vételét, hogy ezáltal a közlekedési politika irányítására tulajdonosi minőségben közvetlenebb befolyást gyakorolhasson. E célból már 1911-ben megszerezte a Budapesti Villamos Városi Vasút Rt. részvényeinek 51%-át. A községesítési programm további fejlesztését a háború megakadályozta s a székesfőváros csak az 1920. évben folytathatta kitűzött céljának megvalósítását és elhatározta, hogy a közúti és városi vasutat a székesfőváros és a vasúttársaságok között fennállott szerződésben biztosított joga alapján megváltja. A vasutak területhasználati szerződéseit 1922 december 31-ikére felmondotta, majd a vasutak átvételére és üzemének vitelére 1922 december 27-én megalapította a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaságot.

A székesfőváros a megváltott vasutakat, valamint az azokhoz tartozó vasútvállalatokat a BSzKRt-nak csak üzemvitelre adta át, a megváltott vasúti vagyon tulajdonjogát magának tartotta fenn. A BSzKRt tehát csupán üzemkezelő részvénytársaság, amelynek vagyonmérlegében csak az általa teljesített és a székesfővárosra háramló beruházások értékösszege szerepel, míg a megváltás előtti időben a vasutakba fektetett tőkének háramlott részét, mint vasúti vagyont a székesfőváros saját vagyonleltárában mutatja ki.

A BSzKRt alaptőkéje 500 millió korona volt, amelyből 300 millió korona természetbeni betétet az üzemviteli jog ellenértéke képviselt. A BSzKRt részvénytőkéje ma 12.500, egyenkint 200 pengő értékű részvényre oszlik. Valamennyi részvény a székesfőváros tulajdonában van. A vasutakba beruházott tőke 1923-ban mintegy 189 millió pengőre volt becsülhető s azóta a BSzKRt mintegy 50 millió pengő értékű új beruházással gyarapította a beruházott tőkét.

A BSzKRt megalakulása után Budapest székesfőváros és a vállalat közötti jogviszony szabályozása céljából szerződés jött létre ,amellyel a székesfőváros a Budapesti Közúti Vaspálya Társaságtól és a Budapesti Villamos Városi Vasút Rt.-tól megváltott vasutak üzemvitelének jogát az azzal járó kötelezettségekkel együtt a BSzKRt-ra ruházta át. A BSzKRt feladata volt a Közúti és Városi Vasút Részvénytársasággal a megváltási egyezséget megkötni és az ebből folyó igényeket kielégíteni. A BSzKRt a Budapesti Közúti Vaspálya Társasággal 1923 augusztus 3-án, a Budapesti Villamos Városi Vasút Részvénytársasággal pedig 1924 február 16-án megkötötte a megváltási egyességet, amelynek alapján a Közúti, illetőleg a Városi vasúttól egyúttal megszerezte a Ferencz József Földalatti Vasút és a Budapest-Szentlőrinczi Helyi Érdekű Villamos Vasút összes címleteit, valamint a Budapest-Újpest-Rákospalotai Villamos Közúti Vasút címleteinek több mint felét. A multban különálló részvénytársaság volt a Budapestvidéki Vasút, később azonban beolvadt a Budapesti Helyi Érdekű Vasutak Részvénytársaságba, majd a megváltási egyesség megkötésével a Budapestvidéki Vasút is a BSzKRt tulajdonába került.

A BSzKRt az egyesség értelmében 1924-ben a Budapesti Közúti Vaspálya Társaság, 1931-ben pedig a Budapesti Villamos Városi Vasút Rt. címleteit saját kötvényeire cserélte be. Az affiliált vasúttársaságokkal : a Budapest-Újpest-Rákospalotai Villamos Közúti Vasút Részvény. társasággal, amely részvénytársaság címleteinek túlnyomó részét időközben megszerezte, valamint a Budapest-Szentlőrinczi Helyi Érdekű Villamos Vasúti Részvénytársasággal és a Ferencz József Földalatti Villamos Vasút Részvénytársasággal az 1927. évtől kezdve, ezen vasutak engedélyidejének lejártáig terjedő időre üzemviteli szerződést kötött. (A szentlőrinczi vasút engedélyideje 1976-ban, a BÚR vasúté 1946-ban, a földalatti vasúté pedig 1986-ban jár le.).

A BSzKRt 1926-ban vette át a Svábhegyi Fogaskerekű Vasút üzemének, 1932-ben pedig a Budai Hegypálya (Sikló) üzemének vitelét, majd a székesfőváros 1932 július 1-én az autobusz-üzem vezetését is a BSzKRt-ra bízta. 1933-ban szerezte meg a BSzKRt a Budapesti Helyi Érdekű Vasutak Részvénytársaság részvényeinek 76·79%-át.

A vasutak átvétele idején a pálya, a járművek, valamint az egyéb vasúti berendezések teljesen leromlott állapotban voltak. A BSzKRt több évre terjedő nagyszabású rekonstrukciós munkálatokat hajtott végre, amelyek során teljesen újjáépítette a pályát, az eredetileg túlnyomó részben alsóvezetékes hálózatot felsővezetékes rendszerűvé alakította át és a különböző vasút társaságok hálózatát egységes hálózattá fejlesztette ki. 1925-ben megépítette az új lóversenytéri vonalat és végállomást, 1927-ben az Erzsébethíd budai hídfőjétől a Szent Gellért-rakpartig haladó vonalat, 1928-ban meghosszabbította a Belső Jászberényi-úti vonalat a Külső Jászberényi-útig, 1929-ben megépítette a Szentlélek-tér—Tavasz-utca—Flórián-téri vonalat, 1929-ben és 1930-ban a Szent Imre herceg-úti vonalat, ugyancsak 1929-ben meghosszabbította a Szentlőrinczi Helyi Érdekű Vasút vonalát a Szarvas-csárdától Vecsés község határáig ; 1932-ben épült a Közvágóhídtól az Élelmiszernagyvásártelepre vezető vonal, 1933-ban a zuglói vonal meghosszabbítása Rákosfalváig, s ugyancsak 1933-ban a Vörösvári-utcából az Ó-budai új temetőig vezető vonalon trolleybus-járatot helyezett üzembe a BSzKRt.

E munkálatokkal párhuzamosan jókarba hozta a kocsikat, a járműállományt 210 újrendszerű, középbejáratú személyszállító kocsival és 75 egyéb, kezelési és műszaki célokat szolgáló járművel gyarapította. A kocsipark fejlesztésével együtt megkezdte a régi kocsimotoroknak új, modern kocsimotorokkal való kicserélését. A pálya és a forgalmi eszközök újjáépítésén kívül számos nagyarányú építkezést is végzett a BSzKRt. A VII kerület, Akácfa-utca 15—17. szám alatt központi igazgatósági épületet emelt, megépítette a Kő-téri új áramkapcsoló házat, amely a bánhidai erőmű áramának átvételére szolgál, ezenkívül új áramátalakító állomásokat, végállomásokat, kocsiszíneket és egyéb kezelési épületeket létesített. 1929-ben hajtotta végre a BSzKRt az 1873-ban épült Svábhegyi Fogaskerekű Vasút elektrifikálását. Az 1933. és 1934. évben rekonstruálta a Budai Hegypálya (Sikló) vágányzatát, járműveit és felvonóberendezését.

Forgalom : Az ostrom előtti években a BSzKRt 199 km-en tartott fenn villamosforgalmat. naponként 1640 kocsit tartott forgalomban. A kocsik által egy évben befutott kilométerek száma pedig 110,000.000 km-t tett ki. Ezenkívül 205 autobusz volt naponként az üzem leállítása előtt forgalomban, amelyek egy év alatt 14,000.000 km-t tettek meg 200 km vonalhosszon. A szállított utasok száma a villamoson 560,000.000 volt egy év alatt, az autobuszon pedig 55,000.000. A villamoson és autobuszon kívül a környéki forgalmat a Helyi Érdekű Vasút látta el naponként 390 kocsi forgalomba állításával, amelyek 150 km-t kitevő helyi érdekű hálózaton 21,000.000 kkm-t teljesítettek egy év alatt.

Az ostrom után az egész villamos és helyi érdekű hálózat üzemképtelen volt, a vágányok sok helyen megsérültek, a felsővezeték pedig majdnem kivétel nélkül a földön hevert. Az összes vonalakon mindjárt az ostrom után, amint arra lehetőség volt, megindult a helyreállítási munka és ennek eredményeképen a járatok fokozatosan megindultak. 1945. év végéig 160 km-es útvonalon indult meg a forgalom, ami a volt hálózatnak 87·5%-át teszi ki. Amilyen mértékben növekedtek a vonalak, olyan mértékben növekedett a forgalomba adott kocsik száma és olyan mértékben növekedett a szállított utasok száma is. 1945. év végén naponként kb. 1000 kocsi állt forgalomba, naponként szállított utasok száma 1 millió volt és a kocsik naponként 160.000 km-t futnak be.

A Helyi Érdekű Vasút naponként 260 forgalomba állított kocsival 100.000 utast szállít és 40.000 km-t futnak be kocsijai. Az autobuszon, miután az autobuszokat majdnem teljes számukban Németországba hurcolták el, az ittmaradt néhány roncskocsiból helyreállított kis kocsiparkkal július hó folyamán indult meg a forgalom. A naponként üzemben tartott autobuszok száma 10—18 autobusz között mozgott és a szállított utasok száma naponként 30.000 főt tett ki.

Gépészeti igazgatás által az ostrom után végzett helyreállítási és újítási munkálatok. A BSzKRt és a BHÉV áramátalakító telepei, járművei, de különösen felsővezeték-, távbeszélő- és kábelhálózata súlyos károkat szenvedtek az ostrom alatt. A felszabadulás után kisebb gépsérülések kijavításával a BSzKRt 11 áramátalakító telepén az ostrom előtti 42.100 kW gépteljesítmény 59%-ban, a BHÉV 6 áramátalakító telepén 12.330 kW teljesítmény 73%-ban volt teljesítőképes. A helyreállítás olyan ütemben folyt, hogy 1945. év végéig a BSzKRt áramátalakító telepei ostrom előtti gépteljesítményük 88%-ával, a BHÉV áramátalakítói az ostrom előtti teljes gépteljesítményükkel üzemképes állapotban voltak, amely már a békebeli forgalom ellátására is elegendő. Az ostrom előtt üzemben volt 719 km hosszú munkavezetékhálózatból 85 km, 684 km légvezetékhálózatból 200 km és 207 km vonalhosszúságú távbeszélőlégvezetékből 34 km maradt üzemképes állapotban. A felsővezetékszolgálat az 1945. év végéig 105 tonna súlyú új huzal- és kábelanyag felszerelésével munkavezetékhálózat 95%-át, a tápvezetékhálózat 92%-át és a távbeszélőhálózat 69%-át ideiglenesen üzembe helyezte. A 629 km hosszú földalatti kábelhálózat az ostrom alatt számos sérülést kapott, amelyeknek kijavítására az 1945. év végéig 4 km kábelt és 460 db összekötő karmantyút használtak fel.

A távbeszélő központok 1945. év végéig a teljes vasút üzemi hálózatra kiterjedő forgalommal az ostrom előtt használatban volt 579 automata távbeszélőkészülék 73%-ával és 782 induktoros készülék 90%-ával üzembehelyeztettek. Ostrom előtt a BSzKRt személyszállító járműveinek állománya 1152 motoros és 709 pótkocsiból, a BHÉV járműállománya 39 mozdonyból, 120 motoros és 259 pótkocsiból állott. Az ostromból — jelentéktelenebb sérülések és üvegkároktól eltekintve — a BSzKRt-nak 504 motoros és 384 pótkocsija, a BHÉV-nek 20 mozdonya, 45 motoros és 107 pótkocsija került ki üzemképes állapotba. A BHÉV járműállományából nyugatra elhurcoltak 1 mozdonyt, 1 motoros és 9 pótkocsit. A főműhelyek és telepek 1945. év folyamán a BSzKRt sérült járműveiből 321 motoros és 203 pótkocsit, a BHÉV járműveiből 10 mozdonyt, 52 motoros és 110 pótkocsit javítottak ki. A forgalombaállított és rendkívül mértékben túlterhelt járműveken az elhasználódásból keletkező hibásodások kijavítását anyag- és alkatrészhiány akadályozza. Ennek ellenére 1945. év végén a forgalom lebonyolítására a BSzKRt ostrom előtti járműállományának 60%-a és a BHÉV járműállományának 75%-a rendelkezésre állott.

BSzKRt vágányhálózat. A *421 km vágányhálózatból* 1945. év végén a helyreállított vágányok közül minden fennakadás nélkül már 95%-ban bonyolódott le a forgalom.

BHÉV. *Budafoki vonal.* Háborús behatások folytán a vonal vágányzata mintegy 60 helyen sérült meg részben kisebb, részben súlyosabb mértékben. A budafoki MÁV fölötti felüljáró hídcsoport robbantás következtében teljesen elpusztult. A híd ideiglenes pótlására provizórium létesült, melyen át a forgalom 1946 február 18-án megindult. A vonal különböző részein összesen 6860 fm vágányszabályozási munkát végeztek, mely munka 400 fm hosszban teljes vágányújjáépítéssel volt kapcsolatos.

A *Szentendrei vonal* vágányzata mintegy 25 helyen szenvedett súlyosabb természetű sérülést. Az íves vágány sineit 150 fm vágányhosszban kicserélték. A vonal különböző részein 3950 fm hosszban végeztek vágányszabályozási munkákat.

A *Budapest—gödöllői vonalcsoport* vágányzata háborús cselekmények következtében mintegy 200 helyen szenvedett kisebb sérülést. A felszedett vágányok pótlására Mogyoród és Gödöllő állomások között 250 fm új vágányt építettek, Ferenc József Laktanya teherpályaudvaron 2 csoport, Mogyoród állomáson 2 csoport felrobbantott kitérőt pótoltak. A felrobbantott ú. n. »Százlábú«-híd építése tartamára a híd két oldalán 3 csoport kitérő beépítésével két vágányösszeköttetés létesült. A vonal különböző részein 4650 fm vágányt javítottak és 8450 fm hosszban a vágányokon futó javításokat eszközöltek. A felrobbantott kétvágányú »Százlábú«-hidat újjáépítették.

A háború folyamán *a Dunaharaszti—ráckevei vonalcsoport* szenvedett legtöbb kárt. A harci cselekmények következtében megrongált vágányokon 2500 fm hosszban végeztek javítási munkálatokat, ennek keretében 260 fm új vágányt fektettek. A vonal összes hídjait felrobbantották.

A BSzKRt vezetősége. Vezérigazgató: *dr. Szemere János.* Vezérigazgatóhelyettesek: *Szécsényi Ferenc, Fellner Jenő, Acsay István.* — Az igazgatási ágak vezetői: általános igazgatás: dr. Somossy Miklós igazgató; építési igazgatás: Pásztor Mihály igazgató; anyagigazgatás: Sajóhelyi Sándor igazgató; forgalmi igazgatás: Acsay István vezérigazgatóhelyettes; gépészeti igazgatás: dr. Paulini Alfréd igazgató; pénzügyi igazgatás: Gonda Mihály igazgató; jogi igazgatás: dr. Selinkó Gábor igazgató. Üzemellenőrzési szakosztály: Morvay Zoltán főtanácsos. Gyorsvasúti és közlekedésfejlesztési szakosztály: Menczer Mihály igazgató.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI TEMETKEZÉSI INTÉZET

IGAZGATÓSÁG:
VIII., Vas-utca 2/d. Távbeszélő: 189—759

KÖZPONTI FELVÉTELI IRODA:
VIII., Vas-utca 2/d. Távbeszélő: 189—759

Körzeti irodák:

Pest északi:
VI., Aradi-utca 23. (Elöljáróság)
Távbeszélő:

Pest déli:
IX., Üllői-út 95. Távbeszélő: József 574
X. kerületi kirendeltség:
X., Szent László-tér (Elöljáróság)
Távbeszélő: 183—039

Buda északi:
II., Batthyány-utca 2. Távbeszélő:

Buda déli:
XI., Verpeléti-út 3. Távbeszélő: 468—165

Telep: XIV., Egressy-út 13.
Távbeszélő: 185—490 (Éjjel is hívható)

Temetések rendezése egyszerű és díszes kivitelben.
Halottak szállítása belföldön, külföldről és külföldre.
A halottszállítás Budapesten hatósági feladat, melyet a fővárosban kizárólag a Községi Temetkezési Intézet végezhet.

A Budapesti Kisipari Hitelintézet R.-t.

VIII., Vas-utca 2/d

Elfogad

adópengőben takarék- és folyószámla-betéteket

Telefon: 185—322

NEW YORK KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM

Délután

uzsonnahangverseny

Este

cigányzene

VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 9-11. TELEFON: 223-624

ROYAL REVŰ VARIETÉ

ERZSÉBET-KORÚT 31. TELEFON: 423—384

IGAZGATÓ: EHRENTHAL TEDDY

*

Előadások naponta 7 órakor

Vasár- és ünnepnapokon délután fél 4 órakor

*

A főváros legnagyobb varietéje

*

HUMOR

ZENE TÁNC

VILÁGVÁROSI ATRAKCIÓK!

FŐVÁROSI FŰTŐVÁLLALAT

(Budapest székesfőváros főző- és fűtőkészülékeket terjesztő vállalata)

*

Szállít önálló kályhákat,
meglevő kályhákba és takaréktűzhelyekbe
betételőtét petróleum-égőket,
valamint darakokszkályhákat
és a hozzávaló darakokszot

*

TELEFON: 181—040, 181—041

V., VÖRÖSMARTY-TÉR 3. SZÁM
FÉLEMELET

*

A BSzKRt, BÚR, SzLŐR, FAV, BHÉV és HRV igazgatósági tagjai: Millok Sándor elnök, Kossa István alelnök, Bognár József alelnök, Gallner Ferenc, Miklós Imre, Széll Jenő, dr. Szilas Oszkár, Vas Miklós, Zentai István, dr. Szász Béla, dr. Nánássy Béla, dr. Czövek István, dr. Valló Viktor, dr. Rudán Pál, Návay István. — Felügyelőbizottság: Bolgár Menyhért elnök, Csaplár Péter, Földi Zoltán, Gátonyi Béla, Korbacsics Pál, Krasznay István.

A BSzKRt Központi Üzemi Bizottság tagjai: *Maróti Károly* főtanácsos, KÜB elnök, *Érdi Simon* főintéző, KÜB elnökhelyettes, Jenei János m. főtiszt, F. Szabó István tiszt, Rakovszky József felügyelő.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR RT.

V., DOROTTYA-U. 4. — TÁVBESZÉLŐ: 181—870.

Alapította: Budapest székesfőváros közönsége az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár részvénytöbbségének megszerzése útján. A részvénytőke 30 millió pengő, mely 300.000 darab á P 100.— névértékű részvényre oszlik. A Takarékpénztár cégét az 1928. évi július hó 12-én tartott közgyűlés változtatta meg »Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.«-ra. A Takarékpénztár ügyeit a közgyűlési pártok által delegált és a Takarékpénztár közgyűlése által megválasztott igazgatóság intézi. A Takarékpénztár 1929. évben megkezdte záloglevélkibocsátási tevékenységét külföldi tőke bekapcsolásával. Ugyanez évben biztosítási és parcellázási osztályt állított fel. 1930. évben a székesfővárosnak kb. 4 millió dollár összegű középlejáratú hitelt nyujtott. 1932. évben a Parkváros Rt. tranzakciónak lebonyolításával nagykiterjedésű értékes telkek kerültek birtokába. 1933 és 1934. évben a Budapest Székesfővárosi Vásárpénztár Rt. felszámolását végezte, majd 1935. évben Budapest Székesfővárosi Állatvásár Pénzforgalmi Rt. név alatt új társaságot alapított, mely a vásárpénztári intézmény fenntartására a Székesfővárossal 30 évre szerződést kötött. 1937. évben 30 millió pengős, 1939. évben 22 millió pengős törlesztéses kölcsönt nyujtott a fővárosnak és a hitelműveletek lebonyolítására kamatozó Községi Kötvényeket bocsátott ki. Budapest ostroma után 1945 április havában kezdte újból érdemleges pénzintézeti működését. Legelsőrendű feladatát képezi a székesfővárosi üzemek és intézmények hiteligényeinek kielégítése. A Takarékpénztár folyósította a fővárosi tetőjavítási kölcsönt, résztvett az állami tetőjavítási, iparindítási és egyéb a kormány által szervezett hitelakciók folyósításában, továbbá az orosz hatóságok által rendelkezésre bocsátott tehergépkocsik szétosztásának irányításában és az orosz állatfelhozatal lebonyolításában. 1945 szeptember havában a székesfőváros érdekeinek kereskedelmi és szállítási téren való előmozdítása céljából megalapította a Budapest Székesfővárosi Községi Kereskedelmi és Szállítási Rt.-ot, mely szerteágazó kereskedelmi és fuvarozási tevékenység mellett legutóbb a Szövetséges Ellenőrző Bizottság tagjainak ellátásába is bekapcsolódott.

Igazgatóság: Kővágó József polgármester elnök, Vas Zoltán államtitkár alelnök, Berényi Sándor, dr. Farkas Zoltán, Gyulai László, dr. Hám Tibor, dr. Koós Zoltán, Szakasits Antal Szilágyi Pál. *Felügyelőbizottság:* Biró Jenő, Fábry Pál, Gárdos Mária, dr. Kelemen Sándor, Szenczy Sándor.

Vezérigazgató: Bárány Károly. *Vezérigazgatóhelyettes:* Abasári Rudolf. *Ügyvezető igazgatók:* Reischl Károly, Tatay Pál. *Igazgatók:* Bulányi Szilárd, Fáth Gyula, Gortvay Tibor, Horváth Ernő, Kunstädter Andor, dr. Péteri Jenő, Várallyai Sámuel. *Aligazgatók:* Berliner Imre, Horváth Arisztid, Rónay Árpád, Szigethy Lajos. *Cégvezetők:* Barcs Vilmos, Gesztelyi Sándor, Györffy Béla, Jáki József, Kákosy Károly, Koós István, dr. Nagy János, Salamon Zoltán, Sziráki József, dr. Tóth József, Weinszeisz Béla. Üzemi bizottság: Elnök: *Koós István*, alelnök: *Hunyady Sándor*, tagok: Farkas Aranka, Füstös László, Kőváry Géza, Ludvig Károly, Rischán István.

Központi osztályok:

Biztosítási osztály: Főnök: Várallyai Sámuel igazgató. *Ellenőrzési osztály:* Főnök: Szigethy Lajos aligazgató. *Értékpapír pénztár:* Főnök: Boronkai Ödön osztályvezető. *Értékpapír számfejtőség:* Főnök: Jáki József cégvezető. *Főkönyvelőség:* Főnök: Fáth Gyula igazgató. *Főpénztár:* Főnök: Gesztelyi Sándor cégvezető. *Gazdasági osztály:* Főnök: Berliner Imre aligazgató. *Hitelosztály:* Főnök: Reischl Károly ügyvezető igazgató. *Ingatlankezelőség:* Főnök: Várallyai Sámuel igazgató. *Jelzálogosztály:* Főnök: dr. Péteri Jenő igazgató. *Központi fiókfelügyelőség:* Főnök: Gortvay Tibor igazgató. *Levelezési osztály:* Főnök: Kákosy Károly cégvezető. *Revizori osztály:* Főnök: dr. Tóth József cégvezető. *Számfejtőség, tőzsdeosztály, valutadevizaosztály:* Főnök.: Horváth Ernő igazgató. *Titkárság:* Főnök: dr. Nagy János cégvezető. *Ügyészség:* Főnök: dr. Pőzel István főügyész. *Váltóosztály:* Főnök: Bulányi Szilárd igazgató.

Fiókosztályok:

Józsefvárosi osztály: (VIII., Rákóczi-út 11. Távbeszélő: 420—120, 211. mellék.) Főnök: dr. Szabó József fiókigazgató. *Szent István-körúti osztály:* (V., Szent István-körút 22. Távbeszélő:

124—174). Főnök: Ványi Rudolf fiókigazgató. *Szabadságtéri osztály:* (V., Szabadság-tér 1. Távbeszélő: 121—287.) Főnök: Sólyom Andor főnökhelyettes. *Bartók Béla-úti osztály:* (XI., Bartók Béla-út 1. Távbeszélő: 258—024.) Főnök: Füstös László. *Erzsébetvárosi osztály:* (VII., Erzsébet-körút 58. Távbeszélő: 222—047.) Főnök: Hargittay Nándor fiókigazgató. *Óbuda-ujlaki osztály:* (III., Fő-tér 2. Távbeszélő: 362—313.) Főnök: D'Albini Lajos fiókigazgató. *Vámház-körúti osztály:* (IX., Tolbuchin-körút 1. Távbeszélő: 185—766.) Főnök: Somody Sándor fiókfőnökhelyettes. *Baross-téri osztály:* (VII., Baross-tér 23. Távbeszélő: 225—678.) Főnök: Hollósi László fiókfőnökhelyettes. *Ferencvárosi osztály:* (IX., Ferenc-körút 9—11. Távbeszélő: 182—860.) 309. mellék. Főnök: Mészáros Béla fiókfőnök. *Madách Imre-téri osztály:* (VII., Madách Imre-tér 4. Távbeszélő: 226—804.) Főnök: Kasper Róbert fiókigazgató.

BUDAPESTI KISIPARI HITELINTÉZET RT.

VIII., VAS-U. 2/D. — TÁVBESZÉLŐ: 185—322.

A Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. a székesfőváros alapítása. Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága 1916-ban 842/1916. kgy. számú határozatával létesítette az intézetet, mint a kisiparosság és kiskereskedelem hitelszükségleteit altruisztikus alapon ellátó és érdekeit támogató intézményt. Az intézet 1918. január 1-vel kezdte meg működését szövetkezeti formában és 1923. év végével alakult át részvénytársasággá.

Az intézet célja alapszabályai 2. §-a szerint főleg a kisiparosok és kiskereskedők anyagi helyzetének lehetőleg altruisztikus alapon való előmozdítása. E cél elérése érdekében az intézet feladatát képezi: Kisipari hitelek folyósítása, középipari hitelek folyósítása, kiskereskedelmi hitelek folyósítása, termelési hitelek folyósítása, tetőjavítási kölcsönök folyósítása, a mindenkori gazdasági szükségességhez igazodó közérdekű célhitelek nyujtása a kisiparosság és kiskereskedelem részére, pályázati és jótállási garancialevél formájában a kis- és középiparosságért kezességek vállalása, takarékbetétek, folyószámlabetétek és általában a kisiparosság és kiskereskedelem mindennemű bankügyletének intézése.

A budapesti és környéki kisiparosok hitelellátását 1924. óta, a kiskereskedők hitelellátását pedig 1928. óta végzi közmegelégedésre az intézet. Szociálpolitikai szempontoktól vezéreltetve, 1934-ben elvállalta az intézet a bankszerűleg nem fedezett kisipari és kiskereskedői kölcsönök lebonyolítását. 1938-ban vezette be az intézet — főleg a vállalati összeg engedményezése ellenében folyósításra kerülő — ú. n. termelési hitelek nyujtását. A termelési hitelakció keretében bonyolította le az intézet a székesfővárosi kislakások építését végző iparosok hitelszükségleteinek kielégítését is. Kisipari és kiskereskedelmi hitelszolgálati feladatai teljesítésében 1924-től 1944. végéig összesen 142·7 millió pengő összegű hitelt bocsátott az intézet az önálló kisexisztenciák rendelkezésére. Az intézet fejlődésének vonala eddig zökkenőmentesen felfelé irányult, ami annál figyelemreméltóbb, mert a kistételű hitelek nyujtása és kezelése a többszörösét igényli annak a munkának és ügyviteli költségnek, amely nagyobb összegű, de kisszámú hitelek kezeléséhez szükséges.

Az ostrom alatt az intézet székházát több belövés és aknatalálat érte, továbbá az összes ablaküvegek betörtek és a megrázkódtatásoktól a székház alapszigetelése megrepedt és ennek következtében talajvíz tört fel. Az így előállott károknak helyreállítása még 1945. március és április havában megtörtént. Az intézet berendezési és felszerelési tárgyai közül közel 100.000 pengő beszerzési értékű tárgy elpusztult és eltünt. A székházba behatoló németek vandalizmusa és az a körülmény, hogy az intézet helyiségeiben hadikórház volt, az intézet nyilvántartásaiban hiányokat, zűr-zavart okozott és a nyilvántartások egy része elpusztult. Az intézet racionális megszervezettsége lehetővé tette az összes hiányzó adatok rekonstruálását, az irat- és okmánytárak, érték- és egyéb nyilvántartások, könyvelés, stb. rohammunkával gyorsan rendbehozattak úgy, hogy az intézet adminisztrációja 1945. április elején már rendben működött. Az intézet bevált és begyakorolt szervezete lehetővé tette, hogy működését a főváros ostroma alatt és után is — mindössze 4—5 napi kieséssel — folytassa és legalább betétkifizetés formájában rendelkezésre álljon deportálásból visszatért és az ostrom alatt tönkrement kisiparos ügyfeleinek. Röviddel a felszabadulás után az újjáépítés érdekében már rendelkezésre állt az intézet a fővárosi üzemeknek, így a BSzKRt-nak, Gázműveknek, Temetkezési Intézetnek és közellátási, helyreállítási munkákat végző kisiparos ügyfeleinek betétkifizetés formájában. Közületi és kisiparos betétesei kifizetésére irányuló igényét még akkor is teljesítette az intézet, mikor a többi pénzintézet 1945. március elseje előtti betétekre semmiféle kifizetést nem eszközölt. Az intézet hitelnyujtási tevékenységét már 1945. márciusában megkezdte. Kölcsönjegyzési helyként részt vett az intézet a Közellátási Kormánybiztosság által kibocsátott ú. n. közellátási kölcsön jegyzésének lebonyolításában. Bár az ostrom alatt is az intézet helyiségeiben tartózkodott tisztviselőknek a készpénzt és egyéb értékeket sikerült elrejteniök és megőrizniök, az intézet működését a súlyos pénzhiány és a kialakulatlan hitelviszonyok folytán nagy nehézségek között kezdhette csak meg. Rendszeres hitelnyujtási tevékenységét 1945. április havában kezdte meg újra az intézet, amikor 81.400 pengő összegű új kölcsönt folyósított. A havonkénti új kölcsönfolyósítások rohamosan emelkedtek úgy

hogy 1945. év végéig már 205·6 millió pengő összegű új kölcsönt bocsátott az intézet az újjáépítésre és a gazdasági élet helyreállítására a főváros kisiparossága és kiskereskedői rendelkezésére, amiből

kisipari hitelek	34·3	millió P
kiskereskedői hitelek	6·9	« «
termelési hitelek	8·8	« «
tetőfedési hitelek a fővárosi tetőfedési hitelakció keretében	4	« «
gyümölcsforgalmi hitelek	0·5	« «
közellátási hitelek	1·3	« «
jogfosztott vendéglősök 50 %-ig valorizált hitelei	149·8	« «
Összesen	**205·6**	millió P

Az előzőkben közölt új hitelfolyósítások összegében nem foglaltatik benne az állami épületjavítási alapból az intézeten keresztül igényelt új kölcsönök összege. Ezeknek a tetőjavítási célokat szolgáló kölcsönöknek folyósítása 1945. szeptember végével kezdődött meg és 1945. végéig ilyen célra 12·8 millió pengő összegű 50%-ig valorizált kölcsönt folyósított az intézet. Az előzőkben részletezett új hitelek folyósítása csak úgy volt lehetséges, hogy az intézet fokozatosan újabb és újabb hiteltőkét szerzett a kisiparosság és kiskereskedelem részére nyujtandó kölcsönök céljára. Tekintve, hogy a kisiparosság megfelelő hitelellátása nemcsak közgazdasági szükséglet, hanem a demokratikus Magyarország nemzeti érdeke is, az intézet állandó tárgyalásokat folytat a kormánytényezőkkel és a Magyar Nemzeti Bankkal a kisiparosság hitelszükségleteinek megoldása tárgyában. Az intézet takarék és folyószámlabetéti osztálya az 1945. évben 554·7 millió pengő összegű befizetést és 251·7 millió pengő összegű kifizetést számfejtett. Takarékbetét állomány 1945. végével 7·2 milliót, folyószámlabetét állomány pedig 295·7 millió pengőt tett ki. Részt vesz az intézet az államkincstár hiteligényei kielégítésének lebonyolításában is, nevezetesen az 1945. év végéig 897·6 millió pengő névértékű kincstárjegyet vett át a TÉBE-kvóta alapján. Az intézet üzemi bizottsága 1945. május 14-én alakult meg. Az intézet irodahelyiségei a VIII., Vas-utca 2/d-e szám alatti saját hétemeletes székházában vannak. Az intézet a P. K. és a TÉBE tagja. Girószámla a Magyar Nemzeti Banknál. Postatakarékpénztári csekkszámla: 22.363. Távbeszélő: 185—322. Igazgatóság: *Pirkner Béla* elnök, *Némedi Varga Jakab* alelnök, *dr. Beér János*, *Klein Mihály*, *Kovács Mátyás*, *Lukáts Ferenc*, *Sebes Sándor* és *Szuromy József*. Felügyelőbizottság: *Gesztessi Jenő* elnök, *dr. Balás Gábor* alelnök, *Paksicza Endre*, *Füzesséry István* és *Nyirő Lilla*. Ügyvezető igazgató: *dr Wallner István*, cégvezetők *Módly József* és *dr. Szabó László*. Üzemi bizottság: Elnök: *Szentgyörgyi József*, alelnök: *Barb Lajos*, tagok: Tölgyesi Balázs, László Gyula, Farkas Artur, Liptay László.

ELEKTROMOS MŰVEK

V., VÁCI-ÚT 74. — TÁVBESZÉLŐ: 187—875.

Budapest székesfővárost, valamint viszonteladók révén a környékbeli helységek nagyrészét Budapest Székesfőváros Elektromos Művei látják el villamos árammal. Ennek előállítása a székesfőváros kelenföldi erőművében, továbbá a bánhidai és tatabányai erőművekben történik, amely utóbbi két helyről az energia 100.000 Volt feszültséggel, kereken 70 km hosszú távvezetéken jut Budapestre. Az Elektromos Művek három szentistvánvárosi tartalékerőműve, a Révész-utcai, Csáky-utcai és Váci-úti erőművek nincsenek üzemben, azok csak kivételes esetekben, kisegítésül helyeztetnek üzembe. A hálózatra adott energia 1944. évben 455 millió kilowattóra, 1945. évben pedig 244 millió kilowattóra volt. E számokból látható, hogy az elmult évben a hálózatra adott energiamennyiség csökkenése 46%-ot tett ki. Ennek oka egyrészt az volt, hogy Budapestnek az 1945. év elején befejeződött ostroma folytán nemcsak az áramtermelő és elosztó berendezések jelentékeny része pusztult el, illetve vált üzemképtelenné, hanem az áramfogyasztó ipari üzemek és háztartások is nagyszámban semmisültek és sérültek meg, s így a fogyasztásban az 1945. évben csak fokozatosan történt helyreállításuk és üzembehelyezésük mértékében és ezek időpontjától vehettek részt; másrészt a széntermelési és szállítási nehézségek miatt nem volt mindig lehetséges a szükségletek korlátozásnélküli kielégítése. A felszabadulás után haladéktalanul megkezdett helyreállítási munka a súlyos anyag- és munkaerőhiány mellett is olyan eredményesen haladt, hogy alig néhány hónap mulva az áramellátás zavartalansága biztosítottnak volt tekinthető és mind nagyobb körzeteket lehett az áramszolgáltatásba bekapcsolni. 1945. május havában az általános áramszolgáltatás már teljesen helyre lett állítva, ugyanez év december hónapjában pedig a hálózatra adott energia kereken 42 millió kilowattóra volt, amíg alig maradt alatta az 1943. évi december havi 48 millió kilowattórának. A hálózatra adott energia nagyfeszültségű kábeleken a város különböző pontjain elhelyezett nagy transzformátorállomásokba kerül, ahonnan az elosztóhálózat kisebb transzformátorállomásai útján 110, 190, 220 és 380 Volt fogyasztói feszültségre átalakítva, kisrészben egyenáram, háztartások számára általában egyfázisú váltóáram, míg üzemek részére háromfázisú forgóáram alakjában jut a fogyasztókhoz. A fogyasztóknál

felszerelt árammérők száma az ostrom előtti 363.000-ről a háborús események következtében 1945. év végéig 319.000-re csökkent. Az Elektromos Művek fogyasztóinak közvetlen és gyors kiszolgálására körzeti irodák szolgálnak. Ilyen körzeti irodák vannak Budán a Mártírok-útja 15. sz. (távb. : 360—726), a pesti oldalon pedig az Eskü-út 5. sz. (távb. : 186—810), Baross-tér 2. sz. (távb. : 221—049) és a Váci-út 74. sz. (távb. : 187—875) alatt. A körzeti irodák feladata kiterjed a következőkre : háztartási világítási és nagykészülék-mérők, továbbá a kisipari fogyasztók mérőinek fel- és leszerelése, ezek fogyasztásának leolvasása és elszámolása, valamint — amennyiben hálózati munka nem szükséges — kisebb bővítés-igénylések felvétele és teljesítése. A kisfogyasztók áramdíjának egyszerű és gyors beszedése céljából újabban a körzeti irodák pénzbeszedői a heyszíni mérőleolvasással egyidejűleg a számlákat kiállítják és az áramdíjakat be is szedik. A számfejtés helyességének ellenőrzése utólag történik. Az áramszolgáltatási zavaroknak és hibáknak bejelentése az ügyeletes osztálynál, V., Váci-út 74. sz. alatt személyesen vagy távbeszélőn (187—875) eszközölhető. Ha a bejelentett hibahely környékén ebben az időpontban tartózkodik az ügyeletes szerelő, akkor a címet vele távbeszélőn közlik, egyébként a központból küldenek ki a zavar megszüntetése céljából. Nagyobb teljesítmények iránti új csatlakozási vagy bővítési igények az Ajánlati osztálynál (V., Váci-út 74. sz.) nyujthatók be. Az igénylők a szükséges műszaki adatokat és a költségeket tartalmazó ajánlatot írásban kapják meg. A megrendelés ennek aláírásával és visszaküldésével történik. Az Elektromos Művekhez beérkezett megrendelések alapján a szükséges helyszíni munkák lehetőleg mielőbb elkezdetnek és végrehajtatnak. A szolgáltatott energiamennyiség nagyobbmérvű növelését célzó kérelmeket az Iparügyi minisztérium illetékes szerve bírálja el. Az 1945. év óta az előzőknél lényegesen kevesebbféle és egyszerűbb árszabás van használatban. Ezek a következők : háztartási, háztartási nagykészülék, általános felvonók és kiskészülékek), üzlet- és üzemvilágítási, vendéglátóipari, közadakozásból fenntartott intézmények árszabása, átalány, erőátviteli és erőátviteli-alapdíjas árszabás. A különböző árszabások szerinti egységárak a mindenkori kormányhatósági rendelkezések alapján állapíttatnak meg. Az 1946. március 1-től érvénybeléptetett egységárak az 1944. évieknek átlagosan 60.000-szeresei. Az Elektromos Művek alkalmazottainak száma 1946. februárjában kereken 4000 fő. Vezető : *Ratkovszky Ferenc* vezérigazgató. Helyettesek : *Szikla Géza, Pintér Béla, Steinherz* Simon h. vezérigazgatók és *Halász Dénes* igazgató. *Bányász László, Beretzky Ödön, Botló Vendel, Pálos Ferenc, dr. Tury Árpád, Vámos Sándor* h. igazgatók. — *Üzemi bizottság tagjai :* Seprény, Sándor elnök, Jancsecz Imre alelnök, Bartel Károly, Erős József, Dalmi Ferenc, Duska György Győrbíró Sándor, Karácsony Károly, Kádár Iván, Koleszár Lajos, Kovács Iván, Motill József, Roboz Béla, Szvoboda József, Tóth Lajos. — *Üzemi választmány tagjai :* dr. Szilas Oszkár elnök, ifj. Fock Jenő, Irsai Ervin, Kisházi Ödön, Novák József, Verebély László.

ERDŐ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HIVATAL

XII., MALINOVSZKY-FASOR 8. — TÁVBESZÉLŐ : 161—044.

A székesfőváros erdőbirtoka a városfejlődés folytán történt kisajátítások és vásárlások útján 1882-től a mai napig kereken 4270 kat. holdra emelkedett. Ebből 367 kat. hold a pesti oldalra, a többi pedig a budai oldalra esik. Az erdők túlnyomó része a székesfőváros határvonalain fekszik, helyenként elkeskenyedő és magánbirtokok által rövidebb-hosszabb szakaszokon elválasztott pásztákban húzódik az ürömi határtól a budai hegyeken át a Kakukhegyig, illetőleg a Kamaraerdőig és a Dunán túl a gubacsi, kispesti, pestszentlőrinci, rákoskeresztúri határ mellett Rákosszentmihályig. Az említett erdőterületek 1945. évig a székesfőváros tulajdonát képezték. A mult évben végrehajtott földbirtokrendezés folytán az állam a székesfővárosi tulajdonban levő erdőket is, úgy mint minden más magánerdőt, állami tulajdonba vett át. Minthogy az erdők Budapest székesfőváros közönségének könnyen és rövid időn belül elérhető üdülőhelyül szolgálnak, a polgármester előterjesztésére a földmüvelésügyi miniszter a székesfővárosi erdőbirtokokat, — noha állami tulajdonba kerültek, — az 1950. évig éppen az említett üdülési célokra való tekintettel, a székesfőváros kezelésében meghagyta. Az 1945. évi nagyfokú tüzelőanyaghiány következményeképen, a Budapest Székesfőváros Tüzelőanyag Hivatalának kérésére a földmüvelésügyi miniszter 88.801/1945. F. M. számú rendeletével hozzájárult ahhoz, hogy a székesfővárosi erdőterületekről 53.300 m^3 fa rendkívüli használat címén kitermeltessék. Az ilymódon rendelkezésre álló tűzifa mennyiséget tisztán közellátási célra engedélyezték és pedig sütőiparosok, közkórházak és ínségkonyhák faanyagszükségletének pótlására. A főváros erdőterületein a háborús gazdasági helyzet folytán elrendelt rendkívüli fahasználatok és a polgári lakosság engedély nélküli termelései oly mennyiségű faanyagtól fosztották meg az erdőt, hogy az mintegy 30—35 évi túlhasználatnak felel meg. Az erdőhivatal már a folyó évben megkezdi a kiirtott erdőterületek beerdősítését és az erősen megritkított területek pótlását. Az erdők őrzésére, valamint az erdészeti segédszolgálat ellátására 19 erdőőri állás van rendszeresítve. A székesfőváros határában a statisztikai adatok szerint 26.904 kat. hold mezőgazdasági terület van. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. tc. úgy intézkedik, hogy a községek kötelesek a határ (kültelek) őrzésére a viszonyok által megkívánt számban mezőőröket alkalmazni. Ez alapon a kültelki területeket a főváros 33

kerületre osztotta fel és valamennyi kerületbe egy-egy mezőőrt alkalmazott megfelelő szakképesítéssel. Ezeknek közvetlen felügyeletére és ellenőrzésére 5 mezőrendőri felügyelői állás is rendszeresítettek. Az erdő- és mezőrendőri személyzet feletti felügyeletet és ellenőrzést az Erdőt és Mezőgazdasági Hivatal látja el. Az erdőgazdaságot érintő minden kihágásról (kihágás, lopás, rongálás stb.) tűzesetről, természeti csapásokról — ide futnak be az őrszemélyzet jelentései. Ez a hivatal képviseli a székesfővárost a hatósági tárgyalásokon is. Az Erdő- és Mezőgazdasági Hivatal vezetője: *Csizmazia László* erdőfőtanácsos. Beosztottak: Komáromi László kerületvezető erdőtanácsos, Kopátsy Imre kerületvezető erdőfőmérnök, dr. Kapácsy Miklós erdőfőmérnök, Mikosdy András erdőfőmérnök. Kezelési szakon: Weisz Izabella kezelőtiszt, Pettykó Erzsébet kezelőtiszt, Sándor Ede hetijegyzékes hivatalnok és Harsády Gabriella hetijegyzékes hivatalnok.

Kőterek. Az útépítési- és útkarbantartási munkákhoz beszerzett kő- és kavicsanyagokat továbbá a munkáknál kikerülő régi anyagokat a felhasználás idejéig a székesfőváros a központi kőtereken tárolja és kezeli. A budai oldalon a III. ker., Cserepes-utca 2. sz. alatt levő kőtéri iroda, a pesti oldalon pedig a XIII. ker., Újpesti rakpart 44. sz. alatt levő iroda intézi a kőanyagkezeléssel kapcsolatos teendőket. A jobbparti kőtéri iroda felügyelete alá tartoznak a III. ker., Cserepes-utcában, a II. ker., Vitéz-utca irányában levő rakodóparton, továbbá a Boráros-téri híd budai hídfőjénél levő kőterek és kavicsrakodók, valamint a X. ker., Schuszter János-téren levő rakterület ügyei. Vezető: *Bíró László* s. hiv. igazgató, beosztott: Perlaki László irodatiszt.

ÉPÍTŐANYAGVIZSGÁLÓ ÉS KISÉRLETI INTÉZET

X., BIHARI-UTCA 6. SZ. — TÁVBESZÉLŐ: 182—590.

Az Intézet feladata a székesfőváros építkezéseinél előforduló építőanyagok vegyészeti- és szilárdsági vizsgálata, idevonatkozó kutató tevékenység, talajvizsgálat, a főváros talajtérképének elkészítése. Az Intézet más hatóságok és magánfelek megbízása alapján is végez vizsgálatokat és ad szakvéleményt. Vezető: *Hegedüs Gyula* műszaki főtanácsos, helyettese: *Gáspár Géza* műszaki tanácsos. Beosztottak: Rétfalusi Lajos, Biczók Imre főmérnökök, Popovics Sándor segédmérnök, Neszmélyi Alajos irodatiszt.

FERTŐTLENÍTŐ INTÉZET

XIII., VÁCI-ÚT 174. — TÁVBESZÉLŐ: 380—180, LIPÓT 226, 228.

Az 1892-ben fellépett kolerajárvány idején létesítette a főváros egy ideiglenes faházasbarakban az első fertőtlenítő intézetet. Ez a kis intézet 1892. évi október hó 3-án kezdte meg működését. A kolerajárvány megszűnése után a törvényhatóság a fertőtlenítő intézet állandó fenntartását határozta el, hatósági jelleggel ruházta fel és működési körét a többi fertőző betegségekre is kiterjesztete. A modern új fertőtlenítő intézet az V., Váci-út 174. szám alatt 1913-ban nyílt meg. 1925-től kezdve csak a Váci-úti fertőtlenítő intézet és a vele kapcsolatos 60 ágyas megfigyelőintézet működik. A fertőtlenítő intézet kisegítő intézménye a IX., Gyáli-út 7/a. szám alatt 1929. évben épült betegszállító-állomás, amelynek feladata a betegszállítókocsik fertőtlenítése és tiszta felszereléssel való ellátása, ami által a kocsiknak fertőtlenítés miatt a Váci-úti intézetbe esetenként való visszatérése elkerülhető. Ez az állomás jelenleg nem működik. 1932-től kezdve a fertőtlenítő és megfigyelő intézetet maga a főváros tartja fenn. Megbízott igazgató: *dr. Iván Ferenc* tiszti orvos. — *Üzemi bizottság:* Elnök: *Márkus Antal*, tagok: Holop János, Vörös János, Varga Kálmán, Kovács András.

FŐVÁROSI FÖLDBIRTOKRENDEZŐ TANÁCS ÉS MELLÉ RENDELT FŐVÁROSI FÖLDHIVATAL

(IV., KÖZPONTI VÁROSHÁZA, III. EM. 374/A SZ. — TÁVBESZÉLŐ: 628.)

A 600/1945. M. E. számú rendelet (törvényerőre emelte az 1946. évi VI. tc.) alapján végrehajtja a földbirtokreformot. Illetékessége alá tartozik: Budapest székesfőváros területe, Alag, Albertfalva, Alsógöd, Békásmegyer, Budakalász, Budakeszi, Budaörs, Budatétény, Cinkota, Csepel, Csobánka, Csömör, Dunaharaszti, Dunakeszi, Felsőgöd, Fót, Kistarcsa, Mátyásföld, Nagykovácsi, Nagytarcsa, Nagytétény, Pesthidegkút, Pestszentimre, Pilisborosjenő, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Pomáz, Rákoscsaba, Rákoshegy, Rákoskeresztúr, Rákosliget, Rákosszentmihály, Sashalom, Solymár, Soroksár, Szigetmonostor, Törökbálint, Üröm és Vecsés községek, valamint Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota, Újpest megyei városok, továbbá Dobogókő területe. — A hivatal vezetője: *dr. Sándor Dénes* tanácsjegyző.

FŐVÁROSI KÖNYVTÁR

VIII., REVICZKY-U. 1. — TÁVBESZÉLŐ: 182—614.

A Fővárosi Könyvtár voltaképen rövid multra tekint vissza. 1850-ben alakult meg, amikor Frank Ignác egyetemi tanár nyilvános közkönyvtár alapjául a fővárosnak ajándékozta 14.000 kötetes könyvtárát; de Frank professzor terve jó ideig nem valósult meg. 1874-ben egyik bizottsági ülésen »a fővárosban működő nyilvános könyvtárak szaporítását« felesleges nek nyilvánították. A Könyvtár 1904-ben nyílik meg s a Statisztikai Hivatalhoz tartozik. 1911-ben lendül fel, amikor Szabó Ervin kerül a Fővárosi Könyvtár élére. Szabó Ervin az amerikai könyvtárak régen bevált rendszerét ülteti át a vezetése alatt álló könyvtárba, amely ekkor még a Városházán, egy terembe zsúfoltan működött. A helyiség hamarosan szűknek bizonyult s ideiglenesen a Gróf Károlyi-utcába költözött át. Sajnos, Szabó Ervin a könyvtárügy mérhetetlen veszteségére legszorgosabb munkája közben 1918-ban elhúnyt. A Gróf Károlyi-utcai szűk helyiségek zsúfoltságából menekül a könyvtár a Wenckheim-palotába, a város egyik legprezentánsabb épületébe, amelynek 60 helyiségét Fadrusz János szobrai, Lotz Károly festményei, párisi faragott menynyezetek, remekbe cizellált csillárok díszítik, méltóan a könyvek befogadására s a tudományra szomjúzók vendéglátására. Az épület, a könyvanyag és a személyzet együtthatásától remélik, hogy Európa egyik legnagyobb könyvtárává fejleszthetik ezt az intézményt. Kiépíti a Bibliográfiai-, a Budapesti-, a Keleti-, az Első kiadású magyar szépirodalmi (editio princeps), a Könyvészeti gyüjteményt, valamint a hazai és külföldi vonatkozású röpiratgyüjteményeket, amelyeket a Színháztörténeti gyüjteménnyel több nagy magángyüjtemény megvásárlása árán máris szaporítottak. Teljes mértékben folyik a városházi Közigazgatási Könyvtár fölállítása is, mely sok tízezer könyvével a közigazgatás igényeit szolgálja. A legnagyobb erőfeszítéssel fejleszti a fiókkönyvtár-hálózatot. A fiókok számát 13-ról máris 51-re szaporították. A tudományos könyvek gyüjtését és a központi raktár fejlesztését is a legteljesebb mértékben folytatják, hogy a tapasztalt nagy kultúréhséget kielégítsék. A könyvállomány az 1946. év elején 698.088 kötet volt.

A Fővárosi Könyvtár fiókjai:

1. sz. fiók IV., Molnár-utca 27.
2. « « VII., Miksa-utca 8.
3. « « X., Szörényi-utca 3.
4. « « VII., Dózsa György-úti Otthon
5. « « Állatkert
6. « « XI., Verpeléti-út 9.
7. « « V., Vág-utca 12.
8. « « III., Fő-tér 2.
9. « « VIII., József-körút 70.
10. « « VI., Andrássy-út 52.
11. « « I., Krisztina-körút 156.
12. « « X., Kőbánya, Zalka M.-tér
14. « « IV., Királyi Pál-utca 11.
15. « « 1. sz. mozgókönyvtár: Baross-utcai remiz, Orczy-tér
16. « « 2. sz. mozgókönyvtár: Baross-utcai remiz, Orczy-tér
17. « « 3. sz. mozgókönyvtár: Kelenföldi remiz
18. « « Kelenföldi üzemi könyvtár: Kelenföldi remiz.
19. « « Kereskedelmi Bank, V., József Attila-u. 1.
20. « « M. N. D. Sz. Vilma királyné-út.
21. « « Pasaréti missziós állomás, II., Szilfa-u. 4—6
22. « « Városháza.
23. « « Gellértfürdő.
24. « « M. K. P. Torbágyi-út.
25. « « Vízművek, IV., Egyetem-utca.
26. « « Református Egyház, IV., Vilma királynő-út.
27. « « Református Egyház, XIV., Abonyi-utca.
28. « « Református Egyház, VIII., Vas-utca 2/c
29. « « Belvárosi Szoc. Dem. Párt, IV., Semmelweiss-utca.
30. « « Szakszervezeti Tanács ifj. titkársága, VIII., Fiumei-út 4.
31. sz. fiók Anya- és Csecsemővédő Intézet, VIII., Vas-utca 1.
32. « « Országos Építésügyi Szolgálat.
33. « « Budapesti Rendőregyesület, VI., Andrássy-út 93.
34. « « Magyar Magánalkalmazottak Szabad Szakszervezete, VI., Eötvös-utca 25.
35. « « Fővárosi Gázművek.
36. « « Magyar Kőbányai Dohánygyári Munkások Üzemi Bizottsága, Vándorkönyvtár.
37. « « Ruházati Munkások Szakszervezete, VII., Almássy-tér 2.
38. « « Székesfővárosi Üzemek Iparostanoncotthona, VI., Munkácsy-utca 21.
39. « « Tüdőbeteggondozó, VI., Dévai-utca.
40. « « IX., ker. Szoc. Dem. Párt, IX., Ferenc-krt.
41. « « A 3. sz. fiók olvasóterme.
42. « « A 4. sz. fiók olvasóterme.
43. « « Petőfi-kollégium, XII., Kelenhegyi-út 25.
44. « « Nemzeti Parasztpárt, VI., Andrássy-út 25.
45. « « Szoc. Dem. Munkásotthon, XI., Mányoki-út 16.
46. « « Magyar Államvasúti Alkalmazottak Consum Szövetkezete.
47. « « Lengyeltóti vándorkönyvtár.
48. « « A 8. sz. fiók olvasóterme.
49. « « Bencés Diákszövetség, VIII., Baross-u. 62.
50. « « A 9. sz. fiók olvasóterme.
51. « « Szoc. Dem. Párt oktatási és előadókönyvtára, VII., Rákóczi-út 43.
52. « « Városháza, Gondnoki Hivatal.
53. « « Eremitage pensio, Hidegkút.

A Fővárosi Könyvtár könyvforgalmára jellemző, hogy az 1943. év összforgalma 1,562.241 kötet volt, ez a szám az 1944. évben 1,053.900, 1945. évben 406.890-re csökkent. Ugyanilyen arányban csökkent a kölcsönzők száma, mely az 1942. évben 27.880 volt. Meglepő az 1946. év első negyed forgalmának óriási emelkedése, mely egyúttal biztató jel, hogy még ebben az évben minden statisztikai adatot felül fog múlni. A tudományos kutatás megkönnyítésére állandóan fejlesztik a kézikönyvtárt. Ezzel nemcsak az elvont ismereteket terjesztik, hanem az újjáépítés munkáját is támogatják. A szétágazó munka közepette nem felejtkeznek meg a megfelelő személyzet kiképzéséről sem. Hetekig tartó könyvtári kurzusokat tartanak, amelyeket nem csupán a Fővárosi Könyvtár új tisztviselői, hanem kívülállók is számosan hallgattak. A Fővárosi Könyvtár személyzete: 119 tisztviselő és 37 altiszt és takarítónő és 6 könyvkötő. Igazgatóság: Hajdu Henrik könyvtárigazgató, dr. Dienes László könyvtárigazgató, Kőhalmi Béla ny. könyvtárigazgató, dr. Dávid Antal aligazgató, dr. Vágfalvy Dezső főkönyvtáros.

FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT

IV., SZÉP-U. 5. — TÁVBESZÉLŐ: 387—129.

A Fővárosi Népművelési Központ feladata a székesfőváros iskolai kötelékeken kívül álló lakosságának művelődéséről, továbbképzéséről gondoskodni. Tevékenysége kétirányú: egyrészt az ismeretterjesztés, másrészt a kultúrszórakoztatás terén fejti ki munkásságát. A Fővárosi Népművelési Központ a társadalom minden rétege számára nyujt művelődési lehetőséget. Az írástudatlanok számára írás-olvasási, az alacsonyabb műveltségi fokon állók számára ú. n. alapismeretterjesztő (helyesírási, fogalmazási és számolási) tanfolyamokat tart fenn a főváros 34 iskolájában. A magukat továbbművelni, képezni kívánó dolgozók, munkások és értelmiségiek számára rendezi ismeretterjesztő munkájának legnagyobb részét, amelyet a Szabad Egyetemen, valamint 28 ú. n. művelődési telepen bonyolít le. Ezek a tanfolyamai és előadásai felölelik a művelődés, a tudomány és gyakorlati ismeretek úgyszólván minden ágát. Filozófiai, pedagógiai, esztétikai, történelmi, jogi, társadalomtudományi, irodalmi, művészeti, zenei, természettudományi, egészségügyi előadásain és tanfolyamain kívül idegennyelvi, kereskedelmi, ipari, iparművészeti és női gyakorlati tanfolyamokat rendez. A Szabad Egyetemen és a művelődési telepeken kívül is számos előadása és tanfolyama van a Fővárosi Népművelési Központnak, amelyeknek egy részét a főváros más kulturális és társadalmi szerveivel, egyesületeivel és intézményeivel együttesen szervez. A Népművelési Központ szoros kapcsolatot létesített a munkássággal. A főváros nagyobb üzemeit rendszeresen látogatja ismeretterjesztő és műsoros előadásaival, amelyeket külön a munkásság számára állít össze. A Fővárosi Népművelési Központ nemcsak az élőszó útján folytatja kulturális nevelő munkáját, hanem könyvkiadásaival is jelentős missziót teljesít. »A műveltség könyvei« címmel jelennek meg kiadványai a »Budapest« Irodalmi, Művészeti és Tudományos Intézet kiadásában. Vándorkönyvtárakat állít össze, amelyeket elsősorban az üzemi, gyári munkásság számára juttat el. A kultúrszórakoztatás terén is élénk tevékenységet fejt ki a Fővárosi Népművelési Központ. Hangversenyei, amelyeket nagyobb részben a *Székesfővárosi Zenekarral* együttesen rendez, matinéi, irodalmi estjei, keskenyfilmelőadásai Budapest kulturális életében jelentős szerepet játszanak. Tanulmányi kirándulások, tárlatvezetések, múzeum- és műteremlátogatások egészítik ki a Fővárosi Népművelés sokirányú, intenzív munkásságát. Rendszeres gyermekfoglalkoztató tevékenységet is kifejt, így többek közt a kórházak gyermekosztályain, valamint nyáron a játszótereken. A *Városi Színház* is a Fővárosi Népművelési Központ kezelésében áll. A színházban jelenleg magas színvonalú mozgóképelőadásokat és hangversenyeket tartanak. Rövidesen azonban a Városi Színház visszatér eredeti hivatásához és a dolgozó tömegek magas színvonalú, olcsó színháza lesz. A Fővárosi Népművelési Központ legfontosabb és legsürgősebb célkitűzése Budapest lakosságának demokratikus szellemben való átnevelése, a fasizmus szellemi mételyének kiirtása a köztudatból. A Fővárosi Népművelési Központ vezetője: *dr. Faludi János* főigazgató, helyettesei *dr. Szőke Sándor* igazgató és *dr. Lederer Emma* aligazgató. Osztályvezetői: Tanay Magda, dr. Dombi József, dr. Bródy Miklós és Bálint Marcell.

GÁZMŰVEK

IGAZGATÓSÁG: VII., RÁKÓCZI-ÚT 18. — TÁVBESZÉLŐ: 228—228.

Pest szabad királyi város gázvilágítására a Mayer Kapfererrel és Stefáni Lajossal 1855-ben kötött szerződés alapján 1856-ban épült meg az első gázgyár, a mai Tisza Kálmán-tér helyén. Ezt követte a budai terület gázellátása 1866-ban, míg Óbuda (a mai III. kerület) utcáit 1871-ben kapcsolták be a csőhálózatba. Az Általános Osztrák, majd a Magyar Általános Légszesztársasággal többször megújított szerződés 1910 XII. 15-én lejárt, amikor a székesfőváros a Gázműveket megváltotta és saját kezelésébe vette. A Budán levő gázgyárból különböző berendezések segítségével megtisztított és a közönség használatára bocsátandó gáz az óbudai gázgyárban levő két, egyenként 100.000 m^3 ürtartalmú gáztartóba kerül, ahonnan kompresszor segítségével jut át a budai gázcsőhálózatba. Pestre ezidőszerint a Margit-híd pillérein épült úgynevezett függőhídon keresztül jut ugyancsak a kompresszor segítségével. A gázgyár 1927-ben vízgázgyártó berendezést, majd 1934-ben egy benzolgyártó berendezést létesített. Az óbudai telep 1944. év folyamán légitámadások által többé-kevésbé sérülést szenvedett. A felszabadító orosz hadsereg bevonulása után, 1944 december 28-án, a gázgyártást rövid időre beszüntették, majd február 2-án ismét felvették a munkát. Március végén kezdték meg a Rómaifürdő felé a gázszolgáltatást. 1945 áprilisában a gázleadás 7700, májusban 20.000, majd 50.000 m^3-t ért el és júniusban elérte a 100.000 m^3-t, majd júliusban a 150.000 m^3-t. A gázleadás ugyanazon év októberében a 200.000 m^3-t meghaladta. A fűtőérték emelése és a mennyiség fokozása érdekében a vízgázgenerátort is üzembe helyezték, majd 1945 november 15-ével megkezdték a propán-bután gáz adagolását is s ennek eredményeképen a leadott gáz 1946 januárjában elérte a 300.000 m^3-t. Budán a felszabadulás után a lehető legrosszabb viszonyok között kezdték a gázcsőhálózatot üzembehelyezni. Ezzel a munkával kapcsolatban a csőhálózatot 3273 méter hosszban tárták fel, majd a rombadőlt és megrongált házak gázcsatlakozó vezetékét 368 esetben vágták le a főcsőhálózatról. 1945 májusban a felrobbantott Boráros-téri híd roncsain létesített fahídon vezették elsőízben a pesti

oldalra a gázt. A pesti oldalon 2051 méter hosszban kellett a csőhálózatot feltárni. Hogy milyen mérvű volt a gázgyár anyagainak pusztulása, jellemző, hogy a gázlámpaoszlopokból és csőtörmelékből 30 vagón öntöttvas gyült össze. Teljesen tönkrement 4416, selejtezendővé 1709, javítható 1577 és épen maradt 3150 darab lámpa. Az ostrom során az összes gáztartók rendkívül súlyos sérüléseket szenvedtek, azokat üzemenkívül kellett helyezni. Azóta a két legnagyobb gáztartót (60 és 150.000 m^3-esek) már üzembehelyezték, míg a többi gáztartó javításán dolgoznak. 1945. évben a különféle osztályozású kokszból összesen 2930 vagónt termeltek. A gázgyár melléktermékei termelését erősen befolyásolta az elégtelen szénellátás. Ennek dacára 1945. év végéig 143 vagón kőszénkátrányt, 75 vagón generátorkátrányt, 26 vagón barnaszénszurkot, 270 mázsa cseppfolyós ammóniákot, 250 mázsa szalmiákszeszt termelt. Benzol termelése a berendezések nagymérvű megrongálódása, valamint a kis fűtőértékű gázszén miatt szünetelt. Egyéb vegyianyag termelése jelentéktelen. A Gázművek tüzifabeszerzése a körülmények és a szállítási eszközök hiánya miatt nem valósulhatott meg. A gázgyár műszaki telepét, tekintettel arra, hogy a Duna partjához közel, a Margitszigettel szemben fekszik, érte az ostrom folyamán a legnagyobb kár. Az egész szerszámkészlete és műszerei megsemmisültek, illetve hosszú időre használhatatlanná váltak. Ennek ellenére 1945 áprilisában már a műszaki telep összes műhelyei termelőmunkát végeztek. Májusban már megkezdték a bérleti tárgyak és gázmérők kiszállítását. A különböző mérőkből 7278 darabot készítettek el. A különböző bérleti tárgyakból (tűzhely, sütő, vízmelegítő, stb.) 3537 darabot javítottak meg. Az elmult évben 6604 darab mérőt szállítottak ki. A műszaki telep munkáját jellemzi az a körülmény is, hogy ma az összes fogyasztóknál működik a gázmérő óra, holott ezeknek a mérőknek — amely nyilvántartás szerint mult év végével kereken 159.000 darab volt — több mint 15%-a pusztult el az ostrom alatt. A bérleti gázkészülékekből mult év végén 250.000 darab volt nyilvántartva. A Révész-utcai lakatosműhely a gáztartók és hídvezetékek lakatos- és csőmunkáival 20.634 munkaórát töltött el. A kovács és szerszámkészítő műhelyben 44 darab szerelőkocsit és szekeret javítottak. Két új szekeret, valamint egy teherautó karosszériáját készítették el. — *A Gázművek vezetősége:* Vezérigazgató: *Sóskuti Endre*, h. vezérigazgató: *dr. Vály Ferenc*, műszaki igazgató: *Bordás Lajos*, személyzeti igazgató: *Szamai Lajos*, kereskedelmi igazgató: *dr. Nedeczky Jenő*, pénzügyi főosztály igazgatója: *dr. Dragonits Rezső*, anyaggazdasági főosztály igazgatója: *dr. Brannich Zoltán* h. igazgató, jogügyi főosztály vezetője: *dr. Dobák Pál* igazgató, székesfővároshoz kirendelve: *Nóti József* h. igazgató. — *A Gázművek Üzemi bizottsága:* Elnök: *Tóth Benő*, alelnök: *Simkó Rafael* — *Üzemi választmány:* elnök: Korbacsics Pál, alelnök: Vincze István, tagok: dr. Faragó László, Gyulai László, Harustyák József és dr. Varga József.

GONDNOKI HIVATAL

(IV., KÖZPONTI VÁROSHÁZA, FSZ. 14. — TÁVBESZÉLŐÁLLOMÁSAI: 510, 515, 498 ÉS 499.)

Az intézményt az 1900-as években szervezték. 81.454/09—VI. tanácsi, majd 16.722/1932—I. számú pm. határozatok szabják meg feladatkörét. A központi és újvárosháza épületeinek állandó felügyelete, az épület állagát nem érintő kisebb karbantartási munkák elvégzése, fűtőanyag beszerzése és szétosztása, berendezési tárgyak, bútorok beszerzése és leltározása, az épületek, helyiségek, udvarok tisztántartása, hivatalok nagytakarítása, általában a rendre és tisztaságra való felügyelet. A városházi üzletek után fizetett bérek beszedése és elszámolása. Ünnepségek alkalmával elrendelt városdíszítések és díszítési anyagok beszerzése, azok leltározása. A felszabadulás után kilép a kis intézmény a békebeli szűk feladatköréből. Átszervezett személyzetével résztvesz a súlyosan megrongált városháza újjáépítésében. Jelentős megtakarítást ér el a rombútorok házi erőkkel való megjavításával. Az ostrom utáni első tél nehéz fűtési problémáit, a rengeteg kitört ablak pótanyaggal való bevonását, a csőrepedések minimumra csökkentését rugalmas permanenciában oldotta meg. Nagyrészben régi, jól bevált szakmunkás altisztek és takarítónők segítségével ki tudja majd elégíteni a korszerű, demokratikus városháza szükségleteit. — Vezető: *Bors Jenő* gazdasági felügyelő, a Központi városháza gondnoka, a székesfőváros törvényhatósága közgyűléstermének háznagya.

HÁZINYOMDA

IV., KÖZPONTI VÁROSHÁZA, FSZ. 30/a. — TÁVBESZÉLŐ: 185—614.

A Millenniumra való készülődés, valamint az 1894. évben felállított tíz kerületi elöljáróság által felduzzasztott adminisztrációs munkálatok sokszorosításában az egyesített főváros akkori kis házi kőnyomdája mindjobban állandósuló és komoly hátrálékokkal küzködött. A kis kőnyomda az igényeket nem tudta már kielégíteni. A pénzügyi és gazdasági bizottmány véleménye alapján a Tanács elhatározta a házi kőnyomda kibővítését és tipográfiai üzemággal való felszerelését. A székesfőváros tanácsának és a közgyűlésnek határozatát a belügyminiszter 96.745/1895. B. M. számú rendelettel hagyta jóvá. A Székesfővárosi Házinyomda fejlődése egyre gyorsuló tempóban folyt. Nagyvonalú fejlesztéssel jutott el az üzem mai, illetve az ostrom előtti színvonalig, amikoris a Házinyomda 550 főnyi személyzettel, szedőosztállyal, Monotype-osztállyal, tömöntődével,

könyvnyomdai gépteremmel, értékjegynyomóosztállyal, kőnyomdával, könyvkötészettel, fényképészeti laboratóriummal, irógépjavító- és mechanikai műhellyel, villanyszerelő- és asztalosműhellyel, összesen mintegy 340 kézi és motorikus erővel hajtott géppel szolgálta a székesfőváros közigazgatásának, intézeteinek és intézményeinek, valamint üzemeinek nyomtatványszükségleteit. Budapest ostroma a Székesfővárosi Házinyomdát sem kímélte meg és a főváros sok más üzemében és intézményében okozott károknál súlyosabb volt a nyomda károsodása. A nyomda könyvkötészete az ostrom alatt pusztító tűzvészben gépi és egyéb felszerelésével teljesen leégett. A központi nyomtatványraktár többmilliós nyomtatványkészlete értékes várostörténeti monográfiáival és térképkiadványaival együtt a tűz martalékává vált, úgyszintén a rotációspapír tárolására szolgáló helyiség is, hatalmas rotációspapírkészletével együtt. Ilyen körülmények között zúdult a megrokkant nyomdára az a súlyos feladat, hogy fővárosunk életének megindulásához elengedhetetlenül szükséges városigazgatási nyomtatványokat, máról holnapra előállítsa olyan mennyiségben, hogy a féktelen pusztításból előállott hiányokat mielőbb pótolni tudja. Hozzákezdett a nyomda a főváros által kibocsátott Élelmezési kölcsönkötvények elkészítéséhez, hogy az üres fővárosi kasszák első bevételi forrásául szolgáljon. A normalizálódás első jeleként mutatkozó budapesti népszámláláshoz elkészítette a nyomda a milliós példányszámú statisztikai felvételi íveket. Pótolnia kellett a kiégett nyomtatványraktár nyomtatványtartalékait. Elkészítette továbbá a Közmunkahivatal felállításával szükségessé vált többmilliós példányszámú nyomtatványokat is, valamint az ezzel kapcsolatos és az új adórendszerből eredő összes új nyomtatványokat. A forgalmiadóbélyegek gyorsan fogyó és gyorsan emelkedő címletű, színnyomásos bélyegeit, mintegy 30 millió példányban és harminchét milliárd hétszázmillió értékben készítette el. Budapest székesfőváros törvényhatósági és az országgyűlési választások nyomtatványszükségleteit éjjel-nappali menetben a legnagyobb elismerésre végezte el. A BSzKRt teljesen kifogyott jegyraktárának pótlására többszázmillió villamosjegyet gyártott. Az 1945. év hatalmas termelésére fogalmat nyujt a papírfogyasztás havi 4 vagónt kitevő átlaga. A »Budapest« című folyóirattal és több más kiadvánnyal pedig országhatárainkon túl is elismerést szerzett a nyomda az elmult év páratlan nehézségei és súlyos viszonyai között. — Igazgató: *dr. Mihalik Gusztáv.* (Távbeszélő száma: 185—614 és Városháza 485.) Aligazgató: *Horváth Béla.* (Távbeszélő száma: Városháza 487.) *Személyzeti osztály.* (Városháza 490.) Vezető: Rein Károly főtisztviselő. *Központi munkajelvételi iroda.* (185—614 és Városháza 485.) Vezető: Halász Kálmán főtisztviselő. *Nyomdai árkalkulációs osztály.* (Városháza 493.) Vezető: Zimmermann Oszkár főtisztviselő. *Számviteli osztály.* (Városháza 486.) Vezető: Stéger Lajos főtisztviselő. *Papír- és anyagraktár.* (Városháza 495.) Vezető: Szimmeiszter Pál tisztviselő. *Nyomtatványraktár* (Városháza 492.) Vezető: Papp Ernő tisztviselő. *Szedőosztály.* (Városháza 483 és 185—614.) Vezető: Kurcsics Ernő főtisztviselő. *Könyvnyomdai gépterem* (Városháza 482.) Vezető: Drietomszky Ferenc tisztviselő. *Értékjegynyomó-osztály.* (Városháza 488.) Vezető: Büky István tisztviselő. *Kőnyomda és fotolaboratórium.* (Városháza 494.) Vezető: Bartha Pál főtisztviselő. *Könyvkötészet és nyomtatványexpedíció.* (Városháza 491.) Vezető: Szabó István főtisztviselő. *Irógépjavító-, karbantartó- és házi mechanikai műhely.* (Városháza 496.) *Asztalosműhely, villanyszerelők. Gondnoki teendők.* (Városháza 490.) Vezető: Huszják István gondnok, irodafőtiszt. — *Üzemi bizottság.* (Városháza 484.) Elnök: *Schumi Antal,* alelnök: (Városháza 491.) *Geller Kornélia* kezelőtiszt.

HORDÓJELZŐ HIVATAL

IX., KÖNYVES KÁLMÁN-KÖRÚT 13. — TÁVBESZÉLŐ: JÓZSEF 715.

Budapest székesfőváros az 1907 évi V. tc., valamint a szfőv. törvényhatósági bizottság közgyűlésének 103/1909. kgy. számú határozata alapján Hordójelző Hivatalt tart fenn. Az idézett törvénycikk értelmében ugyanis bort, sört, valamint egyéb szeszesitalokat tartalmazó hordók csak akkor hozhatók forgalomba, ha azokon úgy az ürtartalom, mint az üres hordók súlya törvényes mértékegységben rányomás, illetve rásütés által meg van jelölve. E feladatot ellátó hordójelző hivatalok felállításáról a belügyminiszter jóváhagyása mellett, a törvényhatóságok kötelesek gondoskodni. A hordók ürtartalmát és súlyát vagy a hivatal, vagy a jelzést kérő fél telepén hordójelző altisztek állapítják meg, kik hordójelzői szakvizsgát kötelesek tenni. Ugyanezen szakvizsga kötelező a hivatal vezetőjére és annak helyettesére is. Az 1911. évi »Szabályutasítás« szerint a hivatal személyzete egy hivatalvezető kezelőfőtiszt, egy kezelőtiszt, egy ideiglenes hivatalnok, több hordójelző altiszt, egy raktárnok altiszt, több szolga (ők segédkeznek a hordójelző altiszteknek), egy hivatalszolga és egy házinapszámos lenne; jelenleg azonban — a csökkent forgalomra való tekintettel — csupán egy hivatalvezető irodatiszt, ennek helyettese (napidíjas hivatalnok), három hordójelző altiszt és két altiszt teljesít szolgálatot. A főváros a hivatal jelenlegi épületét 1926. évben építette a IX., Könyves Kálmán-körút 13. sz. alatt. Műszaki felszerelés tekintetében az ország legmodernebb és legnagyobb hordójelző hivatala. Az épületet, valamint a műszaki berendezést az ostrom után a főváros azonnal oly mértékben rendbehozatta, hogy az intézmény működését 1945 júniusában már megkezdhette. A hordójelzési díjakat — jelenleg adópengőben — az említett törvénycikk alapján a magyar kereskedelemügyi miniszter állapítja meg. A Hordójelző Hivatal vezetője: *Járfás László* irodatiszt.

KÖZSÉGI KENYÉRGYÁR

KÖZPONTI TELEP: X., SZÁZADOS-ÚT 16. BUDAI FIÓKTELEP: III., VÖRÖSVÁRI-ÚT 105.
TÁVBESZÉLŐ: 181—277, 362—303.

A Községi Kenyérgyár célja egyrészt, hogy állandóan árszabályozó hatást gyakoroljon a főváros piacán a kenyérárak alakulására, másrészt, hogy mintaképül és buzdításul szolgáljon a magánvállalkozásnak arra, hogy kenyérkészítő műhelyeit és kenyérgyárait a közegészség és köztisztaság korszerű követelményeinek megfelelően rendezze be. A központi gyártelepen a főépület középrészén vannak az irodai helyiségek, a sütőmunkások fürdőhelyiségei és öltözőterme. Az irodák mögött emelkedik a háromemeletes sütőépület, melynek földszinti tésztatermében készül a kenyértészta. Az egész tésztakészítő művelet alatt a tésztának a munkás testével való bármilyen érintkezése szükségtelen, mert a munkát gépek végzik. A tésztateremtől jobbra és balra nyílik a két sütőterem, melyeknek mindegyike szintén 36 méter hosszú és 7 méter széles. Mindegyik terembe nyílik 12 darab gőzsütőkemence. A kemencék fűtése beforrasztott csövekbe zárt túlhevített gőzzel történik. Egy-egy kettős kemencében egy óra alatt egyszerre több mint 100 darab 2 kg-os kenyér süthető. A sütőkemencékhez a tésztát és a kemencéktől a kisült kenyeret kerekeken járó állványokon szállítják. A felsorolt termek és helyiségek falai fayence-burkolattal vannak ellátva, a padozatok betonnal vannak burkolva. A kenyérgyártóterem fölött az első emeleten van a tésztagyár, melynek berendezése hasonlóan modern gépekből áll, mint a kenyérgyáré, mégis azzal a különbséggel, hogy a tésztát kemencék helyett szárítószekrényekben ventillátorok segélyével szárítják. A tészta kizárólag a legfinomabb búzalisztből és tojásból készül, mindenféle festőanyag hozzáadása nélkül. A tészta metélt, kocka- és csőtészta (macaroni), valamint tarhonya formájában készül. A tésztagyár fölött a II. és III. emeleten vannak a lisztraktár termei, ahova villamos elevátor szállítja fel a lisztet. Ugyanitt van négy lisztszitáló- és négy lisztkeverőgép, ezekből a megszitált és megkevert liszt a második emeleten levő négy lisztartányba hull alá, melyekből a liszt az elsőemeleti automatikus mérlegekbe továbbítható, ahol az egyes dagasztáshoz szükséges lisztadagok pontosan megméretvén, a földszinten álló tésztacsészékbe hullanak. A lisztnek ez az útja a III. emeleti beöntőgaratról a földszinti tésztacsészéig egyenes vonalban és teljesen elzárt úton, a természetes esés törvénye szerint halad, úgyhogy mindenféle emelő- és továbbítószerkezetek, amely sarkaikkal és szögleteikkel a lisztmoly képződésére alkalmasak, teljesen ki vannak küszöbölve. A főépülethez egy fedett folyosón át csatlakozik a kenyérraktár, ide jut kerekes állványokon a kemencékből a kisült, kész kenyér. A kenyeret innen kosarakba rakva szállítják a város minden részében levő árusítóhelyekre. A baloldali melléképületben van a burgonyafőzőhelyiség a burgonyamosógéppel, két burgonyafőzővel és egy gőzkazánnal. A burgonyafőzőhelyiség folytatása a burgonyahámozóterem két burgonyazúzógéppel. A burgonyafeldolgozóhelyiség alatt van a burgonyapince. Végül a főépület mögötti udvaron épült a kocsiszín és az autógarázs. A kenyérgyár udvarára vasúti iparvágány vezet, amelynek segélyével a liszt-, szén-, burgonya- és egyéb szükségletek közvetlenül vasúti kocsikban szállíthatók a gyártelepre. Az óbudai fióktelepet a székesfőváros 5—8 évi időtartamra bérelte ki a budai rész lakosságának részbeni kenyérellátása céljából. Itt 10 db részben korszerű sütőkemencével, földszintes helyiségekben történik a kenyér és zsemlyegyártás, egyebekben hasonló módon, mint a központi telepen. A Községi Kenyérgyár központi telepe 1909. évi augusztusban indult meg, a budai fióküzem 1945. augusztus 21-én. Fennállásuk óta különösen a rendkívüli időkben igen nagy szolgálatot tettek a főváros fogyasztóközönségének, amikor a hatósági kenyérellátásnál a legnagyobb és legbiztosabb támaszai voltak a hatóságnak és a főváros lakosságának egyaránt. 1945. évi félévi termelése 10,544.298 kg kenyér és 255.618 kg tésztaáru volt. A gyártott kenyeret és tésztát a vásárcsarnokokban levő saját elárusítóhelyeken, továbbá a Községi Élelmiszerüzem és Községi Lóhúsüzem elárusító helyein, valamint Szövetkezetek és egyéb elosztóhelyek útján hozzák forgalomba. Igazgató: *Berecz Béla*, aligazgatók: *Sonkodi Béla* és *Juhász Ferenc*. Főtisztviselők: Andorfi József, Szőnyi Sándor, Tóth László, Zacsek Imre. — *Üzemi bizottság:* Rendes tagok: *Bellák István* elnök, *Bereczky Ferenc* alelnök, Bartha Dénes, Borók Lajos, Erdélyi Jánosné, Kovács Gáborné, Zacsek Imre. Póttagok: Németh Béla, Niesl Péter, Pálfi Lőrinc, Réthási Ödön, Szelényi Ferenc, Urbán László, Zaleczky János. — *Üzemi választmány:* Thuránszy Zoltán elnök, Mayer Béla alelnök, Kovács Imre, Vörös Gyula, Virágh Sándor.

KÖZSÉGI LÓHÚSÜZEM

IX., GUBACSI-ÚT 6. — TÁVBESZÉLŐ: 382—346.

A Községi Lóhúsüzem központi telepe a IX., Gubacsi-út 6. szám alatt van. Az üzem 25.000 m² területen fekszik. Ebből beépített terület 19.297·36 m². Beépített légköbméter 31.384. Ezek az adatok természetesen a bombázás és az ostrom előtti időre vonatkoznak. A Községi Lóhúsüzemet a székesfőváros 1905. évben létesítette abból a célból, hogy a lóhús mint ízletes és olcsó táplálék a fogyasztóközönség félrevezetésével forgalomba ne kerülhessen. Létesítését szociális szempontok is indokolták és legfőbb célja a székesfőváros legszegényebb néprétegének

mindenkor olcsó hússal és hüskészítménnyel való ellátása. Az üzemet tehát mindenkor szociálpolitikai szempontok vezették és igazgatása is mindig szociális szellemű volt. Az évi átlagos lóvágások régebben 6000 darab körül mozogtak. Az 1939. évben kereken 7000 darab, az 1940. évben 14.000 darab, az 1941. évben 21.000 darab, az 1943. évben 16.000 darab, az 1943. évben pedig 15.000 darab volt a vágások száma. Az üzemet ért bombatámadások és a háborús viszonyok folytán az üzemet redukálni kellett így az 1945. évben 9 tisztviselő, 1 altiszt és 120 munkás teljesített szolgálatot. A háború folyamán 12 legnehezebb méretű bombatalálat érte a telepet, melynek következtében megrongálódott a gyárépület, a vágóépület, számos istálló, a mosóda-épület, egy fedett kocsiszín és egy hullámbádoggal fedett szénapajta. Teljesen elpusztult egy kétemeletes raktárépület, egy kocsiszín, mérlegház, munkásöltöző és az irodahelyiségek. Az üzem jelenleg rendeltetésszerű feladatának csak részben képes eleget tenni az ország lecsökkent lóállománya következtében. Azonban az üzemnek addig is olyan tevékenységet kellett folytatnia, hogy egyrészt újjáépítése, másrészt fenntartása lehetővé váljék. Ennek elérése céljából a Községi Lóhúsüzem bekapcsolódott 21 fióküzletével a jegyhez kötött élelmicikkek és a budapesti közellátási kormánybiztosság által kiutalt élelmiszerek elosztásába. Ezen felül saját maga is szerzett be jegyekhez nem kötött élelmiszereket, amelyeket ugyancsak a fióküzletek útján hozott forgalomba. Az üzemnek ez a tevékenysége annyira eredményes volt, hogy a Községi Lóhúsüzem egyike a székesfőváros azon vállalatainak, melyek az 1945. évben deficitmentesen zártak. — Igazgató: *dr. Ivánkay József.* — *Üzemi bizottság:* Elnök: *Kovács István*, alelnök: *Hortobágyi István*, tagok: Kerékjártó Lajos és Solymosi Károly. — *Üzemi választmány:* Elnök: *Rózsa Gyula*, alelnök: *Bujtás Mihály*, tagok: József Móric, dr. Földes Imre, *külső szakértői tagok:* Dobai Mátyás és Mayer Béla.

KÖZSÉGI TANSZERINTÉZET

VII., NAGYDIÓFA-U. 8. — TÁVBESZÉLŐ: 22[illegible]—971.

Az intézet a főváros összes községi iskoláinak az oktatáshoz szükséges kísérleti és szemléltető eszközökkel, további kísérleti vegyszerekkel való ellátását szolgálja. Az intézmény szervezetét személyzetének létszámát és munkakörét, a tanszerigényléseket, a központi beszerzést, kiszolgálást és adminisztrálást, a tanszerek nyilvántartását, azok használatát és gondozását, a javításokat, a cserét, egyes taneszközök készítését a 33.199/1934—VII. sz. polgármesteri rendelet szabályozza. Az intézet központilag szerzi be az iskolák tanszerszükségletét s e központosított beszerzés révén olcsóbban, tervszerűen és szakemberei segítségével a legkorszerűbben végzi feladatát. A szakemberek munkáját pedagógiai szempontból a beosztott pedagógus szakelőadók vizsgálják felül. A központi beszerzés, kiosztás és az iskolai készleteknek a leltárak alapján való ismerete lehetővé teszi a feleslegeknek más iskolába való átutalása révén a gazdaságosság elvének teljes érvényesítését. Emellett a hazai tanszeripar fejlesztésének ügyét is szolgálja az intézet, mivel a tanszerkereskedő cégek az intézet útmutatásait és szaktanácsait igen gyakran eredményesen veszik igénybe. Új modellek, új szemléltetőeszközök kipróbálását, a megvásárlandók és kijavítottak megvizsgálását az intézet szakemberei az intézet laboratóriumaiban és műhelyeiben végzik. Egyik főfeladata a használat folytán elkopott, vagy elromlott taneszközöknek kijavítása, ami önmagában is lényeges költségmegtakarítást jelent, mert a tönkrement tárgyak alkatrészei ismét felhasználhatók. Az intézet végzi továbbá az összes iskolák író-, varró- és számológépeinek karbantartását és javítását. Az intézet végzi az iskoláknak kiszolgáltatott tárgyak leltári nyilvántartását, s ilymódon nemcsak a készleteket ismeri, hanem a leltári felelősségrevonást is megteremtve, megvédi a székesfővárost a tárgyak elkallódásától és az indokolatlan beszerzésektől. Szervezeti szabályzata fontos pedagógiai feladatokat ró az intézetre. Nevezetesen a szertárak, s a taneszközök gondozásának, használatuk módjának nemcsak anyagi, hanem pedagógiai szempontból vett ellenőrzését is. A szemléltetés, kísérletezés módjában támogatja az intézet a tanerőket s tanáccsal, útmutatással szolgál azok használatára nézve. Hivatása végül a tanszerpiacon megjelenő újdonságok megvizsgálása s azoknak, amennyiben megfelelők, a tanításba való bevonása. — Vezetője: *dr. Brunner Vilmos* igazgató.

KÖZSÉGI TEMETKEZÉSI INTÉZET

VIII., VAS-UTCA 2/D. — TÁVBESZÉLŐ: 189—759.

Budapest Székesfőváros Községi Temetkezési Intézet a temetéssel kapcsolatos közegészségügyi és szociális szempontok teljes betartásának érdekében 1919. évben jött létre. Az elmult 25 év alatt a székesfőváros ezen üzeme a legtökéletesebb felszereléssel állott a nagyközönség rendelkezésére és áraival mindenkor figyelembe vette a dolgozók kereseti viszonyait és így mindenki által megfizethető kegyeletes temetéseket tudott biztosítani. Működése az ország többi városaiban és községeiben működő temetkezési vállalatokra is kihatással volt. A háború előtt az Intézetnek felszerelése európai viszonylatban is a legelsők közé tartozott. A halottszállításokra 19 autó, míg a temetések lebonyolítására 86 ló állt rendelkezésre. A ravatalozásokhoz szükséges szövetek mennyisége lehetővé tette, hogy egyazon időben 3—4 nagyobb

középületi ravatalozást végezhessen. Mindezek a felszerelések Budapest ostroma következtében túlnyomórészt megsemmisültek. Ezek közül jelenleg különösen nagyon hiányzanak a halottak kiszállítását szolgáló gépkocsik, valamint a temetések lebonyolításához szükséges lovak, melyeknek pótlása a jelenlegi helyzet miatt csak lassan, hosszú idő elteltével következhet be. Mindezek ellenére az Intézet az ostrom következtében különösen nagy fontossággal bíró feladatának, amely főleg a temetőn kívül eltemetett halottak kihantolásával és a köztemetőkben való újbóli eltemetéséből adódik, a közegészségügyi szempontoknak megfelelően eleget tesz. Temetkezési árait az infláció ellenére igyekszik a legalacsonyabban megállapítani, azonban a fakoporsó beszerzési árának magas voltát nem áll módjában csökkenteni. Az Intézet feladata most is, mint alapításakor, hogy a gyászoló közönség által igényelt temetést a lehető legjutányosabban a kegyeleti szempontok érvényesítésével végezze, hogy működésével mintául szolgáljon Magyarország többi városaiban működő temetkezési vállalatoknak is.

Felvételi irodák: Központi felvételi iroda: VIII., Vas-utca 2/d., hivatalos órák: 8—15 óráig. Távbeszélő: 189—759., József: 545, 573. — Pest északi körzeti iroda: VI., Aradi-utca 23. (elöljáróság épületében). Távbeszélő: 123—179. — Pest déli körzeti iroda: IX., Üllői-út 95. Távbeszélő: József 574. — X. ker. kirendeltség: X., Szent László-tér 29. Távbeszélő: 183—039. — Buda északi körzeti iroda: II., Batthyány-utca 2. Távbeszélő: 161—267. — Buda déli körzeti iroda: XI., Verpeléti-út 3. Távbeszélő: 468—165. — *Temetők:* Kerepesi-temető: VIII., Fiumei-út 14. Távbeszélő: 181—274, 225—479, 382—193. — X. ker. Újköztemető. Távbeszélő: 383—139. — Farkasréti temető. Távbeszélő: 259—904. — Óbudai új köztemető. *Telep:* XIV., Egressy-út 13. Távbeszélő: 120—837, 121—195, 185—490.

Üzemvezető: *Litvay Nándor* igazgató, *dr. Éliás Lajos* aligazgató; főtisztviselők: Erdélyi Béla, Novotny Rezső, Lovag Károly, Zachovál József, Andreánszky József, Dornbach László, Várady Kálmán, dr. Posgay József, Markhold Lajos, Ragányi János, Hegyi Jenő, Jámbor András, Voditska Jenő, Fröhlich Sándor; üzemorvos: dr. Patkós György; szakértők: Berzay Ferenc, Simsovits Lajos; tisztviselők: Mersitz József, Kozma Tibor, Dobó Gyula, Vida János, Balassa Imre, Prodam Guidó, dr. Petik Jenő, László Károly, Farkas István, Tihanyi Richard, Kováts István Béla, Mayer Ferenc, Greguss Károly, Kováts Béla, Gombás Sándor, dr. Kablay István, Ficzura János, Basky Gábor, ifj. Novotny Rezső, Morvay János, Ambrózy László, Janák Lajos, Környei György; gyári gondozónő: Kasits Antalné; irodatisztek: Katulics Imre, Márkus János, kezelőfőtiszt: Karaguly Klára, kezelőtisztek: dr. Unkelhausser Ferencné, Kertész Jánosné, Ferenczy Tiborné, Scheiber Zsigmondné, Berkes Mihályné, Papp Edith; kezelőnők: Szamos Borbála, Viczkó Ilona.

Üzemi választmányi tagok: Jászi Ferenc elnök, Halász Alfréd h. elnök, dr. Hites Ignác, Popov Pál, P. Návay Kapisztrán, dr. Bánkövi Imre.

Üzemi bizottsági tagok: *I. Temetkezési rész: Lazányi Béla* elnök, *Dusinszky László* h. elnök, *Simon József*, Pászti Károly, Ócsai József, Ragányi János és Andreánszky József. Póttagok: Fröhlich Sándor, Katulics Imre, Gyarmati Lajos, Regenbach Géza, Pencz Péter, Zentner Gyula és Bauer János. — *II. Temetői rész:* Újtemető: Kovács Lajos elnök, Tury László alelnök, Karsay Lukács, Szeredi Sándor, Kövesdy Károly. Póttagok: Kovács Bálint, Neumann Antal, Mucsay János, Schuster József, Varga I. József. Kerepesi temető: Kristóf Károly elnök, Scheiring Antal h. elnök, Simon János, Tóth Béla. Póttagok: Kovács László, Mucska Imre, Urbán Andor, Jungbut Fülöp. Farkasréti temető: Hadászi Ferenc elnök, Flórián József h. elnök, Nagy János, Horváth László. Póttagok: Horváth János, Fejős János, Balázs Ferenc, Kortivó Ferenc. Óbudai temető: Májusi József elnök.

KÖZTISZTASÁGI HIVATAL

VIII., KÚN-U. 8. — TÁVBESZÉLŐ: JÓZSEF 587.

A székesfővárosi köztisztasági hivatal feladata a főváros egész területén az utak tisztogatása, az úttestről és a járdákról lekerülő szemét összegyűjtése és eltakarítása, az úttest portalanítása. Ugyancsak a hivatal végezteti az így összegyűjtött utcai szemétnek, továbbá a házi szemétnek és vásárcsarnokokból kikerülő csarnoki szemétnek (beleértve a piaci szemetet is) elfuvarozását és a kifuvarozott szemétmennyiségnek az átemelőállomás útján Pestszentlőrinc határában levő szeméttelepre vasúti kocsikkal való kiszállítását is. A köztisztasági hivatal igazgatósága a VIII., Kún-utca 8. sz. alatt levő főtelepen van. Távbeszélő száma: József 587. Ugyancsak itt vannak a fő autójavítóműhelyek, a központi raktár, továbbá a garázsok egyrésze. A II. számú főtelep VI., Bulyovszky-utca 34—36. szám alatt van és kizárólag autógarázs céljára szolgál, kisebb javítóműhelyekkel. II., Erőd-utca 5. szám alatt van a III. számú főtelep, amely a dunajobbparti részen foglalkoztatott autók garázsa, kisebb javítóműhelyekkel. Végül a IV. számú főtelep a XII., Felhő-utca 4. szám alatt, raktár- és irodahelyiségekkel, istállóval és garázsszal, a Szabadsághegyen dolgozó kocsik befogadására. A most még lóüzemű fuvarozótelep IX., Ecseri-út 6., 7., 8., 9. és 12. szám alatt van. Fiókfuvarozótelep van a II., Kis Rókus-utcában.

A hivatal céljaira szolgáló és kezelése alatt álló épületek száma 115. A szeméttelep Pestszentlőrinc határában fekszik és a főfuvarteleppel normálnyomtávú vasút köti össze. A szemétszállító vasútnak a fuvartelepen levő pesti végállomásán van a szemétátemelő berendezés, ahol villamosüzemű portál daruk segélyével öntik át a szemetet a lóüzemű szemeteskocsikból a vasúti kocsikba és az úgynevezett alagúti rakodó, amelyen viszont az automobilüzemű szemétfuvarozógépek tartalmát ürítik át a vasúti kocsikba. A köztisztasági hivatal tiszti, altiszti, iparos, soffőr, műhely és rendes munkásszemélyzete ezidőszerint 1500 főből áll. A téli havazások alkalmával ezenfelül a leesett hó mennyiségéhez mérten, rendkívüli munkásokat is alkalmaz a hivatal. A köztisztasági hivatal által rendszeresen tisztogatott és pormentesített utak, utcák, járdák és terek területe 8,223.039 m². 1945. évben a főváros területéről a fuvartelep által elszállított szemétmennyiség 208.801 m³, ami 125,280.600 kg. A főváros területéről kifuvaroztunk még 166.240 m³ romot, ami 282,608.000 kg. A vízzel való pormentesítésnél 500.000 m³ vizet használt fel a hivatal. Az 1945—46. év telén leesett hómennyiség (21 cm hóréteg alapján) 2,164.956 m³ volt. Ennek eltakarításában az idevágó polgármesteri rendelet értelmében a lakosság is segédkezett. A köztisztasági hivatal vezetője: *Lévai János* igazgató, főbb tisztviselők: Széles József aligazgató, Székely Árpád főfelügyelő, Szakolczay Imre főfelügyelő, Katona János főfelügyelő. Üzemi bizottság tagjai: Killer Richárd és Eitner Károly.

KÖZVÁGÓHIDAK ÉS ÁLLATVÁSÁROK IGAZGATÓSÁGA

IX., SOROKSÁRI-ÚT 58. — TÁVBESZÉLŐ: 380—590.

Idetartozik: a szarvasmarhaközvágóhíd és vásár, lóvásár, valamint a sertésközvágóhíd és vásár. A Közvágóhidakhoz tartozik még a Központi Húsvizsgáló Állomás. A Központi Húsvizsgáló állomáshoz beosztott székesfővárosi állatorvosok a vidékről a hideg húsvásárra, iparosokhoz és húsfeldolgozó üzemekbe érkező húsok egészségügyi vizsgálatát, továbbá az egész város területén a vágott baromfi húsvizsgálatát, végül a húsipari üzletek, üzemek, a vendéglátó üzemek és élelmiszerárusító üzletek ellenőrzését végzik. Igazgató: *dr. Semsey Géza* állatorvos főtanácsos, egyetemi c. nyilv. rk. tanár.

MAGYAR SERTÉSHÍZLALÓ ÉS HÚSIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

NAGYTÉTÉNY. — TÁVBESZÉLŐ: 469—715.

A székesfőváros 1929. július 1-én szerezte meg a vállalat részvénytöbbségét, míg 1939-ben az államkincstár kezében levő részvényeket is megvásárolta, így a vállalat 110.000 db részvényéből a székesfőváros tulajdonában 109.104 ¼ db részvény van. A telep 139.873 négyszögölnyi területen fekszik és 45.000 db sertés elhelyezésére alkalmas szállásokkal rendelkezik. — A hízlalótelep felszereléséhez tartozik 8 pár köves malom, takarmánysilos, górék és vágóhíd. A takarmányraktárak mintegy 1000 vagón takarmány elhelyezésére alkalmasak. Ezidőszerint állami megbízásra hízlal, de az ipari üzemek önellátását célzó bérhízlalásokat is vállal. Abban az esetben természetesen, ha a székesfőváros közellátására történő hízlalás megkezdődhet, úgy az üzem kizárólag a főváros közönségének ellátására folytat hízlalásokat. A hízlalótelep önálló vízművel rendelkezik. A Dunán érkező szállítmányok fogadására saját hajókikötője van. A vállalat vezetője: *dr. Csécsy Nagy Miklós* igazgató, cégjegyző-főintéző: *Hoványi József*, cégvezető-főkönyvelő: *Ancsini Lajos dr.*, üzembizottság elnöke: *Kotvics Sándor*, alelnök: *Kokics Pál*. Tagok: Réti János, Omasits Pál, Tilly Józsefné, Molnár Imre. Igazgatóság: elnök: *dr. Zeőke Antal*, alelnök: *Demjén Géza*, tagok: József Móric, dr. Gámenczy Béla, Kónya Ferenc, Pongrác Kálmán, dr. Szintén György, Vigh Lajos, Vörös Gyula. Felügyelőbizottság: Bokor Ernő, Grabotsay Ferenc, Gyarmati Lajos, Huszka Viktor, Kollonics Károly, Végh Gusztáv.

MARHAKÖZVÁGÓHÍD ÉS VÁSÁR

IX., SOROKSÁRI-ÚT 58. — TÁVBESZÉLŐ: 380—590.

Pest város tanácsa 1867-ben határozta el, hogy a pesti magánvágóhidakat megszünteti és az összes marhavágásokat központosítva, városi közvágóhidakat létesít. A közvágóhidak megnyitásával a marhavásár is központosíttatott. A marhavásárok nagy forgalma következtében a vásártér területi kiterjesztése többször szükségessé vált. 1932. évben két intézménnyel ismét bővült. Az egyik a lóvásár, amelyet a Tattersall és lóvásártelep megszüntetésével a IX., Vágóhíd-utca 9. szám alatt e célra létesített új lóvásártelepre helyeztek át. A másik a vidéki hideg húsvásár, ahol a vidékről érkezett húsokat árusítják. A marhaközvágóhíd régi rendszerű jéghűtőjét korszerű léghűtőkre alakították át 1440 m² alapterülettel, amely később elégtelennek bizonyult és ezért egy új hűtő épült 455 m² alapterülettel. Elkészült az 1500 borjú befogadására alkalmas új borjúvásárcsarnok, a közvágóhíd műjéggyára és a húsipari munkások részére öltöző- és mosdóhelyiség. Majd modern állatorvosi laboratórium és múzeum, mely azonban az ostrom során elpusztult, a múzeumoknak csak kis részét sikerült megmenteni.

a marhavásár és közvágóhíd kiegészítő részei még a kőistálló és takarmányraktár-telep. A kőistálló és takarmánytelep csaknem teljesen elpusztult a légi támadások és az ostrom következtében. A kényszervágóhíd, a bél- és pacalmosók, bőr- és faggyúraktárak, két víztorony és kétirányú vasúti vágányzat, amely az intézményt egyrészt a ferencvárosi rendezőpályaudvarral, másrészt a dunaparti teherpályaudvarral közvetlenül összeköti. A felszabadulás után nagyrészt helyreállíttatott és üzemben van. A marhaközvágóhíd és vásár ingatlanainak leltári értéke kb. 12,215.000 pengő. (1938.) A marhaközvágóhíd és vásár szolgálatát a közélelmezési kar személyzete látja el, az állatvásárok és közvágóhidak igazgatójának irányítása alatt. A marhavásártér állategészségügyi szolgálatát a földművelésügyi minisztérium által kirendelt állami állatorvosi személyzet, a közvágóhídi húsvizsgálatot pedig az állatorvos tanácsos vezetése mellett a székesfővárosi állatorvosok látják el. Az 1945. évben tilalmi rendelkezések következtében a vágások szüneteltek. Vezető: *dr. Szarvas János* közélelmezési tanácsos. Üzemi bizottság: Babóthy Béla elnök, Pálmai Lajos alelnök, tagok: Borsodi István, Fodor József, Kattinger Gusztáv.

PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR

VIII., MÁRIA TERÉZIA-TÉR.

A Pedagógiai Könyvtár, mint önálló intézmény az 1925. év óta áll fenn. Célja a tanítóság pedagógiai továbbképzése, tudományos kutatásra nevelése, az ifjúsági irodalom állandó szemmeltartása és a székesfőváros tanügyi emlékeinek megőrzése. Ezenkívül a székesfővárosi iskolák ifjúsági könyvtárainak felülvizsgálatát is ez az intézmény látja el. — Vezetője: *dr. Németh Sándor* igazgató.

SERTÉSKÖZVÁGÓHÍD ÉS SERTÉSVÁSÁR

IX., GUBACSI-ÚT 6. — TÁVBESZÉLŐ SZÁMA: 386—165.

1902-től kezdve a sertésekre is életbelépett a főváros egész területén a közvágóhídi kényszer. A sertésközvágóhídon a vágások céljára szolgál két vágócsarnok bélmosóhelyiségekkel és a nagyvágó hentesmesterek külön feldolgozó helyiségeivel. A vágócsarnokokat és a húsvásárcsarnokot — mely 1200 leölt sertés befogadására elegendő — szállítóberendezések kötik össze a 2800 m² rakterületű emeletes régi és az 1760 m² területű új hűtőépülettel, amelyben egyidőben 6382 darab szúrt sertés, 31.000 métermázsa szalonna és zsír tárolható. A közvágóhídhoz tartozó létesítmények még: a húsvásárcsarnok, a kazán- és gépház, a jéggyár, a szivattyú és víztorony, a szabadforgalomból kizárt sertések húsának sterilizálására szolgáló párolóberendezések, a munkásöltöző és 2600 darab sertés befogadására alkalmas vágóhídi szállások. A kisvágócsarnok, valamint a húsvásárcsarnok a légibombázások és az ostrom során elpusztult. A kisvágócsarnok területének egy részén konzervgyár létesült, mely folyó évben megkezdte működését. A sertésvágóhíd mellett van a zárt (konzum) vásár, 1200 darab sertés elhelyezésére alkalmas váró-szállásokkal. A sertésközvágóhíd szomszédságában helyeződik el a sertésvásár, a modern, betonból épült 5000 sertés befogadására alkalmas fedett sertésvásárcsarnokkal, vasúti rakodóval, mosószállásokkal és 2500 darab sertés befogadására alkalmas vásári szállásokkal, mely szállások a vásáron eladatlanul visszamaradt sertések etetésére és éjjeli elszállásolására szolgálnak. A vásártér bejáratánál van a bizományosi és vásárpénztári irodaépület, a sertésvásárcsarnok mellett pedig az állami állatorvosi irodaépület. A vásártér berendezéseit kiegészítik a mérlegházak, a boncolóház és a trágyatelep. A sertésközvágóhídi és vásári szolgálatot az állatvásárok és közvágóhidak igazgatójának irányítása mellett az intézőség személyzete látja el. A közvágóhídi húsvizsgálatot a vezető főállatorvos vezetése mellett a székesfővárosi állatorvosok, a sertésvásár állategészségügyi szolgálatát pedig a földművelésügyi minisztérium által kirendelt állatorvosok látják el. Az 1945. évben tilalmi rendelkezések következtében a vágások szüneteltek. Vezető: *Fodor Miklós* közélelmezési tanácsos. Üzemi bizottság: Zajzon Lajos elnök, Szakáll József alelnök, tagok: Kundermann Gáspár Tóth Dezső, Virág József.

SZÉKESFŐVÁROSI GYÓGYFÜRDŐK ÉS GYÓGYFORRÁSOK

KÖZPONTI IGAZGATÓSÁG: XI., KELENHEGYI-ÚT 4. — TÁVBESZÉLŐ: 258—800.

Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése a székesfőváros közönsége tulajdonában és kezelésében levő fürdőket: a Szent Gellért-, Széchenyi- és Rudas-gyógyfürdőt, valamint az Ásványvízüzemet a 27/1933. kgy. számú határozatával 1933. év januárjával helyezte központi igazgatás alá és az egyesített üzemet Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásai címmel jelölte meg. 1935. év május havában a magánkézből megvásárolt Szent Imre-gyógyfürdőt (a régi Rácz-fürdőt) a gyógyfürdők üzeméhez csatolta és ezzel az utolsó akadályt is elhárította a Gellért-hegyi forráscsoporthoz fűződő fürdőfejlesztési program megvalósítása elől. Az üzem a polgármesteri XI. (városgazdasági, idegenforgalmi és közművelődési) ügyosztály intézményeihez tartozik.

Az egyesített fürdő-üzemek leginkább reprezentatív egysége a *Szent Gellért-gyógyfürdő és szálló*. A régi Sáros-fürdőnek már a törökvilágban is ismert forrásai felett épült. Az eleinte szerényebb méretekben tervezett épület építkezése 1911. év derekán indult meg és a világháború okozta nehézségek leküzdése után 1918. szeptemberében nyert befejezést. A hatalmas területen elhelyezett monumentális fürdőszálló thermálvízszükségletét egy, a törökök által épített földalatti forrásmedence körül felfakadó meszes-rádióaktív forráscsoport látja el. E 12 földalatti hévforrás átlagos hőmérséklete 47 C°. Az épület fürdőrészében — amely mint rheumagyógyhely immár világhírű — férfi és női thermálfürdők, külön és társas iszaphelyiségek, 32 kádfürdő, 18 szénsavas fürdő, két díszfürdő, nőgyógyászati fürdő és hőlégkezelő osztály, női és férfi vízgyógyintézet, napfürdő, mechanotherápia és gyógytornaintézet, inhalatorium, elektrotherápiás kezelőhelyiségek, massage helyiségek, röntgen, elektrokardiográf és orvosi laboratórium állt a közönség rendelkezésére. Ezek egyrésze a főváros ostroma során elpusztult. A főváros vezetősége 1927. évben a gyógyfürdő parkjában Hullámfürdőt és ennek kiegészítéseképen 1934. évben a szálloda télikertje helyén fedett uszoda jellegű pezsgőfürdőt létesített, amely ma is a sportoló fiatalság kedvelt uszodája. Ez utóbbi létesítmény életrehívásával párhuzamosan gondoskodott a főváros arról, hogy a Gellért-fürdő gyógyászati osztályán a természetes gyógytényezők adta gyógylehetőségek kiegészítésére a legmodernebb kor követelményeinek megfelelő orvosi osztály szolgálja a betegek gyógyulását.

A gyógyfürdővel közvetlen kapcsolatban áll a szálló. Ennek valamennyi szobáját a modern szállótechnika minden kényelmével rendezték be. Az eredetileg 180 szobával rendelkező szálló először 1927-ben emeletráépítés útján, majd 1938-ban kereken 80 szobával bővült és így 1944-ben összesen 260 szoba állt a közönség rendelkezésére, ezek közül 80 szobához fürdőszoba is tartozott. A fürdő és szálló részint a rheuma tudományos vizsgálatának, részint szociális gondoskodás elvének kívánt szolgálatot tenni, amikor 1939-ben 8 szobát létesített szegénysorsu rheumabetegek ingyenes kezelésére és vizsgálatára. E szobákat a Gyógyhelyi Bizottság anyagi támogatása mellett működő Rheuma és Fürdőkutató Intézet betegei részére tartották fenn, lehetővé téve a budapesti gyógyvizek gyógyhatásának tudományos klinikai célokra történő felhasználását. Az ott leszűrt tudományos tapasztalatoknak a külföldi orvosi szaklapokban való állandó ismertetései pedig a fürdő hírnevét nagyban előmozdították. Az intézmény egyre fokozódó látogatottsága nemcsak a szállodai szobák szaporítását, hanem a fürdőrészek bővítését is szükségessé tette. Így a hullámfürdő — a közönség régi óhajának megfelelően — 1939-ben a park egyrészének bekapcsolásával bővült. Ezen az új parkrészen művészi kiképzésű thermálvizű melegmedence létesült, amely a rheumás betegeknek is lehetővé teszi a hullámfürdő használatát. A fürdőzőközönség fokozottabb igényeinek kielégítése céljából az 1942. év folyamán a mesterséges fényforrásu napozóterrasz helyén a pezsgőfürdővel kapcsolatban ugyancsak thermálvízzel töltött 37 C° hőfokú fürdőmedence épült. Az új szállodai szobák, valamint a két melegvizű új medence thermálvízellátásának biztosítása 1939-ben szükségessé tette a még 1926-ban a gellérthegyi sziklakápolna alatt telepített II. számú mélyfúrás vizének az üzemi hálózatba való bekapcsolását. Az 1942. év folyamán a Szent Gellért-gyógyfürdő orvosi osztályának kibővítésére és modernizálására is sor került. A szállodai részen az éttermi konyha korszerű kibővítésével és átalakításával továbbá a bárhelyiség létesítésével kívánták a közönség kényelmét biztosítani és fokozottabb igényeit kielégíteni.

A Szent Gellért-Gyógyfürdőt és Szállodát, különösen a szállodai részt és a női thermálfürdőt, valamint az orvosi rendelőosztályt rendkívül súlyos háborús sérülések érték. Az intézmény helyreállítását már közvetlenül a felszabadulást követő időkben megkezdették, úgy, hogy 1945. május havában a hullám- és pezsgőfürdő, a férfi thermál- és kádfürdőosztályok megnyilottak. A súlyosabban sérült női thermálfürdőt az év decemberében ugyancsak átadták a forgalomnak. A körülbelül 80%-ában sérült szállodai rész helyreállítása ugyancsak nagy iramban megindult az év augusztus havában. Az Újjáépítési Miniszter által rendelkezésre bocsátott hitelkeret azonban, a munkabérek és anyagárak rohamos emelkedése miatt elégtelennek bizonyult, úgy, hogy október, illetőleg november hóban a munkálatokat fokozatosan csökkenteni kellett. 1946. első felében körülbelül 15—20 szállodai szoba így is átadható lesz a forgalomnak, mivel a fürdőbevételek egy részét az üzem vezetősége az újjáépítési munkálatokra tudta fordítani. Helyreállítási munkákra a Szent Gellért-fürdőnél 1945. évben 31,801.160, a Szent Gellért Szállónál 149,306.590 pengőt fordítottak.

A Szent Gellért-fürdő személyforgalma 1945-ben 156.809 személy volt, személyzeti létszám: Szent Gellért-fürdő és szállóban 326 havidíjas, 128 órabéres, összesen 454.

Széchenyi-gyógyfürdő. A városligeti tó északi partján épült kereken 1712 négyszögölnyi területen. Utóda az egykor oly népszerű Artézi-fürdőnek, amely létét Zsigmondy Vilmos nagynevű geológusunknak köszönheti. Zsigmondy mélyreható geológiai tanulmányok alapján 1868. év novemberében kezdte meg azokat a fúrási munkálatokat, amelyek 1878-ban 970 és fél méter mélységből feltörő 73·92 C² hőfoku forró, kénes vizű gyógyforráshoz juttatták a fővárost. A forrás napi vízhozamá 760 köbméter volt. A régi »Nádor-szigeti« kis, egyemeletes városi épületből átalakított gyógyfürdő, 20 fürdőszobájával és kisméretű társasfürdőjével, az odatóduló közönség

igényeit nem elégítette ki. Ezért 1909 május havában megkezdődött a korszerű, modern egészségügyi és gyógyászati igényeket minden tekintetben kielégítő, különböző gyógymódokra kellően berendezett Széchenyi-gyógyfürdő építése. Ezt 1913 júniusában adták át a forgalomnak. A fürdő modern reneszánsz stílusban épült egy fő- és két szárnyépülettel. A fürdő 15 szalon és 36 thermálkádfürdővel, különleges gyógyászati berendezésekkel, férfi és női thermálfürdővel, népfürdővel, valamint orvosi rendelőintézettel rendelkezik. A gyógyfürdőhöz tartozó stranduszoda 1927. év augusztusában nyilt meg 6900 m² területen, három különböző hőfoku medencével. A fürdő ivókútjait ivókúra céljából naponta százával keresi fel a gyógyulást kereső, idült gyomorbajban, epebántalmakban, vese- és hólyaghurutban, köszvényben szenvedő közönség. Az állandóan fokozódó fürdőforgalom lebonyolítását a Zsigmondy-féle mélyfúrásból nyert thermálvíz kellőképpen már nem biztosította, ezért 1936-ban új forrás feltárásának szüksége merült fel. Az új fúrás munkálatai 1936 június havában kezdődtek meg és 1938 márciusában 1256 m mélységből feltörő, kb. 79 C°-os igen bővizű kénes-meszes forrás feltásárával végződtek. A Szent Istvánról elnevezett új forrás vizhozama napi 6 millió 200 ezer liter. A strandfürdőmedencének vízellátását már 1939-ben az új forrás vizével sikerült biztosítani. Ebben az esztendőben kezdődtek meg és 1941-ben már befejezést is nyertek az új forrás felhasználására vonatkozó műszaki munkálatok, úgymint a végleges thermálvezeték lefektetése, thermálvízhűtőberendezések létesítése; az új forrás mellett földalatti szelepkezelőház felállítása, új ivócsarnok és thermálvizes szőkőkút létesítése.

A Széchenyi-gyógyfürdő kedvezőbb fekvésénél fogva az ostrom alatt nem szenvedett annyit, haladt, úgy, hogy a fürdő megnyitása 1945 március 24-én, a strandfürdőé május 20-án megtörténhetett. A helyreállítási munkák fedezésére az üzem bevételei ugyancsak lehetőséget nyujtottak. A Széchenyi-gyógyfürdő helyzeti előnye abban is megnyilvánul, hogy fűtéséhez a 79 C° fokú Szent István-forrásvize felhasználható, ami az üzemet a tüzelőszergondoktól is mentesíti. A Széchenyi-fürdő személyforgalma 1945-ben 627.000 személy volt. — Személyzeti létszám 123 havidíjas, 186 órabéres, összesen 309.

Rudas gyógyfürdő. A Rudas-fürdő eredete a török uralom idejére nyúlik vissza. A rómaiak idejében már ismert gyógyerejű források fölé 1556-ban Sokoli Mustafa pasa az úgynevezett »Zöldoszlopos fürdőt« építette, ebből fejlődött az idők folyamán a mai Rudas gyógyfürdő. A gőzfürdőjében lévő nyolcoszlopos hatalmas boltozatú, a nagymedencét magábanfoglaló mecsetszerű terme mai napig is a székesfőváros egyik építészeti érdekessége és remek történelmi nevezetessége. A régi törökfürdőhöz Buda városa 1831. évben kád- és kőfürdőket, vendégszobákat építtetett, a fürdő történelmi nevezetességű részét pedig jókarba helyezte. A télen-nyáron használható fedett úszócsarnok 1894-ben létesült. Időközben napozóterraszokkal is bővült és az úszósport kedvelőinek egyik legnépszerűbb és legtöbbet látogatott uszodája volt egészen Budapest ostromáig. Jelenleg részben romokban hever és tervbevett helyreállítását várja. A fürdőket a Szent Gellérthegy sziklafalából feltörő 13 forrás, valamint az újonnan feltárt Juventus-forrás látja el 42—47 Co hőfokú, meszes-radioaktív hévvízzel. Napi átlagos vízhozamuk 1550 m³. A gógyfürdő forráscsoportjához tartozó Árpád-, Mátyás király-, Beatrix-, Török- és Rákóczi-források az 1929—31. években végzett forrástisztító munkálatok alkalmával korszerű és a közönség által hozzáférhető új foglalatot nyertek. A fürdő előtti parkban, a geológiai szakvélemények alapján 1932. évben három kísérleti próbafúrást telepítettek, esetleges fűtésre alkalmas, magas hőfokú víz feltárása céljából. A mélyfúrások azonban ebből a szempontból nem vezettek eredményre, mert a feltárt fúrások vizének hőfoka a többi forrásokéval nagyjából egyezőnek mutatkozott. A kémiai vizsgálatok azonban megállapították a három forrás közül kettőnek nagy balneológiai értékét. A Hungária-forráshoz közelebb eső egyik telepítés, amely később az »Attila-forrás« nevet nyerte, nagy kéntartalmával, a távolabbi pedig, amelyet »Juventus« névre kereszteltek jelentős szénoxysulfid és nemzetközi viszonylatban is magas színrádium tartalmával tűnt ki. Az Attila-forrás ivókúrák, a Juventus-forrás pedig rádiumos fürdők alakjában történő felhasználása olyan új értéket jelentett, amely még erősebben indokolta a nagymultú fürdő korszerűsítését és gyógyszállóval való kibővítését. Az Erzsébet-hídfő körüli térrendezés kapcsán városépítészeti szempontból súlyos kifogás alá eső és elavult kazánházépület eltávolítását az 1932. évben vette tervbe a város. Ezzel kapcsolatban 1933 decemberében hozott határozatával a közgyűlés az uszodaépület régi népfürdőinek és alagsorának helyén 330.000 pengő költséggel új, gáztüzelésű kazánház létesítését határozta el. E munkák 1937. évben nyertek befejezést. A fejlesztés során a régi fürdőépület földszintjén 21 fényűzően berendezett, úgynevezett »Juventus« kádfürdő létesült. A kádfürdők termálvízellátását természetes hozzáfolyással a Juventus forrás szolgáltatta. A felsorolt fürdőket kiegészítették a földszinten elhelyezett iszapkezelő helyiségek, szénsavas fürdők, elektroterápiás osztály, massage, orvosi, váró- és rendelő helyiségek. Az emeleten létesült az új szálló, ennek 24 szobája és társas helyiségei a legkényesebb igényeket is kielégítették. Az átalakítási munkálatokkal egyidejűleg a vendéglői üzem is a szálloda igényesebb nívójának megfelelő bővítést és átalakítást nyert. A gyógyfürdő szállója Budapest ostroma előtt a Juventus rádiumos forrás nagy gyógyereje folytán igen nagy keresettségnek örvendett. Különösen nagyszámban vették igénybe a szállót magasabbkorú és az érrendszer megbetegedésében szenvedő

A NAGY FILMEK BEMUTATÓ SZÍNHÁZA

BUDAPEST LEGSZEBB, LEGNAGYOBB

VILÁGVÁROSI MOZIJA A

Városi Színház

TISZA KÁLMÁN-TÉR

TÁVBESZÉLŐ (IGAZGATÓSÁG) : 185—450

TÁVBESZÉLŐ (JEGYPÉNZTÁR) : 185—700

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZSÉGI KENYÉRGYÁRA

Központi telepe : X., Százados-út 16. — Óbudai fióktelep : III., Vörösvári-út 105.

A kenyér mindnyájunknak, de különösen a dolgozó néprétegeknek nélkülözhetetlen, fontos élelmicikke, ezért előállításának módja és helye, valamint segédanyagainak minősége, ezeknek kezelési módjai a közélelmezés szempontjából elsőrendű fontosságú tényezők.

Ezeknek ellenőrzésére és vizsgálatára a fogyasztó egyénenként nem képes s az esetleges visszaéléseket a hatóság is csak esetenként és utólagos büntetésekkel tudta rendszabályozni. Ezek az okok s az árszabályozás hatályosabbá tétele már 1909-ben arra késztették a főváros vezetőségét, hogy hatósági kenyérüzemet létesítsen.

A Községi Kenyérgyár korszerűen felszerelt üzemében kenyérárukon kívül süteményt és szárított tésztaárukat gyárt. A kenyeret saját elárusítóhelyein kívül a Községi Élelmiszerüzem, a Községi Lóhúsüzem, Tejszövetkezeti fiókok, vásárcsarnoki fiókok, valamint fűszerkereskedőkön keresztül hozza forgalomba. Ezenkívül feladatát képezi a kórházaknak és jóléti intézményeknek kenyérellátása is.

A székesfőváros nehéz közellátási helyzetében a Községi Kenyérgyár fontos kenyérellátási és árszabályozási szerepet tölt be. A jelenlegi vezetőség legfontosabb feladatának tekinti, hogy minden kg kenyér a dolgozókhoz jusson hatósági áron s ezzel irányt szab a kenyérelosztásnak.

HIRDESSEN KÖZTERÜLETEN!

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

HIRDETŐ VÁLLALATÁNÁL

IV., Központi városháza, Somogyi Béla-út és Kamermayer K.-u. sarok

✶

KÖZZÉTESZ:

PLAKÁTHIRDETÉSEKET
világított oszlop, kirakatos és festett farácshirdetéseket

ÚJ ÚTMUTATÓ HIRDETÉSEKET
reklámpajzs-, pad- stb. hirdetéseket

VILLAMOS-, BHÉV, AUTOBUSZHIRDETÉSEKET
vásárcsarnoki hirdetéseket

ENGEDÉLYEZ:

IDEGEN INGATLANON ELHELYEZETT
(tető, tűzfalhomlokzati stb.)
HIRDETÉSEKET

KÖZTERÜLETBE NYÚLÓ
(portálfelületi, kiugrótábla stb.)
HIRDETÉSEKET

✶

A közterületi hirdetéseket mindenki látja, vegye igénybe

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
HIRDETŐ VÁLLALATÁNÁL
Telefon: 189—850, 231, 636, 637 mellékállomás

Belvárosi Színház

A SZÉKESFŐVÁROS TULAJDONÁBAN

IGAZGATÓ: BÁRDOS ARTUR

PETŐFI SÁNDOR-UTCA 6.
TÁVBESZÉLŐ: 187—794

ORIENT
FILMIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

a Szociáldemokrata Párt mozgóképüzemeinek kezelője

VIII. KER., RÁKÓCZI-ÚT 43. SZÁM

Ady Filmszínház	VII., Somogyi Béla-út 3.
Belvárosi mozi	IV., Irányi-utca 24.
City Filmszínház	V., Bajcsy Zsilinszky-út 38.
Corvin »	VIII., Üllői-út 40.
Kamara »	VII., Dohány-utca 42.
Lloyd »	V., Fürst Sándor-utca 7.
Palace »	VII., Erzsébet-körút 8.
Pátria »	VIII., Népszínház-utca 13.
Phőnix mozi	VII., Rákóczi-út
Ugocsa mozi	XII., Ugocsa-utca
Óbuda Filmszínház	III., Selmeci-út 14.
Adria »	Pestszentlőrinc, Üllői-út 172.
Corso »	Újpest, Árpád-út 57—59.
József Attila Filmszínház	Rákospalota, Eötvös-utca 76.
Világosság »	Pestszenterzsébet, Klapka-utca 46.
Wekerle »	Kispest, Fő-tér 4.
Rákóczi »	Csepel

A közismerten kitűnő

ÉVA étterem

VII. ker., Éva-utca 14. szám.

DERBY CLUBBAN

HANGULATOS ZENE

*

CAFE-RESTAURANT

IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

Asztalrendelés: 181—288

MAG megbízható minőségben a

KAZÁR magkereskedésben

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 84. SZÁM

egyének. 1941-ben ez tette szükségessé a földszinten lévő rádiumos-fürdő és az I. emeleti szállószobák közvetlen betegfelvonóval való összekötését. Az 1941. évben ugyancsak befejezték a Juventus rádiumos forrás-ivókútjának stílusos kiképzésére irányuló munkálatokat is. 1942. évben a Rudas-fürdő kupolacsarnokának helyreállítási munkálataira is sor került. A Műemlékek Országos Bizottságának közbenjöttével a vezetőség helyreállította a kupolacsarnok külső és belső képét.

A Rudas Gyógyfürdő szállodai része és úszodája teljes mértékben, a gőzfürdő és a kádfürdő osztály pedig nagyrészben használhatatlanná vált a város ostroma során. Az orvosi kezelőhelyiségek és az óvóhelyek felhasználásával bizonyos átépítési munkálatok után a gőzfürdőt sikerült 1945 szeptember 1-re helyreállítani és átadni a forgalomnak. A forrásfoglalatok helyreállítási munkálatainak fontosabb részei ugyancsak elkészültek és gondoskodás történt a szükséges kazán-, vízvezeték és forrsárészek használható állapotba tételéről. A Rudasfürdő személyforgalma 1945-ben 11.060 személy. Személyzeti létszám 38 havidíjas, 1 órabéres, összesen 39.

Szent Imre gyógyfürdő. A Szent Imre gyógyfürdő valószínűleg a XV. században, Mátyás király uralkodása alatt épült. Beépített területe a jelenlegi fürdőnek csak $^1/_5$ részét foglalta el és a királyi várpalotával boltozatos folyosó kötötte össze. Lipót király 1696. évben a babyloniai származású Pergassi Jánosnak ajándékozta a fürdőt, akinek utódai azt 1774-ben Zágler Márkusnak adták el, a felújítást és átépítést pedig 1860. évben dr. *Heinrich* János orvos , valamint annak fia, dr. *Heinrich Kálmán* hajtotta végre. A Szent Imre gyógyfürdőt a »Nagy-forrás«, a »Mátyás-forrás« és a fürdővel szemben lévő »Kénes-forrás« látja el termálvízzel. A bécsi műegyetem fizikai laboratóriumának vezetője, dr. *Mache* professzor megállapította, hogy a Nagy-forrás 13, a Mátyás-forrás 16 billiomodgramm rádiumelemet tartalmaz literenként. A Budapesti Tudományegyetem Rádiumintézetének igazgatója, *Weszelszky* professzor megállapította, hogy a Nagy-forrás rádium-emanáció-tartalma 9·8 Mache-egység, vagyis 35·7 emanáció-egység literenként. A Szent Imre gyógyfürdő forrásvíze ezek szerint rádium- és thorium-elemet tartalmazó rádióaktív földes-meszes hévíz. A Szent Imre gyógyfürdő gyógyberendezését két női és egy férfi gőzfürdő, továbbá 60 kádfürdő alkotta; ezek egy része az ostrom folyamán rombadőlt. A székesfőváros közönsége 1934 július 6-án kelt 162. kgy. számú határozatával megvásárolta a Heinrich-család örököseitől a Szent Imre gyógyfürdőt, valamint a hozzátartozó ingatlanokat és 1935 májusában az üzemhez csatolta. A Szent Imre gyógyfürdő megvételével a főváros a gellérthegyi forráscsoport egységes védőterületének birtokába jutott és így minden akadálytól mentesen hajthatja végre fürdőfejlesztési programmját.

A Szent Imre gyógyfürdő ugyancsak igen súlyos sérüléseinek helyreállítása a férfi termálfürdőrész megóvási munkáival vette kezdetét. A fürdőben a műemlék értékű termálfürdőrész és a kádfürdők egy része van üzemben. Helyreállítási munkálatokra fordított költség 855.716 pengő, személyforgalom : 1945-ben 8887 polgári vendég. Személyzeti létszám 43 havidíjas.

A Népfürdőket a székesfőváros polgármestere 224.10/1945—XI. sz. határozatával 1945. év folyamán a Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások üzeméhez csatolta. Ezek a Dandár-utcai, a Tomcsányi-úti, a Palotai-úti és a Hamzsabégi-úti népfürdők, melyek az ostrom során aránylag csekély sérüléseket szenvedtek. Idetartoznak a nyári Dunafürdők, amelyek azonban harci cselekmények során teljesen megsemmisültek. A népfürdők szénhiány miatt a téli hónapokban korlátozott üzemmenet mellett működnek, mindazonáltal ezen intézmények nagy szociális jelentőségére tekintettel, a Dandár-utcai népfürdő két kazánjának olajtüzelésre való átalakítása, s így az intézménynek szénhiánytól való függetlenítése folyamatban van. Személyzeti létszám : 41 havidíjas, 18 órabéres. Személyforgalom az 1945. évben 62.976 személy.

Ásványvízüzem. Attól a szándéktól vezérelve, hogy a székesfőváros közönsége olcsó áron megfelelő szénsavasvízzel legyen ellátható, a székesfőváros tanácsa először 1916-ban kelt 396/1916. majd 1918-ban kelt 1307/1918. számú határozatával engedélyt adott a székesfővárosi ásványvízüzem létesítésére és e célra összesen 384.000 korona költségösszeget engedélyezett. Fenti összeg felhasználásával a Gellért-rakpart 1. és Váli-út 5/b. alatti épület igénybevételével a székesfővárosi Ásványvízüzem egyelőre mint önálló üzem kezdte meg működését. Majd a fürdőüzem 1933-ban történt egyesítése alkalmával a Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások központi igazgatóságának vezetése alá került. Az üzem a Hungária-forrás ásványos vízét szénsavval telitve »Harmatviz« elnevezéssel hozza forgalomba. Az üzem kezelésében van a »Hungária« gyógyforrás ívócsarnoka is, valamint az »Attila« kénes forrás és a »Juventus« rádiumos forrás ívókútja. Mindhárom forrás vize a közönség körében nagyon népszerű. Azokat orvosi tanács alapján a gyomor-, bél-, epebántalmakban, hurutos megbetegedésekben szenvedők igen szép számban keresték fel az ostrom előtti időkig, ezidőszerint azonban ezek a háború pusztításai miatt átmenetileg üzemen kívül vannak.

Az Ásványvízüzem helyreállítási munkálatai a Rudasfürdő helyreállításával egyidejűleg indultak meg. A harci cselekmények során használhatatlanná vált modern gépi berendezés helyett az üzem pincéjében a régi gépi berendezés felhasználásával ideiglenes töltőüzemet állítottak fel és így szeptember elején az üzem napi 6000 liter teljesítőképességgel megindulhatott. Az ásványvízüzem és Rudasfürdő együttes helyreállításra fordított összeg 5,821.829 pengő. Személyzeti létszám : 51 havidíjas, 8 órabéres, összesen 59.

A Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások vezetősége: *Központi igazgatás:* Vezérigazgató: *dr. Markos Béla.* helyettes vezérigazgató: *dr. Szüts Tivadar.* Igazgató főorvos: *dr. de Chatel Andor.* Műszaki igazgató: *Módos Ferenc.* — *Szent Gellért-gyógyfürdő:* *Kenessey Elek* igazgató, helyi vezető. — *Széchenyi-gyógyfürdő:* *Knourek István* aligazgató, helyi vezető. — *Rudas-gyógyfürdő:* *Andrássy Gyula* főtisztviselő, helyi vezető. — *Szent Imre-gyógyfürdő:* *dr. Kácser Dezső* főorvos, helyi vezető. *Nép- és Dunafürdők:* *dr. Mátray Árpád* igazgató, helyi vezető. — *Ásványvízüzem:* *dr. Benyó János* főtisztviselő, kereskedelmi vezető.

Székesfővárosi Gyógyfürdők Üzemi Választmánya. Elnök: *Olt Károly.* Tagok: Fenyvessy Gyuláné, Szabó Jánosné és Székely Gábor. Külső szakértők: Barsi—Basch Imre dr. és Papp Ferenc. — **Gellért-fürdő üzemi bizottsága.** Elnök: *Gábor Antal.* Elnökhelyettes: *Lukács Lajos.* Jegyző: Homm Gyula. Tagok: Fehér György, Simon József, Otterwann Istvánné és Móricz József.

SZÉKESFŐVÁROSI KÉPTÁR

IV., EGYETEM-U. 6. — TÁVBESZÉLŐ: 187—076.

A Székesfővárosi Képtár az egykori gróf Károlyi-palotában nyert elhelyezést. A palota a Belváros egyik legrégibb épülete, melyet a török hódoltság után, 1696-ban akkori tulajdonosa, Wilfersheim Miklós cs. és kir. élelmezési biztos Kalcher Márton építésszel készíttetett. Később Patachich Gábor kalocsai érsek, majd gróf Barkóczy Ferenc akkor még egri püspök tulajdonába került, aki 1768-ban adta el gróf Károlyi Antal szatmármegyei főispánnak. A Károlyi grófok többször átépítették, végleges alakját az 1832-ben megindult átépítéssel nyerte. A palotát 1928-ban Budapest székesfőváros vásárolta meg a gróf Károlyi György-féle I. sz. hitbizomány megosztás alatt álló vagyontömegéből. A székesfőváros az egyetemutcai fronton az eredeti díszítések és beosztás épségben tartásával kisebb átalakításokat végeztetett. Az így alkalmassá tett épületben a Székesfővárosi Képtár 1933-ban nyílott meg. A kiállított anyag magában foglalta a gróf Zichy Jenő-múzeum régi külföldi mesterek alkotását tartalmazó képgyűjteményét, valamint a fővárosnak 1880 óta az élő művészek támogatására évenkint előirányzott hitelösszegből vásárolt képeinek jelentékeny darabjait. A Képtár megnyitása után a főváros gyüjtése határozott irányt vett, egyrészt a régi magyar anyag hiányainak pótlásával és az ismeretlen régi mesterek felkutatásával történeti szempontot, az élő művészek fokozott támogatásával pedig a jelen művészi életének teljes keresztmetszetét óhajtja adni. Így a török hódoltság után újraéledő magyar művészet hű tükörképét vetíti a közönség elé, annak minden törekvésével, próbálkozásaival és hibáival együtt, szemben a Szépművészeti Múzeummal, mely hivatásánál fogva csupán a már elért eredményeket, a művészetnek az egyetemesség mértékével mérhető állomásait rögzíti. A Képtár az ostrom előtt 7454 darab képzőművészeti alkotással rendelkezett. A rendszeres gyüjtéssel párhuzamosan a Képtár egyre bővült. 1935—37-ig tartó átépítéssel a Kaplony-utcai szárnyat, 1941—43-ban a gróf Károlyi-utcai szárnyat vonta be a múzeumba. A helyiségek szaporodásával újabb és újabb részeket rendezett be, egyelőre ideiglenesen, a kétévenként megismétlődő újszerzeményi kiállításokkal, 1940 januárjában a Munkácsy: Krisztus Pilátus előtt című képének bemutatásával kapcsolatos kiállítással, 1943-ban a Magyar grafika 150 éve című kiállítással, miközben helyet és alkalmat adott különböző pályázatok anyagának bemutatására is (plakátpályázat, Ferenc József-díjak, fotók, tervek, budapesti rézkarc, vízfestmény, linó- és fametszet, emlékművek, Boldog Margit, Megváltó születése stb. pályázatok). 1944 januárjában a képtár 10 éves fennállása alkalmából, most már az egész emeletet betöltő »A magyar művészet 50 éve« című kiállítással lépett a közönség elé és aratott osztatlan elismerést. 1944 őszén a hadiállapot súlyosbodásának következtében anyagát óvóhelyre szállította. A háború, főleg pedig Budapest ostroma megpróbáltatásokat hozott a Székesfővárosi Képtár életébe is. Sikerült ugyan anyagát megmentenie a Nyugatra való hurcolástól, de a bombázás és a harci cselekmények, muzeális értékű állományában is károkat okoztak. Sokat szenvedett azonban a Képtár épülete. Mintegy 56 belövést (bomba, akna, ágyúgolyó) kapott, minek következtében tetőzete, ablakai, ajtói teljesen elpusztultak, padozata, falai erősen megrongálódtak, több helyen átszakadtak. A felszabadulás után a Képtár alkalmazottai rohammunkával eltakarították a romokat, szennyet, lóhullákat, harcikocsimaradványokat, melyek nemcsak az udvart, de a földszintet, sőt az emeletet is elborították. Nagy áldozatokkal a főváros megindította az épület helyreállítását, melynek egy része 1945 augusztus végére elkészült és lehetőséget adott arra, hogy szeptember 1-én megnyíljon a Képtár a gróf Károlyi-utcai szárnyban és a homlokzat udvari részén »Képzőművészetünk újítói Nagybányától napjainkig« című kiállítása. Az anyagi nehézségek miatt a többi rész helyreállítása megakadt. Vezetője: *dr. Kopp Jenő* múzeumi osztályigazgató. Tudományos személyzet: Bolemánné *dr. Turcsányi Erzsébet* múzeumi őr, *dr. Karnai (Kiss) Viola* beosztott tanár. Emlékművek felügyelője: *Cselényi Elemér.* Restaurátor: *Sárdy Brutus.*

SZÉKESFŐVÁROSI KÖZEGÉSZSÉGÜGYI INTÉZET

IX., GYÁLI-ÚT 3/A. — TÁVBESZÉLŐ: 185—650, 188-673, 268-263.

Az intézet célja a fertőző betegségek elleni védekezés, az ivóvíz és élelmiszerek közegészségügyi ellenőrzése és a közegészségügy előmozdítása, önálló tudományos vizsgálatokkal. Az 1888-as kolerajárvány hatására létesült intézet az első években mint a tiszti főorvosi hivatal segédlaboratóriuma működött. 1893 óta rendszeres tevékenységet fejt ki s munkaköre évről-évre bővül. Ezt a munkaszaporulatot nagyban befolyásolta a fővárosi vízművek fokozatos kiépítésével a termelt és a közönség által fogyasztott víznek rendszeres bakteriológiai ellenőrzése. 1930-ban épült új otthonában az intézet megnagyobbodott munkaköre a fertőző betegek környezetvizsgálatának kimélyítésében, a tej- és tejtermékek, élelmiszerek bakteriológiai vizsgálatában, levegővizsgálatokban és a higiéne különböző ágainak intenzívebb művelésében nyilvánul meg. A munkakör kiterjedésével természetesen a vizsgálatok száma is erősen emelkedett; az 1910—1920. közötti években a vizsgálatok száma általában 20.000 körül mozgott, 1945-ben viszont 104.770 volt a vizsgálatok száma. Az intézet díjtalanul végzi a főváros területén előforduló fertőző megbetegedésekre vonatkozó laboratóriumi vizsgálatokat. E vizsgálatok részben a betegség felismerését (diagnostikai), részben pedig — a typhus és diphteria esetében — a gyógyulás megállapítását s a bacillusgazdák felkutatását szolgálják (kötelező ellenőrző vizsgálatok). A vizsgálati anyagok késedelem nélküli feldolgozását az intézetben rendszeresített különleges szolgálat biztosítja, amely reggel 8 órától este 5 óráig (vasár- és ünnepnapokon délután 3 óráig) tart. Az intézet igazgatója: *Dr. Dabis László.* Helyettese: *Dr. Polónyi Pál* főorvos

SZÉKESFŐVÁROSI KÖZKÓRHÁZAK GYÓGYSZERTÁRAI ÉS KÖZPONTI GYÓGYSZERRAKTÁR

VII., NAGYDIÓFA-U. 14. — TÁVBESZÉLŐ: 223—412.

A gyógyszerüzem az 1919. évi március hó 1-én községi kezelésbe vett négy közkórházi gyógyszertárból és az eezket ellátó központi gyógyszertárból keletkezett. Ez az intézmény azzal a célzattal létesült, hogy a székesfőváros közkórházait, valamint jóléti és egyéb intézeteit azonosságra és tisztaságra nézve megvizsgált gyógyszerekkel gazdaságosan lássa el, a gyógyszereket orvosi előírás szerint készítse el és szolgáltassa ki. Ezt a feladatát a községi gógyszerüzem a Szent Rókus-, Szent István-, Szent László- és Szent János-közkórházakban levő gyógyszertárai, valamint az ezeket mindennemű anyaggal ellátó központi raktára és laboratóriuma útján végezte. A törvényhatósági bizottság a községi gyógyszerüzemet mint önálló üzemet megszüntette s 1934. január hó 1-ével mint a községi háztartás keretében kezelt, fenti elnevezésű közigazgatási intézménnyé szervezte át. Vezető: *Ladányi Endre* főgyógyszerész. Szent Rókus-kórházi gyógyszertár vezetője: *Halász György* főgyógyszerész. Szent István-kórházi gyógyszertár vezetője: *Keresztény Béla* főgyógyszerész. Szent János-kórházi gyógyszertár vezetője: *Szabó Miklós* főgyógyszerész. Szent László-kórházi gyógyszertár jelenleg szünetel.

SZÉKESFŐVÁROSI NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZET

VIII., MÁRIA TERÉZIA-TÉR.

A felszabadult magyar fővárosban 1945 tavaszán a köznevelésügy terén is megindult a korszerűsítő munka. A főváros köznevelésének várható átalakítása szükségessé tette, hogy egyes érdemes multú nevelésügyi intézmények korszerűen átszerveződjenek. Ezek közé az intézmények közé tartozott a Szfőv. Padagógiai Szeminárium, Budapest legmagasabb fokú tanügyi intézménye is. Az átszervezést a 90.246/1945—VII. sz. polgármesteri rendelet írja elő. Az átszervezett intézet célja három irányú. 1. A pedagógiának és segédtudományainak művelése kutató és kísérletező törekvéssel. 2. A fővárosi nevelésügy helyzetképének megrajzolása, alakulásának állandó figyelése és ennek alapján tanácsadás a főváros iskolapolitikájának irányításához. 3. Alkalom, mód és eszköz nyujtása a nevelőknek arra, hogy magukat elméletileg és gyakorlatilag továbbképezzék, szakműveltségüket gyarapítsák. Az Intézetnek végleges kialakulásában a célok szolgálatára magába kell fogadnia a 4—18 életéves tanulósereg fő óvoda- és iskolatípusait, mint gyakorló óvodát és gyakorló iskolákat, továbbá néhány kísérleti iskolát is. Az Intézet sokrétű feladatával részintézmények foglalkoznak. Ezek: Főv. Pedagógiai Könyvtár; Iskolapolitikai Intézet; tanfolyamokat, előadásokat, bemutatótanításokat, gyüjteményeket és kiállításokat rendező és szervező intézet; pedagógiai-filozófiai, lélektan, nyelvi, történelmi, társadalomtudományi és közgazdasági, föld- és néprajzi, természettani, vegytani és mennyiségtani, élettudományi, munkaoktatói, rajzi, ének-zenei és testnevelési szeminárium. Az Intézet szervezeti keretének ilyen teljes kitöltése természetesen csak fokozatosan történhetik majd. Ennek oka elsősorban az a szomorú tény, hogy a Szfőv. Pedagógiai Szeminárium épülete a bombázások alatt erősen megrongálódott és a felszerelésben igen nagy kárt szenvedett. Hét bombatalálat következtében összedőlt a 350 hallgatót befogadó nagy előadóterem, az igazgatói iroda és a testületi szoba, a fizikai előadóterem és a

laboratórium egy része, az állattani laboratórium, a munkaoktatói műhelyek, a lakóhelyismereti gyüjtemény nagyrésze pedig megrongálódott. Egyedül vigaszt a pusztulásban, hogy a Fővárosi Pedagógiai Könyvtár mintegy 85.000 kötetnyi, szinte pótolhatatlan gyüjteménye sértetlen maradt. A Neveléstudományi Intézet teljes szervezetének működéséhez azonban nemcsak a jelenlegi épület felépítése és átalakítása szükséges, hanem a kibővült munkakörnek megfelelően új épület vagy új épületszárny építése is nélkülözhetetlen. A károk pótlása és az épület helyreállítása után fogja csak az Intézet tehát rendeltetését maradék nélkül betölthetni. — Az intézet vezetője: *dr. Stolmár László.*

TŰZOLTÓSÁG

VIII., KUN-UTCA 2. — TÁVBESZÉLŐ: 187—925, KIZÁRÓLAGOSAN TŰZ ESETÉRE 05.

Vezető: Teasdale Ottó főparancsnok, helyettesei: Szilvay Kornél, Regőlyi Győző és dr. Marinovich Endre főparancsnokhelyettesek. Budapest székesfőváros tűzvédelmét és tűzrendészetét a szakszerűen felszerelt és kiképzett hivatásos tűzoltóság látja el. Tiszti létszám 36 fő, legénységi létszám 790 fő. A tűzoltóság jelenleg a következő készenléti szerekkel rendelkezik: 1 db tiszti szolgálati gépkocsi, 1 db ügyeletes tiszti gépkocsi, 6 db mótoros fecskendő, 3 db tolólétra, 1 db mentőszer, 3 db kéménytüzes jármű, 3 db teherautó és 3 db kézi vontatásos kis mótoros fecskendő. A mozgóőrség elhelyezése a következő: I. őrség I. Koronaőr-utca 5., II. őrség II., Tölgyfa-utca 28., III. őrség III., Vihar-utca 3., IV. őrség IV., Gerlóczy-utca 4., V. őrség V., Szalay-utca 6., VI. őrség VI., Próféta-utca 4., VIII. őrség VIII., Kun-utca 2., IX. őrség IX., Közraktár-utca 4., X. őrség X., Mázsa-tér 8., XI. őrség XI., Tass Vezér-utca 9., XII. őrség XII., Felhő-utca 6., XIII. őrség XIII., Teve-utca 6., XIV. őrség XIV., Pósa Lajos-tér 1. Házi őrségek: az Operában, a Nemzeti Színházban és az óbudai gázgyárban vannak. A mozgóőrségek tűzvédelmi körzete úgy van megállapítva, hogy a körzet minden pontjára a körzeti őrség érkezzék elsőnek. Ez okból a körzet tűzjelző távbeszélőállomásai is erre az őrségre futnak be.

ÚTÜGYI INTÉZET

X., BIHARI-UTCA 4. SZ. — TÁVBESZÉLŐ: 186—270.

Az Intézet munkaköre: *a)* Nagyobb útépítésekben, valamint a kátrányos-, bitumenes- és makadámburkolatok fenntartási munkáiban való részvétel; *b)* új burkolási módok tanulmányozása, az anyagok kísérleti vizsgálata és próbaburkolatok által; *c)* vállalkozók által végzett munkákhoz hézagkiöntőanyaggyártás; *d)* úthengerkölcsönzés a kerületek és vállalkozók által végzett útépítő munkákhoz; *e)* szakvélemények adása a vállakozók által végzett burkolásokról, egységárak felülvizsgálata, árszabályozás. — Vezető: *Endrényi István* műszaki tanácsos, helyettese: *Csepeli Alajos* főmérnök. Beosztottak: Kozmányi Eduárd mérnök, Molnár Ferenc ny. műsz. felügyelő, Gerendás Imre irodafőtiszt, Nagy Dezső irodatiszt, Kucsovszky Zoltán hav. hivatalnok, Zöllner László gazd. tiszt, Tőkés Mátyás főgépész.

VÁROSI SZÍNHÁZ

VIII., TISZA KÁLMÁN-TÉR. — TÁVBESZÉLŐ: 185—450, 187—500.

A Városi Színház épülete 1911-ben épült. Egy magánrészvénytársaság építette a széles néprétegek részére tartandó operaelőadások céljaira. Nagy befogadóképességű nézőtere (3000 személy) nagy zenei események tartására tette alkalmassá. A színházat megnyitása után Márkus Dezső főzeneigazgató vezette Népopera néven és iparkodott válogatott társulattal és változatos operaelőadásokkal megnyerni a közönség érdeklődését, emellett nagyobbszabású külföldi vendégjátékokat rendszeresített. Ebbe az időbe esik a Parsifal első bemutató-előadása Budapesten, a színház komoly teljesítménye. A látogatottság azonban nem felelt meg a várakozásnak, a világháború kitörése pedig teljesen megszakította az előadásokat. Kisebb társulatok átmeneti működése után 1917-ben Faludi Gábor, a Vígszínház igazgatója vette bérbe a színházat, amely a Városi Színház nevet vette fel. A színház átalakítása során a nézőtér alkalmatlannak bizonyult nagy befogadóképességét 2400 személyre csökkentették. Faludi operett- és színműelőadások mellett kisebb mértékben nyujtott operaelőadásokat. 1921-ben az állam vette bérbe a színházat s azt az Operaházzal szoros kapcsolatba hozta, személyzetét itt is foglalkoztatva. Az állam a színházat 1924-ben Sebestyén Géza igazgatónak adta át, aki állandó opera és operett-társulat foglalkoztatása mellett főleg nagyszabású külföldi vendégjátékokkal iparkodott kihasználni a nagy nézőteret. Bérlete 1930-ban szűnt meg. 1931. évben Ferenczy Károly volt a színház bérlője, majd rövid házikezelés után Labriola Bernát vette azt bérbe varieté és orfeumi előadások céljaira »Labriola Színház« néven. A következő bérlő Föld Aurél ismét színházi és részben operaelőadásokat tart a színházban. Bérletének lejártával a főváros megszüntette a színházépület bérbeadását és azt az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak adta használatba. A Bizottság népművelő programmjának fontos központjává kívánta a színházat kifejleszteni »Magyar Művelődés

Háza« néven. Az Operaház és a Nemzeti Színház teljes személyzetű előadásai és széleskörű hangversenyműsora adták a színház működésének gerincét, ami mellett a népművelő céllal összhangban álló mozgófényképelőadásokat is rendszeresítettek. A Bizottság a színpad és nézőtér nagyobb arányú átépítését vette tervbe s azt részben meg is kezdte, a folytatást azonban a háborús anyagkorlátozások megakasztották. A Városi Színház az ostrom alatt érzékeny károkat szenvedett. Találatok érték tetőzetét, főbejáratát, megsérült a nézőtér, ami azonban mindezeknél súlyosabb: díszlet-, jelmez- és kelléktára teljesen megsemmisült. A felszabadulás után hamarosan megindultak a helyreállítási munkálatok. Rohammunkával sikerült az épületet július 7.-ére nagyjából rendbehozni. A színház a Székesfőváros házikezelésében a Népművelési Bizottság égisze alatt nyílt meg. Működését mint elsőhetes mozgóképszínház kezdte, azzal a céllal, hogy a mozielőadások jövedelméből pótolja a berendezés hiányait és fokozatosan beszerezze mindazokat a kellékeket, amelyek a színházüzem megindításához nélkülözhetetlenül szükségesek. A Városi Színház igen rövid idő alatt a Főváros egyik legkedveltebb mozgóképszínháza lett. Az elmult hónapok alatt műsorán, az amerikai, orosz angol és francia filmgyártás legfrissebb termékei szerepeltek. A filmműsort többízben orosz tánc- és énekegyüttesek vendégjátékai szakították meg. Ezek közül a Mojszejev-féle népi táncegyüttes olyan hatalmas sikert aratott, amely csak Nijinszky és Anna Pavlova egykori ballett-társulatainak sikeréhez hasonlítható. A Városi Színház mindezeken kívül hajlékot ad kéthetenként a Székesfővárosi Zenekar hangversenyeinek, vasárnap délelőttönként pedig különböző közületek matinéinak. 1946 őszétől kezdve már ismét mint zenés színház fog működni. Művészeti vezető: *Gáspár Margit.*

VÁSÁRCSARNOKOK

IGAZGATÓSÁG: IX., TÖLBUCHIN-KÖRÚT 1—3. — TÁVBESZÉLŐ: 380—192, 180—748.

Az intézmény áll a Vámház-körúti, Rákóczi-téri, Klauzál-téri, Hunyady-téri, Klebelsberg Kunó-utcai, a Batthyány-téri, az óbudai, a vérmezői, a Garai-téri és a Széna-téri vásárcsarnokokból, valamint a Rákóczi-téri vásárcsarnokhoz tartozó Teleki-téri élelmiszerpiacból és a Ferencvárosi kikötőnél a soroksári Dunaág és a zimonyi vasútvonal között épült Élelmiszernagyvásártelepből. Vezető: *Totth Ábris* közélelmezési főtanácsos, a vásárok és vásárcsarnokok igazgatója.

VÁSÁRIGAZGATÓSÁG

IX., TÖLBUCHIN-KÖRÚT 1—3. — TÁVBESZÉLŐ: 280—192, 180—748.

A vásárigazgatóság rendeltetése, hogy a kerületi nyilt élelmiszerpiacok és nyilt árusítási üzletek élelmiszervizsgálatát és vásárrendészetét, úgyszintén a kerületi vásárfelügyelőségeket irányítsa. Közvetlenül a polgármesteri közélelmezési ügyosztály alá rendelt szakhivatal. Vezető: *Totth Ábris* közélelmezési főtanácsos, a vásárok és vásárcsarnokok igazgatója.

VEGYÉSZETI ÉS ÉLELMISZERVIZSGÁLÓ INTÉZET

IV., KÖZPONTI VÁROSHÁZA, II. EM. 180. — TÁVBESZÉLŐ: 134—319, 131—833.

Az intézetnek az élelmiszerek ellenőrzésén kivül a következő feladatai vannak: a budapesti vízvezetéki víz minőségének állandó ellenőrzése a Vízművek kútjaitól egészen a fogyasztóig; a fürdők és gyógyforrások vizének állandó ellenőrzése; a budapesti gyógyszertárak hatósági ellenőrzéséből származó gyógyszerminták vizsgálata; a fővárosi Gázművek által szolgáltatott gáz állandó ellenőrzése; a dfővárosi kórházak részére különböző orvos-kémiai és kémiai-diagnosztikai vizsgálatok végzése; mindenféle textoilanyagok, papiros és különböző technikai cikkek anyagvizsgálata a székesfőváros háztartása részére s pedig úgy a megrendelések előtt, valamint a kérdéses áruk leszállításakor is; bűnügyi vizsgálatok az államrendőrség megkeresésére; szakvélemények adása telepengedélyezési eljárásoknál, nemkülönben fogyasztási adóügyekben és számos közegészségi és közigazgatási ügyből kifolyólag. Az intézet tevékenysége az is, hogy a központi élelmiszerellenőrzést és az ezzel kapcsolatos mintavételeket is végzi. Ennek a feladatnak a megoldására az intézetben az eddig meglévő osztályok mellett az intézet mintavétel osztálya létesült. Mintákat küldenek az intézetbe a kerületi vásárfelügyelők és tiszti orvosok is. Ezeken a laboratóriumi vizsgálatokon kívül azonban az intézet a különböző ügyosztályoknak, elöljáróságoknak, hivataloknak számos olyan szakvéleményt ad, illetve olyan helyszíni eljáráson vesz részt, amelyek sok időt és munkát igényelnek. Így például igen nagy munkát végez az intézet a közélelmezési, közegészségügyi és iparügyi ügyosztályokba fellebbezés folytán kerülő kihágási ügyek másodfokú elbírálásához szükséges szakvélemények adásával; továbbá a városi kövezetvám és fogyasztási adó kivetésével kapcsolatban készített javaslataival. Az iparhatósági telepengedélyekkel járó helyszíni tárgyalásokon, a kerületi elöljáróságok által lefolytatott tűzrendészeti

gyárvizsgálatokon is részt vesz. Számtalan esetben — sőt amióta az élelmiszerrendészeti kihágások a IV. kerületi elöljáróságon központosíttattak állandóan — a kihágási ügyek tárgyalásain mint szakképviselő szerepel az intézet. A jövőben a vizsgálatok száma valószínűleg növekedni fog, mert a földművelésügyi kormány több olyan élelmiszer forgalmát szabályozta, amelyeknek hatályosabb ellenőrzése csakis ezután a szabályozás után válik lehetségessé. Vezető: *dr. Hunkár Béla* igazgató, Lindner Elek, Murányi Ádám, dr. Bognár Gusztáv és dr. Faragó János igazgató-helyettesek.

VÍZMŰVEK

IV., EGYETEM-U. 2. — TÁVBESZÉLŐ: 185—855, 189—049, 384—524, 189—730.

Budapest vízellátásának, a mai Vízműveknek alapját Lindley angol mérnök vetette meg 1868-ban. Wein János vízműigazgató 1878-ban építette az országháztéri gyüjtőcsöves víztermelőberendezést, majd 1881-ben egy újabb vízmű épült Budaújlakon. Ezek a berendezések azonban a gyors ütemben fejlődő város szükségleteit nem tudták kielégíteni, még a szűrt dunavíz felhasználásával sem. A járványos betegségek fellépése kényszerítette ki a véglegesnek nevezett Vízművek megépítését. Ennek eredményeképen 1893-ban kezdték meg a káposztásmegyeri vízműtelep építését, amelyet 1896-ban fejeztek be. Víznyerés szempontjából Budapest igen kedvező helyzetben van, mert a Duna folyam a Visegrádtól délfelé húzódó lapos területet homokos kavicshordalékkal töltötte fel, s ez szinte kifogyhatatlannak mondható ivóvíznyerő réteget hozott létre. Ebben a hatalmas kavicsmedencében természetes úton szűrt víz tárolódik, mégpedig a dunatalajvíz és a csapadékból eredő talajvíz aknázható ki onnan. A víz minősége teljes mértékben megfelel az ivásra is alkalmas víz követelményeinek. A káposztásmegyeri vízmű üzembehelyezése után jelentős bővítésre csak az 1914—1918-as világháború után, 1926-ban kerülhetett sor, amikor is egyrészt a víztermelés növelése és a gépi berendezések korszerűsítése, másrészt a mindjobban fejlődő budai oldal vízellátásának jobb biztosítása volt a cél. Ekkor épült a békásmegyeri vízműtelep és vele kapcsolatban a szentendrei sziget nyugati oldaláról kiindulóan egy kisebb méretű vízvezető alagút. Ezen az alagúton keresztül jut a monostori vízműtelep vize a békásmegyeri telep közvetítésével a budai vízcsőhálózatba. Az üzembiztonság fokozását szolgálja a váci Dunaág alatt épített két járható, vízvezető tartalékalagút. Ezek az alagutak a szigeti és a partokon levő víztermelőberendezések összekötésére szolgálnak. Az ostrom és a bombázások a Vízművek épületeiben, műtárgyaiban, gépeiben, főleg pedig csőhálózatában jelentős károkat okoztak. A hibák kijavítása és az újjáépítés már jórészt befejeződött, úgyhogy a Vízmű teljesítőképessége elérte a régi mértéket. A sérülések, főleg a csőtörések helyreállítása — mint sürgős szükségesség — már az ostrom alatt megkezdődött. A helyreállításon dolgozó munkások közül 21 hősi halált halt. A csőhálózat hossza 1945. év végén 1,366.522 m volt. A beépített vízmérők száma az 1942. évi 40.256-tal szemben az elpusztult ingatlanok kikapcsolása folytán 38.645-re csökkent. Az évi termelt vízmennyiség 1945-ben 69,567.889 m^3. A termelt vízmennyiség visszaesése ugyancsak a háborús eseményekkel függ össze. A napi fejadag 1942-ben 185 lit./nap volt. Vezető: *Jámbor Alajos* vezérigazgató. Helyettes vezérigazgató: *Molnár Dénes*. Máttyus Sándor igazgató, a műszaki ágazat vezetője, Balázs Endre igazgató, az üzemi ágazat vezetője, Beke Lajos igazgató, a kereskedelmi ágazat vezetője. — Üzemi választmány: Elnök: *dr. Pásztor Tamás*, h. elnök: *Türk Ödön*, tagok: agyagosi Horváth Péter, Boday Antal, Sárközi György, Szemetka Ernő. — Üzemi Bizottság: Elnök: *Szanyi Dezső*, alelnök: *László József*, rendes tagok: Tóth Béla, Donner István, Vida István, póttagok: Binder Mihály, Izeli György, Rusóczky József, Behringer József, Meszlényi Sándor.

TARTALOMJEGYZÉK:

	Oldal
Előszó	3
Távbeszélőnévsor	5— 38
Életrajzok	39— 56
A székesfőváros központi hivatalai	57— 66
A polgármesteri ügyosztályok ügyköre	66— 74
A polgármesteri ügyosztályok 1945. évi tevékenysége	74—107
Az árvaszék tevékenysége	107—110
Kerületi elöljáróságok	110—115
A kerületi elöljárók ügyköre	115
A kerületi elöljárók 1945. évi működése	117
A székesfővárosi központi számvevőségi ügyosztályok ügyköre	118—122
A törvényhatósági bizottság tagjainak névjegyzéke	123—126
Közigazgatási bizottság	126
Az egyes ügyosztályok mellé rendelt szakbizottságok tagjai	127
Egyéb bizottságok	128
Üzemi választmányok és részvénytársaságok igazgatóságai	129
Fővárosi Közmunkák Tanácsa	130—134
Lexikon-rész	135—283
Budapest székesfőváros üzemei és intézményei	284—318

ÉLETRAJZOK

	Oldal
Abasári Rudolf	51
Ambrózy Kálmán dr.	41
Baitz József	51
Bárány Károly	51
Bechtler Péter	39
Beér János dr.	46
Beliczay Imre dr.	42
Berecz Béla	52
Bodnár László dr.	44
Borsos József	41
Buziássy Károly dr.	47
Csordás Elemér dr.	46
Erdélyi Jenő	52
Faludi János dr.	55
Farkass-Jablánczy Ferenc dr.	45
Farkas Kálmán	54
Fazekas István	43
Felkay Ferenc dr.	53
Fellner Jenő	50
Gallner Ferenc dr.	42
Gámenczy Béla dr.	43
Gátonyi Béla	46
Günther Ferenc dr.	53
Hahn Sándor dr.	44
Hajdu Henrik	54
Horváth János	54
Hunkár Béla dr.	55
Ivánkay József dr.	52
Jámbor Alajos	49
Kalmár István	45
Katona János	40
Kállay Albert dr.	45

	Oldal
Kopp Jenő dr.	55
Kovács Lajos dr.	47
Kővágó József	39
Litvay Nándor	52
Markos Béla dr.	51
Mihalik Gusztáv dr.	54
Millok Sándor	49
Morvay Endre dr.	40
Nadler Herbert	55
Némethy Károly dr.	44
Nóti József	53
Philip Rudolf	45
Pintér Béla	48
Pollákné Stern Szerén	43
Ratkovszky Ferenc	47
Rosta László	55
Samodai Árpád	56
Sóskuti Endre	48
Steinherz Simon	48
Szabó János	49
Szakasits Árpád	39
Szántó Ernő	56
Szemere János dr.	50
Szerényi Ödön dr.	44
Széchy András	42
Szécsényi Ferenc	50
Szoboszlay Ferenc dr.	42
Szokolay Leó dr.	46
Szüts Tivadar dr.	52
Viola Rezső dr.	41
Wallner István dr.	51
Zala György	53

BETŰRENDES TÁRGYMUTATÓ

Oldal

Adófelügyelőségek székhelyei 135
Adófizetések esedékessége 135
Adófőkönyvi kivonat 135
Adóhivatali szakvizsga bizottság 129
Adóintés 135
Adók 135
Adókerületek beosztása 141
Adókivetés elleni fellebbezés 142
Adománygyüjtési engedély 142
Adópengő 143
Adópengővel kapcsolatos kedvezmények. 143
Adópénztárak postatakarékpénztári csekkszámlái 142
Adószámviteli osztályok 143
Adóügyi bizottság 126
Ajánlati feltételek a fővárosi versenytárgyalásokon 143
Alapítványi fiúotthon 146
Alkalmazottak létszáma a fővárosnál... 146
Alkalmazotti illetmények a fővárosnál.. 146
Alpolgármesteri hivatalok..... 57
Anya- és Kisdedvédelmi Intézetek.... 146
Anyaggazdasági Intézet 285
Anyakönyvi bejegyzések 147
Anyakönyvi bejegyzések kiigazítása 147
Anyakönyvi hivatalok 147
Anyakönyvi kivonatok 147
Anyakönyvi kivonatok felülhitelesítése.. 148
Anyakönyvi ügyekben felszólamlás 147
Anyakönyvvezetőségek helyiségei 148
Anyatejgyüjtő állomások 147, 148
Aquincumi múzeum..... 148
Arányszámok..... 148
Autobuszhirdetések felvétele 148
Autobuszjárat engedélyezése 148
Autobuszjáratok viteldíja 148
Autobuszon talált tárgyak 148
Autobuszüzem 148
Autóőrzés 148
Autótaxi 148
Autótaxi állomáshelyek..... 149
Autótaxi díjszabás 149
Állam kötelékéből elbocsátás 149
Állami alkalmazottak egészségügyi vizsgálata..... 149
Állampolgársági bizonyítvány 149
Állampolgársági igazolvány 149
Állandó havi közsegély 148
Állatárverések..... 150
Állategészségügyi gondozás 150
Állategészségügyi közigazgatás 150
Állategészségügyi rendészet 150
Állategészségügyi telep 284
Állat- és Növénykert..... 284
Állatok bejelentése 151

Oldal

Állatorvosi eljárási és vizsgálati díjak.. 193
Állatvásárok igazgatósága 309
Általános iskolák 151, 227
Ápolásban részesült egyének állampolgárságának, illetőségének megállapítása.. 151
Áramdíjkedvezmény..... 182
Árjegyzési statisztika..... 151
Árufuvarozási iparengedély 151
Árufuvarozási iparigazolvány..... 151
Árusítás utcán, közterületen 151
Árusítóhelyigénylés a vásárcsarnokokban 151
Árvaházak 151
Árvaszék..... 62
Árvaszéki beadványok alakja, beadása és bélyegzése..... 152
Árvaszéki beszámoló 107
Árvaszéki határozatok elleni fellebbvitel 152
Árvaszéki szakértők 153
Árvízvédelem 153
Árvízvédelmi telepek 153
Ásványvízüzem 153
Átmeneti anya- és csecsemővédő otthonok 147, 153
Átmeneti gyermekotthonok 153

Baromfihúsvizsgálat 154
Bál, jótékonycélú engedélyezése 154
Bánatpénzül elfogadható értékpapírok .. 154
Beiratási díjak a fővárosi iskolákban.. 154
Beiratások a fővárosi iskolákba 154
Belépés vagy kilépés bevett vagy elismert vallásfelekezetbe 157
Belvárosi Színház 285
Benzinkútengedély 157
Beszállásolási ügyek..... 157
Bélyegkötelezettség beadványokra 157
Bérautó ügyek 157
Bódéfelállítási engedély 157
Boltkapuzatok engedélyezése 157
Bölcsődék 157
BSE 157
BSzKRt 294
Budapest életének statisztikai áttekintése 158
Budapest Irodalmi, Tudományos és Művészeti Intézet..... 285
Budapest Sport Egyesület 161
Budapest Székesfőváros Anyaggazdasági Intézete..... 285
Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei 286
Budapest Székesfőváros Fűtő- és Főzőkészülékeket Terjesztő Vállalata 287
Budapest Székesfőváros Gabonahivatala 288
Budapest Székesfőváros Hirdető Vállalata 288

Oldal

Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala ... 289
Budapest Székesfőváros Kertészete ... 290
Budapest Székesfőváros Központi Javító Műhelye ... 290
Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusító Üzeme ... 291
Budapest székesfőváros nemzetgyűlési képviselői ... 162
Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala ... 292
Budapest Székesfőváros Tüzelőanyag Hivatala ... 294
Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt 294
Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. ... 297
Budapesti illetőségű, vidéken lakó szegények segélyezése ... 162
Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. ... 298
Budapesti központi gyógy- és üdülőhelyi bizottság ... 128
Budapesti Napilapok Fővárosi Rovatvezetőinek Szervezete ... 162
Burkolási járulék ... 162

Cukrászüzletek minősítési díja ... 163
Családbafogadás ... 163
Családi név átruházása ... 163
Csatornaépítési hozzájárulás ... 163
Csatornahasználati díj ... 135
Csatornaszivattyútelepek ... 163
Csatornák tisztítása és karbantartása ... 163
Csatornázás ... 164
Csatornázási Művek ... 165
Csecsemőkelengye ellátás ... 165, 200
Csecsemőotthonok ... 147, 165
Csecsemővédelem ... 165
Cselédbejelentések ... 165
Cselédkönyv ... 165

Dajkaságbaadás ... 165
Demokrata Néppárt ... 165
Demokrata Párt ... 165
Dispenzáció ... 165
Dolgozók Iskolája ... 230
Dózsa György Munkásotthon ... 165
Drogista továbbképző tanfolyam 165, 229
Dunafürdők ... 165
Dunai életmentés ... 165
Dunapartok hasznosítása ... 165

Ebadó ... 135
Ebtartás ... 166
Egészségügyi panaszok ... 166
Egészségügyi vizsgálatok ... 166
Egészségvédő Intézetek ... 166
Egészségvizsgáló Intézet ... 167
Egyesületek alapítása ... 167
Egyesületek nyilvántartása, ellenőrzése 167
Egyéni lap, hadigondozási igazolvány ... 167
Egyházak segélyezése ... 167
Egyházi adó megfellebbezése ... 167

Oldal

Egyházi hivatalok ... 168
Elbocsátás a magyar állam kötelékéből 169
Elektromos közvilágítás ... 169
Elektromos légvezeték ... 169
Elektromos Művek ... 169, 299
Elektromos szerelési helyhatósági engedély 169
Elektromos vezetékek engedélyezése ... 169
Elektromos vezetékfeszítések ... 169
Elhagyottsági ügyek ... 169
Elmebetegek zárt elhelyezése ... 170
Elnöki hivatal ... 57
Elnöki szakbizottság ... 127
Elnöki ügyosztály beszámolója ... 74
Elnöki ügyosztály személyzete ... 58
Elnöki ügyosztály ügyköre ... 66
Elöljáróságok ... 110
Elvi építési engedély ... 170
Emléktábla felállításának engedélyezése 170
Engedelmi díj ... 136
Engedményezés ... 170
Erdő- és Mezőgazdasági Hivatal ... 300
Erzsébet Leányotthon ... 151, 170, 177
Exhumálás ... 170
Élelmezésre vonatkozó egészségügyi rendészet ... 171
Élelmiszerárak hivatalos jegyzése ... 171
Élelmiszerárusító Üzem ... 171
Élelmiszerek ellenőrzése ... 171
Élelmiszerekkel elkövetett kihágások ... 171
Élelmiszervizsgálatok ... 171
Élelmiszervizsgáló Intézet ... 317
Életrajzok ... 39—56
Építési engedelmi díjak visszatérítése ... 172
Építési engedélyek ... 172
Építési engedélyek díja ... 193, 196
Építési engedélyekhez szükséges kellékek 172
Építési engedélyek kérelmezése ... 173
Építési engedélyek módosítása ... 174
Építési engedélyek újbóli megadása ... 103
Építési pótdíjak ... 174
Építésügyi Kormánybiztos ... 174
Építésügyi Tanács ... 174
Építkezésekből és bontásokból származó törmelékek elszállítása ... 174
Építőanyagvizsgáló és Kísérleti Intézet ... 301
Étkeztetés ... 174

Fa- és növényvédelem ... 174
Faiskolai felülvizsgáló helyi bizottság ... 175
Faiskolai szállítási igazolványok ... 175
Fegyelmi választmány ... 126
Fellebbezési albizottság ... 128
Felekezeti segélyek ... 175
Felekezetnélküliek ... 175
Felmentés házassági kihirdetés alól ... 175
Felnőttek védelme ... 175
Felsőbb zeneiskolák ... 229
Felvonók építése ... 176
Ferencvárosi kikötő ... 176
Fertőtlenítés ... 176
Fertőtlenítő Intézet ... 176, 301
Fertőző állatbetegségek bejelentése ... 176
Fertőző betegek kórházba szállítása ... 176

Oldal

Féregirtás ... 177
Filmintézet ... 177
Fiúotthonok ... 177
Fizetések a fővárosnál ... 178
Fogatok igénybevétele ... 178
Fogyasztási adók ... 178
Fogyasztási adókirendeltségek ... 178
Forgalmiadó ... 136
Földadó ... 136
Főszámvevői hivatal ... 65
Fővárosi alkalmazottak illetményei ... 179
Fővárosi Alkalmazottak Jóléti Szövetkezete ... 178
Fővárosi alkalmazottak létszáma ... 183
Fővárosi Énekkar ... 178
Fővárosi Földbirtokrendező Tanács ... 301
Fővárosi Földhivatal ... 301
Fővárosi háztartások gázfogyasztására előfizetés ... 182
Fővárosi háztartások világítási áramfogyasztására előfizetés ... 182
Fővárosi képviselők ... 178
Fővárosi kölcsönkötvények ... 178
Fővárosi Könyvtár ... 302
Fővárosi Közlöny ... 178
Fővárosi Közmunkák Tanácsa ... 130
Fővárosi Múzeumok ... 178
Fővárosi Népművelési Központ ... 303
Fővárosi Rovatvezetők ... 178
Fővárosi telkek bérbeadása ... 178
Fővárosi történeti múzeum ... 178
Fővárosi törvény revízióját előkészítő bizottság ... 128
Fővárosi Zenekar ... 178
Fuvarosok állomáshelyei ... 185
Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párt ... 185
Fűtőberendezések használhatási engedélye 185
Fűtővállalat ... 185

Gabonahivatal ... 288
Gazdasági albizottság ... 127
Gazdasági iskolák ... 185
Gázcsőfektetés ... 185
Gázegységárkedvezmény ... 185
Gázművek ... 303
Gellért-fürdő és szálló ... 185
Gépfelállítási engedélyek ... 185
Gépészeti szakbizottság ... 128
Gépészeti ügyosztály beszámolója ... 106
Gépészeti ügyosztály személyzete ... 62
Gépészeti ügyosztály ügyköre ... 73
Gimnáziumok ... 185, 229
Gondnok felmentése és elmozdítása ... 184
Gondnoki Hivatal ... 304
Gondnokoltak vagyonának kiadása és kezelése ... 185
Gondnoksági ügyek ... 185
Gondnokságról lemondás ... 186
Gondozottak központi nyilvántartó hivatala ... 185
Gyalogjárdák elfoglalása ... 186

Oldal

Gyám és gondnok elmozdítása és felmentése ... 186
Gyámhatósági jóváhagyás ... 186
Gyámkirendelés ... 186
Gyámpénztári kölcsönök ... 186
Gyámságról vagy gondnokságról lemondás ... 187
Gyámügyi fellebbviteli küldöttség ... 126
Gyermekek vallására megegyezés ... 187
Gyermek- és ifjúságvédelmi központ ... 187
Gyermekmenhely kötelékébe való felvétel 187
Gyermekotthonok ... 187
Gyermeküdülőtelepek ... 188
Gyógydíjak megtérítése ... 188
Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság ... 128
Gyógyfürdő szegénybetegeknek ... 189
Gyógyintézetek engedélyezése ... 189
Gyógyintézet felállításának engedélyezése 189
Gyógypedagógiai Intézet ... 189, 230
Gyógyszerek vegyvizsgálata ... 189
Gyógyszerraktár ... 315
Gyógyszert ingyen igénylő betegek ... 190
Gyógyszertáráthelyezések ... 189
Gyógyszertár felállítása ... 189
Gyógyszertári személyzet ... 189

Hadifogolytemető ... 190
Hadigondozási igazolvány ... 190
Hadigondozási járadék ... 190
Hadi, honvédelmi és polgári gondozottak ... 190
Hadisegély ... 190
Hagyatéki ügyek ... 190
Hajléktalanok menhelyei ... 191
Hajóhíd engedélyezése ... 191
Hajózási engedély kiadása ... 191
Haláleset bejelentése ... 191
Halászati engedély ... 191
Haszonbéres földek bérbeadása ... 192
Hatósági bizonyítványok díja ... 176
Hatósági díjak és illetékek ... 193
Hatósági eljárási és engedélydíjak ... 193
Hatósági eljárások esetei ... 192
Hatósági étkeztetés ... 190
Hatósági hússzék ... 199
Hatósági inségenyhítő tevékenység ... 200
Hatósági közvetítő ... 200
Hatósági orvosi bizonyítvány ... 200
Hatósági orvosi bizonyítványok díja ... 200
Hatósági tanusítványok díja ... 200
Házadó ... 136
Házalás ... 200
Házassági felmentés fejletlen kor akadálya miatt ... 200
Házassági kihirdetés alóli mentesség ... 200
Házasságkötés ... 201
Házasságon kívül született gyermekek védelme ... 201
Házasulandó külföldi állampolgároknak felmentés ... 201
Házbérfillér ... 136
Házi bekötőcsatorna ... 164

Oldal

Házicsatorna 164. 201
Háziipari foglalkoztató 202
Házinyomda 304
Házszámok megállapítása 202
Háztartási alkalmazott bejelentése 202
Háztartások gázfogyasztására előfizetés . 202
Háztartások világítási áramfogyasztására előfizetés 202
Helyfoglalási engedély 202
Helyhatósági bizonyítványok 202
Helyhatósági engedélyek díja 202
Helyiséghasználati engedély 202
Helyszíni eljárási díjak 203
Helyszínrajz 203
HÉV hirdetések 203
Hídépítési különbizottság 129
Himlőoltás 203
Hirdetés közterületen 203
Hirdetési díjszabás 205
Hitelesítések díja 208
Hivatalos helyszínrajz 208
Hivatásos gyámság 208
Homlokzatváltoztatások 208
Honosítás 208
Honvédelmi gondozottak 208
Hordójelző hivatal 305
Hősi temető 208
Hullafuvarozási gépjármű vállalat 209
Hullaszállítás 209
Hullaszállítólevél díja 209
Húsvásárok 209
Húsvizsgálat 209
Húsvizsgáló állomás 209
Hűtőházak 209
Hűvösvölgyi gyermekotthon 209

Idegbeteggondozó Intézetek 167, 209
Idegenforgalmi Hivatal 289
Idegenforgalmi járulék 136
Idegennyelvű színházi előadások engedélyezése 209
Ifjúságvédelmi Központ 209
Igazolóbizottságok 209
Iktató 209
Illetékek és díjak 136, 210
Illetmények a fővárosnál 179
Illetőségi bizonyítvány 217
Illetőségi nyilvántartó 219
Illetőségi ügyosztály 59
Ingatlanok értékének becslése 219
Ingatlanvagyonátruházási illeték 219
Ingyen gyógyszer 190
Ingyen temetés 219
Inségakciók 219
Inségenyhítéssel kapcsolatos panaszok .. 219
Insulin szegény betegeknek 219
Iparcikkárusítás a vásárcsarnokokban és nyilt piacokon 220
Iparengedély 220
Iparigazolvány 220
Ipari és kereskedelmi nevelőotthon 222
Ipari és kereskedelmi szakbizottság 128

Oldal

Ipari és kereskedelmi ügyosztály beszámolója 104
Ipari és kereskedelmi ügyosztály személyzete 61
Ipari és kereskedelmi ügyosztály ügyköre 73
Iparos és kereskedő tanulóotthonok. 177, 222
Iparosiskolák 228
Iparos középiskolák 223
Iparos továbbképző esti tanfolyamok ... 223
Iparrajziskola 223
Ipartársulatok 223
Ipartelepek elleni panasz 223
Ipartestületek 223
Iparvágányépítések 223
Iparvágányok közterületen 223
Irattár 223
Irodalmi Intézet 223
Iskolaegészségvédelmi intézmény 224
Iskolaépületek és helyiségek átengedése .. 225
Iskolafelügyelők 226
Iskolaköteleseket nyilvántartó hivatalok 226
Iskolaköteles kor 227
Iskolai alapítványok és ösztöndíjak 226
Iskolai beiratások rendje 154, 226
Iskolai körzettől eltérő beiratkozás 226
Iskolai sporttelepek 226
Iskolaorvos 224, 227
Iskolaorvosi intézmények 224, 227
Iskolaorvosi körzetek 224
Iskolaszakorvosi vizsgálók 225
Iskolák 227
Ismeretlen helyen való tartózkodásról helyhatósági bizonyítvány 231
Italmérési illeték 137

Javadalmi intézőség 231
Javadalmi őrség 231
Javítóműhely 231
Javító tornaoktatás 231
Járdafoglalás 231
Jégtermelési engedély 232
Jogosulatlan iparűzők 232
Jótékonycélú egyesületek nyilvántartása 232
Jótékonycélú hangversenyek engedélyezése 232
Jótékonycélú tárgysorsjáték engedélyezése 232
József-fiúotthon 151, 177, 232
Jövedelemadó 137

Katonai belépési bizonyítványok 232
Katonai beszállásolási ügyek 232
Katonai felmentés 232
Kaució 232
Káplánságok 233
Kegyuraság 233
Kegyúri bizottság 128
Kenyérgyár 233
Kereseti adó 137
Kereskedelmi középiskolák 233
Kereskedő iskolák 229
Kereskedőtanulóotthonok 177, 233
Kertészet 233
Kertészeti tanintézet 229, 233
Kerületi elöljáróságok 110

Magyar Nemzet

az

értelmiség

napilapja

*

Szerkesztőség és kiadóhivatal

V. ker., Bajcsy-Zsilinszky-út 34. szám

Távbeszélő:

Szerkesztőség: 122—057, 122—099 Kiadóhivatal: 125—069

BIEHN JÁNOS R.-T.

Fedéllemez, aszfalt és kátrány vegyitermékek gyára

Tetőfedő és útépítő vállalat

Városi iroda:

Budapest, V., Zsitvay Leó-utca 13.

Telefon: 121—242

Gyártelep:

Kispest, Üllői-út 74.

Telefon: 183—700

Ostende

kávéház – étterem

Elsőrendű konyha

Szolid polgári árak

Zene

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI

Igazgatóság:

VII., Rákóczi-út 18.

Személyzeti főosztály
Gázszolgáltatási főosztály
Kereskedelmi igazgató
Pénzügyi főosztály
Anyaggazdasági főosztály
Elszámolási főosztály
Pénztár

Műszaki igazgatás:

VIII., Tisza Kálmán-tér 20.

Műszaki igazgató
Gázelosztási főosztály
Üzemgondnoksági főosztály
Melléktermékek főosztálya
Jóléti osztály
Üzemi Bizottság

Jogügyi főosztály:

V., Honvéd-utca 22.

Gázgyár:

III., Óbuda, Homokos-dűlő

Gázszerelési Tárgyak Műszaki Főosztálya és Gázkísérleti Intézet:

XIII., Révész-utca 23—25.

Lakásváltozások bejelentése, fogyasztási számla felszólamlások, üzemzavarok bejelentése, műszaki tanácsadás stb.:

PESTEN: VII., Rákóczi-út 18. BUDÁN: I., Krisztina-körút 125.

Sürgős üzemzavarok, gázömlések a szerelési kirendeltségeknél is bejelenthetők:

II., Mártírok-útja 77.	Távbeszélő:	160—970
III., Kiskorona-utca 82.	«	362—310
IV., Királyi Pál-utca 5.	«	228—228/91
VI., Lehel-utca 8.	«	228—228/94
VI., Szondy-utca 29.	«	228—228/92
VIII., Tisza Kálmán-tér 20.	«	228—228/96
IX., Ferenc-körút 41.	«	228—228/93
X., Szent László-tér 29.	«	182—423
XI., Bartók Béla-út 20.	«	268—277
XIII., Kiss János altábornagy-utca 43.	«	161—300
XII., Szarvas Gábor-utca 44.	«	161—610
XIV., Pétervárad-utca 2.	«	121—194
Újpest, Király-utca 1.	«	184—870/321

Gázömlések bejelentésére és elintézésére éjjel—nappal ügyeleti szolgálat van.
Távbeszélő: 228—228

SAVOY

KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM

Oktogon-tér 1.

DÉLI ÉS ESTI MELEG KONYHA

KIS SAVOYBAN

HÁBER FRÉDI ZONGORÁZIK

EMKE

KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM

*

FARKAS BÉLA MUZSIKÁL

Oldal

Kerületi elöljárók ügyköre 115
Kerületi elöljáróságok beszámolója 117
Kerületi közélelmezési felügyelőségek... 233
Kerületi orvosi rendelők 233
Kerületi orvosok 234
Kerületi tiszti orvosi hivatalok 234
Képtár 234
Képviselők névsora 234
Kihágási bíráskodás 234
Kihágási büntetések nyilvántartása 234
Kikötési engedélydíjak 234
Kintornaengedély 234
Kisajátítási albizottság 126
Kisajátítási eljárás 234
Kisajátított telkek átadása 235
Kisdedóvók 227, 235
Kisdedvédelmi intézetek 235
Kisgazdapárt 235
Kisipari Hitelintézet 235
Kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kezelése és kiadása 235
Kiskorúak házasságához gyámhatósági jóváhagyás és beleegyezés 235
Kiskorúak képviselete 236
Kiskorúak tartási, elhelyezési és szüleikkel való érintkezési ügyei 236
Kiskorúak vallásváltoztatása 236
Kiskorúság 236
Kiskorúság meghosszabbítása 236
Kiskorú személy örökbefogadása 237
Kiskorú útlevélváltásához gyámhatósági engedély 237
Kitűzési igazolványmásolatok 237
Klotild-leánynevelőintézet 177, 237
Kommunista Párt 237
Kontár ügyek 237
Kórházak 237
Kórházi ápolási díjak 237
Kórházi ápolási díjaknál telekkönyvi bekebelezés 237
Kórházi bizottság 129
Kórházi felvételi eljárás 237
Kórházi gyógyszerraktár 238
Kórházi központi ágynyilvántartó 238
Kölcsönkötvények (fővárosi) 238
Kölcsönkötvények kamatszelvényelnek beváltási helyei 240
Könyöradománygyüjtési engedély 240
Könyvtárhasználati feltételek 240
Közadók és közadók módjára beszedendő követelések behajtása 240
Közcsatorna 164, 240
Közegészségügyi albizottság 127
Közegészségügyi Intézet 241
Közegészségügyi intézmények segélyezése 241
Közegészségügyi kihágások 241
Közegészségügyi szakbizottság 127
Közegészségügyi ügyosztály beszámolója 93
Közegészségügyi ügyosztály személyzete 60
Közegészségügyi ügyosztály ügyköre ... 71
Közellátási szakbizottság 127
Közélelmezési felügyelőség 241
Közélelmezési ügyosztály beszámolója... 88

Oldal

Közélelmezési ügyosztály személyzete .. 59
Közélelmezési ügyosztály ügyköre 69
Középítési szakbizottság 128
Középítési ügyosztály beszámolója..... 100
Középítési ügyosztály személyzete 61
Középítési ügyosztály ügyköre 72
Középfokú kertészeti tanintézet 229
Középkori kőemléktár 241
Közérdekű munkakötelezettség 241, 244
Közérdekű munkaszolgálat..... 241
Közgyűlésen képviselt pártok 241
Közgyűlési tagok névsora 123
Közigazgatási bizottság..... 126
Közjogi és illetőségi ügyosztály beszámolója 82
Közjogi és illetőségi ügyosztály személyzete 59
Közjogi és illetőségi ügyosztály ügyköre 68
Közjogi szakbizottság 127
Közkórházak 243
Közkórházi bizottság 129
Közlekedési adó 138
Közlekedési szakbizottság..... 127
Közlekedési ügyosztály beszámolója 83
Közlekedési ügyosztály személyzete 59
Közlekedési ügyosztály ügyköre 68
Közmunka 244
Közmunka alóli mentesség..... 245
Közmunka és katonai szakbizottság.... 128
Közmunka és katonai ügyosztály beszámolója 101
Közmunka és katonai ügyosztály személyzete 61
Közmunka és katonai ügyosztály ügyköre 73
Közmunkanyilvántartó Hivatal 244
Közmunkatanács 246
Közmunkaváltság 137
Közmunkák ajánlati feltételei 246
Közműépítési szakbizottság 127
Közoktatási Filmintézet 246
Közoktatási szakbizottság 127
Közoktatási ügyosztály beszámolója 86
Közoktatási ügyosztály személyzete 59
Közoktatási ügyosztály ügyköre 69
Központi adóhivatal 65
Központi húsvizsgáló állomás 242
Központi Javítóműhely..... 246
Központi pénztár 66
Központi segédhivatal 66
Községi fiúotthon 152, 177, 246
Községi Élelmiszerárusító Üzem..... 291
Községi fogyasztási adók 138
Községi hatósági díjak 247
Községi iparrajziskola 229, 246
Községi Kenyérgyár 306
Községi kötelékbe való felvétel..... 246
Községi kötelékébe való felvétel díjai 247
Községi közszolgáltatások..... 246
Községi Lóhúsüzem 306
Községi pótadó 139
Községi Takarékpénztár 247
Községi Tanszerintézet 307
Községi Temetkezési Intézet 307
Közszállítási ajánlati feltételek 247

Oldal

Közszállítók adóigazolása ... 247
Közszolgáltatások ... 247
Közterületfoglalási díjak ... 247
Közterületfoglalási eljárási díjak ... 247
Közterületek, gyalogjárdák használatának engedélyezése ... 247
Közterülethasználati díjak ... 247
Közterületi járműőrzés ... 247
Köztisztasági Hivatal ... 308
Köztisztasági ügyekben panasz ... 247
Köztisztviselői kölcsönügyben orvosi vizsgálat ... 247
Közvágóhidak igazgatósága ... 309
Kutyaadó ... 247
Kutyatartás ... 247
Külföldi állampolgároknak házassági felmentés ... 201

Lakásadó ... 139
Lakásügyek ... 249
Lakásügyi intézmények ... 250
Lakások helyreállítása ... 247
Lakbizonylat ... 250
Lakhatási engedély ... 250
Laktanyák ... 250
Láttamozások díja ... 250
Leánygimnáziumok ... 229, 250
Leányiparostanulóotthonok ... 219, 250
Leányotthonok ... 250
Leletek, régiségek bejelentése ... 251
Levéltár ... 65
Lóhúsüzem ... 251
Lóvásár ... 251
Lúgkővásárlási engedély ... 251

Magánbizományos ... 251
Magyar Kommunista Párt ... 241
Magyar Radikális Párt ... 241
Magyar Sertéshízlaló és Húsipari Rt. ... 309
Magyarországi Szociáldemokrata Párt ... 241
Mahunka-gyermekotthon ... 251
Marhaközvágóhíd és vásár ... 309
Marhalevél ... 251
Mayer Ferenc-fiúotthon ... 152, 177, 251
Másolatok díja ... 251
Menhelyi beutalás ... 251
Mentőszállítási költségek megtérítése ... 251
Mezőgazdasági leányiskola ... 251
Mezőrendészet ... 251
Méregtartási engedély ... 251
Munkaadói igazolvány ... 251
Munkaképtelenek támogatása ... 251
Munkakönyv ... 251
Munkakötelezettség ... 244
Munkalap ... 252
Munkaszolgálat ... 252
Mutatványosok ügyei ... 252
Múzeumi vásárlások ... 252
Múzeumok ... 252
Műszaki eljárások díjai ... 252
Művészeti pályadíjak ... 252

Nagykorúsítás ... 252
Nagytétényi sertéshízlalda ... 253, 309

Oldal

Napközi kisdedotthonok ... 147, 253
Nedves lakás elleni panasz ... 253
Nehezen nevelhető fiúk otthona ... 253
Nemibeteggondozó intézetek ... 167, 253
Nemleges illetőségi bizonyítvány ... 253
Nemleges opciós bizonyítvány ... 253
Nemzetgyűlési képviselők névsora ... 253
Nemzeti Bizottság ... 253
Nemzeti gondozási díj ... 254
Nemzeti Parasztpárt ... 254, 242
Neveléstudományi Intézet ... 254, 315
Nevelőintézetek ... 230
Népfürdők ... 254
Népiskolák ... 227, 255
Népművelési Központ ... 255
Népoktatásügyi albizottság ... 126
Népszálló ... 255
Népszínházi bizottmány ... 128
Nőipariskolák ... 229, 255
Női kereskedelmi szaktanfolyamok ... 229, 255
Nyomdák nyilvántartása ... 255

Oktatófilm ... 255
Optálás ... 255
Országos Építésügyi Kormánybiztos ... 255
Országos Építésügyi Tanács ... 255
Országos Nemzeti Bizottság ... 254
Orvos letelepedésének bejelentése ... 255
Orvosi hatósági bizonyítvány ... 255
Óvadékul elfogadható értékpapírok ... 255
Óvodák ... 255
Óvódás gyermekek üdülőotthona ... 255
Örökbefogadás ... 255
Őstermelő ... 255
Őstermelői igazolvány ... 255
Összeférhetetlenségi bizottság ... 128

Parasztpárt ... 256
Parkokban árusítás ... 256
Pedagógiai film ... 256
Pedagógiai Könyvtár ... 310
Pedagógiai Szeminárium ... 256
Pénzügyi szakbizottság ... 127
Pénzügyi ügyosztály beszámolója ... 84
Pénzügyi ügyosztály személyzete ... 59
Pénzügyi ügyosztály ügyköre ... 68
Pinceelöntések ... 256
Polgári Demokrata Párt ... 242
Polgári gondozottak ... 256
Polgári iskolák ... 228, 256
Polgármesteri hivatal ... 57
Portálok engedélyezése ... 256
Pótadó ... 256

Racionalizálási bizottság ... 128
Radikális Párt ... 241
Rakodóhelydíjak ... 256
Ravatalozás ... 256
Rendőri büntetőbíráskodás ... 256
Régészeti leletek bejelentése ... 256
Robbantási engedély ... 256
Rudas-gyógyfürdő ... 256
Ruhaosztás ... 200, 256

Oldal

Sajtóiroda tagjai ... 257
Ságvári Poliklinika ... 257
Segítőalap ... 261
Segítőalapi intézőbizottság ... 128
Sertésközvágóhíd és vásár ... 310
Síráthelyezések ... 257
Sírbolt építésének engedélyezése ... 257
Sírboltok ... 257
Sírboltok használata ... 257
Síremlékek felállítása ... 257
Sírhelydíjvisszatérítés ... 257
Sírhelyek ... 257
Sírkiásás ... 257
Sírkövek áthelyezése ... 257
Sírkövek eladása ... 258
Sírok dísznövénnyel való beültetése ... 258
Síröntözés ... 258
Sportegyesületek segélyezése ... 258
Statisztikai Hivatal ... 292

Szabályozás módosítása ... 258
Szakorvosi cím használata ... 258
Szanatórium, gyógyintézet engedélyezése . 258
Számlák kifizetése a fővárosnál ... 259
Számszék ... 64
Számvevőségi ügyosztályok ... 118
Szegénybetegeknek gyógyászati segédeszköz ... 260
Szegényházak ... 260
Szegényházba való felvétel ... 260
Szegényházi ápoltak illetőségének megállapítása ... 260
Szegényjogon rendelt gyógyszerek számlái ... 260
Szegénysegélyezés ... 260
Szegénységi bizonyítvány ... 260
Szemétfuvarozás elleni panaszok ... 260
Szemétfuvarozási illeték ... 139, 260
Szemét kifuvarozása ... 261
Szent Gellért-fürdő és szálló ... 261
Szent Imre-gyógyfürdő ... 261
Szeretetotthoni tartásdíjak behajtása ... 261
Szeretetotthonok ... 261
Széchenyi-gyógyfürdő ... 261
Székesfővárosi alkalmazottak létszáma .. 183
Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja 261
Székesfővárosi alkalmazottakat igazoló bizottságok működése ... 264
Székesfővárosi Énekkar ... 265
Székesfővárosi Gyógyfürdők és Gyógyforrások ... 310
Székesfővárosi Képtár ... 314
Székesfővárosi Közegészségügyi Intézet .. 315
Székesfővárosi Közkórházak Gyógyszertárai és Központi Gyógyszerraktár .. 315
Székesfővárosi Neveléstudományi Intézet 315
Székesfővárosi Számszék ... 64
Székesfővárosi Zenekar ... 265
Színházi előadások engedélyezése ... 265
Színháznyitási engedély ... 265
Szoborfelállítási engedély ... 265
Szoborfelállítás költségeihez hozzájárulás 266
Szobrok karbantartása ... 266

Oldal

Szociáldemokrata Párt ... 241
Születendő gyermek vallására megegyezés 266
Születés bejelentése ... 266
Szülésznő letelepedése ... 266
Szülői hatalom megszűnése és felfüggesztése ... 266
Szülők Munkaközössége ... 266
Szülő nők ingyenes kezelése ... 267
Szülőotthonok ... 267

Takarmányvásár ... 267
Tandíjak a fővárosi iskolákban ... 267
Tanoncszerződés ... 268
Tanoncvizsgálat ... 269
Tanszerintézet ... 269
Tanszerkészítő műhely ... 269
Tanulmányi felügyelők ... 269
Tanügyi állások betöltése ... 270
Tartásdíjak ... 270
Tárgysorsjáték ellenőrzési díja ... 270
Társadalompolitikai szakbizottság ... 127
Társadalompolitikai ügyosztály beszámolója ... 90
Társadalompolitikai ügyosztály személyzete ... 60
Társadalompolitikai ügyosztály ügyköre 69
Társulati adó ... 139
Teherkocsik állomáshelyeinek kijelölése .. 270
Tehéntartási engedélyek ... 270
Tejárusítási iparengedély ... 270
Tejkonyhák ... 147, 270
Tejosztás ... 200
Telekbérletek átruházása ... 270
Telekeladás, csere ... 272
Telekkitermelési engedély ... 270
Telekkitűzések ... 271
Telekrendezés ... 271
Telekterjedék ügyek ... 271
Telepengedélyezési díjak ... 272
Telepengedélyezési eljárási díjak ... 272
Telepengedélyhez kötött ipar ... 272
Telepítési albizottság ... 127
Telkek bérbeadása a fővárosnál ... 272
Temetések ... 272
Temetkezési Intézet ... 272
Temetők ... 272
Temetői kertészeti árjegyzék ... 273
Temetői kertészeti szabályzat ... 273
Térrajzhitelesítés ... 273
Térrajzmásolat ... 273
Tiszti főorvosi hivatal ... 63
Tiszti orvosi bizonyítvány ... 273
Tiszti orvosi eljárási díjak ... 274
Tiszti orvosi hivatalok ... 234
Tiszti orvosi vizsgálatok és eljárások ... 274
Tiszti ügyészség ... 63
Törmelékek elszállítása ... 274
Törvényhatósági bizottság tagjainak névsora ... 123
Törvényhatósági bizottsági választások .. 274
Törvényhatósági elnöki hivatal ... 57
Törvénytelen gyermek védelme ... 274
Trolleybusz engedélyezése ... 274

Oldal

Tulajdonjogi korlátozások telekkönyvi bekebelezése és törlése 274
Tüdőbeteggondozó intézetek 167
Tüzelőanyaghivatal 274
Tűzoltási járulék 139
Tűzoltói állások betöltése 274
Tűzoltóság 274, 316
Tűzrendészeti eljárási díjak 275
Tűzvizsgálat 275

Újbóli anyakönyvezés 275
Utcai árusítási engedély 275
Utcai járműőrzés 275
Út- és mélyépítési ügyosztály beszámolója 75
Út- és mélyépítési ügyosztály személyzete 58
Út- és mélyépítési ügyosztály ügyköre 67
Úthasználati díjak 275
Útügyi albizottság 126
Útügyi Intézet 316
Ügyosztályi szakbizottságok 127
Ügyosztályok évi beszámolója 74
Ügyosztályok személyzete 58
Ügyosztályok ügyköre 66
Üzemgazdasági szakbizottság 127
Üzemgazdasági ügyosztály beszámolója .. 99
Üzemgazdasági ügyosztály személyzete .. 60
Üzemgazdasági ügyosztály ügyköre 72
Üzemi Egészségvizsgáló Intézet 275
Üzemi választmányok 129
Üzlethelyiségek igénybevétele 276
Üzleti biztosítékul és bánatpénzül elfogadható értékpapírok 276
Üzleti hirdetések korlátozása 278

Vadászjegyek váltása 279
Vagyontalansági hatósági bizonyítvány .. 279
Vallásegyesség 279
VAOSz 279
Választhatóság 279
Választójog 279
Vámok 280
Vándoripar 280
Városatyák névsora 123
Városbíróság 280
Városgazdasági, idegenforgalmi szakbizottság 127
Városgazdasági, ldegenforgaimi és közművelődési ügyosztály beszámolója 96

Oldal

Városgazdasági, idegenforgalmi és közművelődési ügyosztály személyzete 60
Városgazdasági, idegenforgalmi és közművelődési ügyosztály ügyköre 71
Városházi ujságírók 280
Városi ingatlanvagyonátruházási illeték .. 139
Városi Színház 316
Városi vámok 139
Várospolitikai pártok 281
Városrendezési és magánépítési szakbizottság 127
Városrendezési és magánépítési ügyosztály beszámolója 77
Városrendezési és magánépítési ügyosztály ügyköre 67
Városrendezési és magánépítési ügyosztály személyzete 58
Vásárcsarnoki árusítóhelyek igénylése ... 281
Vásárcsarnoki helypénzek 281
Vásárcsarnokok 317
Vásárcsarnokok árusítási rendje 281
Vásárcsarnokok és nyilt piacok nyitási és zárórája 281
Vásárdíjak 281
Vásárigazgatóság 317
Vásári helypénzek beszedése 281
Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet 317
Versenytárgyalási ajánlati feltételek 281
Vidéki élelmiszerkereskedők árusítása a fővárosi piacokon 281
Vigadók bérlete 281
Vigalmi adó 140
Világító aknák engedélyezése 282
Villamosbérletjegyek 282
Villamos- és autobuszügyekben panasz 282
Villamos-hirdetések 282
Villamos- különvonatok rendelése 282
Villamoson, autobuszon talált tárgyak 282
Visszahonosítás 282
Viteldíjjelző 282
Vízdíjfizetési kötelezettség 282
Vízjogi engedélyek 283
Vízművek 318
Vízvezeték, magánvezetékek 283
Vizsgadíjak a fővárosi iskolákban 283

Zeneiskolák 229, 283
Zenekar 283
Zenetanfolyamok 230. 283

Felelős kiadó: Nádor Jenő

Budapest székesfőváros házinyomdája — 77401 — Felelős vezető: dr. Mihalik Gusztáv igazgató

2002